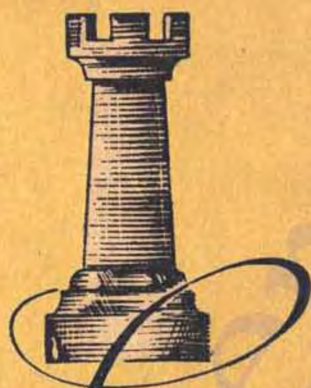
N. I. GREKOV

M. I. Cigorin

120 PARTIDE ALESE

EDITURA TINERETULUI
CULTURĂ FIZICĂ ŞI SPORT

N. I. GREKOV

M. I. CIGORIN
120 PARTIDE ALESE

1956

EDITURA TINERETULUI
CULTURĂ FIZICĂ ŞI SPORT

Traducere de: **S. SAMARIAN**
Coperta de: *F. MAYER*

Н. И. ГРЕКОВ
120 ИЗБРАННЫХ ПАРТИЙ М. И. ЧИГОРИНА
ФИЗКУЛЬТУРА И СПОРТ
1952

CUVÎNT ÎNAINTE

Scopul cărții de față, editată cu ocazia împlinirii a o sută de ani de la nașterea marelui șahist rus Mihail Ivanovici Cigorin [1], *este de a prezenta pe fondatorul școlii șahiste ruse, școală care a fost aprofundată din punct de vedere creator și desăvîrșită de către maeștrii de șah sovietici, care ocupă primul loc în lume. Arta șahistă a lui M. I. Cigorin este prezentată prin 120 de partide alese.*

Alegerea partidelor din bogata moștenire a lui M. I. Cigorin a constituit o problemă dificilă. După ce criteriu să fie introduse partidele în rîndul celor „alese" ? Trebuie să fie acestea partidele cele mai bogate în conținut, chiar dacă nu sînt lipsite de greșeli, sau trebuie să fie partide unitare, jucate fără greșeală de Cigorin ? Principiul conducător să fie însemnătatea teoretică a partidelor și, în general, măsura în care sînt instructive ? Sau, în sfîrșit, rolul principal în includerea unei partide în rîndul „aleselor" trebuie să-l joace frumusețea și originalitatea lor ? Pot fi incluse în rîndul „aleselor" — alături de grandioasele „bătălii" ale lui Cigorin împotriva unor maeștri ca Steinitz, Tarrasch, Lasker, Pillsbury, — și partide elegante de mai mică anvergură, sau partide cu avantaj ?...

Desigur, sînt motive de a introduce în rîndul „aleselor" partide din toate aceste grupe, cum s-a și făcut în cartea de față, dar numai dacă ele conțin elemente caracteristice ale creației lui M. I. Cigorin.

Cele 120 de partide reunite în această carte prezintă, în mod complet și multilateral, creația fondatorului școlii șahiste ruse, M. I. Cigorin, un maestru plin de avînt și originalitate, unul dintre cei mai de seamă maeștri din toată istoria șahului.

Deși într-o monografie asupra lui Cigorin, apărută de curînd, au fost incluse 350 din partidele sale, în ediția de față au putut fi introduse, în afara celor publicate, și o serie de partide descoperite mai tîrziu, dar care corespund pe deplin noțiunii de „alese".

Comentariile partidelor publicate în monografie au fost revăzute cu atenție, multe din ele fiind completate, iar unele refăcute sau corectate. Unele partide sînt date cu comentarii noi. Faimoasa partidă Lasker—Cigorin, din turneul de la Hastings, din 1895, deosebit de bogată în conținut și com-

---

[1] Născut în 1850 (N.R.).

plicată ca desfășurare, publicată în monografie cu comentariile excelente ale lui G. I. Levenfiș, este dată aci cu comentarii noi de P. A. Romanovski. Explicarea acestei partide unice în felul ei, de către doi dintre cei mai cunoscuți comentatori ai noștri, va contribui la o mai adîncă înțelegere a ei.

Deosebit de amănunțit a fost revizuită și completată cu noi comentarii faza de deschidere a tuturor partidelor, atît din punct de vedere al evidențierii contribuției lui Cigorin la dezvoltarea diferitelor deschideri sau variante, cît și cu scopul lămuririi ei din punct de vedere al situației actuale a teoriei deschiderilor.

Comentariile date în paranteze drepte aparțin autorului cărții, ca și comentariile la partidele la care nu se indică numele comentatorului.

În afara celor 120 de partide, în carte sînt date și 20 de sfîrșituri ale unor partide al căror interes principal constă în vreo idee concretă, într-o combinație sau în final.

N. GREKOV

Octombrie 1950

FONDATORUL
ŞCOLII ŞAHISTE RUSE
MIHAIL IVANOVICI
CIGORIN

„A păstra o moștenire a trecutului nu înseamnă cituși de puțin a te limita la ea.."

V. I. Lenin

„Căci pămîntul rus poate naște Platoni proprii și Newtoni ageri la minte".

M. V. Lomonosov

I

Au trecut o sută de ani de la nașterea marelui șahist rus Mihail Ivanovici Cigorin, fondatorul școlii șahiste ruse.

Pentru societatea rusă de la sfirșitul secolului trecut și începutul celui actual, numele lui Cigorin reprezenta simbolul a tot ce era mai bun în arta șahului.

Numele lui Cigorin reprezenta și talentul șahist, și forța de joc, și frumusețile creației șahiste, și atitudinea ireproșabilă față de arta șahului.

Numele lui Cigorin, activitatea și creațiile lui demonstrau că șahul nu este o trecere de timp, cum erau înclinați să creadă foarte mulți dintre contemporanii săi, ci o artă minunată, plină de conținut.

Numele lui Cigorin a constituit o dovadă că în arta șahului, la fel ca și în toate celelalte domenii ale culturii, talentul rus ocupă un loc fruntaș, un loc de cinste în întreaga lume.

Toate acestea au atras multe simpatii în jurul numelui plin de faimă al lui Cigorin și o atenție susținută pentru luptele lui Cigorin „al nostru" cu vedetele străine. La fel ca legendarul viteaz rus Ilia Muromeț, viteazul șahist rus Mihail Ivanovici Cigorin a primit cu îndrăzneală lupta cu celebritățile străine și a ținut întotdeauna la înălțime steagul rus ; ca și Ilia Muromeț, Mihail Ivanovici îi învăța și îi ridica pe cei tineri, pregătind terenul pentru viitoarea înflorire a artei șahului în țara noastră.

Farmecul numelui lui Cigorin, strălucita lui măiestrie, activitatea lui neobosită au contribuit mult la răspîndirea și creșterea șahului în patria sa.

Nimeni n-a făcut, niciodată și nicăieri, atît de mult pentru înflorirea vieții șahiste în țara sa, cît a făcut Cigorin pentru dezvoltarea șahului în Rusia.

Nu este de mirare că numele lui Cigorin a devenit cu timpul ceva aproape nelipsit în mijlocul șahiștilor ruși.

„Să joci în stilul lui Cigorin", înseamnă să faci o combinație frumoasă și corect calculată.

„Să joci în stilul lui Cigorin", înseamnă să creezi o idee strategică profundă, să realizezi o idee originală.

„Să joci în stilul lui Cigorin", înseamnă să joci cu multă măiestrie un final subtil și dificil.

„Să joci în stilul lui Cigorin", este cea mai mare laudă pentru o realizare originală, remarcabilă, într-o partidă de şah.

Conţinutul bogat şi multilateral al partidelor lui Cigorin, calităţile lor artistice înalte fac din creaţiile lui Cigorin un izvor nesecat de învăţătură şi de satisfacţii estetice.

Caracterul creaţiilor şahiste ale lui Cigorin include în sine elemente pentru creşterea şi dezvoltarea lor viitoare, iar ideile creatoare ale lui Cigorin sînt dezvoltate şi aprofundate de către maeştrii sovietici.

Din şcoala şahistă rusă, aprofundată şi desăvîrşită, a crescut strălucita şcoală sovietică.

După Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, arta şahului a căpătat în Uniunea Sovietică o răspîndire nemaiîntîlnită. Avînd sprijinul permanent al partidului, al guvernului şi al organizaţiilor de masă, şahul a ajuns să fie practicat în Uniunea Sovietică de către masele largi ale celor ce muncesc, a devenit un joc popular, în adevăratul înţeles al acestui cuvînt.

II

Viața lui M. I. Cigorin a fost neobișnuit de grea, iar condițiile pentru dezvoltarea talentului său, extrem de dificile.

Fiu al unui maistru pulberar, Cigorin a rămas de timpuriu fără părinți. Terminind institutul pentru orfani de la Gatcina, el a intrat ca mic funcționar într-una din instituțiile de stat din Petersburg. Viitorul mare șahist n-a început să se ocupe cu seriozitate de șah decît la vîrsta de 23 de ani. Dar cît de greu era pe vremea aceea să te ocupi în mod serios de șah! Dacă în timpurile noastre, la îndemîna oricui se interesează de șah sau dorește să învețe jocul de șah se află zeci de manuale și culegeri de partide, un mare număr de periodice și nenumărate „buletine" care oglindesc pe deplin toate evenimentele șahiste importante, pe vremea cînd s-a dezvoltat talentul lui Cigorin, lucrurile stăteau cu totul altfel. Întreaga literatură șahistă în limba rusă era compusă din două manuale — al lui Petrov și, cel tradus, al lui La Bourdonnais, din colecții ale revistei „Șahmatnii listok" a lui Mihailov — care apăruse doar cîțiva ani (1859—1863) și care, pe atunci, se găseau destul de rar — și, în sfîrșit, din rubricile lui Șumov din „Vsemirnaia illiustrația". Asta era tot! În aceste condiții, la desăvîrșirea talentului șahist al lui Cigorin a trebuit să contribuie nu literatura, ci practica și talentul. Și, cu toate acestea, foarte curînd, în 1878, Cigorin a devenit cel mai tare șahist al Rusiei, iar peste încă cîțiva ani a luat parte la marile turnee internaționale de la Berlin (1881) și Londra (1883), unde a luptat cu succes cu cei mai buni maeștri din lume, obținînd rezultate excelente. Este suficient să amintim că la Londra el a bătut în mod strălucit, în ambele partide, pe campionul lumii, Steinitz!

Portretul tînărului Cigorin n-ar fi complet dacă n-am sublinia încă două trăsături care îl caracterizează ca șahist entuziast, ca adevărat patriot care se gîndea nu numai la dezvoltarea propriului său talent, ci se îngrijea cu căldură și de răspîndirea șahului în Rusia: este vorba de activitatea lui ca scriitor șahist și ca organizator.

Cigorin și-a dat foarte bine seama că, pentru dezvoltarea și organizarea vieții șahiste în Rusia, șahiștii ruși au absolută nevoie de o revistă de șah și, cu toată modestia extremă a mijloacelor sale materiale, cu toate că îi lipsea complet pregătirea pentru acest gen de activitate, a început să editeze „Șahmatnii listok" și, învingînd cu dîrzenia unui adevărat entu-

ziast cele mai mari dificultăţi, a editat această revistă timp de patru ani şi jumătate, din septembrie 1876 pînă la începutul anului 1881.

Cu toate că Cigorin era un începător în domeniul literaturii, el a reuşit să creeze de la început o revistă excelentă şi multilaterală. Chiar primele numere ale revistei arată seriozitatea şi consecvenţa publicaţiei, minuţiozitatea prelucrării materialului şi, în general, grija neobişnuită a redactorului faţă de revistă.

Chiar de la primul număr, Cigorin a început să publice în revistă un „Curs de deschideri" şi un „Curs de finale" — şi este uşor de înţeles pentru ce a făcut-o : lipsa manualelor teoretice era pe vremea aceea punctul cel mai vulnerabil, şi Cigorin şi-a dat seama că aceste „Cursuri" sînt absolut necesare pentru dezvoltarea vieţii şahiste în Rusia.

Cigorin nu şi-a precupeţit forţele şi energia pentru a da şahiştilor ruşi o literatură de bună calitate. Dar, după doi ani de apariţie, în a doua jumătate a anului 1878, Cigorin a fost nevoit să întrerupă editarea revistei timp de o jumătate de an. Reluînd publicarea ei în 1879, el explică cauzele acestei întreruperi :

„...Cauza constă în insuficienţa fondurilor şi numărul atît de mic al abonaţilor, încît sumele rezultate din abonamente nu acoperă nici măcar cheltuielile de tipărire şi hîrtie. *Eu şi alţi şahişti i-am consacrat* (revistei) *munca noastră fără retribuţie* (cursivul meu N. G.). Pentru susţinerea revistei este nevoie de cel puţin 250 de abonaţi, or anul trecut au fost numai în jurul a 120 de abonaţi („Ş. L." 1879, nr. 2/3).

Deşi, mai tîrziu, numărul abonaţilor a crescut puţin (lista abonaţilor, anexată la nr. 11/12 din Ş. L. 1879, cuprinde 191 numere), Cigorin a trebuit nu numai să editeze revista gratuit, dar *să o şi susţină, din punct de vedere material, din modestul său buget.*

În nr. 1 al „Ş. L." din 1880, la pag. 1, citim :

„Acţiunea noastră de a edita în Rusia o revistă de şah a fost determinată în mod exclusiv de dragostea pentru şah şi de dorinţa de a-l răspîndi în Rusia, şi nu de vreun calcul oarecare... Revista există de 4 ani, dar pînă acum nu am avut decît pierderi".

În timpurile noastre, cînd tirajele revistelor de şah ating zeci de mii de exemplare, cifrele de 120—190 abonaţi par mai mult decît neînsemnate ; dar cu atît mai mare este meritul lui Cigorin, care a continuat să-şi editeze publicaţia în astfel de condiţii ! Dacă „Şahmatnîi listok" a existat aproape 5 ani, aceasta se datoreşte numai muncii dîrze şi energiei nesecate ale acestui entuziast al artei şahului. Această atitudine faţă de şah rămîne caracteristică pentru Cigorin, de-a lungul întregii sale vieţi, dar ea s-a manifestat cu o deosebită intensitate tocmai în domeniul editării revistei „Şahmatnîi listok" ; pentru aceasta el a depus timp de cinci ani o muncă grea şi migăloasă, dezinteresată şi plină de abnegaţie. Dar, în general, niciodată de-a lungul întregii sale vieţi, în atitudinea lui Cigorin faţă de şah nu s-a manifestat nici cea mai mică umbră de profesionism sau mercantilism. Cu toate strădaniile sale, în anul 1881, după ce a publicat patru numere, Cigorin a fost totuşi nevoit să înceteze editarea revistei.

În toamna aceluiaşi an, după moartea lui I. S. Şumov, Cigorin a fost invitat să redacteze rubrica de şah din „Vsemirnaia illiustraţia" ; această rubrică, fiind singura existentă pe acea vreme în Rusia, avea o importanţă foarte mare.

Încă din paginile revistelor „Şahmatnîi listok" şi „Vsemirnaia illiustraţia" a început să se manifeste talentul lui Cigorin ca scriitor şi comentator de şah, talent care s-a dezvoltat apoi cu atîta strălucire în „Şahmatnîi vest-

nik" (1885—1887), în „Şahmati" (1894) şi, în special, în rubricile de şah din „Novoe vremia" şi „Niva".

Caracteristică este de asemenea activitatea lui Cigorin ca organizator al vieţii şahiste ruse. Cînd a apărut Cigorin în cercurile şahiste din Petersburg, şahiştii se adunau şi jucau numai în cafenele şi restaurante (la Dominik, iar din 1877 la Prader). Toate cluburile care apăruseră la Petersburg pînă atunci, se dovediseră efemere: pe vremea aceea, guvernul privea cu reprobare orice încercare de organizare a vieţii sociale, iar pe de altă parte, şi şahiştii erau prea puţin activi.

Pe la mijlocul deceniului al 7-lea exista un cerc de şah numai la „Clubul german" [1], unde a avut loc un turneu-handicap, în care a jucat pentru prima oară Cigorin. Permisiunea de a intra în acest club era însă greu de obţinut, şi şahiştii trebuiau să se mulţumească să joace la Dominik sau în alte cafenele.

„Dominik este mai des şi mai mult frecventată decît un club cu regulament de intrare îndoielnic", a subliniat cu amărăciune Cigorin („Ş. L." 1876, pag. 14).

Chiar pentru turnee mai însemnate era greu de găsit un local satisfăcător: de exemplu, o competiţie atît de serioasă, ca turneul cu caracter pan-rus din 1878—1879, s-a desfăşurat într-un local luat la întîmplare — „în stradela Kirpici, la doamna Milbret, cunoscută pentru prînzurile ei ieftine" („Vs. Il." 1879, I, pag. 31).

Datorită energiei şi demersurilor lui Cigorin, la 31 octombrie 1879 a fost aprobat statutul „Asociaţiei amatorilor de şah din Petersburg" („în ziua de naştere a lui Cigorin", a remarcat Şumov în „Vs. Il."). S-a dovedit însă că acest lucru nu rezolva toate problemele.

„Întrucît asociaţia nu-şi poate începe activitatea decît cu un număr de 60 de membri, trebuie să-i aşteptăm pe aceşti 60", ne informează „Ş. L." (1879, pag. 337).

Abia la sfîrşitul lui decembrie a fost aleasă conducerea: preşedinte a fost ales un oarecare O. I. Korbut, iar secretar M. I. Cigorin. La 11 ianuarie 1880 s-a deschis, în sfîrşit, localul asociaţiei [2].

Cît de slab era organizată pe vremea aceea viaţa şahistă în Rusia, se poate vedea din următorul fapt, relatat chiar de M. I. Cigorin („Vs. Il." 1884, nr. 825): la sfîrşitul anului 1883, în întreaga Rusie nu existau decît 4 cluburi de şah, la Petersburg (din 1879), la Harkov (din 1882), la Taşkent (din

[1] În „Vs.Il." (1874, I, pag. 291) se mai aminteşte despre încă „o mică asociaţie engleză de amatori de şah, existentă încă din 1844". Viaţa acestui cerc se desfăşura însă foarte închis, deşi cîteodată erau invitaţi acolo şahişti tari; astfel, în rubrica amintită din „Vs.Il." se precizează că tot atunci (în 1874), Schiffers a cîştigat în acest club un meci împotriva unui oarecare Field, care fusese timp de mulţi ani campionul clubului. În anii următori au funcţionat la Petersburg alte cîteva cercuri („Ş.L." 1877, pag. 57), dar toate erau mici şi aveau un caracter închis.

[2] Asociaţia, fondată cu atîta greutate, s-a arătat foarte puţin durabilă, ea existînd numai pînă în noiembrie 1882 (Vs.Il", 1883, II, pag. 111) şi s-a desfiinţat din cauza numărului insuficient de membri: cei şaizeci de membri necesari s-au redus treptat la douăzeci... Cigorin începe din nou să se frămînte, de astă dată pentru a populariza în rîndurile şahiştilor ideea asociaţiei, şi peste 2 ani el anunţă cu bucurie în rubrica sa din „Vs.Il." (1884, nr. 824, pag. 343) apropiata înfiinţare a asociaţiei şahiste, într-un local nou, la restaurantul „Viena": „Comoditatea noului local şi alte condiţii au atras de pe acum peste 45 de membri şi vizitatori permanenţi, în timp ce în anii trecuţi asociaţia nu avea mai mult de 20" ... 60, 20, 45, pe astfel de cifre ridicole de şahişti organizaţi — în întreg Petersburgul! — trebuia să se bazeze Cigorin... Asociaţia şahiştilor şi-a reluat activitatea la 21 octombrie 1884, cu 30 de membri — din nou datorită străduinţelor lui Cigorin.

1883) şi la Kazan. Este adevărat că în unele oraşe din Rusia au apărut şi mai înainte unele cercuri de şah (de exemplu, la Petersburg, Moscova, Kazan), dar toate au avut o viaţă foarte scurtă.

Este interesant de observat că încă în anul 1877 a luat naştere, din iniţiativa lui M. I. Cigorin, proiectul — cu totul nou pentru timpul acela — de a se organiza un meci Petersburg—Moscova [1]; acest meci n-a putut fi însă realizat.

Întrecîndu-şi cu mult epoca în ceea ce priveşte concepţiile asupra vieţii şahiste în Rusia, Cigorin a fost primul organizator al vieţii şahiste ruse pe scară largă. În „Şah. V." (1885, pag. 173) el scria:

„Organizare şi activitate! — iată lozinca luptătorului pentru înflorirea şahului în patria noastră. Nu este suficient să iubeşti şahul şi să te ocupi de el; este necesar ca toţi amatorii de şah să se unească pentru atingerea scopurilor comune. Dacă ar fi vorba de părerea noastră personală, de năzuinţele noastre, atunci am face fără şovăire propunerea cea mai radicală, cea mai pozitivă — de a înfiinţa *o federaţie de şah a întregii Rusii, cu congrese anuale şi turnee organizate pe rînd în diferite oraşe* (cursivul lui Cigorin — N. G.).

Şi Cigorin se apucă să lucreze cu energie în această direcţie. Peste cîteva luni, el anunţă:

„Redacţia „Ş. V." a trimis amatorilor de şah din provincie pe care-i cunoaşte, următoarea scrisoare-circulară" (urmează textul scrisorii, conţinînd invitaţia de a se înscrie în federaţie, de a ajuta *la răspîndirea ideii* federaţiei, etc. — „Ş. V." 1886, pag. 212). Însă „poveştile se spun repede, dar treaba nu se face repede"... în Rusia ţaristă. Entuziastul a trebuit să se împiedice de diversele oprelişti poliţieneşti-birocratice, care pe vremea aceea stăteau în calea multor iniţiative utile. În numărul 10—12 al revistei „Ş. V." (pag. 287), el anunţă:

„Chestiunea organizării federaţiei de şah ruse nu poate fi pusă deocamdată în mişcare. Circulara despre care am vorbit în nr. 7 al „Ş. V." n-a putut fi trimisă, din cauze „independente" (ghilimelele lui Cigorin) de voinţa noastră. Pînă la aprobarea statutului, nu putem activa deschis şi liber pentru realizarea gîndului nostru"...

Oricît a muncit Cigorin pentru dezvoltarea vieţii şahiste în Rusia, el n-a reuşit să vadă totuşi înfiinţarea federaţiei ruse de şah. Cu toată activitatea deosebit de energică depusă de el, şi mai tîrziu de alţii, în această direcţie, federaţia de şah rusă a fost fondată abia în 1914. Dacă scopul principal al străduinţelor *lui Cigorin ca organizator* n-a fost atins în întregime, el a făcut totuşi excepţional de mult pentru înflorirea vieţii şahiste în Rusia în alte direcţii. Fără să mai vorbim de activitatea lui în legătură cu deschiderea cluburilor de şah din Petersburg şi cu organizarea în cadrul lor a diferitelor concursuri cu caracter local, trebuie să remarcăm că, datorită în primul rînd energiei sale, au avut loc în Rusia primele două competiţii de mare importanţă internaţională: meciul său cu Tarrasch, în 1893, şi meciul turneu din 1895—1896.

Datorită iniţiativei directe a lui Cigorin au început să se organizeze la Petersburg, în fiecare an, turnee ale studenţilor precum şi meciuri între facultăţi. După călătoria sa în regiunile de pe litoralul mării Baltice (la sfîrşitul deceniului al 9-lea), Cigorin a ridicat în rubrica sa problema organizării unei federaţii de şah a regiunii Baltice şi, într-adevăr, o astfel de federaţie a fost fondată. La sfîrşitul deceniului al 9-lea, Mihail Ivanovici Cigorin a organizat „Cursul pentru studiul şahului" pe care, bineînţeles, îl

[1] „Ş.L." 1877, pag. 254.

preda el însuşi. Primele campionate ale Rusiei au putut avea loc, fără îndoială, numai datorită sprijinului foarte activ al lui Cigorin şi activităţii uriaşe de pregătire depuse de el şi de alţi cîţiva. Datorită lui au început primele turnee prin corespondenţă, pe care a continuat să le organizeze cu cea mai mare pasiune, jucînd personal în multe din ele, pînă la moartea sa. Cigorin a încercat de asemenea să organizeze un turneu prin telegraf între asociaţiile şahiste din Rusia.[1]

Numeroasele călătorii ale lui Cigorin prin Rusia au avut cea mai mare importanţă pentru înviorarea vieţii şahiste în diferite oraşe de provincie. Un aspect caracteristic al lui Cigorin, ca redactor de reviste sau rubrici de şah a fost faptul că el a întreţinut întotdeauna o corespondenţă permanentă cu cititorii, şi nu numai prin „Poşta redacţiei", ci mult mai adesea prin scrisori directe ; este evidentă influenţa favorabilă pe care o avea asupra cititorilor acest minunat obicei al lui Cigorin.

Excepţional de mare este importanţa lui Cigorin în istoria şahului, şi ca maestru al jocului practic, şi ca teoretician, şi ca gînditor. Cigorin a fost fondatorul şcolii şahiste ruse, propagandistul şi popularizatorul ei. Prin critica sa energică, activă a „noii şcoli" care domina pe atunci în Apus, Cigorin a cucerit pentru şahul rus o apreciere mondială.

[1] „Şahmatî", 1894. pag. 147

III

În Apus, în epoca faimoșilor maeștri italieni și spanioli din veacurile al XVI-lea și al XVII-lea, se juca întotdeauna agresiv, fiecare bazîndu-se pe inventivitatea sa; jucătorii se aventurau ușor în sacrificii legate de riscuri, și partida era de obicei decisă prin atacuri îndrăznețe și combinații tăioase. Acesta era jocul în stilul „școlii calabreze"[1]. Ultimii maeștri italieni, care au păstrat tradițiile acestei școli, au fost Lorenzo Ponziani, Ercole del Rio și Gianbattista Lolli, care au trăit la Modena (Italia), în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea.

Fiecare dintre acești maeștri a scris cîte un tratat despre șah. Principiul fundamental al școlii italiene era mobilitatea maximă a figurilor, iar deschiderea preferată era partida italiană (cu mutarea 4.c3).

Un pas important către o înțelegere mai profundă a șahului a fost făcut de către francezul Philidor care, spre deosebire de maeștrii italieni, acorda atenția principală plasării corecte a pionilor în concordanță cu un plan.[2]

În fond, Philidor a fost fondatorul școlii strict poziționale, care a căpătat curînd în Apus o mare popularitate. Deși manualul, destul de cunoscut la timpul său și tradus în cîteva limbi, al maestrului austriac Allgaier (1795) era alcătuit încă pe principiile jocului combinativ, totuși cei mai de seamă maeștri apuseni din secolul al XIX-lea aprofundează și perfecționează teoria lui Philidor. La Bourdonnais, în al cărui joc talentul combinativ se îmbina cu măiestria jocului pozițional, a subliniat în manualul său și a demonstrat în practică rolul unui plan bine alcătuit și al dezvoltării armonice a forțelor în partida de șah. Școala engleză, în frunte cu Staunton, care a dominat la mijlocul secolului trecut, a introdus în practică jocul lent, strict pozițional, cu manevre prudente și de durată.

Morphy, excepționalul maestru al combinației, a făcut foarte mult și pentru aprofundarea strategiei jocului pozițional. Prin succesele sale strălucite, el a scos în evidență importanța dezvoltării rapide și rolul liniilor deschise. Louis Paulsen, care de fapt a fost cel mai apropiat predecesor

[1] După locul de naștere al faimosului șahist din prima jumătate a secolului al XVII-lea, Gioachino Greco din Calabria.

[2] Deși Philidor a fost contemporan cu maeștrii italieni menționați, totuși n-a jucat cu niciunul dintre ei.

al lui Steinitz, a demonstrat în partidele sale arta apărării poziţiilor înghesuite ; acest maestru german adopta adeseori varianta care-i poartă numele, din apărarea siciliană, care dă negrului un joc dificil dar, după cum a demonstrat cu succes descoperitorul ei, pe deplin solid.

În epoca aceasta de dominaţie a tradiţiilor lui Philidor, măiestria combinativă era mult mai slab reprezentată. După moartea scoţianului Mac-Donnel, care a fost învins de maestrul francez La Bourdonnais (1834), cel mai de seamă maestru al combinaţiei a fost Adolf Andersen, care şi-a demonstrat în mod strălucit măiestria, prin victoria obţinută în primul turneu internaţional de şah, disputat la Londra în 1851 ; maeştrii şcolii engleze s-au putut consola numai cu faptul că din următoarele 7 locuri au ocupat 6. În sfîrşit, plecînd de la Allgaier, măiestria combinativă s-a păstrat în tradiţiile şcolii austriace care, la mijlocul secolului trecut, era reprezentată în special de Falkbeer şi Kolish.

Jocul poziţional a atins cea mai mare înflorire şi popularitate în deceniile 8 şi 9 din secolul trecut, cînd Wilhelm Steinitz a întreprins încercarea de a face din cunoştinţele despre jocul poziţional un sistem unitar. Originar din Praga, Steinitz s-a mutat în tinereţe la Viena, unde excepţionalul său talent şahist s-a dezvoltat mult. Elev al lui Falkbeer, Steinitz s-a afirmat repede, datorită jocului său inventiv şi combinaţiilor îndrăzneţe. Cîştigînd, în 1861, premiul I la puternicul campionat al Vienei, el a fost trimis în anul următor la marele turneu internaţional de la Londra. Deşi acolo a luat numai premiul al VI-lea, totuşi jocul său a atras atenţia generală. Steinitz a rămas în Anglia şi succesele sale au început să crească repede. În 1866, el a cîştigat un meci la Andersen, meci care în fond a fost o luptă pentru campionatul lumii. În Anglia, sub influenţa jocului poziţional lent al maeştrilor englezi, caracterul jocului lui Steinitz s-a schimbat radical, apropiindu-se de stilul şcolii engleze. Steinitz devine ideologul şcolii jocului poziţional, pe care el însuşi a denumit-o „şcoala nouă (modernă)".

Din ceea ce a dat Steinitz nou, se remarcă în primul rînd indicaţiile referitoare la necesitatea creării unei poziţii solide — ferită de primejdii, la tehnica conducerii apărării, precum şi cercetările asupra folosirii greşelilor adversarului şi a slăbiciunilor din jocul său — pioni slabi, cîmpuri slabe, pierderi de timp. În general, începînd din 1880, tehnica jocului capătă un rol important.

Desigur, în unele privinţe, teoriile „şcolii noi" au jucat un rol pozitiv în istoria şahului şi au contribuit la dezvoltarea tehnicii şi, prin aceasta, la creşterea nivelului de joc. Părţile negative ale teoriei lui Steinitz constau în aceea că el a căutat să stabilească, într-o formă doctrinară, principiile şi legile generale ale jocului, acordînd aplicării în practică a acestor doctrine o importanţă deosebit de mare, am putea spune chiar decisivă. Din această cauză, în teoria lui Steinitz rămînea prea puţin loc pentru jocul combinativ, pentru ideile strategice originale, în general pentru inventivitatea creatoare. A fost instaurată domnia tehnicii, a şablonului, a dogmelor. Arta şahului devenea fadă.

În Apus, importanţa „şcolii noi" era exagerată în proporţii fantastice. Este suficient să spunem că unii partizani entuziaşti ai „şcolii noi", vorbind despre cei care-i cunoscuseră înţelepciunea şi cei care nu au cunoscut-o, îi puneau în acelaşi raport în care se află cei ce ştiu să citească faţă de analfabeţi... Ecouri ale unei astfel de veneraţii oarbe faţă de teoriile lui Steinitz se întîlneau, deşi rar, şi la noi. Astfel, nu de mult, maestrul V. N.

Panov comparind pe urmaşii lui Steinitz cu „bătrînii romantici" (!) — printre care şi Cigorin (!!) — a declarat că victoria (?) continuatorilor lui Steinitz (asupra „bătrînilor romantici" — N. G.) este „victoria... unui boxer asupra unui bătăuş, a mitralierei asupra arcului şi săgeţilor" (!!!)[1]. Desigur, o astfel de afirmaţie uimitoare constituie o demonstraţie elocventă a unei complete neînţelegeri, din partea autorului ei, a importanţei istorice a lui Steinitz şi a „şcolii noi" — pe de o parte, şi a ideilor şcolii ruse şi a creaţiilor lui Cigorin — pe de altă parte. La începutul ultimului deceniu al secolului trecut, în timpul înfloririi popularităţii „şcolii noi", unii partizani entuziaşti ai teoreticianului Steinitz au propus să se schimbe numele gambitului damei, pe care Steinitz il aplica des in partidele sale, in „deschiderea Steinitz". Evident, ei nu ştiau sau „uitaseră" că gambitul damei fusese arma preferată a cunoscuţilor maeştri dintr-o epocă mult anterioară — La Bourdonnais, Saint Aman, Staunton; „uitau" de asemenea că analizei gambitului damei îi fuseseră rezervate capitole în cele mai bune manuale asupra teoriei şahului din epoca dinaintea lui Steinitz — manualele lui Philidor, Petrov, Ianiş, La Bourdonnais, Bilguer, Staunton, şi că gambitul damei este — în general — o deschidere veche, cel puţin tot atit de veche ca, de exemplu, gambitul regelui.

În esenţă, teoriile „şcolii noi" tindeau aproape în întregime să demonstreze că: 1) jocul trebuie dezvoltat pe baza unui plan, 2) trebuie creată o poziţie solidă, 3) fiecare greşeală a adversarului trebuie folosită cu abilitate. Dar toate acestea aproape că nu sînt decit tehnică! Toate acestea sînt bine cunoscute şi au intrat de mult în rîndul adevărurilor şahiste elementare, dar datorită reclamei, aceste „adevăruri" au devenit aproape un scop în sine!

Şi Cigorin căuta adeseori să creeze adversarului, de exemplu, un pion slab şi apoi să-l folosească, dar în jocul lui Cigorin crearea unui pion slab adversarului constituia rezultatul manevrelor, atacurilor, combinaţiilor, ideilor sale, in timp ce la reprezentanţii „şcolii noi", aceasta se produce în urma unei tactici de aşteptare, a unor manevre lente, plicticoase sau, în sfîrşit, în urma unei greşeli directe a adversarului. În sistemul „şcolii noi" era puţin loc pentru iniţiativa îndrăzneaţă, pentru ingeniozitate originală, pentru idei inventive. Se părea că este suficient să-ţi însuşeşti bine „legile" stabilite de Steinitz şi apoi de continuatorul său Tarrasch, pentru a înţelege în mod desăvîrşit arta jocului de şah.

Desigur, ideologii „şcolii noi" n-ar fi obţinut niciodată mari succese practice, dacă ar fi respectat cu severitate teoriile lor. În practica lui Steinitz, contradicţiile faţă de teoria sa erau dese. Astfel, el juca cîteodată gambite ale regelui, categoric condamnate de principiile sale. El a oferit, de exemplu, gambitul regelui la turneul de la New-York, din 1894, în partida cu Iasnogradski, care n-a acceptat gambitul şi a cedat la mutarea 29-a. Pentru ultima oară, Steinitz a jucat gambitul regelui la turneul de la Nürnberg, din 1896, în partida cu Schowalter. În prima şi a treia partidă a meciului său revanşă cu Lasker (1896), Steinitz, dorind probabil să-şi dezorienteze adversarul prin analizele sale de acasă, a jucat o variantă complicată din partida italiană, cu un sacrificiu de figură care, cum s-a dovedit mai tîrziu, este incorect: 1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.c3 Cf6 5.d4 ed 6.cd Nb4+ 7.Cc3 C:e4 8.0-0 N:c3 9.bc d5 10.Na3 dc. Desigur că, în această

[1] V. N. Panov, „Indoielile unui maestru" — „Şahmatî v SSSR", 1940, nr. 9, pag. 282.

variantă inventată de Steinitz, baza nu o constituia jocul strict poziţional bazat pe principiile lui. Steinitz era condus de consideraţii tactice şi psihologice.

Din punctul de vedere al dogmatismului, Tarrasch a mers şi mai departe decît Steinitz. El considera, de exemplu, ca un adevăr indiscutabil necesitatea de a dezvolta calul regelui numai la f3[1]. Desigur, oricine ştie că un cal stă mai bine în centrul tablei decît la marginea ei, dar, de asemenea, oricine ştie că există multe excepţii şi că adeseori calul stă la marginea tablei excepţional de bine. Dar Tarrasch, în „principiile" sale, nu vorbea despre excepţii.

Chiar şi celebra partidă, prima din meciul jucat în 1892, cîştigată de Cigorin la Steinitz, în care a fost făcută mutarea Cb1-a3, care merită un semn de exclamare, ar fi putut servi ca răsturnare a acestei „legi" — fără să mai vorbim, în general, despre numărul extrem de mare de mutări bune cu caii pe coloanele „a" şi „h"[2].

Evident, fiind pătruns de convingerea că şahiştii nu trebuie numai să le studieze, dar să le şi memoreze (!), Tarrasch şi-a formulat unele dintre „legile" sale, probabil pentru uşurinţa memorizării, — în versuri. De exemplu : „Der Springer am Rande ist immer die Schande", adică „Un cal la marginea tablei este totdeauna o ruşine".

Este interesant că, pornind de la „legile" sale, Tarrasch a condamnat apărarea Steinitz din partida spaniolă (3...d6) : „Oricare apărare în care nebunul regelui este închis de pionul damei — a proferat Tarrasch în legătură cu mutarea 3...d7-d6 în apărarea Steinitz — eu o consider rea. Baza teoriei deschiderilor este că nu trebuie să-ţi închizi figurile proprii... Steinitz, care acorda mai multă atenţie poziţiei pionilor decît poziţiei figurilor, este în această privinţă un continuator al lui Philidor. Mie mi se pare însă că activitatea liberă a tuturor figurilor este cerinţa principală, iar poziţia pionilor poate fi subordonată legii principale, enunţată mai sus" („D.S.)", 1897, pag. 12).

Caracteristică pentru Tarrasch este condamnarea hotărîtă, în conformitate cu principiile pe care le susţinea, a apărării slave în gambitul damei, pe care a afirmat-o nu o dată, pe tonul său categoric (de exemplu, în Culegerea partidelor turneului de la Petersburg din 1914, pag. 57) : „Această apărare este nesatisfăcătoare, deoarece, în primul rînd, pionul „c" în gambitul damei trebuie să meargă la c5 (iar cel alb la c4). Structura de pioni c6, d5, e6 este nefavorabilă, deoarece ea nu dă o acţiune satisfăcătoare în centru şi permite structura activă de pioni a adversarului c4, d4, e3. Această formaţie este deosebit de proastă, în special dacă nebunul damei negrului rămîne închis. În ce măsură aceste raţionamente ale lui Tarrasch n-au fost justificate de teoria şi practica ultimelor decenii, se vede din faptul că în timpurile noastre apărarea slavă este recunoscută ca una dintre cele mai tari în gambitul damei.

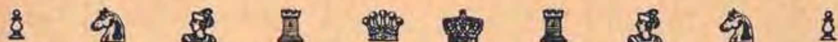
[1] Cînd, într-o partidă, un adversar al lui Tarrasch a făcut încă în deschidere mutarea bună Cg1—e2, Tarrasch, recunoscînd valoarea mutării, a scris : „In această poziţie, în mod excepţional (! — N.G.) calul stă mai bine la e2 decît la f3 (Tarrasch, „300 partide de şah", ed. 2-a, pag. 497).

[2] Odată Cigorin, comentîndu-şi o partidă în care jucase Cb1—a3, a observat cu ironie în legătură cu această mutare, amintindu-şi desigur de criticile pe care le primise de nenumărate ori din partea comentatorilor — adepţi ai lui Tarrasch : „Locul favorit pentru calul lui Cigorin".

În Apus, pe vremea cînd dominau teoriile lui Steinitz şi Tarrasch, „corectitudinea" fadă şi lipsită de viaţă era considerată ca cel mai înalt ideal. Cineva a spus pe bună dreptate că, în conformitate cu astfel de principii, premiile speciale pentru cele mai bune partide trebuie acordate remizelor dintre marii maeştri...

Trebuie să spunem că dogmatismul lui Tarrasch displăcea uneori chiar partizanilor „şcolii noi". Astfel, în revista „Wiener Schachzeitung", de exemplu, a apărut odată o parodie la afirmaţiile lui Tarrasch, al cărei conţinut se vede din însuşi titlul ei: „Aşa a vorbit Tarraschustra" — imitînd tonul cărţii filozofului individualist reacţionar Nietszche, la modă în cercurile burgheziei: „Aşa vorbit-a Zarathustra".

IV

Perioada infloririi creatoare a lui Cigorin a coincis cu epoca de dominaţie a „şcolii noi" în Apus.

Cigorin era continuatorul activităţii creatoare a strălucitilor maeştri ruşi — Petrov, Urusov, Şumov, Ianiş — a căror inaltă măiestrie şi remarcabile cercetări teoretice au fost foarte apreciate în Rusia şi în toată lumea. Aceşti primi maeştri ruşi au avut o atitudine critică faţă de dominaţia în Apus a şcolii jocului strict poziţional, cu raţionamentele ei cu caracter general şi abstract.

Încă în 1824 Petrov l-a criticat pe Philidor în cartea sa. „În fiecare din jocurile lui (ale lui Philidor), scria Petrov despre partidele şi variantele lui Philidor pe care le reproducea, am făcut observaţii, care pentru amatorii acestui joc vor fi interesante, cu atit mai mult cu cit în culegerile străine nu există astfel de comentarii la toate jocurile lui Philidor."

Maeştrii ruşi au opus admiraţiei faţă de jocul prudent şi lent al şcolii engleze, o atitudine critică faţă de principiile teoriei lui Philidor şi a continuatorilor săi. În locul aprecierilor generale pe care se baza arta maeştrilor apuseni, maeştrii ruşi căutau să realizeze concepţii profunde şi combinaţii exact calculate. Încetineala şcolii engleze cu manevrele ei fără sfirşit a fost inlocuită în arta maeştrilor ruşi prin iniţiativă, îndrăzneală, energie. Este caracteristic şi faptul că partizanii şcolii engleze alegeau în partidele lor aproape exclusiv deschideri închise,[1] în timp ce repertoriul de deschideri al maeştrilor ruşi era bogat şi divers. În el predominau diferite jocuri deschise, între care se aflau tot felul de gambite ale regelui, gambitul Evans, gambitul scoţian (arma preferată a lui S. S. Urusov), dar se întilneau şi alte deschideri ca partida rusă, analizată amănunţit de Petrov şi Ianiş, apoi cea spaniolă, italiană şi multe alte deschideri.

În deceniile 7 şi 8 ale secolului trecut, şcoala poziţională ajunge în Apus la o dominaţie certă: Morphy nu mai juca şah, scurta carieră şahistă a lui

[1] Este interesant, de exemplu, repertoriul de deschideri al meciului dintre cei mai buni jucători ai Apusului din timpul lor, Staunton şi Saint Aman, care a avut loc la Paris în 1843, cîştigat de primul cu +11, —6, =4. În acest meci, în 9 partide s-a jucat gambitul damei refuzat (iar în majoritatea lor s-a jucat varianta care la începutul secolului al XX-lea va fi cunoscută sub numele de apărarea Tarrasch), într-o partidă s-a jucat gambitul damei acceptat, în două — deschiderea pionului damei (1.d4 c5), apoi 5 siciliene şi 4 deschideri engleze (1.c4). Nu s-a jucat nici un joc deschis!

Kolish se terminase cu victoria lui la turneul de la Paris, din 1867, Falkbeer juca foarte rar, iar Andersen fusese învins în cîteva meciuri. Steinitz începuse să considere jocul combinativ ca o distracţie a tinereţii şi îi opunea, cum s-a exprimat el însuşi, „o filozofie matură"... Reinvierea artei combinative — dar totdeauna în legătură cu măiestria poziţională — s-a datorat şcolii ruse, în persoana lui Cigorin şi apoi a continuatorului său Alehin.

Adevărata critică a „şcolii noi", critică activă atît în domeniul ideologiei şi analizei, cît şi în practică, s-a început o dată cu Cigorin, care a luptat întotdeauna cu energie împotriva schemelor „şcolii noi" a lui Steinitz şi a dogmatismului lui Tarrasch.

Marele maestru rus opunea atitudinii mecanice faţă de şah a maeştrilor apuseni, concepţii creatoare. Dacă Steinitz şi Tarrasch considerau că ei „au găsit totul şi ştiu totul", lozinca lui Cigorin era, din contră, strădninţa permanentă către perfecţionare, cercetările neobosite. Trăsăturile caracteristice ale gîndirii creatoare ruse în toate domeniile au fost întotdeauna amploarea, atitudinea critică, independentă faţă de aprecierile oricăror autorităţi în materie, neînfrînata îndrăzneală a cercetărilor, multilateralitatea temelor şi a problemelor. Şi, în arta lui Cigorin s-au manifestat trăsăturile cele mai bune ale geniului naţional al poporului rus : verificarea critică a teoriilor şi principiilor, profunzimea şi originalitatea ideilor, dîrzenia în căutarea căilor noi şi — ca urmare — crearea unor adevărate valori artistice şi obţinerea celor mai mari succese sportive.

Cigorin nu s-a putut împăca cu decăderea artei şahului, cu coborîrea creaţiei în şah pînă la nivelul unor reguli de manual, cu transformarea şahului într-un meşteşug. Pentru Cigorin şahul era — înainte de orice şi mai mult decît orice — artă şi creaţie. Realizarea concepţiilor, a unor profunde planuri strategice, inventivitatea şi spiritul de iniţiativă, combinaţiile îndrăzneţe şi ingenioase, iată ce considera Cigorin ca element principal în şah. Aceste laturi ale artei şahiste îl atrăgeau pe Cigorin către şah, aci el se simţea creator.

Contemporanii din Apus ai lui Cigorin nu i-au înţeles ideile creatoare. Continuatorii „şcolii noi", văzînd că Cigorin nu recunoaşte cele stabilite de ei, îl considerau înapoiat şi-l denumeau reprezentant al „vechii şcoli" sau, în sens peiorativ, romantic. Ei nu înţelegeau că în concepţia sa despre arta şahului, în critica lipsurilor „şcolii noi" dogmatice, adeseori chiar în jocul pur poziţional — pe care reprezentanţii „şcolii noi" îl considerau ca elementul lor, Cigorin era incomparabil superior lui Steinitz şi adepţilor şcolii lui, că era cel mai avansat gînditor în domeniul artei şahului, că era fondatorul acelei școli a viitorului — şcoala şahistă rusă — care, sub forma şcolii sovietice, va cuceri întîietatea mondială. Reprezentanţii „şcolii noi", mulţumiţi de sine, nu se dumereau care este cauza victoriilor lui Cigorin asupra celor mai buni maeştri ai „şcolii noi", „înarmaţi pînă în dinţi" cu principiile lor, şi nu înţelegeau de loc cum s-a putut întîmpla ca însuşi şeful „şcolii noi", invincibilul campion al lumii, Steinitz, să fie complet înfrînt într-un meci principial de către genialul maestru rus.

Neînţelegerea de către maeştrii apuseni a ideilor creatoare ale învingătorului lor, aminteşte un alt caz de contact între spiritul creator rus cu schematica apuseană şi şablonul ei, şi anume felul cum, pe vremea lor, generalii nemţi, bătuţi de nenumărate ori de genialul nostru Suvorov, se plîngeau că nu te poţi bate cu comandantul rus, deoarece el nu cunoaşte regulile artei militare şi nu luptă după aceste reguli... Acelaşi soare se oglindeşte şi în ocean şi într-o picătură de apă, acelaşi geniu al poporului rus se manifestă atît în creaţiile marelui comandant de oşti rus, cît şi în acelea ale modestului şahist rus. Atît prin cercetările lui teoretice, cît şi prin vic-

toriile sale, Cigorin a demonstrat în mod convingător că legile „şcolii noi" nu erau scrise pentru el, şi că el, îndrăzneţul creator, în urma unei înţelegeri profunde a artei şahului, criticînd şi distrugînd ceea ce era nesănătos, creează adevăruri care determină adevăratul progres al şahului.

În lupta polemică dintre reprezentanţii „şcolii noi" şi Cigorin, polemică însoţită de grandioase bătălii la tabla de şah, în mijlocul cărora locul central îl ocupă neuitatul meci principial prin telegraf cu Steinitz, cîştigat de Cigorin, s-a format, s-a întărit şi a crescut glorioasa şcoală şahistă rusă.

Caracterele ei principale sînt :

Realismul, pe care fondatorul şcolii ruse l-a opus principiilor nesănătoase, dogmelor, tendenţiozităţii şi prejudecăţilor formalistei „şcoli noi".

Atitudinea de critică ascuţită faţă de toate raţionamentele şi aprecierile în domeniul şahului, de la oricine ar fi provenit.

Metoda ştiinţifică de studiere a teoriei, care a fost utilizată cu perseverenţă şi rodnicie pentru studierea teoriei deschiderilor, atît de către Cigorin, ca şi de vechii maeştri ruşi, cunoscuţii teoreticieni Urusov şi Ianiş, metodă bazată pe analiza exactă şi verificarea în practică, metodă liberă de schemele, dogmele şi principiile introduse de Steinitz şi Tarrasch.

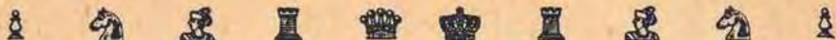
Arta lui Cigorin se remarcă şi printr-o altă trăsătură caracteristică — puternica fantezie creatoare, prin a cărei bogăţie Cigorin îşi depăşea contemporanii. Creaţiile lui Cigorin, realiste în fond, purtau pecetea romantismului. Aceeaşi trăsătură este caracteristică şi artei multora dintre continuatorii lui Cigorin, de la Alehin pînă în zilele noastre. Trebuie să remarcăm că mulţi maeştri ai şcolii apusene, căutînd dimpotrivă să rămînă mereu în cadrul principiilor generale sau al calculului exact, se tem să rişte cîtuşi de puţin, şi au evitat şi evită cu îndemînare orice manifestare a fanteziei în partidele lor. Dar după cum nu s-a temut Cigorin, tot aşa nu se tem nici continuatorii săi de zborul fanteziei ; tocmai ei au arătat şi arată superioritatea lor asupra maeştrilor apuseni cu orizontul lor îngust, limitat, cu excesiva lor prudenţă, cu schemele şi principiile lor.[1]

Realismul, adesea cu adieri de romantism, a fost opus de Cigorin teoriei formaliste a „şcolii noi" cu principiile şi schemele ei.

Trăsăturile caracteristice ale şcolii şahiste ruse, fondate de Cigorin, au rezistat glorios la nenumărate încercări practice, în luptele pe care atît creatorul ei, cît şi continuatorii săi le-au susţinut neobosit cu cei mai buni maeştri din lume.

[1] Este interesant că în legătură cu meciul prin radio U.R.S.S. — S.U.A., marele maestru american, R. Fine, a emis ideea că „şahiştii ruşi s-au eliberat complet de doctrinarism"... În acelaşi spirit s-a exprimat redactorul revistei de şah americane „Chess review", I. Horowitz, (Şahmatî v SSSR, 1945, nr. 6—7, pag 177).

V

Cercetările teoretice ale lui M. I. Cigorin au o importanță deosebită pentru istoria șahului și, în special, pentru istoria deschiderilor. Este îndoielnic ca cineva să fi făcut pentru teoria deschiderilor atît de mult, să fi creat un număr atît de mare de idei de deschidere originale ca Mihail Ivanovici Cigorin. Inovațiile sale teoretice erau create nu pentru susținerea vreunor dogme sau teorii îndepărtate, cum făceau adeseori Steinitz, Tarrasch și, în prima perioadă a activității sale, Em. Lasker, ci ca o armă reală și puternică în lupta practică. De aceea inovațiile sale teoretice se refereau la cele mai viabile deschideri și variante, și erau supuse botezului focului în întîlnirile cu cei mai tari adversari ; în felul acesta inovațiile lui Cigorin erau aprofundate și desăvîrșite. Foarte multe dintre inovațiile lui Cigorin au trecut cu succes cel mai greu examen — examenul timpului.

Ca stil, Cigorin a fost un maestru neobișnuit de multilateral, lucru care s-a manifestat cu o deosebită forță atît în jocul său practic, cît și în cercetările teoretice din a doua perioadă a vieții sale, începînd aproximativ din 1889, perioadă deosebit de productivă din punct de vedere al creării de noi valori teoretice.

După cum în mod just s-a remarcat în repetate rînduri, Cigorin a fost întotdeauna și a rămas pînă la sfîrșitul zilelor sale un neîntrecut maestru al jocului deschis de figuri. Este suficient să amintim că, jucînd cu albul, el intra cu plăcere în lupta deschisă care se dezvoltă în gambitul Evans și în gambitele regelui ; or, tocmai aceste deschideri duc la joc de figuri, în care lanțurile de pioni lipsesc de obicei, scheletul de pioni nu-și pune pecetea — ca în jocurile închise — asupra desfășurării partidei, iar pionii joacă numai un rol de pavăză sau se sacrifică de către cel care atacă, în scopul de a mări activitatea figurilor. Această caracteristică a lui Cigorin — tendința către jocul de figuri — este confirmată și de către unele dintre inovațiile sale în alte deschideri. Aci trebuie citată, în primul rînd, apărarea cu mutarea 2...Cc6 în gambitul damei, care poartă numele său și care dă posibilitatea unei dezvoltări repezi, cîteodată chiar pline de avînt, a figurilor, care duce adeseori, cum se vede din partidele lui Cigorin, la distrugerea adversarului încă în jocul de mijloc. Tot aci trebuie amintit sistemul elaborat de Cigorin și jucat cu multă abilitate în prima perioadă a activității sale, bazat pe mutarea 2...Ng4 în partida pionilor damei (1.d4 d5 2.Cf3).

Victoriile strălucite, obţinute asupra celor mai de seamă adversari, în partide începute cu deschiderile sau variantele despre care am vorbit, precum şi în partide începute cu alte jocuri deschise, au creat pe bună dreptate lui Cigorin reputaţia de strălucit maestru al jocului de figuri.

Uneori Cigorin era în mod nejust denumit numai maestru al jocului de combinaţie, nu din cauză că el era în adevăr numai un jucător de combinaţie, ci datorită faptului că arta combinaţiei, îndepărtată în mod artificial de „filozofia matură" a lui Steinitz, işi recăpătase locul meritat în jocul multilateral al lui M. I. Cigorin.

Alături de arta remarcabilă de a juca jocurile deschise, Cigorin s-a arătat în a doua perioadă a activităţii sale şi un minunat maestru al jocurilor închise — atît din punctul de vedere al caracterului variantelor pe care le alegea şi care erau în cea mai mare parte create de el, cît şi din punctul de vedere al desfăşurării partidei. Lucrul acesta este demonstrat în mod convingător de numeroasele inovaţii pe care le încerca Cigorin şi le juca în mod consecvent cu cei mai de seamă maeştri. După cît se pare, Cigorin a făcut mai mult pentru dezvoltarea teoriei jocurilor închise decît pentru a celor deschise.

In prima perioadă a activităţii sale de teoretician, Cigorin a lucrat în special la cercetarea cîtorva variante ale gambitului Evans, ale jocului celor doi cai şi gambitelor regelui. Cigorin a făcut foarte mult pentru teoria acestor deschideri, şi-a jucat cu abilitate inovaţiile, obţinînd multe victorii strălucite. Gambitul Evans a fost utilizat cu deosebit succes în numeroase întîlniri cu adversarul principial al acestui gambit, campionul mondial din acea vreme, Steinitz, care îl declarase „incorect": din 23 de partide în care Cigorin a jucat gambitul Evans cu campionul de atunci al lumii, el a cîştigat 12, a pierdut 6 şi a remizat 5. Cînd, însă, în practică a fost introdusă apărarea lui Lasker, în care negrul înapoiază imediat pionul de gambit, tinzînd spre simplificarea jocului, Cigorin a renunţat aproape cu totul la gambitul Evans, dar nu pentru că a considerat apărarea lui Lasker ca favorabilă negrului, ci, după cît se pare, pentru că nu i-a plăcut caracterul luptei care survine în această variantă.

Gambitele regelui au fost de asemenea întrebuinţate cu succes în întîlnirile cu cei mai primejdioşi adversari şi aceste gambite au rămas pînă la sfîrşitul vieţii lui Cigorin o armă puternică în mîinile sale.

Foarte mult din ceea ce a făcut Cigorin pentru cercetarea gambitului Evans şi a gambitelor regelui are astăzi numai o importanţă istorică, dar felul de a juca în general gambitul regelui şi-a păstrat viabilitatea şi prezintă un mare interes. Deosebit de caracteristică este, în această privinţă, varianta introdusă de Cigorin în gambitul nebunului cu mutarea 6.g2-g3 (după 1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Nc4 d5 4.N:d5 Dh4+ 5.Rf1 g5). Lupta care survine în această variantă nu seamănă cituşi de puţin cu jocul la care se ajunge în continuările obişnuite ale gambitului nebunului. Jucînd această variantă, Cigorin nu căuta să ajungă la un atac direct asupra poziţiei regelui advers, cum se juca — în mod obişnuit — pe vremea aceea gambitul regelui — deşi, în cazul unei greşeli a adversarului, şi în această variantă se întîmplau adversarului catastrofe neaşteptate — ci căuta să obţină pe căi originale un mic avantaj poziţional, uneori după un schimb timpuriu al damelor, ceea ce pentru gambitul regelui este complet neobişnuit. Caracteristică în această privinţă este, de exemplu, partida sa cu Maroczy, din turneul de gambit de la Viena, din 1903 (vezi nr. 82).

Modul nou, pentru acele timpuri, de a juca gambitul regelui, propriu lui Cigorin, a găsit ecou şi în vremea noastră, deşi deocamdată gambitul

regelui nu este un oaspete frecvent în competiţiile noastre; din cînd în cînd el este jucat de marii maeştri D. Bronştein, P. Keres şi A. Toluş şi, trebuie să adăugăm, de cele mai multe ori, cu succes.

O importanţă foarte mare pentru teoria şi practica din timpurile noastre o au cercetările lui M. I. Cigorin în deschiderile mai moderne. Prima sa încercare de a obţine joc de figuri în deschiderea pionilor damei, jucînd după 1.d4 d5 2.Cf3 mutarea 2...Ng4, a fost repetată mai tîrziu de Cigorin, destul de rar, fiind înlocuită de 2...Cc6 (după 2.c4) sau de apărarea slavă, pe care o analizase profund.

Apărarea lui Cigorin în gambitul damei, cu mutarea 2...Cc6, avînd ca scop angajarea unui joc activ de figuri, pregătind eventual mutarea e7–e5, a fost în miinile creatorului ei o armă teribilă. Deşi mai tîrziu, în urma a zeci de ani de analize, au fost găsite metode de luptă pentru alb împotriva îndrăzneţului contrajoc cigorinian, totuşi, şi în zilele noastre apărarea lui Cigorin este întîlnită în practica turneelor, chiar în forma ei pură, jucată — desigur — în special de către maeştrii sovietici, care caută căi noi în această variantă originală, nestudiată încă pînă la capăt.

Importanţa apărării lui Cigorin, mai mare chiar decît jucarea ei în forma pură, constă în faptul că ideea ei a servit ca punct de plecare pentru crearea unei serii de noi sisteme de joc. Cum a arătat M. M. Botvinnik, apărarea Nimzovici şi apărarea Grünfeld, aceasta din urmă în special cu mutarea lui Smislov — Ng4, constituie dezvoltări ale ideilor apărării Cigorin din gambitul damei.

Alături de apărarea deschisă a gambitului damei, care duce la un joc tăios de figuri, Cigorin a lucrat mult şi la analiza apărării slave (1.d4 d5 2.c4 c6 3.Cc3 e6), pe care o juca strict închis şi o utiliza foarte des în partidele sale.[1]

Cu această apărare, Cigorin a cîştigat, de exemplu, partide cunoscute la adversari de talia lui Pillsbury (Viena, 1898), Marshall (Hanovra, 1902), a făcut remize cu aceiaşi maeştri la turneul de la Cambridge-Springs din 1904, după ce avusese poziţii mai bune; la Pillsbury, Cigorin avusese chiar un pion în plus, dar acest avantaj s-a arătat insuficient pentru cîştig.

O importanţă deosebită pentru teoria partidei spaniole au două sisteme de apărare ale lui Cigorin; primul, introdus în practică în meciul cu Tarrasch, din 1893, legat de mutarea Cf6–d7 (înaintea dezvoltării nebunului damei negrului), a cărui idee este de a nu schimba pionul e5, ci de a-l apăra în plus prin mutarea Nf6 sau f7–f6, iar al doilea, elaborat de Cigorin mai tîrziu, legat de contraatacul de pioni pe flancul damei. Amîndouă aceste sisteme, în treacăt, fie spus, contravin fundamental principiilor „şcolii noi": în apărarea cu mutarea Cfd7, negrul face în deschidere „o a doua mutare cu aceeaşi figură", şi în plus „închide cu ea ieşirea unei alte figuri proprii — nebunul damei"; în al doilea sistem, negrul, în mod evident, „pierde timpi"

---

[1] Cigorin a jucat pentru prima oară apărarea slavă încă în a 8-a partidă a meciului său cu Steinitz, din 1889, care s-a început cu mutările: 1. Cf3 Cf6 2. d4 d5 3. c4 e6 4. Cc3 c6 5. e3 Nd6 6. Nd3 Cbd7 7.0-0 0-0 8. e4 d:e4 9. C:e4 C:e4 10. N:e4 h6 11. Nc2 Te8, etc. dar apoi — timp de mai mulţi ani — Cigorin a recurs foarte rar la apărarea slavă. În partida cu Delmar, din turneul de la New-York din 1889, şi în a 18-a partidă a meciului cu Gunsberg se află unele idei ale apărării slave; după aceasta, Cigorin a adoptat apărarea slavă în partida cu Steinitz, din al 15-lea tur al meci-turneului de la Petersburg. 1895—1896, începută cu mutările: 1. d4 d5 2. c4 e6 3. Cc3 Cf6 4. Cf3 c6 5. e3 Cbd7 6. Nd2 Nd6 7. Nd3 0-0 8. 0-0 Te8 9. ed d:c4 10. N:c4 Nc7 11. Db3 c5 12. d5 Ce5 13. C:e5; negrul a obţinut victoria. Începînd din 1896, apărarea slavă ocupă un loc solid în repertoriul de deschideri al lui Cigorin.

în deschidere, — calul negru merge de la c6 la a5 (pentru a permite înaintarea pionului „c"), iar după aceasta se întoarce adeseori la c6. Dar Cigorin, creîndu-și sistemele de apărare, desigur nu se gîndea la „principii" îndepărtate, ci la realizarea unor idei strategice profunde.

Ambele sisteme ale lui Cigorin în partida spaniolă au trecut cu succes examenul timpului, în special al doilea care și în zilele noastre, desăvîrșit de analizele maeștrilor sovietici și verificat în practică, este probabil cea mai solidă și mai răspîndită apărare în partida spaniolă [1]. Prin caracterul său, această apărare activă, care are în vedere pregătirea energică a unui contrajoc, corespunde pe deplin stilului plin de inițiativă al maeștrilor sovietici.

Trebuie să adăugăm că inovațiile lui Cigorin în partida spaniolă nu sînt cîtuși de puțin epuizate prin crearea acestor două sisteme principale de apărare. Cu ușurința unui adevărat creator, Cigorin a adus multe inovații teoretice în variantele pe care le juca, demonstrînd convingător ideea pe care o exprimase odată. „În fiecare deschidere, aproape în fiecare variantă a ei, pot fi evitate variantele șablon din cărți, obținînd prin aceasta, se înțelege, rezultate care nu sînt mai rele, ci chiar mai bune". De exemplu, la turneul de la Cambridge-Springs din 1904, în partida împotriva lui Schlechter, Cigorin (negru) a jucat 1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0—0 Ne7 6. Te1 b5 7. Nb3 d6 8. c3 0—0 9. h3, și acum 9... Ne6, cîștigînd partida într-un stil excelent. Acest sistem de apărare s-a arătat de asemenea viabil, în ultimii ani el a fost jucat de cîteva ori de către M. M. Botvinnik.

Ultima contribuție importantă a lui Cigorin la teoria deschiderilor este apărarea indiană veche (1. d4 Cf6 2. c4 d6 3... Cbd7 și apoi 3... g6) pe care a introdus-o în practică cu mai puțin de doi ani înaintea morții sale. Cigorin a introdus în practică această apărare, după cît se pare, în meciul său cu Salve, din 1906 [2], mai tîrziu a cîștigat cu această deschidere partida cu Marshall la turneul internațional de la Ostende, din 1906, iar apoi a jucat cu succes această apărare la turneul internațional de la Nürnberg, din același an. Tarrasch, partizan al apărărilor deschise în deschiderea pionului damei, a scris despre apărarea lui Cigorin (în cartea turneului): „De trei ori a jucat Cigorin această variantă și de fiecare dată a jucat-o impecabil. Niciunul dintre adversarii maestrului rus nu a reușit să obțină din deschidere nici cel mai mic avantaj [3].

În general, mutarea 1... Cf6, ca răspuns la 1. d4, a fost introdusă în practică în special de M. I. Cigorin.

Ar mai putea fi indicate și alte contribuții ale lui Cigorin la teoria deschiderilor, dar și cele arătate mai sus demonstrează în mod elocvent uriașa însemnătate a inovațiilor teoretice ale lui Cigorin. Caracterul general al noilor planuri și idei introduse de Cigorin în deschideri este viabilitatea lor practică, rodnicia lor, în sensul că, și în timpurile noastre, din ele se nasc sisteme de joc care au valoare practică. Aci se vădește caracterul spiritului creator al realistului Cigorin, care pornea de la realitatea concretă

[1] De curînd a fost editată în Olanda o broșură consacrată acestei apărări a lui Cigorin.

[2] Trebuie să specificăm că astfel se prezintă situația numai din punct de vedere formal, adică dacă vorbim despre indiana veche ca obligatorie pentru negru; cu albul, Cigorin a aplicat ideea indianei vechi cu mult mai înainte, în partida franceză; după 1. e4 e6 2. De2 se ajunge la o poziție caracteristică pentru indiana veche, or în felul acesta a jucat Cigorin încă în meciul cu Tarrasch, din 1893.

[3] Cigorin a cîștigat partida cu Fahrni, iar cu Marshall și Tarasch a remizat.

de pe tabla de şah şi care aplica, în cercetările sale creatoare, în analize, în verificările practice, metodele critice ale şcolii ruse.

Valoarea istorică şi viabilitatea inovaţiilor teoretice ale lui Cigorin devine deosebit de evidentă dacă comparăm însemnătatea principalelor sisteme de joc introduse de el, cu soarta inovaţiilor teoretice ale adversarilor săi de principii, Steinitz şi Tarrasch, din ale căror nenumărate cercetări teoretice s-au menţinut numai cîteva.

Moştenirea teoretică a lui Steinitz este reprezentată numai de, arareori întîlnita în practica zilelor noastre, apărare din partida spaniolă (cu mutările d7—d6 şi Nd7), dar într-o formă „îmbunătăţită" de experienţa ulterioară, adică după mutările prealabile 3... a6 4. Na4.

Dintre inovaţiile lui Tarrasch, în vremea noastră se întîlneşte arareori numai apărarea lui în gambitul damei (3... c5) ; este curios, — iar astăzi, în perspectivă istorică, chiar amuzant, — să remarcăm că Tarrasch avea o părere atît de bună despre inovaţia sa [1], încît nu numai că o juca întotdeauna, — iar atunci cînd comenta partide începute cu această variantă însoţea invariabil mutarea 3... c7—c5 cu un semn de exclamare, — dar respingînd cu încăpăţînare, cu dogmatismul care-i era caracteristic, celelalte apărări, punea întotdeauna mutării obişnuite 3... Cf6 un semn de întrebare... În general, istoria n-a confirmat „principiile" „onoratului doctor", cum îl denumea Cigorin, şi a păstrat numai în foarte mică măsură inovaţiile despre care creatorul lor avea o părere atît de bună.

Pentru aprecierea gusturilor lui Cigorin în domeniul deschiderilor şi, în general, pentru înţelegerea creaţiilor marelui nostru maestru, nu este important să studiem doar ceea ce a creat şi aplicat el în partidele sale, dar este interesant de asemenea să observăm ceea ce a evitat.

Pentru practicianul Cigorin este caracteristic în special faptul că el n-a jucat niciodată cu albul gambitul damei [2]. Destul de rar juca cu albul şi partida spaniolă. Pentru a vorbi despre cauzele care au determinat aceasta, trebuie să spunem că, în general, Cigorin avea o uimitoare abilitate de a alege deschideri şi variante în care să se ajungă la un joc al cărui conţinut să corespundă caracterului şi particularităţilor talentului său.

Cu negrul, Cigorin n-a jucat aproape niciodată apărarea „deschisă" a partidei spaniole, foarte răspîndită în timpul său, cu mutările 3... a6, Cf6 si C:e4[3].

Cigorin n-a jucat nici apărarea „ştiinţifică" a partidei spaniole, cu mutările 3... Cf6 şi 4... C:e4, recomandată intens de Lasker la sfîrşitul secolului trecut, considerînd că prin această apărare negrul capătă un joc „fad", „lipsit de conţinut". Lui Cigorin îi plăceau mai mult sistemele de apărare introduse de el în partida spaniolă, care asigurau negrului un

---

[1] Cum s-a constatat, „inovaţia" lui Tarrasch a fost întîlnită încă în partidele meciului Staunton—St. Aman, jucat în 1843. Numele lui Tarrasch este legat de această variantă, — evident numai pentru că Tarrasch a scos acest sistem de apărare de la arhivă, — a analizat-o şi a jucat-o şi, ceea ce este mai important, a bazat-o pe „principii" şi proclamat-o ca „principial" cea mai corectă".

[2] În toată viaţa sa, Cigorin a jucat o singură dată gambitul damei, împotriva lui Albin, la turneul internaţional de la Nürnberg, din 1896, deoarece se aştepta la contragambitul Albin (2... e5), cum s-a şi întîmplat. Cigorin şi-a aplicat inovaţia (g2—g3) şi a cîştigat într-un stil excelent.

[3] Între rarele excepţii se numără partida Weiss—Cigorin, din turneul de la New-York, din 1889 (remiză) şi partidele 1 şi 9 din meciul cu Tarrasch, din 1893. Mai tîrziu, Cigorin a renunţat definitiv la apărarea „deschisă".

contrajoc complicat, cu cele mai largi posibilităţi creatoare! În sfîrşit, Cigorin n-a jucat niciodată apărarea Tarrasch în gambitul damei, foarte populară la începutul secolului nostru; lui Cigorin, evident, nu-i plăcea caracterul jocului care survenea în această variantă, ca şi în apărarea deschisă a partidei spaniole, care lăsa prea puţin loc ideilor personale; pentru Cigorin, lucrul principal în şah erau posibilităţile de creaţie, nestinjenite de nimic. Aceasta s-a oglindit şi în activitatea sa de teoretician şi în alegerea deschiderilor şi variantelor pe care le juca.

Cu regret putem observa că Cigorin, teoretician de frunte şi unul dintre cei mai mari inovatori în istoria şahului, n-a scris nici un manual de şah [1], ca şi mai tîrziu continuatorul său, remarcabilul şahist rus Alehin. Cigorin şi Alehin şi-au făcut cunoscute cercetările numai sub forma comentariilor la partide, a articolelor sau declaraţiilor.

Complet opuşi acestor adevăraţi inovatori, reprezentanţi de frunte ai artei şahiste ruse, au fost numeroşii „inovatori", între ghilimele, care susţineau că au găsit totul, ştiu totul, care expuneau în lucrări voluminoase principiile dogmatice ale unor „şcoli noi", „sisteme noi", „idei noi" etc.

[1] Odată, Cigorin a acceptat să scrie o completare la vechiul manual al lui Dufresne, care fusese tradus de cîteva ori în limba rusă. Dar chiar şi o astfel de muncă nu i-a plăcut lui Cigorin. El a dat numai începutul completărilor plănuite, care au fost publicate în 1898 sub forma unei cărţulii intitulate: „Completări la manualul de şah al lui Dufresne".

VI

Activitatea lui Cigorin ca inovator în domeniul șahului nu s-a limitat cituși de puțin la cercetările și inovațiile lui în teoria deschiderilor. Este foarte interesantă și caracteristică, de exemplu, polemica lui Steinitz și Tarrasch în problema „tempoului". Consecvenți concepției lor schematice, plină de „principii" asupra șahului, Steinitz și Tarrasch tratau cu un îngust formalism și concepția despre „tempo". În ceea ce privește faza de deschidere, noțiunea de „tempo", din punctul de vedere al lui Steinitz și Tarrasch, era determinată de principii lipsite de viață, conform cărora : 1) fiecare figură trebuie pusă de la început pe cîmpul cel mai bun pentru ea și 2) în deschidere nu este permis să muți de două ori cu aceeași figură, de exemplu, în varianta obișnuită a partidei italiene, după mutările 1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. Cc3 Cf6 5. d3 d6 6. Ne3 Nb6 7. Dd2 Ne6, sau 7... Ca5, Cigorin muta adeseori 8.Nb5 (+) și această mutare a lui căpăta invariabil din partea reprezentanților „școlii noi" observația că „este mai corect ca nebunul să fie pus la b5 încă de la mutarea a 3-a". Reprezentanții „științei" nu voiau să observe nici măcar faptul că Cigorin, făcînd această mutare, cîștiga foarte des la cei mai buni dintre ei...

Un alt exemplu interesant și caracteristic de înțelegere a esenței „tempoului" de către Cigorin pe de o parte, și reprezentanții „școlii noi" pe de altă parte, este polemica lui cu Tarrasch asupra mutării 7. a3 într-o variantă cunoscută a partidei siciliene (după 1. e4 c5 2. Cf3 Cc6 3. Cc3 e6 4. d4 cd 5. C:d4 Cf6 6. Cdb5 Nb4) în comentariile la partida Pillsbury—Blackburne, din meciul prin cablu dintre Anglia și S.U.A., din 1901, publicată în „Novoie vremia" din 16 aprilie 1901 și reprodusă în „Șahmatnoie obozrenie" nr. 32—35, pag. 125—126.

Asupra acestei mutări, dr. S. Tarrasch, în culegerea celor 300 de partide ale sale, raționează : „O dată ce albul a jucat cu calul la b5, el trebuie să dea șah la d6. Cu mutarea a2—a3, el pierde nu mai puțin de trei timpi. Mutarea a2—a3 în sine, prin lipsa ei de valoare, este egală cu un tempo (pierdut ?). Apoi schimbul calului b5 (și nu al calului c3) care a făcut trei mutări, pentru nebunul care a făcut o singură mutare — două tempouri. În consecință, albul a pierdut trei timpi. Cu toate acestea, adaugă Tarrasch, această variantă — deși este greșită — a fost întîlnită de multe ori în partide de concurs".

Probabil că această variantă continuă să fie utilizată, între altele, pentru că nu poate fi înţeleasă nici complicata explicaţie a onoratului doctor asupra „tempourilor pierdute", nici „aritmetica" lui ; căci negrul, jucînd nebunul la b4 şi apoi luînd la c3, face două mutări, nu una.

Cauza serioasă şi principală, pentru care mutarea a2—a3 este făcută mai des astăzi, constă în părerea personală a jucătorului, care are îndrăzneala de a presupune că chiar cu trei „tempouri pierdute" şi cu mutarea „idioată", cum se exprimă Tarrasch, 7. a2—a3, albul obţine o partidă mai bună decît prin 7. Cb5—d6+ cu continuarea aproape inevitabilă 7... Re8—e7 8. Nc1—f4 e6—e5 9. Cd6—f5+ Re7—f8 10.Nf4—g5 d7—d5 ! (11. e4:d5 Nc8:f5) etc.

Steinitz şi Tarrasch n-au voit să ţină seama, cu încăpăţînare, de importanţa tactică a tempoului în jocul de mijloc. Cititorul va găsi exemple edificatoare în comentariile lui Cigorin la a 20-a partidă a meciului cu Gunsberg (Nr. 34), la mutările 21 şi 34 ale negrului, şi în comentariul final, precum şi în comentariul de la mutarea a 13-a a partidei a 2-a, prin telegraf, cu Steinitz (Nr. 37), asupra mutării Nd6 făcute de Cigorin.

Deosebit de interesante sînt raţionamentele lui Cigorin asupra „pierderii de timp" (adică de tempo) şi despre „principii", în comentariile la următoarea partidă prin consultaţie.

PARTIDA SPANIOLĂ

Jucată la Kiev, la 29 noiembrie 1902

G. N. Galaţki
F. I. Duz-Hotimirski — M. I. Cigorin
S. N. Ţemş

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6

4. Nb5-a4 ...

Relativ la mutarea 4. N:c6, făcută chiar într-o partidă contra lui care s-a terminat remiză, Ianovski spune că, schimbînd nebunul pe cal, albul procedează contrar tuturor principiilor (?) şi, chipurile, „pierde timp jucînd cu nebunul de două ori".

Despre care „principii" este însă vorba ? In ceea ce priveşte „pierderea de timp" şi retrăgînd nebunul la a4, albul „îl joacă de două ori"...

[Ianovski, despre afirmaţiile căruia vorbeşte Cigorin, a fost pe timpul său unul dintre cei mai tari şahişti din lume. Caracterul jocului său, conţinînd adesea idei originale şi atacuri îndrăzneţe, uneori riscate cu sacrificii, a fost mult mai apropiat de jocul lui Cigorin decît de jocul „ştiinţific" al lui Steinitz şi Tarrasch. In aprecierile sale teoretice însă, Ianovski nu avea curajul de a se depărta de cele stabilite de „pseudo-ştiinţifica" „şcoală nouă" care predomina pe vremea aceea, deşi în practica sa el se ţinea foarte puţin de aceste precepte. In critica sa activă a „şcolii noi", Cigorin a fost complet singur — şi cu atît mai mari sînt meritele lui în faţa istoriei şahului.]

4. ...	Cg8-f6
5. 0—0	Nf8-e7
6. d2-d3	d7-d6
7. c2-c3	...

In multe dintre partidele sale,

Andersen lua calul cu nebunul şi, se înţelege, nu considera acest schimb „o pierdere de timp", cu toate că albul muta nebunul chiar de trei ori...

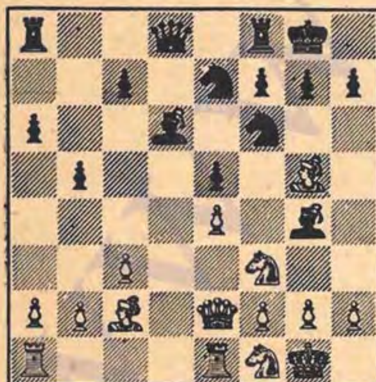
Cu mutarea 7. c3, albul urmăreşte un alt plan de joc; care dintre ele este mai favorabil — aceasta este o problemă destul de greu de rezolvat.

7. ...	0—0
8. Cb1-d2	b7-b5
9. Na4-c2	d6-d5
10. Tf1-e1	d5:e4

Nu era bine 10... d4, deoarece după 11. cd, negrul este silit să reia cu pionul.

11. d3:e4	Nc8-g4
12. Dd1-e2	Ne7-d6
13. Cd2-f1	Cc6-e7
14. Nc1-g5	...

Mutarea aceasta poate fi considerată mai curînd un „tempo" pierdut deoarece, mai tîrziu, cînd negrul a

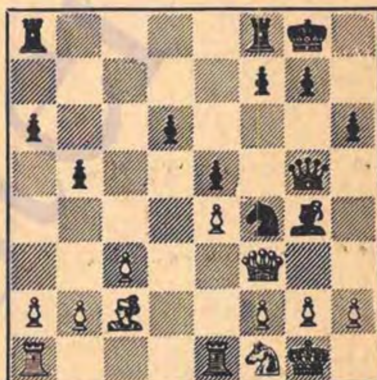

jucat h7-h6, n-a fost favorabil pentru alb să schimbe nebunul pentru cal.

14. ...	Ce7-g6
15. Cf1-e3	Ng4-e6 !
16. Ce3-f5	h7-h6
17. Ng5:f6 (?)	Dd8:f6
18. Cf5:d6	c7:d6
19. Cf3-d2	...

Dacă 19. De3 Cf4 20. Cd2 Dg5 21. Dg3, atunci 21... Ch3+, 22... D:d2 etc.

19. ...	Cg6-f4
20. De2-f3	Df6-g5
21. Cd2-f1	Ne6-g4

22. Df3-g3	...

Dacă 22. De3, atunci 22... Nd1 şi negrul, ameninţînd mat, cîştigă nebunul.

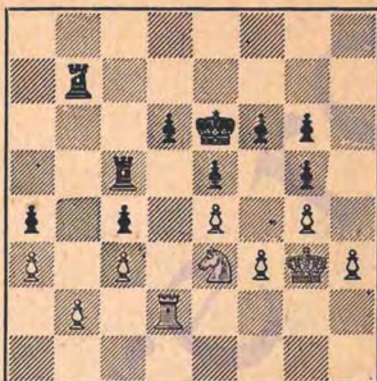
22. ...	Cf4-e2+
23. Te1:e2	Ng4:e2
24. Dg3:g5	h6:g5

[Realizarea cîştigului de către Cigorin este de asemenea interesantă şi instructivă.]

25. Ce3 Tfd8 26. f3 Nc4 27. Nb3 Tac8 28. Td1 Rf8 29. Rf2 g6 30. Rg3 Re7 31. h3 f6 32. Rf2 Tc5 33. g4 Tb8 34. Td2 a5 35. N:c4 bc 36. Rg3

Tb7 (pentru a avea posibilitatea de a juca după 37. Cd5+ Re6 mutarea Tcb5) 37. Rg2 a4 38. a3 Re6 39. Rg3.

(Vezi diagrama)

39... Tcb5! (pentru a cîştiga partida, negrul trebuie să sacrifice un pion) 40. C:c4 d5! 41. ed+ T:d5 42. Te2 Td3 43. Ce3 f5 44. Cc2 e4 45. gf+ gf 46. Cd4+ T:d4! 47. cd Tb3! 48. Tf2 Rd5 49. Rg2 ef+ 50. Rg3 R:d4 albul cedează.

Cum s-a remarcat mai înainte, părerile lui M. I. Cigorin în comparaţie cu învăţătura „şcolii noi", ar trebui să fie denumite corect şcoala viitorului; dezvoltarea ulterioară şi aprofundarea artei şahului au confirmat pe deplin justeţea aprecierilor lui Cigorin şi asupra noţiunii de „tempo".

Încă pe la 1920, cînd au început să răsară seminţele aruncate de Cigorin şi a început critica principiilor lui Tarrasch (care nu a găsit de la început căile juste), înţelegerea termenului „tempo" a fost corectată în conformitate cu ideile lui Cigorin, în spiritul şcolii ruse. O răsturnare totală a principiilor scolastice ale lui Steinitz şi Tarrasch reprezintă de exemplu, începuturile următoarelor două partide care uimesc prin originalitatea lor, dar în acelaşi timp prin logica lor de nezdruncinat.

Alehin — **Rubinştein**

Turneul de la Haga, 1921

1.	d2-d4	d7-d5
2.	Cg1-f3	e7-e6
3.	c2-c4	a7-a6
4.	c4-c5	Cb8-c6

„Apărarea Ianovski" pe care a ales-o negrul, a jucat-o şi Alehin cu negrul într-una din partidele sale din 1934, dar aci a continuat cu 4... b6! 5. cb c5!

5.	Nc1-f4	Cg8-e7
6.	Cb1-c3	Ce7-g6
7.	Nf4-e3	...

Albul nu numai că „pierde un tempo", dar îşi şi „întîrzie dezvoltarea" împiedicînd înaintarea pionului său „e". Dar, cu toată călcarea „principiilor", mutarea lui Alehin este foarte tare!

7.	...	b7-b6
8.	c5:b6	c7:b6
9.	h2-h4	Nf8-d6
10.	h4-h5	Cg6-e7
11.	h5-h6!!	g7-g6
12.	Ne3-g5!!	...

A treia mutare cu nebunul!

12. ...	0—0
13. Ng5-f6	...

A patra mutare cu nebunul!

Tarrasch, care avea obiceiul de a aprecia şansele părţilor numărînd mecanic în cîte mutări ar fi putut figurile să ocupe cîmpurile pe care se află în acest moment, pornind de pe cîmpurile iniţiale, ar fi numărat acum că albul a făcut opt mutări (cîte o mutare cu caii, o mutare cu pionul „d", două mutări cu nebunul şi trei cu pionul „h"), iar negrul nouă mutări (cîte o mutare cu pionii „a", „b", „d", „e", „g", două cu caii, una cu nebunul şi rocada), dar cu toate acestea Alehin, în comentariile sale, a observat în mod just că:

„Din primele 13 mutări, albul a făcut trei mutări cu pionul „c", trei cu pionul „h" şi patru mutări cu nebunul, după care a obţinut o poziţie care, dacă nu e cîştigată, este în orice caz aproape de cîştig" [1].

Partida s-a terminat cu victoria convingătoare a albului.

Alehin **Wolf**

Turneul de la Pistyan, 1922

1. d2-d4	d7-d5
2. Cg1-f3	c7-c5
3. c2-c4	c5:d4
4. c4:d5	Cg8-f6
5. Cf3:d4	a7-a6

Cum a arătat Alehin, aci era mai bine 5... C:d5 6. e4 Cb4!

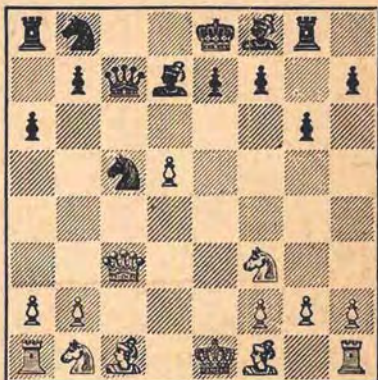
6. e2-e4!	Cf6:e4

Acum, încă în faza de deschidere a partidei, albul face trei mutări la rînd cu dama, şi toate trei de o forţă uriaşă!

7. Dd1-a4+!	Nc8-d7
8. Da4-b3	Ce4-c5
9. Db3-e3!	g7-g6
10. Cd4-f3!	...

Deşi calul se reîntoarce pe cîmpul de pe care a plecat, lucrul acesta nu se face cu pierdere, ci cu cîştig de tempo!

10. ...	Dd8-c7
11. De3-c3!	Th8-g8

Şi aci, după socotelile lui Tarrasch, ar reieşi că negrul a făcut opt mu-

[1] Alehin, „Partidele mele cele mai bune" M.—L. 1928, pag. 147. In ediţia „300 partide alese ale lui Alehin", Moscova 1954, partida se găseşte la pag. 169.

țări, iar albul numai cinci, dar cu toate acestea nu negrul, ci albul are o poziție mai bună.

Albul a obținut frumos victoria în această partidă, obținînd și premiul I de frumusețe.

Cigorin a polemizat cu reprezentanții „școlii noi" și în multe alte probleme, ridicîndu-se împotriva schemelor și aprecierilor generale pe care le făceau, împotriva principiilor rupte de realitate, opunîndu-le raționamente concrete, o gîndire realistă, individualizarea poziției; tocmai în acest din urmă domeniu Cigorin era, în mod vădit superior adversarilor săi. Aceștia căutau în mod dogmatic să găsească în poziții schemele generale, în timp ce pe Cigorin îl interesau excepțiile acestor scheme, particularitățile poziției.

Foarte caracteristică este deosebirea metodelor de analiză și comentare a partidelor la Steinitz și Tarrasch pe de o parte și la Cigorin pe de altă parte. Primii se străduiau întotdeauna să stabilească în analizele lor care mutare sau care continuare este cea mai corectă din punct de vedere „principial". Cigorin, respingînd în mod total noțiunea de corectitudine „principială", căuta în fiecare poziție continuarea cea mai tare din punct de vedere practic. Aci s-a manifestat în mod viu superioritatea gîndirii realiste critice a lui Cigorin asupra procedeului formal al reprezentanților „școlii noi"; de aceea găsea Cigorin atît de des greșeli în analizele lui Steinitz și Tarrasch[1].

Comentariile lui M. I. Cigorin au fost întotdeauna rezultatul unei munci uriașe asupra partidei comentate. Comentariile sale sînt profunde din punctul de vedere al conținutului, clare ca formă, scrise interesant și bazate întotdeauna pe variante convingătoare. Cigorin nu accepta aprecieri generale. Ne amintim că, pe vremea lui, marele medic și pedagog rus, N. I. Pirogov, s-a exprimat în felul următor: „Nu există boli, există bolnavi". Cigorin a luptat de asemenea pentru individualizarea fiecărui caz concret, contrar „școlii noi", atît de generoase în aprecieri generale, care predomina în apusul Europei. Pe vremea lui, M. I. Cigorin se bucura pe bună dreptate de reputația de a fi cel mai bun comentator din lume și comentariile lui erau reproduse în mod sistematic de revistele de șah din toată lumea. În multe privințe, arta lui de a comenta o partidă poate constitui un exemplu și pentru comentatorii timpului nostru.

Cigorin a scris odată:

„Așa numita „școală nouă", cu tendința ei de a elabora principii generale de joc pe baza unor raționamente abstracte asupra valorii relative a figurilor, a determinat și noi metode de comentare a partidelor. Înainte vreme, comentatorii (de exemplu Andersen, Neumann, Zukertort și alții), atunci cînd apreciau o poziție sau alta, dădeau variante care demonstrau superioritatea mutării respective asupra altora și, în general, căutau să explice jocul în mod practic. În vremurile noastre apar comentatori, pentru care pe primul plan nu stă analiza poziției respective, ci aprecieri abstracte asupra valorii relative a mutărilor, adeseori complet independente de situația din partidă. O astfel de tendință a fost însușită de noul redactor al revistei

[1] În ediția de față sînt date unele extrase din comentariile lui Steinitz și Tarrasch dar, desigur, acestea sînt extrase care cuprind doar latura de fapt a comentariilor acestor maeștri și nu considerații formale.

„D. S.", Tarrasch, care consacră uneori cite o coloană intreagă de reflexii asupra vreunei mutări oarecare".

Între exemplele pe care le dă, M. I. Cigorin reproduce aprecierile lui Tarrasch asupra gambitului damei acceptat (1. d4 d5 2. c4 dc) :

„Luarea pionului — scrie Tarrasch — ar avea sens numai in cazul cind negrul ar putea păstra pionul in plus, dar cum lucrul acesta nu este posibil, eu consider luarea pionului greşită din punct de vedere strategic. Dacă ambii jucători ar fi inaintat deja pionul regelui (adică in poziţia care survine cu o mutare mai tirziu : 1. d4 d5 2. e3 e6 3. c4), atunci, desigur, niciunui jucător bun nu i-ar trece prin minte să ia acum pionul".

Cigorin, replicind lui Tarrasch, spune :

„Cele două poziţii date se deosebesc insă esenţial una de alta, deoarece, după 1. d4 d5 2. c4 dc la 3. e3, negrul poate să joace in loc de 3... e6, 3... e5. Partidele celor mai buni jucători au arătat că această continuare duce la o dezvoltare mai favorabilă a jocului negrului. În consecinţă, raţionamentul lui Tarrasch nu este convingător" (din cronicile de şah din „N. V.", 1891, nr. 13).

În ansamblu, lunga luptă practică şi principială a lui Cigorin cu ideologii şcolii şahiste apusene, cea mai lungă ca durată şi cea mai cuprinzătoare din punctul de vedere al caracterului ei, s-a arătat rodnică pentru istoria şahului. Viitorul, cel mai drept judecător, a adus rezolvarea disputei principiale dintre aceste două curente de idei opuse, in favoarea lui Cigorin. Judecătorii au fost continuatorii lui Cigorin — străluciţii maeştri sovietici, care prin cercetările lor au demonstrat justeţea invăţăturii lui Cigorin, iar sentinţa istoriei au fost victoriile convingătoare ale maeştrilor noştri asupra celor mai buni reprezentanţi ai şahului apusean.

VII

După moartea lui M. I. Cigorin (1908), nimic n-a mai impiedicat triumful invăţăturii lui Tarrasch despre „caracterul ştiinţific" şi „corectitudine" in şah, cu schemele şi dogmele ei. Chiar dacă existau unii maeştri, ca de exemplu Marshall, iar mai tirziu unii maeştri noi, al căror joc practic şi ale căror concepţii nu corespundeau teoriilor lui Tarrasch, ei erau consideraţi ca originali sau ca excentrici, iar jocul lor era considerat „incorect" ; deosebit de des era condamnat Marshall, despre care se spunea „că nu joacă niciodată corect"...

Lui Lasker, care in a doua perioadă a activităţii sale şahiste renunţase complet la „caracterul ştiinţific" (pe care, continuind teoria lui Steinitz, o propagase el insuşi cu căldură în prima perioadă a activităţii sale) şi se apropiase de Cigorin din punctul de vedere al inţelegerii luptei şahiste, a trebuit să i se „ierte" multe, doar era campionul lumii ! Renunţarea lui la „caracterul ştiinţific" era explicată, cind prin faptul că nu-i place să joace variante de deschidere şablon, cind, pur şi simplu, prin faptul că campionului lumii „ii este permis totul"...

Capablanca, deşi original, din multe puncte de vedere, era totuşi apropiat ca joc de ideile „şcolii noi", din teoriile căreia ştia insă să arunce, datorită marelui său talent natural, ceea ce era nesănătos, introducind in jocul său multe particularităţi individuale. În principiu, el n-a fost cituşi de puţin partizanul părerilor şcolii „ştiinţifice". Lucrul acesta este arătat de următoarele declaraţii pe care le-a făcut odată :

„Să ne îndepărtăm de ştiinţă. Şahul nu va ajunge niciodată la apogeu mergind pe căile ştiinţei. Chiar astăzi, marii maeştri, pentru a obţine victoria se folosesc nu numai de subtilităţile tehnicii, ci ţin seama şi de latura psihologică a jocului. Să facem de aceea o nouă sforţare, şi cu ajutorul fanteziei să transformăm lupta tehnică într-o luptă de idei" [1]. Expresiile lui Capablanca „să ne îndepărtăm", „să transformăm", dovedesc că, in cele spuse, campionul de atunci al lumii se referea şi la sine, însă calea de cercetări trasată nu s-a oglindit in mod corespunzător in jocul cu Capablanca.

Arta creatoare şi atitudinea faţă de şah a lui Rubinstein a fost dublă : pe de o parte el a luat mult de la Cigorin, dar şi mai mult a invăţat de la Tarrasch.

Influenţa lui Cigorin s-a manifestat in creaţiile şahiste ale lui Rubin-

[1] „Şahmati" 1925, nr. 10, pag. 174.

stein, atît în strălucitele atacuri care caracterizau jocul tînărului Rubinstein, în ideile interesante, în realismul pe care Rubinstein l-a învăţat, desigur nu de la Tarrasch, ci de la marele maestru rus, cît şi în planurile strategice profunde, în originalitatea tratării deschiderilor, de exemplu în caracterul cunoscutei manevre elaborate de Rubinstein în jocul celor patru cai (4... Cd4) [1], adeseori legată de sacrificiul unui pion, iar uneori a doi pioni. Deşi Rubinstein, nu numai că a elaborat această inovaţie, dar a şi jucat-o în mod strălucit, totuşi, cedînd cerinţelor atitudinii „ştiinţifice" care domnea pe atunci, considera necesar să remarce în comentariile sale, ca o justificare, că inovaţia lui „nu este pe deplin corectă", negrul mută de două ori în deschidere cu aceeaşi figură, ba mai şi sacrifică un pion, sau chiar doi...

Dar în jocul lui Rubinstein au predominat acele caracteristici care corespundeau mai mult naturii lui moi, puţin independente, modeste, căreia îi plăcea şi care ştia să înveţe cu stăruinţă şi să-şi însuşească, să aplice cu înţelegere cele învăţate în practică. Înclinat spre gîndirea metodică, el a început să înveţe de la Tarrasch, care „ştia tot". Caracterul metodic formal al învăţăturii „şcolii noi", deşi în multe privinţe artificial, îi impunea lui Rubinstein prin logica lui aparentă. Muncitor neobosit [2], în urma unei munci îndîrjite el a prelucrat — acesta este cuvîntul exact — stilul său r u b i n - s t e i n i a n. Realismul pe care Rubinstein l-a învăţat de la Cigorin precum şi înţelegerea lui neobişnuit de precisă a poziţiei, l-a determinat pe Rubinstein să renunţe curînd la principiile îndepărtate ale lui Tarrasch.

Cunoaşterea excelentă a teoriei deschiderilor, precizia şi metodica jucării mijlocului de partidă, capacitatea de a folosi cea mai mică scăpare a adversarului, de a mări consecvent avantajul obţinut, iar apoi de a căuta deciderea partidei pe calea tehnicii, trecînd cît mai repede posibil în final, acestea sînt caracteristicile stilului „rubinsteinian". Tocmai aceste caracteristici ale jocului lui Rubinstein l-au făcut, la timpul său, nu numai unul dintre cei mai de seamă şahişti din lume, dar chiar candidat în lupta pentru titlul de campion mondial [3].

Rubinstein a fost un şahist cu o obiectivitate maximă. Jocul psihologic i-a fost întotdeauna cu desăvîrşire străin. Elementul de luptă în şah îl atrăgea prea puţin. Pentru el, şahul nu era un sport ci, aproape în întregime, o gîndire abstractă. Rubinstein tindea mai puţin spre victorie, cît spre rezolvarea caracterului matematic al problemei. „Pentru mine este egal cine stă în faţa mea, A sau B", îi plăcea lui Rubinstein să spună.

Arta lui Rubinstein, puţin cam seacă, produce o satisfacţie estetică aparte, prin claritatea şi precizia obţinerii cîştigului partidei, prin mărirea consecventă şi absolut exactă a vreunui avantaj neobservabil, în special în faimoasele finale de turnuri „rubinsteiniene".

---

[1] Deşi mutarea 4... Cd4 a fost propusă pentru prima dată de Marshall, există toate motivele să legăm această mutare de numele lui Rubinstein, care a analizat în mod amănunţit ideile bogate care decurg din această manevră şi a introdus mutarea 4... Cd4 în practica turneelor. În general, deschiderile şi variantele rămîn adeseori legate nu de numele acelora care le-au descoperit, ci de al acelora care le-au analizat îndelung şi le-au introdus în practica turneelor.

[2] Despre puterea de muncă a lui Rubinstein s-au povestit *adevărate legende*, a căror apariţie a fost favorizată de altfel şi de el însuşi. O dată, în perioada gloriei sale celei mai mari, în jurul anului 1912, răspunzînd la întrebarea unui oarecare ziarist, cum îşi petrece timpul, Rubinstein, glumind, a răspuns: „300 de zile pe an lucrez în legătură cu şahul — cîte 6 ore pe zi, 60 de zile pe an joc la turnee, iar 5 zile pe an mă odihnesc"...

[3] Meciul lui Rubinstein cu Lasker pentru campionatul lumii fusese fixat pentru toamna anului 1914, dar n-a mai avut loc, din cauza începerii primului război mondial.

„Legile lui Tarrasch" erau respectate cu severitate, în afară de însuşi Tarrasch, de mari maeştri de talia lui Schlechter, Maroczy, Teichman şi de multe zeci de maeştri; în apărarea atitudinii „ştiinţifice" faţă de şah stătea întrega literatură şahistă.

Pe la 1920 începe critica teoriilor lui Tarrasch. Apare o serie întreagă de lucrări ca „Sistemul meu" de Nimzovici, „Idei noi" de Reti, „Partida de şah hipermodernă" de Tartakower, numeroase articole — atît ale acestora, cît şi ale altor autori — despre „hipermodernism", despre „neoromantism" în şah etc. Deşi aceste lucrări conţineau critica lui Tarrasch, totuşi unii dintre autorii lor erau preocupaţi mult mai mult de propria reclamă, decît de conţinutul „inovaţiilor" lor, decît de crearea a ceva într-adevăr nou.

Foarte talentatul Nimzovici, totdeauna original în jocul său, a învăţat din creaţiile lui M. I. Cigorin, şi în cercetările sale a mers în multe privinţe pe căile indicate de fondatorul şcolii şahiste ruse. Nimzovici nu numai că a fost unul dintre cei mai tari maeştri din lume, dar jocul lui, plin de căutare creatoare, a fost întotdeauna plin de conţinut. Însă originalitatea, independenţa şi deci forţa jocului lui Nimzovici au slăbit în oarecare măsură — oricît ar părea de paradoxal — datorită influenţei acelei şcoli a lui Tarrasch, împotriva principiilor căreia el a luptat totdeauna, ca scriitor. De exemplu, Capablanca s-a exprimat precis despre Nimzovici (după turneul de la New-York, din 1927): „El este înclinat să acorde o importanţă prea mare caracterului general al poziţiei, subapreciind adeseori micii factori individuali[1]. Cu totul altul este scriitorul Nimzovici! Hotărîndu-se să scrie manuale, determinat poate de dorinţa vanitoasă de a crea „sistemul său" în şah, Nimzovici se transformă în scrierile sale într-un dogmatic.

În locul „sistemului" lui Tarrasch, el încearcă să elaboreze „sistemul său" nou, de asemenea cu „legi" şi „dogme", exprimate pe un ton la fel de categoric ca şi al lui Steinitz şi Tarrasch. El face aceeaşi greşeală pe care au făcut-o şi Steinitz şi Tarrasch: încearcă să cuprindă în „legi", să aducă la şablon, nu numai cazurile cele mai simple ale luptei şahiste pentru care este posibilă aplicarea unor reguli, ci şi orizontul larg al artei şahului, unde sînt cu mult mai multe excepţii decît reguli, în care fiecare poziţie trebuie individualizată, unde singura lege este gîndirea liberă creatoare. De exemplu, în capitolul despre pionul izolat al damei, Nimzovici tratează complet în stilul lui Tarrasch problema: „Care cazuri sînt favorabile albului şi care negrului"; tot acolo figurează „slăbiciunea reflexă (? — N. G.) a pionilor de pe flancul damei[2]; după aceea este vorba despre „mijloacele de asediu al pionului izolat" şi, în sfîrşit, urmează concluzia: „Pionul izolat al damei constituie un instrument destul de puternic de atac în jocul de mijloc, dar în final el poate deveni foarte slab"[3]. O „lege" complicată şi încurcată! Se simte influenţa lui Tarrasch şi a metodelor lui în aceste „legi", deşi uneori condiţionale (poate deveni!). Dacă renunţăm la originalitatea tonului şi manierei de expunere, devine destul de evident că în lucrările sale literare Nimzovici a utilizat metodele doctrinare ale lui Tarrasch. Acesta este tonul cărţii lui Nimzovici; în jocul său practic, el a fost însă cu mult mai profund, original şi individual.

A jucat oare însuşi Nimzovici după „sistemul" său? Cît de greu este de răspuns la această întrebare, se vede din următoarele rînduri care i-au fost consacrate lui Nimzovici de un alt „inovator", Reti. „El se considera cel mai bun jucător poziţional dintre contemporani", a scris Reti despre Nimzovici.

---

[1] „Şahmati" 1927, pag. 69.
[2] Nimzovici, „Sistemul meu", ediţia a V-a, 1930, pag. 300.
[3] Idem, pag. 304.

Dar, după părerea lui Reti, Nimzovici a fost: „unul dintre cei mai mari jucători de combinaţie"... [1].

Este greu de spus care dintre aceste două păreri despre marele maestru Nimzovici este mai aproape de adevăr. Era el oare „cel mai bun jucător poziţional", sau „unul dintre cei mai buni jucători de combinaţie"? dar opoziţia diametrală a acestor păreri demonstrează gîndirea paradoxală a „inovatorilor"... Pe însuşi Reti, care şi-a propagat totdeauna cu autoritate şi încredere în sine „ideile noi" în şah, un alt „inovator", Tartakower, în articolul „Cine sînt ei?", l-a apreciat numai ca „un fals prooroc al noii arte" [2].

Toată zarva făcută de „inovatori" a atras asupra lor, pe vremea aceea, atenţia generală. Se părea chiar că, cu toate paradoxurile şi contrazicerile, „inovatorii" au adus în şah ceva nou.

Protestul împotriva „inovatorilor" a venit de acolo de unde nimeni nu se aştepta, şi a lovit ca un trăznet din cer senin...

Este natural că „inovatorii" au căutat să înscrie în lagărul lor şi pe Alehin, nu numai ca cel mai de seamă dintre maeştrii tineri ai timpului aceluia, dar şi ca un maestru în jocul căruia se afla într-adevăr ceva n o u, deşi ceea ce a adus Alehin nou a rămas de neînţeles „inovatorilor". Nu era vorba nici de „hipermodernism", nici de „neoromantism", nici de „idei noi" sau „sisteme noi". În cercetările sale Alehin urma tradiţia lui Cigorin, iar arta lui Alehin se baza pe învăţătura şcolii ruse.

După ce a asistat multă vreme la zarva produsă de „inovatori", Alehin şi-a spus, în sfîrşit, cuvîntul, şi declaraţia lui a fost tot atît de neaşteptată ca fond, pe cît de categorică ca formă: „Declar o dată pentru totdeauna, a scris Alehin, că renunţ cu plăcere la cinstea de a fi unul dintre fondatorii şcolii „hipermoderne" sau „neoromantice" în favoarea inventatorilor acestor denumiri pompoase, născocite mai mult pentru a face impresie, decît pentru atingerea a ceea ce reprezintă, după părerea mea, singurul lucru preţios în arta noastră, anume căutarea frumosului şi a adevărului" [3].

În legătură cu admiraţia zgomotoasă cu care „inovatorii" au salutat victoria sa la turneul de la Pistyan, din 1922, asupra lui Wolf (începutul acestei admirabile partide este redat la pag. 34), această partidă fiind proclamată „hipermodernă", „neoromantică", „ultramodernă", cîştigată datorită „celui mai nou sistem" etc. Alehin a spus în mod deschis: „Aci nu este vorba despre vreun sistem nou, cu care unora dintre maeştrii contemporani *le place atît de mult să arunce praf în ochii publicului şahist credul* (sublinierea mea — N. G.), ci pur şi simplu este vorba de folosirea raţională a greşelilor de deschidere ale adversarului" [4].

După intrarea lui Alehin în arenă, „hipermodernismul", „sistemele moderne", „ideile noi", toate acestea au pălit dintr-odată.

Dacă victoria lui Alehin s-a datorat „folosirii raţionale a greşelilor de deschidere ale adversarului", desigur nu aceasta constituie o opunere a artei sale „sistemelor inovatorilor", deoarece — în urma folosirii greşelilor adversarului — se întîmplă să se obţină de către şahişti victorii de cele mai diferite stiluri. Cîteodată se cîştigă şi în urma faptului că adversarul lasă o figură în priză, dar aceasta nu spune nimic despre stilul de joc al învingătorului.

Dacă încercăm să stabilim acum, în perspectivă istorică, trăsăturile caracteristice ale curentului „inovator" care a produs atîta vîlvă la timpul său, dacă aruncăm reclama zgomotoasă, „cuvintele mari", atunci totul se reduce,

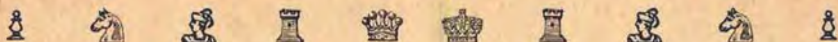
[1] „Şahmatî", 1925, nr. 7, pag. 108.
[2] „Şahmatnîi listok", 1925, nr. 20, pag. 295.
[3] Alehin, „Partidele mele cele mai bune", M—L. 1928, pag. 133.
[4] Idem, pag. 157.

se pare, numai la ceea ce urmează : 1) critica teoriei lui Tarrasch ; 2) sublinierea importanţei dezvoltării laterale a nebunilor (aci însă trebuie să remarcăm că Cigorin a folosit cu mult înainte — în partidele sale — dezvoltarea laterală a nebunilor, şi în apărarea franceză cu 2. De2, şi în cea siciliană, şi în indiana veche, şi, în sfîrşit, juca uneori cu negrul direct 1... b6 sau 1... g6) ; 3) stabilirea faptului că se poate juca fără centru de pioni şi că centrul de pioni poate fi o slăbiciune (lucrul acesta a fost, de asemenea de multe ori, demonstrat în mod strălucit de Cigorin, de exemplu în a 19-a partidă a meciului său cu Tarrasch, ca şi în multe altele). Sau, mai scurt, în afara criticii lui Tarrasch, esenţa hipermodernismului au constituit-o, în cea mai mare parte, unele împrumuturi de la Cigorin. Nu degeaba unul dintre hipermoderni, amatorul de paradoxuri, Tartakower, a spus odată că cele mai bune inovaţii se află în partidele vechilor maeştri... Rezultatele arată că, din punctul de vedere al creaţiei, curentul „hipermodernist", „neoromantic", „ideile noi" şi „sistemele noi" pot fi considerate fără exagerare ca un bluf de mari proporţii.

Desigur, prin cele spuse despre noile *teorii*, eu n-am încercat cituşi de puţin să micşorez măiestria practică a autorilor acestor teorii, care în practică au dat cu mult mai mult decît în construcţiile lor teoretico-filozofice, adeseori rupte de propria lor practică ; chiar şi autorii acestor „noi teorii" se ironizau, vorbind unii despre alţii că partidele lor cele mai bune le cîştigă „în vechiul şi bunul stil"...

Veriga de legătură între cercetările creatoare ale fondatorului şcolii şahiste ruse, M. I. Cigorin, şi arta şahistă a maeştrilor sovietici este primul campion rus al lumii, Alehin.

VIII

Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, care a eliberat din punct de vedere politic şi economic popoarele Rusiei, a creat toate condiţiile pentru o puternică şi multilaterală înflorire a ştiinţei, culturii şi artei. Ea a produs o cotitură gigantică în conştiinţa oamenilor şi a trezit la viaţă mii de talente care se ascundeau în rîndurile maselor populare. Omul sovietic a căpătat posibilitatea deplină de a munci şi de a se desăvîrşi în domeniul spre care se simţea atras.

În toate domeniile culturii, între care şi în şah, s-au format toate condiţiile pentru crearea unei şcoli noi, sovietice. Şcoala şahistă sovietică, născută din tradiţiile de luptă ale şcolii ruse cigoriniene, a îmbogăţit-o cu un nou conţinut, a aprofundat-o şi desăvîrşit-o.

În Uniunea Sovietică, arta şahului a atins o strălucită înflorire, care se datoreşte înţelegerii juste şi profunde a esenţei ei şi a rolului ei educativ.

În străinătate, şahul este considerat cînd un sport interesant, cînd o distracţie plăcută, cînd un joc original, iar interesul pentru jocul de şah — atît cel uşor, cît şi cel serios — creşte de obicei în raport cu mărimea onorariului pentru joc sau cu pariurile care în Apus sînt totdeauna acceptate...

În lumea capitalistă de astăzi, cu cultura ei căzută în marasm, nu există şi nu poate exista mişcare înainte. În S.U.A., în Anglia şi în alte ţări capitaliste, cultura nu numai că stă pe loc, ci alunecă înapoi. De aceea nu este de mirare că, în ultimii zece ani, în aceste ţări nu s-a ridicat nici un şahist care să poată invoca dreptul de a fi considerat ca făcînd parte dintre marii maeştri de clasă mondială.

Victoria echipei U.R.S.S. în meciuri asupra echipelor S.U.A. şi Angliei, cucerirea de către şahiştii sovietici M. Botvinnik şi L. Rudenko[1] a titlurilor de campioni mondiali, ocuparea de către şahiştii sovietici a primelor patru locuri la turneul de la Budapesta al celor mai buni şahişti din lume, toate aceste fapte vorbesc elocvent, atît despre puternica dezvoltare a şahului sovietic, cît şi despre descompunerea generală a culturii şi decăderea şahului în lumea capitalistă.

---

[1] Acum, titlul de campioană mondială este deţinut de Elisabeta Bîkova. În general, de la apariţia acestei lucrări, şahiştii sovietici au obţinut noi şi strălucite victorii în competiţii internaţionale (N.T.).

În Uniunea Sovietică, şahul ocupă un loc de cinste. Contrariu situaţiei şahului în Apus, şahul este considerat în U.R.S.S. ca o artă şi un sport de valoare, ţinîndu-se în acelaşi timp seama că, folosindu-l în mod rezonabil, şahul joacă un rol însemnat ca factor educativ. Aceasta se datoreşte faptului că în Uniunea Sovietică şahului i se acordă o mare atenţie şi un sprijin permanent din partea partidului, guvernului şi sindicatelor. Această situaţie a şahului în Uniunea Sovietică a dat rezultate minunate, atît în ceea ce priveşte popularitatea şahului, cît şi succesul şahului ca sport. Este îndeobşte cunoscut că şahul este răspîndit în Uniunea Sovietică incomparabil mai mult decît în oricare ţară a Europei apusene sau Americii, şi că nivelul de joc este mult mai ridicat decît oriunde în altă parte peste graniţă.

În cercetările lor creatoare, şahiştii sovietici se arată continuatori ai lui M. I. Cigorin şi continuatori ai tradiţiilor şcolii şahiste ruse. Însă, caracterul creaţiei maeştrilor sovietici nu rămîne fix, ci se aprofundează neîncetat, se desăvîrşeşte, progresează. Căci, aşa cum a spus Lenin „A păstra o moştenire nu înseamnă cituşi de puţin a te limita la ea" şi maeştrii sovietici, păstrînd tot ceea ce este mai valoros din cele create de M. I. Cigorin şi continuatorii săi, merg neobosit înainte, pe calea unor realizări mereu noi.

Dacă comparăm situaţia şahului în vremea lui Cigorin cu situaţia şahului în Uniunea Sovietică astăzi, devin absolut evidente succesele cu adevărat gigantice pe care le-a înregistrat şahul în U.R.S.S. În locul entuziaştilor izolaţi, a micilor grupe de amatori prost organizaţi şi a maeştrilor izolaţi din timpurile acelea, a apărut mişcarea şahistă de mase din Uniunea Sovietică, cu sute de mii de amatori şi cu zeci de maeştri ; o demonstraţie clară a popularităţii şahului în U.R.S.S. a fost al doilea turneu unional al colhoznicilor (1950), care a reunit sute de mii de participanţi. Lucruri noi au fost introduse şi în domeniul jocului practic. Munca de studiu a şahului ia acum, prin planificarea şi metodica ei, un caracter ştiinţific, schiţat încă de atitudinea faţă de şah a lui Cigorin, de lucrările lui analitice şi de verificarea sistematică în practică a acestor analize.

Jocul lui Cigorin, cu tot genul său creator, n-a fost lipsit de scăderi vădite, în practica lui n-a fost aproape nici un turneu în care să nu fi pierdut datorită neglijenţei în faţa vreunui adversar mai slab şi n-a fost meci în care să nu fi pierdut, în urma vreunei greşeli grosolane, partide în care mergea la cîştig. Desigur, astfel de scăderi au influenţat rezultatele lui Cigorin în multe competiţii importante.

În vremea noastră este pe deplin constatat că un maestru este obligat să se străduiască din toate puterile să înlăture, în măsura posibilităţii, lipsurile din jocul său. Pentru atingerea acestui scop, el trebuie să muncească mult şi multilateral, este obligat să urmeze un anumit regim, trebuie să se pregătească cu toată seriozitatea pentru fiecare competiţie în general şi pentru fiecare partidă de turneu sau meci, pentru a obţine cel mai bun rezultat posibil ; de-a lungul întregii competiţii, maestrul îşi încordează toate forţele şi posibilităţile, toată voinţa, pentru a da maximumul de care este capabil.

O legătură vie între M. I. Cigorin şi timpurile noastre o formează maeştrii noştri din generaţia mai veche, F. I. Duz-Hotimirski, G. I. Levenfiş, P. A. Romanovski, care în creaţiile lor demonstrează vădit stilul de joc cigorinian.

Primul dintre maeştrii noştri care a început să ia parte la turnee internaţionale a fost maestrul emerit Fedor Ivanovici Duz-Hotimirski, care a luat parte încă la turneul de la Karlsbad, din 1907. Nu o dată F. I. Duz-Hotimirski a fost premiat la turneele internaţionale cu participare puternică şi a cîştigat într-un stil excelent partide la adversari de talia lui Lasker, Rubinstein, Marshall, Ianovski, Spielmann, Teichmann etc.

G. I. Levenfiş s-a evidenţiat în turneele de la Petersburg din 1909—1910. În 1911, pentru rezultatele obţinute la turneul internaţional de la Karlsbad, i s-a acordat titlul de maestru, iar o serie întreagă de partide, jucate într-un stil excelent, au atras încă de pe vremea aceea atenţia asupra calităţii jocului său. Jocul lui Levenfiş este caracterizat prin concepţii strategice profunde şi originale, combinaţii tăioase şi departe calculate. Arta sa practică de înalt nivel s-a dezvoltat în mod deosebit în anii puterii sovietice şi i-a adus multe succese în competiţii serioase. El a cîştigat de două ori titlul de campion al Uniunii Sovietice (1934 şi 1937), iar calitatea jocului său a fost distinsă prin numeroase premii speciale. Scriitor talentat, G. I. Levenfiş este de asemenea un teoretician de frunte : o realizare minunată în această direcţie este primul volum al monumentalei lucrări „Deschiderea modernă", care a apărut în redactarea lui. În 1937, lui G. I. Levenfiş i s-a acordat titlul de mare maestru.

P. A. Romanovski a fost de asemenea de două ori campion al Uniunii Sovietice (1923 şi 1927). Cercetările sale neobosite pe căile indicate de M. I. Cigorin au dat multe idei noi artei şahului, iar datorită stilului său subtil de joc el a dat multe partide frumoase. Scriitor şahist talentat, P. A. Romanovski este autorul unei serii de lucrări şahiste de valoare ; în special trebuie remarcată cartea sa despre jocul de mijloc. P. A. Romanovski lucrează neobosit ca pedagog şi metodolog şahist, şi o serie de maeştri sovietici de frunte se consideră elevii săi. Ca o recunoaştere a marilor merite ale lui P. A. Romanovski, i s-a acordat în 1936 titlul de maestru emerit, el fiind primul între maeştrii de şah distinşi cu acest titlu.

În decursul primilor 10—12 ani ai vieţii şahiste sovietice, pînă la ridicarea noii generaţii, G. I. Levenfiş şi P. A. Romanovski au fost, fără îndoială, cei mai tari maeştri sovietici ; în perioada de după Revoluţia din Octombrie, ei împreună cu A. F. Ilin-Jenevski şi N. D. Grigoriev au fost entuziaştii organizatori ai vieţii şahiste pe baze noi. Dacă însă, cu o jumătate de veac înainte, M. I. Cigorin a fost aproape singur în activitatea lui de organizator al vieţii şahiste în Rusia, în U.R.S.S. mişcarea şahistă a primit chiar de la început un sprijin larg din partea statului ; aceasta a fost o garanţie sigură pentru o nemaiîntîlnită dezvoltare a artei şahului.

Talentul lui Nicolai Dimitrievici G r i g o r i e v (1895—1938) a fost caracterizat printr-o originalitate şi multilateralitate deosebite. El a fost un adevărat artist şi entuziast al artei şahului, remarcîndu-se ca unul dintre maeştrii sovietici cei mai talentaţi, ca neobosit organizator al vieţii şahiste sovietice şi compozitor de studii de talie mondială, scriitor şi comentator şahist întotdeauna interesant şi autor a numeroase cercetări teoretice de valoare, în special în domeniul finalelor. În jocul practic, N. D. Grigoriev n-a obţinut succese corespunzătoare talentului său. Cauza a fost, se pare, că el n-a reuşit întotdeauna să cuprindă în limitele luptei practice bogata sa fantezie. Totuşi el a fost de patru ori campion al Moscovei şi, ceea ce este mai important, a dat numeroase partide frumoase şi pline de conţinut.

Creaţiile lui Nikolai Nikolaevici R i u m i n, mort prematur (1908—1942), au fost caracterizate nu numai prin inventivitate, îndrăzneală şi originalitatea concepţiilor, ci şi printr-o eleganţă care-i era proprie şi care i-a adus numeroase premii de frumuseţe.[1] Pentru realizările sale creatoare remarcabile, pentru marea activitate socială şi pedagogică, lui N. N. Riumin i-a fost acordat titlul de maestru emerit.

---

[1] Numai pentru partidele sale cu I. L. Rabinovici, Riumin a obţinut trei premii de frumuseţe : la al VIII-lea campionat al U.R.S.S. (Leningrad, 1933), la turneul cu participarea lui Euwe şi Kmoch (1934) şi la al doilea turneu internaţional de la Moscova 1935.

La sfîrşitul decadei a treia se ridică reprezentantul cel mai de frunte al şahului nostru, Mihail Moiseevici Botvinnik, care obţine cele mai mari succese la turneele sovietice şi internaţionale.

Împărţirea premiilor I-II la marile turnee internaţionale de la Moscova din 1935 şi de la Nottingham din 1936, l-a situat pe Botvinnik în rîndul celor mai tari jucători din lume şi l-a făcut candidat la titlul de campion mondial. În urma întîlnirilor cu cei mai tari maeştri sovietici, Botvinnik a cîştigat de şase ori titlul de onoare de campion al Uniunii Sovietice. Botvinnik a fost de asemenea învingător în două mari turnee internaţionale de după război : la Groningen, în 1946 şi la turneul pan-slav în memoria lui M. I. Cigorin, la Moscova, în 1947. Aceste remarcabile realizări au fost încununate de victoria în turneul pentru campionatul mondial din 1948, în care campionul lumii s-a distanţat la 3 (!) puncte faţă de al doilea clasat.

Prin clasa jocului său în meci-turneul din 1948, Botvinnik a arătat că forţa sa progresează neîncetat. Lucrul acesta este arătat nu numai de faptul că a terminat lupta cu cei mai buni şahişti din lume cu un avans de trei puncte, ci şi de calitatea victoriilor sale în această competiţie, victorii repurtate fie datorită unor manevre strategice profunde, fie în urma unor atacuri energice, fie prin lovituri tactice iscusite.

Trebuie subliniată şi latura estetică a jocului campionului mondial. Dacă în meci-turneul din 1948 ar fi existat un premiu special „de frumuseţe", atunci acest premiu ar fi fost acordat, cel mai probabil, lui Botvinnik, pentru cuprinzătoarele, frumoasele şi originalele — din punct de vedere al concepţiilor — partide cu Keres (din turul II) şi Euwe (din turul III). Botvinnik a primit adeseori şi înainte premii pentru cele mai bune şi frumoase partide.

Prin caracterul creaţiilor sale, Botvinnik este un reprezentant al şcolii şahiste sovietice, care continuă dezvoltarea şi aprofundarea şcolii şahiste ruse.

Multe trăsături caracteristice ale creaţiilor lui Botvinnik îl apropie în mod direct de Cigorin : bogăţia de idei, iniţiativa, energia şi îndrăzneala, originalitatea concepţiilor. Planurile şi ideile lui Botvinnik sînt profunde şi larg concepute ; uimeşte logica şi minunata precizie a jocului său în realizarea planurilor.

Botvinnik este complet străin de tendinţa, atît de obişnuită la marii maeştri apuseni, de a remiza în întîlnirile cu adversarii tari. Jocul său este mereu activ ; în întîlnirile cu orice adversar, el caută întotdeauna să obţină victoria.

Botvinnik ştie să creeze poziţii care cer să fie rezolvate nu printr-o tehnică fără cusur, ci printr-o luptă de idei, prin combinaţii tăioase, prin lovituri îndrăzneţe şi decisive. Lucrările teoretice şi realizările remarcabile ale lui Botvinnik sînt unanim recunoscute.

O caracteristică a jocului lui Botvinnik este capacitatea lui de a prelua, jucînd cu negrul, iniţiativa la cea mai mică scăpare a adversarului şi de a începe un joc activ pe toată tabla. În această privinţă sînt caracteristice, de exemplu, partidele lui cu Kotov (partida decisivă pentru locul I—II din al XI-lea campionat al U.R.S.S. (1939), cu Keres (turneul pan-slav în memoria lui Cigorin, Moscova, 1947).

Pentru Botvinnik, ca şi pentru Cigorin, este caracteristică de asemenea tenacitatea neobişnuită în apărarea poziţiilor grele şi capacitatea de a găsi posibilităţi ascunse în poziţie, de a realiza o contralovitură aparent neaşteptată ; caracteristică în această privinţă este partida sa cu Romanovski, din al XIII-lea campionat al U.R.S.S.

În creaţiile sale, Botvinnik a făcut acel pas care a ridicat şahul sovietic la cel mai înalt nivel. În timpul nostru, singur talentul, sau creaţiile intui-

tive nu mai sînt suficiente, ca pe vremuri, pentru obţinerea unor succese mari. Nu numai în ştiinţă, ci şi în literatură şi în oricare alt domeniu al artei, succesul, mai înainte de orice, este un rezultat al unei uriaşe munci planificate. În timpul nostru, baza unei mari realizări nu este numai talentul, ci şi cunoştinţele, voinţa şi munca de perfecţionare. Şahul, desigur, nu constituie o excepţie, deoarece teoria lui a fost deosebit de studiată, iar tehnica exploatării celei mai mici inexactităţi a adversarului este prea precisă. Este foarte puternic microscopul cu care este înarmat ochiul strategului şahist modern, care ştie să observe cele mai mici slăbiciuni în poziţia adversarului.

Botvinnik a completat caracterul creaţiilor şcolii ruse printr-o muncă consecventă de perfecţionare asupra sa însuşi, printr-o puternică voinţă de a învinge. El ştie să includă în arta sa şahistă toate elementele necesare pentru obţinerea victoriei şi să înlăture tot ce-l poate stînjeni pe această cale. Botvinnik a studiat sub toate aspectele tot ce a dat mai bun arta şahistă modernă, din punct de vedere al metodelor de luptă. Ideile creatoare şi concepţiile originale ale lui Botvinnik sînt supuse, într-o măsură mult mai mare decît la maeştrii vechi, unei aprecieri critice severe, înainte de a fi realizate la tablă. Desigur, un maestru de şah nu-şi poate construi jocul eliminînd complet elementul risc, dar în jocul lui Botvinnik riscul este întotdeauna bine mascat.

Mai trebuie remarcată încă o trăsătură foarte caracteristică pentru jocul lui Botvinnik, înţelegerea psihologiei adversarului, capacitatea lui de a-şi individualiza în mod fin adversarii. Lui Botvinnik îi sînt aplicabile cuvintele spuse odată de Alehin : „Există ceva în care generaţia noastră de şahişti, care a atins aproximativ patruzeci de ani, depăşeşte pe vechii maeştri (cu excepţia lui Lasker); aceasta nu e doar viclenia, care adeseori nu este decît semnul unei slăbiciuni de caracter, ci şi convingerea cîştigată prin experienţă că pentru şah, pentru lupta şahistă este necesară cunoaşterea naturii omeneşti, înţelegerea psihologiei adversarului. Înainte se lupta numai împotriva figurilor, noi luptăm (sau cel puţin încercăm să luptăm) cu adversarul, cu un duşman, cu voinţa lui, cu particularităţile lui individuale şi — nu în ultimul rînd — cu vanitatea lui"...[1]

Botvinnik posedă calităţile unui adevărat campion mondial. Talentului său înnăscut, deosebit de bogat şi multilateral, el i-a adăugat, în urma unei munci planificate şi consecvente, acele elemente necesare unui luptător de turneu în întîlnirile cu adversarii periculoşi, care asigură nu numai victorii separate, ci şi constanţa succeselor.

La succesele remarcabile ale campionului mondial au contribuit, în afara marelui său talent şi a muncii planificate, şi cultura lui, în sensul cel mai larg al cuvîntului. Baza culturii sale şahiste o formează studiul profund al creaţiilor celor mai buni maeştri vechi — predecesorii săi — şi pătrunderea în toate subtilităţile jocului lor. Deosebit de atent a studiat M. M. Botvinnik creaţiile fondatorului şcolii ruse, M. I. Cigorin, precum şi ale continuatorului său, Alehin.[2] Însă, în afara unei culturi pur şahiste, şahul cere din partea reprezentanţilor săi de frunte şi o cultură generală, cu mult mai vastă. M. M. Botvinnik este un om cu o cultură multilaterală, cu un orizont larg, preocupat de cele mai diverse probleme, vrednic — din toate punctele de vedere — de a fi primul reprezentant al artei şahului.

M. M. Botvinnik lucrează mult şi în domeniul literaturii şahiste — el a publicat o culegere a partidelor sale şi a comentat cîteva cărţi de turnee.

Arta lui Veaceslav Vasilievici R a g o z i n este bogată în concepţii strategice originale. Jocul său este caracterizat prin sacrificii adînc calculate şi

[1] Cartea turneului de la New-York din 1927, pag. 159—160.
[2] M.M. Botvinnik, „Partide alese", L. 1949, pag. 24

pur poziţionale. În jocul lui Ragozin se simte o apropiere interioară de creaţiile lui M. I. Cigorin. Ragozin a dat multe lucruri de valoare pentru teoria deschiderilor, începînd cu sistemul de joc care-i poartă numele. O mare însemnătate au de asemenea ideile lui în partida spaniolă, în apărarea franceză, în apărarea Nimzovici, în apărarea Grünfeld etc. După numeroase victorii asupra maeştrilor străini, Ragozin a început să fie denumit „groaza străinilor". Din păcate, inegalitatea jocului dăunează cîteodată rezultatului său sportiv. Este caracteristic pentru Ragozin faptul că el a cîştigat atît titlul de maestru, cît şi pe acela de mare maestru, în meciuri, primul în meciul cu Ilin-Jenevski (1930), iar al doilea în meciul cu Bondarevski (1946). Cel mai remarcabil rezultat practic al lui Ragozin a fost premiul II la turneul pan-slav de la Moscova, din 1947.

Din 1946, V. V. Ragozin este redactorul responsabil al revistei „Şahmatî v SSSR", iar în 1947 a fost ales vicepreşedinte al Federaţiei internaţionale de şah.

Alexandr Alexandrovici Kotov a obţinut titlul de mare maestru, pentru succesul repurtat în al XI-lea campionat al U.R.S.S. din 1939, în care a luptat cu Botvinnik pentru locul I şi, numai pierzînd în ultima rundă partida cu acesta, a fost silit să se „mulţumească" cu locul II.[1] La acest turneu, ca şi la competiţiile care au urmat, Kotov a jucat multe partide frumoase, pline de spirit de luptă.

Cel mai mare succes sportiv al său a fost împărţirea locurilor I—II la campionatul Unional din 1948 [2]. Jocul său activ şi întreprinzător, bogăţia ideilor, amploarea planurilor au atras simpatia multora pentru talentul şahist al lui Kotov. Deşi la turneul de la Budapesta, din 1950, Kotov n-a ocupat decît locul VI, totuşi el a dat şi aci o serie de partide excelente, care rămîn în amintire. La turneul internaţional de la Veneţia, din 1950, Kotov a cîştigat în mod strălucit premiul I.

A. A. Kotov duce o intensă muncă de stat şi socială. El este deputat al Sovietului de deputaţi din Moscova. În anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei, pentru merite deosebite, guvernul sovietic l-a decorat cu Ordinul Lenin.

Pentru victoria repurtată la al XII-lea campionat al U.R.S.S., în 1940,[3] lui Igor Bondarevski i s-a acordat titlul de mare maestru. Stilul său de joc atrage prin ingeniozitate, energie şi îndrăzneală; partidele lui sînt pline de spirit combativ.

Stilul de joc al celui de al doilea învingător al campionatului al XII-lea, Andrei Arnoldovici Lilienthal, se impune prin concepţiile interesante şi combinaţiile tăioase şi frumoase. La turneul internaţional de la Stockholm, din 1948, partida lui cu Najdorf a fost distinsă cu un premiu special, fiind cea mai frumoasă din turneu.

Profund, deşi exagerat de precaut, este stilul de joc al marelui maestru Solomon Mihailovici Flohr, care a obţinut succese foarte mari la competiţiile sovietice şi internaţionale.

Paul Keres, care a intrat acum cîţiva ani în familia şahiştilor sovietici, face parte dintre acei maeştri care şi-au arătat aproape întreaga forţă încă de la primele competiţii.[4]

[1] Kotov a obţinut titlul de maestru numai cu un an înainte, pentru succesul din semifinala aceluiaşi al XI-lea campionat. Un caz unic de progres atît de rapid!

[2] De atunci, Kotov a obţinut un succes cu mult mai mare: locul I în turneul interzonal de la Stockholm, 1952 (N.T.).

[3] Împărţirea locului I cu Lilienthal.

[4] Din tipul acesta de şahişti au făcut parte Morphy, Lasker, Pillsbury, Capablanca, spre deosebire, de exemplu, de Steinitz, Cigorin, Alehin, care au atins maximumul lor de forţă numai după o serie de succese crescînde.

Keres a obţinut chiar de la inceputul carierei sale mari succese internaţionale. Victorii ca premiul I la puternicul turneu internaţional de la Semmering-Baden din 1937, împărţirea premiului I la turneul marilor maeştri de la Amsterdam, din 1938, precum şi ciştigarea meciului la Euwe (1940) l-au adus în rindul celor mai buni şahişti din lume. În ultimul timp, cele mai remarcabile succese ale lui Keres au fost premiile I la al XV-lea şi al XVIII-lea campionat al U.R.S.S. (1947 şi 1950) şi la turneul internaţional de la Szczawno Zdroj (R. P. Polonă), în 1950.[1]

Jocul lui Keres din prima perioadă a activităţii sale poate fi caracterizat prin aprecierea lui Alehin: „Stilul lui este în multe privinţe asemănător cu al meu" (Buletinul turneului de la Amsterdam, 1938, nr. 12), dar stilul combativ şi tăios al lui s-a schimbat treptat, cu timpul. În ultimul timp, trăsăturile caracteristice ale jocului său sint: vaste cunoştinţe teoretice, o tehnică multilaterală, o minunată rezistenţă precum şi o neobişnuit de subtilă înţelegere a poziţiei. Deşi riscul, care caracteriza înainte jocul lui Keres, lipseşte acum, între partidele lui se găsesc unele ciştigate prin combinaţii neaşteptate, originale şi frumoase, chiar la adversari foarte tari, de exemplu la Kotov, la Budapesta în 1950.

În ultima decadă, familia şahistă sovietică a ridicat noi cadre de tineri maeştri foarte talentaţi. În primul rînd trebuie citat aci comsomolistul Vasili Vasilievici Smîslov, „al doilea şahist din lume", aşa cum a început să fie denumit după ce a luat premiul II la meci-turneul pentru campionatul mondial, în 1948. Între realizările strălucite ale lui V. V. Smîslov se numără ciştigarea de trei ori a campionatului Moscovei, premiul II la al XIII-lea campionat al U.R.S.S., premiul III la turneele internaţionale de la Groningen, din 1946 şi Budapesta, din 1950, împărţirea locurilor I—II la al XVII-lea campionat Unional din 1949, premiul II la turneul internaţional de la Veneţia, din 1950[2]. În arta lui Smîslov se remarcă în mod deosebit uşurinţa jocului faţă de profunzimea şi originalitatea concepţiilor. Smîslov a jucat deosebit de multe partide frumoase şi unitare.

Ingeniozitatea şi îndrăzneala lui Smîslov, adeseori concepţiile şi planurile complet neaşteptate, frumuseţea jocului, toate acestea apropie arta şahistă a lui Smîslov de creaţiile lui M. I. Cigorin.

Stilul de joc al lui Smîslov este uimitor de elastic şi, deşi îi place jocul în poziţii complicate, unde talentul său are posibilităţi de desfăşurare, totuşi, cînd poziţia survenită pe tablă o cere, el ştie să folosească cu o artă neobişnuită, şi în plus foarte elegant, cel mai mic avantaj poziţional. Caracteristice sint în această privinţă cele două partide ciştigate la Euwe, una la Groningen, cealaltă în turul al doilea al meci-turneului pentru campionatul mondial din 1948; în ambele partide, avantajul poziţional al lui Smîslov, la început foarte mic, a crescut treptat şi a dus în cele din urmă, la finale în care figurile rămase marelui maestru olandez au ajuns să fie blocate... Aceste victorii sint cu atît mai remarcabile, cu cît Euwe, participant la zeci de turnee, autor a nenumărate tratate teoretice, întrece cu mult pe tînărul nostru mare maestru în experienţă şi „ştiinţă", dar Smîslov depăşeşte în şi mai mare mă-

[1] Alte sucese s-au adăugat între timp la palmaresul lui Keres: locul I la al XIX-lea campionat al U.R.S.S. (1951); premiul I la turneul în memoria lui Maroczy, Budapesta, 1952; locul II—IV (cu Bronstein şi Reshevsky), la turneul candidaţilor la campionatul mondial, Zürich, 1953; cel mai bun rezultat la olimpiada de la Amsterdam 1954 (N. T.).

[2] Smîslov a înregistrat cele mai mari succese ale sale după 1950. Locul I la turneul candidaţilor la campionatul mondial, Zürich, 1953; meci egal pentru campionatul lumii cu Botvinnik (1954); locul I-II în campionatul U.R.S.S. (al XXII-lea), 1955 (N.T.).

sură pe marele maestru olandez, în înţelegerea artei şahului şi în talent. M. M. Botvinnik a remarcat (în articolul referitor la rezultatele celui de al XVII-lea campionat al Uniunii Sovietice, în „Pravda" din 21 noiembrie 1949) că „Smislov are o tehnică desăvîrşită a jocului. În viitor se pot aştepta de la el rezultate şi mai mari."

Foarte talentatul Isaac Efremovici Boleslavski a obţinut succese practice remarcabile, dintre care cele mai de seamă sînt: premiile II la campionatele al XIV-lea şi al XV-lea ale U.R.S.S. şi împărţirea locurilor I—II la turneul marilor maeştri de la Budapesta, din 1950. Boleslavski s-a arătat un strateg profund şi un tactician ingenios; de asemenea trebuie remarcate ideile lui originale în deschideri. Ca rezultat al unei atitudini critice faţă de jocul său şi în urma unei munci stăruitoare, Boleslavski obţine succese din ce în ce mai mari, la care contribuie în mare măsură minuţiozitatea pregătirii sale pentru competiţii şi excepţionala seriozitate a atitudinii sale faţă de lupta de turneu.

Succese remarcabile a obţinut cel mai tînăr dintre marii noştri maeştri, David Ionovici Bronstein: premiul I la turneul internaţional de la Stockholm, 1948 (această victorie i-a adus titlul de mare maestru), împărţirea locurilor I—II la campionatele XVI şi XVII ale U.R.S.S., în 1948 şi 1949; împărţirea premiilor I—II la turneul marilor maeştri de la Budapesta, din 1950; în al doilea tur al acestui turneu, Bronstein a realizat 7 puncte din 9 posibile. În general, capacitatea de a juca cu mult avînt la finiş este una dintre particularităţile participării la turnee ale tînărului mare maestru, una dintre cauzele principalelor sale succese. Cîştigarea, în august 1950, a meciului la Boleslavski (3:2 şi 9 remize) i-a dat dreptul de a juca un meci cu Botvinnik, pentru campionatul mondial [1].

Stilul de joc al lui Bronstein este foarte multilateral — jocul său se caracterizează atît prin concepţii ingenioase, cît şi prin lovituri tactice neaşteptate; la succesele sale au contribuit şi excelentele sale calităţi de sportiv — pregătirea minuţioasă pentru competiţii, stăpînirea de sine, capacitatea de a fi practic în lupta de turneu, înţelegerea subtilă a psihologiei adversarilor. Mai trebuie remarcată marea varietate a repertoriului său de deschideri — de la complicatele sisteme moderne la gambitele regelui.

Orînduirea socialistă a U.R.S.S. conţine în sine toate condiţiile pentru dezvoltarea multilaterală a talentelor şi de aceea, în mişcarea şahistă sovietică, care se dezvoltă din ce în ce mai mult, se întăresc şi se perfecţionează cadrele maeştrilor sovietici, se ridică noi forţe şi cresc noi mari maeştri din rîndurile celor mai buni reprezentanţi ai tineretului talentat, educat de Partidul lui Lenin şi de Statul Sovietic.

*

O istorică trecere în revistă a forţelor şahiste sovietice a fost meci-turneul pentru campionatul mondial din 1948, în care cei mai buni maeştri sovietici, Botvinnik, Smislov şi Keres, s-au întîlnit cu cei mai buni reprezentanţi ai şahului burghez — Reshevsky şi Euwe (Fine, care fusese invitat, a renunţat să participe). Pentru prestigiul pe care şi l-a cucerit şahul sovietic în toată lumea, este edificator faptul că Federaţia internaţională de şah a invitat personal, pentru a participa la această competiţie, trei jucători din Uniunea Sovietică şi trei din toate celelalte ţări.

[1] Acest meci, disputat în 1951, s-a terminat la egalitate, 12 : 12. (N.T.).

Concursul s-a terminat cu victoria strălucită a maeştrilor sovietici, care au ocupat primele trei locuri. Numai americanul Reshevsky a reuşit să ajungă la egalitate cu Keres, care a ocupat locul III. Departe, în urmă, a rămas fostul campion al lumii Euwe, care ceruse înainte de meciul-turneu să i se acorde, ca fost campion al lumii, titlul de campion mondial fără luptă...

Iată tabelul rezultatelor acestei competiţii remarcabile :

Meci-turneul din anul 1948		Botvinnik	Smîslov	Keres	Reshevsky	Euwe	Total puncte	Locul
1	Botvinnik	—	½ ½ 1 ½ ½	1 1·1 1 0	1 ½ 0 1 1	1 ½ 1 ½ ½	14	I
2	Smîslov	½ ½ 0 ½ ½	—	0 0 ½ 1 ½	½ ½ 1 ½ ½	1 1 0 1 1	11	II
3	Keres	0 0 0 0 1	1 1 ½ 0 ½	—	0 ½ 1 0 ½	1 ½ 1 1 1	10½	III-IV
4	Reshevsky	0 ½ 1 0 0	½ ½ 0 ½ ½	1 ½ 0 1 ½	—	1 ½ ½ 1 1	10½	III-IV
5	Euwe	0 ½ 0 ½ ½	0 0 1 0 0	0 0 ½ 0 0	0 ½ ½ 0 0	—	4	V

Pentru a stabili poziţia pe care o ocupă astăzi şahul sovietic pe plan mondial, este interesant să comparăm acest tabel cu rezultatele faimosului meci-turneu care a avut loc acum mai bine de o jumătate de veac la Petersburg, în care un maestru rus a luptat de asemenea pentru întîietatea mondială.

Meci-turneul din anii 1895—1896		Lasker	Steinitz	Pillsburry	Cigorin	Puncte	Locul
1	Lasker	—	1 1 ½ 0 1 ½	0 0 ½ 1 ½ ½	1 ½ 1 1 ½ 1	11½	I
2	Steinitz	0 0 ½ 1 0 ½	—	1 ½ ½ 1 1 1	0 1 1 0 0 ½	9½	II
3	Pillsbury	1 1 ½ 0 ½ ½	0 ½ ½ 0 0 0	—	1 1 1 0 0 ½	8	III
4	Cigorin	0 ½ 0 0 ½ 0	1 0 0 1 1 ½	0 0 0 1 1 ½	—	7	IV

Atunci, la concurs, a luat parte un singur maestru rus, iar ceilalţi trei participanţi au fost străini (a fost invitat încă un participant, de asemenea străin — Tarrasch, care a renunţat să participe). Deşi acest singur maestru rus a fost genialul Cigorin, totuşi, datorită unei forme sportive insuficiente, precum şi datorită unor cauze dinafară, el a cîştigat numai un singur meci individual din trei (la Steinitz) şi a ocupat locul IV ; măiestria lui Cigorin, este adevărat, s-a manifestat în faptul că a jucat cîteva partide remarcabile.

Acum, în meci-turneu, au jucat trei reprezentanţi ai şahului sovietic, care au ocupat primele locuri, învingătorul Botvinnik a cîştigat toate cele patru meciuri, iar Smislov şi Keres, care au ocupat locurile următoare, au cîştigat cîte două meciuri din patru.

Elevii şi-au întrecut marele profesor ! Însă, alături de bogatul talent individual al străluciţilor maeştri sovietici, la victoria lor a contribuit şi atitudinea atentă care există în U.R.S.S. faţă de creşterea talentelor şi crearea condiţiilor care să ajute la dezvoltarea lor, or tocmai aceasta i-a lipsit atît de mult lui Cigorin, neînţeles şi izolat în cercetările lui creatoare, tocmai aceasta a împiedicat dezvoltarea deplină a talentului său uimitor.

Victoria maeştrilor sovietici asupra celor străini n-a fost numai victoria lor individuală, a fost, în cel mai larg sens, victoria şahului sovietic asupra celui străin.

Succesele remarcabile ale maeştrilor sovietici creează noi stimulente pentru continuarea înfloririi şi pentru dezvoltarea plină de avînt a şahului sovietic. Cu fiecare an se ridică şi cresc tinere forţe talentate, care se consolidează pe terenul pregătit de vechii maeştri ruşi şi de maeştrii sovietici care au şi realizat atît de mult.

Desigur, în jocul fiecărui maestru sînt trăsături caracteristice, în procesul de căutare apar diferite particularităţi, înclinări, tentaţii, dar însemnătatea principală în arta şahistă sovietică aparţine nemijlocit ideilor şi tradiţiilor şcolii cigoriniene.

Şahiştii sovietici nu vor uita niciodată pe gloriosul fondator al şcolii şahiste ruse, Mihail Ivanovici Cigorin şi, studiind cu atenţie minunatele exemple ale creaţiilor lui, vor obţine noi şi noi victorii, demne de marea Patrie sovietică.

M. I. CIGORIN
IN
TURNEE ŞI MECIURI

M. I. CIGORIN ÎN TURNEE ȘI MECIURI

I. Prima perioadă (1874 — 1888) [1]

Cigorin a început să joace șah relativ tîrziu. El a jucat pentru prima oară într-un turneu la vîrsta de 24 ani (1874—1875) și numai la categoria a doua. Dar, progresînd rapid, peste cinci ani a și devenit cel mai tare șahist rus (dacă nu-l socotim pe S. Winawer, care locuia la Varșovia și era rupt de viața șahistă rusă). Începînd din 1881, Cigorin ia parte la turnee internaționale și, datorită succeselor și calității jocului său, capătă curînd reputația de a fi unul dintre cei mai buni șahiști din lume ; el începe să fie privit ca un pretendent în lupta pentru campionatul lumii.

*

1874—75. Turneul handicap [2] la „Societatea germană". Cigorin joacă la categoria a doua, dar nu acceptă să primească avantajul (un pion și o mutare) de la șahiștii de categoria întîia. Premiul I. Schiffers, II. Șumov, III. Cigorin, IV. Petrovski.

1875. Cîștigă un meci la N. I. Petrovski.

Turneul celor mai buni șahiști din Petersburg, cu participarea lui S. Winawer (la sfîrșitul anului): locul I Winawer (după cîștigarea unei partide decisive la Schiffers); au mai luat parte Cigorin, Șumov și Așarin.

---

[1] Datele pe care le dăm despre participarea lui Cigorin la turnee și meciuri locale nu sînt complete, deoarece despre unele competiții au apărut numai informații foarte mici și, după cît se pare, nici măcar toate manifestările șahiste legate de numele lui Cigorin nu s-au oglindit în presa șahistă, cu atît mai mult cu cît în unii ani nici n-au existat publicații șahiste în Rusia. Astfel, informația pe care o dăm despre meciul cîștigat de Cigorin la unul dintre cei mai tari șahiști din Petersburg, din timpul acela, N.I. Petrovski, am găsit-o în biografia lui Cigorin, publicată de J. Zukertort în revista engleză „Chess Monthly" (1888, pag. 224—225). În această biografie se mai relatează, în afară de aceasta, că Cigorin „a luptat onorabil contra lui Winawer și l-a învins pe Șumov". Este posibil ca aceste cuvinte să se refere la unele competiții, dar, în presa rusă, astfel de informații n-au apărut. Zukertort, care cunoștea în oarecare măsură limba rusă, ar fi putut căpăta aceste informații direct de la Cigorin, în timpul întîlnirilor lor la turneele internaționale.

[2] Turneu-handicap se numește o competiție în care jucătorii mai tari dau celor mai slabi un avantaj, de la un pion și o mutare pînă la un turn. Astfel de turnee erau foarte populare în a doua jumătate a secolului trecut.

1876. Două mici turnee eliminatorii. În primul, premiul I l-a cucerit Aşarin, care a cîştigat partida decisivă la Cigorin, în al doilea — Şumov, după victoria asupra lui Schiffers.

1877. Un turneu care a rămas neterminat: Cigorin 4½ din 7, Schiffers 4 din 6, Aşarin 3 din 6, Klementz 1½ din 4, Alapin 1 din 5.

1878. Două meciuri cu E. S. Schiffers: +7, —3, =0 şi +6, —7, =1.

1878—79. Turneu cu caracter pan-rus la Petersburg: I. Cigorin (după cîştigarea unei partide decisive la Alapin) 6½ (din 8), II. Alapin 6½, III. Solovţov şi Schiffers cîte 5½ (ambele partide decisive între ei pentru premiul III s-au terminat remize); Petrovski 3, Aşarin 2½, Lizel 2, Nerling ½; Schmidt (s-a retras după patru tururi) 0.

1878—81. Patru partide prin telegraf cu oraşul Harkov, cîştigate toate de Cigorin.

1879. Al treilea meci cu E. S. Schiffers: +7, —4, =2.

Patru meciuri cu E. A. Schmidt: +6, —0, =2; +4, —2, =0; + 3, — 0, = 1; + 2, — 2, = 2.

1880. Turneu-handicap la „Societatea de şah" din Petersburg (ianuarie-martie); I. Schiffers 22½, II. Cigorin 21.

Turneu la Clubul negustoresc din Petersburg: I. Schiffers (după un meci cu Cigorin, în care Schiffers, după ce a pierdut prima partidă, le-a cîştigat pe următoarele două), II. Cigorin.

După două turnee în care Schiffers s-a clasat înaintea lui Cigorin, cel de al patrulea meci între ei a fost cîştigat de Cigorin, cu scorul de + 7, — 1, = 3.

Meci cu S. Z. Alapin (noiembrie): + 7, — 3, = 0.

1880—81. Turneul celor mai buni şahişti din Petersburg: I. Cigorin (după un meci cu Alapin, în care Cigorin a cîştigat partidele 1 şi 3, pierzînd pe a doua) 11½, Alapin 11½, Klementz; au mai luat parte Schiffers şi Urjumţev; Beskrovnii n-a terminat turneul.

1881. Turneul internaţional de la Berlin (iulie): I. Blackburne 14 (din 16), II. Zukertort 11, III—IV. *Cigorin* şi Winawer cîte 10½, V. Mason 9½, VI. Wittek[1], Minckwitz şi Schwartz cîte 8½, Berger şi L. Paulsen cîte 8, W. Paulsen 7½, Schallop 7, Wemmers şi Rieman cîte 6½, Noa 5½, Schmidt 3½, Schütz 1½.

Această primă participare a lui Cigorin la un turneu internaţional a atras dintr-o dată asupra lui atenţia generală. Cunoscutul maestru J. Zukertort, în revista sa „Chess Monthly" (1881, octombrie, pag. 301), a scris despre Cigorin: „Reprezentantul Rusiei a fost admis la turneu ca un maestru care s-a ridicat în ţara lui. Stilul jocului său este întreprinzător şi energic, combinaţiile foarte ingenioase, dar joacă prea îndrăzneţ. Salutăm debutul său strălucit. Pînă acum l-am cunoscut din activitatea sa depusă în ţară. Dintr-o săritură el a intrat în rîndurile maeştrilor internaţionali. Caracteristică este partida lui Cigorin cu Blackburne; în poziţie complicată Cigorin a sacrificat foarte corect o figură, ceea ce îi asigura remiza, dar el n-a vrut să se mulţumească cu o jumătate de punct şi a pierdut. În viitoarele competiţii, Cigorin va fi un adversar periculos." Zukertort a avut dreptate!

Turneu-handicap la Petersburg cu 10 participanţi: I. Saharov (categoria a doua), II. Cigorin.

1882. Turneul internaţional de la Viena (mai-iunie) I—II. Winawer şi Steinitz, cîte 24 (din 34). III. Mason 23, IV—V. Mackenzie şi Zukertort, cîte 22½, VI. Blackburne 21½, English 19½, L. Paulsen 18½, Wittek 18, Weiss

[1] Wittek a renunţat la meciul cu Mason pentru premiile V şi VI şi a căpătat premiul VI.

16½, Hruby 16, *Cigorin* şi Schwartz, cîte 14, Meitner 13, Bird 12, War 11, Noa 9, Fleissig 6.

1883. Turneul internaţional de la Londra (aprilie-iunie) : I. Zukertort 22 (din 26), II. Steinitz 19, III. Blackburne 16½, IV. *Cigorin* 16, V—VII. Mackenzie, Mason şi English, cîte 15½, VIII. Rosenthal 15, Winawer 13, G. Bird 12, Noa 9½, Salman 6½, Mortimer şi Skipworth, cîte 3. Cigorin a cîştigat ambele partide la campionul mondial Steinitz.

Succesul acesta al lui Cigorin la un turneu internaţional excepţional de tare, în care au rămas în urma lui mulţi dintre cei mai de seamă maeştri, l-a adus pe maestrul rus în rîndul celor mai de frunte şahişti din lume. Însă condiţiile de dezvoltare a talentului şahist al lui Cigorin erau cu totul nefavorabile, şi de-a lungul următorilor şase (!) ani el n-a mai luat parte la vreun turneu internaţional, iar noua sa competiţie a fost lupta pentru campionatul mondial.

Meci cu maestrul francez Arnous de Rivière, la Paris : + 5, — 4, = 1.

Meci cu E. F. Noldier, dîndu-i înainte un pion şi o mutare, + 5, — 4, = 3.

1884. Vizită la Harkov (martie) : *Cigorin* a luat premiul I la turneul la care a cîştigat toate cele 12 partide ; a cîştigat un meci la Beklemişev, dînd avantaj un pion şi două mutări, a cîştigat patru partide în consultaţie etc.

Vizită la Moscova (aprilie). Inceputul meciului cu Solovţov, fiecare a cîştigat cîte o partidă. Meciul a fost considerat cîştigat de Cigorin, deoarece Solovţov a renunţat să mai continue jocul.

Turneu-handicap la Petersburg, cu 25 de participanţi (sfîrşitul anului): I. Otto (categoria a doua), II. Polner (categoria a doua), III. Cigorin etc.

1884—86. Turneu prin corespondenţă cu 12 participanţi : I. Cigorin 21 (+ 20, — 0, = 2); II—III. Bazarov şi Dorrer 16½.

1885. Turneu-handicap cu 24 de participanţi : I. Zibin (categoria a treia) 17 (din 26), II. Siniţin (categoria a treia) 16½, III. Cigorin 16, IV. Mitropolski (categoria a treia) 15, V. Schiffers 14½ etc.

1886. Meci cu E. F. Noldier, dîndu-i înainte un pion şi o mutare : + 5, — 2, = 2.

1887. Turneu-handicap cu 10 participanţi : I. Polner (categoria a doua) 14 (din 18), II. Mihelson (categoria a cincea) 13 etc. Cigorin a ocupat locul VII, cu 7½ puncte.

1886—87. Meciul prin telegraf Petersburg—Londra. (Jocul a fost condus în special de Cigorin). O partidă a fost cîştigată de Petersburg, iar cealaltă s-a întrerupt într-o poziţie cîştigată pentru Petersburg şi a rămas neterminată.

II. Perioada luptei pentru campionatul mondial (1889—1896)

Perioada de opt ani, între 1889 şi 1896, este epoca de maximă înflorire a talentului lui Cigorin, cînd ia parte la cele mai importante competiţii, iar faima lui ajunge la culme. În aceşti ani, el joacă faimoasele sale meciuri cu cei mai tari maeştri din lume ; chiar neînvinsului Steinitz îi dă lovituri cum nu mai primise de la nimeni înainte de aceasta ; în meciul prin telegraf, campionul lumii a fost complet zdrobit de marele maestru rus ; meciurile sale cu „campionul Europei", Tarrasch, şi cu pretendentul la campionatul lumii, Gunsberg, s-au terminat la egalitate. La cele mai mari turnee internaţionale din aceşti ani, Cigorin a obţinut cele mai mari succese ; împărţirea locurilor I şi II la New-York, în 1889, premiul II la Hastings, în 1895, premiul I la Budapesta, în 1896. Victorii de prima clasă ! În aceşti ani, ai luptei sale pentru campionatul lumii, Cigorin înscrie pagini strălucite în istoria com-

petiţiilor şahiste şi demonstrează că face parte dintre cei mai de frunte corifei pe care-i cunoaşte istoria artei şahului.

1889. Meciul cu W. Steinitz pentru campionatul lumii, cuprinzînd 20 de partide (ianuarie-februarie). Cigorin a fost ales ca adversar al lui Steinitz,

TABELUL DESFĂŞURĂRII MECIULUI CIGORIN—STEINITZ
Havana, 20 ianuarie—24 februarie 1889

Nr. crt.	Invingător	Deschiderea		Nr. mutărilor	Situaţia meciului		
		Cu albul : Cigorin	Cu albul : Steinitz		C+	S+	=
1	Cigorin . .	Gambitul Evans	—	58	1	0	0
2	Steinitz . .	—	Deschiderea pionului damei[1]	38	1	1	0
3	Cigorin . .	Spaniola	—	83	2	1	0
4	Steinitz . .	—	Deschiderea pionului damei	22	2	2	0
5	Steinitz . .	Gambitul Evans	—	26	2	3	0
6	Cigorin .	—	Deschiderea pionului damei	37	3	3	0
7	Cigorin . .	Gambitul Evans	—	34	4	3	0
8	Steinitz . .	—	Gambitul damei[2]	38	4	4	0
9	Steinitz . .	Gambitul Evans	—	56	4	5	0
10	Steinitz . .	—	Deschiderea pionului damei	27	4	6	0
11	Cigorin . .	Gambitul Evans	—	31	5	6	0
12	Steinitz . .	—	Deschiderea pionului damei	61	5	7	0
13	Cigorin . .	Gambitul Evans	—	64	6	7	0
14	Steinitz . .	—	Deschiderea pionului damei	35	6	8	0
15	Steinitz . .	Gambitul Evans	—	36	6	9	0
16	Steinitz . .	—	Olandeza	52	6	10	0
17	Remiză . .	Gambitul Evans	—	70	6	10	1

[1] Varianta lui Cigorin.
[2] Apărarea Slavă.

în lupta pentru campionatul mondial, chiar de către Steinitz, care fusese invitat de clubul de şah din Havana, organizatorul acestui meci, să indice pe cel mai valoros adversar. Explicînd alegerea făcută, Steinitz a scris (după terminarea meciului) : „Cigorin se bucura de recunoaşterea generală ca un maestru de prima clasă, stilul său de joc provocînd o admiraţie deosebită. Trăsăturile caracteristice ale acestui stil sînt rar întîlnita energie şi strălucirea combinaţiilor de atac pe flancul regelui, precum şi exactitatea calculelor în finale."

Jocul lui Cigorin în meci a fost influenţat, pe de o parte de lipsa de antrenament, iar pe de alta de atitudinea de desconsiderare faţă de apărarea după 1.d2—d4, or Steinitz a lucrat mult asupra acestei deschideri.

Cigorin a pierdut meciul cu scorul de + 6, — 10, = 1.

Turneul internaţional de la New-York (martie—mai) : I—II. *Cigorin* şi Weiss, cîte 29 (din 38), după un meci între ei, ale cărui patru partide s-au terminat remize ; III. Gunsberg 28½, IV. Blackburne 27, V. Burn 26, VI. Lipschütz 25½, VII. Mason 22, Judd 20, Delmar şi Schowalter, cîte 18, Pollok 17½, G. Bird şi Taubenhaus cîte 17, G. D. Bird 16, Burille 15, Hanham 14, Gossip şi Martinez, cîte 13½, G. U. Bird 7, Mac Leod 6½.

La acest turneu organizat cu ocazia celui de al 6-lea congres şahist al S.U.A., au fost admişi să participe numai maeştri care se bucurau de o mare popularitate. S-a făcut excepţie numai pentru America, care a prezentat, în afara celor mai de seamă reprezentanţi ai săi, floarea maeştrilor tineri americani, care nu erau încă cunoscuţi. Burille avea 23 de ani, iar Mac Leod, numai 17. Turneul a constituit un record ca număr de partide jucate (423). Douăzeci de participanţi au jucat fiecare cu fiecare cîte două partide şi, în afară de aceasta, conform programului turneului, în turul al doilea toate remizele s-au rejucat [1]. Cigorin a dat în acest turneu multe partide excelente, cîştigate — cînd datorită unor atacuri energice şi îndrăzneţe, cînd în urma unui joc poziţional fin, în special cu Pollok (cu albul) şi Delmar ; unele dintre finalurile sale din acest turneu sînt, în genul lor, capodopere, de exemplu cele cu Taubenhaus şi cu Weiss. Comentînd partidele pentru cartea turneului, Steinitz a exprimat cea mai mare admiraţie pentru jocul lui Cigorin.

1890. Meci cu I. Gunsberg, pînă la 10 partide cîştigate.

Imediat după terminarea meciului lui Cigorin cu Steinitz, clubul de şah din Havana i-a propus lui Cigorin să joace la Havana un nou meci, cu un adversar la alegerea lui. Cigorin l-a indicat pe Steinitz, dar realizarea meciului cu campionul lumii s-a arătat atunci imposibilă şi s-a organizat un meci între Cigorin şi Gunsberg. Fără îndoială, lăsînd la o parte pe Steinitz, Gunsberg era pe vremea aceea cel mai valoros adversar pentru Cigorin [2].

Jocul lui Gunsberg, ca stil, era apropiat de jocul lui Steinitz. Deşi Gunsberg nu avea în aceeaşi măsură forţa creatorului „şcolii noi", îl întrecea însă prin prudenţă şi în special prin jocul său practic.

Cigorin a scris despre Gunsberg următoarele (curînd după meci) : „Gunsberg face parte, după părerea noastră, din categoria acelor jucători care sînt mai capabili de a elabora planuri iscusite de apărare decît de atac ; acestea din urmă, adeseori nu le reuşesc".

Partidele meciului arată că Cigorin l-a depăşit pe Gunsberg, dar subapre-

[1] La rejucarea remizelor din turul al doilea, Cigorin a cîştigat la Pollok, Martinez şi Weiss, şi a pierdut la Gunsberg ; astfel Cigorin a jucat în total, la turneul de la New-York (incluzînd partidele meciului cu Weiss), 46 de partide !

[2] Curînd după meciul cu Cigorin, Gunsberg a jucat un meci pentru campionatul mondial cu Steinitz (la New-York, în 1890—91) pe care l-a pierdut, cu un rezultat onorabil însă : +4, —6, =9.

cierea adversarului precum şi insuficienţa rezistenţei in unele partide l-au impiedicat să obţină victoria in meci. Ciştigind intr-un stil minunat primele două partide, Cigorin a luat de la inceput conducerea, dar după aceea meciul s-a desfăşurat nefavorabil pentru el. Scăpind ciştiguri uşoare, el a pierdut partidele 9 şi 21, precum şi partidele 5, 10 şi 14, in care a evitat remiza. După partida a 22-a, situaţia meciului era in favoarea lui Cigorin : + 9, — 8, = 5. Ultima partidă, a 23-a, a fost pierdută de Cigorin in urma unei greşeli grosolane la mutarea 39-a.

Cigorin a jucat in meci o serie de partide excelente. In special trebuie remarcate atacurile strălucite, incheiate cu combinaţii frumoase, din partidele 2 şi 6, precum şi strategia profundă din partidele 18 şi 20.

Meciul s-a terminat la egalitate cu scorul : + 9, — 9, = 5.

O revistă de şah, populară pe vremea aceea, a scris despre rezultatul meciului : „Gunsberg, după părerea noastră, datoreşte rezultatul favorabil pentru el al meciului, temperamentului său mai potrivit pentru lupta şahistă şi calmului mai mare, deşi Cigorin il depăşeşte ca forţă şahistă. Dacă Cigorin nu s-ar fi lăsat tentat de temperamentul său arzător, căutind să ciştige in unele partide in care oricare altul s-ar fi mulţumit cu remiza, rezultatul meciului ar fi fost altul". Corespondentul din Havana al aceleiaşi reviste scria : „Cigorin nu este suficient de prudent, iar Gunsberg este prea prudent" („D. S.", 1890, pag. 95).

1890—91. Meciul de două partide, prin telegraf, cu Steinitz. Acest meci n-a avut numai o insemnătate sportivă, ci şi un caracter principial, deoarece ambele partide ale meciului au fost incepute cu variante fixate dinainte, pe care fiecare dintre adversari le apreciau in favoarea sa. Cigorin a obţinut victorii strălucite in ambele partide. „Cigorin a ciştigat ambele partide, şi jocul său a fost, din toate punctele de vedere, uimitor", a declarat insuşi Steinitz.

Această victorie minunată şi deplină a marelui maestru rus asupra neinvinsului campion al lumii a constituit şi un triumf al şcolii şahiste ruse, ale cărei idei creatoare au inregistrat o victorie asupra tuturor teoriilor şi principiilor „şcolii noi".

1890—91. Două turnee-handicap la Petersburg, primul cu 15, al doilea cu 16 participanţi ; in ambele, Cigorin a luat premiul I, totalizind in primul 23 de puncte din 28, iar in al doilea, 27 din 30.

1892. Meciul revanşă cu Steinitz pentru campionatul mondial, pină la 10 partide ciştigate (ianuarie—februarie). Rezultatul meciului a fost decis de o greşeală grosolană a lui Cigorin in ultima partidă, pe care o adusese la o poziţie complet ciştigată. Cigorin a pierdut meciul cu scorul de + 8, — 10, = 5.

„Cigorin a terminat meciul aproape invingător", a scris insuşi Steinitz.

Este necesar să remarcăm că in infringerea lui Cigorin a jucat un rol foarte mare, dacă nu decisiv, climatul Havanei, căldura insuportabilă.

„Vorbind deschis, am pierdut meciul cu Steinitz numai din pricina climatului, a spus Cigorin intr-un interviu, intorcindu-se la Petersburg după meci („N. V." 19.IV.1892). Spre sfirşit am jucat pe jumătate bolnav. După meci, toate hainele atirnă pe mine ca intr-un cuier". Cum s-a remarcat pe vremea aceea in presă, Steinitz, care fusese de multe ori la Havana, a suportat căldura mult mai uşor.

Cum a intimpinat lumea şahistă rezultatul meciului, se vede cel mai bine din felul cum se exprimă una dintre publicaţiile şahiste cele mai populare din timpul acela, revista franceză „La stratégie" (martie 1892).

„Cigorin a fost invins dar, cu toate acestea, el stă şi mai sus in ochii adevăraţilor preţuitori ai artei şahului : stilul său indrăzneţ, agresiv atrage,

M. I. CIGORIN (1890)

TABELUL DESFĂŞURĂRII MECIULUI CIGORIN — GUNSBERG

Havana, 1 ianuarie — 16 februarie, 1890

Nr. crt.	Invingător	Deschiderea		Nr. mutărilor	Situaţia meciului		
		Cu albul: Cigorin	Cu albul: Gunsberg		C +	G +	=
1	Cigorin .	Engleza	—	45	1	0	0
2	Cigorin .	—	Spaniola	42	2	0	0
3	Gunsberg .	Franceza	—	46	2	1	0
4	Remiză . .	—	Deschiderea celor patru cai	13	2	1	1
5	Gunsberg .	Gambitul Evans	—	78	2	2	1
6	Cigorin .	—	Deschiderea celor 2 cai	55	3	2	1
7	Remiză .	Franceza	—	38	3	2	2
8	Gunsberg .	—	Deschiderea pionului damei	30	3	3	2
9	Gunsberg	Gambitul Evans	—	45	3	4	2
10	Gunsberg .	—	Olandeza	78	3	5	2
11	Cigorin .	Engleza	—	31	4	5	2
12	Gunsberg .	—	Deschiderea pionului damei	38	4	6	2
13	Cigorin .	Gambitul regelui refuzat	—	45	5	6	2
14	Gunsberg .	—	Olandeza	65	5	7	2
15	Remiză . .	Scandinava	—	52	5	7	3
16	Cigorin .	—	Gambitul damei refuzat	74	6	7	3
17	Remiză . .	Vieneza	—	30	6	7	4
18	Cigorin .	—	Gambitul damei refuzat	55	7	7	4
19	Remiză . .	Spaniola	—	22	7	7	5
20	Cigorin .	—	Spaniola	63	8	7	5
21	Gunsberg .	Spaniola	—	44	8	8	5
22	Cigorin .	—	Deschiderea celor 2 cai	44	9	8	5
23	Gunsberg .	Gambitul central	—	42	9	9	5

TABELUL DESFĂŞURĂRII MECIULUI - REVANŞĂ
CIGORIN — STEINITZ
Havana, 1 ianuarie — 28 februarie 1892

Nr. crt.	Invingător	Deschiderea		Nr. mutărilor	Situaţia meciului		
		Cu albul : Cigorin	Cu albul : Steinitz		C+	S+	=
1	Cigorin .	Gambitul Evans	—	31	1	0	0
2	Remiză . .	—	Spaniola	32	1	0	1
3	Remiză . .	Gambitul Evans	—	32	1	0	2
4	Steinitz .	—	Spaniola	28	1	1	2
5	Remiză . .	Gambitul Evans	—	55	1	1	3
6	Steinitz .	—	Deschiderea celor 2 cai	46	1	2	3
7	Cigorin .	Gambitul Evans	—	28	2	2	3
8	Cigorin .	—	Deschiderea celor 2 cai	24	3	2	3
9	Remiză . .	Gambitul Evans	—	34	3	2	4
10	Cigorin .	—	Deschiderea celor 2 cai	30	4	2	4
11	Steinitz .	Spaniola	—	45	4	3	4
12	Cigorin .	—	Deschiderea celor 2 cai	26	5	3	4
13	Steinitz .	Gambitul Evans	—	38	5	4	4
14	Steinitz .	—	Spaniola	33	5	5	4
15	Cigorin .	Gambitul Evans	—	47	6	5	4
16	Steinitz .	—	Spaniola	38	6	6	4
17	Cigorin .	Gambitul Evans	—	39	7	6	4
18	Steinitz .	—	Deschiderea Zukertort	39	7	7	4
19	Cigorin .	Scoţiana	—	32	8	7	4
20	Steinitz .	—	Deschiderea Zukertort	41	8	8	4
21	Remiză . .	Gambitul Steinitz	—	47	8	8	5
22	Steinitz .	—	Deschiderea Zukertort	48	8	9	5
23	Steinitz .	Gambitul calului	—	32	8	10	5

fără deosebire, simpatia tuturor. Combinaţiile lui profunde pot fi înţelese şi apreciate just numai după o analiză amănunţită a poziţiei, iar atacurile neaşteptate şi frumoase dau atita farmec partidelor lui, incit ele sint intotdeauna rejucate şi studiate cu incintare. Partidele acestui meci poartă in ele pecetea uriaşei forţe a lui Cigorin şi el a fost invins numai pentru că s-a intilnit cu o astfel de stincă de granit ca Steinitz".

Meci cu A. A. Aşarin, la Riga (septembrie) : + 3, — 0, = 0.

Turneu-handicap eliminatoriu la Petersburg : Cigorin n-a intrat in grupa invingătorilor.

Meci cu A. M. Belin, căruia i-a dat avantaj un pion şi o mutare : + 5, — 2, = 0.

1892—93. Meci la Moscova cu A. V. Solovţov : +4, —0, =0.

1893. Un turneu la care au participat Cigorin şi două perechi de jucători de categoria intiia, care se consultau intre ei (inceputul anului) : I. *Cigorin* 3½ (din 4), II. Zibin şi Otto 1½, III. Zeibot şi Lizel 1.

Turneul - handicap anual : I. *Cigorin* 19½ (din 24).

Meci cu S. Tarrasch la Petersburg (octombrie—noiembrie) : + 9, — 9, = 4.

Deşi, in meciul acesta, Cigorin a pierdut nemeritat citeva partide, totuşi in ansamblu a demonstrat o clasă de joc şi mai inaltă decit in cele două meciuri cu Steinitz şi in celelalte competiţii din trecut, atit din punct de vedere al originalităţii jocului in deschidere, cit şi din acela al profunzimii ideilor strategice, al ingeniozităţii combinaţiilor şi al măiestriei in finale.

Aceasta a fost prima competiţie cu caracter internaţional care a avut loc in Rusia.

1894. Meci intre Cigorin şi trei jucători de categoria intiia (Zibin, Lizel, Otto), care jucau in consultaţie (martie—aprilie) : + 5, — 4, = 1.

1894—95. Turneul-handicap anual : I. Berson (categoria a doua) 28½ (din 32), II. Redrov 25½, III. Cigorin 25 etc.

1894—95. Meci prin telegraf, Petersburg—Paris : + 1, — 1, = 0.

1895. Turneul - handicap anual (februarie — aprilie) : I. *Cigorin* 34½ (din 40).

Al cincilea meci cu E. S. Schiffers (iulie) : + 7, — 3, = 3.

Marele turneu internaţional de la Hastings.

Meciurile lui Cigorin cu Steinitz, Gunsberg şi Tarrasch au demonstrat in mod convingător că Cigorin nu este inferior celor mai mari maeştri din lume. Insă rezultatele tuturor competiţiilor la care lua parte, oricit de strălucite ar fi fost, lăsau mereu impresia că Cigorin a obţinut rezultate mai slabe decit cele care ar fi corespuns forţei jocului său. Aproape intotdeauna, asupra rezultatelor sale au influenţat diferite circumstanţe nefavorabile. Şi aceste intimplări provocau cu atit mai mult o impresie de regret şi erau cu atit mai dificil de acceptat, cu cit, in partidele in care Cigorin juca „in plină formă", el arăta o artă atit de inaltă, incit in perioada sa de apogeu, se afla, fără indoială, deasupra oricărui alt jucător. Aproape generală era părerea că tocmai el, Cigorin, este cel mai tare jucător din lume, atit ca talent cit şi ca forţă naturală de joc.

Lumea şahistă aştepta cu nerăbdare noile competiţii la care va participa Cigorin, in care să-şi manifeste pe deplin forţa jocului său, şi să obţină un rezultat demn de geniul său şahist.

Curind după meciul lui Cigorin cu Steinitz problema campionatului mondial, care părea o problemă a raportului de forţe intre Cigorin, Steinitz şi Tarrasch, s-a complicat ; „celor trei stele" cum erau denumiţi pe vremea aceea cei trei mari şahişti, li s-a adăugat incă o „stea", a patra : in primăvara anului 1894, tinărul Lasker a ciştigat in mod neaş-

TABELUL DESFĂŞURĂRII MECIULUI CIGORIN — TARRASCH

Petersburg, 8 septembrie — 14 noiembrie 1893

Nr. crt.	Invingător	Deschiderea		Nr. mutărilor	Situaţia meciului		
		Cu albul: Cigorin	Cu albul: Tarrasch		C+	T+	=
1	Tarrasch .	—	Spaniola	28	0	1	0
2	Cigorin .	Deschiderea lui Cigorin	—	43	1	1	0
3	Cigorin .	—	Spaniola [1]	62	2	1	0
4	Tarrasch .	Deschiderea lui Cigorin	—	62	2	2	0
5	Tarrasch .	—	Spaniola	26	2	3	0
6	Tarrasch .	Deschiderea lui Cigorin	—	59	2	4	0
7	Cigorin .	—	Spaniola [1]	42	3	4	0
8	Cigorin .	Deschiderea lui Cigorin	—	34	4	4	0
9	Tarrasch .	—	Spaniola	63	4	5	0
10	Remiză .	Deschiderea lui Cigorin	—	31	4	5	1
11	Tarrasch .	—	Spaniola [1]	53	4	6	1
12	Remiză	Deschiderea lui Cigorin	—	51	4	6	2
13	Remiză .	—	Spaniola	32	4	6	3
14	Tarrasch .	Deschiderea lui Cigorin	—	77	4	7	3
15	Cigorin .	—	Spaniola [1]	45	5	7	3
16	Remiză .	Gambitul calului	—	27	5	7	4
17	Tarrasch .	—	Spaniola [1]	56	5	8	4
18	Cigorin .	Deschiderea lui Cigorin	—	58	6	8	4
19	Cigorin .	—	Spaniola [1]	42	7	8	4
20	Cigorin .	Deschiderea lui Cigorin	—	66	8	8	4
21	Tarrasch .	—	Deschiderea pionului damei	31	8	9	4
22	Cigorin .	Deschiderea lui Cigorin	—	58	9	9	4

[1] Apărarea lui Cigorin în legătură cu mutarea Cf6—d7

teptat un meci pentru campionatul mondial, la Steinitz. Deşi invingătorul n-a obţinut nici pe departe o recunoaştere generală — in primul rind s-a remarcat că in acest meci Steinitz a jucat evident sub forţa lui, iar apoi s-a arătat că noul campion nu jucase cu Tarrasch şi Cigorin — totuşi problema campionatului mondial, nu putea fi rezolvată, desigur, fără el.

Cigorin a căutat să se intilnească cu tînărul campion. El era susţinut cu căldură de societatea şahistă din Petersburg, care desfăşura pe vremea aceea o activitate foarte mare. Chiar la sfîrşitul anului 1894, Lasker a fost invitat să facă un turneu la Petersburg. Tinărul campion s-a declarat de acord să vină la Petersburg, dar cu condiţia să nu *joace un meci cu Cigorin*... O a doua propunere a societăţii şahiste din Petersburg, de a veni pentru un meci cu Cigorin in aprilie 1895, a fost refuzată de Lasker ; noul campion al lumii ştia foarte bine că intilnirea cu marele maestru rus poate influenţa in mod fatal asupra desfăşurării viitoare a carierei sale şahiste, începută atit de fericit [1]. Meciul dintre cei doi şahişti, fără îndoială cei mai tari pe timpul lor, n-a avut loc [2]. Noua etapă a luptei pentru campionatul lumii n-a fost un meci, ci un turneu.

La sfirşitul anului 1894, clubul de şah din Hastings a anunţat că in luna august a anului următor va organiza un mare turneu internaţional, la care vor fi invitaţi să participe cei mai buni şahişti din lume. Principalii favoriţi şi-au dat imediat asentimentul ; încă din mai, cu trei luni inaintea începerii turneului, se ştia că la acest turneu se vor intilni Cigorin, Steinitz, Tarrasch şi Lasker. Din punct de vedere sportiv, acest turneu a fost, după cit se pare, cel mai interesant şi mai incordat din toată istoria competiţiilor şahiste. Un interes deosebit dădea concursului care se apropia faptul că Lasker nu se întilnise încă niciodată cu Cigorin şi Tarrasch. Va reuşi oare Lasker să-şi apere titlul de campion mondial, de curind ciştigat ? În afară de aceasta, un interes uriaş provocau noile intilniri ale lui Cigorin cu Tarrasch şi Steinitz. Nu se intilniseră in turnee, pină atunci, nici Tarrasch cu Steinitz şi, in afară de principalii matadori, la turneu au luat parte, aproape fără excepţie, cei mai buni şahişti ai timpului [3].

Din punct de vedere al antrenamentului, Cigorin a fost in condiţii mult mai rele decit concurenţii săi ; trecuseră doi ani de la meciul său cu Tarrasch, iar la un turneu jucase pentru ultima oară cu şase ani înainte. În acest timp, Lasker luase parte fără întrerupere la turnee şi meciuri. Steinitz, în afara meciului cu Lasker, jucase de curind la un turneu la New-York. Tarrasch luase parte, in 1894, la turneul internaţional de la

[1] Mai tîrziu, după meci-turneul de la Petersburg, din 1895—96, a apărut proiectul unui meci prin telegraf între Cigorin şi Lasker. Dar nici perspectiva unei lupte cu Cigorin prin telegraf nu l-a tentat pe campionul lumii, partidele prin telegraf dintre Cigorin şi Steinitz îi erau prea proaspete în amintire.

[2] Odată, într-o convorbire cu autorul acestor rînduri, Lasker a spus că de-a lungul carierei sale şahiste au rămas nerealizate patru meciuri cu cei mai de seamă contemporani : cu Cigorin, Pillsbury, Maroczy şi Rubinstein. Fără îndoială, faptul că aceste meciuri n-au avut loc, s-a datorat în mare măsură deosebitei prudenţe a lui Lasker în alegerea adversarilor pentru meci, din momentul cînd a devenit campion mondial ; este suficient să amintim că Lasker s-a declarat de acord să joace un meci cu Tarrasch nu atunci cînd acesta, la apogeul forţei sale, l-a provocat pe Lasker (în 1898), ci zece ani mai tîrziu, cînd forţa lui Tarrasch nu mai era aceeaşi ; Lasker a refuzat să joace şi cu Ianovski în 1899, cînd Ianovski care îl provoca se putea fi un adversar periculos, ci a jucat cu el zece ani mai tîrziu, cînd Ianovski îşi pierduse forţa dinainte. Desigur, fiecare dintre cei patru concurenţi numiţi de Lasker ar fi putut fi la apogeul forţei lor, adversari deosebit de tari.

[3] Numai Winawer şi Schallop au refuzat să participe.

Leipzig, şi jucase un meci cu tînărul maestru german Walbrodt[1]. Desigur, Cigorin a procedat foarte cuminte jucînd, înaintea plecării la Hastings, un mic meci cu Schiffers, pentru a se antrena măcar puţin.

În primele două runde, Cigorin a jucat cu adversari care la sfîrşitul turneului au ocupat, împreună cu el, locurile cele mai bune în tabela turneului.

În prima rundă, Cigorin s-a întîlnit cu Pillsbury care nu participase pînă atunci la nici un turneu internaţional, şi deşi l-a învins într-un stil excelent, tînărul maestru american a opus o rezistenţă neobişnuit de dîrză. Totuşi, este îndoielnic că cineva s-ar fi putut gîndi că aceasta a fost o luptă între primii doi clasaţi... În general, partida lui Cigorin cu Pillsbury a fost una dintre cele mai interesante şi pline de conţinut din tot turneul[2].

În runda a doua, adversarul lui Cigorin a fost noul campion al lumii, Lasker. Ce interes uriaş a provocat această întîlnire, se poate judeca după fapul că unii spectatori au venit din alte ţări pentru a asista la lupta faimosului maestru rus cu noul campion al lumii. Tînărul campion mondial era înarmat „pînă-n dinţi" cu principiile „şcolii noi". Marele reprezentant al şcolii şahiste ruse a permis, cu bună ştiinţă, adversarului său să obţină în această partidă tot ceea ce, conform schemelor „şcolii noi", este necesar obţinerii victoriei : un centru puternic de pioni, perechea de nebuni, linii deschise pentru turnuri, păstrînd pentru sine numai un singur lucru ; libertatea creaţiei şahiste, libertatea faţă de orice fel de dogme. În lupta care a avut loc între cei mai buni reprezentanţi a două şcoli diferite, Cigorin a demonstrat în mod convingător că, în arta şahului, creaţia este deasupra schemelor. Demonstrînd o excepţională voinţă de a învinge, Cigorin a cîştigat. Asupra lui Lasker, această înfrîngere a produs o impresie profundă. Cum a povestit mai tîrziu, aşezîndu-se la tablă împotriva lui Cigorin, el era ferm convins că va obţine victoria asupra acestui maestru al „şcolii vechi", care dispreţuia principiile pline de joc, elaborate de Steinitz, confirmate de Tarrasch, acceptate şi verificate cu succes de către el însuşi de-a lungul carierei sale şahiste, scurte, dar pline de succese ameţitoare. Dar, îşi amintea Lasker, după douăzeci de mutări, el şi-a dat seama că luptă cu un maestru mai tare decît oricare dintre adversarii săi de pînă atunci, şi a regretat atitudinea sa sceptică faţă de cuvintele lui Steinitz, care-i spusese că „şcoala veche" este proastă dar regele ei, Cigorin, este genial... În această partidă, nu numai că Lasker a fost învins dar, mai mult, a fost pe deplin depăşit. Arta lui Cigorin a triumfat din nou asupra principiilor „şcolii noi", pe care de data aceasta le apăra noul campion al lumii.

Dar, după astfel de victorii excepţionale, Cigorin a jucat puţin inegal şi, în cele din urmă, a obţinut numai premiul II, rămînînd la jumătate de punct în urma învingătorului. Cu toate acestea, conform părerii generale — atît din Rusia, cît şi de peste graniţă, — Cigorin a jucat la Hastings mai bine decît toţi ceilalţi, şi ar fi trebuit să ia premiul I.

„Cigorin, după mărturia tuturor participanţilor turneului, precum şi a tuturor şahiştilor care au văzut sau au rejucat partidele lui, a jucat mai bine decît toţi în acest turneu. După părerea noastră, el a meritat mai mult decît oricare altul locul I, pentru jocul său plin de măiestrie" a scris „Şahmatnii jurnal" (1895, pag. 187—188).

---

[1] Tarrasch a cîştigat cu scorul de +7, —0, =1.

[2] In general, aproape toate întîlnirile dintre Cigorin şi Pillsbury au fost deosebit de interesante. Ei au jucat în total 21 de partide, dintre care Cigorin a cîştigat 7, Pillsbury 6, iar 6 s-au terminat remize.

Hastings 5/VIII–2/IX 1895		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	Puncte
1	Pillsbury	●	0	0	1	1	1	1	1	0	½	½	1	1	1	1	1	1	½	1	1	1	1	16½
2	Cigorin	1	●	1	1	0	0	1	1	1	1	½	1	1	0	½	1	½	1	1	½	1	1	16
3	Lasker	1	0	●	0	1	1	0	1	1	0	1	1	½	1	1	1	½	1	1	½	1	1	15½
4	Tarrasch	0	0	1	●	1	1	½	0	½	1	1	1	0	1	1	½	1	1	0	½	1	1	14
5	Steinitz	0	1	0	0	●	1	1	½	½	1	1	½	1	0	0	1	1	1	0	½	1	1	13
6	Schiffers	0	1	0	0	0	●	½	½	0	1	1	½	½	1	1	1	0	½	1	½	1	1	12
7	Bardeleben	0	0	1	½	0	½	●	½	½	0	0	1	1	½	½	1	½	1	1	1	0	1	11½
8	Teichmann	0	0	0	1	½	½	½	●	½	0	0	1	1	½	1	0	½	1	½	1	1	1	11½
9	Schlechter	1	0	0	½	½	1	½	½	●	½	½	1	1	0	½	½	½	½	½	½	1	0	11
10	Blackburne	½	0	1	0	0	0	1	1	½	●	0	1	0	1	½	0	1	0	1	0	1	1	10½
11	Walbrodt	½	½	0	0	0	0	1	1	½	1	●	0	½	0	½	½	0	½	½	1	1	1	10
12	Birne	0	0	0	0	½	½	0	0	0	0	1	●	0	1	½	0	1	1	1	1	1	1	9½
13	Mason	0	0	½	1	0	½	0	0	0	1	½	1	●	½	1	0	½	0	1	1	0	1	9½
14	Ianovski	0	1	0	0	1	0	½	½	1	0	1	0	½	●	½	0	0	1	½	1	0	1	9½
15	Bird	0	½	0	0	1	0	½	0	½	½	½	½	0	½	●	1	1	½	0	½	½	1	9
16	Gunsberg	0	0	0	½	0	0	0	1	½	1	½	1	1	1	0	●	1	½	0	1	0	0	9
17	Albin	0	½	½	0	0	1	½	½	½	0	1	0	½	1	0	0	●	0	0	1	1	½	8½
18	Marco	½	0	0	0	0	½	0	0	½	1	½	0	1	0	½	½	1	●	1	1	0	½	8½
19	Pollok	0	0	0	1	1	0	0	½	½	0	½	0	0	½	1	1	1	0	●	0	0	1	8
20	Mieses	0	½	½	½	½	½	0	0	½	1	0	0	0	0	½	0	0	0	1	●	1	1	7½
21	Tinsley	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	½	1	0	1	1	0	●	1	7½
22	Werganny	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	½	½	0	0	0	●	3

Tarrasch, care era pe vremea aceea pretendent la titlul de campion mondial şi unul dintre scriitorii şahişti cu cea mai mare autoritate, a scris în „Frankfurter Schachblatt" :

„Mai tare decît toţi, după părerea mea, în acest turneu, a jucat faimosul maestru rus Cigorin. De la începutul turneului şi pînă la sfîrşit, el a avut cele mai multe şanse la premiul I, şi în penultima rundă, chiar înaintea atingerii ţintei, a suferit un dezastru. În această zi, el era atît de puţin dispus pentru joc, încît a pierdut în 16 mutări la Ianovski şi o dată cu aceasta a pierdut premiul I, care ar fi fost o răsplată meritată pentru jocul său puternic".

În urma lui Cigorin au rămas toţi aceia care, înainte de începerea turneului, erau consideraţi principalii lui concurenţi : Lasker, Tarrasch, Steinitz.

Cigorin a cîştigat într-un stil excelent partidele la Pillsbury, Lasker şi Tarrasch, care au obţinut premiile I, III şi IV.

1895—96. Meci-turneu la Petersburg (1 decembrie — 16 ianuarie). În acest concurs, Cigorin a jucat foarte inegal : a jucat slab în prima jumătate, şi şi-a desfăşurat întreaga forţă numai în a doua jumătate.

Rezultatul primei jumătăţi a turneului : Pillsbury 6½, Lasker 5½, Steinitz 4½, Cigorin 1½.

Rezultatul jumătăţii a doua : Lasker 6, Cigorin 5½, Steinitz 5, Pillsbury 1½.

Rezultatul general : Lasker 11½, Steinitz 9½, Pillsbury 8, *Cigorin* 7 (vezi tabelul la pag. 50).

Deşi rezultatul lui Cigorin a fost în general un insucces, el a ieşit totuşi învingător în meciul individual cu Steinitz (+ 3, — 2, = 1).

Cu tot insuccesul lui Cigorin în meci-turneu, întreaga lume şahistă şi-a păstrat părerea bună pe care o avea despre el. Este interesantă, de exemplu, părerea exprimată de cunoscutul teoretician şi scriitor Max Lange care, după terminarea concursului de la Petersburg, i-a consacrat lui Cigorin un articol special în care, printre altele, a scris : „În natura lui (a lui Cigorin) plină de talent s-au reunit multe particularităţi, datorită cărora în el se concentrează o profundă înţelegere a jocului de şah, cu excepţionale posibilităţi de combinaţie. El ştie să realizeze sever şi consecvent planurile sale genial concepute... Caracteristic pentru firea sa minunată, nobilă, este faptul că în unele partide el se lasă cîteodată tentat mai mult de farmecul ideilor frumoase şi a manevrelor ingenioase, decît de grija de a obţine cîştigul. Datorită acestui fapt, el lasă cîteodată să-i scape victoria în partide concepute excelent sau, lăsîndu-se furat de ideile sale teoretice, uită că scopul principal al luptei este victoria. Prin aceasta, pentru a nu vorbi de influenţele exterioare posibile, se explică faptul că ultimul cuartet al maeştrilor la Petersburg s-a terminat cu un succes mult mai mic pentru el, decît era de aşteptat. Însă şi aci, atunci cînd Cigorin a fost în plină formă, a dat o serie de exemple ale profunzimii şi bogăţiei artei sale, de o frumuseţe inegalabilă" („D. S." 1896, pag. 94—95).

1896. Turneul internaţional de la Nürnberg (iulie — august) : I. Lasker 13½ (din 18), II. Maroczy 12½, III — IV. Pillsbury şi Tarrasch, cîte 12, V. Ianovski 11½, VI. Steinitz 11, VII — VIII. Walbrodt şi Schlechter, cîte 10½, Cigorin şi Schiffers 9½, Blackburne 9, Charousek 8½, Marco 8, Albin 7, Winawer 6½, Porges şi Schowalter 5½, Schallop 4½, Teichman 4.

După terminarea turneului, Cigorin şi Schiffers au vizitat Praga, unde Cigorin a jucat cîteva partide cu campionul ceh Jan Kotrc.

Turneul internaţional de la Budapesta.

Insuccesele de la Petersburg şi Nürnberg au fost repede anulate de Cigorin, prin strălucita victorie înregistrată la turneul internaţional de la

Budapesta, la sfirşitul aceluiaşi an, 1896. Acest turneu n-a avut mulţi participanţi, dar a fost foarte tare. Cu excepţia lui Lasker şi Steinitz, între participanţii săi au fost toţi premiaţii turneului de la Nürnberg. Cum se întîmplă adeseori în turneele cu număr mic de participanţi, lupta s-a caracterizat printr-o deosebită ascuţime şi dîrzenie.

Cigorin a jucat excelent la Budapesta. Partidele lui s-au remarcat prin forţă, strălucire, bogăţie de idei, profunzime a concepţiilor. O admiraţie generală au provocat minunatele sale partide cu Ianovski, Walbrodt, Maroczy, dar în mod deosebit trebuie remarcat finalul său de turnuri din partida cu Tarrasch, pe care Cigorin l-a jucat cu o neegalată măiestrie ; acest final uimitor face parte dintre cele mai bune finale de turnuri care s-au jucat vreodată.

Budapesta 4–21/X.1896		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	Puncte	Locul
1	Cigorin	●	0	½	0	1	1	½	1	1	1	1	½	1	8½	I
2	Charousek	1	●	1	½	0	½	1	½	1	1	0	1	1	8½	II
3	Pillsbury	½	0	●	½	½	1	1	0	0	1	1	1	1	7½	III
4	Schlechter	1	½	½	●	1	½	1	½	0	½	1	½	0	7	IV—V
5	Ianovski	0	1	½	0	●	0	1	0	1	1	½	1	1	7	
6	Walbrodt	0	½	0	½	1	●	1	0	1	0	½	1	1	6½	VI
7	Winawer	½	0	0	0	0	0	●	1	1	1	1	1	1	6½	
8	Tarrasch	0	½	1	½	1	1	0	●	½	0	0	½	1	6	
9	Albin	0	0	1	1	0	0	0	½	●	0	1	½	1	5	
10	Maroczy	0	0	0	½	0	1	0	1	1	●	½	0	1	5	
11	Marco	0	1	0	0	½	½	0	1	0	½	●	1	0	4½	
12	Noa	½	0	0	½	0	0	0	½	½	1	0	●	1	4	
13	Popiel	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	●	2	

Cigorin a cîştigat meciul pentru premiile I şi II la Charousek : + 3, — 1, = 0.

Victoria lui Cigorin la Budapesta a provocat ecouri pline de simpatie în toată lumea, deoarece marele maestru rus avea pretutindeni mulţi prieteni şi sprijinitori. De exemplu, populara revistă de pe vremea aceea „Berliner Schachzeitung" (1896, nr. 15, pag. 262), a scris : „Cigorin nu este om de vorbe, ci de fapte : cînd la Nürnberg a suferit o înfrîngere atît de apreciabilă, el n-a căutat să furnizeze pretexte şi să dea explicaţii ale insuccesului său, dar s-a folosit de prima ocazie pentru a-l repara. Aceasta face ca victoria lui de acum, pe deplin meritată, să fie de două ori mai valoroasă, iar o astfel de revenire a maestrului rus să fie întîmpinată cu de două ori mai multă bucurie, pretutindeni unde se află iubitori ai artei şahului".

Imediat după terminarea turneului de la Budapesta, la Petersburg s-a născut proiectul organizării unui meci între Cigorin şi Pillsbury. Desigur, aceasta ar fi fost o competiţie şahistă excepţional de interesantă, dacă luăm în consideraţie nu numai forţa şahistă excepţională a celor doi maeştri, dar şi stilul plin de conţinut al fiecăruia dintre ei, căci fiecare dintre partidele lor a dat loc, invariabil, unei lupte deosebit de interesante şi cu un conţinut bogat. Proiectul însă nu s-a realizat, în parte datorită unei declaraţii a lui Cigorin, în care arăta că ar prefera să joace cu învingătorul meciului revanşă, care urma să aibă loc la Moscova, în 1896, între Steinitz şi Lasker. Societatea şahistă din Petersburg a susţinut dorinţa lui Cigorin şi, pentru tratativele cu Lasker, a cărui victorie devenise evidentă, a fost chiar trimis la Moscova un cunoscut şahist din Petersburg, anume A. M. Levin. Lasker, deşi s-a declarat de acord, în principiu, să joace un meci cu Cigorin, a ridicat pretenţii materiale neobişnuit de mari, indiferent de rezultatul meciului — un onorar în valoare de 4000 de ruble, o sumă uriaşă pentru timpul acela, şi meciul între Cigorin şi Lasker nu s-a realizat. Acest fapt este regretabil deoarece, jucînd cu forţa pe care o arătase la turneul de la Budapesta, Cigorin ar fi putut lupta cu succes cu oricare adversar.

Turneu-handicap la Petersburg : I. *Cigorin* 38 (din 42), II. Belihov (categoria a patra) 31½, III. Zibin 30½ etc.

III. Ultima perioadă (1897—1908)

Cu trecerea anilor, acele lipsuri ale jocului lui M. I. Cigorin, care îi stricaseră întotdeauna într-o oarecare măsură rezultatele, au început să se manifeste mai vădit. În ceea ce priveşte forţa de joc în partide separate, înţelegerea jocului, nu se poate spune în nici un caz că arta şahistă a lui Cigorin a scăzut. El a obţinut adeseori rezultate excelente şi în fiecare turneu a dat, mereu, o serie de partide minunate, adevărate partide „cigoriniene" ; trebuie subliniat că numărul partidelor de nivel înalt, jucate de el în această perioadă, este foarte mare. Dar scăderile acelea, care au existat totdeauna în jocul său, încep să se manifeste mai des şi în mai mare măsură : fie greşeli grosolane, fie un joc foarte prost în cîte o partidă (uneori cu adversari foarte slabi). În afară de aceasta, Cigorin intră acum, adeseori, în criză de timp, în special din cauza insuficienţei forţelor fizice ; adeseori, în criză de timp, face mutări slabe şi nu o dată pierde, prin depăşirea timpului de gîndire, partide în care stătea la cîştig. Rezultatele lui Cigorin sînt stricate şi de faptul că adeseori refuză propunerile de remiză în poziţii egale, iar cîteodată în poziţii mai slabe (!). Creşte inegalitatea jocului : cîteodată joacă excelent în prima parte a turneului, iar apoi se prăbuşeşte (Viena, 1898) sau, invers, începe rău, iar apoi cîştigă partidă după partidă (Nürnberg, 1906). În mod deosebit de regretabil au fost stricate prin astfel de scăpări, în diferite partide, rezultatele jocului său, într-adevăr excecelent, la turneele de la Berlin, din 1897, Viena, din 1898 şi Monte Carlo, din 1902. Dar, cu toate aceste insuccese, partidele lui Cigorin din majoritatea concursurilor lasă, într-o privinţă, aproape întotdeauna aceeaşi impresie ; ca şi înainte, Cigorin îşi depăşeşte adversarii dar acum îi lasă să scape mai des decît pe vremea cînd era mai tînăr. Cigorin şi-a păstrat forţa şahistă pînă aproape de sfîrşitul zilelor sale.

Atitudinea contemporanilor faţă de rezultatele lui Cigorin, din ultima perioadă a vieţii sale, s-a oglindit minunat în următoarele cuvinte ale cunoscutului maestru german, August Walbrodt (în „Berliner Schachzeitung") :

„Oricît de dese ar fi fost insuccesele lui Cigorin, fie în partide separate, fie în concursuri întregi, ele păreau întotdeauna neaşteptate ; oricît de strălucite ar fi fost victoriile sale, ele păreau întotdeauna naturale".

1897. Al şaselea meci cu E. S. Schiffers (martie—aprilie) : + 7, — 1, = 6.

Turneul internaţional de la Berlin (septembrie—octombrie) : I. Charousek 14½ (din 19), II. Walbrodt 14, III. Blackburne 13, IV. Ianovski 12½, V. Burn 12, VI—VIII. Alapin, Marco şi Schlechter 11½, IX. Caro 11, X. *Cigorin* 10½, Schiffers 10, Metger 9, Winawer şi W. Cohn 8½, Süchting 8, Teichmann 7½, Zinkl şi English 6½, Albin 3, Bardeleben ½.

1898. Turneul internaţional de la Viena (mai—iulie) : I. Tarrasch (după un meci cu Pillsbury) 27½ (din 36), II. Pillsbury 27½, III. Ianovski 25½, IV. Steinitz 23½, V. Schlechter 21½, VI — VII *Cigorin* şi Burn, cîte 20, VIII — IX. Lipke şi Maroczy, cîte 19½, X. Alapin 18, Blackburne 17½, Schiffers 17, Marco 16½, Schowalter 15, Walbrodt 14½, Halprin 14, Caro 12, D. Bird 8, Trenchard 5, Schwartz (s-a retras după runda a cincea) 0.

Turneul internaţional de la Köln (august) : I. Burn 11½ (din 15), II—IV. *Cigorin*, W. Cohn şi Charousek, cîte 10½, V. Steinitz 9½, VI — VII. Schlechter şi Schowalter 9, VIII. Berger 8, Ianovski 7½, Popiel şi Schiffers 7, Gottschall 5½, Albin şi Heinrichsen 4, Fritz 3½, Schallop 3.

Trei mici turnee-handicap la Petersburg : în două *Cigorin* a luat premiul I, în al treilea a împărţit premiile I — II cu P. Omelianski (categoria a doua).

1899. Turneul internaţional de la Londra (mai — iulie) : I. Lasker 23½ (din 28), II — IV. Maroczy, Pillsbury şi Ianovski, cîte 19, V. Schlechter 18, VI. Blackburne 16½, VII. *Cigorin* 16, VIII. Schowalter 13½, Mason 13, Steinitz şi W. Cohn 12½, Lee 10½, G. Bird 8, Tinsley 7, Teichmann (s-a retras după runda a patra), dar partidele nejucate de el s-au considerat participanţilor ca fiind cîştigate) 2.

Primul turneu pan-rus la Moscova (septembrie) : I. *Cigorin* 10 (din 11), II. Schiffers 7½, III. Leviţki 7, IV. Lebedev 6½, V. Iankovici 6, VI. Ghelbak şi Nenarokov, cîte 5½, Ghenika şi Kulomzin, cîte 5, Abaza 3½, Boiarkov 3, Falk 1½, Pervago (s-a retras după runda a treia) şi Kalinski (s-a retras după runda a cincea) 0.

Începînd din 1899, Cigorin a luat parte la cîteva turnee prin corespondenţă, organizate de el însuşi, în calitate de redactor al rubricii de şah a ziarului „Novoie vremea".

1900. Turneul celor mai tari şahişti din Petersburg (ianuarie) : I — II. *Cigorin* şi Levin, cîte 14½ (din 18), III. Lebedev 12, IV. Zibin 10½, V. Zeibot 9, Ghelbak 8½, Şabelski 8, Şabski 6½, Bartolici 3½, Tabunşcikov 3.

Turneul internaţional de la Paris (mai — iunie)[1] : I. Lasker 14½ (din 16), II. Pillsbury 12½, III — IV. Maroczy şi Marshall, cîte 12, V. Burn 11, VI. *Cigorin* 10½, VII — VIII. Marco şi Mieses cîte 10, Schlechter 10, Schowalter şi Ianovski 9, Mason 4½, Brody 4, Rozen 3, Mortimer 2, Didier şi Sterling 1. Pentru partida cu Mortimer, Cigorin a căpătat un premiu de frumuseţe.

1900 — 1901. Al doilea turneu pan-rus la Moscova : I. *Cigorin* 16½ (din 17), un rezultat remarcabil ! II. Schiffers 14, III. Ianovski 13½, IV. Goncia-rov 12½, V. Nenarokov 11, VI. B. Grigoriev 10½, VII. Frenkel 9½, VIII. Kulomzin, Lebedev şi Şarov, cîte 9, Rozekranţ 8, Fokin 6½, Ghenika 5½,

[1] La acest turneu, remizele s-au rejucat, considerîndu-se rezultatul celei de a doua partide. Dacă la rezultatul final, mai mulţi jucători aveau acelaşi număr de puncte, premiul superior era acordat aceluia care a făcut remize mai puţine (după rejucare). De aceea, Marco şi Mieses s-au clasat înaintea lui Schlechter.

Tabunşcicov 5, Duz-Hotimirski 4½, Boiarkov 4, Iankovici (s-a retras după runda a opta) 3, Antuşev 2.

1901. Turneul internaţional de la Monte Carlo (februarie)[1] : I. Ianovski 10¼ (din 13), II. Schlechter 9½, III — IV, *Cigorin* şi Scheve 9, V. Alapin 8½, VI. Mieses 7, Blackburne şi Gunsberg 6½, Marco 6, Marshall 5½, Reggio 4¾, Mason 4¼, Winawer 4, Didier ¼.

1902. Al doilea turneu internaţional de la Monte Carlo (februarie — martie) ; I. Maroczy 14¾ (din 19), II. Pillsbury 14½, III. Ianovski 14, IV. Teichman 13¼, V — VII. Wolf, Tarrasch şi Schlechter 12, VIII. Cigorin 11½, IX. Marshall 11, X. Gunsberg 10¾, Napier 9½, Mieses 9¼, Mason 9, Albin 8½, Marco 7¾, Popiel 7¼, Scheve 5, Eisenberg 4½, Reggio 2½, Mortimer 1.

În acest turneu, Cigorin a jucat foarte tare şi a cîştigat multe partide excelente, între alţii la adversari de talia lui Pillsburry, Tarrasch, Schlechter, Gunsberg, dar şi-a stricat rezultatul prin cîteva scăpări. Partida lui Cigorin cu Tarrasch a fost distinsă cu un premiu special, ca una dintre cele mai frumoase.

Turneul internaţional de la Hanovra (iulie — august) : I. Ianovski 13½ (din 17), II. Pillsbury 12, III. Atkins 11½, IV. Mieses 11, V — VI. Wolf şi Napier 10, VII. *Cigorin* 9, VIII. Olland 8½, Marshall şi Swiderski 8, Levin şi Gotschall 7½, W. Cohn 7, Bardeleben şi Süchting 6½, Gunsberg 6, Mason 5½, Popiel 5.

Turneul celor mai tari şahişti din Petersburg : I — II. *Cigorin* şi Levin, cîte 12 (din 15), III. Koialovici 11, IV. Zeibot 9½, V. Zibin 9, VI. Mitkevici 8, VII. Ghelbak 7½, Tabunşcikov 6½, Liuţe 6, Protoklitov 5½, Soldatenkov 4½, Abkin şi Kiezeriţki 4, Bartolici 3½, Bazarov şi Velihov 2.

1903. Turneul internaţional de gambit de la Viena ; toate partidele au fost jucate cu gambitul regelui.

	Viena 2—26/V.1903	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Puncte	Locul
1	Cigorin . . .	●	1.0	1.½	½.1	0.1	1.0	1.1	1.0	1.1	1.1	13	I
2	Marshall . . .	0.1	●	0.0	1.1	1.1	1.1	0.0	1.½	½.½	1.1	11½	II
3	Marco	0.½	1.1	●	½.0	0.1	0.1	½.1	½.1	1.0	1.1	11	III
4	Pillsbury . . .	½.0	0.0	½.1	●	½.½	1.½	½.0	1.½	1.½	1.1	10	
5	Maroczy . . .	1 0	0.0	1.0	½.½	●	½.1	0.1	½.½	½.1	½.½	9	
6	Mieses	0.1	0.0	1.0	0.½	½.0	●	1.1	1.1	0.1	1.0	9	
7	Teichman . . .	0.0	1.1	½.0	½.1	1.0	0.0	●	0.1	1.0	1.1	9	
8	Sviderski . .	0.1	0.½	½.0	0.½	½.½	0.0	1.0	●	1.1	1.1	8½	
9	Schlechter . .	0.0	½.½	0.1	0.½	½.0	1.0	0.1	0.0	●	1.1	7	
10	Gunsberg . .	0.0	0.0	0.0	0.0	½.½	1.0	0.0	0.0	0.0	●	2	

[1] La acest turneu, ca şi la Monte Carlo în 1902, remizele s-au rejucat, prima remiză considerîndu-se cîte 1/4 de punct. Dacă la rejucare unul din adversari cîştiga, atunci căpăta încă o jumătate de punct, deci în total 3/4 ; dacă partida era din nou remiză, atunci fiecare jucător mai căpăta cîte 1/4 de punct, deci în total 1/2 puncte.

Revistele au fost pline de comentarii admirative asupra minunatei victorii a lui Cigorin şi a noii izbucniri a forţei lui.

„Este minunat" — remarca revista engleză „B. C. M." — faptul că Cigorin a jucat cu acelaşi succes şi cu albul şi cu negrul" (1903, pag. 316).

„Nu credem că victoria lui Cigorin se datoreşte unei cunoaşteri mai mari a gambitelor, citim într-unul din articolele despre turneu (cartea turneului, pag. 11), căci Cigorin a luat premii I şi la turnee obişnuite ; este suficient să ne amintim de victoriile lui la Hastings şi la Budapesta. În mod practic el nu s-a putut perfecţiona în domeniul gambitelor mai mult decît alţii. Pur şi simplu, la Viena, Cigorin i-a întrecut pe toţi prin forţa jocului său".

Meci cu Em. Lasker la Brighton (Anglia), pentru experimentarea variantei principale a gambitului Rice, în care Cigorin a cîştigat cu scorul + 2, — 1, = 3.

Al treilea turneu pan-rus de la Kiev (septembrie) : I. *Cigorin* 15 (din 18), II. Bernstein 14, III. Iurevici 13½, IV. Salve 13, V. Rubinstein 12½, VI—VII. Znosko - Borowski şi Lovţki 11, Leviţki 10½, Izbinski şi Lebedev 9½, A. Rabinovici şi Schiffers 8½, Kulomzin 8, Kalinski 7½, Duz - Hotimirski 7, Beneko 6½, Nicolaev 4½, Stamm 2, Breev 0.

1904. Turneul internaţional de la Cambridge-Springs (aprilie — mai) : I. Marshall 13 (din 15), II — III. Lasker şi Ianovski 11, IV. Marco 9, V. Schowalter 8½, VI. *Cigorin* şi Schlechter 7½, Mieses şi Pillsbury 7, Teichman şi Fox 6½, Lawrence şi Napier 5½, Barry şi Hodges 5, Delmar 4½.

Turneul celor mai buni şahişti din Petersburg (noiembrie — decembrie) : I. *Cigorin* 9½ (din 11), II. Maliutin 8½, III. V. Omelianski 7½, IV. Şabski 7, V. Koialovici 6½, Ghelbak 5½, Potemkin 5, Tereşcenko 4, Rozenkranţ, Zibin şi A. Vainştein 3½, Liuţe 2.

1905 : Turneul celor mai buni şahişti din Petersburg (toate partidele s-au jucat cu gambitul Rice) (aprilie) : I. *Cigorin* 12 (din 14), II. Eftifeev 8½, III. Maliutin 7½, IV — V. Koialovici şi Rozenkranţ 7, Şabski 6, Ghelbak 5½, Sişkin 2½.

Turneul internaţional de la Ostende (iunie — iulie) : I. Maroczy 19½ (din 26), II — III. Tarrasch şi Ianovski 18, IV. Schlechter 15½, V — VI. Marco şi Teichman 14, Burn, Leonhardt şi Marshall 12½, Wolf 12, Alapin 11½, Blackburne 10½, *Cigorin* 6½, Taubenhaus 5. Partida lui Cigorin cu Marco a fost distinsă cu premiul special de frumuseţe.

Turneul internaţional de la Barmen (august) : I — II. Maroczy şi Ianovski 10½ (din 15), III. Marshall 10, IV — V. Bernstein şi Schlechter 9, VI. Berger 8, VII — X. *Cigorin,* Wolf, John şi Leonhardt, cîte 7, Bardeleben şi Süchting 6½, Alapin şi Burn 6, Gotschall şi Mieses 5.

1906. Meci pentru campionatul Rusiei cu G. S. Salve, care cîştigase cel de al patrulea turneu pan-rus, la Lodz (martie — aprilie) : + 7, — 5, = 3.

Meci-turneu la Lodz (aprilie) : I. Rubinstein 6½ (din 9), II. *Cigorin* 5½, III. Flamberg 3½, IV. Salve 2½.

Turneul internaţional de la Ostende (iunie — iulie) : turneu pe grupe, cu 36 de participanţi. Cigorin a intrat în grupa a doua, dar n-a intrat în grupa învingătorilor. I. Schlechter 21 (din 30), II. Maroczy 20, III. Rubinstein 19, IV — VI. Burn, Bernstein şi Teichman 18, VII. Marshall 16½, VIII. Ianovski 16, IX. Perlis 14.

Turneul internaţional de la Nürnberg (iulie) : I. Marshall 12½ (din 16), II. Duras 11, III — IV. Forgacs şi Schlechter 10½, V. *Cigorin* 10, VI — VII. Wolf şi Salve 9½, VIII. E. Cohn 8, IX—X. Vidmar, Znosko - Borowski şi Tarrasch 7½, Spielman 7, Sviderski 6, Leonhardt şi Fahrni 5½, Przepiorka şi Ianovski 4.

Meci-turneu la Petersburg (sfirşitul anului) : I. Alapin 9 (din 12), II. *Cigorin* 7½, III. Eftifeev 5½, IV. Znosko-Borowski 2.

1907. Turneu la Moscova (martie — aprilie) : I. *Cigorin* 6 (din 8), II. Gonciarov 5½, III. Duz-Hotimirski 4½, Nenarokov 3½, Ostrogski ½.

Turneul „campionilor" la Ostende (mai - iunie) : I. Tarrasch 12½ (din 20), II. Schlechter 12, III — IV. Marshall şi Ianovski 11½, V. Burn 8, VI. *Cigorin* 4½.

Turneul internaţional de la Karlsbad (august — septembrie) : I. Rubinstein 15 (din 20), II. Maroczy 14½, III. Leonhardt 13½, IV — V. Nimzovici şi Schlechter 12½, VI. Vidmar 12, VII — VIII. Duras şi Teichmann 11½, IX. Salve 11, X. Wolf 10½, XI — XII. Duz - Hotimirski şi Marshall 10, Spielman 9½, Tartakower 9, Ianovski 8½, *Cigorin*, Berger şi Mieses 7½, Olland 6½, E. Cohn 5, Johner 4½.

Deşi turneul de la Karlsbad a avut loc numai cu citeva luni inaintea morţii lui Cigorin, şi el a jucat pe jumătate bolnav şi mult sub forţa sa, totuşi, intr-o porţiune a turneului in rundele VIII — XIII el şi-a arătat adevărata forţă ; in aceste şase runde, el a totalizat 5 puncte, deşi s-a intilnit cu adversari foarte tari : a ciştigat la Teichmann, Marshall, Spielmann, Johner, şi a făcut remize cu Schlechter şi Leonhardt. Un rezultat vrednic de premiantul I !

120 PARTIDE ALESE
ALE LUI
M. I. CIGORIN

I. DIN PRIMELE COMPETIŢII IN RUSIA

Nr. 1. PARTIDA ITALIANA

Turneul de la Petersburg, 1878—79

A. A. Aşarin — **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. 0—0 d6 5. d3 Cf6 6. Cc3 Ne6 7. Nb3 0—0 8. Ne3 Nb6

9. Cc3-e2 ? Cf6-h5 !

O mutare bună. Dacă albul ar fi jucat 10.Cg3, atunci ar fi urmat 10... C:g3 şi 11... N:e3; dacă însă 10. N:b6 urmat de 11. Cg3, atunci 11... Cf4.

10. Rg1-h1 ...

La 10. d4, negrul ar fi răspuns 10... Ng4.

10. ... Dd8-f6
11. h2-h3 Ch5-f4 !

Negrul nu putea cîştiga un pion prin 11... N:h3, din cauza 12. Ng5; sacrificiul 12... N:g2+ 13. R:g2 Dg6 14. Rh1 h6 15. Ne3! n-ar fi dat negrului un atac suficient.

12. Ne3:f4 e5:f4
13. Dd1-d2 g7-g5
14. Cf3-h2 Rg8-h8
15. c2-c3 Tf8-g8
16. d3-d4 Cc6-e7
17. Tf1-g1 Ce7-g6
18. Dd2-d3 Tg8-g7
19. g2-g3 Ta8-g8
20. Dd3-f3 ...

20. ... Ne6:h3

Deşi, după acest sacrificiu negrul obţine atac, folosindu-se de poziţia rea a regelui alb şi a calului h2, totuşi ar fi fost mai bine să fi jucat fără riscuri 20... c5! La 20... h5 albul n-ar fi răspuns 21. D:h5+ ? (din cauza 21... Th7 urmat de T:h3), ci mai întîi 21. N:e6!

[Cigorin îşi justifică îndrăzneţul şi originalul sacrificiu printr-un atac pe

care-l conduce cu mult avînt și cu o fină înțelegere a particularităților poziției.]

21. g3-g4	Df6-e7
22. Df3:h3	...

Poate că mai bine ar fi fost să fi apărat pionul e4 prin 22. Nc2, dar, și în acest caz, albul ar fi avut un joc greu după 22... N:g4 23. D:g4! Ch4.

22. ...	De7:e4+
23. Dh3-f3	De4-e7
24. Ta1-e1	Cg6-h4
25. Df3:b7	De7-f6
26. f2-f3	Df6-g6
27. Ce2-c1	c7-c5
28. Db7-e4	...

Cea mai bună mutare era 28. Te7.

28. ...	c5:d4!
29. c3:d4	Dg6-f6
30. Te1-d1	h7-h5
31. Cc1-e2	Tg7-h7
32. Nb3-c2	Th7-h6
33. Ce2-c3	Df6-g7
34. Nc2-b3	Tg8-f8
35. Cc3-d5	...

Este îndoielnic dacă, și cu alte continuări, albul ar fi putut salva partida.

35. ...	h5:g4
36. f3:g4	f7-f5
37. g4:f5	Ch4:f5
38. Cd5:f4	...

La 38. Rg2 ar fi urmat de asemenea 38... Dh7! cu amenințarea de a cîștiga dama sau calul.

38. ...	Dg7-h7!
39. De4-g2	g5:f4
40. Dg2-f2	Dh7-b7+!
41. Tg1-g2	Cf5-e3
42. Td1-d3	Db7-e4
43. Nb3-c2	Tf8-g8?

Mai tare era 43... C:c2, și albul n-ar fi putut lua calul din cauza 44... f3.

44. Td3:e3	Tg8:g2
45. Df2:g2	De4:g2+
46. Rh1:g2	f4:e3
47. Ch2-f3	...

[Nefericitul cal alb a stat la h2 de la mutarea 14-a la a 47-a, 33 de mutări, timp în care pe toată tabla s-a dat o luptă activă cu participarea tuturor figurilor albe și negre, fără excepție. Cît de bine a apreciat Cigorin această particularitate a poziției albului — situația calului — atunci cînd a sacrificat figura! Acum desigur, partida ar fi putut fi cedată, dar albul a mai continuat rezistența.]

47... Tf6 48. Nd3 Rg7 49. Rg3 Rf8 50. b3 d5 51. Rg2 Re7 52. Rg3 Rd6 53. Rg2 Tf8 54. Nb5 Tc8 55. Nd3 Tc3 56. Ne2 Tc2 57. Rf1 T:a2 58. Re1 Na5+ 59. Rf1 Nc3 60. Nd1 Tf2+ 61. Rg1 e2 și negrul a cîștigat.

Nr. 2. DESCHIDEREA ENGLEZĂ

Turneul de la Petersburg, 1878 — 79

E. A. Schmidt — **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. c3 Cf6 4. d4 C:e4 5. d5 Cb8 6. Nd3 Cc5 7. C:e5 Ne7 8. 0—0 C:d3 9. C:d3 0—0

[Vezi începutul partidei Nr. 12.]

10. Nc1-e3	d7-d6
11. Dd1-f3	Cb8-d7
12. Ne3-d4	f7-f6

Cu 12... f5! negrul ar fi obținut un joc mai liber.

13. Df3-g3	Cd7-e5
14. f2-f4	Ce5-f7
15. Cb1-d2	Cf7-h6
16. Ta1-e1	Ch6-f5
17. Dg3-f2	c7-c5

18. Nd4-e3 Nc8-d7
19. c3-c4 Tf8-e8
20. Cd2-f3 b7-b5
21. b2-b3 Dd8-c8
22. h2-h3 Dc8-a6
23. Df2-c2 b5:c4
24. b3:c4 Nd7-a4
25. Dc2-c1 ...

După 25. Dc3, negrul ar fi cîştigat calitatea [25... Cg3 şi 26... Ce4.]

25. ... Ne7-d8
26. Ne3-d2 Cf5-g3
27. Tf1-f2 ...

Schimbul turnurilor ar fi atras după sine pierderea cel puţin a unui pion: 27. T:e8+ N:e8 28. Te1 Ng6.

27. ... Nd8-c7
28. Rg1-h2 Cg3-e4
29. Tf2-e2 Ce4:d2
30. Cf3:d2 Nc7-a5
31. Te2:e8+ Na4:e8
32. Dc1-a3 ...

Mutarea aceasta şi următoarele două par inutile, deoarece, mai tîrziu, albul a trebuit să piardă mult timp pentru a-şi aduce figurile pe flancul regelui. Dar, după 32. Te2 N:d2 33. T:d2 Ng6, albul ar fi rămas cu pionii slabi „a" şi „c", pe care ar fi trebuit să-i apere permanent.

32. ... Da6-b6
33. Te1-b1 Db6-c7
34. Cd2-b3 ...

Era mai bine 34. Cf3.

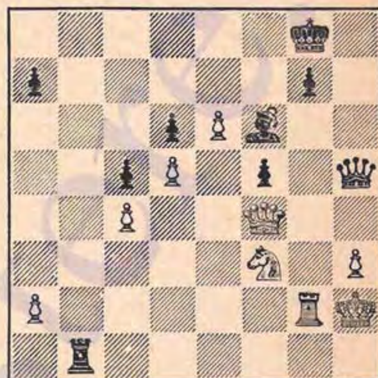
34. ... Na5-b6
35. f4-f5 Dc7-d7
36. g2-g4 h7-h5
37. Cd3-f4 Ne8-f7
38. Cf4-e6 h5:g4
39. Tb1-g1 Nf7:e6

S-ar părea că albul obţine un puternic pion liber trecut dar, cum se va vedea din continuarea partidei, pionul e6 nu este primejdios.

40. f5:e6 ...

Mai rău era să fi luat cu pionul „d", după care ar fi urmat Dc7 cu ameninţarea d6-d5+.

40. ... Dd7-e8
41. Tg1:g4 f6-f5 !
42. Tg4 g2 Nb6-d8
43. Cb3-d2 Nd8-f6
44. Cd2-f3 De8-h5
45. Da3-e3 Ta8-b8
46. De3-f4 Tb8-b1 !

Combinaţia îndrăzneaţă pe care a început-o negrul cu ultima sa mutare, pare pe deplin justificată; în urma ei, negrul obţine un însemnat avantaj poziţional.

47. Tg2-f2 ...

Forţat, deoarece negrul ameninţă să decidă partida cu Tf1.

47. ... Tb1-e1 !

Negrul ar fi putut, folosindu-se de poziţia nefavorabilă a figurilor albe, să joace aci 47... Tb6 şi apoi Rg8-f8-e7 cu joc mai bun, dar continuarea pe care a ales-o este mai energică. S-ar părea că sacrificarea pionului d6 este prea riscată, dar am examinat cu atenţie situaţia şi n-am găsit vreo posibilitate pentru alb de a-şi folosi pionii liberi.

48. Df4:d6 ...

Nu credem ca albul să fi putut cîștiga datorită pionilor săi liberi, dacă ar fi dat dama pentru două figuri: 48. C:e1 Ne5 49. D:e5 de 50. d6 Dh4, etc. Poate albul juca, cel puțin, la remiză?

48. ... Te1-e3
49. Rh2-g2 ...

Aci, după cît se pare, albul ar fi putut avea o oarecare justificare să dea dama pentru două figuri, jucînd 49. Dg3 Ne5 50. C:e5 T:g3 51. R:g3, dar nu credem să fi putut cîștiga. Lui E. A. Schmidt îi rămăseseră 6 minute de gîndire pentru 11 mutări grele, și el n-a putut calcula toate urmările acestei combinații.

49. ... Nf6-h4
50. Cf3:h4? ...

Greșeală! E. A. Schmidt a remarcat mai tîrziu că trebuia jucat 50. Db8+ (50. Df4 Te4!) Rh7 51. Db2, dar în acest caz negrul nu ia turnul imediat, ci continuă cu 51... Dg6+ 52. Rf1! Ng3 apoi, în raport cu răspunsul albului, 52... Dh5 sau 52... f4 și 53... N:f2.

50. ... Dh5-g5+!
51 Rg2-f1 Dg5:h4
52. Dd6-h2 Dh4:c4+
53. Tf2-e2 Dc4-c1+
54. Cedează.

[Această luptă încordată și bogată în conținut este una dintre partidele cele mai interesante ale lui Cigorin, înaintea perioadei participării la concursuri internaționale.]

Nr. 3. PARTIDA SPANIOLA

A 9-a partidă a celui de al treilea meci, 1879

M. I. Cigorin — E. S. Schiffers

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6
4. Nb5:c6 d7:c6
5. d2-d3 ...

[Mutarea cea mai tare este considerată 5. Cc3; Lasker prefera să joace 5. d4.]

5. ... Nf8-c5
6. Cb1-c3 ...

La 6. C:e5 poate urma 6... Dd4 sau 6... N:f2+.

6. ... Nc8-g4
7. h2-h3 Ng4:f3
8. Dd1:f3 Cg8-e7
9. Cc3-e2 0—0
10. g2-g4! ...

Pentru a împiedica mutarea f7-f5.

10. ... Dd8-d7
11. Nc1-e3 Nc5-b4+

După schimb, poziția pionilor albi ar fi fost mai bună.

12. Re1-f1! ...

Albul n-a jucat aci 12. c3, pentru a nu slăbi pionul d3; și această mutare era însă bună, cu continuarea 12. c3 Na5 13. 0—0—0 Tad8 14. d4. Negrului i-ar fi fost greu să distrugă centrul albului.

12. ... Ta8-d8
13. Ce2-g3 Dd7-e6
14. h3-h4 a6-a5

O mutare fără scop; negrul joacă, după cît se pare, în așteptare.

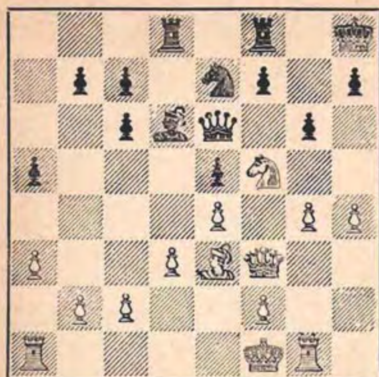
15. Th1-g1 Rg8-h8

La 15... g6, albul ar fi răspuns de asemenea 16. Cf5.

16. Cg3-f5! g7-g6
17. a2-a3! ...

Necesar pentru a sili retragerea nebunului la d6, deoarece, numai în acest caz, sacrificiul următor al calului ar fi fost corect.

17. ... Nb4-d6

18. Rf1-e2 !	g6:f5

Pentru negru ar fi fost mai bine să nu accepte sacrificiul.

19. g4:f5	De6-d7

Dacă 19... Df6 atunci 20. Ng5.

20. Ne3-h6 !	...

Mai slab ar fi fost 20. Dg2 (g4) ; atunci negrul nu trebuie să joace 20... Tg8 din cauza 21. Ng5, ci 20... Cg6.

20. ...	Tf8-g8
21. Nh6-g5	Tg8:g5

Negrul este silit să sacrifice calitatea.

22. h4:g5	c6-c5
23. Tg1-h1	Ce7-g8

Albul ameninţase 23. T:h7+ R:h7 24. Dh5+ Rg7 25. Dh6+.

24. f5-f6 !	...

Ameninţă din nou sacrificiul turnului.

24. ...	Nd6-f8
25. Th1-h3	...

Aci era posibil un interesant sacrificiu de turn : 25. T:h7+ R:h7 26. Th1+, dar el era incorect din cauza răspunsului 26... Nh6 ! (dacă 26... Ch6 ?, atunci 27. T:h6+ N:h6 28. Dh5, şi albul dă mat în cîteva mutări) 27. T:h6+ C:h6 28. Dh5 Dg4+!

25. ...	c5-c4
26. Ta1-h1	c4:d3+
27. c2:d3	h7-h6
28. g5-g6	f7:g6
29. f6-f7	Cg8-e7 ?

Negrul ar fi trebuit să dea calul, jucînd 29... Ng7 !

30. Th3:h6+	Nf8:h6
31. f7-f8D+	Td8:f8
32. Df3:f8+	Ce7-g8
33. Th1:h6+	Cedează.

Nr. 4. PARTIDA SPANIOLĂ

Jucată în al 2-lea meci, 1879

E. A. Schmidt — **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 Cd4

4. Nb5-c4	Cd4:f3+
5. Dd1:f3	Cg8-f6
6. d2-d3	d7-d6

La 6... Nc5 poate urma 7. Dg3.

7. h2-h3	...

Albul nu vrea să schimbe nebunul pe cal şi de aceea face această mutare de apărare ; totuşi, mai bine era 7. Ng5.

7. ...	Nf8-e7
8. Cb1-c3	Nc8-e6
9. Nc4:e6	...

Mai tare era 9. Nb3.

9. ...	f7:e6
10. Df3-e2	0—0
11. 0—0	Dd8-e8
12. f2-f4	Cf6-h5
13. De2-g4	...

Mutarea acesta este mai bună decît 13. fe Dg6 14. T:f8+ T:f8 15. ed N:d6 şi negrul capătă un atac

puternic, amenințînd Dg3. Dacă 16. Dg4, atunci 16... Nc5+ 17. Rh2 Tf1 și negrul cîștigă.

13. ... De8-f7
14. Cc3-e2 ...

O mutare slabă. Trebuia jucat 14. f5, la care negrul ar fi răspuns, ca și la mutarea din partidă, cu 14... d5.

14. ... d6-d5
15. Nc1-e3 Ch5-f6
16. Dg4-f3 d5:e4
17. d3:e4 e5:f4
18. Ne3:f4 ...

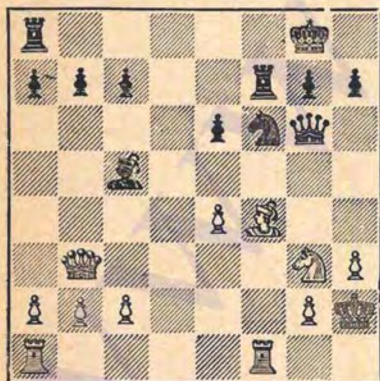
Nu este mai bine nici 18. C:f4 g5! 19. Ce2 Dg6 și negrul are un atac puternic.

18. ... Df7-g6
19. Ce2-g3 Tf8-f7
20. Df3-b3 Ne7-c5+

La 20... C:e4 albul ar fi răspuns 21. D:b7.

21. Rg1-h2 ..

După 21. Rh1 negrul ar fi putut lua pionul e4.

21. ... h7-h5!

O mutare foarte tare. Dacă 22. D:b7, atunci 22... Taf8 și albul nu poate para atacul. Negrul amenință 23... Cg4+ 24. hg hg. Dacă albul la mutarea a 23-a retrage nebunul, atunci negrul joacă h5-h4 urmat de Cg4+.

22. e4-e5 Cf6-d5
23. Nf4-d2 h5-h4
24. Cg3-e2 Ta8-f8
25. Tf1:f7 Tf8:f7
26. Db3-d3 ...

Albul nu are o mutare mai bună. El nu poate preveni în alt mod lovitura decisivă Tf2; la 26. Ne1 ar fi urmat 26... Ce3!

26. ... Dg6:d3
27. c2:d3 Tf7-f2
28. Ta1-e1 Cd5-b4!
29. d3-d4 Cb4-c2!

29... Cd3 ar fi fost greșit din cauza 30. Ne3.

30. Te1-c1 Tf2:e2
31. Tc1:c2 Nc5:d4

Evident, mai tare decît 31... Nb4.

32. Nd2-c3 Nd4:e5+
33. Nc3:d5 Te2:c2
34. Cedează.

Nr. 5. GAMBITUL DAMEI

Jucată la Petersburg, la 23 martie 1880

A. Vighilianski și N. Miasnikov — **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. c4 Cf6 2. d4 e6 3. e3 d5 4. Cf3 b6 5. a3? Nb7 6. Cc3 Nd6

7. Nf1-d3 ...

Mai tare ar fi fost 7. cd ed, deși, și în acest caz, după 8. Nd3 0—0 9. 0—0 c5, negrul ar fi obținut un joc ceva mai liber.

7. ... 0—0
8. 0—0 Cf6-e4

Jocul negrului este mai bun, deoarece nebunul din c1 al albului are o poziţie nefavorabilă.

9. Nd3:e4 d5:e4
10. Cf3—d2 f7-f5
11. f2-f4 ...

La 11. f3 ar fi urmat 11... Dh4, şi dacă 12. g3 ?, atunci 12... N:g3 13. hg D:g3+ 14. Rh1 Tf6 etc.

11. ... Cb8-d7
12. b2-b3 c7-c5
13. Cc3-e2 ...

Pierzînd cel puţin un tempo.

13. ... Cd7-f6
14. Tf1-e1 ...

Pentru a elibera cîmpul pentru cal, care trebuie să apere pionul h2.

14. ... Cf6-g4
15. Cd2-f1 Dd8-h4

Negrul a obţinut un atac decisiv împotriva căruia este îndoielnic dacă albul se mai poate apăra.

16. g2-g3 Dh4-h3
17. Ta1-a2 Tf8-f6
18. Ce2-c3 c5:d4
19. e3:d4 Tf6-g6
20. Dd1-e2 ...

20. ... e4-e3 !

Necesar pentru susţinerea atacului ; albul intenţiona să joace Dg2.

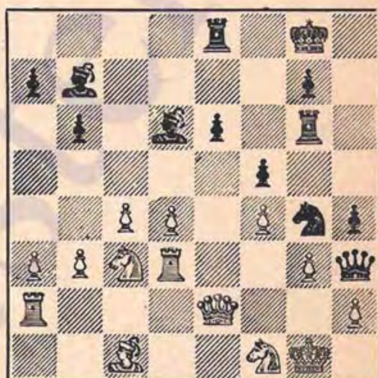
21. Nc1:e3 ...

Dacă 21. C:e3, atunci ar fi putut urma 21... C:h2.

21. ... Ta8-e8
22. Te1-d1 ...

Se pare că nu are o altă apărare împotriva atacului h7-h5-h4.

22. ... h7-h5
23. Td1-d3 h5-h4
24. Ne3-c1 ....

24. ... e6-e5 !

Pionul acesta merge pe urmele predecesorului său. La fel cum, la mutarea a 20-a, pionul „e" a jucat un mare rol în obţinerea de către negru a unui atac puternic, tot aşa noul pion „e", creîndu-şi drum pînă la e3, decide partida.

25. b3-b4 ...

Pionul nu putea fi luat, din următoarele cauze : 25. fe C:e5 ! 26. de T:e5 27. Dh5 (27. Ne3 f4 ; sau 27. Te3 Nc5 urmat de f4) Nc5+ 28. Ne3 T:e3 ! 29. C:e3 ! T:g3+ 30. hg Dh1+ şi cîştigă dama.

25. ... e5-e4
26. Td3-d1 e4-e3 !
27. d4-d5 ...

Dacă 27. N:e3, atunci 27... C:e3 28. C:e3 hg, şi negrul cîştigă.

27. ... h4:g3
28. Cf1:g3 ...

La 28. hg, ar fi urmat 28... Cf2.

28. ... Cg4:h2
29. De2:h2 Tg6:g3+
30. Ta2-g2 e3-e2 !
31. Td1-e1 Tg3:g2+
32. Dh2:g2 Dh3:c3
33. Cedează.

Nr. 6. GAMBITUL DAMEI

A 10-a (ultima) partidă a meciului, noiembrie, 1880

S. Z. Alapin **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. d4 Cf6 2. c4 e6 3. Cc3 d5 4. Ng5 Ne7 5. e3 0—0

6. Cg1-f3 b7-b6

[Apărarea aleasă de Cigorin devenise foarte populară spre sfîrşitul veacului trecut. Mai tîrziu, intercalînd şi mutarea h7-h6, ea a fost deseori folosită de Capablanca şi Tartakower. Meritul elaborării acestei apărări în forma modernă, aparţine marelui maestru Bondarevski şi maestrului emerit Makogonov.]

7. c4:d5 e6:d5
8. Nf1-d3 Nc8-b7
9. 0—0 Cb8-d7
10. Ta1-c1 Cf6-e4
11. Ng5:e7 Dd8:e7

[Este interesant că aceeaşi poziţie, după o mică intervertire de mutări, a survenit în partida Botvinnik-Stoltz, jucată în 1926 (!) ; vezi M. M. Botvinnik „Partide alese" Ed. a II-a, pag. 34.]

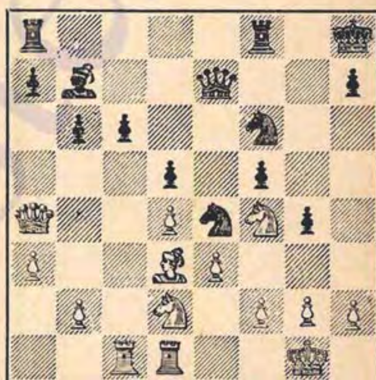
12. Dd1-b3 c7-c6
13. a2-a3 ? ...

[O mutare inutilă.]

13. ... Rg8-h8
14. Cc3-e2 f7-f5
15. Db3-a4 ...

Pentru noi, scopul acestei mutări este de neînţeles. Se prea poate ca albul să fi vrut să joace după aceea Na6, pentru a slăbi apărarea pionului c6. Lucrul acesta n-ar fi fost de loc rău, dacă negrul n-ar fi avut atac pe flancul regelui.

15. ... g7-g5 !
16. Tf1-d1 g5-g4
17. Cf3-d2 Cd7-f6
18. Ce2-f4 ...

18. ... g4-g3 !
19. h2:g3 ...

Este evident că la 19. fg ar fi urmat 19... C:d2 20. T:d2 D:e3+, şi negrul cîştigă.

19. ... Ce4:f2 !!
20. Td1-e1 ...

Dacă 20. R:f2, atunci 20... Cg4+ 21. Rg1 ! D:e3+ 22. Rh1 D:g3 ! 23. Cf1 D:f4 etc.

20. ... Cf2:d3
21. Cf4:d3 Cf6-e4

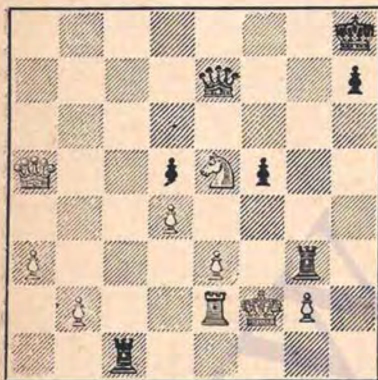
22.	Cd2-f1	Tf8-g8
23.	Cd3-e5	Ce4:g3
24.	Cf1:g3	Tg8:g3
25.	Te1-e2	...

La 25. C:c6, negrul ar fi răspuns 25... Dg5 sau 25... Dh4, amenințînd T:g2+.

25.	...	a7-a5
26.	Tc1:c6	...

Prin acest sacrificiu de calitate, albul cîștigă trei pioni, obținînd doi pioni trecuți, dar lucrul acesta nu este în favoarea sa.

26.	...	Nb7:c6
27.	Da4:c6	Ta8-d8 !
28.	Dc6:b6	Td8-c8
29.	Db6:a5	Tc8-c1+
30.	Rg1-f2	...

30.	...	Tg3:g2+ !!

Greșit ar fi fost 30.... Dh4, din cauza 21. Dd8+! D:d8 32. Cf7+. Nu atît de decisiv ar fi fost și 30... Tg8 31. g3 Dg7 32. g4!

31.	Rf2:g2	De7-g5+
32.	Rg2-f3 !	Dg5-h5+
33.	Rf3-f4	Dh5-h6+

După cîștigarea turnului prin 33... Tf1+ 34. Cf3 D:f3+ 35. Re5 D:e2, albul dă șah etern prin Dd8+ și Df6+.

34.	Rf4-f3 !	...

Este evident că, după 34. Rg3 Tg1+, negrul dă ușor mat.

34.	..	Dh6-h1 +
35.	Te2-g2	...

Dacă, acum, albul ar fi mutat regele la f4, atunci negrul ar fi putut alege o altă continuare: 35. Rf4 Dh6+ 36. Rf3 Tf1+ 37. Tf2 Dh5+ 38. Rg3 Tg1+ 39. Rf4 Dg5+ 40. Rf3 Tg3+ 41. Re2 D:e3+ 42. Rf1! Dc1+ 43. De1 Tg1+ 44. R:g1 D:e1+ 45. Rg2 De4+ 46. Cf3 Rg7, și negrul trebuie să cîștige cu ajutorul pionilor „f" și „h".

35.	...	Dh1-h3+
36.	Rf3-f4 !	Tc1-f1+
37.	Ce5-f3 ?	...

Continuînd cu 37. Rg5 D:g2+ 38. Rf6 Dg7+ 39. Re6, albul ar fi putut prelungi jocul; este greu de spus, însă, dacă ar fi putut salva partida după 39... Dg8+ 40. Rf6 Df8+ 41. Re6 Th1.

37.	...	Tf1:f3+
38.	Rf4-e5	Tf3:e3+
39.	Re5-d6	Dh3:g2
40.	Da5-d8+	Rh8-g7
41.	b2-b4	Dg2-g6+
42.	Rd6:d5	Dg6-e6+
43.	Rd5-c5	De6-e7+
44.	Cedează.	

Nr. 7. PARTIDA SCOȚIANĂ

Prima partidă a meciului pentru premiile I—II într-un turneu care a avut loc la Petersburg în 1880—81.

Jucată la 10 ianuarie 1881

S. Z. Alapin **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1.	e2-e4	e7-e5

2. Cg1-f3 Cb8-c6
3. d2-d4 e5:d4
4. Cf3:d4 Cg8-f6

Mutarea aceasta este tot atît de bună ca și 4... Nc5. [De aceeași părere este și teoria actuală.]

5. Cd4:c6 ...

O mutare tare este aci 5. Nc4; dacă 5... C:e4, atunci 6. N:f7+ R:f7 7. Dh5+ g6 8. Dd5+ Rg7 9. C:c6! bc 10. D:e4 etc.

5. ... b7:c6
6. Nf1-d3 Nf8-c5
7. 0—0 h7-h6

La 7... 0—0 ar fi urmat 8. Ng5 și negrul trebuie să joace 8... Ne7; se pare că această continuare ar fi fost mai bună decît mutarea din partidă.

8. e4-e5 Cf6-h7
9. Dd1-g4 Ch7-g5
10. Rg1-h1 d7-d5
11. Dg4-a4? ...

Mutarea aceasta, făcută cu scopul de a cîștiga un tempo pentru înaintarea f2-f4, s-a arătat a fi slabă: dama s-a îndepărtat de locul atacului; mai tare era 11. Dg3.

11. ... Nc8-d7
12. f2-f4 Cg5-h7
13. f4-f5 Dd8-e7!
14. Nc1-f4 Ta8-b8
15. Cb1-d2 Tb8-b4
16. Da4-a6 0—0
17. Cd2-b3 ...

La 17. f6 negrul ar fi jucat 17... gf 18. N:h6 fe! și pentru calitate ar fi obținut un pion și o poziție foarte puternică.

17. ... Nc5-b6!!

Cel mai bun răspuns. Folosind poziția nefavorabilă a damei albe, negrul sacrifică în mod justificat calitatea, obținînd în schimb un pion și atac; mai rău era să fi retras turnul, permițînd schimbul calului pe nebun.

18. c2-c3 Tb4:f4
19. Tf1:f4 De7:e5
20. Tf4-f1 c6-c5
21. Ta1-e1 De5-d6
22. Nd3-b1 c5-c4!

cul împotriva flancului regelui alb.] și pentru eliberarea ei albul va trebui să piardă mult timp. Sacrificînd calitatea, Cigorin a ținut seama, desigur, și de această particularitate favorabilă a situației, care-i dă timpul necesar pentru a pregăti atacul împotriva flancului regelui alb.]

23. Cb3-d4 Ch7-f6
24. Da6-a3 c7-c5
25. Cd4-f3 Nd7-c6
26. b2-b3 ...

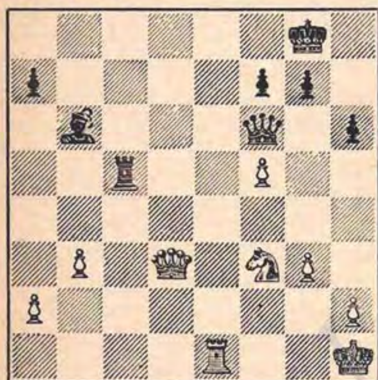
Necesar; dama nu are altă ieșire decît prin cîmpul b2.

26. ... Nb6-c7
27. Da3-b2 Cf6-g4
28. g2-g3 d5-d4!
29. Nb1-e4 Cg4-e3

30. Ne4:c6 Dd6:c6
31. c3:d4 c5:d4
32. Db2:d4 ...

[Este evident că cea mai bună șansă a albului este să dea înapoi calitatea; altfel pionii liberi ai negrului, din centru, ar fi decis ușor partida.]

32. ... Nc7-b6!
33. Dd4-c3 Ce3:f1
34. Te1:f1 Tf8-d8
35. Dc3:c4 Dc6-f6
36. Dc4-c2 Td8-d5
37. Tf1-e1 Td5-c5
38. Dc2-d3 ...

38. ... g7-g5!

Evident, negrul nu putea lua pionul f5 cu turnul; acum el amenință să-l ia. [In același timp întinde adversarului și o cursă foarte subtilă în care acesta cade.]

39. f5:g6? ...

Acum albul pierde calul. După 39. g4 negrul ar fi continuat atacul jucînd h6-h5. După pierderea calului albul ar fi avut totuși șanse de a face remiză. In orice caz negrului nu i-ar fi fost ușor să aducă partida la o poziție de cîștig.

39. ... Tc5-c3!
40. g6:f7+ Rg8-g7!!

[Albul s-a așteptat, probabil, numai la 40... R:f7 41. Dd7+ cu cîștigul damei.]

41. f7-f8D+ Rg7:f8
42. Te1-e6 Df6:f3+
43. Dd3:f3 Tc3:f3
44. Te6:h6 Tf3-f1+
45. Rh1-g2 Tf1:f2+
46. Rg2-h3 Tf2:a2

și albul a cedat la mutarea a 77-a.

Nr. 8. DESCHIDEREA CENTRALA

Jucată la Petersburg în 1884
(Cigorin a jucat fără să vadă tabla)

M. I. Cigorin **P. V. Otto**

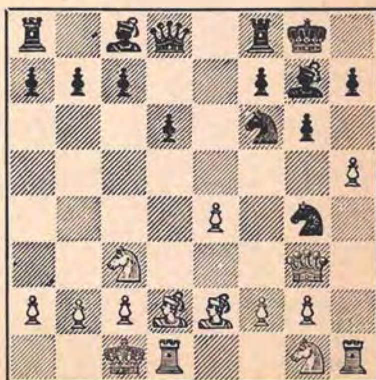
Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. d4 ed 3. D:d4 Cc6

4. Dd4-e3 g7-g6

In afară de 4... g6 este de considerat 4... Nb4+ (5. c3 Na5) și 4... Cf6 [Vezi comentariile la partida Nr. 15.]

5. Cb1-c3 Nf8-g7
6. Nc1-d2 Cg8-f6
7. Nf1-e2 0—0
8. 0—0—0 d7-d6
9. h2-h4 Cc6-e5
10. h4-h5 Ce5-g4
11. De3-g3! ...

11. ... Cf6:h5

Nu era mai bine 11... gh 12. f3 Ce5 13. f4 Ceg4 14. f5 şi albul, amenințînd N:g4, hg, Ng5 ar fi recîştigat pionul păstrînd un atac puternic la rege.

12. Th1:h5! g6:h5
13. f2-f3 Ng7-e5

La 13... Cf6 (13... Ce5 14. f4 etc.) ar fi urmat 14. Ng5 Ne6 15. e5 etc.

14. f3-f4 Ne5-g7
15. f4-f5 Ng7-e5
16. Dg3-h3! Cg4-f2
17. Dh3:h5 Cf2:d1
18. Rc1:d1 ...

Cel mai bine este să se ia calul cu regele, pentru a putea juca eventual nebunul la c4.

18. ... Rg8-h8

Deşi are calitatea în plus, negrului îi este foarte greu să se apere; de exemplu, dacă 18... N:c3 19. N:c3 f6 20. Nc4+ Rh8 21. Cf3 d5 (sau c6), atunci 22. Cg5 De7 23. N:d5 etc. Atacul albului mai poate fi întărit cu g2-g4.

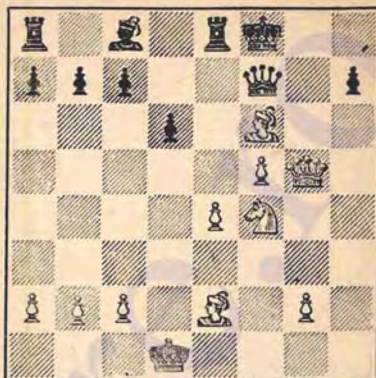
19. Cg1-h3 f7-f6
20. Cc3-d5 Tf8-g8

Dacă 20... De8, atunci 21. Dh4 Df7 22. Cf4 etc.

21. Ch3-f4 Ne5:f4
22. Cd5:f4 Dd8-e8
23. Dh5-h4 De8-f7
24. Nd2-c3 Tg8-e8

Apărarea pionului f6 cu turnul la f8 este inutilă; albul ar fi putut continua cu g2-g4 sau Cf4-h5.

25. Nc3:f6+ Rh8-g8
26. Dh4-g5+ Rg8-f8

27. Cf4-g6+! h7:g6
28. Dg5-h6+ Rf8-g8
29. Dh6-h8 mat.

[Atacul lui Cigorin în această mică partidă provoacă admirație prin eleganța şi energia lui.]

Nr. 9. GAMBITUL STEINITZ

A 2-a partidă a meciului jucată la 2 aprilie 1884

M. I. Cigorin — **A. V. Solovţov**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cc3 Cc6 3. f4 ef 4. d4 Dh4+ 5. Re2 b6

[Cea mai bună continuare este aci 5... d6! 6. Cf3 Ng4 7. N:f4 f5! în favoarea negrului.]

6. Cc3-b5 Nc8-a6
7. a2-a4 Cg8-f6

Continuarea 7... Dh5+ 8. Cf3 N:b5+ 9. ab D:b5+ 10. Rf2 Dh5 11. N:f4 ar fi servit numai la desfăşurarea jocului alb.

8. Cg1-f3 Dh4-g4
9. e4-e5 Cf6-h5
10. Dd1-d3 Re8-d8

Este evident că făcînd rocada, negrul ar fi pierdut un pion (C:a7+).

11. Re2-d1	Cc6-b4
12. Dd3-e4	c7-c6
13. c2-c3	Cb4-d5
14. c3-c4	f7-f5
15 De4-e2	Cd5-e3+
16. Nc1:e3	f4:e3
17. Cb5-c3	f5-f4
18. Cc3-e4	h7-h6

Era necesară prevenirea mutării Cfg5!

19. De2-c2	g7-g5
20. Nf1-d3	Nf8-e7
21. Ce4-c3	...

Albul nu putea juca aci la cîştigul damei: 21. Cc5 bc 22. Nf5 deoarece, în acest caz, ar fi urmat 22... e2+!

21. ...	Ch5-g7
22. d4-d5!	...

Prin 22. h3, albul ar fi putut forţa retragerea damei negre la e6; dacă atunci 23. d5, negrul nu ia pionul, ci retrage dama la f7, şi dacă 24. d6, atunci 24... Nf8 25. Ce4 c5. Poziţia negrului este într-adevăr stînjenită, dar şi pentru alb este greu să conducă atacul.

22. ...	c6:d5
23. h2-h3	Dg4-g3

Dacă, acum, negrul ar fi retras dama la e6, ar fi urmat 24. cd N:d3 25. D:d3 Df5 26. Da6 sau Db5, apoi a4-a5 sau d5-d6, în raport cu mutarea negrului; albul ar fi avut poziţie mai bună.

24. Cc3:d5	Cg7-e6
25. b2-b3	Ta8-c8
26. Ta1-a2	Na6-b7
27. Nd3-e4	h6-h5

Dacă negrul nu voia să ia calul, atunci aceasta este cea mai bună mutare; albul ameninţa Cc3.

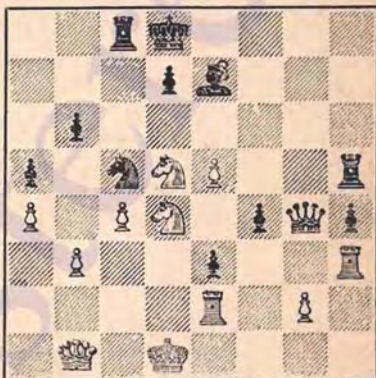
28. Cd5-c3	g5-g4!
29. h3:g4	...

Dacă 29. N:b7, atunci 29... gf 30. N:f3 Cd4 şi C:f3.

29. ...	Nb7:e4
30. Dc2:e4	Dg3:g4
31. Cc3-d5	Ce6-c5
32. De4-b1!	...

La 32. Dc2, negrul ar fi putut răspunde 32... e2+ 33. D:e2 C:b3.

32. ...	Th8-h6
33. Ta2-e2	h5-h4
34. Th1-h3	a7-a5
35. Cf3-d4	Th6-h5

36. Th3-f3!	h4-h3?

Mutarea aceasta a dus la pierderea rapidă a partidei. Mai bine era 36... T:e5, cedînd pionii „e" şi „f": 37. T:f4 Dg5 38. Tf5 T:f5 39. C:f5 etc.

37. g2:h3	Th5:h3
38. Tf3:h3	Dg4:h3
39. Db1-g6!	...

Mutarea aceasta decide.

39. ...	Dh3-h8
40. Te2-h2!	Dh8-f8

Este evident că, luînd turnul, negrul ar fi fost făcut mat în două mutări.

41. Dg6:b6+	Rd8-e8
42. Th2-h7	Tc8-c6

Nebunul n-are unde să se retragă, din cauza ameninţării Dg6+.

43. Db6-b8+ Ne7-d8
44. Cd4:c6 Cc5-e6
45. Db8:d8+ ! Ce6:d8
46. Cd5-c7 mat.

Nr. 10. GAMBITUL CALULUI
Jucată prin corespondenţă, în 1878—79

M. I. Cigorin Oraşul Harkov
Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. f4 ef 3. Cf3 g5 4. Nc4 g4 5. 0—0 gf 6. D:f3 Df6

7. d2-d3 ...

[Alături de 7. e5, care duce la un atac mai impetuos, lui Cigorin îi plăcea şi mutarea aceasta.]

7. ... Nf8-h6

Mai bine este totuşi 7... d5; de considerat este şi 7... Cc6.

8. Cb1-c3 ! Cg8-e7
9. Nc1:f4 d7-d6

O apărare care nu este de loc rea.

10. Nf4:h6 Df6:h6
11. Df3:f7+ Re8-d8
12. Tf1-f6 Dh6-g5 !

Cea mai bună mutare. Negrul trebuie să apere cîmpul g7.

13. Ta1-f1 ...

Atacul 13. h4 nu duce la nimic: 13... D:h4 14. Dg7 Cg6 ! etc.

13. ... Nc8-h3

Aci şi la mutarea următoare, la 13... Tg8 ar fi urmat 14. D:g8+ C:g8 15. Tf8+ Rd7 16. T:g8, şi albul cîştigă uşor.

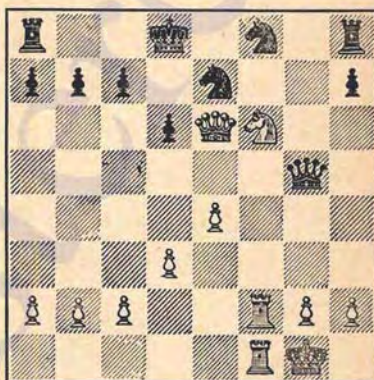
14. Tf6-f2 Cb8-c6
15. Nc4-e6 Nh3:e6
16. Df7:e6 Ce7-g6
17. Cc3-d5 ! ...

La 17. Tf7 ar fi urmat 17... Cce5.

17. ... Cc6-e7

Dacă 17... De5, atunci 18. Dh3 ! Cce7 19. Tf7 (sau 19. Cf6 Cf8 20. Cg8), cîştigînd cel puţin un pion şi ameninţînd Cf6.

18. Cd5-f6 Cg6-f8

19. De6-f7 ! ...

Albul trebuie neapărat să provoace mutarea Dg6, pentru ca negrul să nu-şi poată apăra turnul cu mutarea Cg6, atunci cînd acesta va fi atacat de dama albă (vezi comentariul următor).

19. ... Dg5-g6
20. Df7-b3 Ta8-b8
21. Cf6-d5 ! Dg6-g7

Albul ameninţase 22. T:f8+ şi 22. Dc3 (atacînd simultan pionul c7 şi turnul h8). Dacă cîmpul g6 ar fi fost liber, atunci negrul ar fi putut juca Cfg6.

22. Cd5:e7 Dg7:e7
23. Tf2-f7 ...

Albul ar fi putut obţine avantaj şi în alt mod, anume, jucînd 23. Dc3. Atunci cel mai bine pentru negru ar fi fost să sacrifice dama: 23... Cg6! 24. Tf7 Rd7.

23. ...	De7-e8
24. Db3-c3	Cf8-d7
25. Dc3-g7	c7-c5

Negrul nu putea salva figura.

26. Tf7:d7+	De8:d7
27. Dg7:h8+	Rd8-c7
28. Dh8-f6	Tb8-e8
29. Df6-f5	Te8-e6
30. Tf1-f3	Rc7-c6
31. c2-c3	Rc6-c7
32. d3-d4	c5:d4
33. c3:d4	Dd7-e7
34. Df5-f7	b7-b5

Dacă 34... T:e4, atunci 35. Dc4+ Rd8 36. Dg8+ etc.

A mai urmat **35. Dg8 Dd7 36. Da8 Rb6 37. Db8+ Db7 38. D:b7+ R:b7 39. Tf4** cedează.

Nr. 11. GAMBITUL EVANS

Jucată prin corespondenţă, în 1879

M. I. Cigorin — **N. Iacubovici**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4 N:b4 5. c3 Nc5 6. 0—0 d6 7. d4 ed 8. cd Nb6

[A survenit aşa-numita „poziţie normală" a gambitului Evans.]

9. Cb1-c3	Cc6-a5
10. Nc1-g5	...

[Un atac pe care Cigorin l-a jucat cu multă abilitate. Vezi partidele Nr. 19 şi 26.]

10. ...	f7-f6
11. Ng5-h4	Ca5:c4
12. Dd1-a4+	Dd8-d7
13. Da4:c4	Dd7-f7
14. Cc3-d5	Cg8-h6

La mutarea 14... Ne6, cea mai bună continuare pentru alb este 15. Da4+ Nd7 16. Da3!, ameninţînd recîştigarea pionului.

15. Ta1-d1	Nc8-g4
16. Dc4-c1!	Ng4:f3
17. g2:f3	0—0
18. Rg1-h1	Df7-h5

Albul ameninţase 19. C:f6+.

19. Dc1-f4	Rg8-h8

După 19... g5, negrul capătă o partidă proastă: 20. C:f6+ T:f6 21. D:f6 D:h4 22. Tg1 Cf7 23. Tg4 Dh6 (23... Dh5 24. Tdg1 h6 25. f4 şi cîştigă) 24. T:g5+ D:g5 25. Tg1, şi jocul alb este simţitor mai bun.

Cea mai bună mutare era 19... c6! Este greu de decis în favoarea cui ar fi fost urmările acestei mutări: 20. C:f6+ T:f6! 21. N:f6 gf 22. D:f6 Cf7; noi am fi preferat jocul albului.

20. Cd5:f6!	...

Inceputul unei combinaţii departe calculate.

20. ...	Dh5-f7

Nu este greu de văzut că, timp de cîteva mutări, negrul nu putea lua calul cu pionul.

21. e4-e5	d6:e5
22. d4:e5	Ch6-g8

La 22... Tad8, albul ar fi răspuns 23. De4, salvînd calul.

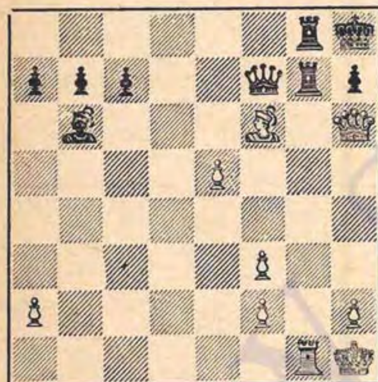
23. Tf1-g1 !	g7:f6

Dacă 23... C:f6, atunci 24. ef gf 25. Td7 ! De6 26. Dh6 şi cîştigă.

24. Tg1:g8+ !	Tf8:g8

La 24... D:g8 ar fi urmat 25. Tg1 De6 26. Dh6 şi cîştigă.

25. Nh4:f6+	Tg8-g7
26. Td1-g1	Ta8-g8
27. Df4-h6 !	...

O poziţie dintre cele mai interesante ! Mutarea făcută de alb decide partida, deoarece îi permite să pregătească matul ; negrul nu poate împiedica aceasta, decît prin sacrificiul damei. Albul ameninţă 28. e6 Df8 29. Tg3 şi 30. Th3 ; sau 30. e7 şi 31. e8D.

27. ...	Nb6-c5

Dacă 27... N:f2, atunci 28. Tg4 ! urmat de e5-e6-e7 etc.

28. e5-e6	Df7-f8
29. f3-f4 !	Nc5-e7
30. Nf6-a1	b7-b5
31. f2-f3 !	c7-c5
32. f4-f5 !	b5-b4
33. Tg1-g3	c5-c4

Albul dă mat în trei mutări.

Nr. 12. PARTIDA ENGLEZĂ

Jucată prin corespondenţă, în 1882

A. F. Helwig (Moscova) — **M. I. Cigorin** (Petersburg)

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. c3 Cf6 4. d4 C:e4 5. d5 Cb8 6. Nd3 Cc5 7. C:e5 C:d3+ 8. D:d3 Ne7

[Una din poziţiile frecvente ale partidei engleze. Negrul are un joc excelent ; vezi începutul partidei Nr. 2.]

9. 0—0	d7-d6
10. Ce5-f3	...

Nu însă 10. Db5+ c6 11. dc bc 12. C:c6 Nd7 ! cîştigînd cel puţin calitatea.

10. ...	0—0
11. c3-c4	Cb8-d7

Avînd în vedere ocuparea puternicului punct e5 cu calul.

12. Cb1-c3	f7-f5 !
13. Tf1-e1	Ne7-f6
14. Nc1-e3	g7-g5 !

Urmărindu-şi planul, negrul nu se teme să ducă atacul cu pionii descoperindu-şi regele ; albul nu poate trece la atac : 15. D:f5 N:c3 16. De6+ Rg7 17. bc Ce5 18. C:g5 Tf6 cîştigînd dama.

15. Ne3-d4	g5-g4
16. Cf3-d2	Nf6-e5
17. Cc3-e2	f5-f4 !
18. f2-f3	Ne5:d4+
19. Dd3:d4	...

[Zukertort considera că aci ar fi fost mai bine 19. C:d4 şi dacă 19... Ce5, atunci 20. Df1.]

19. ... Cd7-e5
20. Ce2:f4 ...

Și alte continuări erau în favoarea negrului, de exemplu:

A) 20. fg f3 21. gf T:f3 22. Tf1 Td3 23. Df4 N:g4 24. Cg3 Nh3 25. Tf2 Df8 și, după schimbul damelor, jocul negrului este mai bun; dacă, însă, 26. De4, atunci 26... T:d2! 27. T:f8+ T:f8 cu poziție cîștigată pentru negru (28. Cf1 T:b2 amenințînd Cf3+).

B) 20. Tf1 gf 21. C:f3 Ng4! 22. C:f4 N:f3 23. Ce6 De7 24. gf (24. C:f8 Dg7!) T:f3 25. Rh1 Df6 26. Tg1+ Rh8 și negrul, amenințînd Tf2, are o partidă simțitor mai bună, de exemplu: 27. C:c7 Tc8 28. D:a7 Tf2, și negrul cîștigă.

20. ... Dd8-g5
21. g2-g3 g4:f3!

In acest pion apărat de cal stă toată forța jocului negru.

22. Te1-f1 Nc8-g4

23. Tf1-f2 ...

Sau 23. Ce4 T:f4! (Dacă se retrage dama, atunci 24. Cf2, și partida albului este mai bună) 24. gf D:f4 25. Tad1 Tf8! 26. Cf2 (Sau 26. Tf2 Nh3 27. Cg3 Dg5 28. Rh1 h5, amenințînd Cg4 și h5-h4; dacă, însă, 29. Ce4, atunci 29... Dg2+!) Dg5 27. C:g4 (27. Rh1 Nh3) C:g4 28. Rh1 Ce3 29. Tg1 Dg2+! 30. T:g2 fg+ 31. Rg1 Tf1+ și 32... gfT mat.

23. ... Ta8-e8

Albul avea intenția să joace cu avantaj Cd3, după care ar fi fost greu pentru negru să apere suficient pionul f3. Mutarea din partidă previne în mod indirect planul albului.

24. Rg1-h1 ...

Sau:

A) 24. Cd3 c5! 25. dc C:c6 26. Dd5+ D:d5 27. cd Cd4 28. Cf4 Ce2+ 29. C:e2 fe 30. T:f8+ R:f8 31. Rf2 Te5 32. Cc4 Tf5+ 33. Re3 T:d5, și negrul rămîne cu un pion în plus.

B) 24. D:a7 T:f4! 25. gf D:f4 26. Te1 Nh3 27. De3 Dg4+ 28. Rh1 Ng2+ 29. Rg1 Tf8 30. Ce4 Nh3+ 31. Cg3! h5 32. Rh1 Ng2+ 33. Rg1 h4 34. Ce4 Nh3+, și mat în 4 mutări.

24. ... h7-h5!

Albul amenințase cu 25. h3; acum, la această mutare, ar fi urmat 25... h4!.

Albul n-ar fi putut împiedica mutarea 25... h4 nici cu 25. Tg1, de exemplu: 25... h4! 26. Ce6 N:e6 27. gh D:g1+ 28. R:g1 Nh3 (amenințînd Cg4) 29. De3 Te7 30. Cf1 Tff7 31. Cg3 Cg4, și negrul trebuie să cîștige.

Dacă 25. h4, atunci 25... T:f4! 26. gf (sau A) D:h4+ 27. Th2 Nh3 28. Tg1+ Ng2+ 29. Tg:g2+ fg+ 30. R:g2 Dg4+ 31. Rh1! Cg6 32. Df2 D:f4 33. Dg1 Rg7 34. Tf2 Dh4+ 35. Th2 De1 etc.

A) 26. D:f4 D:f4 27. gf Cd3 28. T:f3! (Dacă 28. Tff1, atunci 28... f2 29. Rg2 Te2 30. Cb3! C:f4+ 31.

Rg3 Cd3, și negrul trebuie să cîștige) N:f3+ 29. C:f3 C:b2 30. Tb1 Te2 etc.

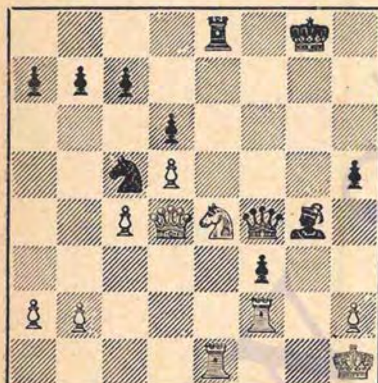
25. Cd2-e4 Tf8:f4 !
26. g3:f4 Dg5:f4
27. Ta1-g1 ...

Mutarea aceasta grăbește pierderea. Mai bine era 27. Td1, atunci 27... Nh3 și apoi cum s-a arătat mai sus.

27. ... Ce5-d7
28. Tg1-e1 ...

Sau 28. h3 T:e4 29. Dd2 T:c4 30. D:f4 T:f4 31. hg hg, urmat de Ce5 cu cîștig ușor.

28. ... Cd7-c5 !

29. Tf2-e2 ...

O poziție interesantă ar fi survenit după 29. Cf6+ Rf7 !! și negrul cîștigă.

29. ... Te8-e5 !

O dată cu această mutare, au fost trimise următoarele variante :

A) 30. De3 C:e4 ! 31. D:f4 Cf2+ 32. Rg1 Ch3+ 33. Rh1 C:f4 34. T:e5 de 35. Rg1 f2+.

B) 30. Cf6+ D:f6 31. Te5 de 32. D:e5 (32. T:e5 Rf7 și f3-f2) D:e5 33. T:e5 f2 34. Rg2 Nh3+ 35. R:f2 Cd3+.

C) 30. Te3 f2 și negrul cîștigă.

Albul a cedat.

[O partidă deosebit de interesantă și excepțional de bogată în variante frumoase.

Zukertort, care a publicat cu comentarii această partidă în revista de șah engleză „Chess Monthly", pe care o redacta, a remarcat (1885-86, pag. 109) : „Cigorin a jucat complicațiile nenumărate ale acestei partide, cu profunzimea de idei și exactitatea de calcul care-i sînt caracteristice".]

II. DIN PRIMELE TURNEE INTERNAȚIONALE

Nr. 13. APĂRAREA SICILIANĂ

Turneul de la Berlin, 1881

M. I. Cigorin **L. Paulsen**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 c5 2. Cf3 Cc6 3. d4 cd

4. Cf3:d4 Dd8-b6

O mutare slabă.

[L. Paulsen juca adeseori sistemul de apărare pe care-l elaborase, în legătură cu mutările a7-a6 și Dc7. Astăzi se joacă, de obicei, 4... Cf6

5. Cc3, după care negrul are de ales între 5... d6 şi 5... e6 urmat de Nb4.]

5. Cd4-b3	Cg8-f6
6. Cb1-c3	e7-e6
7. a2-a3	Nf8-e7
8. Nf1-e2	...

Fără îndoială, mai bine decît 8. Nd3; după mutarea din partidă, negrul nu poate juca d7-d5.

8. ...	0—0
9. 0—0	a7-a6
10. Dd1-d3	Db6-c7

Ar fi fost mai rău pentru negru dacă ar fi permis albului să ajungă direct cu dama la g3.

11. f2-f4	d7-d6
12. Dd3-g3	Nc8-d7
13. Nc1-e3	Ta8-d8
14. Cb3-d2	...

Amenintînd Cc4; pentru negru ar fi fost mai bine să împiedice această mutare, jucînd b7-b5.

14. ...	d6-d5
15. e4-e5	Cf6-e8
16. Cd2-f3	f7-f5
17. Dg3-f2	Dc7-b8
18. Ne3-b6	Td8-c8
19. Ne2-d3	Ce8-c7
20. Cc3-e2	Cc7-a8
21. Nb6-e3	Cc6-a5
22. b2-b3	b7-b5
23. h2-h4 !	Ca5-b7
24. b3-b4 !	Db8-c7
25. Ce2-d4	Cb7-d8
26. g2-g4 !	...

Un sacrificiu de pion pe deplin corect.

26. ...	f5:g4
27. Cf3-g5	Ne7:g5

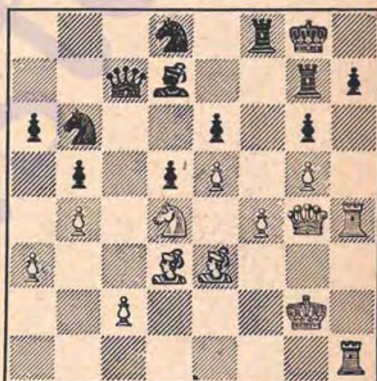
Dacă 27... g6, atunci 28. Dg3 şi apoi D:g4, amenintînd C:h7 sau h4-h5. Sau 27... h6 28. Ch7 Te8 29. Ng6 Cf7 30. f5 !, şi albul cîştigă uşor.

28. h4:g5	g7-g6
29. Rg1-g2	Tc8-b8

Negrul avea la început intenţia să apere pionul h7 cu acest turn de pe cîmpul b7, deplasînd nebunul la c8, dar atunci ar fi putut urma 30. Th1 Tf7 31. Th6 Tg7 32. Tah1 Nc8 33. Dh4 Tb7 34. N:g6 hg 35. T:g6 !! şi cîştigă.

30. Tf1-h1	Tf8-f7
31. Th1-h6	Tf7-g7
32. Ta1-h1	Cd8-f7
33. Th6-h4	Tb8-f8
34. Df2-g3	Cf7-d8
35. Dg3:g4	Ca8-b6

Mutarea aceasta a dat albului posibilitatea să cîştige repede partida printr-un sacrificiu de turn; în orice caz, partida negrului era rea.

36. Th4:h7 !	Tg7:h7
37. Th1:h7	Tf8-f7

Dacă negrul ia turnul, atunci urmează mat în trei mutări.

38. Th7-h6	Cb6-c4
39. Th6:g6+	Rg8-f8
40. Ne3-f2	Nd7-c8
41. Dg4-h4	Rf8-e7
42. Tg6-g8	Re7-d7
43. g5-g6	Tf7-e7
44. Dh4:e7+	Cedează

„O victorie strălucită! Această singură partidă ar fi suficientă pentru a considera pe reprezentantul Rusiei un maestru de primă clasă". „D. Sch.".

Nr. 14. JOCUL CELOR DOI CAI

Turneul de la Viena, 1882, runda 1-a

G. Bird **M. I. Cigorin**

Comentarii de W. Steinitz [1]

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6 4. Cg5 d5 5. ed Ca5 6. Nb5+ c6 7. dc bc 8. Ne2 h6 9. Cf3 e4

10. Cf3-e5 Dd8-c7!

[Mutarea cea mai tare în această poziţie; ea a fost întotdeauna jucată de M. I. Cigorin. Bine este şi 10... Nd6, cum s-a jucat, de exemplu, în partida Ragozin-Gligorici la turneul în memoria lui Cigorin, Moscova, 1947.]

11. Ce5-g4 ...

Albul obţine o partidă excelentă cu un pion în plus, jucînd 11. d4 ed ***[şi dacă nu se ia pionul „en passant"?]*** 12. C:d3 Nd6 13. Cd2 urmat de Cf3. Dacă negrul încercă să ia pionul, jucînd 13... N:h2, atunci urmează 14. g3 N:g3 15. fg D:g3+ 16. Cf2, şi albul trebuie să cîştige.

11. ... Nc8:g4
12. Ne2:g4 Nf8-d6
13. h2-h3 0—0
14. Cb1-c3 ...

Albul ar fi făcut mai bine dacă, în prealabil, ar fi împiedicat calul advers să ocupe cîmpul c4, prin mutarea 14. b3 ***[fleac, atunci Ne5, Cc3, e4-e3, f2:e3, N:c3 etc.]***

14. ... Ca5-c4
15. b2-b3 Cc4-e5
16. Nc1-b2 Tf8-e8
17. 0—0 ...

Mai bine era 17. Ne2 Cd3+ (Sau 17... Cf3+ 18. Rf1 ş.a.m.d.) ***[tocmai, „ş.a.m.d."; dar ce urmează mai departe, după Cf3-h4?]*** 18. cd ed 19. 0—0.

17. ... Ce5:g4
18. h3:g4 Dc7-d7
19. Dd1-e2 ...

Dacă 19. f3, atunci 19... Nc5+ 20. Rh1 De7, cu atac decisiv.

19. ... Cf6:g4
20. g2-g3 ...

Mai bine era 20. C:e4 Df5 ***[20... Nh2+ şi 21. Nc7?]*** 21. f3 Dh5 22. fg Dh2+ 23. Rf2 Df4+ (Sau 23... Dh4+ 24. g3 N:g3+ 25. Rg2 şi albul trebuie să cîştige; Sau 24... Dh2+ 25. Rf3 D:e2+ 26. R:e2 T:e4+ 27. Rf3 şi albul are un pion mai mult) 24. Rg1, şi acum cel mai bine pentru negru este să obţină remiza prin şah etern. ***[De ce oare? Dar dacă 24... T:C 25. T:D T:D 26. Tf2 Te4! partida negrului este mai bună şi chiar cu mult].***

20. ... Dd7-f5
21. Rg1-g2 Te8-e6
22. Ta1-e1 ...

O mutare rea. Cu mult mai bine era 23. Th1, urmat de Taf1.

22. ... Ta8-e8
23. Tf1-h1 h6-h5!

„Negrul ar fi putut cîştiga calitatea jucînd 23... Df3+, dar, după 24. D:f3 (24. Rg1 N:g3!) ef+ 25. R:f3 T:e1 26. T:e1 T:e1 27. R:g4, jocul s-ar fi prelungit mult. Acum,

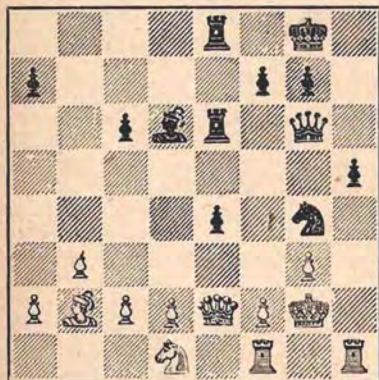
[1] Traducerea comentariilor lui Steinitz este făcută după exemplarul din cartea „The Modern Chess Instructor", de Steinitz, care a aparţinut lui M. I. Cigorin. Pe marginile cărţii există cîteva observaţii făcute chiar de mîna lui Cigorin. Aceste observaţii sînt foarte interesante şi le reproducem; ele sînt date cu litere cursive, în paranteze drepte, printre comentariile lui Steinitz.

după ce a apărat calul, negrul amenință Df3+". — M.C. (în „Şahm. V.", 1885, pag. 122).

24. Te1-f1 Df5-g6!
25. Cc3-d1 ...

Mai bine era 25. Th3.

„Negrul amenința 25... e3 26. de C:e3" — M. C. (tot acolo).

25. ... e4-e3!!

O lovitură de adevărat maestru, prin care se forțează cîștigul.

26. Nb2-d4 ...

La 26. de, ar fi urmat 26... C:e3+! 27. C:e3 T:e3 cu amenințarea T:g3+, și negrul cîștigă.

26. ... Cg4:f2
27. Tf1:f2 Dg6:g3+
28. Rg2-f1 e3:f2
29. Cd1-e3 c6-c5
30. Nd4-c3 Te6:e3!

O continuare frumoasă, care duce cel mai repede la cîștig.

31. d2:e3 Te8:e3
32. De2-d1 h5-h4!
33. Nc3-d2 h4-h3!
34. Cedează.

Nr. 15. GAMBITUL CENTRAL

Turneul de la Viena, 1882

M. I. Cigorin — **D. Mackenzie**

Comentarii de V. V. Ragozin

1. e4 e5 2. d4 ed 3. D:d4 Cc6

4. Dd4-e3 g7-g6

Cea mai tare continuare pentru negru este aci 4... Cf6 5. Cc3 Nb4, urmat de 0—0 și Te8 atacînd pionul e4 și pregătind deschiderea jocului prin d7-d5, ceea ce este favorabil negrului, datorită poziției proaste a damei albe. Mackenzie nu caută să fie deosebit de activ în deschidere, deoarece și-a propus un scop modest — dezvoltarea figurilor.

5. Nc1-d2 Nf8-g7
6. Cb1-c3 d7-d6

Acum albul ar fi avut mijloacele și timpul necesar pentru a împiedica d7-d5, de exemplu: 6... Cge7 7. 0—0—0 0—0 8. Nc4 etc.

7. f2-f4 ...

Atacînd centrul înainte de fixarea poziției figurilor ușoare pe flancul regelui. Acum (după f2-f4), calul g1 va exercita de pe cîmpul f3 o puternică presiune în centru.

Nu este rău aci nici 7. 0—0—0 și dacă 7... Cge7, atunci 8. Nc4 0—0 9. h4, cu atac imediat pe flancul regelui, cum s-a întîmplat, de exemplu, într-o partidă jucată mai tîrziu: Mieses-Spielman, Breslau, 1912.

7. ... Cg8-e7

Negrul ar fi avut mai multe perspective după 7... Cf6.

8. 0—0—0 Nc8-e6
9. Cg1-f3 Dd8-d7
10. Cc3-d5! ...

Prin această manevră simplă, dar plină de adînc sens pozițional, albul

îşi întăreşte dominaţia în centru şi pregăteşte schimbul nebunului negru, excelent postat la g7, prin Nc3.

10. ...	0—0—0
11. Nd2-c3 !	Ng7:c3
12. De3:c3	...

Se ameninţă deja cîştigul damei prin 13. Cf6, ceea ce demonstrează în mod clar cît de rău sînt aşezate figurile negrului.

12. ...	Cc6-b8
13. Dc3-a3 !	...

Prin mutarea aceasta, Cigorin sacrifică în mod subtil un pion. Mackenzie se lasă tentat şi cade sub un atac foarte puternic.

13. ...	Ne6:d5 ?

Corect era 13... Cec6.

14. e4:d5	Dd7-f5
15. g2-g3	Ce7:d5
16. Cf3-d4 !	...

Tentant era 16. Cg5 cu ameninţarea Nh3, dar atunci ar fi urmat 16... C:f4 ! 17. h4 h6 ! etc.

16. ...	Df5-d7

Cel mai bine. Pierdea imediat 16... De4, din cauza 17. Nh3+ f5 18. Thel.

17. Cd4-b5 !	c7-c6
18. Cb5:a7+	Rc8-c7

19. Td1:d5 !	...

Este evident că Cigorin a avut în vedere acest sacrificiu de calitate, încă atunci cînd a executat manevra Cf3-d4-b5:a7+.

19. ...	c6:d5
20. Nf1-b5	Dd7-e6

Şi după 20... Dg4 sau Df5, atacul albului asupra regelui advers ar fi fost imparabil.

21. Da3-c3+	Rc7-b6
22. Th1-e1	Rb6:a7

Negrul a avut în vedere aceasta încă de la mutarea 20-a, deoarece retragerea damei ar fi fost fatală din cauza ameninţării Dd4+ şi Te7+.

23. Te1:e6	f7:e6
24. Dc3-e3+	Ra7-a8
25. De3-a3+	Cb8-a6
26. Nb5:a6	b7:a6
27. Da3:a6+	Ra8-b8
28. Da6-b6+	Rb8-c8
29. b2-b4	Th8-e8
30. Db6-a7	e6-e5
31. b4—b5	Cedează.

Nr. 16. GAMBITUL EVANS REFUZAT

Turneul de la Viena, 1882

J. H. Zukertort — **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5

4. b2-b4	Nc5-b6
5. b4-b5	...

Continuarea aceasta a atacului nu este atît de bună ca 5. 0—0 sau 5. a4.

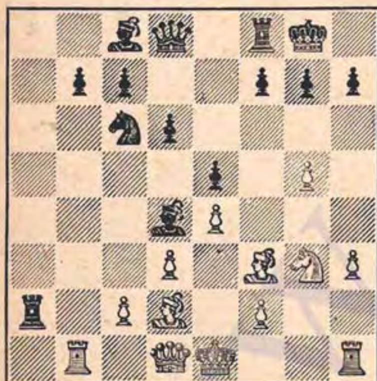
5. ...	Cc6-a5
6. Nc4-e2	d7-d6
7. d2-d3	Cg8-e7
8. Cb1-d2	0—0
9. Cd2-f1	Ce7-g6
10. h2-h3	a7-a6

11. b5:a6 Ta8:a6
12. g2-g4 Cg6-h4
13. Cf1-g3 Ch4:f3+
14. Ne2:f3 Nb6-d4
15. Ta1-b1 Ca5-c6
16. Nc1-d2 ...

Dacă albul apără pionul prin 16. a3, atunci, în afară de faptul că el rămîne slab apărat, negrul capătă contraatac: 16... Dh4 17. Th2 g6 18. Dd2 Nc5 etc.

16. ... Ta6:a2
17. g4-g5 ...

Albul ar fi obţinut o poziţie foarte tare, dacă negrul l-ar fi lăsat să ajungă cu calul la f5. Următoarea mutare distruge planul albului.

17. ... f7-f6 !

Cea mai bună mutare pentru a distruge pionii ameninţători ai albului.

18. c2-c3 ...

Albul cîştigă calitatea, dar pentru doi pioni. La 18. h4, negrul ar fi jucat 18... fg 19. hg T:c2 ! 20. D:c2 T:f3 cîştigînd şi un al treilea pion pentru calitate şi obţinînd o partidă mai bună.

18. ... Ta2:d2 !
19. Dd1:d2 f6:g5
20. Cg3-f5 ...

Mai rău ar fi fost 20. cd T:f3 21. de C:e5 ameninţînd T:g3.

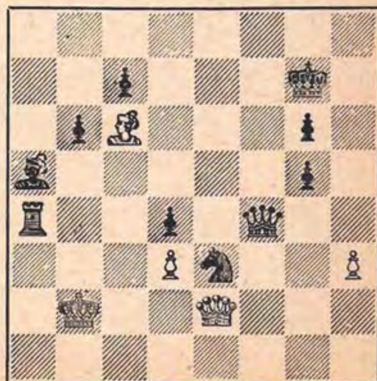
20. ... Nd4-b6
21. Nf3-g4 Nc8:f5
22. e4:f5 g7-g6
23. Dd2-a2+ Rg8-g7
24. f5:g6 Nb6:f2+
25. Re1-d1 h7:g6
26. Th1-f1 ...

Dacă 26. T:b7, atunci 26... Nb6, şi negrul înapoiază calitatea.

26. ... Nf2-b6
27. Tf1:f8 Dd8:f8
28. Da2-e2 Df8-f4
29. Tb1-a1 Nb6-a5 !
30. Ta1-a3 ...

Albul nu putea apăra pionul cu regele: 30. Rc2 N:c3, şi dacă 31. R:c3, atunci 31... Db4+ cîştigînd dama.

30. ... b7-b6
31. Ng4-d7 Cc6-e7
32. Rd1-c2 Ce7-d5
33. Nd7-c6 Cd5-e3+
34. Rc2-b2 d6-d5
35. Ta3-a4 d5-d4
36. c3:d4 e5:d4

37. De2-f3 ? ...

Şi la oricare altă mutare a albului, negrul ar fi obținut o poziție cîștigată; el amenință Nc3+, Rb1, Dg3.

37. ... Df4-h2+
38. Cedează.

La 38. Ra3, ar fi urmat 38... Nc3 39. Tb4 N:b4+ și mat în cîteva mutări.

Nr. 17. GAMBITUL EVANS

Turneul de la Viena, 1882

M. I. Cigorin **W. Steinitz**

Comentarii de M. I. Cigorin și J. Zukertort[1]

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5

4. b2-b4 Nc5:b4
5. c2-c3 Nb4-f8

Steinitz susține că retragerea nebunului la f8 nu este atît de rea pe cît o consideră mulți, dar la mutarea următoare este mai bine pentru negru să joace Df6. Intr-adevăr, albului nu-i este atît de ușor să capete un atac direct și decisiv.

6. d2-d4 Dd8-e7
7. 0—0 d7-d6
8. Dd1-b3 ...

N-am găsit o mutare mai bună; scopul ei este de a împiedica dezvoltarea jocului negru, care ar fi putut juca cu succes Ng4, și dacă 9. Db3, atunci 9... Cd8.

8. ... g7-g6
9. d4:e5 d6:e5
10. Tf1-d1 ! ...

Cu aceasta, albul împiedică mutarea 10... Cf6 11. Cg5 Cd8, după care jocul negrului n-ar fi fost rău, dacă n-ar fi putut urma 12. C:f7! C:f7 13. N:f7+ D:f7 14. Td8+ etc.

10. ... Nf8-h6
11. Cb1-d2 ! ...

Albul nu joacă direct 11. Na3, deoarece următoarea mutare a negrului cu dama la f6 este silită; dacă 11... Cf6, atunci 12. Na3.

11. ... De7-f6
12. Nc1-a3 Cg8-e7
13. Nc4-d5 ! 0—0

„Trebuia jucat 13... Cd8" — **J. Z.**

14. Nd5:c6 b7:c6
15. Db3-b4 ...

15. ... c6-c5 (!)

„Negrul ar fi trebuit să caute să scape de unul dintre caii albi, continuînd, de exemplu, 15... Te8 16. Cc4 (Sau 16. Da5 Ng4) Nf4! 17. Da5 Ng4, cu o partidă care se putea apăra" — **J. Z.**

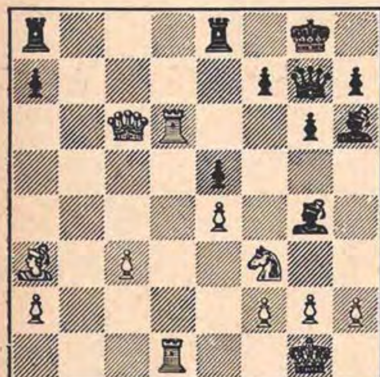
16. Db4:c5 Ce7-c6
17. Cd2-c4 Tf8-e8
18. Cc4-d6 ! ...

„De-a lungul întregii partide, Cigorin conduce atacul cu o înțelegere

[1] Din „Chess Monthly".

foarte fină a poziției și cu o rară măiestrie. Este plăcut să constatăm absența, în această partidă, a îndrăznelii exagerate care-i caracterizase jocul în turneul de la Viena și care, adeseori, devenea riscată" — **J. Z.**

18. ...	c7:d6
19. Dc5:c6	Nc8-g4
20. Td1:d6	Df6-g7
21. Ta1-d1	...

21. ...	Nh6-g5

Negrul n-are altă soluție mai bună decît să sacrifice două figuri pentru turn. Albul amenința 22. D:a8. Dacă 21... Tac8, atunci 22. D:c8! N:c8 23. Td8 și cîștigă. Dacă, însă, 21... N:f3, atunci 22. D:a8 T:a8 23. Td8+ Df8! 24. N:f8! N:d1 25. T:a8 N:f8 26. T:a7, și negrul este silit să dea nebunul pentru pionul „a", de exemplu: 26... Nc2 27. a4 N:e4 28. a5 Nc5 29. Tc7 Nd6 30. Td7, 31. a6, etc.

22. Cf3:g5	Ng4:d1
23. Td6:d1	Ta8-c8
24. Dc6-a4	Dg7-f6
25. Cg5-f3	Df6-e6
26. Td1-d5	De6-b6
27. Nc3-b4	Te8-e6
28. Cf3:e5	Tc8-e8
29. Td5-d6!	Db6-b8
30. Ce5-d7!	Db8-d8

„Desigur, dacă 30... T:e4, atunci 31. Cf6+ și 32. C:e4" — **J. Z.**

31. e4-e5	...

Și mai bine era 31. Cf6+ D:f6 32. D:e8+.

31. ...	a7-a5
32. Nb4-a3	...

„Se putea juca și 32. N:a5 (32... T:e5? 33. C:e5!") — **J. Z.**

32. ...	Te6:d6
33. Na3:d6	Te8-e6
34. h2-h3	Dd8-g5
35. f2-f4	Dg5-g3
36. Cd7-c5	Te6:d6
37. e5:d6	Dg3-e3+
38. Rg1-h2	De3:c5
39. Da4-e8+	Cedează.

Nr. 18. GAMBITUL STEINITZ

Turneul de la Londra, 1883

W. Steinitz — **M. I. Cigorin**

Comentarii de W. Steinitz

1. e4 e5 2. Cc3 Cc6 3. f4 ef 4. d4 Dh4+ 5. Re2 d5 6. ed De7+ 7. Rf2 Dh4+ 8. g3 fg+.

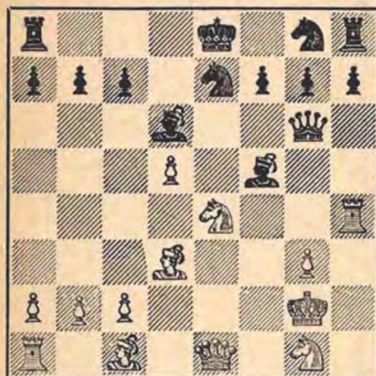
9. Rf2-g2	...

[O continuare puternică este aci, cum s-a demonstrat mai tîrziu prin analize, după jucarea acestei partide, 9. hg! și luarea turnului nu este favorabilă negrului.]

9. ...	Nf8-d6
10. Dd1-e1+	Cc6-e7

După 10... De7, albul ar fi putut probabil să obțină o partidă mai bună, recîștigînd pionul: 11. Ng5 f6 (11... D:e1 12. T:e1+ Cce7 13. hg urmat de Ce4) 12. dc fg 13. Nb5 b6 14. Cd5 D:e1 15. T:e1+ Rf8 (15... Ce7 16. T:e7+) 16. hg etc.

11. h2:g3 Dh4:d4
12. Th1-h4 Dd4-f6
13. Cc3-e4 Df6-g6
14. Nf1-d3 Nc8-f5

15. Ce4:d6+ ...

Slab. Evident, albul trebuia să joace 15. Cf3 cu continuarea 15... 0-0-0 16. c4 N:e4 17. N:e4 f5 18. Nd3 Cf6 19. Ce5±.

„Steinitz se înşeală. Dacă el ar fi jucat 15. Cf3 0—0—0 16. c4, atunci negrul ar fi căpătat o partidă şi mai solidă decît după 15. C:d6+. Negrul n-ar fi continuat 16... Cf6! 17. C:d6+ (17. C:f6 N:d3) T:d6; albul nu poate lua calul: 18. D:e7 Te8! 19. N:f5+ D:f5 20. D:f7 Te2+ şi negrul cîştigă". — **M. C.** (în „Ş. V.").

15. ... c7:d6
16. Nd3-b5+ Re8-f8!

Bine jucat. După 16... Nd7 17. N:d7+ R:d7 18. Db4 D:c2+ 19. Nd2, albul ar fi avut un atac excelent.

17. c2-c4 Cg8-f6
18. Cg1-f3 Nf5-g4
19. Cf3-d4 Ce7-f5
20. Cd4:f5 Dg6:f5
21. Nc1-f4 g7-g5!
22. Nf4:d6+ Rf8-g7
23. Th4:g4 ...

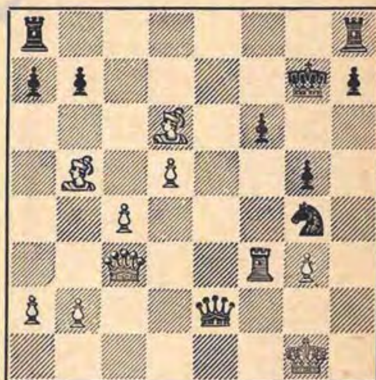
Un sacrificiu forţat. Dacă 23. Th2, atunci 23... a6 24. Na4 b5 25. Nd1 (25. Nb3 Te8 26. Df1! De4+ 27. Rg1 De3+ 28. Df2 D:f2+ urmat de Ce4+) The8 26. Df1 De4+ 27. Nf3 N:f3+, urmat de D:c4.

23. ... Cf6:g4
24. De1-c3+ ...

O greşeală grosolană. Albul ar fi putut face cel puţin remiză, continuînd cu 24. De2, de exemplu: 24... h5 25. Tf1 Te8! 26. N:e8 T:e8 27. T:f5! T:e2+ 28. Rf3 şi negrul trebuie să facă remiză prin şahuri cu turnul la e2 şi e3.

„De ce să nu încerce să cîştige: 28... Te3+ 29. Rg2 Rg6 30. Tf3 Te2+ 31. Rg1 T:b2, şi dacă 32. Tb3, atunci 32... T:a2 33. T:b7 Ce3 etc." **M. C.**

24. ... f7-f6
25. Ta1-f1 Df5-e4+
26. Rg2-g1 De4-e2
27. Tf1-f3 ...

27. ... Th8-e8!

Minunat jucat!

28. Nb5:e8 Ta8:e8
29. Nd6-c5 De2-h2+
30. Rg1-f1 Te8-e2

Negrul ar fi putut da mat în două mutări: 30... Dh1+ 31. Ng1 Dh3 mat.

31. Cedează.

Nr. 19. GAMBITUL EVANS

Turneul de la Londra, 1883

M. I. Cigorin **W. Steinitz**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4 N:b4 5. c3 Na5 6. 0—0 d6 7. d4 ed 8. cd Nb6

9. Cb1-c3	Cc6-a5
10. Nc1-g5	f7-f6
11. Ng5-f4	Ca5:c4
12. Dd1-a4+	Dd8-d7
13. Da4:c4	Dd7-f7
14. Cc3-d5	g7-g5 ?

O mutare slabă, care compromite jocul negrului.

15. Nh4-g3 ...

15. ... Nc8-e6

Iniţial, Steinitz avea intenţia să joace 15... h5, dar a observat că, după 16. C:b6 ab 17. D:f7+ R:f7 18. Tfc1, pierde un pion. După părerea noastră, însă, un astfel de sfîrşit al atacului alb ar fi fost deplîns, deoarece, după 18... c6! 19. N:d6 Ce7, negrul ar fi obţinut un joc foarte bun, iar pionul alb a2 ar fi rămas foarte slab; dacă 20. a4, atunci 20... Ne6 etc.

Mutarea 20... h5 nu este bună din alte cauze şi anume: albul avea intenţia să joace 16. Tac1!, şi negrul n-are o mutare mai bună decît 16... c6; atunci 17. C:b6 ab 18. Db4, şi albul cîştigă un pion fără să schimbe damele şi fără să piardă atacul. Dacă, însă, la 16. Tac1, negrul ar fi răspuns 16... h4?, atunci 17. N:d6! cd 18. C:b6 ab 19. D:c8+! T:c8 20. T:c8+ Rd7 21. Tfc1 Ce7 22. T1c7+ Re6 23. d5+ C:d5 24. ed+ R:d5 25. T:f7, şi albul rămîne cu un cal pentru doi pioni.

16. Dc4-a4+	Ne6-d7
17. Da4-a3	Ta8-c8
18. Tf1-e1	g5-g4
19. Cd5:b6	a7:b6
20. Cf3-d2	Nd7-e6

La 20... Ce7 ar fi urmat 21. e5 de (sau fe) 22. Ce4! 0—0 23. de fe 24. N:e5 Cd5 25. Tad1 şi albul, ameninţînd Na1 şi Db2, obţine o poziţie cîştigată.

21. f2-f4 ...

Albul ameninţă f4-f5 urmat de e4-e5.

21. ...	g4:f3
22. Cd2:f3	Cg8-e7
23. e4-e5	f6:e5
24. d4:e5	d6-d5
25. Te1-f1	Ce7-f5

In comentariile sale la această partidă, Steinitz consideră mutarea aceasta ca greşită şi recomandă drept mai bună mutarea 25... Cc6. Dacă Steinitz ar fi jucat în partidă 25... Cc6 şi ar fi văzut urmările acestei mutări, atunci ar fi considerat-o greşită şi ar fi afirmat, din contra, că 25... Cf5 ar fi fost mutarea cea mai bună. Cauza pierderii nu tre-

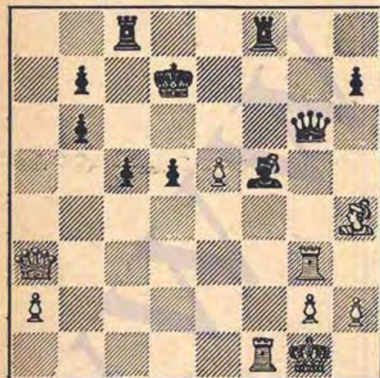
buie căutată în această mutare şi nici în desfăşurarea ulterioară a partidei, ci în a 14-a mutare a negrului, care l-a dus la o poziţie vădit nesatisfăcătoare.

La 25... Cc6 ar fi urmat 26. Cg5 şi la 26... De7 — pe care Steinitz şi-a construit în mod special apărarea, la analiza partidei, după terminarea ei — 27. De3 Tf8 28. T:f8+ R:f8 29. Tf1+ Rg8 30. Tf6 Cd8 31. Nh4. Credem că negrul nu poate salva partida.

26. Cf3-d4 Df7-g6

Dacă 27... De7, atunci negrul ar fi pierdut o figură. Albul ameninţa însă 27. T:f5 N:f5 28. Tf1. La 26... c5 ar fi urmat 27. Da4+ Rd8 (27... Nd7 28. e6!) 28. C:f5 N:f5 29. Nh4+ Rc7 30. g4 Tg8 31. Ng3, şi albul cîştigă nebunul (31... T:g4 32. D:g4).

27. Cd4:f5 Ne6:f5
28. Ng3-h4 c7-c5
29. Tf1-f3 Re8-d7
30. Ta1-f1 Th8-f8
31. Tf3-g3 ...

31. ... Dg6-h6

Steinitz observă că, continuînd 31... De6 32. Da4+ Rc7! 33. Tg7 Rb8 34. Ne7 Tfd8 (34... D:e5 35. N:f8 T:f8 36. Df4 şi albul cîştigă o figură), pierzînd calitatea, el ar fi avut nu numai şanse de remiză, ci chiar de cîştig (?). Dar dacă acum albul nu ia turnul, ci joacă 35. Df4! Nd3 36. Tf3 c4 (36... Na6 37. N:d8 T:d8 38. Df6!) 37. N:d8 T:d8 38. Df7 sau Df6, albul trebuie să cîştige.

32. Nh4-f6 Nf5-e6

Dacă 32... T:f6 33. ef D:f6, atunci 34. Da4+ şi 35. Tgf3.

33. Da3-a7! ...

Este interesant că dama albă, care de la mutarea 17-a n-a mai luat parte activă la atac, dă acum lovitura decisivă. Executarea acestei mutări mai devreme, ar fi fost prematură.

33. ... Rd7-c7

La 37... Rc6 ar fi urmat 34. Tb3 b5 35. T:b5! R:b5 36. Tb1+ Rc4 37. Da4+, şi albul dă mat în cîteva mutări.

34. Tg3-b3 Rc7-d7
35. Da7:b6 Tc8-c6
36. Db6:b7+ Tc6-c7
37. Db7-a6! Cedează.

Nr. 20. GAMBITUL NEBUNULUI

A 4-a partidă a meciului din 1883

M. I. Cigorin — Arnous de Rivière

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e2-e4 e7-e5
2. f2-f4 e5:f4
3. Nf1-c4 d7-d5
4. Nc4:d5 Dd8-h4+
5. Re1-f1 g7-g5
6. Cg1-f3 Dh4-h5
7. h2-h4 h7-h6

Apărarea aceasta este mai rea decît 7... Ng7.

8. Nd5:f7+ Dh5:f7

9. Cf3-e5	Df7-f6
10. Dd1-h5+	Re8-d8

La 10... Re7 ar fi urmat 11. Cg6+ Rd8 12. hg și C:h8.

11. Ce5-f7+	Rd8-e7
12. Cf7:h8	Df6:h8
13. h4:g5	Dh8-e5

Mutarea aceasta forțează pe alb să schimbe damele. Dacă 13... Cc6, atunci 14. Dh4, cu un atac mai tare decît după schimbul damelor. Dacă 13... Dd4, atunci 14. Cc3 Ne6 15. d3, și negrul nu poate apăra pionul f4.

14. g5:h6	De5:h6
15. Th1:h5	Nf8:h6
16. Cb1-c3	...

Nu era bună încercarea de a cîștiga un pion: 16. d3 Cc6 17. g3, deoarece — în acest caz — ar fi urmat 17... Cd4 18. Ca3 Ng4 19. Th4 Ne2+, cu atac puternic pentru negru; la 20. Re1, negrul ar fi răspuns 20... fg 21. N:h6 C:h6 22. T:h6 Tf8 23. Rd2 g2 24. Tg6 Nf1 și Cf3+.

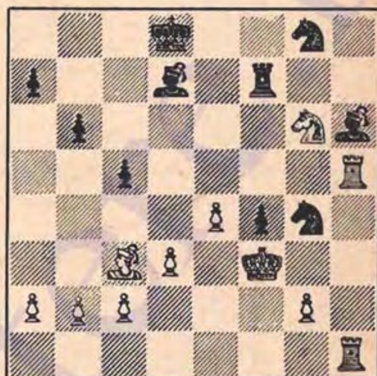
16. ...	Nc8-e6
17. d2-d3	Cb8-d7
18. Th5-h4	Ta8-f8
19. Cc3-e2	Cd7-e5
20. Ce2-d4	Ne6-d7
21. Nc1-d2	c7-c5
22. Cd4-f3	Ce5-g4

După 22... C:f3 23. gf Tf7 24. Rf2, albul, ocupînd cu turnul coloana „g" și amenințînd să ia două figuri pentru turn, ar fi cîștigat pionul f4.

23. Rf1-e2	Tf8-f6
24. Ta1-h1	Tf6-g6 ?

Cu scopul de a juca Ce3. Dacă, direct 24... Ce3 25. N:e3 fe, atunci 26. g4 Tg6 27. Tg1, și negrul nu poate apăra pionul e3. Era mai bine 24... b6, dar și în acest caz albul, jucînd de exemplu 25. b4 cb 26. N:b4+ Re8 27. Nd2, ar fi obținut probabil șanse de a cîștiga partida datorită celor doi pioni trecuți.

25. Th4-h5 !	b7-b6
26. Cf3-h4	Tg6-g7
27. Nd2-c3	Tg7-f7
28. Ch4-g6+	Re7-d8
29. Re2-f3 !	...

Albul amenință 30. Ce5 C:e5+ 31. N:e5 Nf8 32. Th7; cîștigînd pionul f4, albul cîștigă ușor și partida.

29. ...	Nh6-g7
30. Cg6-h8 !	Tf7-e7
31. Th5-g5 !	Cg4-f6
32. Ch8-g6 !	Te7-e8

Dacă 32... Tf7, atunci 33. Ce5 Te7 34. C:d7 R:d7 (34... T:d7 35. e5 și 36. e6) 35. e5 Ce8 36. Th7 Re6 37. Rg4, sau 37. R:f4, și albul trebuie să cîștige.

33. Cg6-e5	Ng7-f8
34. Ce5:d7	Rd8:d7
35. e4-e5	Nf8-h6
36. Th1:h6	Cg8:h6

Prima mutare a calului!

37. e5:f6	Te8-e3+
38. Rf3:f4	Te3-e2
39. Tg5-g7+	Rd7-e8
40. g2-g4	Te2-g2
41. g4-g5	Cedează.

III. DIN MECIUL PRIN TELEGRAF PETERSBURG — LONDRA

Nr. 21. VARIANTA LUI CIGORIN

A 2-a partidă a meciului jucat între 8 noiembrie 1886 şi 1 octombrie 1887

Londra — **Petersburg**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. Cg1-f3 d7-d5
2. d2-d4 Nc8-g4

Cauza care ne-a făcut să alegem această mutare a fost, mai înainte de orice, dorinţa de a evita căile obişnuite de dezvoltare în această deschidere.

In varianta 1. d4 d5 2. Cf3 Cf6 3. e3, mutarea 3... Ng4 nu este considerată bună pentru negru, deşi practica nu a justificat această părere în cinci sau şase partide, apărute în presă, pe care le cunoaştem şi care s-au început cu aceste mutări — înainte de orice, în partidele jucate cu negrul de Winawer — n-am observat nici o latură defavorabilă a poziţiei nebunului la g4.

3. Cf3-e5 ...

La 3. Dd3, cea mai bună continuare este 3... Dc8 4. Ce5 Nf5!

3. ... Ng4-h5
4. g2-g4 Nh5-g6
5. h2-h4 e7-e6!
6. Nc1-f4 ...

La 6. h5 ar fi urmat 6... Ne4 7. f3 f6 şi dacă, acum, 8. fe (mai bine 8. Cd3), atunci 8... fe 9. de Ne7; negrul are un atac puternic şi poate recîştiga pionul.

6. ... f7-f6
7. Ce5:g6 h7:g6
8. Dd1-d3 g6-g5
9. Nf4-g3 ...

La 9. Db5+ ar fi urmat 9... Cc6 10. D:b7 C:d4 11. N:c7 Dc8. Schimbul damelor este favorabil negrului.

9. ... Cb8-c6

10. Dd3-g6+ ...

„B.C.M." critică mutarea aceasta şi consideră că tocmai ea constituie, în mare măsură, cauza pierderii partidei de către Londra. Noi, însă, ne menţinem la părerea că nu această mutare este cauza înrăutăţirii situaţiei albului; în jocul albului au apărut de mai înainte slăbiciuni, în urma înaintării pionilor „g" şi „h"[1]. Şahul acesta n-a fost aprobat de către nici unul dintre autorii comentariilor care au apărut în diferite reviste; s-a propus 10. Cd2 10. a3, 10. c3. La 10. Cd2 (la fel ca şi la 10. a3 sau 10. c3), ar fi urmat 10... Nd6 11. c3 (sau 11. 0—0—0 gh 12. T:h4 T:h4 13. N:h4 g5 14. Ng3 N:g3, etc.) N:g3 12. D:g3 Dd6 13. D:d6 cd 14. Cf3 e5, şi negrul, ameninţînd să cîştige un pion, obţine repede avantaj — după părerea noastră, mai mare decît acela pe care l-a obţinut după mutarea criticată 10. Dg6+.

10. ... Re8-d7
11. c2-c3 ...

[1] In partidele meciului său cu Cigorin, Steinitz a jucat în această variantă 4.Dd3.

Dacă 11. Df7+, atunci 11... Cee7, şi negrul ameninţă să cîştige dama după Ch6 şi g7-g6.

11. ... Dd8-e8
12. Dg6-d3 ...

După 12. D:e8+ T:e8, poziţia negrului s-ar fi întărit şi mai mult. La 12. Dc2, negrul n-ar fi răspuns 12... Cge7, ci 12... Nd6, pentru a îndepărta nebunul care apără pionul h4.

12. ... Cg8-e7 !

In poziţia aceasta — cea mai bună mutare. Urmările ei : schimbul forţat al damelor, lichidarea atacului albului, cîştigarea a cîţiva timpi.

13. Nf1-g2 g5:h4
14. Th1:h4 Th8:h4
15. Ng3:h4 De8-g6
16. Dd3:g6 ...

Schimbul este forţat. Dacă 16. Db5, atunci 16... Dh6 sau 16. Dh3 Dc2.

16. ... Ce7:g6
17. Nh4-g3 Nf8-d6
18. Ng3:d6 Rd7:d6

Toate figurile albului, care au fost scoase în joc, sînt acum schimbate ; rezultatul este că negrul a cîştigat patru tempouri. Regele său, caii şi pionii ocupă poziţii excelente. Deşi avantajul negrului în acest moment nu este încă atît de sensibil, totuşi încă de pe acum este clar că, mai curînd sau mai tîrziu, el va putea fi realizat.

Acum, partida intră într-o nouă fază : atacul trece la negru, care îl păstrează pînă la sfîrşitul partidei.

19. e2-e3 Ta8-h8
20. Re1-f1 e6-e5 !

La 20... Th4, cel mai bun răspuns era 21. Nf3 e5 22. Rg2, şi dacă 22... e4, atunci 23. Ne2 urmat de Cd2 şi c3-c4.

Cu mutarea 20-a, negrul începe un plan complicat de atac, care culminează cu sacrificiul calităţii la mutarea 33 (vezi comentariul la mutarea 27-a a albului). Nu este greu de văzut că majoritatea mutărilor următoare ale albului sînt, pur şi simplu, forţate. Un joc bun dădea negrului şi manevra Cc6-d8-f7-g5, care nu este legată de slăbirea pionului „d".

21. Cb1-d2 Th8-h4

Pentru a provoca mutarea f2-f3, care este necesară pentru a asigura succesul atacului negru. Albul putea juca acum 22. Cf3, dar este evident că după 22... Th8 (22... T:g4? 23. Nh3), el n-ar fi avut la dispoziţie o mutare mai bună decît 23. Cd2.

Atunci, negrul, fără să piardă nimic, ar fi putut juca 23... Cd8, pentru a continua apoi cu Ce6 şi e5-e4.

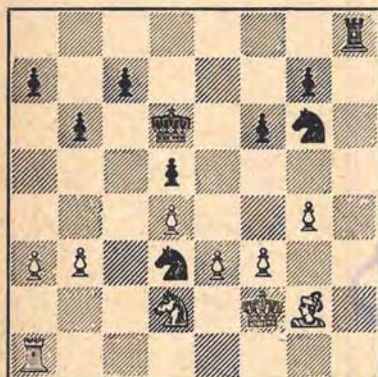
22. f2-f3 e5:d4
23. c3:d4 Cc6-b4
24. Rf1-f2 ...

Ameninţa 24... Cc2.

24. ... b7-b6
25. b2-b3 Th4-h8!

Mutarea aceasta este absolut necesară pentru a putea juca, după 26. a3, mutarea 26... Cd3+, nefiind silit la retragerea la c6 sau a6. Dacă turnul negru s-ar fi aflat la h4, atunci, după 25... Cd3+, albul ar fi putut răspunde 26. Rg3, amenințînd cu mutarea Nf1.

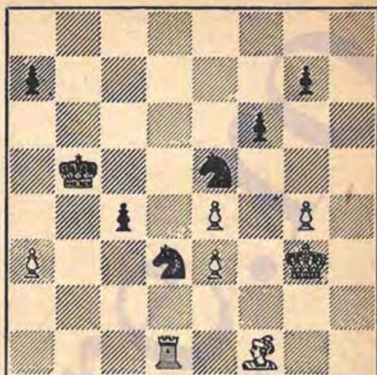
26. a2-a3 Cb4-d3+!

27. Rf2-e2 ...

Rezultatul acestui plan de apărare este că turnul negru rămîne stăpîn pe importanta coloană „h" și limitează, în mare măsură, mobilitatea regelui și calului advers.

Negrul a avut însă în vedere, cum am amintit deja în comentariul de la mutarea 20-a, în special apărarea cu mutarea 27. Rg3, care ar fi dus la variante excepțional de interesante. Jocul principal este următorul: 27. Rg3 Te8 28. Cf1 c5 29. dc+ bc 30. Td1 c4 31. bc dc 32. Cd2 Rc5 33. Ce4+ T:e4 34. fe Cge5 35. Nf1! Rb5.

Este evident că, după sacrificiul calității, negrul are cel puțin joc egal. O analiză amănunțită arată însă că este îndoielnic dacă albul se poate salva. Dintre numeroasele variante pe care le-am examinat, iată-le pe cele mai interesante:

36. N:d3 (sau A) C:d3 37. g5 (sau B, C) Ra4 38. gf gf 39. Tf1 (la 39. Rh4 urmează 39... Ce5!) c3 40. T:f6 Cc5! 41. Tf1 R:a3, și pionul negru „a" se transformă înaintea pionului alb.

A) 36. Tb1+ Ra4 37. Tb7 a5 (după 37... c3, negrul și-ar fi asigurat cel puțin remiza) 38. T:g7 c3 39. Tc7 Rb3. Dacă albul continuă cu 40. N:d3, atunci urmează 40... C:d3 41. g5 fg 42. Rg4 Ce5+ 43. Rf5 Cc4 și cîștigă. La 40. Rh4 urmează 40... Cb2 41. g5 fg+ 42. R:g5 Cbc4 etc. Analiza exactă a acestei poziții este grea și complicată.

B) 37. Rf3 Ra4 38. Re2 Rb3 39. Rd2 (dacă 39. T:d3+, atunci 39.. cd+) 40. R:d3 g5 etc.[1] Rb2 urmat de Cc5.

C) 37. Tb1+ Ra4 38. Tb7 c3 39. T:g7 (după 39. T:a7+, negrul cîștigă ușor, continuînd 39... Rb5 40. Tb7+ Rc4 41. Tb1 c2 42. Ta1 g5!

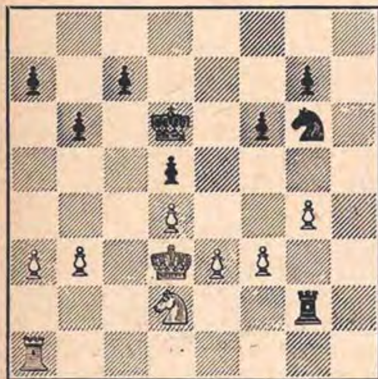
[1] Cum a arătat marele maestru A. A. Kotov, albul avea aci, la dispoziție, mutarea foarte tare 41.e5!

etc.) Cc5 40. Tc7 Rb5 41. Th7 C:e4+ 42. Rf4 c2 43. Th1 Cc3 etc.

27. ... Th8-h2
28. Re2:d3 ...

Dacă 28. Tg1, atunci 28... Ch4 29. R:d3 C:g2 şi apoi 30... Ch4, cu amenințarea T:d2+; albul nu poate juca 30. Cf1 Ce1+.

28. ... Th2:g2

Fără îndoială, în această poziție, albul are la dispoziție numai două metode de apărare: să împiedice imediat mutarea negrului c7-c5, jucînd 29. b4, sau să ocupe cu turnul coloana „h", jucînd 29. Th1. Această din urmă mutare a fost jucată în partidă, unde s-a dovedit în continuare că, după răspunsul negrului 29... c5!, albul nu a putut salva partida. Din următoarea analiză se vede că mutarea 29. b4 lăsa negrului șanse la fel de bune de cîștig.

Slăbiciunea poziției albului constă, neîndoielnic, în poziția proastă a pionilor săi și mobilitatea limitată a regelui și calului; în sfîrșit, nici turnul său n-ar fi putut avea o poziție bună, dacă turnul negru ar fi stăpînit coloana „h". Planul de atac al negrului constă în îndepărtarea regelui și calului albului de la apărarea pionilor „e" și „f"; el realizează acest plan, în continuare, prin manevrele calului.

Dacă albul, prevăzînd aceasta, va juca la deschiderea coloanei „a", continuînd cu 29. b4 Th2 30. a4 Ce7 31. a5 (sau 31. b5 c5 32. bc C:c6 33. Tb1 Rc7, urmat de a7-a5 și Cb4+), atunci urmează 31... Cc6 32. ab C:b4+ 33. Rc3 ab etc.

Dacă albul înaintează nu cu pionul „a", ci cu pionul „b", atunci el nu va putea împiedica calul negru să ocupe cîmpul c4 în felul următor: 29. b4 Th2 30. b5 Ce7, urmat de c7-c5, albul va trebui să joace bc, la care urmează Ce7:c6-a5, apoi b6-b5 și Cc4.

Dacă, în sfîrșit, albul nu mută nici pionul „a", nici pionul „b", negrul ocupă totuși cîmpul c4, jucînd Cg6-e7-c8-b6-c4 (jucînd, în prealabil, c7-c6 sau a7-a6, în raport cu mutările albului, și b6-b5). Ocupînd cîmpul c4, calul negru va sprijini atacul asupra pionilor albi de pe flancul regelui, ceea ce asigură negrului un joc mai bun.

De asemenea nu poate fi recomandată pentru alb nici înaintarea pionului „e", deoarece atunci se slăbește pionul „d", care va fi amenințat chiar direct, pînă cînd calul alb se află la d2.

Fără succes ar fi fost încercarea de a schimba turnurile prin mutările Ta1-e1-e2, deoarece negrul ar fi răspuns Tg1.

In încheiere, este necesar să observăm că, pentru negru, cea mai sigură cale de cîștig constă în ocuparea imediată cu turnul a coloanei „h", în legătură cu manevrele arătate mai sus. Inaintarea directă a

pionului „c" n-ar fi dat negrului avantaje deosebite, cu toată varianta tentantă 29. b4 c5 30. bc+ bc 31. dc+ Rc6! 32. f4 d4. Analiza poziției la care s-a ajuns, arată că negrul cîștigă forțat un pion, dar cu toate acestea partida capătă un caracter de remiză.

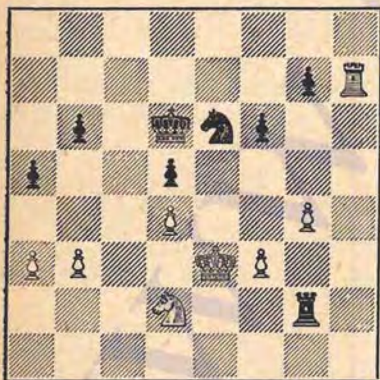
29. Ta1-h1 c7-c5!
30. Th1-h7 ...

Dacă 30. dc+ bc 31. Th7, atunci 31... Ce5+ 32. Rc3 d4+ cu cîștigul calului.

30. ... c5:d4
31. e3:d4 Cg4-f4+
32. Rd3-c3 ...

După 32. Re3 g5, albul ar fi trebuit să sacrifice calul pentru a evita matul.

32. ... Cf4-e6
33. Rc3-d3 a7-a5
34. Rd3-e3 ...

34. ... Tg2-g1!

Singura mutare care, în legătură cu combinația următoare, asigură negrului un cîștig rapid. Negrul putea cîștiga un pion, dar, deoarece s-ar fi schimbat caii, cîștigul partidei ar fi fost dificil, dacă, în general, ar fi fost posibil: 34... C:d4 35. R:d4 T:d2+ 36. Rc3 Tf2 37. T:g7 T:f3+ 37. Rc2!

Este interesant de observat că mutarea 38. Rb2? ar fi dus la pierderea partidei: 38... Tg3 39. Tb7 T:g4 40. T:b6+ Re5 41. b4 ab 42. ab f5 43. Tb8 f4 44. b5 f3 45. b6 Rf4! 46. b7 Rg3 47. Rc3 Tg7 și cîștigă.

Dacă, însă, albul joacă la mutarea 38. Rc2, atunci varianta aceasta nu mai merge, deoarece negrul nu mai amenință 47... Tb4+. Se poate că Londra, bazîndu-se pe varianta aceasta și pe altele, a ales mutarea 29. Th1, sau poate că a subestimat forța mutării 34... Tg1!

O revistă de șah observă că Petersburgul ar fi putut juca aici mai energic, și anume 34... g5. Dar chiar dacă am accepta că și cu această mutare negrul ar fi trebuit să cîștige, totuși cîștigul nu se obține atît de repede și ar fi fost cu mult mai dificil. Revista dă continuarea 35. Rd3(!) C:d4 36. Tb7 b5 37. Tf7(?) etc.; în loc de aceasta, trebuie însă jucat 37. R:d4 T:d2+ 38. Re3 Ta2 39. T:b5 T:a3 40. Rd4 a4 41. T:d5+ Re6 42. Ta5 T:b3 43. Ta6+, și apoi 44. Re4.

35. Th7-h8 Tg1-c1
36. Th8-b8 ...

La 36. Rd3, negrul n-ar fi răspuns 36... Cf4+, ci 36... g5, după care regele alb ar fi fost forțat să se întoarcă la e3, din cauza amenințărilor 37... Cf4+ și 38... Te1+.

36. ... Tc1-c3+
37. Re3-f2 Ce6:d4
38. Tb8:b6+ Rd6-e5
39. Tb6-b7 ...

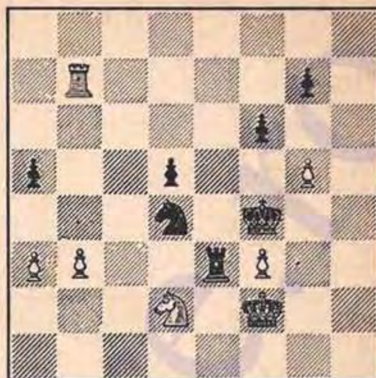
Dacă 39. Ta6, atunci 39... Rf4 40. T:a5 (40. Td6 Td3) Tc2 41. Re1 T:d2, și negrul cîștigă.

39. ... Re5-f4
40. g4-g5 ...

Dacă 40. T:g7, atunci 40... Te3 41. Cf1 Te2+! 42. Rg1 C:f3+ 43. Rh1 Tf2, și cîștigă.
Dacă 40. Td7 Te3 41. Cb1 Te2+ 42. Rf1 Tc2 43. T:d5 C:f3 urmat de Rg3, și negrul cîștigă.

40. ... Tc3-e3

(Vezi diagrama)

41. Cedează.

La 41. T:g7, negrul poate răspunde cu 41... f5.

IV. DIN PERIOADA LUPTEI PENTRU CAMPIONATUL MONDIAL

Partide din marile meciuri și turnee internaționale

Nr. 22. APARAREA SPANIOLA

A 3-a partidă a meciului, jucată la 24 și 25 ianuarie 1889

M. I. Cigorin — **W. Steinitz**

Comentarii de M. I. Cigorin și W. Steinitz

1. e2-e4 e7-e5
2. Cg1-f3 Cb8-c6
3. Nf1-b5 ...

Unul din cazurile foarte rare cînd Cigorin a jucat cu albul partida spaniolă, desigur, în cazul de față pentru că aștepta „apărarea Steinitz" care, după părerea lui Cigorin, produce negrului „apreciabile dificultăți". Mai tîrziu, Cigorin a scris despre apărarea Steinitz din partida spaniolă:

„Alegînd apărarea d7-d6, Steinitz o lega întotdeauna de mutarea Cg8-e7, pentru a nu fi obligat să ia pionul d4 cu pionul e5. Ea prezintă apreciabile dificultăți, dar se știe că arta lui Steinitz reușește să treacă peste aceste dificultăți".

Cigorin n-a avut o părere prea bună nici despre forma puțin schimbată a acestei apărări, pe care a jucat-o Steinitz mai tîrziu — cu dezvoltarea calului regelui la f6, în loc de e7:

„Considerăm mutarea 5... Cf6 (după d7-d6 și Nd7), scria el, ca insuficientă, din cauza următoarei continuări: 6. Cc3 Ne7 7. N:c6 N:c6 8. de de 9. De2 0—0 10. Td1 și apoi, de exemplu, 10... Dc8 11. Ng5. Situația negrului, cu toată perechea de nebuni, căreia mulți sînt înclinați să-i acorde o importanță prea mare, după părerea noastră nu poate fi considerată bună" („N. V." din 17 octombrie 1894).

Desigur, lui Cigorin nu putea să-i placă apărarea Steinitz, care nu conține elemente de contrajoc și permite simplificări; valoarea principală a acestei apărări — soliditatea pasivă a poziției negrului — îl atrăgea prea puțin pe Cigorin.

Deși Cigorin considera partida spaniolă cu apărarea Steinitz ca favorabilă albului, și a obținut o minunată victorie în partida de față începută cu această variantă, totuși, mai tîrziu, el n-a jucat niciodată partida spaniolă împotriva lui Steinitz, considerînd, probabil că, în lupta cu Steinitz, gambitul Evans este și mai favorabil. Intr-adevăr, din opt partide ale acestui meci, începute cu gambitul Evans, Cigorin a cîștigat 4, a pierdut 3, iar 1 s-a terminat remiză, și aceasta cu toate că de partea apărării lui Steinitz au fost toate avantajele unei inovații: întregul sistem de joc cu mutările Df6 a fost cu îngrijire pregătit de Steinitz, în mare secret, special pentru acest meci, iar Cigorin a răsturnat la tablă roadele analizelor lui Steinitz. Nu s-a adeverit, de data aceasta, justețea ideii exprimate odată de Alehin: „la o inovație se răspunde de obicei cu o greșeală".

Este interesant de stabilit că, în general, partidele cu Steinitz începute cu gambitul Evans au dat un avantaj clar lui Cigorin: din 23 partide, Cigorin a cîștigat 12, a pierdut 6, iar 5 s-au terminat remiză.

In toată viața lui, Cigorin n-a jucat decît cîteva partide spaniole. Lucrul acesta se explică nu numai prin aceea că în alte deschideri survine un joc al cărui caracter corespundea mai bine stilului lui Cigorin, ci și prin faptul că Mihail Ivanovici evita tot ceea ce era unanim acceptat în șah, iar partida spaniolă era, pe vremea lui, o deschidere foarte populară. Altceva era gambitul Evans, pe care-l jucau relativ puțini, iar majoritatea îl condamna; însuși Steinitz susține că gambitul Evans este „incorect" și că negrul, înapoind pionul gambitului, obține un joc mai bun. Și tocmai în întîlnirile cu Steinitz juca Cigorin cu deosebită plăcere gambitul Evans, obținînd, așa cum am arătat mai sus, un mare succes cu această deschidere „incorectă", în partidele cu principalul său adversar de principii.

Intre rarele partide spaniole, jucate cu albul de către Cigorin, se află cîteva minunate: partida de față din meciul cu Steinitz, strălucita partidă cîștigată la Pillsbury în meciturneul de la Petersburg, din 1895—1896, și faimoasa partidă cîștigată la Tarrasch, în turneul de la Budapesta, din 1896.]

3. ... d7-d6
4. d2-d4 Nc8-d7
5. d4:e5 d6:e5
6. 0—0 Nf8-d6
7. Cb1-c3 Cg8-e7
8. Nc1-g5 ! f7-f6

Mai bine era 8... 0—0 și numai după 9. Cd5 urma f6. — **W.S.**

9. Ng5-e3 0—0
10. Nb5-c4+ Rg8-h8
11. Cc3-b5 ...

Aici era posibil un alt atac: 11. Ch4 și apoi Dh5 sau Df3 și Cf5. Acest atac direct pe flancul regelui ar fi fost și mai tare după mutarea Cb5, care a provocat răspunsul Cc8. — **M. C.**

11. ... Ce7-c8
12. Dd1-d2 Dd8-e8

O apărare mai bună era probabil, 12... De7. — **W.S.**

13. Ta1-d1 ! ...

Amenințînd 14. C:c7. — **W.S.**

13. ... Nd7-g4
14. Nc4-e2 Cc6-d8
15. c2-c4 Cd8-d6
16. h2-h3 ! ...

Pentru a îndepărta nebunul de la apărarea calului e6 sau a forța schimbul de figuri. — **M.C.**

16. ... Ng4-h5
17. c4-c5 Nd6-e7

Aci negrul ar fi putut cîștiga temporar dama numai pentru două figuri, dar poziția sa ar fi fost complet dezorganizată, dacă nu chiar fără speranță: 17... N:f3 18. gf N:c5 19. N:c5 (dacă 19. C:c7, atunci 19... Dg6+ 20. Rh2 N:e3 și cîștigă) Cf4 20. D:f4! (dacă 20. Rh2, atunci 20... Dh5 și albul tot trebuie să ia calul cu dama; deși el ia după aceea și turnul f8, negrul obține totuși șanse mai bune decît în varianta principală) ef 21. N:f8 D:f8 22. C:c7 (cu amenințarea Ce6) Cb6 23. C:a8 urmat de Td2 și Tfd1 cu cîștig ușor. — **W.S.**

18. Dd2-d5 De8-c6

După 18... N:f3, albul ar fi avut de ales între a lua nebunul cu pionul sau cu nebunul. In primul caz după 19. gf N:c5 20. C:c7! (20. N:c5? Cf4!) C:c7 21. D:c5, albul ar fi avut un mic avantaj pozițional; în al doilea caz, după 19. N:f3 D:b5 20. D:e6, un avantaj mai apreciabil (20... N:c5? 21. Dd5). — **M.C.**

19. Ne2-c4 Nh5-e8

20. a2-a4! ...

[Lasker a recomandat aci 20. b4, considerînd mutarea jucată de Cigorin ca o greșeală, pe care însă, după părerea lui, Steinitz n-a folosit-o. Lasker consideră că, după 20. a4, Steinitz ar fi trebuit să continue cu 20... a6 21. D:c6 N:c6 22. N:e6 ab 23. ab N:b5, „cu dezvoltare suficient de bună pentru negru" („Manual de șah" Ed. a V-a, pag. 222). Nu putem fi de acord cu părerea lui Lasker, deoarece la 20... a6, albul ar fi putut continua mai tare: 21. D:e6! (în loc de 21. D:c6?) D:e6 (sau A) 22. N:e6 ab 23. Nd5, și albul are joc mai bun (23... c6 24. Nb3 ba 25. Ta1).

A) 21... ab 22. D:c6 N:c6 (22... bc 23. Nb3! ±) 23. ab N:e4 24. Ta1! și albul, ocupînd coloana deschisă „a", obține un joc mai bun; negrul trebuie să schimbe turnurile sau să joace 24... Tb8 (nu merge 24... Ca7? 25. c6 b6 26. Ta2 cu cîștig de figură).

Din cele de mai sus se vede că mutarea lui Cigorin 20. a4 nu a fost cîtuși de puțin greșită.]

20. ... Ce6:c5

O greșeală care pierde calitatea. Negrul ar fi putut obține un joc acceptabil, continuînd cu 20... D:d5 21. N:d5 (dacă 21. ed, atunci 21... N:b5 22. ab C:c5 în favoarea negrului) 21... c6 (dar nu 21... N:b5 deoarece, după cum a arătat just Cigorin, 22. ab C:c5 23. Tc1 ar fi fost în favoarea albului) 22. N:e6 cb 23. Nd5 Nc6 etc. — **W. S.**

21. Ne3:c5 Ne7:c5
22. Dd5:c6 Ne8:c6
23. Cb5:c7 Cc8-d6
24. Nc4-b3 ...

Sau 24. Nd5 N:a4 25. Tc1 Nb6 26. C:a8 T:a8. Ni s-a părut că este mai bine pentru alb, ca negrul să capete un pion în plus pe flancul regelui și nu pe flancul damei. Albul a cîștigat calitatea pentru pion,

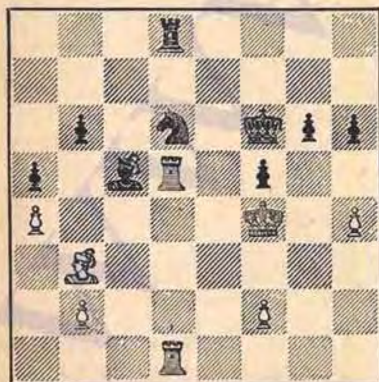
dar cîştigul partidei în ambele cazuri este greu. — **M.C.**

24. ...	Nc6:e4
25. Cc7:a8	Ne4:f3
26. g2:f3	Tf8:a8
27. Td1-d5	b7-b6
28. Tf1-d1	Ta8-d8
29. Rg1-g2	...

Am fi preferat aci 29. a5. — **W.S.**

Mutarea 29. a5 ar fi deschis albului coloana „a" pentru turnuri; sîntem de părere că pentru un jucător care are calitatea pentru un pion, schimbul de pioni — dacă bineînţeles nu dă vreun avantaj deosebit — adeseori nu este favorabil, deoarece dă adversarului şanse de remiză, dacă se schimbă şi ceilalţi pioni. Ce atac ar fi putut întreprinde albul, ocupînd cu turnul coloana „a"? Permiţînd însă negrului să joace a7-a5, albul poate, eventual, căpăta posibilitatea (atacînd nebunul cu celălalt turn) să sacrifice calitatea şi să cîştige pionul a5, obţinînd un pion în plus şi doi pioni legaţi. — **M.C.**

29. ...	a7-a5
30. Nb3-c2	g7-g6
31. h3-h4	Rh8-g7
32. f3-f4	e5:f4
33. Rg2-f3	f6-f5
34. Rf3:f4	Rg7-f6
35. Nc2-b3	h7-h6

36. h4-h5 ! ! ...

Jucat cu deosebită măiestrie ! — **W.S.**

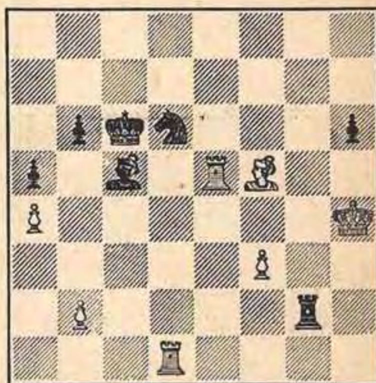
36. ... g6:h5

Negrul n-avea nimic mai bun la dispoziţie. Dacă 36... g5+, atunci albul retrage regele, apoi joacă Te1, după care aduce cel de al doilea turn la e6; la Te1, negrul nu poate răspunde Te8 din cauza T:d6+. — **W.S.**

37. Nb3-c2	Rf6-e7
38. Td5-e5+	Re7-f8

O pierdere de timp. Mai tîrziu, negrul va duce regele pe flancul damei; cu mult mai bine ar fi fost să fi făcut acest lucru imediat. — **W.S.**

39. Te5:f5+	Rf8-e7
40. Tf5-e5+	Re7-d7
41. f2-f3	h5-h4
42. Rf4-g4	Td8-g8+
43. Rg4:h4	Tg8-g2
44. Nc2-f5+	Rd7-c6

45. b2-b3 ! ...

O mutare profundă. Albul apreciază poziţia cu o fineţe nemaiîntîlnită în-

tr-o partidă jucată la tablă. Aci nu este posibilă o analiză amănunțită a poziției și nu putem decît remarca că, dacă albul ar fi jucat la menținerea pionului „f", dînd în locul lui pionul „b", atunci negrul ar fi dat la momentul oportun, nebunul său pentru pionul „f" și apoi ar fi cîștigat pionul alb „a", atacîndu-l cu turnul și calul, ceea ce i-ar fi dat o remiză sigură și poate chiar șanse de cîștig. — **W.S.**

Ar fi fost riscant să fi dat pionul b2. La o analiză amănunțită a poziției n-am găsit cum ar fi putut fi folosit pionul „f". — **M. C.**

45. ...	Nc5-f2+
46. Rh4-h3	Tg2-g3+
47. Rh3-h2	Tg3:f3
48. Rh2-g2	Tf3-f4

La 48... T:f5 ar fi urmat desigur 49. T:d6+. — **W.S.**

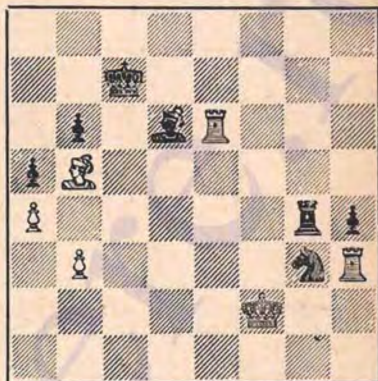
49. Nf5-e6 ! ...

După 49. Tf1 T:f5 50. T:f5 C:f5 51. R:f2 Cd4 52. Tc1+ Rd5 53. Tc3, negrul ar putut schimba pionii jucînd b6-b5. — **M.C.**

49. ...	Nf2-c5
50. Ne6-d5+	Rc6-d7
51. Te5-e6	Cd6-f5
52. Nd5-c4+	Rd7-c7
53. Td1-d3	h6-h5
54. Nc4-b5	Tf4-g4+

Prin manevra care urmează, negrul închide pentru oarecare timp turnul alb, dar lucrul acesta se arată, în cele din urmă, neîndestulător. Mai multe șanse de remiză dădea continuarea 54... Tf2+ 55. Rh3 Nd6 56. Te2 Tf4 (56... T:e2 57. Tc3+ etc). 57. Tc3+ Nc5 etc. — **W. S.**

55. Rg2-h2	Tg4-h4+
56. Td3-h3	Nc5-d6+
57. Rh2-g2	Th4-g4+
58. Rg2-f1	Cf5-g3+
59. Rf1-f2	h5-h4

60. Te6-h6 ! ...

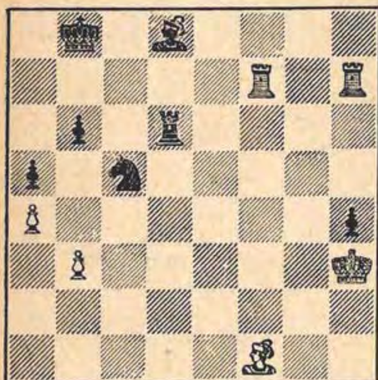
Prin mutarea aceasta excelentă, albul forțează pe adversar să renunțe la atacul asupra regelui, deoarece acum nebunul negru trebuie să apere pionul „h". — **W. S.**

60. ...	Tg4-f4+
61. Rf2-g2	Nd6-e7
62. Th6-c6+	Rc7-b7
63. Tc6-c4	Tf4-f8
64. Tc4-d4	Rb7-c8
65. Td4-d7	Ne7-d8
66. Th3-h2 !	...

In felul acesta, albul își asigură legarea turnurilor peste cîteva mutări, ceea ce constituie un mare pas înainte în obținerea cîștigului, în special datorită faptului că regele negrului este fixat temeinic pe ultima linie. — **W.S.**

66. ...	Cg3-e4
67. Td7-g7	Ce4-c5
68. Th2-h3	Nd8-f6
69. Tg7-g6	Nf6-d8
70. Nb5-c4	Tf8-f4

71. Th3-f3	Tf4-d4
72. Tg6-g7	Rc8-b8
73. Tf3-f7	Td4-d6
74. Rg2-h3	Td6-d2
75. Tg7-h7	Td2-d6
76. Cc4-f1 !	...

Albul amenință Ng2 și Ta7. — **W.S.**

76. ...	Cc5-e6

Dacă 76... C:b3, atunci 77. Tb7+ Rc8 78. Na6 cu amenințarea Tbc7+ și Tc8 mat. — **M.C.**

77. Tf7-d7 !	...

Singura mutare corectă. Dacă 77. Tb7+, atunci 77... Rc8, și negrul amenință, prin Cc7, să taie retragerea turnului și să cîștige calitatea. — **W.S.**

77. ...	Td6-c6
78. Rh3-g4	Tc6-c7
79. Nf1-c4	Tc7:c4+
80. b3:c4	Rb8-c8
81. Td7-d6	Ce6-c5
82. Td6-c6+	Rc8-b8
83. Th7-h8	Cedează.

Dacă 83... Cb7, atunci 84. T:b6. — **W.S.**

[Finalul acesta original și greu, pe care Cigorin l-a condus impecabil, a produs o impresie deosebit de puternică asupra contemporanilor săi dintre care mulți și-au exprimat părerea că acest final este cel mai bun dintre toate care s-au jucat vreodată.]

Nr. 23. PARTIDA PIONULUI DAMEI

(Varianta lui Cigorin)

A 6-a partidă a meciului, jucată la 29 ianuarie 1889

W. Steinitz — **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. Cg1-f3	d7-d5
2. d2-d4	Nc8-g4

[Vezi comentariile de la partida Nr. 21.]

3. c2-c4	Ng4:f3
4. g2:f3	d5:c4

Mutarea aceasta, în legătură cu următoarea, constituie cea mai bună continuare pentru negru, dîndu-i o oarecare superioritate de poziție.

5. e2-e4	...

[Mai tîrziu, Steinitz a jucat aci mutarea mai solidă 5. e3; negrul desigur, nu obține avantaj pozițional și, deci, ultima parte a comentariului precedent al lui Cigorin este inexactă.

Intr-o partidă ulterioară, începută cu aceeași variantă, Cigorin a jucat altfel — 3... e6; vezi partida Nr. 102.]

5. ...	e7-e5!
6. d4:e5	Dd8:d1+
7. Re1:d1	Cb8-c6
8. f3-f4	Ta8-d8+
9. Nc1-d2	...

Regele alb nu poate muta din cauza 9... Cd4.

9. ...	Nf8-c5
10. Th1-g1	Cg8-e7 !

11. Nf1:c4 ...

Dacă 11. T:g7, atunci ar fi putut surveni continuarea 11... Cg6 12. N:c4 C:f4 13. T:f7 C:e5 [sau 13... Cd3!] 14. T:f4 C:c4 şi negrul are un joc mai bun.

11. ... Ce7-g6
12. Rd1-c1 Nc5:f2
13. Tg1-g2 Nf2-b6
14. Cb1-c3 Cc6-d4
15. Cc3-d5 Cd4-f3!
16. Cd5:b6 ...

Mai bine era 16. Nc3. Negrul ar fi păstrat, după părerea noastră, avantajul, continuînd cu 16... C:f4 17. T:g7 Ce6 etc.

16. ... Cf3:d2
17. Tg2:d2 a7:b6
18. Td2:d8+ Re8:d8
19. Nc4:f7 Cg6:f4
20. Rc1-d2 Th8-f8
21. Nf7-b3 Cf4-g6
22. e5-e6 Rd8-e7
23. Ta1-g1 Tf8-f2+
24. Rd2-e3 Tf2:h2
25. Tg1-g5 ...

[Steinitz consideră că mutarea aceasta a fost greşeala decisivă şi exprimă părerea că continuarea 25. Tf1 Ce5 26. Tf5 Th3+ 27. Re2 T:b3 i-ar fi dat şanse bune de remiză.]

25. ... Th2-h3+
26. Re3-d4 Th3-f3
27. Tg5-b5 Cg6-f4
28. a2-a4 ...

(Vezi diagrama)

28. ... h7-h5!

Dacă 28... c5+ (?), atunci 29. Re5 Cd3+ 30. Rd5.

29. a4-a5 h5-h4
30. a5:b6 c7-c6!

„Minunat jucat; turnul este alungat de pe flancul unde avea o poziţie tare, şi negrul capătă posibilitatea de a decide repede partida". — **W. Steinitz.**

31. Tb5-f5 ...

Dacă 31. Tg5, atunci negrul ar fi putut, în primul rînd, să ia nebunul, iar în al doilea rînd, ar fi putut forţa schimbul turnurilor, jucînd Tg3, după care obţinerea cîştigului ar fi fost şi mai uşoară.

31. ... Cf4-e2+
32. Rd4-c5 Tf3:f5+

[După 32... T:b3, cîştigul nu s-ar fi obţinut mai repede decît în partidă.]

33. e4:f5 h4-h3
34. Nb3-a4 h3-h2
35. Na4:c6 b7:c6
36. b6-b7 h2-h1D
37. b7-b8D Dh1-c1+
38. Cedează.

Nr. 24. GAMBITUL EVANS

A 7-a partidă a meciului, jucată la 31 ianuarie 1889

M. I. Cigorin **W. Steinitz**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4 N:b4 5. c3 Na5

6. 0—0 Dd8-f6

[Apărarea lui Steinitz, a cărui idee este — conform principiilor generale ale inventatorului ei — de a conduce apărarea numai cu figurile, păstrînd, în măsura posibilităților, pionii pe cîmpurile inițiale, aceasta din urmă constituind, conform principiilor „școlii noi", un avantaj însemnat pentru partea care se apără. Apărarea lui Steinitz a constituit obiectul unor îndelungate controverse analitice principiale între Cigorin și inventatorul ei, și a fost jucată de multe ori în partidele maestrului rus cu campionul lumii. Atît în cursul disputei analitice, cît și în întîlnirile practice, s-a dovedit că Cigorin are dreptate: învins de numeroase ori de Cigorin la tablă, în partidele jucate cu această apărare, și deosebit de convingător în partida din meciul prin telegraf, Steinitz a renunțat singur la apărarea pe care o propusese, și în întîlnirile cu Cigorin, în perioada 1892—1896, s-a apărat altfel.]

7. d2-d4 Cg8-e7

[In meciul prin telegraf, Steinitz a jucat 7... Ch6, vezi partida Nr. 36.]

8. Nc1-g5 Df6-d6
9. d4-d5 ! Cc6-d8
10. Dd1-a4 Na5-b6
11. Cb1-a3 Dd6-g6

O variantă interesantă survine după 11... c6, anume: 12. Tad1 ! f6 13. dc D:c6 14. Cb5 fg 15. C:e5 Dc5 16. Cd6+ Rf8 17. D:d7 ! amenințînd mat. Nu era mai bine nici 11... a6; atunci 12. Nb3 și albul cîștigă un pion. — M.C.

12. Ng5:e7 Re8:e7
13. Cf3:e5 Dg6-f6
14. Ce5-f3 Df6:c3
15. e4-e5 c7-c6

Negrul n-are mutări cu care să-și poată dezvolta jocul. — M.C.

16. d5-d6+ Re7-f8
17. Nc4-b3 ! ...

O mutare excelentă prin care se stabilește legătura între dama albă și flancul regelui. — W. S.

17. ... h7-h6
18. Da4-h4 ...

Pentru a provoca mutarea obligatorie pentru negru g7-g5, care slăbește flancul regelui. — M. C.

18. ... g7-g5
19. Dh4-h5 ...

Nu se putea juca 19. C:g5, din cauza 19... D:e5. — W.S.

19. ... Dc3-d3

20. Ta1-d1 ! ...

Desigur nu 20. C:g5 ? Df5. — W.S.

20. ... Dd3-h7

Dacă 20... Dg6, atunci 21. D:g6 fg 22. e6 și albul cîștigă o figură. — M.C.

21. Ca3-c2 ...

Albul ar fi putut decide imediat partida, jucînd 21. e6 ! C:e6 22. N:e6 fe 23. Ce5, urmat de Td3. — W.S.

21. ... Rf8-g7

O apărare mai bună era 21... Ce6. — **W.S.**

22. Cc2-d4 Dh7-g6

Albul amenințase Nc2. Dacă negrul ar fi luat calul d4 cu nebunul, atunci, după C:d4 urmat de f2-f4, el n-ar fi putut salva partida. — **M.C.**

23. Dh5-g4 h6-h5

Necesar; acum la 23... Ce6 ar fi putut urma 24. Nc2, cu un atac foarte puternic. — **W.S.** [Sau 24. Cf5+ și Ce7.]

24. Cd4-f5+ Rg7-f8
25. Dg4:g5 Dg6:g5
26. Cf3:g5 h5-h4

Negrul n-are o apărare satisfăcătoare. Dacă 26... Ce6, atunci 27. C:e6+ fe 28. Ce7 Th7 29. Rh1 Nd8 30. C:c8 T:c8 31. f4 Tf7 32. f5 T:f5 33. T:f5+ ef 34. Tf1 cu un atac imparabil. — **W.S.**

27. Rg1-h1 Th8-h5
28. f2-f4 Cd8-e6
29. g2-g4 ! h4:g3
30. Cf5:g3 Th5-h6
31. Cg5:f7 ! Rf8:f7
32. f4-f5 Rf7-e8
33. f5:e6 d7:e6
34. Cg3-e4 Cedează.

La 34... Nd8 ar fi urmat 35. d7+ N:d7 36. Cd6+ Re7 37. Tf7 mat. — **M.C.**

Nr. 25. PARTIDA PIONULUI DAMEI

Turneul de la New-York, 1889

E. Delmar **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. d2-d4 d7-d5
2. e2-e3 Cg8-f6
3. Nf1-d3 c7-c6
4. h2-h3 ...

[Nu era nici un motiv să se piardă timpul, pentru a împiedica legarea prin mutarea Ng4, cu atît mai mult cu cît albul tot n-a împiedicat pe negru să joace, la momentul oportun, e7-e5. Mult mai bine era direct Cf3 și, dacă 4... Ng4, atunci 5. c4, cum a jucat, în poziții asemănătoare, Steinitz împotriva lui Cigorin, în partidele meciului din 1889. Mai tîrziu, după exemplul lui Pillsbury, în poziții similare, se juca f2-f4. Nu era rău nici direct 4. b3, cum a jucat albul la mutarea a 6-a; în acest caz, la 4... Cbd7, albul ar fi putut răspunde 5. Cf3, împiedicînd mutarea e7-e5. Un astfel de plan de dezvoltare a jucat cu multă măiestrie Ianovski, la începutul acestui secol.]

4. ... Cb8-d7
5. Cg1-f3 Dd8-c7
6. b2-b3 e7-e5
7. d4:e5 Cd7:e5
8. Nc1-b2 Nf8-d6
9. Cb1-d2 Ce5:d3+
10. c2:d3 Nc8-f5
11. Dd1-e2 0—0—0
12. Cf3-d4 ...

Dacă 12. N:f6, atunci pionii dubli n-ar fi slăbit poziția negrului; din contra, deschiderea coloanei „g" ar fi întărit atacul negrului pe flancul regelui; pe flancul damei, însă, ar fi fost riscat pentru alb să facă rocada.

12. ... Nf5-g5
13. 0—0 Rc8-b8

Pentru a preveni mutarea Cb5.

14. a2-a4 h7-h5
15. a4-a5 a7-a6
16. Tf1-c1 Cf6-d7
17. Cd4-f3 Td8-e8
18. d3-d4 ...

Steinitz afirmă că nu era primejdios pentru alb să iar pionul g7: 18. N:g7 Thg8 19. Nc3 Cc5 20. Ce1, și albul, cu un pion în plus, are,

s-ar părea, o poziție bună. Cum ar fi continuat, însă, Steinitz apărarea după Ce6? Negrul are în vedere d5-d4, Cf4 şi, însfîrşit, Cg5, cu ameninţarea de a sacrifica calul la h3. In afară de aceasta, negrul are în perspectivă atacul cu mutările f7-f5-f4, Nf5 şi chiar sacrificiul unei figuri la h3, după dublarea turnurilor pe coloana „g".

18. ... f7-f5
19. Cf3-h4 Ng6-h7
20. De2:h5 ...

20. ... g7-g5!

„Cigorin începe atacul şi îl conduce cu forţa obişnuită". — **Steinitz.**

21. Ch4-g6 ...

Dacă 21. D:g5, atunci 21... Teg8 22. Dh5 Ng6 23. Dg5 Th5.

Dacă 21. Cf3, atunci 21... g4! 22. hg fg (nu e rău nici 22... Teg8, ameninţînd Cf6 sau Ng6) 23. D:g4 Teg8 24. De6 Nd3 25. Cf1! Tg6 26. Df7 Tf8 27. Dh7 T:g2+ cîştigînd dama.

21. ... Cd7-f6
22. Dh5-h6 ...

Dacă 22. D:g5, atunci 22... Dg7 cîştigînd o figură.

22. ... Th8-g8
23. Cg6-e5 Nd6:e5
24. d4:e5 Tg8-g6
25. Dh6:g6 Nh7:g6
26. e5:f6 g5-g4
27. g2-g3 ...

Dacă 27. hg, atunci 27... Th8 28. g3 Dh7 29. Rf1 fg, ameninţînd Nd3+ cu mat în cîteva mutări.

27. ... Te8:e3!

„O lovitură artistică de mare clasă". — **Steinitz.**

28. f2:e3 Dc7:g3+
29. Rg1-h1 ...

Dacă 29. Rf1, atunci 29... f4 (ameninţînd Nd3 mat) 30. Re2 f3+ şi mat în cîteva mutări.

29. ... Dg3:h3+
30. Rh1-g1 Dh3:e3+
31. Rg1-f1 g4-g3
32. Nb2-e5+ De3:e5
33. Tc1-e1 De5-d4
34. Cedează.

Nr. 26. GAMBITUL EVANS

Turneul de la New-York, 1889

M. I. Cigorin — **W. Pollok**

Comentarii de W. Steinitz şi R. Spielman

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4 N:b4 5. c3 Nc5 6. 0—0 d6 7. d4 ed 8. cd Nb6

9. Cb1-c3 Cc6-a5
10. Nc1-g5 f7-f6
11. Ng5-f4 Ca5:c4
12. Dd1-a4+ Re8-f7
13. Da4:c4+ Nc8-e6
14. d4-d5! Ne6-d7
15. Cc3-e2 Dd8-e8

Mai bine ar fi fost să fi dezvoltat flancul regelui prin 15... Ce7 urmat de Te8 sau Tf8. Dama nu trebuia încă mutată.

16. a2-a4 !	Cg8-e7
17. Nf4-e3	Ce7-g6

Se pare că ar fi fost mai bine 17... Dd8, pentru a putea răspunde la N:b6 cu ab. Acum, după schimbul nebunilor, pionul „d" fiind izolat și slab va deveni pentru mult timp un obiect de atac pentru adversar.

18. Ne3:b6	c7:b6
19. Dc4-b4	De8-e7
20. Ce2-g3	Ta8-c8
21. Cf3-d4	Tc8-c5
22. f2-f4	Th8-c8
23. Db4-d2	Tc5-c4

Acum negrul ar fi trebuit să joace 23... Cf8, pentru a împiedica primejdioasa pătrundere a calului alb la e6.

24. Cd4-e6 !	Cg6-h4

Dacă 24... N:e6, atunci 25. de+, și negrul nu poate lua pionul din cauza pierderii unei figuri după f4-f5.

25. Dd2-d1 !	Nd7:e6
26. d5:e6+	Rf7-g8

Nici acum nu putea fi luat pionul, deoarece la 26... D:e6 ar fi urmat 27. f5, urmat de Dh5+.

27. Dd1-g4 !	...

Atacul pe flancul regelui este elementul favorit al lui Cigorin și în această partidă el îl conduce cu mare măiestrie.

27. ...	Ch4-g6
28. Cg3-f5 !	De7-c7

Desigur nu se putea juca 28... D:e6, din cauza pierderii damei.

29. e6-e7 !	...

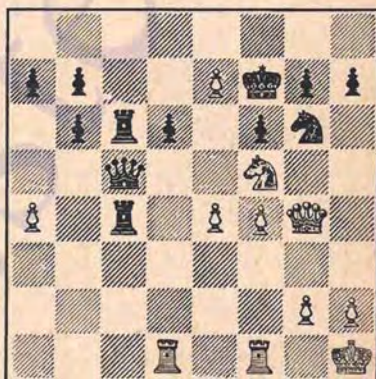
Totul servește atacului la rege. Calul g6 este legat și se amenință teribil h2-h4-h5. Cu toate acestea este îndoielnic dacă mulți maeștri, din epoca „prudentă" de mai tîrziu, s-ar fi decis să lipsească de contactul cu pionii alăturați acest pion înaintat și liber, care constituie garanția victoriei — **Spielman.**

29. ...	Rg8-f7

Mai multe șanse de a continua lupta ar fi dat 29... Te8, pentru a putea eventual sacrifica calitatea pentru pionul liber. La 29... T:e4, ar fi urmat 30. C:d6.

30. Ta1-d1	Dc7-c5+
31. Rg1-h1	Tc8-c6

„Slăbește linia a 8-a. Acum albul organizează o străpungere genială". — **Spielman.**

32. e4-e5 !!	...

Inceputul atacului cîștigător.

„Punctul cel mai tare în lagărul adversarului era e5. Albul îl atacă o singură dată, iar negrul îl apără de patru ori. Străpungerea frontului advers, în punctul care se pare că este cel mai tare, denotă o înaltă măiestrie în conducerea atacului. Cigorin obține prin aceasta o deschidere decisivă a liniilor". — **Spielman.**

32. ...	f6:e5

Dacă 32... de, atunci 33. Td8 C:e7 (sau 33... Te6 34. e8D+ T:e8 35. Cd6+ şi cîştigă) 34. D:g7+ Re6 35. C:e7, cu ameninţarea f4-f5 mat.

33. Cf5:d6+ ! ...

Lovitura decisivă.

33. ... Tc6:d6
34. f4:e5+ Td6-f6
35. e7-e8D+ ! ...

Cigorin termină partida elegant şi precis.

[Cigorin avea la dispoziţie un frumos sacrificiu de damă : 35. ef T:g4 36. fg+ R:g7 37. e8D, dar aceasta n-ar fi obligat pe adversar să capituleze mai repede.]

35. ... Rf7:e8
36. Dg4-d7+ Re8-f8
37. e5:f6 Cedează.

Partida aceasta este una dintre cele mai frumoase ale turneului de la New-York. Ea este cu adevărat o partidă „veşnic tînără". Şi astăzi, ca şi pe vremuri, ea provoacă cea mai mare admiraţie.

Spielman, dînd-o ca exemplu în articolul său „Despre stilurile de atac" (Şahmatî, 1927) — din care sînt luate şi comentariile lui de mai sus — a scris despre ea :

„Ideile grandioase ale lui Cigorin farmecă : fiecare mutare respiră forţă creatoare şi voinţă neînfrîntă de a cîştiga".

Nr. 27. APĂRAREA FRANCEZĂ

Turneul de la New-York, 1889

M. I. Cigorin — **M. Weiss**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e6 2. d4 d5 3. ed ed

[Lui Cigorin îi plăcea să joace varianta schimburilor din partida franceză. Se înşelau însă amar acei dintre adversarii lui care credeau naiv că alegerea unei astfel de variante de către Cigorin era dictată de dorinţa de a juca la remiză — şi deci căutau să menţină simetria. Desigur, negrul are posibilităţi de contrajoc ; de exemplu, în partida Winter-Alexander, din turneul de la Nottingham din 1936, continuarea a fost 4. Nd3 Cc6 5. Ce2 Nd6 6. c3 Dh4 ! 7. Cd2 Ng4 ! sacrificînd un pion pentru dezvoltare în varianta indicată de Alehin 8. Db3 0—0—0 9. D:d5 Cf6 urmat de The8, în care însă albul nu a intrat. Se înţelege că împotriva unui adversar de talia lui Cigorin, cei care jucau cu negrul erau foarte adeseori mulţumiţi cu remiza, dar Cigorin ştia să găsească, cu o uimitoare abilitate, căi de cîştig chiar în cele mai simple, aparent, poziţii. Foarte caracteristică în această privinţă este partida de faţă, ca şi partida Nr. 98.]

4. Cf3 Cf6 5. Nd3 Nd6 6. 0—0 0—0 7. Ng5 Ng4 8. Cbd2 Cbd7

9. c2-c3 c7-c6

In partida Cigorin-Blackburne, jucată cu două runde înainte, negrul a jucat în aceeaşi poziţie 9... Te8 şi la 10. Dc2 Cf8. Weiss avea intenţia să joace la remiză.

10. Dd1-c2 Dd8-c7
11. h2-h3 Ng4:f3
12. Cd2:f3 h7-h6
13. Ng5-d2 ! Tf8-e8
14. Ta1-e1 Cd7-f8
15. Cf3-h4 Nd6-f4
16. Ch4-f5 Te8-e6
17. Te1:e6 Cd8:e6
18. Tf1-e1 Ta8-e8
19. Dc2-c1 ! Nf4:d2
20. Dc1:d2 Ce6-f4
21. Te1:e8+ Cf6:e8
22. Dd2-e3 ! Rg8-f8
23. Nd3-c2 Ce8-f6
24. Rg1-f1 Cf4-e6
25. g2-g3 Ce6-g5
26. Rf1-g2 Cg5-e4
27. f2-f3 Ce4-d6
28. De3-e5 ! Cf6-e8

Dacă 28... Cde8, atunci 29. D:c7 C:c7 30. Cd6 b5 31. Cc8 a6 32. Ca7, cu cîştig de pion.

29. Cf5-e3 Dc7-e7
30. Rg2-f2 Ce8-f6

După 30... D:e5 31. de Cc8 32. Cf5 Cb6 (32... Ce7 33. Cd6) 33. f4 negrul ar fi fost strîmtorat.

31. h3-h4 Cf6-d7
32. De5-f4 Cd7-f6
33. Nc2-d3 Cf6-e8
34. Ce3-g4 Rf8-g8

Albul ameninţase 35. C:h6 gh 36. D:h6+, şi mat în două mutări.

35. Cg4-e5! Ce8-c7
36. Nd3-c2 Cc7-e6
37. Df4-g4 Ce6-f8
38. Dg4-f4 g7-g5
39. h4:g5 h6:g5
40. Df4-c1! f7-f6
41. Ce5-g4 De7-g7
42. Dc1-h1 Rg8-f7!
43. Dh1-e1 Cf8-d7
44. Cg4-e3. Dg7-h8
45. Rf2-g2 Dh8-e8
46. Rg2-f2 De8-h8
47. Ce3-g2 Dh8-h2
48. b2-b3 ...

48. ... Cd7-f8

Steinitz (în cartea turneului) arată o continuare interesantă, care ar fi asigurat, după părerea lui, remiza pentru negru: 48... f5! şi dacă 49. c4, atunci 49... g4 50. fg Cf6! 51. gf Ce4+! 52. N:e4 C:e4+ 53. Rf3 Dh5+ 54. Re3 Dg5+ etc. Indiscutabil, continuarea aceasta duce la remiză, dar albul, răspunzînd la 48... f5! cu 49. Dc1, ar fi putut să-şi menţină atacul, de exemplu: 49... g4 50. Dg5 gf 51. R:f3; sau 49... Dh6 50. Da3 Cb5 (50... a6 51. Da5) 51. Db4 Df6 52. a4 Cd6 53. Da5 etc.

49. c3-c4! ...

„Albul joacă această partidă obositoare cu o dîrzenie uimitoare şi o prudenţă demnă de admirat, folosind deosebit de iscusit orice şansă de a obţine atac şi, în cele din urmă perseverenţa sa este răsplătită". — **Steinitz.**

49. ... d5:c4

Negrul trebuie să ia pionul: dacă 49... b6 (albul ameninţa Da5), atunci 50. cd cd 51. Db4 Re7 52. Da4 a5 53. Dc6, şi albul cîştigă un pion.

50. b3:c4 Cd6:c4
51. Nc2-b3 b7-b5
52. De1-e4! ...

„Pe această mutare minunată a fost construit planul albului, legat de sacrificiul temporar al unui pion. Este evident că negrul nu poate evita pierderea a doi pioni". — **Steinitz.**

52. ... Dh2-h3
53. De4:c6 Dh3-d7
54. Nb3:c4+ b5:c4
55. Dc6:c4+ Cf8-e6

Dacă 55... Re7, atunci 56. Ce3 cu aproape aceeași continuare ca în partidă.

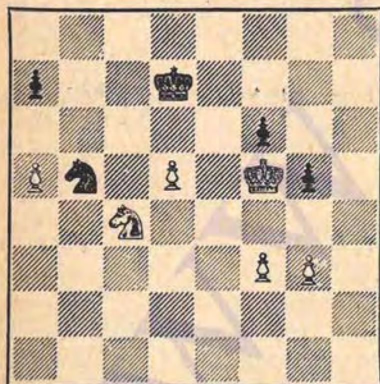
56. d4-d5 Ce6-d8
57. Cg2-e3 Cd8-b7
58. Dc4-e4 ! ...

Mai bine decît 58. Dc6 D:c6 59. dc Cd6 60. c7 Re6 61. Cc4 Cc8, etc.

58. ... Cb7-d6

Negrul n-are mutări mai bune; dacă 58... Rf8, atunci 59. Dd4.

59. De4-h7+ Rf7-e8
60. Dh7:d7+ Re8:d7
61. Rf2-e2 Cd6-b5
62. Re2-d3 Rd7-d6
63. a2-a4 Cb5-c7
64. Rd3-d4 Cc7-a6
65. a4-a5 Ca6-c7
66. Ce3-c4+ Rd6-d7
67. Rd4-e4 Cc7-b5
68. Re4-f5 ...

68. ... Rd7-e7

Dacă 68... Cd4+ 69. R:f6 C:f3, atunci 70. Ce5+, și albul cîștigă.

69. d5-d6+ ! Re7-f7
70. g3-g4 Cb5-d4+
71. Rf5-e4 Cd4-e6
72. Re4-d5 Ce6-d8
73. a5-a6 Rf7-e8
74. Cc4-a5 Re8-d7
75. Ca5-b7 Cd8-e6
76. Cb7-c5+ Ce6:c5
77. Rd5:c5 Rd7-d8
78. Rc5-c6 Rd8-c8
79. d6-d7+ Rc8-d8
80. Rc6-d6 și mat în 4 mutări.

Negrul trebuie să joace 81... f5; albul ia pionul și transformă primul în damă cu mat.

Nr. 28. PARTIDA SPANIOLĂ

Turneul de la New-York, 1889

M. I. Cigorin — J. Taubenhaus

Comentarii de W. Steinitz

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 Cf6 4. d4 ed 5. 0—0 Ne7

6. e4-e5 Cf6-e4
7. Cf3:d4 0—0
8. Nc1-f4 ...

La un joc mai complicat ar fi dus 8. Cf5.

8. .. Cc6:d4

Mai bine era 8... f6.

9. Dd1:d4 d7-d5
10. e5:d6 Ce4:d6
11. Cb1-c3 ...

Mai multe șanse pentru jocul la cîștig dădea 11. Nd3 sau 11. Na4.

11. ... Nc8-f5

La o remiză clară ar fi dus continuarea 11... C:b5 12. D:d8 N:d8 13. C:b5 c6 14. Cc7 N:c7 15. N:c7.

12. Nb5-a4 Ne7-f6 ?

12... Ce4 ar fi egalat jocul, acum albul obține avantaj.

13. Dd4-c5 ! ...

Excelent jucat. Albul amenință să izoleze imediat pionul negru la d6. Dacă negrul s-ar fi reîntors cu nebunul la e7, atunci ar fi urmat Cd5. In afară de aceasta, amenință un atac legat de mutarea Tad1.

13. ...	b7-b6
14. Dc5-c6	...

Acum albul obține doi nebuni contra nebun și cal și, în afară de aceasta, el ocupă cîmpul tare c6; acest din urmă fapt pricinuiește negrului multe neplăceri.

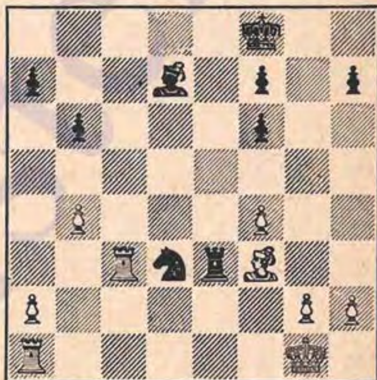
14. ...	Nf6:c3
15. Dc6:c3	Cd6-e4
16. Dc3-e5 !	Dd8-f6
17. De5:f6	g7:f6

Păstrînd posibilitatea mutării Cc5, în eventualitatea 18. N:c7; în acest caz, negrul fie că și-ar fi recîștigat pionul, fie că ar fi schimbat nebunul de cîmpuri albe, după care pe tablă ar fi rămas nebuni de culori diferite.

18. Tf1-e1	Ta8-c8
19. Na4-c6 !	Ce4-c5
20. Te1-e7 !	Nf5:c2
21. b2-b4	Cc5-d3
22. Nf4-h6	Cd3-e5 ?

Negrul se află sub influența unei primejdii imaginare. Nu era periculos 22... Tfd8, după care partida ar fi putut continua 23. Nb7 Tb8 24. T:c7 C:b4 25. a3 Cd3 26. Na6 (sau 26. Ne4 Tbc8, etc.) Cc5 27. T:a7 (dacă 27. Nc4, atunci 27... Td7, etc.) Ta8 cu joc aproximativ egal.

23. Nh6:f8	Rg8:f8
24. Nc6-b7	Tc8-d8
25. Te7:c7	Td8-d2
26. f2-f4	Ce5-d3
27. Tc7-d7	Td2-e2
28. Nb7-f3	Te2-e3
29. Td7-c7 !	Nc2-a4
30 Tc7-c3 !	Na4-d7

Un aspect caracteristic al stilului lui Cigorin îl constituie măiestria sa deosebită în jocul cu turnurile; sînt de părere că în această privință el n-are egal. Un exemplu minunat al artei sale îl constituie partida sa contra lui Mackenzie, din runda a doua a turneului de la Londra, din 1883, și a treia partidă a meciului cu mine din 1889. In ambele partide ale meciului prin telegraf dintre Londra și Petersburg, în care Cigorin a condus jocul rușilor, se găsesc de asemenea multe

manevre frumoase de turnuri, pline de originalitate şi profunzime[1].

31. Ta1-d1 ! Nd7-f5
32. Rg1-f1 ! ...

Albul pregăteşte liniştit amenințarea Ne2. Negrul n-are nimic altceva la dispoziție, în afară de sacrificiul disperat care urmează şi care, desigur, nu mai poate salva partida.

32. ... Te3:f3+
33. g2:f3 Cd3:b4

34. Td4 a5 35. a3 Ca6 36. Td6 Cc5 37. T:b6 Ce6 38. Tb5 Nh3+ 39. Rf2 Cedează.

Nr. 29. PARTIDA ENGLEZA

Prima partidă a meciului, jucată la 1 ianuarie 1890

M. I. Cigorin **I. Gunsberg**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. c3 Cf6

4. d2-d4 e5:d4

Pentru negru ar fi fost mai bine să continuie cu 4... C:e4 5. d5 ! Cb8 6. Nd3 Cc5 7. C:e5 C:d3+ etc. [Continuarea aceasta este şi astăzi considerată ca una dintre cele mai bune.]

5. e4-e5 Cf6-d5

Dacă 5... Cg4, atunci 6. cd d5 (sau 6... Nb4+ 7. Cc3) 7. h3, etc.

6. Nf1-b5 ...

Mutarea aceasta stînjeneşte jocul negrului, împiedicîndu-i dezvoltarea prin d7-d6.

6. ... a7-a6
7. Nb5-a4 Nf8-e7
8. Cf3:d4 Cc6:d4

Negrul nu poate lua pionul e5, deoarece atunci ar urma 9. Cf5 Cb6 10. C:g7+ Rf8 11. Nh6, etc.

9. Dd1:d4 Cd5-b6
10. Na4-c2 c6-c5

La 10... 0-0 ar fi urmat 11. Dd3 g6 12. h4 d6 13. Dg3, cu atac puternic asupra rocadei.

11. Dd4-e4 ...

Mai slab era 11. Dg4 din cauza 11... g6 12. Dg3 d5, şi după mutarea următoare Ne6, care pregăteşte rocada lungă, albul şi-ar fi pierdut micul avantaj pozițional pe care-l are. La 11. Dd3 ar fi urmat 11... d5.

11. ... d7-d5
12. e5:d6 Dd8:d6
13. 0—0 f7-f5
14. De4-e2 0—0
15. Cb1-a3 Nc8-d7
16. Nc1-f4 ! Dd6:f4

„Mai bine era 16... Df6, şi dacă 17. Ne5, atunci 17... Dg6 18. Nc7 Cc8 etc". — **Steinitz.**

17. De2:e7 Ta8-c8
18. Ta1-d1 Nd7-c6

Dacă 18... Tfe8, atunci 19. Dd6 D:d6 20. T:d6, şi negrul este silit să apere calul cu turnul ; atunci urmează 21. T:c6 bc, şi negrul rămîne

[1] Tot aci trebuie amintite strălucitele finale de turnuri, jucate mai tîrziu de Cigorin împotriva lui Tarrasch (a 18-a partidă a meciului şi partida din turneul de la Budapesta, din 1896, precum şi partida cu Marshall (din turneul de la Barmen, din 1906). In general, finalele de turnuri ale lui Cigorin erau apreciate în mod deosebit de către contemporanii săi ; de exemplu, probabil cel mai cu autoritate maestru german al timpului, Lasa, la fel ca şi Steinitz, s-a exprimat odată direct despre Cigorin : „O admirație deosebită provoacă măiestria maestrului rus în finalelele de turnuri" („D. W". 1892, pag. 134). — N. G.

cu pioni slabi pe flancul damei. Dacă însă 21... N:c6, atunci 22. N:f5 Te2 23. Tb1 ! Ca4 24. Cc4 b5 25. Nd3, etc.

19. f2-f3 ...

[Nu mergea 19. D:c5 Dg4 ! 20. f3 N:f3 21. Df2 N:d1 22. N:d1 Dg6 şi cîştigă, dar nu 19... N:g2 ? 20. D:b6 ! Dg4 (20... Nf3 21. Dd6 !) 21. De6+ Rh8 22. N:f5 ! şi albul cîştigă.]

19. ... c5-c4

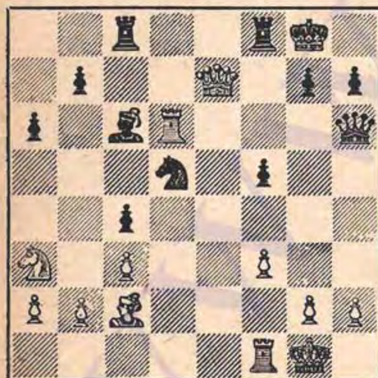
O altă posibilitate de apărare a pionului era 19... Ca4, la care albul ar fi răspuns 20. Cc4 cu amenințarea Cd6, obținînd un atac puternic.

20. Td1-d4 Df4-h6
21. Td4-d6 ! ...

Mai puțin bine ar fi fost 21. Th4, din cauza 21... Dg6 ; dacă atunci 22. C:c4 C:c4 23. T:c4, atunci 23... Tce8, cîştigînd cel puțin calitatea.

21. ... Cb6-d5

[Gunsberg precum şi Steinitz şi alții comentatori propun aci 21... g6, dar şi în acest caz partida albului este, desigur, mai bună.]

22. De7:f8+ ! Tc8:f8
23. Td6:h6 g7:h6
24. Ca3:c4 Nc6-b5
25. Nc2-b3 Rg8-h8

Amenința 26. Ce3.
„Mai bine ar fi fost 25... Rg7". — **Steinitz.**

26. Tf1-e1 Nb5:c4
27. Nb3:c4 Cd5-f4
28. g2-g3 Cf4-g6
29. f3-f4 Tf8-d8
30. Rg1-f2 Rh8-g7
31. h2-h4 b7-b5

După 31... Td2+ 32. Te2 T:e2+, albul ar fi cîştigat uşor partida.

32. Nc4-b3 Rg7-f8
33. Te1-e6 ! Td8-d2+
34. Rf2-e3 Td2:b2
35. Te6:a6 Tb2-g2
36. Re3-f3 Tg2-d2
37. Ta6-f6+ Rf8-e8
38. Tf6:f5 Td2-d3+
39. Rf3-g4 Td3:c3
40. Tf5:b5 Cg6-e7
41. Tb5-h5 Re8-f8
42. Th5:h6 Tc3:g3+
43. Rg4:g3 Ce6-f5+
44. Rg3-g4 Cf5:h6+
45. Rg4-g5 Cedează.

Nr. 30. PARTIDA SPANIOLĂ

A 2-a partidă a meciului, jucată la 3 ianuarie 1890

I. Gunsberg **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. d3 d6

6. c2-c3 ...

Mutarea aceasta, în legătură cu următoarea manevră a calului (Cb1-d2-f1), este recomandată de Steinitz.

6. ... g7-g6
7. Cb1-d2 Nf8-g7
8. Cd2-f1 ...

Scopul mutărilor calului este ca, după aducerea lui la e3 sau g3 (după g2-g4), să dezlănțuie un atac

de pioni pe flancul regelui, lucru pe care însă albul nu-l poate realiza, fiind forțat la apărare.

8. ... 0—0
9. h2-h3 [?] d6-d5 !
10. Dd1-e2 ...

Dacă 10. N:c6 bc 11. C:e5, atunci 11... Dd6 (jucînd 11... De8, negrul înapoiază de asemenea pionul cu poziție mai bună) și dacă 12. Nf4 ?, atunci 12... Ch5 și cîștigă.

10 ... b7-b5
11. Na4-c2 d5-d4

Mutarea aceasta stînjenește în suficientă măsură pe alb, care va fi silit să ia pionul d4, după care pionul d3 va rămîne slab.

12. g2-g4 Dd8-d6
13. Cf1-d2 ...

Albul a vrut să împiedice mutarea Dc5, care l-ar fi obligat să ia pionul d4; dar, după mutarea negrului Ne6, lucrul acesta devine aproape obligatoriu.

13. ... Nc8-e6
14. c3:d4 ...

La 14. 0—0, negrul ar fi putut răspunde 14... h5 imediat sau mai tîrziu, după mutarea preparatoare Tad8; în orice caz, poziția albului ar fi fost stînjenită.

14. ... Cc6:d4
15. Cf3:d4 Dd6:d4
16. Cd2-f3 Dd4-b4+
17. Re1-f1 Db4-d6
18. b2-b3 ...

Mutarea aceasta ar fi fost absolut necesară după c7-c5. La 18. d4 ar fi urmat 18... Nc4 19. Nd3 N:d3 20. D:d3 Cd7 21. d5 c6, și albul nu va putea apăra pionul d5.

18. ... c7-c5
19.Nc1-b2 ...

19. ... Cf6-d7 !

[Inceputul unei manevre profunde: calul se îndreaptă spre d4.]

20. Cf3-g5 ...

Mutarea aceasta, care are ca scop să schimbe calul pentru primejdiosul nebun e6, a fost criticată de către unii jucători din Havana. Dacă însă nebunul e6 rămîne, atunci atacul negrului în legătură cu mutarea f7-f5 ar fi fost și mai tare și, cum au arătat multe variante examinate, ar fi dus la un cîștig și mai rapid al partidei; manevra Cf6-d7-b8-c6-d4 ar fi rămas puternică.

20. ... Cd7-b8 !
21. Cg5:e6 f7:e6 !
22. Rf1-g2 Ta8-a7
23. Th1-f1 Ta7-f7
24. f2-f3 Cb8-c6
25. De2-d2 Tf7-f4
26. Ta1-d1 Dd6-e7
27. Dd2-e1 Ng7-f6
28. De1-e2 ...

Dacă 28. Nc1 Nh4 29. Dc3 (29. De2 Cd4) T:f3 30.T:f3 T:f3 31. R:f3, atunci 31... Df6+ 32. Rg2 Df2+ 33. Rh1 Df3+ și mat în trei mutări.

28. ... Nf6-h4
29 Nc2-b1 h7-h5 !

30. a2-a3 h5:g4
31. h3:g4 De7-g5
32. Rg2-h3 ...

Negrul amenința 32... T:f3 33. T:f3 D:g4+. Dacă 32. Nc1, atunci 32... Cd4 33. N:f4 T:f4 34. Db2 (d2) C:f3 35. Rh1 D:g4 36. Dg2 Dh5 și cîștigă.

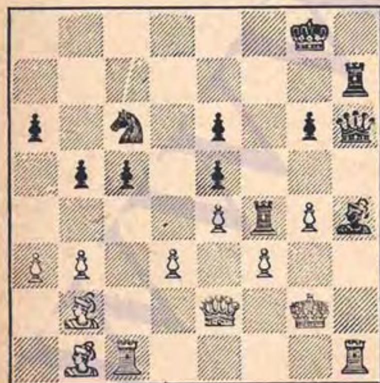
32. ... Tf8-f7
33. Td1-c1 ...

Dacă 33. Nc1, atunci 33... Th7 34. N:f4 Ng3+ 35. Rg2 Th2+ 36. Rg1 D:f4 și cîștigă. Dacă mutarea 33. Tc1 a dat negrului posibilitatea de a decide repede partida prin următoarea frumoasă combinație cu sacrificiu de turn, în orice caz nici oricare altă mutare n-ar fi salvat partida albului. Astfel, de exemplu, albul nu poate împiedica un alt atac al negrului: 33... Cd4 34. N:d4 ed 35. e5 (negrul amenința De5 urmat de T:g4) Th7 36. Rg2 Tf8! și negrul amenințînd Df4, trebuie să cîștige partida. Sînt posibile și alte atacuri.

33. ... Dg5-h6
34. Rh3-g2 Tf7-h7

Amenințînd Ne1!

35. Tf1-h1 ...

35. ... Tf4:f3 !!

„O combinație de o rară frumusețe și profunzime", spune Steinitz. „Toată această combinație nu putea fi făcută decît de un mare maestru", recunoaște Gunsberg. „O combinație genială, care încheie o partidă condusă cu înaltă măiestrie! Perla meciului!", exclamă numeroșii comentatori ai acestei partide.

36. De2:f3 ...

Dacă 36. T:h4, atunci 36... Tg3+! 37. R:g3 D:h4+ 38. Rf3 Dh3+ 39. Rf2 Tf7+ 40. Re1! Dg3+ 41. Rd1 Tf2 și cîștigă dama.

36. ... Dh6-d2+
37. Rg2-g1 Nh4-f2+!
38. Rg1-f1 ...

Dacă 38. D:f2, atunci 38... T:h1+ 39. Rg2 Th2+.

38. ... Cc6-d4 !!
39. Nb2:d4 Dd2:c1+
40. Rf1-e2 Th7:h1
41. Nd4:f2 Dc1:b1
42. g4-g5 Db1-f1+
43. Cedează.

Nr. 31. JOCUL CELOR DOI CAI

A 6-a partidă a meciului, jucată la 10 ianuarie 1890

I. Gunsberg **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6

4. 0—0 ...

[Continuarea obișnuită pe vremea aceea era 4. Cg5 d5 5. ed Ca5 6. Nb5+ c6 7. dc bc.

Cigorin considera această variantă ca favorabilă negrului și juca cu multă măiestrie pozițiile care rezultau și în care inițiativa era de partea negrului. Avînd în vedere aceste considerente, prudentul Gunsberg alege o continuare „solidă", sperînd,

desigur, să aducă jocul la variantele liniştite ale partidei italiene. Dar şi aci Cigorin complică lupta şi dă partidei un caracter care convine stilului său.]

4. ... Cf6:e4
5. d2-d4 d7-d5
6. Nc4-b5 Nc8-d7
7. Nb5:c6 b7:c6
8. Cf3:e5 Nf8-d6

De obicei se joacă 8... Ne7 pentru ca, după 9. f3, negrul să aibă posibilitatea de a retrage calul la d6 sau la g5.

9. f2-f3 Nd6:e5
10. d4:e5 ...

Dacă 10. fe Nf6 11. e5 Ne7, atunci pionii centrali ai albului pot fi atacaţi în continuare prin c6-c5 şi f7-f6.

10. ... Ce4-c5
11. b2-b3 Cc5-e6
12. f3-f4 f7-f5
13. Nc1-a3 Dd8-h4 !
14. Cb1-d2 ...

La 14. Dd2, negrul ar fi răspuns 14... d4, şi dacă 15. c3, atunci 15... c5.

14. ... h7-h5 !

Nu era bine să fi luat pionul f4, din cauza continuării următoare: 14... C:f4 15. e6! (orice altă mutare n-ar fi dus la nimic) C:e6 16. T:f5 şi este primejdios pentru negru să facă rocada lungă; dacă însă 15... N:e6, atunci 16. g3 Ch3+ 17. Rg2 Dg4 18. De1 Rf7 19. Cf3. La 15... N:e6, albul poate continua de asemenea cu 16. De1! ameninţînd să cîştige două figuri pentru turn.

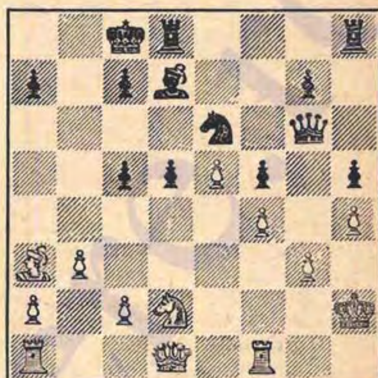
15. g2-g3 Dh4-g4

Mai slab era 15... Dh3, din cauza 16. Cf3.

16. Rg1-g2 ...

După 16. D:g4 hg, negrul ar fi căpătat atac pe coloana deschisă.

16. ... c6-c5
17. h2-h3 Dg4-g6
18. Rg2-h2 0—0—0
19. h3-h4 ...

19. ... Nd7-c6 !

[Inceputul unei regrupări profund gîndite, care are ca scop ocuparea diagonalei h1-a8, prin aşezarea nebunului la b7 şi a damei la c6.]

20. Cd2-f3 Nc6-b7 !
21. Dd1-d2 d5-d4
22. Cf3-e1 Dg6-e8 !
23. Ce1-d3 ...

Albul nu putea juca la cîştig de pion prin 23. Da5, deoarece atunci ar fi urmat 23... Dc6 24. D:a7 d3, şi dacă 25. cd, atunci 25... T:d3 şi negrul are un atac puternic.

23. ... De8-c6
24. Tf1-f2 Td8-g8 !

Negrul are intenţia să joace g7-g5 şi, sacrificînd un cal, să decidă partida prin mutarea h5-h4; în afară de aceasta s-a avut în vedere şi un alt scop: aducerea calului prin d8-f7-h6 la g4.

25. Ta1-f1 Th8-h6
26. Dd2-a5 Dc6-b6
27. Da5-e1 ...

După schimbul damelor, poziţia negrului ar fi fost indiscutabil mai bună; calul ar fi putut fi adus la g4, pionii negri de pe flancul damei ar fi fost foarte tari şi, în afară de aceasta, s-ar fi deschis coloana „a".

27. ... Th6-g6
28. c2-c4 Tg6-g4
29. Na3-c1 Db6-c6
30. Tf1-g1 Tg8-h8
31. Tf2-b2 ...

Sîntem de părere că albul nu putea împiedica executarea, mai curînd sau mai tîrziu, a mutării g7-g5 sau a altor ameninţări, de exemplu sacrificiul calului la f4 — punct care ar fi putut fi atacat şi de damă. In general, poziţia albului este foarte grea şi el este redus numai la apărare; mutarea făcută a grăbit numai decizia.

31. ... Dc6-f3

Negrul cîştigă cel puţin un pion.

32. Cd3-f2 ...

Dacă 32. De2, atunci 32... T:g3 33. D:f3 T:f3 34. Ce1 Tc3 35. Nd2 Ne4! 36. N:c3 dc urmat de Cd4 sau Td8, după cum mută albul, şi albul trebuie să dea calul pentru pionul „c".

32. ... g7-g5!!

„Negrul a creat un atac cu o uimitoare artă şi ingeniozitate". — **Steinitz.**

„Un sacrificiu strălucit şi profund, care era foarte greu de calculat la tablă în toate variantele". — **„D. Sch.".**

33. Cf2:g4 ...

Dacă 33. fg, atunci 33... f4! 34. C:g4 hg 35. Df1 T:h4+ 36. gh g3+ 37. Rh3 C:g5+! 38. hg Dh5 mat.

„Sau 33. fg f4! 34. C:g4 hg 35. Tgg2 C:g5 36. Rg1 (36. N:f4 T:h4+ 37. gh Dh3+ 38. Rg1 Cf3+) D:g2+! 37. T:g2 Cf3+ 38. Rf1 C:e1 şi cîştigă. Variante de o frumuseţe convingătoare". — **„D. Sch.".**

[Dacă 33. De2, atunci 33... gh 34. D:f3 N:f3 35. C:g4 hg 36. gh T:h4+ 37. Rg3 Th3+ 38. Rf2 Ne4 39. Re1 d3! cu o poziţie cîştigată pentru negru.]

33. ... h5:g4
34. De1-f1 ...

Negrul ameninţa T:h4+ şi Dh3 mat.

34. ... Th8:h4+!

„Această surpriză constituie concluzia unui plan de atac excepţional de ingenios conceput". — **Steinitz.**

„Al doilea sacrificiu genial, care decide partida". — **D. Sch.".**

La cîştig ducea şi 34... gh 35. D:f3 hg+! 36. R:g3 Th3+ 37. Rf2 T:f3+ 38. Re1 C:f4 etc. — cei doi pioni trecuţi decid partida.

35. g3:h4 g4-g3+
36. Tg1:g3 Df3:f1
37. Tg3-g1 Df1-f3
38. f4:g5 Ce6-f4
39. Nc1:f4 Df3:f4+
40. Rh2-h3 Nb7-f3
41. Tb2-f2 Nf3-g4+
42. Rh3-g2 Df4-e4+

43. Rg2-h2 De4-e3
44. Tg1-g2 d4-d3

Mai tare decît 44... Dh3+ 45. Rg1 D:h4; atunci 46. g6 Dg5 47. g7 D:g7 48. T:f5.

45. g6 D:e5+ 46. Tg3 Dd4 47. Td2 Df6 48. Td:d3 D:h4+ 49. Rg1 Dg5 50. Tg2 D:g6 51. Rf2 Df6 52. Td5 Dh4+ 53. Rg1 f4 54. Tdd2 De1+ 55. Rh2 Nf3 56. Cedează.

Nr. 32. PARTIDA ENGLEZĂ

A 11-a partidă a meciului, jucată la 21 ianuarie 1890

M. I. Cigorin **I. Gunsberg**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. c3 Cf6 4. d4 C:e4 5. d5 Cb8 6. Nd3 Cf6

7. Cf3:e5 Nf8-c5

Pentru apărarea flancului regelui, este mai bine ca acest nebun să fie instalat la e7.

8. 0—0 0—0
9. b2-b4 Nc5-b6

Şi acum nebunul trebuia retras la e7, deşi şi atunci am fi preferat partida albului.

10. Nc1-g5 ...

Mai slab ar fi fost 10. a4 a5 11. b5 d6 12. Cc4 h6, şi dacă 13. C:b6, atunci 13... cb şi calul b8 ocupă o poziţie bună la c5.

10. ... h7-h6
11. Ng5-h4 d7-d6
12. Ce5-c4 Cb8-d7
13. a2-a4 ! a7-a6
14. Cc4:b6 Cd7:b6
15. c3-c4 Cb6-d7
16. f2-f4 ! a6-a5

Situaţia negrului este fără soluţie: el nu poate împiedica manevra albului Cb1-c3-e4.

17. Cb1-c3 ! a5:b4
18. Cc3-e4 Tf8-e8
19. Dd1-f3 b7-b6
20. Ta1-e1 Te8-f8

Dacă 20... T:a4, atunci 21. C:f6+ C:f6 22. T:e8+ D:e8 23. Te1 şi 24. N:f6 cu poziţie cîştigată.

21. Nd3-c2 ! Nc8-b7
22. Df3-d3 g7-g6
23. Ce4:f6+ Cd7:f6

24. Te1-e6 ! ...

„In arta de a juca astfel de poziţii, este îndoielnic dacă Cigorin are egali printre maeştrii contemporani". — **Steinitz.**

24. ... b4-b3
25. Nh4:f6 Dd8-d7
26. Nf6-c3 ! ...

Fără nici o îndoială, albul trebuie să cîştige şi după 26. Nb1, dar mutarea din partidă forţează pe negru să cedeze mai curînd.

26. ... f7-f6
27. Nc3:f6 Tf8:f6
28. Te6:f6 b3:c2
29. Tf6:g6+ Rg8-f8
30. Tg6-f6+ Rf8-e7
31. Dd3-g6 Cedează.

Nr. 33. PARTIDA PIONULUI DAMEI

A 16-a partidă a meciului, jucată la 31 ianuarie și 1 februarie 1890

I. Gunsberg — M. I. Cigorin

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e2-e3 ...

[Conform uneia dintre condițiile meciului, propusă de către clubul de șah din Havana care organizase meciul, niciunul dintre adversari, nu avea dreptul de a juca în meci aceeași deschidere decît cel mult de două ori. Gunsberg a eludat însă această condiție: el a început două partide cu 1. d4, două cu 1. Cf3 și două cu 1. e3. In primele două, Cigorin a jucat olandeza, iar celelalte patru au dus la variante asemănătoare ale gambitului damei.]

1. ... d7-d5
2. d2-d4 Cg8-f6
3. Cg1-f3 c7-c6
4. Nf1-e2 Nc8-g4
5. 0—0 Cb8-d7
6. b2-b3 e7-e5
7. Nc1-b2 Nf8-d6
8. Cb1-d2 0—0
9. c2-c4 Tf8-e8

S-a ajuns la o poziție caracteristică pionului damei.

[Incă pe atunci, în perioada primelor sale analize asupra problemei apărării în gambitul damei, Cigorin aplica în partidele sale schema de bază a apărării slave, dar nu în formă pură; el era tentat de posibilitatea de a juca e7-e5, ceea ce îi și reușea cîteodată pe vremea aceea, de exemplu în partida a șasea a meciului cu Steinitz din 1889, în partida cu Delmar din turneul de la New-York, din 1889 etc.; desigur, albul are la dispoziție posibilități suficiente pentru a împiedica mutarea e7-e5. Mai tîrziu, în urma unei munci analitice serioase, verificată mereu în practică, Cigorin a elaborat baza solidă a cunoscutului sistem al apărării slave, care rămîne una dintre cele mai bune pînă în timpurile noastre.]

10. Cf3-e5 Ng4-f5
11. f2-f3 ...

[Atacul de pioni pe flancul regelui, care se începe cu această mutare, nu este suficient de solid. Cigorin îl respinge cu multă abilitate; vezi mutările 14 și 15.]

11. ... h7-h6
12. g2-g4 Nf5-h7
13. h2-h4 Dd8-c7
14. g4-g5 ...

14. ... Cd7:e5!
15. c4-c5 ...

[Dacă 15. de, atunci 15... N:e5 16. N:e5 D:e5 17. gf Dg3+, și negrul, luînd pionii h4 și f6, obține un joc foarte promițător.]

15. ... Ce5-d3!

La 15.... Cg6, albul ar fi răspuns 16. cd D:d6 17. f4.

16. Ne2:d3 Nh7:d3

Aici negrul ar fi putut juca 16... Nh2+ 17. Rh1 N:d3 18. Tf2 Ng3 19. Tg2 Ch5 20. f4 g6 şi atacul albului este respins.

17. c5:d6 Dc7:d6
18. Tf1-f2 ...

[Continuarea 18. gf Dg3+ 19. Rh1 N:f1 20. D:f1 D:h4+ ar fi fost favorabilă negrului. Acum Gunsberg are, pentru pion, un joc mai activ şi organizează cu destulă iscusinţă un atac de lungă durată pe flancul regelui.]

18. ... h6:g5
19. h4:g5 Cf6-h7
20. Tf2-g2 Nd3-g6

Este îndoielnic să fi existat o continuare mai bună. După 20... f6 21. f4 fg 22. fg, albul are la dispoziţie atacuri diverse, de exemplu: 22... Cf8 (albul ameninţă g5-g6) 23. Dg4 sau Dh5; în afară de aceasta, albul ar fi putut aduce mai tîrziu calul la e5 sau juca a2-a4, dînd posibilitate nebunului său să ocupe diagonala a3-f8.

21. f3-f4 Dd6-f8 !

Negrul are intenţia să joace 22... f6 23. gf D:f6. Dacă negrul ar fi răspuns direct 21... Db4, atunci albul ar fi putut continua cu 22. Tg3 Db5 23. Cf3 Dd3 24. De1 şi apoi Ce5 cu poziţie puternică.

22. Dd1-g4 Df8-b4 !
23. Ta1-c1 Db4-b5
24. Tc1-c3 Ta8-c8
25. Nb2-a3 Db5-a5
26. b3-b4 Da5-a4
27. Tg2-h2 b7-b6
28. e3-e4 ! ...

Fără această mutare albul nu poate susţine atacul.

28. ... d5:e4
29. Tc3-h3 ! ...

29. ... e4-e3 !

Negrul ar fi putut cîştiga calitatea jucînd 29... Nf5 30. T:h7 N:h7 31. Dh3 Rf8 !, dar albul ar fi obţinut un atac puternic, care i-ar fi dat şanse de remiză: 32. b5+ c5 33. dc bc 34. D:h7 D:a3 35. D:e4 etc.; în general, poziţia negrului ar fi fost primejduită.

30. Th3:e3 Da4-c2
31. Cd2-f3 Dc2-d1+
32. Te3-e1 Dd1-d3
33. Na3-b2 Ng6-f5
34. Dg4-g3 Nf5-e4
35. Te1-f1 Dd3-e3+
36. Tf1-f2 c6-c5

Continuarea 36... N:f3 37. D:f3 D:f3 38. T:f3 Cf8 ar fi fost nefavorabilă negrului: 39. Tfh3 Cg6 40. Th7 Ted8 41. d5 !, ameninţînd T:g7+ şi Thh7.

37. b4:c5 b6:c5
38. Th2-h3 ! c5:d4 !

Dacă 38... c4, atunci 39. Ce5 cu ameninţarea g5-g6, şi şansele de cîştig ale negrului sînt foarte neînsemnate.

39. Cf3:d4 ...

[Nu însă 39. N:d4 ?, din cauza 39... Tc1+ 40. Rh2 D:d4 !, și negrul cîștigă.]

39. ...	De3-e1+
40. Tf2-f1	De1:g3+
41. Th3:g3	Te8-d8

La 41... Te7, albul ar fi răspuns 42. Te3 urmat de f4-f5.

42. Tf1-e1	Ne4-g6
43. Tg3-a3	Td8-d7
44. Ta3-a4	Td7-b7
45. Nb2-a3	Ch7-f8
46. Na3:f8 ?	...

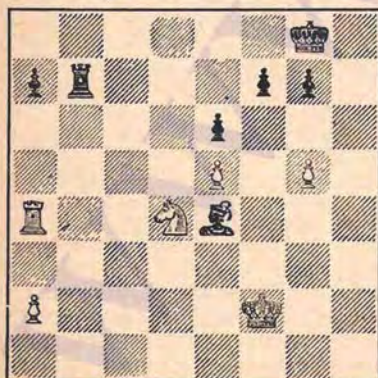
[Nu era cazul să fi renunțat de bună voie la șansele de remiză pe care le prezentau existența pe tablă a nebunilor de culori diferite.]

46. ...	Rg8:f8
47. Te1-e2	Tc8-c5
48. Rg1-f2	Rf8-g8

Albul amenințase T:e6, dar mai bine ar fi fost 48... Re7.

49. Te2-e5	Tc5:e5
50. f4:e5	Ng6-e4

Mai tare era 50... Nh5 !, după care regele negru ar fi putut ajunge la g6 fără a fi împiedicat; schimbul pionului a7 pentru pionul g5 era favorabil negrului.

51. Cd4:e6 ?	...

Greșeală. Nu se poate spune cu siguranță că negrul ar fi putut obține victoria la continuarea 51. Re3 Nd5 (sau 51... Nh1 52. Ce2 f6 53. ef gf 54. gf Rf7 etc.) 52. Ce2 Rf8 53. Cf4 Nc6 54. Tc4 Nd7, dar pionul în plus i-ar fi dat, desigur, șanse de cîștig.

51. ...	Tb7-b2+
52. Rf2-e3	Ne4-c2
53. Ta4:a7	f7:e6
54. a2-a4	Rg8-h7
55. a4-a5	Tb2-a2
56. Re3-d4	Nc2-b3
57. Rd4-c5	Nb3-d5

58. Rb6 Rg6 59. Td7 Tb2+ 60. Rc5 Tc2+ 61. Rb6 Tc8 62. a6 Tg8 63. Rc5 R:g5 64. Te7 Rf5 65. Rd6 g5 66. a7 g4 67. Tf7+ Rg5 68. Tf1 g3 69. Tb1 Ta8 70. Ta1 g2 71. Rc5 T:a7 72. T:a7 g1D+ 73. Rd6 Db6+ (desigur, nu direct 73... D:a7 pat) 74. Cedează.

Nr. 34. PARTIDA SPANIOLA

A 20-a partidă a meciului, jucată la 10 februarie 1890

I. Gunsberg — **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

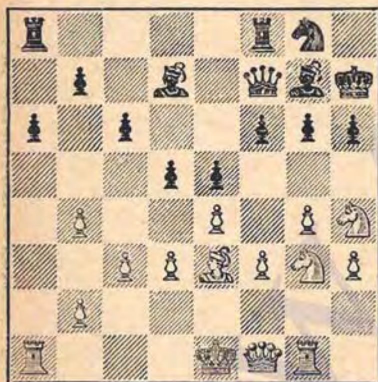
1. e2-e4	e7-e5
2. Cg1-f3	Cb8-c6
3. Nf1-b5	a7-a6
4. Nb5-a4	Cg8-f6
5. d2-d3	d7-d6
6. Cb1-c3	g7-g6
7. Nc1-e3	Nc8-d7
8. Dd1-d2	Nf8-g7
9. h2-h3	0—0
10. g2-g4	...

Sîntem de părere că, în această variantă a partidei spaniole, atacul de pioni pe flancul regelui este puțin eficace. El ar fi avut importanță dacă pionii ar fi fost susținuți de figuri, dar pentru aceasta sînt necesare multe mutări ; vezi și partida a doua a meciului.

10.	...	Rg8-h8
11.	Na4-b3	Cc6-a5
12.	Cc3-e2	Ca5:b3
13.	a2:b3	Dd8-e7
14.	Ce2-g3	Cf6-g8
15.	Th1-g1	c7-c6
16.	c2-c3	h7-h6
17.	b3-b4	Rh8-h7
18.	Dd2-e2	f7-f6 !

Ultima mutare a negrului previne g4-g5, h6-h5, Ch4 și sacrificiul calului pentru pionul h5. Acum, flancul regelui este suficient apărat împotriva atacurilor albului, și negrul obține contrajoc pe flancul damei.

19.	De2-f1	De7-f7
20.	Cf3-h4	d6-d5
21.	f2-f3	...

21. ... Tf8-d8 !

Mutarea aceasta aproape că forțează pe alb la răspunsul Nb6; în caz contrar, jucînd Ne8 (pentru a apăra pionul g6), ar fi obținut un atac puternic după d:e și Db3, dublînd turnurile pe coloana „d".

22.	Ne3-b6	Td8-e8
23.	Df1-g2	Cg8-e7
24.	Nb6-c5	Ce7-c8
25.	Dg2-e2	b7-b6
26.	Nc5-f2	Ng7-f8
27.	Cg3-f1	d5-d4
28.	Cf1-d2	...

La 28. cd ar fi urmat 28... N:b4+ 29. Cd2 Db3, și dacă 30. Tb1, atunci 30... Dc2.

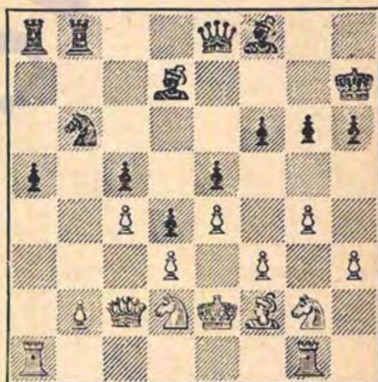
28.	...	c6-c5
29.	b4:c5	b6:c5
30.	c3-c4	Cc8-b6
31.	De2-d1	...

„Aci albul pierde inutil două mutări pentru aducerea damei pe flancul damei; trebuia jucat 34. Cg2, urmat de f3-f4 pentru a opune atacului negru pe flancul damei, un atac pe flancul regelui". — **Steinitz.**

31. ... a6-a5 !

Dacă direct 31... Teb8, atunci 32. Ta5 De8 33. b3; acum, la b2-b3 urmează a5-a4.

32.	Ch4-g2	Te8-b8
33.	Re1-e2	Df7-e8
34.	Dd1-c2	...

34. ... Cb6-a4 !

Deși atacul acesta nu dă avantaj direct, cu toate acestea el este absolut necesar, deoarece forțînd pe alb să apere pionul b2, se deplasează turnul și calul de la atacul pe flancul regelui. Dacă negrul ar fi jucat direct a5-a4 pentru a dubla apoi turnurile pe coloana „b", el ar fi dat timp albului (35. f4) de a se

elibera puţin din poziţia sa stînjenită.

35. Tg1-b1 Ta8-a6 !

Mutarea aceasta şi cea următoare au de scop dublarea la prima ocazie a turnurilor pe coloana „b", urmată de întărirea atacului prin Db8. La 35... Tb4 ar fi putut juca 36. Ta3 Tab8 37. Cb3 şi apoi Ne1, după care atacul negrului slăbeşte.

36. Nf2-e1 Tb8-b7 !
37. Cd2-f1 ...

In această poziţie, Gunsberg a propus remiză, lucru pe care adversarul său, desigur, l-a refuzat.

37. ... Tb7-a7
38. Ne1-d2 Ca4-b6
39. Cf1-g3 a5-a4
40. Tb1-h1 Cb6-c8
41. Th1-f1 Ta7-b7
42. Cg3-h1 ...

Pentru apărarea pionului b2, cum se va vedea din continuarea partidei.

42. ... Ta6-b6
43. Nd2-c1 Cc8-e7
44. Ch1-f2 De8-b8
45. Cf2-d1 Ce7-c6

Mutarea 45... f5 nu dă aci vreun avantaj deosebit, deoarece albul poate să nu ia pionul, ci să joace, de exemplu, Re1.

46. Re2-f2 Cc6-a5
47. Rf2-g1 Ca5-b3
48. Ta1-b1 ! f6-f5 !

„Cigorin începe atacul pe flancul regelui; ideile lui, ca de obicei, sînt profunde iar executarea lor se face cu maximă energie". — **Steinitz.**

49. Dc2-e2 f5-f4
50. Cg2-e1 Nf8-e7

In această poziţie exista un atac tentant cu sacrificiul calităţii: 50... C:c1 51. T:c1 T:b2 52. C:b2 T:b2. Albul trebuie să piardă cel puţin o figură, dacă răspunde Tc2 sau Cc2; singura apărare era 53. Dd1, şi dacă 53... a3, atunci 54. Tf2!

Dacă, după mutarea din partidă, albul ar fi jucat, pentru a preveni Nh4, cu calul la g2, atunci negrul obţine o poziţie puternică cu coloanele deschise „a" şi „b", după Ta6, C:c1 şi a4-a3.

51. Ce1-c2 ...

„Albul nu va reuşi niciodată să îndrepte urmările manevrei strategice greşite, începute cu această mutare, care a permis adversarului să dea un atac strălucit pe flancul regelui. Calul ar fi trebuit să rămînă pe flancul regelui. Albul n-avea la dispoziţie nimic mai bun decît Cg2, pentru a împiedica pătrunderea nebunului advers pe h4, care, cum s-a văzut mai tîrziu, a avut o importanţă foarte mare". — **Steinitz.**

51. ... Ne7-h4
52. Nc1-d2 ...

La 52. Ca1 ar fi urmat continuarea arătată mai sus: 52... C:c1 53. T:c1 T:b2 54. C:b2 T:b2 55. Dd1 ! a3 56. Tc2 Db4 ! 57. Tg2 (57. T:b2 ab 58. Cc2 Db3 !) Na4 58. Dc1 Dc3 !, şi albul este forţat să schimbe damele; 59. D:c3 (59. Th2 Ng3 60. Tg2 g5) dc 60. Tc1 a2 !

52. ... Cb3:d2
53. De2:d2 Rh7-g7 !

„Această mutare, care pare neînsemnată, este puternică şi profund calculată: negrul are în vedere unificarea acţiunii figurilor sale grele pe coloana „h", care se va deschide în viitor". — **Steinitz.**

54. Tb1-a1 ...

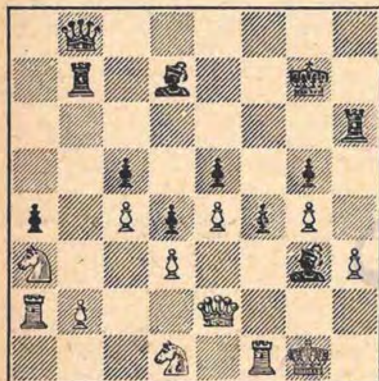
Albul nu poate elibera nici calul, nici turnul de la apărarea pionului b2. La 54. Ca3 ar fi putut urma

54... Ng3 55. Ta1 h5 cu amenințarea sacrificiului de calitate, arătat mai sus; după hg se mai deschide și coloana „h".

54. ...	h6-h5
55. Ta1-a2	g6-g5
56. Dd2-e2	Nh4-g3
57. Cc2-a3	h5:g4
58. f3:g4	...

Dacă 58. hg, atunci 58... Th6 urmat de Dh8.

58. ...	Tb6-h6

„Negrul, după ce și-a făcut adversarul, în urma unor manevre abile, să-și deplaseze o parte din forțe pe flancul damei, se năpustește acum asupra flancului regelui". — **„D. Sch."**.

59. De2-g2	...

Dacă 59. Rg2, atunci 59... T:h3! 60. R:h3 Dh8+ 61. Rg2 Dh2+ 62. Rf3! Dh3! (amenințînd N:g4+) și mat în două mutări.

59. ...	Db8-h8
60. Ca3-b5	Th6:h3
61. Cb5-d6	Th3-h2
62. Dg2-f3	Nd7:g4
63. Cd6-e8+	Rg7-g6
64. Cedează.	

„Intreaga partidă, cu excepția cîtorva manevre prea lente în jocul de mijloc, a fost condusă de către Cigorin cu multă măiestrie și deosebită inventivitate". — **Steinitz.**

Campionul lumii considera în comentariile sale ca „manevre lente" mutările lui Cigorin 21... Tfd8 și 34... Ca4, neobservînd importanța lor tactică; vezi comentariile lui Cigorin la aceste mutări.

Nr. 35. JOCUL CELOR DOI CAI

A 22-a partidă a meciului, jucată la 14 februarie 1890

I. Gunsberg — **M. I. Gigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6

4. Cf3-g5	...

Gunsberg a riscat mutarea aceasta bazîndu-se pe un nou sistem de apărare, descoperit la Londra (vezi mutarea a opta a albului).

4. ...	d7-d5
5. e4:d5	Cc6-a5
6. Nc4-b5+	c7-c6
7. d5:c6	b7:c6
8. Nb5-d3	...

[Mutarea obișnuită este 8. Ne2.]

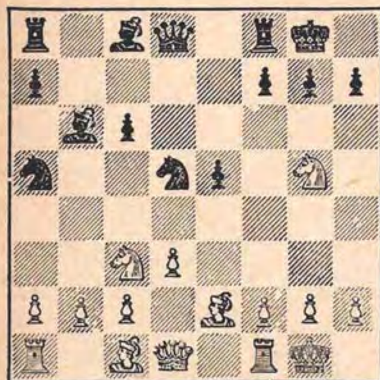
8. ...	Nf8-c5

Negrul previne mutarea 9. Ce4 (9... C:e4 10. N:e4 N:f2+).

9. 0—0	0—0
10. Cb1-c3	Nc5-b6

Pentru ca, după 11. Cge4 C:e4 12. C:e4, să continue imediat atacul cu f7-f5.

11. Nd3-e2 Cf6-d5
12. d2-d3 ...

12. ... Ca5-b7

Calul acesta, care a făcut în toată partida 13 mutări, a jucat un rol foarte important în atac; ultima lui mutare a forțat pe alb să cedeze.

13. Cg5-f3 Nb6-c7
14. Tf1-e1 f7-f5
15. Cf3-d2 ...

Albul apără dinainte pionul h2; după Dd6, calul f3 ar fi putut fi amenințat — mai tîrziu, bineînțeles — de înaintarea pionului la e4. Albul ar fi fost silit să joace mutarea g2-g3, care îi compromite poziția. Noi însă am fi preferat alegerea unui alt plan de apărare.

15. ... Cb7-c5
16. Cd2-f1 Ta8-b8
17. Ne2-f3 Cc5-e6
18. g2-g3 Ce6-d4
19. Cc3:d5 ...

Schimbul este aproape inevitabil; la 19. Ng2, negrul poate continua același atac în legătură cu mutarea f5-f4, amenințînd f4-f3.

19. ... c6:d5
20. Nf3-g2 f5-f4
21. c2-c3 Cd4-e6
22. b2-b3 Ce6-g5
23. Dd1-h5 ...

Albul trebuie să preîntîmpine șahul calului la h3 și mutarea și mai tare Nh3 (după De2). Credem că, oricum s-ar fi apărat albul, el nu putea evita catastrofa pe flancul regelui.

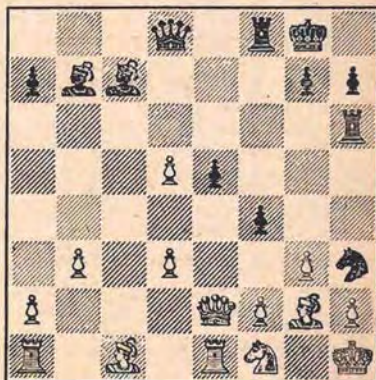
23. ... Tb8-b6!
24. c3-c4 Tb6-h6!
25. Dh5-e2 ...

Nu cumva albul s-a gîndit la răspunsul f4-f3, după care ar fi obținut trei pioni pentru figură: 25... f3 26. N:g5 fe 27. N:d8 efD+ 28. T:f1 T:d8 29. N:d5+. De altfel nici retragerea la d1 nu era mai bună. Dacă 25. N:d5+, atunci 25... D:d5 26. D:h6 Cf3+ 27. Rh1 Db7 și negrul cîștigă.

25. ... Cg5-h3+
26. Rg1-h1 ...

Dacă 26. N:h3, atunci după 26... N:h3 n-ar fi fost prea greu pentru negru să cîștige partida, din cauza amenințării f4-f3 și Dd7.

26. ... Nc8-b7
27. c4:d5 ...

27. ... Nb7:d5!

Am preferat aci un atac simplu şi sigur, care asigură cîştigul partidei. Publicul — şi în rîndurile lui jucători foarte tari din Havana — aştepta mutarea 27... f3, prin care se cîştiga, pare-se, o figură. In jocul practic este greu de calculat mulţimea de variante complicate care ar fi urmat după continuarea: 27... f3 28. N:f3 T:f3 29. D:f3 N:d5 30. Te4 Tf6 31. Dg2! C:f2+ 32. Rg1 C:d3 33. Ne3. Ce atacuri are acum la dispoziţie negrul? Dacă 33... Da8, atunci 34. Cd2; dacă 33... T:f1+ 34. T:f1 Da8, atunci 35. Dc2; dacă, însfîrşit, 33... Nb6 34. Td1! N:e3+ 35. C:e3 Tf2, atunci 36. D:f2 C:f2 37. T:d5.

28. Ng2-e4	Nc7-b6
29. f2-f3	Nd5:e4
30. d3:e4	Dd8-d7

Negrul ameninţă 31... Cf2+; negrul ar fi putut obţine aceeaşi poziţie, dînd mai întîi şah cu calul.

31. g3-g4	...

Sacrificînd calitatea prin 31. Dc4+ Rh8 32. Te2 Cf2+ 33. T:f2, albul ar fi pierdut de asemenea repede: 33... N:f2 34. g4 Dd1 35. Rg2 T:h2+! 36. R:h2 D:f3 37. Dc2! h5 38. gh Tf6 şi Th6.

31. ...	Ch3-f2+
32. Rh1-g2	Dd7-d8!

Negrul n-a mutat dama la e7, pentru a nu da albului posibilitatea de a sacrifica dama pentru două figuri, după care partida s-ar fi prelungit simţitor; acum, albul este forţat să sacrifice o figură.

33. Cf1-e3	f4:e3
34. Nc1:e3	Nb6:e3
35. De2:e3	Cf2-h3
36. Ta1-d1	Dd8-h4
37. Td1-d2	Ch3-g5
38. Td2-f2	Dh4-h3+
39. Rg2-h1	Cg5:f3
40. Te1-e2	Tf8-d8
41. De3-c1	Th6-d6
42. Tf2-f1	Cf3-d2
43. Tf1-f2	h7-h6!

Negrul ar fi cîştigat numai un pion, jucînd 43... C:b3; acum, după Rh8, el are în vedere să ia pionul e4. Desigur, albul nu poate lua calul.

44. Dc1-c7	Cd2-f3!
45. Cedează.	

Nr. 36. GAMBITUL EVANS

Prima partidă a meciului prin telegraf 1890—1891

M. I. Cigorin — **W. Steinitz**

Comentarii de M. I. Cigorin şi W. Steinitz

[La comentariile lui Cigorin sînt adăugate unele comentarii ale lui Steinitz, publicate chiar în timpul desfăşurării partidelor.]

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4 N:b4 5. c3 Na5 6. 0—0 Df6 7. d4 Ch6

8. Nc1-g5	Df6-d6

Steinitz joacă la menţinerea pionului gambitului. La 8... Dg6 ar fi urmat 9. d5 Cb8 10. N:h6 şi 11. C:e5.

9. d4-d5	Cc6-d8
10. Dd1-a4	Na5-b6
11. Cb1-a3	c7-c6
12. Nc4-e2!	Nb6-c7

„In poziţia aceasta este evident că trebuia să mut cu dama sau cu nebunul, deoarece singura mutare de atac a albului este 13. Cc4. Pentru un jucător cu experienţă este evident că trebuie mutat nebunul. După 12... Nc5, partida ar fi putut continua 13. Cc4 Df8 14. N:d8 R:d8 (14... b5 15. Da5 bc 16. dc cu poziţie cîştigată) 15. C:e5 f6; acum albul ar fi putut continua 16. dc cu atac puternic". — **Steinitz.**

Adaug că, dacă negrul ar fi jucat acum 16... fe, atunci 17. cd N:d7 18. Tad1 De7 19. C:e5 Nd6 20. C:d7 D:d7 21. T:d6 D:d6 şi 22. Td1, şi cîştigă.

13. Ca3-c4 Dd6-f8

„Adversarul meu conduce atacul la fel ca şi în majoritatea partidelor din meciul jucat cu mine, adică în stilul unui reprezentant al şcolii vechi. El este convins de folosul înaintării pionilor sau chiar de sacrificarea unuia sau mai multora dintre ei, cu scopul de a provoca adversarului greutăţi pe flancul regelui sau de a-i închide figurile. Eu însă susţin că regele este o figură puternică, care, în majoritatea cazurilor, se poate apăra singură şi că, prin metoda sa de a conduce atacul, Cigorin va fi silit să aducă în joc figurile grele, stînjenind astfel pe cele uşoare. Mai cred de asemenea că figurile mele uşoare vor fi dezvoltate cu succes, iar pionii lui Cigorin înaintaţi departe şi neavînd posibilitatea de a se retrage, vor deveni obiectivul viitorului meu contraatac. In momentul acesta, eu am un pion în plus; probabil îl voi pierde, dar în schimb poziţia mea se va îmbunătăţi". — **Steinitz.**

Fără să mă consider ca aparţinînd vreunei „şcoli" oarecare, m-am condus nu după consideraţii teoretice abstracte despre forţa relativă a figurilor etc., ci numai după acele date pe care le-am avut la dispoziţie în diferitele situaţii ale partidei şi care au constituit obiectul unei analize minuţioase şi, pe cît posibil, exacte. Fiecare mutare a mea a fost concluzia logică a unei serii de variante, în analiza cărora „principiile jocului" nu au avut decît o importanţă destul de limitată.

La 13... Dc5 ar fi urmat 14. d6! Nb8 (nu merge 14... N:d6, din cauza 15. Ne3 cu cîştigul damei) 15. Ne3 Db5 16. Dc2 şi albul, ameninţînd Cb6, cîştigă dama sau turnul.

Dacă 13... Dg6, atunci 14. N:d8 N:d8 15. Cf:e5 Df6 16. Da3 Ne7 17. d6 urmat de 18. Cd3 şi e4-e5 cu partidă excelentă.

14. d5-d6! ...

Steinitz credea că albul va juca N:d8 şi intenţiona să ia nebunul cu regele; el considera de asemenea posibilă şi mutarea 15. Cc:e5, presupunînd continuarea 15... f6 16. N:h6 fe 17. Ne3 Dd6 şi apoi 18... 0—0.

14. ... Nc7:d6

Singura mutare. Dacă 14... Nb8, atunci 15. Ne7 cu poziţie cîştigată.

15. Cc4-b6 ...

„Dacă 15. N:d8, atunci 15... R:d8 16. Cb6 Tb8 17. D:a7 Nc7 18. Tab1 Re7! 19. C:c8+ D:c8 20. Da3+ Nd6, şi negrul are un pion în plus şi o poziţie inexpugnabilă". — **Steinitz.**

Varianta dată de Steinitz este caracteristică în ceea ce priveşte arătarea resurselor de apărare ale poziţiei sale; apărarea lui Steinitz ar

fi reuşit dacă Cigorin n-ar fi găsit tot timpul cele mai bune mutări.

15. ... Ta8-b8
16. Da4:a7 Cd8-e6

„Jucînd 16... Ce6, am dat imediat înapoi pionul, dar Cigorin nu l-a luat. Răspunsul 17. Nc1 este cu mult mai bun şi, ca să fiu sincer, fiind ocupat cu treburi grabnice, nu l-am examinat suficient; altfel aş fi jucat în loc de 16... Ce6, mutarea 16... Cg8". — **Steinitz.**

La 16... Cg8 aveam intenţia să joc aceeaşi mutare 17. Nc1 sau 17. Tad1, prin care continuarea nu s-ar fi schimbat în esenţă deoarece, la 17. Tad1 (sau 17. Nc1), negrul n-ar fi putut răspunde 17... Nc7 din cauza 18. Ca8.

17. Ng5-c1! ...

Amenintînd să cîştige calitatea prin 18. Na3 sau să provoace noi slăbiri ale poziţiei negrului.

Mai puţin decisiv era 17. N:h6 gh 18. Tfd1! Nc7 19. Ca8 Rd8 20. C:c7 R:c7 21. C:e5 Dc5 22. D:c5 C:c5 23. C:f7 Te8 24. e5 Te7 25. Nh5 Ce6 26. Cd6 Cg7 27. Ng4!, şi albul rămîne cu un pion în plus, obţinînd un pion liber după f2-f4.

[După terminarea meciului, publicînd partida în întregime, Steinitz a scris, comentînd mutarea 17. Nc1: „Uimitor! Mutarea aceasta, ca şi mutările 12 şi 14 ale albului, poartă pecetea geniului".]

17. ... Ch6-g8

„Sînt de părere că acum, deci după a 17-a mutare a negrului, partida mea este mai bună decît la începutul jocului şi sînt gata să susţin doi contra unul că adversarul meu nu va cîştiga această partidă, cu alte cuvinte mă oblig să fac cel puţin remiză". — **Steinitz.**

18. Nc1-a3 ...

„Partida a ajuns acum într-o fază critică şi în viitorul apropiat trebuie să fie făcute o serie de mutări decisive, bazate pe planuri profunde de atac şi apărare". — **Steinitz.**

18. ... c6-c5
19. Ta1-d1! ...

„Mulţi, desigur, ar vrea să ştie de ce maestrul rus a făcut mutarea 19. Tad1 în loc de 19. Tfd1. In ultimul caz ar fi putut surveni variante în care negrul ar fi obţinut un contraatac destul de puternic, de exemplu: 19... Cf6 20. Nc4 De7 21. N:e6 D:e6 22. N:c5 N:c5 23. D:b8 N:f2+ 24. Rh1 N:b6 25. D:c8+ Re7 26. D:h8 C:e4 27. Tf1 Dh6 un atac puternic". — **Steinitz.**

19. ... Cg8-f6

La apărarea 19... Nc7 am avut în vedere continuarea 20. Nb5 Cf6 21. Cd5 Nd6 22. Ch4! C:d5 23. T:d5 Nc7 24. Cf5! g6 25. Tfd1 gf 26. T:d7 N:d7 27. T:d7 Dh6 28. N:c5! C:c5 29. D:c5 Dc1+ 30. Td1 mat.

20. Ne2-c4 ...

Greşit ar fi fost, cum a arătat Steinitz, 20. Ca8 T:a8 21. D:a8 Re7! 22. Ch4 g6 şi, după Dh6, negrul ob-

ține un atac puternic, regele său fiind în siguranță.

20. ... Nd6-c7

Dacă 20... C:e4, atunci 21. C:c8 T:c8 22. D:b7 Tc6 23. C:e5, sau 20... De7 21. N:e6 fe 22. Cc4 Nc7 23. N:c5 și albul cîștigă datorită amenințării Cd6+.

21. Cb6-d5 ! ...

Continuarea aleasă pare a fi cea mai tare, dar șanse suficiente de cîștig dădea și 21. C:c8 T:c8 22. D:b7 Tb8 (!) 23. Da7 Tc8 (!) 24. N:e6 fe 25. N:c5 Dg8 ! 26. Nd6 N:d6 27. T:d6.

21. ... Nc7-d6
22. Cf3-h4 ! ...

Aș fi putut cîștiga calitatea prin 22. C:f6+ gf 23. N:e6 fe 24. N:c5 și 25. D:b8, dar pentru alb, problema este să cîștige calitatea păstrînd poziția cea mai favorabilă.

22. ... Cf6:d5

O continuare interesantă ar fi rezultat după 22... b5, anume: 23. Cf5 C:d5 24. T:d5 ! Tb7 25. Da6 ! Nb8 26. N:b5 (amenințînd N:d7+) Tc7 27. D:c8+ ! T:c8 28. T:d7 (amenințînd Td6+) Dg8 29. Tfd1 Rf8 30. Td8+ T:d8 31. T:d8+ C:d8 32. N:c5+ Nd6 33. N:d6 mat.

23. Ch4-f5 ! ...

După 23. ed negrul, după cum a arătat Steinitz, ar fi putut obține un contraatac puternic jucînd 23... b6 24. de fe, de exemplu 25.Cf3 De7 26. Tfe1 0—0 27. C:e5 Tb7 28. Da4 (28. Da8 N:e5 urmat de Dh4 și cîștigă) N:e5 29. T:e5 d5 30. Nf1 (30. N:d5 Df6) Ta7 31. Db3 Df6 32. Te2 Na6 33. Tc2 Nc4 34. Db2 Tfa8 recîștigînd figura cu poziție bună.

23. ... g7-g6
24. Cf5:d6+ Df8:d6
25. Nc4:d5 Dd6-c7
26. Nd5:e6 f7:e6

„Negrul a luat nebunul cu pionul „f", urmînd principiul general potrivit căruia se recomandă să se ia în direcția centrului; nebunul c8 este închis, dar în schimb se deschide coloana „f" pentru turn, ceea ce poate fi folositor mai tîrziu". — **Steinitz.**

[Nici acum campionul lumii nu bănuia cît de aproape era sfîrșitul rezistenței sale !... După numai 12 mutări el a depus armele !]

27. Na3:c5 Tb8-a8

Din cauza amenințării Nd6, negrul este forțat să dea calitatea.

28. Da7:a8 Dc7:c5
29. Da8-a4 Re8-d8
30. Td1-d2 Rd8-c7

„Mutarea 30... Rc7 constituie urmarea logică a mutării mele precedente. Răspunsul lui Cigorin 31. Tb1 este mai tare decît 31. Tfd1, la care aș fi putut răspunde 31... Tf8, și dacă 32. T:d7+, atunci 32... N:d7 33. D:d7+ Rb8 34. Dd6+ D:d6 35.

T:d6 Tc8, cu speranțe bune asupra rezultatului partidei". — **Steinitz.**

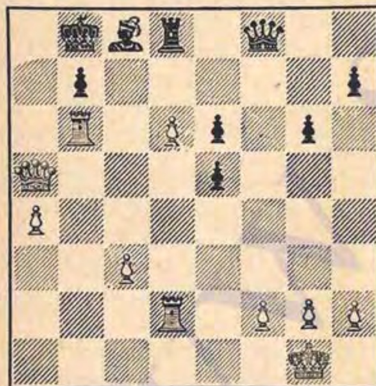
31. Tf1-b1 ! Th8-d8

La 31... d6 ar fi urmat 32. Tb4, și dacă 32... Nd7, atunci 33. T:b7+ R:b7 34. D:d7+ cu cîștig ușor; dacă 32... Rb8, atunci 33. Tc4 Db6 34. Db4, forțînd schimbul damelor.

32. Tb1-b5 ! ...

„Nu degeaba însuși Steinitz a subliniat măiestria lui Cigorin în jocul cu turnurile". — **„D. Sch.".**

32. ... Dc5-c6
33. Da4-b4 d7-d6
34. a2-a4 Dc6-e8
35. Tb5-b6 De8-f8
36. Db4-a5 d6-d5
37. e4:d5 Rc7-b8
38. d5-d6 Cedează.

Desigur, continuarea luptei ar fi fost inutilă. Steinitz nu putea juca 38... Df4, din cauza 39. T:b7+ N:b7 (39... R:b7 40. Tb2+ și mat în două mutări) 40. D:d8+ Ra7 41. Da5+ Rb8 42. d7 etc.

Dacă 38... Td7, atunci 39. c4 Df4 40. c5 De4 41. h3 și negrul, neavînd posibilitatea de a împiedica c5-c6 sau Tdb2 urmat de Ta6, pentru a evita matul, trebuie să dea dama pentru turn sau turnul pentru pionul d6.

Nr. 37. JOCUL CELOR DOI CAI

A 2-a partidă a meciului prin telegraf 1890—1891

W. Steinitz **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6 4. Cg5 d5 5. ed Ca5 6. Nb5+ c6 7. dc bc 8. Ne2 h6 9. Ch3

9. ... Nf8-c5

După 9... Nd6, albul ar fi putut desfășura liniștit jocul prin 10. d4.

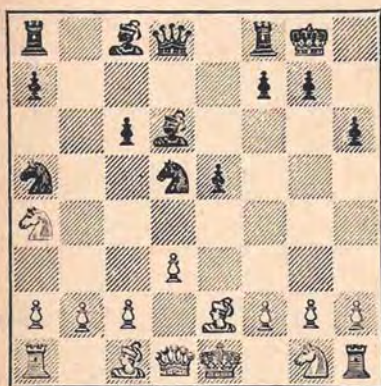
10. d2-d3 0—0
11. Cb1-c3 ...

Dacă 11. c3, atunci 11... Cb7 !, și albul nu poate juca nici 12. b4 N:b4 13. cb Dd4, nici 12. Cg1 Db6 13. d4 ed 14. b4 Nd6 15. D:d4 D:d4 16. cd N:b4+, și negrul și-ar fi luat înapoi pionul cu poziție mai bună.

11. ... Cf6-d5
12. Cc3-a4 ...

„Mutarea mea 12. Ca4, a forțat pe negru să-și retragă nebunul la d6 (mă așteptam ca nebunul să se ducă pe cîmpul acesta chiar la începutul partidei, adică la mutarea a opta). Calul meu stă fără apărare, dar negrul nu-l poate ataca nici cu pionul, nici cu vreuna din figuri în afară de damă; mutarea Dh4 nu este însă favorabilă negrului în multe variante. Mulți m-au criticat pentru această mutare, spunînd că aceasta este o tactică prea prudentă, dar mutarea mea se bazează pe unul din principiile mele conducătoare. Strategul șahist nu trebuie să alerge după posibilitățile de combinații strălucite ci, din contra, trebuie să lupte contra lor și să le prevină cu mijloace simple și nu strălucitoare". — **Steinitz.**

12. ... Nc5-d6
13. Ch3-g1 ...

Steinitz a scris aci: „Priviți tabla acum, după retragerea mea lipsită de frumusețe, Cg1. Am șase pioni pe cîmpurile inițiale, ceea ce, conform teoriei mele, constituie un mare avantaj în special pentru final, cînd este deosebit de important să ai dreptul de a muta pionul după cum vrei, cu un pas sau cu doi. In afară de aceasta, niciuna dintre figurile mele nu va putea fi încă mult timp atacată de pionii adversarului. Singurul atac pe care-l poate întreprinde Cigorin constă în înaintarea pionului „f" pînă la f3, dar punctul acesta este acum bine apărat".

Fiind complet de acord cu Steinitz asupra importanței mutării 13. Cg1 care, într-adevăr este cea mai bună, trebuie să precizez că n-am luat acest cal mai devreme, deoarece retragerea lui era forțată, în timp ce era important ca nebunul c8 să fie păstrat pentru atac, cu atît mai mult cu cît puteam să previn încă multă vreme mutarea Cf3, după care albul ar fi putut să-și dezvolte repede jocul, făcînd rocada scurtă.

In ceea ce privește motivul pentru care n-am jucat Nd6 încă de la mutarea a noua, pot numai să observ că în acest caz albul ar fi putut să-și dezvolte liniștit jocul, răspunzînd 10. d4, în timp ce mutarea 9... Nc5, cea mai agresivă, a forțat pe alb mai tîrziu să recurgă la mutări ca Ca4, ceea ce, desigur, nu i-a întărit poziția.

13. ... f7-f5
14. c2-c3 Nc8-d7!

Scopul principal al acestei mutări este de a împiedica mutarea albului Cf3. Dacă albul ar fi jucat 15. Cf3, atunci ar fi urmat 15... e4 16. Cd4 c5 17. de! cd! 18. ed De8! sau Te8, amenințînd Nb5, și negrul are un atac puternic, iar albul nu poate păstra pionii în plus.

15. d3-d4 e5-e4

„Cigorin, conform sistemului său, dă atacul pe flancul regelui, în timp ce eu, parînd acest atac, trebuie să caut să cîștig partida datorită pionului în plus pe flancul damei. La 15... ed aș fi răspuns 16. cd De7 17. Rf1. Mutarea aceasta poate părea curioasă, dar eu o consider cea mai bună, deoarece nu voiam să permit calului negru să ajungă la c4 și în același timp voiam să postez unul dintre nebuni la d2, iar pe celălalt la d3. Flancul damei și centrul adversarului meu s-ar fi arătat — în acest caz — slabe, deoarece mutările posibile ale pionului g7 ar fi fost ușor parate de răspunsul h2-h4. Intr-un cuvînt, aveam în vedere multe combinații cu poziție excelentă". — **Steinitz.**

16. c3-c4 Cd5-e7!

Retragerea la e7 este necesară pentru continuarea atacului pe care îl aveam în vedere.

17. Ca4-c3 ...

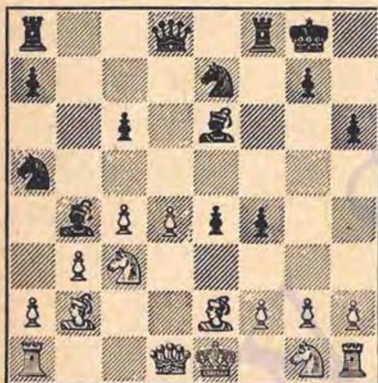
„Mutarea aceasta este suficient de bună, dar și mai bine ar fi fost 17. b3". — **Steinitz.**

17. ... Nd7-e6
18. b2-b3 Nd6-b4

„Lui Cigorin nu-i rămăsese nimic mai bun, deoarece el are intenţia să înainteze pionul „f". In felul acesta, el a îndepărtat de pe flancul regelui una din figurile de atac şi această îndepărtare o consider favorabilă pentru mine". — **Steinitz.**

19. Nc1-b2 f5-f4

„Figurile albului par încă stînjenite, dar este foarte probabil că acum voi deschide lupta în centru, cu convingerea că voi obţine victoria". — **Steinitz.**

Continuarea partidei arată că Cigorin a apreciat poziţia cu mult mai profund decît campionul lumii.

20. Dd1-c2 ...

Dacă 20. a3, atunci 20... N:c3+ 21. N:c3 Cf5 22. Ng4 Tb8! sau 20. Rf1 e3!, şi dacă 21. fe sau Cf3, atunci 21... Cf5.

20. ... Dd8:d4
21. Re1-f1 ...

„Dacă aş fi jucat 21. a3, atunci aş fi căzut într-o cursă subtilă: 21... f3 22. gf e3! 23. fe (23. ab? ef+ 24. Rf1 fgD+ 25. T:g1 Nh3+ 26. Tg2 Dg4) Dh4+ 24. Rd2 (24. Rf1 Nf5 sau Nh3+) Tad8+ 25. Nd3 Df2+ 26. Ce2 Cf5 27. ab D:e3+ 28. Re1 Cd4 şi cîştigă. La 21. Td1, negrul ar fi putut răspunde Df6 şi apoi Dg6, cu joc excelent". — **Steinitz.**

21. ... f4-f3!
22. g2:f3 ...

La 22. C:e4 ar fi urmat 22... fe+ 23. D:e2 Db6 24. Cf6+ Rf7! păstrînd figura în plus.

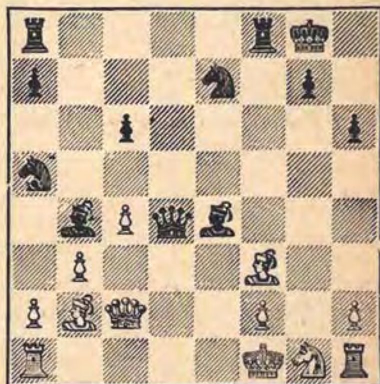
22. ... e4:f3
23. Ne2:f3 ...

Dacă 23. C:f3, atunci 23... Nh3+ 24. Re1 T:f3 25. N:f3 Te8! 26. Ne2 Cg6; dacă acum 27. Dd2, atunci 27.... T:e2+ şi dacă 27. Td1, atunci 27... Df6; în ambele cazuri, negrul obţine forţat un însemnat avantaj material.

23. ... Ne6-f5
24. Cc3-e4 ...

[După 24. Td1 Dh4 25. Ce4 Tad8, negrul are un joc excelent.]

24. ... Nf5:e4!

[Un sacrificiu de damă de o rară frumuseţe, bazat pe o apreciere deosebit de fină a poziţiei.]

Dacă 25. N:e4, atunci 25... T:f2+! 26. D:f2 D:e4 27. Cf3 Tf8 28. Rg2

Cg6! (amenințînd T:f3) 29. The1! N:e1 30. T:e1 Ch4+ 31. D:h4 D:f3+ 32. Rg1 Tf4 etc.

25. Dc2-e2 Ne4:f3!
26. De2-e6+ Rg8-h7
27. Nb2:d4 Nf3:h1
28. De6-h3 Ce7-f5
29. Nd4-e5 Ta8-e8
30. Ne5-f4 Cf5-d4!

„Această lovitură strălucită dezorganizează tot jocul albului". — **Steinitz.**

31. Dh3-d3+ ...

„La 31. N:h6 ar fi urmat 31... gh 32. Dd7+ Te7 33. D:d4 Tg8 34. f3 (sau 34. Dd3+ Ne4 36. Dh3 Teg7, și dacă 36. Cf3, atunci Nd3 mat) Ng2+ 35. Rf2 Cb7 36. Dd3+ Rh8 37. Ce2 Nc5+ 38. Re1 Te3 și cîștigă". — **Steinitz.**

31. ... Nh1-e4
32. Dd3:d4 Tf8:f4
33. f2-f3 ...

Nu însă direct 33. D:a7 Tg4 34. f3 Nd3+ 35. Rf2 Tg5 cu amenințarea Nc5+.

33. ... Te8-f8
34. Dd4:a7 c6-c5!
35. Da7-c7 ...

Dacă 35. a3, atunci 35... Cc6 și cursul partidei nu s-ar fi schimbat esențial. La 35. Td1 ar fi urmat 35... Cc6 36. Dc7 (b6) Cd4 (e5), și negrul cîștigă ușor, luînd pionul f3 cu calul sau cu nebunul.

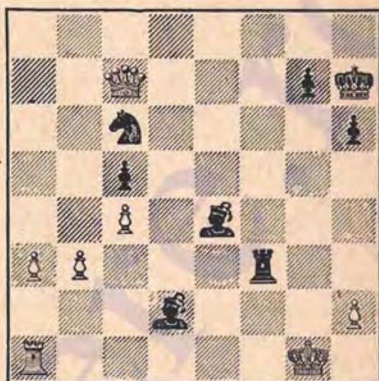
35. ... Ca5-c6!
36. a2-a3 ...

Nu era mai bine 36. Rg2 T:f3! 37. C:f3 T:f3 38. Db6 Cd4 etc.

36. ... Tf4:f3+!

„O lovitură frumoasă și decisivă". — **Steinitz.**

37. Cg1:f3 Tf8:f3+
38. Rf1-g1 Nb4-d2
39. Cedează.

In această poziție, negrul amenință să cîștige dama după 39... Ne3+ 40. Rg2 Tf7+. Albul ar fi putut salva dama jucînd 39. Db6, dar atunci 39... Ne3+ 40... Tf5+, și mat în maximum cinci mutări. La 39. h4 ar fi urmat 39... Cd4 și negrul cîștigă dama sau dă mat în cîteva mutări. Mai rămîne o singură apărare 39. Dg3, care ar fi dus la un sfîrșit interesant: 36... Ne3+! 40. Rg2 Tf5+ 41. Rh3 Th5+ 42. Rg4 (sau 42. Dh4 Nf5+ 43. Rg3 T:h4 44. R:h4 și mat în două mutări) Ce5+! 45. R:h5 g5! Albul poate întîrzia matul cu o mutare, sacrificînd dama pentru pionul g5.

Nr. 38. GAMBITUL EVANS

Prima partidă a meciului, jucată la 1 ianuarie 1892

M. I. Cigorin **W. Steinitz**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5

4. b2-b4 Nc5:b4
5. c2-c3 Nb4-a5

6. 0—0 d7-d6

De data aceasta, Steinitz nu mai joacă apărarea sa 6... Df6.

[Mutarea 6... Df6 a fost jucată de Steinitz în primul meci cu Cigorin (vezi partida Nr. 24) precum şi în meciul prin telegraf; în al doilea meci, Steinitz n-a mai jucat de loc apărarea bazată pe 6... Df6.]

7. d2-d4 Nc8-g4

Se ştie că mutarea aceasta, după schimbul pionilor (e5:d4 c3:d4), aşa cum a jucat Londra contra Petersburgului, îngreuiază apărarea negrului, silindu-l să renunţe la rocadă după Nb5 Rf8. Jucînd mutarea Ng4 înainte de schimbul pionilor, Steinitz a avut intenţia de a-l împiedica pe alb să-şi formeze pioni centrali cu calul dezvoltat la c3; el a obţinut acest din urmă lucru, dar calul b1 a jucat totuşi un rol important, poate chiar mai important, ajungînd la c4 prin a3.

8. Nc4-b5 e5:d4
9. c3:d4 ...

[Intr-o partidă cu N. V. Urusov, dintr-un turneu prin corespondenţă jucat în 1899—1900, Cigorin a continuat aci cu 9. Da4, şi, după 9... N:c3 10. C:c3 dc 11. N:c6+ bc 12. D:c6+ Nd7 13. D:c3 f6 14. Cd4 Ce7 15. Dc4, a obţinut un joc excelent; la mutarea 30, negrul a cedat.]

9. ... Ng4-d7
10. Nc1-b2 ...

Planul de atac cu mutarea d4-d5, urmată de e4-e5, ni s-a părut prematur, chiar cu mutarea pregătitoare Da4, pentru a apăra nebunul b5.

10. ... Cc6-e7

In următoarele partide ale meciului, jucate cu această variantă, Steinitz a făcut aci mutarea mai tare 10... Cf6.

11. Nb5:d7+ Dd8:d7

„Profeţii" s-au exprimat că atacul albului se va termina o dată cu schimbul nebunilor, în timp ce după mutările 12 şi 13 ale albului, el abia începe.

12. Cb1-a3! Cg8-h6
13. Ca3-c4 Na5-b6
14. a2-a4! c7-c6
15. e4-e5! ...

Exista şi o altfel de continuare: 15. d5 0—0 16. C:b6 ab 17. Dd4 f6 18. D:b6 cd 19. ed (19... C:d5 20. Db3), dar prin recîştigarea pionului atacul albului ar fi slăbit.

15. ... d6-d5
16. Cc4-d6+ Re8-f8
17. Nb2-a3 Rf8-g8
18. Ta1-b1! ...

Albul avea în vedere o combinaţie cu înaintarea pionului la e6 (urmat de Ce5 sau Cg5) imediat sau cu mutarea pregătitoare Te1. Mutarea din partidă, provocînd de fapt mutarea Tb8, nefolositoare pentru negru (albul ameninţa de asemenea a4-a5), cîştigă timp pentru aducerea turnului prin b3 pe flancul regelui.

18. ... Ch6-f5

Mutarea aceasta permite albului să sacrifice o figură. Situaţia negrului este foarte dificilă. După terminarea partidei, Steinitz a observat că trebuia să joace 18... Cc8; atunci ar fi survenit următoarea continuare: 19. a5 C:d6 20. ed! N:a5 21. Ce5 Dc8 22. Dh5 f6 23. d7 Dd8 24. T:b7! şi, după f6:e5 d4:e5, pionii albi decid partida.

19. Cd6:f7 ! ...

[Combinația profundă și frumoasă, pe care o începe Cigorin cu această mutare, a provocat pe timpul acela admirația unanimă; întreaga partidă a fost recunoscută ca cea mai bună din meci și a fost publicată de nenumărate ori. Foarte curînd, însă, combinația lui Cigorin a fost reexaminată și aspru criticată de către Emanuel Lasker, care a afirmat că Cigorin a obținut victoria după sacrificiul său, numai datorită faptului că Steinitz nu s-a apărat cel mai bine.

Lasker a încercat să critice minunata combinație a lui Cigorin, propunînd pentru negru apărarea următoare: 19... R:f7 20. e6+ R:e6 21. Ce5 De8 (în loc de 21... Dc8, cum a jucat Steinitz) 22. Tel Rf6 23. g4 h5 24. N:e7+ D:e7 25. gf Tae8 26. Cg4+ hg 27. T:e7 T:e7 28. D:g4 Th6 „și cîștigul pentru alb, avînd în vedere pionii puternici ai negrului pe flancul damei, ar fi fost problematic" (Manual de șah, ed. a 4-a, pag. 152). Am indicat (în cartea despre Cigorin) răsturnarea variantei propuse de Lasker, care constă în aceea că, în loc de 25. gf ? etc., albul poate juca mult mai tare, și anume 25. g5+ ! R:g5 26. Dd2+ Rf6 27. h4! C:h4 (sau 27... g6 28. Dg5+ Rg7 29. D:g6+ Rf8 30. D:f5+ Rg8 31. Cg6 etc.) 28. Df4+ Cf5 29. Cg4+ hg 30. T:e7 R:e7 31. De5+ ! (Mai rău este direct 31. D:f5, deoarece atunci negrul, continuînd cu 31... Taf8 32. De5+ Rd8 !, aduce în joc al doilea turn, are timp să ducă regele pe flancul damei și, după Nc7, obține chiar contrajoc) Rd8 32. D:f5.

Lasker însuși a recunoscut corectitudinea acestei răsturnări (vezi ediția a 5-a a manualului său, pag. 152).

Foarte recent, G. Serjanov din Krasnodar a propus o răsturnare mai simplă a variantei lui Lasker (după 21... De8 22. Tel Rf6) și anume: 23. N:e7+ ! C:e7 (la luarea celei de a doua figuri decide 24. Cg4+) 24. Df3+ Re6 (dacă 24... Rg5, atunci 25. h4+ etc.) 25. Cf7+ Rd7 26. Dg4+ Rc7 27. Df4+ Rd7 (27... Rc8 28. Cd6+) 28. Dd6+ Rc8 29. T:e7 etc. („Șahmatî v SSSR", 1948, Nr. 3, pag. 65).

Deși „Manualul" lui Lasker a fost editat în zeci de mii de exemplare și a fost studiat de nenumărați șahiști, totuși prima răsturnare a variantei lui Lasker a fost găsită abia după zece ani de la publicarea lui, iar cea de a doua, mai simplă, după alți zece ani !... Incet se naște adevărul în analiza șahistă !]

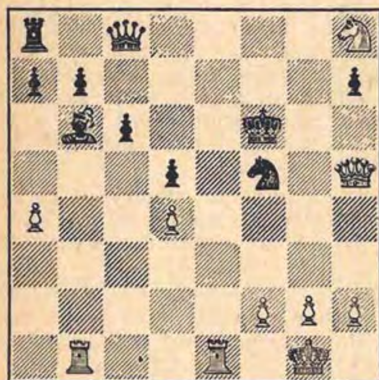
19. ...	Rg8:f7
20. e5-e6+	Rf7:e6
21. Cf3-e5 !	Dd7-c8
22. Tf1-e1	Re6-f6
23. Dd1-h5	g7-g6

Dacă 23... Cg6, atunci 24. g4 amenințînd g4-g5+ ! (mai tare decît cîștigul calului).

24. Na3:e7+ Rf6:e7

Dacă 24... C:e7, atunci 25. Dh4+ g5 25. Cg4+ Rf7 26. D:g5 și albul cîștigă ușor (dacă 26... Te8, atunci mat în două mutări).

25. Ce5:g6+	Re7-f6
26. Cg6:h8	...

26. ...	Nb6:d4

La 26... D:h8 ar fi putut urma 27. Te5 Dc8 28. g4. Sau 26... Dd7 27. Tb3! T:h8 28. Tf3 Tg8 29. Te5 Tg5 30. Dh6+ Tg6 31. T:f5+ D:f5 32. Df8+.

27. Tb1-b3!	Dc8-d7
28. Tb3-f3	Ta8:h8
29. g2-g4	Th8-g8
30. Dh5-h6+	Tg8-g6
31. Tf3:f5+	Cedează.

Nr. 39. GAMBITUL EVANS

A 7-a partidă a meciului, jucată la 14 ianuarie 1892

M. I. Cigorin **W. Steinitz**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4 N:b4 5. c3 Na5 6. 0—0 d6

7. d2-d4	Nc8-d7

[Apărarea lui Sanders; ea a fost jucată în meci de două ori, în partida de față și în a noua.]

8. Dd1-b3	...

Atacul bazat pe mutarea aceasta mi se pare mai solid decît cel care rezultă după alte mutări.

8. ...	Dd8-f6
9. d4:e5	d6:e5
10. Tf1-d1	h7-h6
11. Nc1-a3	...

[In partida a noua a meciului, Cigorin a ales aci continuarea 11. N:f7+ D:f7 12. D:f7+ R:f7 13. T:d7+, și partida s-a terminat remiză la mutarea 34. In comentariul la mutarea 11. N:f7+, Cigorin scrie:

„Alegînd această continuare, n-aveam nici o iluzie asupra posibilității albului de a cîștiga partida. Din unele motive, în ziua aceea eram mulțumit de faptul că am putut să aleg o deschidere care să nu dea adversarului meu șanse de a cîștiga partida".

Unul din cazurile extrem de rare din cariera lui Cigorin cînd, din cauza unor motive bine determinate, a jucat la remiză.]

11. ...	Ta8-d8
12. Cb1-d2	Na5-b6
13. Nc4-d5	Cc6-a5

Revista „D. Sch", observînd că însuși Steinitz consideră continuarea 13... Cge7 urmat de 14... 0—0 ca mai bună, dă o serie de variante. Aceste variante, menite să servească acelora care preferă apărarea lui Sanders cu demonstrație a faptului că e „excelentă", erau cunoscute lui Steinitz din analiza lui Alapin. Ar fi interesant de știut de ce n-a vrut Steinitz să cîștige într-unul din modurile indicate de aceste variante?

14. Db3-b4	c7-c5
15. Db4-b2	Cg8-e7

16. Cd2-b3 Ca5:b3

Steinitz observă că mutarea 16... Na4 ar fi păstrat pionul şi ar fi dat negrului o partidă bună. „D. Sch." susţine această părere cu multe variante, presupunînd că albul ar fi continuat cu 17. N:c5, dar nu ia de loc în considerare mutarea 17. C:a5! ; dacă acum 17... N:d1, atunci 18. Db5+ Cc6 19. C:b7 N:f3 20. D:c6+ şi albul rămîne cu o figură în plus. La 17... N:a5 se poate continua fie cu 18. Td3 (18... C:d5 19. ed Nb6 20. C:e5) cu partidă excelentă, fie cu 18. D:b7 N:d1 19. Db5+ Rf8 20. D:a5 C:d5 21. T:d1 Cb6 22. N:c5+ Rg8 23. T:d8+ D:d8 24. h3 şi albul, cîştigînd un al doilea pion pentru calitate (24... Db8 25. N:b6 ab 26. Dd5), capătă o partidă excelentă.

17. Db2:b3 0—0

Este greu pentru negru să menţină pionul în plus ; de exemplu 17... Nc6 18. N:c6+ C:c6 19. T:d8+ C:d8 20. Dd5 etc. ; sau 17... C:d5 18. T:d5 Ne6 19. Db5+ etc.

18. Nd5:b7 Ce7-g6
19. c3-c4 Cg6-f4
20. Db3-e3 Nd7-g4
21. Nb7-d5 Tf8-e8

După terminarea partidei, Steinitz a spus că ar fi trebuit să joace 21... Ch3+ 22. Rf1 Cg5, dar continuarea aceasta ar fi fost favorabilă albului : 23. C:g5! N:d1 24. C:f7 T:f7 25. T:d1 Rh8 26. N:c5 N:c5 27. D:c5 Td7 28. Tb1. In toate aceste variante albul ar fi cîştigat cu ajutorul pionului liber c4.

22. Na3-b2 Td8-d6

Mutarea aceasta trebuie considerată o greşeală, deoarece albul ar fi putut decide acum partida cu ajutorul unei combinaţii frumoase, arătate în „D. Sch".: 23. N:f7+ R:f7 24. T:d6 D:d6 (dacă 24... Ce2+, atunci 25. D:e2 D:d6 26. Td1! De6 27. Td5 etc.) 25. C:e5+ Rg8 26. D:f4, şi albul trebuie să cîştige.

23. Td1-d2! ...

[Nu numai o mutare de apărare (pregătirea manevrei Ce1 şi f2-f3), ci şi o cursă subtilă, departe calculată, în care Steinitz cade.]

23. ... Cf4:g2?

Vasquez [1] (în revista „El Pablo Morphy") şi „D. Sch." consideră că mutarea corectă ar fi fost 23... Ch3+, dar şi ea ar fi dat albului şanse de cîştig : 24. gh! N:f3 25. N:f7+ R:f7 26. T:d6 D:d6 27. D:f3+ Df6 28. Dh5+ şi albul are timp să ocupe coloana deschisă „d" cu turnurile ; dacă 28... Dg6+, atunci 29. D:g6+ R:g6 30. Rg2 Rg5 31. Rg3 şi Ta1-d1-d5.

24. Rg1:g2 Ng4:f3
25. De3:f3 Df6-g5+

[1] Vasquez Andres (1844—1901), maestru din Havana.

28. Ta1-g1! Cedează.
27. Df3:f7+ Rg8-h7
28. Ta1-g1! Cedează.

Nr. 40. JOCUL CELOR DOI CAI

A 12-a partidă a meciului, jucată la 26 ianuarie 1892

W. Steinitz — **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6 4. Cg5 d5 5. ed Ca5 6. Nb5+ c6 7. dc bc 8. Ne2 h6 9. Ch3 Nc5

10. 0—0 ...

[In partida prin telegraf, Steinitz a jucat aici 10. d3.]

10. ... 0—0
11. c2-c3 Ca5-b7
12. Dd1-a4 ...

E greu să greşeşti presupunînd că Steinitz a analizat înainte de începerea meciului, atît mutarea aceasta, cît şi cea precedentă, tocmai cu scopul de a aduce dama la apărarea flancului regelui, împiedicînd în acelaşi timp atacul negru cu mutările Dh4, după N:h3 şi Cd5. Planul lui Steinitz, cum se vede din partidă, s-a arătat insuficient şi de aceea unii consideră că mai bine era, să fi jucat 12. d3.

12. ... Nc8:h3
13. g2:h3 Dd8-d6!

Mutarea aceasta este legată de următoarea aducere a nebunului la c7.

14. d2-d3 Cf6-d5
15. Ne2-f3 ...

In „D. Sch." se spune că Steinitz consideră această mutare greşită. In realitate însă, Steinitz a spus: „O mutare slabă; cu mult mai bine ar fi fost 15. Td1, apoi 16. Cd2! şi apoi 17. Cf1, adaugă „D. Sch.". Desigur expresiile „slab" şi „greşit" nu sînt egale. Astfel, în exemplul dat, după 15. Td1 f5, mutarea arătată de Steinitz în „D. Sch.", 16. Cd2, poate fi considerată „greşeală" deoarece nu s-a luat în consideraţie răspunsul 16... Cf4 (cu ameninţarea Dg6+), după care negrul cîştigă pionii h3 şi f2, şi după aceea şi partida.

Steinitz face destul de des astfel de greşeli în comentarii, dar nu în partide.

15. ... Nc5-b6!

[Pentru a aduce nebunul la c7 şi a ataca punctul h2.]

16. Da4-h4 Nb6-c7
17. Tf1-d1 f7-f5
18. Nf3:d5+ ...

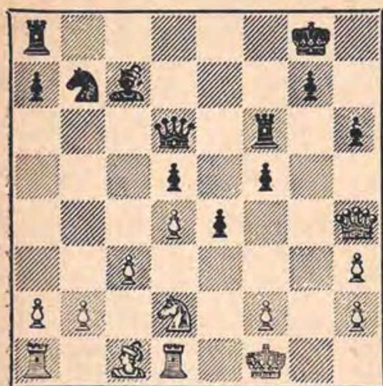
Steinitz afirmă pe bună dreptate că, din cauza ameninţării e5-e4, nu exista nimic mai bun; dacă, de exemplu, 18. Ca3, atunci 18... e4 19. Ng2 D:h2+ 20. Rf1 f4! (mai decisiv decît 20... Cf4, cum arată Steinitz) 21. N:e4 Ce3+ 22. N:e3 fe şi negrul trebuie să cîştige.

18. ... c6:d5
19. Cb1-d2 Tf8-f6
20. Rg1-f1 ...

Steinitz consideră că, după 20. Cf1, albul ar fi avut mai multe şanse de remiză. Următoarea continuare demonstrează însă că situaţia albului era fără scăpare: 20... f4! 21. f3 Tg6+ 22. Rh1 e4! 23. de Nb6 24. Cd2 de 25. fe Cc5 etc.

20. ... e5-e4
21. d3-d4 ...

Albul nu poate salva partida; dacă 21. Cb3, atunci 21... D:h2 (sau mai întîi Te8) 22. de fe 23. Ne3 Ng3.

21. ...	Tf6-g6 !

„Negrul conduce atacul cu o artă uimitoare. Acum se amenință atît Da6+ cît și D:h2 urmat de Tg1+ și Ng3". — **Steinitz.**

22. Dh4-h5	...

Pentru ca la 22... Da6+ să răspundă 23. c4 dc 24. De2.

22. ...	Tg6-g5 !
23. Dh5-h4	...

Dacă 23. De2, atunci 23... Tg1+ !, și mat în două mutări.

23. ...	Dd6-a6+
24. c3-c4	d5:c4
25. f2-f4	c4-c3+
26. Rf1-f2	e4-e3+
27. Cedează.	

Nr. 41. GAMBITUL EVANS

A 15-a partidă a meciului, jucată la 4 februarie 1892

M. I. Cigorin — **W. Steinitz**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4 N:b4 5. c3 Na5 6. 0—0 d6 7. d4 Ng4 [vezi comentariile de la prima partidă a meciului.]

8. Dd1-a4	...

In șase din partidele acestui meci am utilizat atacuri numai cu mutările 8. Nb5 [vezi partida întîia] și 8. Da4, alte mutări, de exemplu 8. Db3, le-am considerat mai puțin eficace.

8. ...	e5:d4
9. c3:d4	a7-a6

După cum se știe, Steinitz nu face parte dintre acei jucători care la prima ocazie convenabilă se străduiesc să facă partida remiză. El știe că după 9... N:f3 10. gf Df6, atît albul cît și negrul ar fi trebuit să accepte remiza: 11. Nb5 D:f3 12. N:c6+ bc 13. D:c6+ Re7 14. D:a8 Dg4+ cu șah etern. Variante foarte interesante ar fi putut surveni în cazul cînd albul ar fi încercat să joace la cîștig: 13. Cd2 (în loc de 13. D:c6+) N:d2 14. D:c6+ Re7 15. D:c7+ ; acum, dacă negrul joacă 15... Re8, atunci partida e remiză ; dacă însă joacă 15... Re6, atunci 16. d5+ Re5 17. Nb2+ și, cu toată figura în plus, este îndoielnic dacă negrul poate salva partida.

10. Nc4-d5	...

Continuarea 10. d5 b5 11. N:b5 ab 12. D:b5 Ce7 13. dc 0—0 nu este favorabilă albului, cu tot pionul în plus, pe care albul îl poate apăra numai cu mare greutate. Negrul, jucînd în continuare f6-f5, obține un joc excelent.

10. ...	Na5-b6
11. Nd5:c6+	b7:c6
12. Da4:c6+	Ng4-d7
13. Dc6-c3	...

Mutarea aceasta a dat posibilitate negrului să spargă mai tîrziu pionii centrali. „D. Sch." și Mason cred că albul, recîștigînd pionul gambitului, dar pierzînd atacul, se află acum în poziție nefavorabilă. Se poate ca lucrul acesta să fie adevărat. Prin re-

tragerea damei la c2, albul n-ar fi pierdut însă un tempo (vezi mutarea a 17-a).

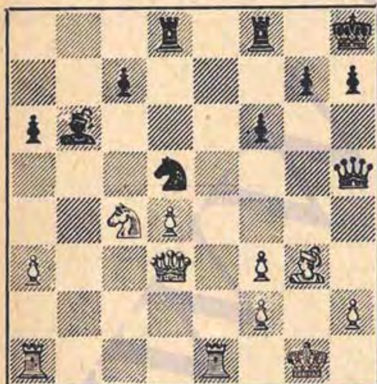
13. ...	Cg8-e7
14. Cb1-a3	0—0
15. Ca3-c4	d6-d5 !
16. e4:d5	Ce7:d5
17. Dc3-c2	Dd8-f6
18. Nc1-g5	...

Deoarece atacul trece la negru, am căutat să aduc nebunul pe flancul regelui.

18. ...	Df6-g6
19. Dc2-d2	f7-f6
20. Ng5-h4	Nd7-g4
21. Nh4-g3	...

Dacă 21. Ce1, atunci 21... Dh5 22. Ng3 Ne2, cîştigînd calitatea.

21. ...	Ta8-d8
22. Tf1-e1	Dg6-h5 !
23. Dd2-d3	Ng4:f3
24. g2:f3	Rg8-h8
25. a2-a3	...

25. ...	Nb6-a7

In comentariile sale, Steinitz se limitează să indice că negrul ar fi putut cîştiga un pion prin 25... Cf4 26. N:f4 (?) T:d4 etc.

Steinitz a văzut mutarea 25... Cf4, dar n-a făcut-o probabil pentrucă a prevăzut un oarecare atac pentru alb, care i-ar fi dat cel puţin pionul înapoi, deoarece nebunul ar fi rămas atacat de cal. La 25... Cf4 aveam intenţia să răspund 26. Db3 ! Ch3+ (26... N:d4 27. N:f4) 27. Rg2 N:d4 28. Tad1.

După aceasta, negrul are trei continuări :

A) 28... Cg5 29. h4 Cf7 30. N:c7 Td7 (30... D:h4 31. Ng3 Dh5 32. Te4 Ne5 33. Th1 Dg6 34. Tg4 cu atac puternic) 31. Ng3 ; dacă 31... g5, atunci 32. Te4.

B) 28... c5 29. f4 şi retragerea calului negru este îngreuiată ; dacă, de exemplu, 29... g5 30. fg fg (?), atunci 31. T:d4 cd 32. Ne5+ cu cîştig de figură. Dacă 29... N:f2 atunci 30. T:d8 T:d8 31. Db6 ! ; apoi, după ce a luat figura, albul poate să facă remiză sau chiar să joace la cîştig, în cazul cînd reuşeşte să scape de şahuri ajungînd cu regele la e3 sau d3 şi lăsînd turnul sub atacul turnului e8.

C) 28... N:f2 29. T:d8 T:d8 30. N:f2 C:f2 31. R:f2 D:h2+ 32. Re3 şi dacă 32... Te8+ atunci 33. Rd3 etc.

In toate variantele arătate, remiza este cel mai bun rezultat pentru negru.

26. Ta1-b1	f6-f5
27. Tb1-b7 !	Na7:d4
28. Dd3:d4	f5-f4
29. Cc4-e5 !	...

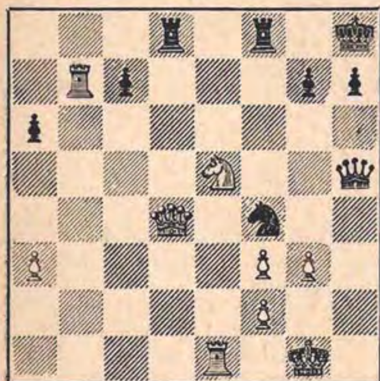
Dacă 29. Te5, atunci 29... D:f3 (ameninţînd Ce3) 30. Cd2 Dd1+ 31. Rg2 f3+ cu cîştigul damei.

29. ...	f4:g3
30. h2:g3	Cd5-f4

Vasquez observă că el ar fi preferat 30... Td6, cu scopul de a aduce turnul la h6, dar scapă din vedere 31. T:c7 ! Th6 32. Cf7+.

„Aveam intenţia să joc Ch3+ şi să sacrific calul la f2, dar după răspunsul excelent al lui Cigorin n-am

găsit nimic mai bun decît să mă întorc cu calul înapoi. Corect era 30... Dh3". — **Steinitz.**

31. Dd4-c3 ! ...

„Un răspuns strălucit şi adînc calculat !". — **Steinitz.**

31. ... Cf4-d5

Dacă 31... Dh3, atunci 32. gf Tf6 33. D:c7 Tg8 34. Cf7+.

„Nici un rezultat nu dădea nici 31... Ch3+ 32. Rg2 C:f2 din cauza 33. T:c7; dacă 33... Cd3, atunci 34. C:d3 D:f3+ 35. Rh2 Dh5+ 36. Rg1, şi albul cîştigă; dacă 33... Dh3+, atunci 34. R:f2 Dh2+ 35. Re3, şi albul trebuie să cîştige". — **Steinitz.**

32. Dc3-c5 Dh5-f5
33. f3-f4 Df5-c8
34. Tb7-b3 ! Cd5-b6
35. Te1-c1 Cb6-a8

[Singura mutare pentru a apăra pionul c7. La 35... Td5 ar fi urmat nu 36. D:c7? Td1+, ci 36. De7 ! cu ameninţarea T:c7.]

In poziţia aceasta, Steinitz a propus remiza.

36.Dc5-c4 ! ...

Dacă 36. Cc6, atunci 36... Td6 ! (36... Te8 37. Tb8 De6 38. D:f8+) 37. Tb8 D:b8 !, şi albului i-ar fi fost foarte greu să cîştige cu dama împotriva turnului şi calului.

36. ... Dc8-f5
37. g3-g4 ! Df5-f6

Dacă 37... D:f4, atunci 38. Cg6+ hg 39. Th3+ Dh6 40. Tcc3 Rh7 41. g5 Dh5 42. Dg4 etc.

38. Rg1-g2 ...

Continuînd 38. g5 Df5 39. g6, albul ar fi putut cîştiga calitatea pentru un pion, ceea ce ar fi fost mai tare (39... D:f4 40. Cf7+ T:f7 41. gf).

38. ... Ca8-b6
39. Dc4-e4 Cb6-d5

„Dacă 39... D:f4, atunci 40. D:f4 T:f4 41. T:c7 Ca8 (41... Cd5 42. Td7 !) 42. Te7 şi, dublînd turnurile pe linia a 7-a, albul trebuie să cîştige". — **Steinitz.**

40. f4-f5 Df6-g5

Cea mai bună mutare de apărare era 40... g5; albul ar fi avut un mic avantaj poziţional.

41. Tc1-h1 Rh8-g8

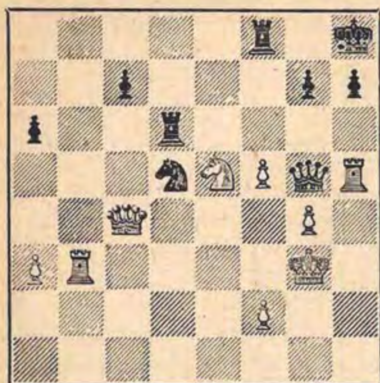
[41... Cf4+ 42. D:f4 D:f4 43. Cg6+ etc.]

42. Ce5-c6 Td8-d6
43. Rg2-g3 Cd5-f6

„Cea mai bună apărare era 43... Dd2 şi, dacă 44. Td3, atunci 44... Dc2". — **Steinitz.**

44. De4-c4+ Rg8-h8
45. Cc6-e5 Cf6-d5
46. Th1-h5 ...

Necesar. Dacă 46. Cg6+, atunci 46... T:g6 47. fg De5+.

46. ... Dg5-e7 ?

In comentariile sale, Steinitz consideră pe bună dreptate mutarea aceasta ca o greşeală grosolană şi spune că 46... Dd8 ar fi dus probabil la remiză, deoarece s-ar părea că continuarea 47. Cg6+ T:g6 48. fg Dd6+ etc. nu este bună pentru alb. Varianta aceasta a fost examinată după terminarea partidei şi eu am răspuns 49.f4! Negrului nu-i rămîne nici o şansă de remiză:

A) 49... D:f4+. (49... T:f4 50. T sau D:d5) 50. D:f4 C:f4; se poate continua 51. Tf5 C:g6 52. T:f8+ C:f8 53. Tb8 Rg8 54. Tc8 şi cîştigul este uşor pentru alb.

B) 49... c6 50. T:h7+ Rg8 51. Rb7 T:f4 52. Tb:g7+ Rf8 53. Td7 şi cîştigă.

47. Dc4:d5 Cedează.

Nr. 42. GAMBITUL EVANS

A 17-a partidă a meciului, jucată la 9 februarie 1892

M. I. Cigorin **W. Steinitz**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4 N:b4 5. c3 Na5 6. 0—0 d6 7. d4 Ng4

[Vezi comentariile partidelor 1 şi 15 din meci.]

8. Dd1-a4 Ng4:f3
9. g2:f3 ...

Am acordat atenţie mutării 9. d5, de exemplu 9... N:e4 10. dc b6 11. f4; cu toate că are doi pioni în plus, apărarea pentru negru este foarte grea.

9. ... e5:f4
10. c3:d4 ...

După aceasta negrul are latitudinea să joace la remiză (vezi comentariul la mutarea a noua a negrului în partida 15-a a meciului). Albul ar fi putut evita aceasta, jucînd 10. Nb5. N-am ales mutarea aceasta, în primul rînd pentru că eram convins că în partida a 17-a Steinitz nu va juca la remiză; în al doilea rînd, pentru că nu voiam să permit simplificarea jocului după 10... N:c3 11. C:c3 dc 12. N:c6+ bc 13. D:c6+ Rf8 14. D:c3. Examinînd acum această poziţie cu mult mai multă atenţie, găsesc că negrului îi este foarte greu să-şi dezvolte complet jocul, deoarece este necesară apărarea imediată a pionilor a7, c7 sau d6, dacă negrul joacă c7-c5. La 14... Df6, albul poate juca 15. Db3 (15... D:a1 16. Nb2). In această poziţie, dama se arată mai tare decît două turnuri.

10. ... a7-a6

Făcînd această mutare, Steinitz a avut în vedere sacrificiul de figură peste trei mutări.

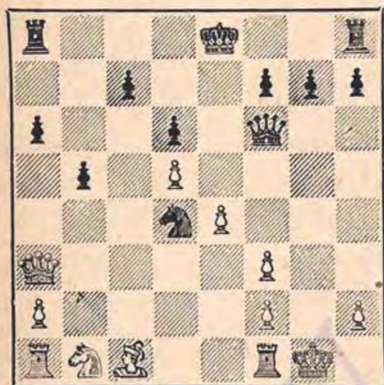
11. Nc4-d5 Cg8-e7
12. Nd5:c6+ ...

In revistele de şah s-a scris că m-am gîndit la mutarea aceasta aproape o oră. Am examinat nu numai urmările mutării 12. N:c6+, care după cum va vedea cititorul s-au arătat foarte complicate şi primejdioase, ca şi mutarea 12. Ng5 cu multe variante. Iată una din ele: 12. Ng5 f6!

13. Ne3 b5! 14. Db3 C:d5 15. D:d5 Ce7 16. Dh5+ Cg6 (16... g6 17. Dh6) 17. Dd5 Ce7! 18. Dh5+ etc. — repetare de mutări.

12. ...	Ce7:c6
13. d4-d5	b7-b5
14. Da4-a3	Cc6-d4
15. Da3:a5	Dd8-f6
16. Da5-a3	...

Singura apărare; dacă 16. Cc3, atunci 16... C:f3+ 17. Rg2 Ch4+ 18. Rh3 Df3+ 19. R:h4 h6, şi albul nu poate să se apere împotriva matului după g7-g5+.

16. ...	Cd4-c2

Dacă 16... Ce2+ 17. Rh1 C:c1 18. T:c1 D:a1, atunci 19. Cc3 şi, desigur, avantajul material este de partea albului. Steinitz, după cum am aflat, a examinat şi 16... b4, dar a preferat mutarea din partidă. După toate probabilităţile, el a vrut să joace la cîştig, deoarece după 16... b4 17. Db2, după cum a arătat chiar el, negrul trebuie să se mulţumească cu remiza (17... D:f3 18. D:d4 Dg4+ şah etern). Steinitz a considerat atacul 17... C:f3+ 18. Rg2! Ch4+ 19. Rg3 Df3+ 20. R:h4 Dg2 ca riscat pentru negru din cauza 21. f4 D:f1 22. D:g7.

Mutarea 17. Db2 nu era însă singura care salva partida. Albul putea, dacă voia, să nu se mulţumească cu remiza, ci să facă mutarea neprimejdioasă 17. Dd3. După terminarea partidei au fost examinate amănunţit diferitele variante şi, în special, următoarea: 17... C:f3+ 18. Rg2 Ch4+ 19. Rh3 D:a1 20. R:h4 D:a2 21. Cd2! 0—0. Steinitz s-a convins că varianta aceasta este primejdioasă pentru negru, cu toţi cei patru pioni în plus pe care-i are, atît după 22. Dd4, cu ameninţarea Nb2 şi Ta1, cît şi după 22. Cb3, cu scopul de a juca Cb3-d4-f5. Steinitz a încercat să se întoarcă cu dama la f6, fără să ia pionul a2, dar şi în acest caz au survenit variante nefavorabile negrului.

A doua zi el a arătat lui Vasquez mutarea mai bună 19... Cg6 (în loc de 19... D:a1), pe care însă n-am avut ocazia s-o examinez împreună cu Steinitz. Impotriva lui Vasquez am reuşit să obţin o partidă bună pentru alb, atît după 20. e5, cît şi după 20. Db3 Dh4+ 21. Rg2; dacă 21... Dg4+, atunci 22. Rh1 D:e4+ 23. f3; negrul are trei pioni pentru figură, dar apărarea lor este dificilă.

17. Da3-d3	Cc2:a1
18. Dd3-e2	0—0
19. Nc1-b2	Df6-h6
20. Nb2:a1	Ta8-e8
21. Rg1-h1	f7-f5
22. Tf1-g1	Tf8-f7
23. Cb1-d2	Dh6-h5
24. De2-d3	b5-b4
25. Tg1-g3	...

Pentru alb este mai favorabil să atace decît să cîştige pionul e6, chiar dacă ar putea să-l ia fără să fie pedepsit.

Apărînd punctul f3, albul poate răspunde la 25... fe, cu 26. C:e4 ameninţînd Cf6+.

25. ...	a6-a5
26. Rh1-g2!	...

Pentru a avea posibilitatea de a continua cu Cd2-b3-d4 etc.

26. ... Dh5-h4

„După 26... Te7, negrul ar fi putut rezista mult mai mult". — **Steinitz.**

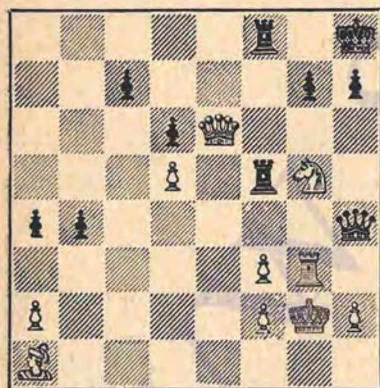
27. e4:f5 a5-a4
28. Cd2-e4 Te8-b8

Evident, negrul nu poate întreprinde nimic pentru apărare.

29. Ce4-g5 Tb8-f8
30. Dd3-e3 ! ...

Mai tare decît luarea cu turnul; acum se amenință C:f7, T:f7, De8, şi mat în două mutări.

30. ... Tf7:f5
31. De3-e6+ Rg8-h8

32. Na1:g7+ ! ...

Am dat mutarea aceasta în plic înaintea întreruperii pentru masă. Albul avea la dispoziţie şi o altă continuare, cu mutarea 32. De7. Avînd timp suficient şi nevrînd să scap ocazia de a da lovitura decisivă, m-am gîndit aproape 40 de minute, ceea ce a neliniştit pe prietenii mei. Existau diferite sacrificii tentante de damă, dar toate întîrziau cîştigul la cea mai bună apărare a negrului.

„Atacul minunat conceput şi condus de alb se încheie cu un sacrificiu elegant". — **Steinitz.**

32. ... Rh8:g7
33. De6-e7+ Rg7-g6
34. Cg5-e6+ Dh4:g3+
35. h2:g3 Tf8-f7
36. De7-e8 b4-b3
37. a2:b3 a4:b3
38. g3-g4 Tf5-e5
39. De8-g8+ Cedează.

Albul dă mat în trei mutări.

Nr. 43. PARTIDA SCOŢIANĂ

A 19-a partidă a meciului, jucată la 16 februarie 1892

M. I. Cigorin **W. Steinitz**

Comentarii de W. Steinitz

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. d4 ed

4. Cf3:d4 Dd8-h4

[Continările obişnuite sînt 4... Cf6 şi 4... Nc5. Apărarea 4... Dh4 îi plăcea şi lui Cigorin cînd juca cu negrele. Teoria arată că albul, sacrificînd un pion, obţine un joc excelent (de exemplu 5. Cf3 D:e4+ 6. Ne2 sau 6. Ne3) cu avantaj de dezvoltare, în timp ce negrul pierde rocada; vezi şi partida Nr. 103. Actualmente, apărarea 4... Dh4 nu se mai joacă.]

5. Cd4-b5 Dh4:e4+
6. Nc1-e3 Re8-d8
7. Cb1-c3 De4-e5

Mai bună este aci mutarea lui Rosenthal 7... Dg6 şi, dacă 8. Cd5, atunci 8... Cb4.

8. Cc3-d5 Cg8-f6

După 8... Nd6 9. C:d6, negrul ar fi avut un joc strîmtorat, cu orice piesă ar fi luat calul.

9. Cb5:c7 Nf8-d6

Mai bine era 9... C:d5 10. C:d5 D:b2 etc.

10. f2-f4 ! ...

10. ... De5-e4

Dama neagră ar fi fost în poziție rea și după 10... D:b2 11. Tb1 D:a2 (sau 11... Da3 12. Cb5) 12. Ta1 Db2 și acum albul, după dorință, ori face remiză jucînd 13. Tb1, ori continuă atacul jucînd 13. Nc4 sau 13. C:f6 N:c7 14. Cd5 cu joc bun.

11. Nf1-d3 De4:g2
12. Th1-g1 Dg2:h2
13. Dd1-f3 Cf6:d5
14. Cc7:d5 ! ...

Cigorin conduce în mod strălucit atacul. Mutarea din partidă, desigur, este cu mult mai tare decît 14. Th1 D:h1+ 15. D:h1 C:e3 etc.

14. ... Dh2-h6
15. 0—0—0 f7-f5

„Albul amenința 16. f5. Dacă 15... g6, atunci 16. f5 Df8 17. Ng5+ Ne7 18. C:e7 C:e7 19. fg fg 20. D:f8+ T:f8 21. Tde1 Te8 22. T:e7 T:e7 23. Te1 și albul cîștigă". — M.C.

16. Nd3:f5 g7-g6
17. Cd5-f6 ...

Mult mai tare ar fi fost 17. Ne4 urmat de f4-f5 și Ng5.

„Negrul are de asemenea două mutări la dispoziție. Mă îndoiesc dacă această continuare ar fi putut da un cîștig rapid partidei". — M.C.

17. ... Dh6-f8 !

Nu se putea 17... gf 18. T:d6 Tf8, din cauza 19. Dh5 ! și, dacă 19... T:f6, atunci 20. D:h6.

18. Nf5:d7 ...

[Foarte tare era și 18. Ce4 Ne7 19. Nh3.]

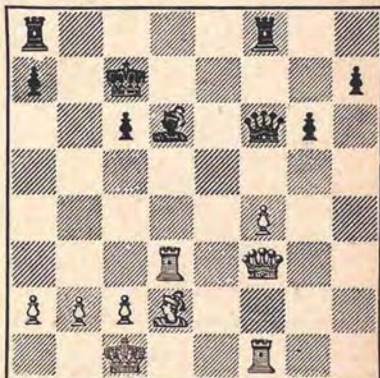
18. ... Df8:f6
19. Nd7:c6 Rd8-c7 !
20. Nc6-e4 Th8-f8
21. Tg1-f1 Nc8-d7
22. Td1-d3 Nd7-c6

Cea mai bună. Dacă 22... Tae8, atunci 23. Tfd1 Te6 24. f5 gf 25. T:d6.

[Ultima mutare a comentariului este grea deoarece după 25... T:d6 26. Nf4 fe, jocul este în favoarea negrului. Jucînd însă 25. N:b7 !, albul obține o poziție cîștigată.]

23. Ne4:c6 b7:c6
24. Ne3-d2 ! ...

O mutare excelentă !

24. ... Nd6-c5

Mai bine ar fi fost şi ar fi dat o apărare bună 24... a5 25. Tb3 Nc5 şi, dacă 26. Nc3, atunci 26... Nd4; datorită pionului liber, negrul ar fi avut chiar şanse de cîştig.

„La 24... a5 ar fi urmat 25. Nc3! Df7 (sau A) 26. T:d6! R:d6 27. Ne5+ Re7 28. D:c6 De6 (sau 27... Tfd8 28. Dc5+ Re8 29. Te1 şi cîştigă) 29. Db7+ Dd7 30. Nd6+! şi cîştigă.

A) 25... D:f4+ 26. D:f4 N:f4+ (dacă 26... T:f4, atunci 27. Tfd1! şi cîştigă) 27. T:f4 T:f4 28. Ne5+ etc. — **M.C.**

25. Nd2-c3 Df6-f7

O greşeală fatală. Singura resursă era însă 25... De6.

26. Nc3-e5+ Rc7-b7
27. Tf1-d1 Df7-c4

Dacă 27... De6, atunci 28. Tb3+ Nb6 29. Td6 Dc4 30. Tc3 şi albul cîştigă; sau 27... D:a2 28. Tb3+ şi albul cîştigă în cîteva mutări.

28. Td3-c3 Dc4-b5
29. Tc3-b3 Nc5-b4
30. Td1-d7+ Rb7-b6
31. Ne5-c7+ Rb6-a6

32. Tb3:b4! ...

O lovitură finală de maestru!

32. ... Cedează.

[„Seaca şi incolora" — după expresia lui Alehin[1] — partidă scoţiană a strălucit în această întîlnire în toate culorile curcubeului; la tablă se afla doar Cigorin!]

Nr. 44. PARTIDA SPANIOLA
(Apărarea Cigorin)
A 3-a partidă a meciului, jucată la 13 octombrie 1893

S. Tarrasch **M. I. Cigorin**
Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 Cf6

4. 0—0 d7-d6
5. d2-d4 Cf6-d7

După părerea mea, permiţînd dublarea pionilor negri, negrul nu capătă o partidă inferioară. In manuale este examinată numai mutarea 5... Nd7.

„O noutate care nu poate fi criticată. Negrul caută să menţină punctul e5 şi în felul acesta îngreuiază mai mult atacul albului decît prin continuările obişnuite. In continuare, albul caută să-şi menţină pionii centrali pe cîmpurile d4 şi e4, evitînd atît înaintarea prematură la d5, cît şi schimbul prematur d4:e5". **Tarrasch.**

„Ideea principală a acestei manevre este de a evita schimbul pionilor centrali şi prin aceasta a face inactiv nebunul regelui alb". — **Steinitz.**

[Prima utilizare a acestei mutări de către Cigorin într-o partidă serioasă. Cu toate că originala manevră a lui Cigorin contravine în mod deosebit principiilor „şcolii noi", principalii reprezentanţi ai atitudinii „ştiinţifice" faţă de şah, Tarrasch

[1] Cartea turneului de la New-York, 1924, pag. 83.

M. I. CIGORIN (1833)

şi Steinitz, s-au exprimat favorabil despre această mutare, desigur datorită faptului că folosind-o în cinci partide ale meciului cu Tarrasch, Cigorin a cîştigat trei partide, pierzînd două, iar învingătorii, cum se ştie, nu sînt judecaţi...

Deşi această apărare, în forma ei iniţială, este rar întîlnită, totuşi ideea ei fundamentală este aplicată în cîteva sisteme din partida spaniolă, elaborate şi aplicate în practică de către maeştrii sovietici.]

6. Cb1-c3	Nf8-e7
7. Cc3-e2	0—0
8. c2-c3	Ne7-f6
9. Ce2-g3	Cd7-b8

In urma schimbării poziţiei mi s-a părut neplăcut să permit dublarea pionilor după 9... a6 10. N:c6 bc, deoarece albul ar fi obţinut atac jucînd 11. Cf5 (h5). A prevedea urmările atacului nu era posibil.

10. h2-h3	a7-a6
11. Nb5-c4	Cb8-d7
12. Nc1-e3	Cc6-e7

13. Dd1-d2	...

„D. W." informează că doctorul Tarrasch a indicat o continuare elegantă (!) pentru examinarea căreia a fost nevoie de timp: 13. Cg5 h6 (?) 14. N:f7+ T:f7 15. Ce6, mai departe e uşor de înţeles. Sau 13... Cg6(?) 14. C:h7 R:h7 15. Dh5+ şi 16. D:g6. Aceste variante arată numai cum nu trebuie să joace negrul. Schallopp [1], probabil, presupune just că, după 13. Cg5 N:g5 14. N:g5 h6, negrul obţine uşor joc satisfăcător.

Dacă negrul ar fi dorit să păstreze nebunul la f6, atunci, la 13. Cg5, el ar fi putut juca 13... Cb6 14. Nb3 h6.

[Cum a arătat marele maestru D. Bronstein, la 13... Cb6, albul ar fi putut răspunde cu o combinaţie interesantă: 14. N:f7+ T:f7 15. C:f7 R:f7 16. de N:e5 17. f4! urmat de e4-e5!]

13. ...	Ce7-g6
14. Ta1-d1	Dd8-e8
15. Rg1-h2	Rg8-h8
16. Nc4-b3	Nf6-e7
17. Nb3-a4	...

Scopul acestei mutări este uşor de înţeles: dorind să-şi aducă nebunul la c2, Tarrasch provoacă b7-b5, ceea ce slăbeşte, cum presupune el, pionii negrului.

„D.W." găseşte că această mutare este o „pierdere de tempo" şi crede că ar fi fost indicat imediat 17. Cf5. Dacă în cazul acesta negrul retrage nebunul şi apoi joacă Cf6, ameninţînd să cîştige un pion, ce a obţinut în acest caz albul cu mutarea sa Cf5?

Schallopp observă că „albul n-are nici un fel de iniţiativă; el trebuie să joace imediat 17. Ce1 sau 17. Cf5, urmat de 18. g4"". Dacă albul ar fi jucat 17. Cf5 Nd8 18. g4, atunci după 18... Cf6 19. Nc2 b6 şi Nb7 n-ar fi obţinut oare negrul atac?

17. ...	b7-b5
18. Na4-c2	Cd7-f6
19. Cf3-e1	Cf6-g8
20. f2-f4	e5:f4

[1] Schallopp Emil (1843—1919) — maestru german — a comentat cîteva cărţi de turneu.

21. Ne3:f4 Cg6:f4
22. Dd2:f4 Cg8-h6
23. Ce1-f3 f7-f6
24. e4-e5 ...

„Mai prudent era 24. Tde1 sau 24. Dd2, urmat de Ch4". — **Tarrasch.**

24. ... Nc8-e6
25. e5:f6 Ne7:f6
26. Df4-e4 Ne6-g8

„Acum, negrul a parat toate atacurile". — **Tarrasch.**

27. De4-d3 ...

După 27. D:e8 Ta:e8 28. a3 Nd5, după cît se pare, negrului i-ar fi rămas un mic avantaj pozițional; majoritatea jucătorilor ar fi preferat jocul negrului.

27. ... De8-d7
28. Td1-e1 g7-g6
29. Dd3-d2 Nf6-g7
30. b2-b3 Ch6-f7 !

31. Dd2-d3 ...

Mutînd calul la f7 am avut intenția să-l aduc prin d8 și e6 la f4. Dacă aș fi mutat calul la d8, dama fiind la d3, atunci albul răspunzînd 32. Ch4 ar fi amenințat sacrificiul calului la g6 și după hg D:g6 nu poate fi parat șahul damei la h5. Probabil, sacrificiul acesta de cal l-a și avut în vedere Dr. Tarrasch, cînd a jucat dama la d3.

31. ... Ta8-e8
32. Cg3-e4 Cf7-h6 !
33. Te1-e2 Ch6-f5
34. Tf1-e1 Dd7-d8
35. Ce4-g3 Te8:e2
36. Dd3:e2 Cf5:g3
37. Rh2:g3 Dd8-f6
38. De2-e4 ...

După 38. Rh2 c5 39. dc dc 40. c4, albul ar fi pierdut un pion, la fel ca în partidă: 40... Df4+ etc.

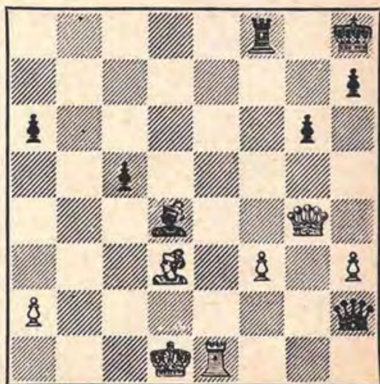
38. ... c7-c5 !

„O mutare de atac foarte puternică, care scoate în evidență slăbiciunea mutării 30. b3". — **Tarrasch.**

39. d4:c5 d6:c5
40. c3-c4 Df6-d6+
41. Rg3-f2 b5:c4
42. b3:c4 Ng7-d4+
43. Rf2-e2 Ng8:c4+
44. Nc2-d3 Nc4-d5
45. De4-g4 Nd5:f3+

Mai tare era 45... Nc3 46. Tf1 (46. Tc1 N:f3+ 47. gf Dh2 și cîștigă) N:a2; cu perechea de nebuni și pioni în plus, negrul ar fi cîștigat mai ușor.

46. g2:f3 Dd6-h2+
47. Re2-d1 ...

47. ... Dh2:a2

Erau greu de prevăzut urmările continuării 47... Nc3 48. Te2 Dh1+ 49. Rc2 Da1 50. Dc4 Nd4 51. Te7 Tb8 52. Rd2.

Klementz[1] a demonstrat că, după 52... Dg1, albul nu poate salva partida. Iată cele mai interesante și mai dificile variante:

A) 53. Te2 Tb4 54. Dd5 Nc3+ 55. R:c3 Dc1+ 56. Tc2 De1+ 57. Td2 Da1+ 58. Rc2 Tb2+ 59. Rc3 T:a2+, și negrul cîștigă dama sau dă mat.

B) 53. Te4 Df2+ 54. Ne2 Tb2+ 55. Rd3! De1 56. Te8+ Rg7 57. Dg8+ Rh6 58. Df8+ Rh5 59. f4+ T:e2 60. T:e2 Dc3+ 61. Re4 Dc4! și cîștigă.

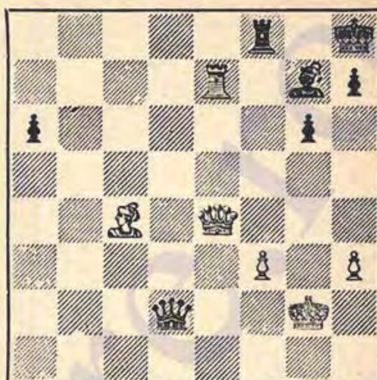
48. Te1-e7 Nd4-g7
49. Dg4-e4 Da2-b3+
50. Rd1-e2 Db3-b2+
51. Re2-f1 c5-c4

Trebuia dat mai întîi un șah cu dama la c1; după 52. Rg2 (52. Re2 c4 53. N:c4 Nc3) Dd2+ 53. Ne2, negrul ar fi obținut aceeași poziție ca și în partidă, păstrînd cei doi pioni în plus.

„Un sacrificiu de pion complet inutil, care pune în discuție cîștigul. Cel mai simplu ar fi fost să fi înaintat cu pionul „a", deși și atunci, din cauza nebunilor de culori diferite, negrul n-ar fi avut un joc ușor". — **Tarrasch.**

52. Nd3:c4 Db2-c1+
53. Rf1-g2 Dc1-d2+

(Vezi diagrama)

54. Rg2-g3 ...

Mutarea aceasta ușurează negrului cîștigul. Mai bine era 54. Ne2.

Dr. Tarrasch afirmă că ar fi făcut remiză cu nebuni de culori diferite. Să speri că vei face remiză punînd speranțe în nebunii de culori diferite, cînd pe tablă sînt pioni pe ambele flancuri, nu este întotdeauna posibil. Dr. Tarrasch spune că negrul nu poate evita schimbul turnurilor. Schimbul poate fi evitat, dar negrul n-are motive să caute să-l evite, de exemplu 54. Ne2 Nf6 55. Te8 T:e8 56. D:e8+ Rg7 57. De4 a5 58. Rf1 Dc1+ 59. Rg2 Dg5+ 60. Dg4 Dd2. Dacă 61. Rf1, atunci 61... Nd4, amenințînd Dc1+; dacă însă 61. De4, atunci 61... a4. In unele cazuri, negrul poate permite schimbul damelor, după care să transforme pionul „a" cu ajutorul regelui.

54. ... Ng7-d4
55. Te7:h7+ ...

Albul nu putea para cele două amenințări: Df2+ și Dg5+.

55. ... Rh8:h7
56. De4-h4+ Dd2-h6
57. Dh4:d4 Dh6-g5+
58. Rg3-f2 Tf8-d8
59. Dd4-a7+ Rh7-h6
60. Da7:a6 Dg5-h4+
61. Rf2-g2 Td8-d2+
62. Nc4-e2 Dh4-e1
63. Cedează.

[1] Klementz G. F. (1846—1908) — șahist bun din Petersburg, redactor al unor rubrici de șah.

Nr. 45. PARTIDA SPANIOLĂ

A 7-a partidă a meciului, jucată la 20 octombrie 1893

S. Tarrasch **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. Cc3 Nb4 6. Cd5 Na5

7. 0—0 d7-d6

După toate probabilitățile, mutarea aceasta este mai bună decît 7... b5, cum s-a jucat în a cincia partidă a meciului.

8. d2-d3 Nc8-g4
9. c2-c3 Cf6-d7
10. Cd5-e3 ...

Fără îndoială, mai bine decît 10. Ne3, la care ar fi urmat 10... b5 11. Nb3 (c2) Ce7 și apoi c7-c6, dacă albul nu ia calul e7.

10. ... Ng4-h5

După cum se va vedea, negrul pierde un pion, dar obține în schimbul lui un atac foarte promițător pe flancul regelui.

11. Na4:c6 b7:c6
12. Dd1-a4 Na5-b6
13. Da4:c6 0—0
14. Ce3-f5 ...

Albul nu putea să scape de dublarea nefavorabilă a pionilor, deoarece la retragerea calului la f3 ar fi urmat Ne2.

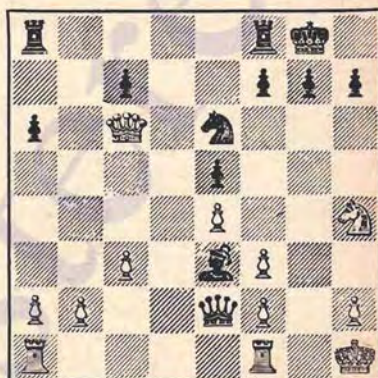
14. ... Cd7-c5
15. d3-d4 Cc5-e6
16. d4:e5 Nh5:f3
17. g2:f3 d6:e5
18. Rg1-h1 ...

„Cea mai bună apărare era 18. Dc4, deși și atunci negrul ar fi obținut, după Df6 și g7-g6, un atac excelent". — **Tarrasch.**

18. ... Dd8-d3 !
19. Nc1-e3 Dd3-e2 !
20. Cf5-h4 ...

Albul nu poate apăra pionul f3 prin Rg2, din cauza 20... N:e3 21. C:e3 Cg5.

20. ... Nb6:e3

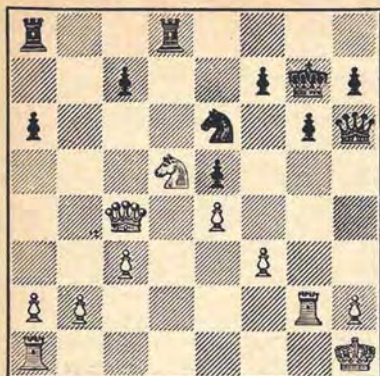
21. f2:e3 ...

„Nu era mai bine nici 21. Tae1, din cauza 21... D:f2 ! 22. T:f2 N:f2 23. Cg2 N:e1, după care turnurile negre decid partida". — **Tarrasch.**

21. ... De2:e3
22. Dc6-c4 Tf8-d8
23. Ch4-f5 De3-d2
24. Tf1-g1 g7-g6

Dacă 24... D:b2, atunci 25. T:g7+ și negrul, dacă ia turnul, este făcut mat de o manieră cunoscută, în cinci mutări : 26. Ch6+ etc.

25. Tg1-g2 Dd2-f4
26. Cf5-e7+ Rg8-g7
27. Ce7-d5 Df4-h6

28. Ta1-g1 ...

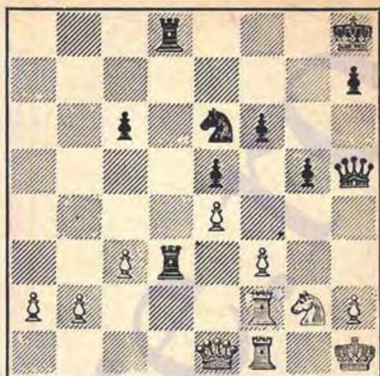
După 28. C:c7, doctorul Tarrasch a prevăzut următoarea continuare primejdioasă pentru alb: 28... Cf4! 29. C:a8 (29. Tf2 Tac8 30. Dc5 Cd3) C:g2 30. Dc7! (dacă 30. Tg1, atunci 30... Cf4 31. Dc7 Dh5 32. Tf1 Td1 şi cîştigă) Dd2 32. D:e5+ Rg8 33. Tg1 Cf4 etc.

Este interesant că, în loc de 30... Dd2, negrul se pare că ar fi putut juca 30... Dh5 31. D:d8 D:f3 32. Dd1! D:e4 33. Rg1 Cf4 34. Dd2 Ch3+ 35. Rf1 Dh1+ 36. Re2 D:a1, şi negrul, datorită ameninţării Cf4+ etc., trebuie să cîştige un al doilea pion.

28. ... Td8-d7!

„Sacrificînd pionul „a", negrul obţine un atac puternic pe coloana „d", în faţa căruia albul este fără salvare". — **Tarrasch.**

29. Dc4-c6 Ta8-d8
30. Dc6:a6 Td7-d6
31. Da6-e2 Rg7-h8
32. De2-e3 g7-g5!
33. De3-e1 f7-f6
34. Tg2-f2 c7-c6
35. Cd5-e3 Dh6-h5
36. Ce3-g2 Td6-d3
37. Tg1-f1 ...

37. ... Dh5-f7!

„O manevră excepţional de originală şi fină. Cigorin aduce dama pe flancul damei, unde va avea la dispoziţie multe linii de atac". — **Tarrasch.**

38. b2-b4 ...

Alubl a vrut, probabil, să împiedice calul să ajungă la c5. Mutarea din partidă este proastă, dar în orice caz este foarte greu pentru alb să se apere.

38. ... Df7-a7!
39. De1-c1 Da7-a6!
40. Dc1-c2 ...

Mutarea aceasta grăbeşte decizia. 40. Rg1 ar fi fost mai bine.

40. ... Da6-c4
41. Tf1-c1 ...

Albul nu poate salva partida deoarece, după 41. Rg1, negrul ar fi cîştigat pionul c3, apoi pionul „b" sau „a", sau după Cd4, pionul f3.

41. ... Td3:c3!
42. Dc2:c3 Dc4:c3
43. Cedează.

Nr. 46. DESCHIDEREA LUI CIGORIN

A 8-a partidă a meciului, jucată la 23 octombrie 1893

M. I. Cigorin **S. Tarrasch**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e2-e4 e7-e6
2. Dd1-e2 ...

[Mutarea aceasta a fost jucată pentru prima oară de Cigorin, în meciul cu Tarrasch.

In revista „Şahmatî", 1894, pag. 68—69, Cigorin a formulat o serie de idei interesante în legătură cu mutarea 2. De2 şi originea ei:

„Trebuie să spun, — a scris Cigorin, — că naşterea acestei mutări trebuie atribuită în bună măsură întîmplării. Aproape glumind am arătat-o într-o convorbire particulară, într-un cerc de şahişti, dar examinînd-o mai tîrziu am constatat că este departe de a merita o atitudine glumeaţă. Mi-a sărit în ochi o oarecare asemănare între poziţia care rezulta şi o poziţie dintr-una din partidele mele cu Steinitz (Steinitz avea albul): 1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 Cf6 4. d3 d6 5. c3 g6 6. Cbd2 Ng7 7. Cf1 0—0 8. Na4 d5 9. De2. Datorită poziţiei damei la e2, Steinitz a evitat necesitatea de a juca e4:d5, deoarece pionul e4 este apărat de d3. Pe această bază mi-a venit ideea planului de dezvoltare cu mutările g2-g3, Ng2 şi d2-d3. Sînt de părere că nu o dată întîmplarea a jucat un rol important în dezvoltarea deschiderilor.

Aprecierea mutării 2. De2 poate fi făcută numai în legătură cu întregul plan care decurge din ea şi nu izolat, cum au făcut domnii critici. Iată de ce îngustimea şi miopia aprecierilor lor este uimitoare. Unul, de exemplu, dînd varianta cu 3. d2-d4 (2. De2 Ne7), găseşte peste tot partida albului slabă dar, în intenţiile mele, cum am spus mai sus, nu intra cîtuşi de puţin înaintarea pionului la d4. Un alt critic spune că „mutarea 2. De2 duce la un joc „straniu", în care se amestecă apărarea siciliană, fianchetto şi franceză", şi că „apărarea după această mutare este mai uşoară decît după continuarea obişnuită...". Rezultatul partidelor meciului arată, după cît se pare, în mod suficient că apărarea nu este atît de uşoară pe cît i se pare domnului critic[1]. Al treilea, al patrulea, al cincilea etc. insistă că „mai tare era 2. d2-d4"... Este însă greu de sezisat sensul acestui „mai tare". Era un timp cînd auzind şi citind că ceva este „mai tare" înţelegeam despre ce este vorba: dar bunele timpuri ale adevărului au trecut şi sensul acestui **„mai tare"** a devenit pentru mine „mai întunecat".

Ca adaos la cele povestite de Cigorin despre felul cum i-a venit ideea mutării 2. De2, este interesant să reproducem părerea lui M. M. Botvinnik, care s-a exprimat că după 2. De2 „nu mai survine obişnuita partidă franceză, ci mai curînd indiana veche (cu culori inversate). Tocmai Cigorin a fost acela care a jucat primul indiana veche şi a elaborat schema acestei deschideri" — Şahmatî v SSSR., 1949, Nr. 2, pag. 27.]

2. ... c7-c5
3. g2-g3 Cb8-c6
4. Nf1-g2 Nf8-e7
5. Cb1-c3 Dd8-c7

Aş fi preferat 5... d6, renunţînd complet la mutarea calului la d4.

6. Cg1-h3 ...

Succesul pe care l-am avut în partida aceasta dă prilej domnilor co-

[1] Din 10 partide în care a fost jucată mutarea 2. De2, Cigorin a cîştigat 5, a pierdut 3 şi a remizat 2.

mentatori să considere mutarea calului la h3 mai tare decît la f3 unde, după părerea lor, „el stă mai rău decît la f3". Eu n-am acordat şi nu acord o importanţă deosebită acestei mutări.

6. ... a7-a6

La 6... Cd4 aveam intenţia să răspund 7. Dd1 şi nu 7. Cb5.

7. Ch3-f4 Cc6-d4
8. De2-d1 ...

Acum n-am mai găsit necesar să mut dama la d3, cu atît mai mult cu cît, după 8... Nf6 9. Ch5 Ne5, negrul ar fi ameninţat c5-c4; dacă 10. b3, atunci 10... b5.

8. ... Cg8-f6
9. d2-d3 b7-b5
10. 0—0 Nc8-b7
11. Nc1-e3 Ta8-c8
12. a2-a4 b5-b4
13. Cc3-b1 ! e6-e5

[Tarrasch considera mutarea aceasta şi cea precedentă ca greşite, deoarece au dat albului posibilitatea să ocupe punctele c4 şi d5.]

14. Cf4-d5 ! Nb7:d5
15. e4:d5 Dc7-d6

Pierdere de timp. Tarrasch n-a prevăzut replica albului.

16. Cb1-d2 ! Dd6-c7

Negrul ar fi pierdut calitatea după 16... C:d5 17. Cc4 De6 18. N:d4 cd 19. N:d5 D:d5 20. Cb6 etc.

17. Cd2-c4 h7-h5

Dacă 17... d6, atunci 18. Nh3 Td8 19. c3 etc.

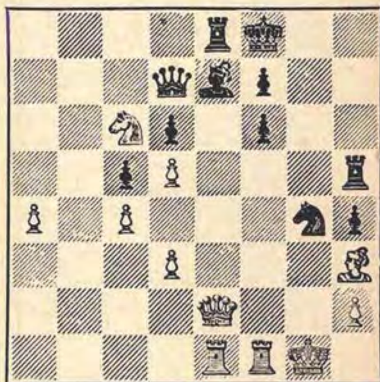
18. f2-f4 Cd4-f5
19. Ne3-d2 e5:f4
20. Nd2:f4 d7-d6
21. Dd1-e2 Tc8-d8
22. Ta1-e1 Re8-f8

Nu era bine 22... 0—0 23. Nh3, şi negrul este silit să dea un pion prin 23... Cg4.

23. c2-c3 a6-a5
24. Nf4-d2 b4:c3
25. b2:c3 Cf5-h6
26. Cc4:a5 Cf6-g8
27. Ca5-c6 Td8-e8
28. c3-c4 Dc7-d7
29. Nd2-f4 h5-h4
30. g3-g4 Ch6:g4

Dacă 30... D:g4, atunci 31. D:g4 C:g4 32. C:e7 C:e7 33. N:d6 etc.

31. Ng2-h3 Cg8-f6
32. Nf4-g5 Th8-h5
33. Ng5:f6 g7:f6

34. De2:g4 ! Cedează.

La 34... Tg5 ar fi urmat 35. D:g5.

Nr. 47. PARTIDA SPANIOLĂ

A 15-a partidă a meciului, jucată la 3 noiembrie 1893

S. Tarrasch **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. Cc3 d6

6. d2-d4 Cf6-d7

„D. Sch." repetă la fiecare partidă jucată cu această apărare același lucru: „Din punct de vedere teoretic, corect este 6... ed 7. C:d4 Nd7". Dar... adeseori, și în cazul de față în special, „punctul de vedere teoretic" este sinonim cu șablonul. Căci ce este „teoreticul" în șah decît ceea ce poate fi găsit în manuale și la ceea ce caută să se limiteze aceia care nu pot găsi ceva mai tare sau egal, însă original.

7. Cc3-e2 Nf8-e7
8. c2-c3 0—0
9. Ce2-g3 Ne7-f6
10. h2-h3 Cc6-e7
11. 0—0 Ce7-g6
12. Na4-b3 ...

La 12. Cf5 aș fi răspuns 12... Te8 și după aceea, eventual, b7-b5 și Cf8.

12. ... Tf8-e8
13. Dd1-d3 Cd7-f8
14. Cg3-e2 ...

Din explicațiile doctorului Tarrasch se vede că el voia să împiedice pe negru să-și aducă calul prin e6 la f4.

14. ... Dd8-e7

(Vezi diagrama)

15. Nb3-c2 ...

„Mult mai tare ar fi fost 15. d5" — observă „D. Sch.". Unde este acea măsură pe baza căreia să poată fi stabilită „tăria" acestei mutări? Este curios că adversarul meu, dimpotrivă, a evitat să înainteze pionul d5, iar eu m-am străduit să-l forțez la aceasta și mi-am atins scopul două mutări mai tîrziu.

15. ... Nc8-d7

„D. Sch." observă în mod just că negrul ar fi putut să obțină un joc mai liber prin mutarea 15... d5, dar eu n-am jucat așa deoarece am găsit nefavorabilă continuarea 15... d5? 16. de C:e5 17. C:e5 D:e5. „D. Sch." se oprește aci, considerînd jocul negrului pe deplin „liber". Următoarele două variante demonstrează însă că negrul nu capătă, în orice caz, un joc mai bun:

A) 18. Cg3 de 19. C:e4;
B) 18. Nf4 D:e4 19. D:e4 de 20. N:c7.

16. Nc1-e3 Ta8-d8
17. d4-d5 h7-h6!
18. Rg1-h2 Cf8-h7
19. c3-c4 Te8-f8
20. Ce2-g3 Ch7-g5

Prematur; trebuia jucat 20... Tde8! în primul rînd pentru a face loc damei, ceea ce era necesar pentru continuarea partidei, iar în al doilea rînd, pentru a amenința, după Cf5 N:f5 ef, cu mutarea e5-e4.

N-am jucat 20... Cf4, nu pentru că m-am temut de continuarea 21. N:f4 ef 22. e5 fg+ 23. fg g6! 24. ef D:f6, ci pentru că n-am vrut să eliberez nebunul albului.

21. Cf3:g5 Nf6:g5
22. Cg3-f5 De7-f6
23. g2-g3 Ng5:e3!
24. f2:e3 ...

La 24. D:e3 aş fi răspuns, cel mai probabil, 24... Tde8! (împiedicînd mutarea f2-f4).

24. ... Cg6-h8

După părerea „D. Sch.", ar fi fost mai bine 24... N:f5 25. ef Ce7, dar negrul, observ eu, ar fi riscat să piardă partida deoarece, după 26. g4, albul ar fi căpătat un atac bun. Pentru a preîntîmpina mutările Tf2, Tg1, Tfg2 şi înaintarea pionului la g5, negrul ar fi fost forţat să joace 26... g6 (dama nu poate muta din cauza f5-f6) 27. fg D:g6 28. De2 Dg7. Negrul se află, fără îndoială, în poziţie primejduită; albul poate dubla turnurile pe coloanele „f" şi „g".

25. Tf1-f3 Td8-e8
26. Ta1-f1 Nd7:f5

Chestiunea este de a şti dacă nu era mai bine să fi păstrat nebunul pentru atacul pionului h3. Negrul ar fi putut obţine acest lucru jucînd 26... Rh7, apoi 27... Dg5; nu e rău nici 27... g6 28. C:h6 Dg5.

27. Tf1:f5 Df6-e7
28. Nc2-d1 g7-g6
29. Tf5-f6 Rg8-g7
30. Tf6-f2 ...

Negrul avea intenţia să dea dama pentru două turnuri; după aceea, prin mutarea f7-f5, el şi-ar fi deschis coloana „f" pentru turnuri.

30. ... f7-f6

31. h3-h4 ...

Doctorul Tarrasch consideră, în mod just, mutarea 31. Ng4 ca mai tare. Albul a pierdut însă partida nu pentru că n-a făcut mutarea Ng4, ci pentru că înaintîndu-şi pionii „h" şi „g" pe linia a patra şi-a lăsat regele deschis.

31. ... h6-h5!
32. g3-g4 ...

Insuşi Dr. Tarrasch spune: „Partida aceasta, dacă se joacă corect, nu poate fi cîştigată de alb, chiar dacă înaintarea pionului ar fi fost pregătită de mutarea 32. De2; continuarea ar fi 32... Cf7 33. g4 hg 34. D:g4 Ch6, şi negrul poate respinge atacul". Sînt de părere că tocmai negrul este acela care obţine atac dacă, în loc de 34... Ch6, joacă 34... Th8 ameninţînd f6-f5.

32. ... h5:g4
33. Rh2-g3 ...

Dr. Tarrasch n-a luat pionul cu nebunul, din cauza continuării arătate chiar de el: 33... f5 34. ef D:h4+ 35. Nh3 Tf6! etc.

33. ... Ch8-f7
34. Nd1:g4 Tf8-h8
35. Tf2-h2 Te8-f8
36. h4-h5 g6:h5

37.	Ng4:h5	Tf8-g8
38.	Rg3-f2	Rg7-f8
39.	Tf1-h1	Cf7-g5 !
40.	Rf2-e2	De7-h7
41.	Th2-h4	Dh7-g7
42.	Dd3-c2	Th8-h6
43.	Dc2-a4	Th6:h5 !

„Acest elegant sacrificiu de calitate forțează jocul". — **Tarrasch.**

44.	Th4:h5	Cg5:e4
45.	Da4-d1	Dg7-g2+
46.	Cedează.	

Nr. 48. DESCHIDEREA LUI CIGORIN

A 18-a partidă a meciului, jucată la 9 noiembrie 1893

M. I. Cigorin — **S. Tarrasch**

Comentarii de M. I. Cigorin și M. M. Botvinnik

1. e4 e6 2. De2 Ne7 3. b3 d5

4.	Nc1-b2	Ne7-f6
5.	Nb2:f6	...

In partidele precedente am făcut mutarea 5. e5. După părerea mea, ambele mutări dau avantaje și dezavantaje egale albului, dar 5. e5 creează albului (și, poate, și negrului) un joc mai greu și mai complicat, cum s-ar zice, mai bogat în „stînci sub apă". Cel puțin aceasta este impresia pe care am avut-o în toate partidele. — **M.C.**

5.	...	Cg8:f6
6.	e4-e5	Cf6-d7
7.	De2-g4	0—0

In partida a 20-a, Dr. Tarrasch a jucat 7... g6, iar în a 22-a, din nou 7... 0—0. — **M.C.**

8. f2-f4 Cb8-c6

„In timpurile noastre, oricare maestru ar fi jucat întîi 8... c5". — **M.B.**

9. Cg1-f3 f7-f5

10.	Dg4-h3	Tf8-e8
11.	Cb1-c3	Cd7-f8
12.	Nf1-e2	...

„O mutare caracteristică lui Cigorin. Desigur, continuînd 12. Nb5, legînd calul c6 și, eventual, jucînd N:c6, albul s-ar fi asigurat împotriva tuturor primejdiilor. Dar Cigorin prefera să evite simplificările chiar la un preț mare. Acum negrul începe o ofensivă primejdioasă". — **M.B.**

12.	...	Cf8-g6
13.	Dh3-g3	d5-d4

„Alungînd calul de pe cîmpul c3, de unde apără pionul a2". — **M.B.**

14.	Cc3-a4	Cc6-b4
15.	Ne2-d1	d4-d3

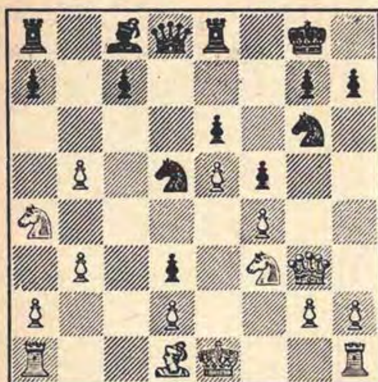
„Aceasta este cauza inițială a pierderii negrului. Subapreciind sau, pur și simplu, neobservînd mutarea a 18-a a albului, Tarrasch căuta să ajungă la variante forțate, dar nu este încă momentul pentru ele. Corect era 15... b5 16. Cb2 c5 17. 0—0 (17. a4 Na6 !) Nb7 ! (Cigorin a analizat numai 17... Cbd5 18. Cg5 h6 19. Nh5 sau 18... Cf8 19. a4 !), și negrul are o superioritate evidentă în centru și pe flancul damei, în timp ce turnurile albului sînt încă despărțite. Mai rămîne de demonstrat că, după continuarea simplă 15... Cbd5 16. C:d4 C:f4 17. Cf3 Nd7, negrul ar fi avut de asemenea cel puțin joc egal". — **M.B.**

16. c2-c4 b7-b5

Inutil condamnă domnii critici mutarea aceasta. Dr. Tarasch a văzut că albul oricum va cîștiga, mai curînd sau mai tîrziu, pionul d3 și că prin h2-h4 el poate obține un atac primejdios. — **M.C.**

„Altfel albul ar fi stat evident mai bine, deoarece pionul d3 este fără speranță slab". — **M.B.**

17. c4:b5 Cb4-d5

18. Cf3-d4 ! ...

„O mutare minunată, pe care este îndoielnic că Tarrasch a prevăzut-o. Dacă direct 18. 0—0, atunci 18... Cd:f4, şi calul negru f4 nu poate fi atacat, deoarece calul alb f3 n-are o mutare bună. Acum însă, după deplasarea calului alb de la f3 la c6, calul negru nu se mai poate menţine la f4, şi poziţia negrului în centru se prăbuşeşte". — **M.B.**

18. ... Cd5:f4

„Sau 18... Cg:f4 19. 0—0 ! Cg6 20. Cc6 Dh4 21. D:h4 C:h4 22. Cc5, cu cîştig de pion (22... a6 ? 23. ba N:a6 24. a4 !"). — **M.B.**

19. Cd4-c6 Dd8-d5
20. Ca4-c3 ! ...

„Ultimele trei mutări de cal constituie cea mai bună continuare a partidei. Greşit ar fi fost jucat la cîştigul calităţii prin 20. Nf3 D:b5 21. Ce7+ T:e7 22. N:a8, deoarece după 22... D:e5+ avantajul ar fi fost de partea negrului ; nefavorabil pentru alb era şi 21. Cc3 Dc5 22. b4 Db6 23. Ce7+". — **Tarrasch.**

20. ... Dd5-c5

„Negrul ar fi trebuit să joace aci 20... D:g2 21. Nf3 D:g3+ 22. hg Cd5 23. C:d5 ! (23. N:d5 ? ed 24. C:d5 Nb7) ed 24. N:d5+ Ne6". — **Tarrasch.**

21. b3-b4 ! Dc5-f8
22. 0—0 ! ...

„Astfel albul a făcut rocada abia la mutarea 22-a ! Dar mutarea aceasta cîştigă imediat pionul d3, deoarece calul f4 trebuie să se retragă". — **M.B.**

22. ... Cf4-e2+
23. Cc3:e2 d3:e2
24. Nd1:e2 Nc8-d7
25. Dg3-c3 ...

„Apărînd pionul b4 şi punctul d4. Lupta tăioasă s-a terminat în favoarea albului, care are deja un pion în plus. Acum începe faza tehnică a valorificării avantajului obţinut". — **M.B.**

25. ... Nd7:c6
26. b5:c6 Rg8-h8
27. d2-d4 Te8-d8
28. Ne2-c4 Df8-f7
29. Ta1-d1 Cg6-e7
30. b4-b5 Ce7-d5
31. Dc3-f3 Df7-e7

„Se învederează că nu este cîtuşi de puţin uşor pentru alb să-şi valorifice pionul în plus, deoarece poziţia are un caracter închis şi negrul stăpîneşte importantul punct de sprijin d5". — **M.B.**

32. a2-a3 Cd5-b6

„Dat fiind că albul a evitat tot timpul schimbul figurilor uşoare, negrul îl forţează, deoarece la 33. Na2 ar fi răspuns 33... a6 !, aducînd în joc turnul a8". — **M.B.**

33. Df3-b3 Cb6:c4

La 33... Cd5 ar fi urmat 34. N:d5 T:d5 35. T:f5 T:d4 36. T:d4 ef 37. Dd5 h6 38. e6 şi cîştigul nu este greu pentru alb. — **M.C.**

34. Db3:c4 g7-g6

„Intărind pionul f5. Rău ar fi fost 34... D:a3 35. D:e6 De3+ 36. Rh1 T:d4 37. T:d4 D:d4 38. D:f5, şi albul trebuie să cîştige uşor.

Cum să cîştige albul acum? Desigur, prin înaintarea pe flancul damei, de exemplu: 35. a4 Td5 36. Td3 Rg7 37. Tb1 Rf7 38. a5 Tb8 39. Tb4 Rg7 40. Td1 Rf7 41. Tdb1 şi nu există apărare împotriva înaintării b5-b6. Nu se vede cum ar fi putut negrul să se împotrivească realizării acestui plan. Cigorin însă ia o decizie neaşteptată: cu mutarea următoare el dă pionul înapoi, obţinînd un final de turnuri ceva mai bun". — **M.B.**

35. d4-d5 ...

„D. Sch." consideră mutarea aceasta o greşeală gravă, în urma căreia, la o continuare corectă, partida ar fi trebuit să se termine remiză. După părerea revistei, albul ar fi trebuit să străpungă pe flancul damei, în legătură cu mutarea 35. a4, şi în acest caz cîştigul partidei i-ar fi fost asigurat. Eu am examinat cea mai favorabilă poziţie pentru alb, anume 35. Dc5 Df7! 36. a4 Td5 37. Dc4, şi cu toate acestea m-am îndoit de cîştigul partidei. — **M.C.**

35. ... e6:d5
36. Td1:d5 Td8:d5
37. Dc4:d5 Ta8-d8!

„Cu mutarea aceasta, negrul cîştigă un pion important". — **M.B.**

38. Dd5-a2! De7:e5
39. Da2-a1 De5:a1

Schimbul damelor este obligator. Dacă 39... Td4, atunci 40. Te1 Df6 41. Te6! Td1+ 42. D:d1 D:e6 43. Dd8+, 44. D:c7+ etc. — **M.C.**

40. Tf1:a1 Rh8-g7

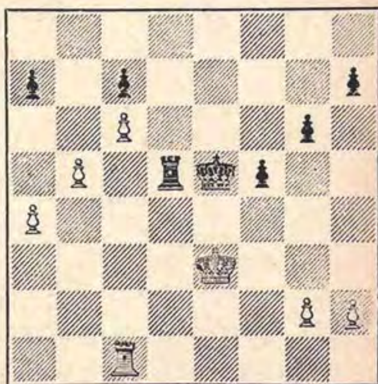
„Astfel s-a ajuns la un final de turnuri în care albul are un avantaj clar, care constă în pionii înaintaţi departe pe flancul damei, unde albul îşi poate crea un pion liber primejdios. In afară de aceasta, negrul are pioni slabi la a7 şi c7. Cu ultima sa mutare, negrul împiedică manevra Ta1-e1-e7". — **M.B.**

41. Rg1-f2 Rg7-f6
42. a3-a4 Td8-d5

„Negrul se menţine pasiv. Foarte interesantă ar fi fost încercarea de a schimba pionul slab a7 pentru a simplifica poziţia, de exemplu: 42... a6 43. Tb1 ab 44. T:b5 Td6 45. Tc5 Td4 46. a5 Re6 47. Re3 Ta4 şi Rd6; sau 43. Re3 Re6 44. h4 Td5 45. Tb1 ab 46. ab Rd6, şi albul este legat de apărarea pionului b5". — **M.B.**

43. Rf2-e3 Rf6-e5
44. Ta1-c1 ...

„După aceasta, mutarea a7-a6 nu mai este posibilă din cauza 45. b6. Acum devine clară deosebirea dintre poziţia din partidă şi variantele precedente: pionul b5 este apărat de pionul a4, şi turnul albului manevrează liber". — **M.B.**

44. ... g6-g5

„Această înaintare a pionilor nu-şi atinge scopul", — spune „D. Sch.", — deoarece pionul f5 devine slab.

Negrul ar fi trebuit să facă mutări de așteptare obținînd probabil, în acest caz, remiza". Ce mutări de așteptare are negrul? Să presupunem că mută cu regele; atunci Tc4, g2-g3, Th4 și, după h7-h5, Tb4, negrul este forțat să mute pionul la g5, după care albul, jucînd h2-h4, ar fi cîștigat și mai simplu partida. Dr. Tarrasch a căutat anume să împiedice pe alb să ocupe cîmpul h4 cu pionul". — **M.C.**

„O mutare bună, măcar pentru că ia albului cîmpul h4 (după Tc1-c4)". — **M.B.**

45. g2-g3 h7-h5

„Aceasta este însă o mutare inutilă. Mai simplu și mai tare era 45... h6. — **M.B.**

46. Tc1-c4 g5-g4

„O nouă slăbire. După cît se pare, după 46... Td1, albul n-ar fi putut întări poziția. Iată cîteva variante exemplificatoare:

A) 47. h4 gh 48. gh Te1+ 49. Rd2 Ta1;

B) 47. Tc5+ Re6 48. a5 Tb1 49. Rd3 Rf6 (sau h5-h4) 50. Rc2 Tb4 51. Rc3 Tb1 52. Td5 Re6 53. Tb7 T:b5 54. T:c7 T:a5 etc.".

47. Tc4-b4 Re5-e6

„In comentariile sale la această partidă, Cigorin a scris că, la 47... Rd6, albul răspunde 48. Td4 Rc5 49. T:d5+ R:d5 50. Rf4 Rc5 51. R:f5 Rb4 52. Re6 R:a4 53. Rd7 și cîștigă. Negrul însă poate juca mai tare și anume: 48... T:d4! 49. R:d4 Re6 50. a5 (nu 50. Rc5 f4) Rd6 51. a6 Rc6 52. Re3 Rd6! 53. Rd4 și remiza este inevitabilă. De aceea negrul putea totuși juca 47... Rd6". — **M.B.**

48. a4-a5! ...

„Ultima șansă. Dacă 48. Td4, atunci desigur nu 48... T:d4 49. R:d4 Rd6 50. a5 Re6 51. Rc5! și negrul trebuie să cedeze, ci 48... Te5+! 49. Rd3 Te1 50. Rd2 Th1 cu bune contrașanse". — **M.B.**

48. ... Re6-f6

„Dacă 48... Re5 49. b6 ab 50. ab cb 51. c7 Tc5 52. Tb5 sau 48... Rd6 49. Td4! Re5 50. b6 ab 51. ab cb (51... T:d4 52. bc) 52. T:d5+, albul ar fi obținut imediat cîștigul". — **M.B.**

49. b5-b6 a7:b6
50. a5:b6 c7:b6
51. c6-c7! ...

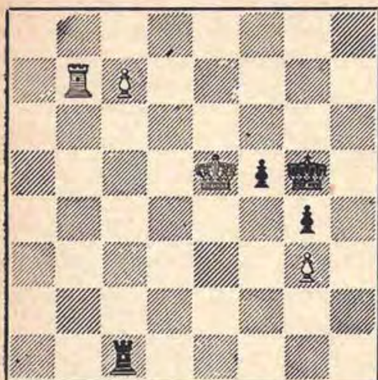
„Pentru a forța pe negru să oprească pionul cu turnul și nu cu regele". — **M.B.**

51. ... Td5-c5
52. Tb4:b6+ Rf6-g5

„Greșeala decisivă. Tarrasch încearcă să-și utilizeze pionul în plus pe flancul regelui, dar planul acesta se dovedește greșit. Dacă negrul și-ar fi adus regele pe flancul damei, el ar mai fi păstrat șanse de remiză și anume: 52... Rf7! 53. Tb7 Re6 54. Rf4 Rd7 55. c8D+ R:c8 56. Th7 Tc2 57. T:h5 Tf2+ 58. Re5 Rd7 59. T:f5 T:h2 60. Rf4 Re6 61. R:g4 Th8 — remiză". — **M.B.**

„Negrul se află în fața unei alternative neplăcute: dacă apără pionii cu regele, atunci pionul c7 decide partida; dacă însă regele se duce spre pionul c7, atunci după Th6 și Rf4, negrul își pierde pionii de pe flancul regelui". — **Tarrasch.**

53. Tb6-b7 h5-h4
54. Re3-d4 Tc5-c1
55. Rd4-e5 h4:g3
56. h2:g3 ...

56. ... Tc1-c3

Dr. Tarrasch observă că ar fi putut obține remiza prin mutarea 56... f4, lucru pe care îl afirmă și „D. Sch.". Imi aduc aminte că după terminarea partidei, Dr. Tarrasch a încercat această mutare și s-a convins repede că negrul nu mai avea salvare [1]. Următoarele variante demonstrează în mod clar acest lucru: 56... f4 57. gf+ Rh4 58. Rd6 Td1+ (58... g3 59. Tb8 g2 60. c8D T:c8 61. T:c8 g1D 62. Th8+ și cîștigă) 59. Re7 Tc1 60. Rd7 Td1+ 61. Rc8 g3 62. Rb8 Tc1 63. c8D+ T:c8 64. R:c8 Rg4 65. Tf7 Rf3 66. f5 g2 67. Tg7 și cîștigă. Aceasta nu este cîtuși de puțin singura cale de cîștig, există și altele. — **M.C.**

57. Re5-d6 Tc3-d3+
58. Rd6-e7 Td3-e3+
59. Re7-d6 Te3-d3+
60. Rd6-e5 Td3-c3
61. Tb7-a7 ! ...

Pentru a feri regele de șahuri la a8.

61. ... f5-f4
62. Re5-d4 ! Cedează.

Dacă 62... Tc6, atunci 63. Ta5+ și 64. Tc5. — **M.C.**

„Tot acest final deosebit de greu și interesant a fost condus de către Cigorin cu mare măiestrie". — **Tarrasch.**

Nr. 49. PARTIDA SPANIOLĂ

(Apărarea Cigorin)

A 19-a partidă a meciului, jucată la 10 noiembrie 1893

S. Tarrasch **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. Cc3 d6 6. d4 Cd7

7. Cc3-e2 b7-b5

In partida a 15-a s-a jucat 7... Ne7, în a 17-a, 7... f6. Găsesc că negrul poate duce apărarea și cu aceste mutări, cu același succes. Fiecare din aceste apărări își are particularitățile ei. In partida de față, mutarea 7... b5 a dat negrului contraatac.

8. Na4-b3 Cc6-a5 !
9. d4:e5 ...

Personal aș fi preferat continuarea 9. c3 C:b3 10. D:b3.

9. ... Ca5:b3
10. a2:b3 Cd7:e5

Dacă 10... de?, atunci după 11. Dd5, negrul ar fi pierdut pionul c5.

11. Cf3-d4 Nc8-b7
12. Ce2-g3 g7-g6
13. f2-f4 ...

Continuarea partidei arată că mutarea aceasta a creat albului greutăți simțitoare în apărarea pionului e4.

[1] Părerea aceasta, după cît se pare, a fost exprimată de către Tarrasch într-o publicație periodică sau în prima ediție a cărții „300 partide de șah". In a doua ediție, el spune: „Nici mutarea 56...f4 n-ar fi salvat partida" — și dă varianta care urmează, a lui Cigorin. Aceeași variantă o dă și M. M. Botvinnik. — N. G.

[Folosirea slăbiciunii pionului e4 este realizată în continuare de către Cigorin, cu o precizie clasică.]

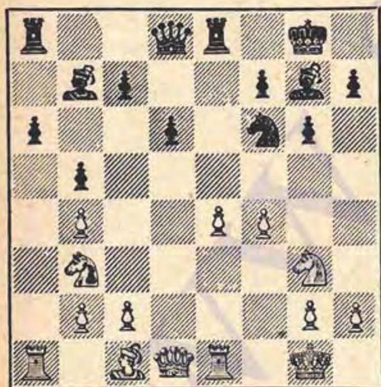
13. ... Ce5-d7
14. b3-b4 ...

Se poate presupune că albul a avut intenția să-și aducă calul la a5 pentru a-l schimba pe nebun, dar el nu-și atinge scopul, deoarece negrul poate pregăti nebunului o retragere la a8.

14. ... Nf8-g7
15. Cd4-b3 0—0
16. 0—0 ...

La 16. Ca5 ar fi urmat 16... N:e4 17. C:e4 Te8 și negrul recîștigă figura.

16. ... Tf8-e8
17. Tf1-e1 Cd7-f6

18. Cb3-d2 ...

Are oare albul posibilitatea de a apăra pionul în alt mod?

La 18. Dd3 ar fi urmat 18... De7 19. Cd2 d5 20. e5 D:b4 și dacă 21. ef T:e1+ 22. Rf2, atunci 22... T:c1 etc.

Dacă însă 18. e5, atunci 18... Cd5 19. ed [„După 19. Ca5 ar fi putut urma un sfîrșit strălucit: 19... Db8 20. ed Da7+ 21. Rh1 Df2 22. Tf1? D:g2+!! 23. R:g2 C:f4+ urmat de Ch3+ mat". — **Tarrasch**] D:d6 20. T:e8+ T:e8 și negrul are o poziție excelentă și un atac puternic, de exemplu 21. c3 (21. Cc5 Nc8 22. c3 C:c3 23. D:d6 cd etc.) Dc6 22. Ca5 Db6+ 23. Rf1 (23. Rh1 Df2 24. Nd2 C:f4) Na8 și albul are o poziție foarte proastă, care poate fi considerată pierdută.

18. ... Dd8-d7
19. h2-h3 Te8-e7
20. Te1-e2 Ta8-e8
21. Dd1-f1 ...

„La 21. De1 ar fi putut urma 21... Dc6 22. c3 C:e4 23. Cd:e4 (23. T:e4, f5 și cîștigă) f5 24. Cd2 T:e2 și negrul cîștigă". — **Tarrasch.**

21. ... h7-h5!
22. h3-h4 ...

Negrul amenințase cu h5-h4; dacă albul ar fi apărat pionul e4 prin 22. De1, atunci ar fi urmat 22... Dc6 23. c3 h4 24. Cf1 C:e4, și dacă acum 25. D:h4, atunci 25... C:c3!

22. ... Dd7-g4
23. Df1-f2 Dg4:h4
24. Cd2-f3 Dh4-g4
25. e4-e5 Cf6-d5
26. Cf3-h2 Dg4-d7
27. e5:d6 Dd7:d6
28. Te2:e7 Te8:e7
29. c2-c3 ...

„Partida albului este fără speranță și Cigorin, printr-un joc excepțional de tare și elegant, distruge poziția adversarului". — **Tarrasch.**

29. ... Cd5:b4
30. Nc1-e3 Cb4-d3
31. Df2-d2 Cd3:b2
32. Dd2-c1 Cb2-c4
33. Ne3-f2 h5-h4
34. Cg3-f1 Te7-e2
35. Ch2-f3 h4-h3
36. Cf1-g3 Nb7:f3
37. g2:f3 h3-h2+

38. Rg1-g2 Cc4-c3+
39. Rg2-h1 Dd6-c5

Negrul ar fi putut juca mai energic 39... D:f4, obligînd pe alb să sacrifice dama.

40. Cg3-e4 Ce3-g4
41. Rh1-g2 Cg4:f2
42. Ce4:f2 De6-c5
43. Cedează.

Nr. 50. DESCHIDEREA LUI CIGORIN

A 22-a partidă a meciului, jucată la 14 noiembrie 1893

M. I. Cigorin **S. Tarrasch**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e6 2. De2 Ne7 3. b3 d5 4. Nb2 Nf6 5. N:f6 C:f6 6. e5 Cd7 7. Dg4 0—0 8. f4 Cc6

9. c2-c3 ....

După părerea revistei „D. Sch." ar fi fost „mai simplu și mai solid 9. Cf3", cum am jucat în a 18-a partidă a meciului. In partida aceasta n-am vrut să renunț la rocadă, ori după 9. Cf3 Cb4 ar fi trebuit să răspund 10. Rd1; dacă 10. Ca3?, atunci 10... f5 11. Dg3 c5 12. c3 Da5 13. cb D:a3 și, fără îndoială, albul are un joc foarte rău.

9. ... d5-d4
10. Cg1-f3 d4:c3
11. Cb1:c3 Cd7-c5
12. d2-d4! f7-f5

După 12... C:d4 13. 0—0—0, negrul trebuie să piardă calul.

13. e5:f6 Dd8:f6
14. Ta1-d1! ...

„După 14. 0—0—0, negrul ar fi putut să-și înainteze în mod favorabil pionul „e", anume: 14. 0—0—0? e5! 15. Nc4+ Rh8 16. fe? Dh6+ 17. Dg5 T:f3 18. D:h6 T:c3+ 19. Rb2 (19. Rd2? Ce4+) gh și cîștigă". — **Tarrasch.**

14. ... Cc5-d7

Continuarea 14... e5 15. Nc4+ Rh8 16. fe N:g4 17. ef etc. nu este favorabil negrului.

15. Nf1-d3 ...

Pentru a avea o partidă pe deplin „liniștită", se putea apăra pur și simplu pionul f4 cu g2-g3; chiar și în acest caz albul ar fi avut o poziție bună; calul său ar fi putut ocupa mai tîrziu cîmpul e5. Am vrut însă, evitînd schimbul damelor, să joc la atac.

15. ... Df6-h6

„La 15... D:f4 ar fi urmat 16. D:f4 (în favoarea albului ar fi fost 16. D:e6+ Rh8 17. Cd5 Cc5) T:f4 17. Cb5 și pionul c7 nu poate fi apărat. La 15... e5 ar fi urmat 16. Cd5! Dd8 17. Dh5 etc.; sau 16... Dd6 17. Dh4 sau, însfîrșit, 16... Dh6 17 C:c7". — **Tarrasch.**

16. 0—0! ...

Albul ar fi avut o partidă excelentă și după 16. Cg5 Cf6 17. Dg3; o continuare interesantă ar fi putut surveni după 17... Ch5? 18. N:h7+ Rh8 19. Dh4! T:f4 20. Tf1! și albul are o poziție cîștigată.

16. ... Cd7-f6

La 16... T:f4 ar fi urmat 17. N:h7+ Rh8 (17... R:h7 18. Cg5+) 18. Dg3 T:f3 19. T:f3 R:h7 20. D:c7; albul amenință să cîștige dama precum și, după Cc3-e4-d6, o figură.

[Tarrasch spune că tocmai acum ar fi trebuit să joace, în sfîrșit, e6-e5, dar nu dă nici o variantă.]

17. Dg4-g3! ...

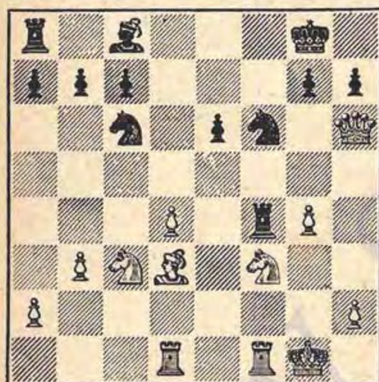
„17. Dg5 D:g5 18. C:g5 h6 19. Cf3 Cd5 20. C:d5 ed ar fi dus la un joc egal". — **Tarrasch.**

17. ... Cf6-h5
18. Dg3-h4 Tf8:f4
19. g2-g4 ...

M-am decis să sacrific un al doilea pion, considerînd că am posibilitatea să obțin mai tîrziu remiza dacă atacul nu reușește.

Examinînd și variantele cu 19. Del, se poate ajunge la convingerea că atacul obținut de alb justifică pe deplin sacrificiul pionului f4. Astfel, de exemplu, la 19... Nd7 sau 19... Tf7 ar fi putut urma 20. d5 sau 20. Ce4.

19. ... Ch5-f6
20. Dh4:h6 ...

20. ... g7:h6

Este riscant să explici prin supoziții de ce Dr. Tarrasch n-a luat pionul g4. „D. Sch." face următorul comentariu la mutarea a 20-a a negrului: „O greșeală de neiertat. Cu mutarea 20... T:g4+, negrul ar fi putut cîștiga un al doilea pion și o dată cu el, probabil, partida; atunci Dr. Tarrasch ar fi ieșit învingător din marea luptă".

„D. Sch." se înșeală. Insuși Dr. Tarrasch a declarat spectatorilor după terminarea partidei, că luarea pionului ar fi fost foarte primejdioasă [1]. Ni se pare că prima impresie a lui Tarrasch este cu mult mai îndreptățită, lucru pe care cititorii îl vor vedea imediat din următoarele variante:

Mai întîi voi examina o continuare care, după 20... T:g4+ 21. Rh1 gh 22. Nb5, duce aproape forțat la recîștigarea de către alb a celor doi pioni. N-am găsit un răspuns mai bun pentru negru decît 22... Nd7; atunci 23. Ce5 C:e5 24. T:f6 Nc6+! 25. N:c6 C:c6 26. Cb5 (26. T:e6 C:d4 27. Te7 ar fi dat de asemenea, probabil, remiză; în același fel 26. d5 ed 27. C:d5, cu amenințarea T:c6, asigură recîștigarea pionului) Td8 27. T:e6 C:d4 27. Te7 sau T:h6. Aceste variante arată posibilitatea albului de a obține remiză cu mutarea 22. Nb5, chiar în acele cazuri cînd negrului i-ar fi rămas un pion în plus pe coloana „h". Dar albul ar fi putut continua atacul cu mutările 22. Nc4 și b3-b4, amenințînd b4-b5; primejdia pentru negru constă în mutarea albului Ce5. De această amenințare, ale cărei urmări nu puteau fi întrevăzute, s-a temut probabil doctorul Tarrasch.

Cît de multilateral și primejdios putea fi atacul albului în cazul cînd negrul ar fi căutat, apărîndu-se, să mențină cei doi pioni în plus, se poate vedea din următoarele variante:

20... T:g4+ 21. Rh1 gh 22. Nc4 Nd7 23. b4 Tf8 24. a4.

A) 24... C:b4 25. Ce5 Tg7 26. C:d7 C:d7 27. N:e6+ Rh8 28. d5 a6 29. Ce4 (albul amenință Cc5) b6 30. Cg3 T:f1+ 31. T:f1 Te7 32. Ch5 și, amenințînd N:d7, albul cîștigă.

B) 24... Tg7 25. d5 ed 26. C:d5 C:d5 27. N:d5+ Rh8 28. Ce5! T:f1+ 29. T:f1 Te7 30. Tg1 și albul cîștigă o figură.

C) 24... Tg7 25. d5 Cd8 26. Ce5 Nc8 27. de C:e6 (27... N:e6 28. T:d8

[1] Atragem atenția cititorului asupra amintirilor lui A. I. Romaskevici (vezi. pag. 181) care a asistat la partidă din care rezultă că Tarrasch s-a gîndit mult la mutarea a 20-a. — N. G.

etc.) 28. T:f6 T:f6 29. Td8+ Tf8 30. T:c8 T:c8 31. N:e6+ etc.

In varianta A, după mutarea albului 28. d5, negrul ar fi găsit, probabil, o apărare mai bună dînd pionul c7 şi jucînd 29... Cc2 30. Cb5 Ce3 31. T:f8+ C:f8 32. Td3. Dar, în cazul acesta, jocul s-ar fi echilibrat şi rezultatul partidei ar fi fost problematic.

Aceste variante interesante le-am dat numai cu scopul de a arăta că doi pioni în plus în această poziţie nu constituiau pentru negru un avantaj clar, care să fi garantat cîştigul partidei. In ceea ce priveşte felul cum s-ar fi desfăşurat partida dacă s-ar fi jucat aşa, este dificil şi inutil să judecăm.

[In comentariile sale, Tarrasch se limitează la observaţia că, după luarea celui de al doilea pion, jocul ar fi fost mai uşor pentru el, dar că este greu de demonstrat cîştigul pe cale de analiză.]

21. Cf3-e5 Tf4:f1+
22. Nd3:f1 Cc6:e5
23. d4:e5 Cf6-d5

La 23... C:g4, albul ar fi avut la dispoziţie diferite continuări care i-ar fi putut asigura remiza, iar în unele cazuri, cîştigul partidei, de exemplu: 24. Nh3 C:e5 25. Td8+ Rf7 26. Cb5 Cc6 27. Th8 Rg7 28. Te8 Rf7 29. C:c7 Tb8 30. T:c8 etc., albul a rămas cu doi pioni contra unul pe flancul damei. Nu este rea nici continuarea indicată de Hoffer[1]: 24. Te1 h5! 25. Cb5.

24. Cc3-e4 b7-b6

Dacă 24... Nd7, atunci 25. T:d5 ed 26. Cf6+ etc.

25. Nf1-g2 Nc8-b7
26. Ce4-f6+ Rg8-g7

La 26... C:f6 ar fi urmat 27. N:b7 Tb8 28. ef T:b7 29. Td7; negrul nu poate menţine pionul în plus; albul ameninţă să se apropie cu regele de pionul e6.

27. Cf6-h5+ Rg7-g8
28. Ng2:d5 e6:d5

Mai bine ar fi fost 28... N:d5 29. Cf6+ Rg7 30. C:d5, ceea ce ar fi dus, cel mai probabil, la remiză. Albul ar fi putut să aibă perspective de remiză şi după 29. Tf1 (în loc de 29. Cf6+): 29... Tf8 30. Cf6+ Rh8 31. Tf4 Nb7 32. Td4 Nc8! 33. Rf2.

29. e5-e6! Nb7-c6

Necesar; albul ameninţa Tf1, Tf7, Cf6+, şi e6-e7. La 29... Nc8 ar fi urmat 30. Te1.

30. Td1-c1 Nc6-e8
31. Ch5-f6+ Rg8-g7
32. Cf6:d5 c7-c5
33. Tc1-f1! ...

„Cigorin conduce cu măiestrie finalul. Acum regele negru este izolat de pionul liber care, datorită calului, devine foarte primejdios şi stînjeneşte în mod deosebit mişcările figurilor negre". — **Tarrasch.**

33. ... Ta8-d8
34. Tf1-f5 Td8-d6

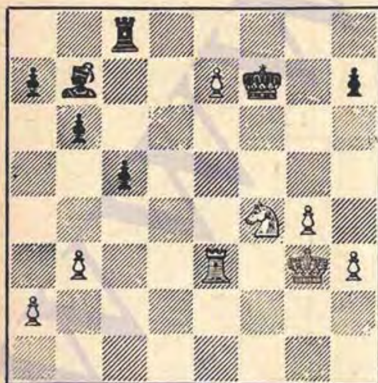
[1] Hoffer Leopold (1842—1913), cunoscut scriitor şahist, redactor al cîtorva reviste de şah englezeşti şi a numeroase rubrici.

35. Tf5-e5 ...

Mutarea 35. Cc7 ar fi dus la cîştigul nebunului, dar nu se ştie dacă şi la cîştigul partidei. Dr. Tarrasch a avut în vedere, probabil, următoarea continuare: 35. Cc7 Nc6! 36. e7 Td1+ 37. Rf2 Td2+ 38. Re3 T:h2 39. e8D N:e8 40. C:e8+ Rg6 41. Tf2 T:f2 42. R:f2 h5 43. gh+ R:h5 44. Cd6 a6; albul nu poate cîştiga pionul, iar negrul, aducîndu-şi regele pe flancul damei, forţează pe alb la schimbul pionilor.

[Mai tîrziu, G. F. Klementz a arătat că în varianta aceasta albul poate să joace mai tare: 39. Ce6+ Rg6 40. Cf4+ şi 41. Ch5+. Cigorin a observat că negrul, în varianta examinată ar fi putut juca în loc de 36... Td1+, 36... Rg6. Esenţa comentariului precedent al lui Cigorin nu se schimbă însă.]

35. ...	Td6-d8
36. Rg1-f2	Ne8-c6
37. Cd5-f4	Td8-f8
38. Rf2-g3	Rg7-f6
39. e6-e7	Tf8-c8
40. Te5-e6+	Rf6-f7
41. Te6:h6	Nc6-e4
42. Th6-e6	Ne4-b7
43. Te6-e3	...

43. ... Nb7-c6

La 43... Te8 ar fi urmat 44. Ce6!, şi negrul nu poate lua pionul". — Tarrasch.

44. g4-g5	Tc8-e8
45. Cf4-e6!	Te8-c8

Dacă 45... T:e7, atunci 46. Cd8+.

46. Ce6-f8	Rf7-g7
47. Te3-e6	Rg7-f7
48. Te6-e5	Rf7-g7
49. Rg3-f4	Nc6-e8
50. Rf4-f5	b6-b5
51. Te5-d5	Rg7-f7
52. Cf8:h7	c5-c4
53. Ch7-f6	c4-c3
54. Td5-e5!	Rf7-g7

La 54... c2 ar fi putut urma 55. g6+ Rg7 56. C:e8+ Rh6 57. Te1 c1D 58. T:c1 T:c1 59. Cd6, şi albul cîştigă.

55. Cf6:e8+	Tc8:e8
56. Rf5-e6	Te8-c8
57. Re6-d7	c3-c2
58. Te5-e1	Cedează.

Un cunoscut şahist din Harkov, A. I. Romaşkevici, a lăsat o descriere vie a atmosferei luptei în ultima partidă a meciului Cigorin—Tarrasch:

„Cînd am intrat în localul clubului, din cauza mulţimii publicului mi-am făcut loc cu multă greutate în sala care era plină pînă la refuz cu şahişti şi diferite alte persoane care se interesau de meci; într-o altă cameră, cu uşi de sticlă, era aşezată o masă de şah, la care stăteau Cigorin şi Tarrasch. Aci stăteau şi secundanţii faimoşilor maeştri, precum şi persoanele care transmiteau în sala comună mutările făcute, care erau executate pe tablele de demonstraţie, luate imediat în discuţie şi criticate de către spectatorii împărţiţi în grupe compacte, în jurul meselor de şah. In camera aceasta domnea o animaţie teribilă, se auzeau discuţii aprinse, chiar ţipete, exprimînd cînd aprobare cînd dezaprobare faţă de mutările făcute şi faţă de jucători. Intr-un cuvînt, publicul rece, fără suflet, birocratic

al Petersburgului, nu mai semăna cu el însuşi — se agita şi clocotea ca pe jeratic, cu atît mai mult cu cît Cigorin sacrificase deja un pion pentru atac şi nimeni nu putea spune dacă atacul avea să reuşească sau nu. Primejdia poziţiei lui Cigorin se accentua şi datorită faptului, evident pentru toată lumea, că Mihail Ivanovici Cigorin era teribil de emoţionat. Da, într-adevăr, Cigorin nu era nici pe departe acel Cigorin pe care-l văzusem cu 9 ani înainte, în plină înflorire a forţelor. Anii care trecuseră lăsaseră urme adînci asupra întregului aspect al lui Mihail Ivanovici. In păr îi apăruseră icicolo fire argintii, pe faţă începuseră să apară zbîrcituri, iar în ansamblu Cigorin se făcuse parcă mai plin, mai masiv. Nervii lui Mihail Ivanovici erau încordaţi pînă la limita extremă, iar dacă trebuia să stea de vorbă cu cineva, cînd ieşea în sala pentru public, după ce făcuse mutarea, în vocea lui se simţeau accente de iritare.

Publicul care asista la meci, după cît am putut să observ, se împărţea în mod net în două jumătăţi. Prima jumătate, compusă aproape exclusiv din ruşi, avea parcă o înfăţişare tulburată din cauza situaţiei primejdioase în care se afla partida lui Cigorin; cealaltă jumătate, compusă în cea mai mare parte din nemţi, care fumau tot timpul ţigarete şi ţigări de foi, avea o înfăţişare mulţumită şi părea convins de victoria sigură a lui Tarrasch. Pe ici — pe colo se auzeau deja observaţii ironice la adresa lui Cigorin, din care nu lipsea o oarecare notă de răutate şi venin, deoarece cu mare regret trebuie să spun că pe vremea aceea Cigorin avea mulţi duşmani personali. După impresia mea personală, în atmosfera încordată care se crease, Cigorin a trebuit să joace acest meci important în condiţii deosebit de nefavorabile, ceea ce, dacă ţinem seama de extrema nervozitate a lui Cigorin, n-a putut să nu influenţeze însuşi rezultatul întregului meci.

Dar iată că Cigorin face repede mutarea 20. Dh4:h6, schimbînd damele, dar în acelaşi timp permiţînd lui Tarrasch să dea un şah intermediar cu turnul, luînd astfel un pion neapărat de la g4, ceea ce i-ar fi dat un avantaj material constînd din doi pioni în plus.

Făcînd mutarea 20, Cigorin s-a smuls parcă de pe locul său şi a trecut în sala pentru public, unde tulburarea generală, provocată de ultimele două mutări ale sale, atinsese limita maximă. Faţa lui Cigorin se acoperise de pete pronunţate de culoare purpurie; el respira greu, iar muşchii feţei tresăreau nervos.

Şi în timpul acesta, acolo, la masa de şah, se desfăşura o dramă de alt gen: îmbrăcat într-o haină elegantă, cu o cravată la modă şi un guler tare imaculat şi scrobit, liniştitul şi echilibratul doctor Tarrasch, cu ochii fixaţi la pionul neapărat, care mergea obraznic înainte, îşi pierduse dintr-odată în mod vădit, şi liniştea şi echilibrul. Unde aveau să ducă toate acestea? Vizibil, el începu să se frămînte foarte tare şi era pur şi simplu dezorientat, neştiind ce să facă. După o lungă gîndire se hotărî să ia pionul „obraznic" şi întinse degetele spre el, dar, ca şi cum s-ar fi fript, îşi retrase dintr-odată mîna; şi lucrul acesta se repetă de cîteva ori la rînd, arătînd prin aceasta că doctorul, care dăduse de multe ori pacienţilor săi curajosul sfat „să nu se emoţioneze", predicînd „calmul deplin", de data aceasta n-a găsit, în mod evident, în farmacia sa, pentru sine însuşi, acest medicament atît de bun. Intre timp, minutele treceau, iar starea de nervi, foarte încordată a publicului atinsese limitele; în sfîrşit, doctorul Tarrasch făcu mutarea — şi nu se decise să ia pionul...

In sala pentru public s-a auzit un oftat general de uşurare. Situaţia s-a schimbat dintr-odată! Cigorin, cu faţa iluminată şi foarte agitat, a obţinut un atac puternic pe care l-a condus cu energia şi arta care-i erau caracteristice. Degeaba doctorul Tarrasch, care continua să se apere excelent, a încercat să salveze partida: el căzuse în menghina puternică a lui Mihail Ivanovici, din a cărei încleştare de fier n-a mai putut scăpa... Noaptea tîrziu, partida s-a terminat cu victoria lui Cigorin. Meciul fusese salvat şi s-a terminat la egalitate.

La întrebările spectatorilor — de ce n-a luat pionul oferit de Cigorin — Tarrasch a răspuns că luarea pionului era foarte primejdioasă pentru el. „Pentru timpul limitat de gîndire care îmi rămăsese, — a spus el, — n-am putut judeca toate urmările luării pionului, în timp ce Cigorin, dînd un al doilea pion, este de presupus că a văzut ceva favorabil lui, ceva ce eu n-am putut prevedea; m-am decis să nu risc". Cam în felul acesta a vorbit doctorul Tarrasch".

Nr. 51. GAMBITUL REGELUI REFUZAT

Turneul de la Hastings, 1895

M. I. Cigorin — **H. N. Pillsbury**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. f4 Nc5 3. Cf3 d6 4. Nc4 Cc6 5. Cc3 Cf6 6. d3 Ng4

7. h2-h3 Ng4:f3
8. Dd1:f3 Cc6-d4
9. Df3-g3 ...

Combinaţia aceasta, care implică sacrificiul calităţii este cunoscută din partida Blackburne-Andersen, jucată la turneul internaţional de la Viena, din 1873. Pillsbury considera că ea nu este corectă, în special pentru că negrul are posibilitatea de a-şi deplasa regele pe flancul damei (vezi mutarea a 11-a a negrului). „Handbuch"-ul consideră acest sistem de apărare ca cel mai bun şi ducînd la păstrarea de către negru a calităţii în plus, poziţia regelui nefiind primejduită. Albul poate însă obţine pentru calitate doi pioni, după care forţele se egalează, iar atacul rămîne de partea albului. Deşi mulţi comentatori arată că Pillsbury ar fi putut juca mai tare în multe momente ale partidei, şi chiar ar fi putut cîştiga dacă ar fi jucat aşa cum arată domnii comentatori (de exemplu la mutarea 30), totuşi, dacă Pillsbury ar fi putut urma aceste sfaturi, el n-ar fi făcut decît să uşureze adversarului său cîştigul partidei. Potrivit afirmaţiei revistei „D. Sch.", Pillsbury a declarat că el se aştepta la mutarea 9. Dg3.

9. ... Cd4:c2+

[„Deschiderea modernă" recomandă aci 9... ef 10. D:g7 Tf8 11. Rd1 De7 12. Tf1 Tg8 (12... 0—0—0? 13. T:f4 Ch5 14. T:f7) 13. Dh6 T:g2 în favoarea negrului.]

10. Re1-d1 Cc2:a1
11. Dg3:g7 Re8-d7

Ştiu că mulţi dintre jucătorii care asistau la partidă au exprimat părerea că, după mutarea aceasta, victoria este asigurată pentru Pillsbury. „Probabil, — spune „D. Sch.", — Pillsbury a studiat dinainte variantele şi a găsit că, la continuarea 11... Tf8 12. fe de 13. Ng5 Ne7 14. Tf1, albul obţine un atac puternic". Dacă 11... Tf8, atunci 12. fe de 13. Tf1 Ne7 14. Ng5 Ch5 15. N:f7+ Rd7 16. D:e5 şi albul trebuie să cîştige.

12. f4:e5 d6:e5
13. Th1-f1 Nc5-e7
14. Dg7:f7 ...

După părerea revistei „D. Sch.", mult mai tare ar fi fost aici 14. Ng5. Ca demonstraţie a acestei afir-

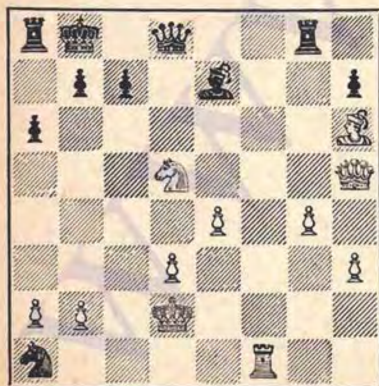
matii se dă următoarea continuare: 14... Tg8 15. D:f7 T:g5 16. De6+ Re8 17. T:f6 Tg7! (negrul era amenințat de un mat în două mutări) 18. D:e5 c6 19. Tf3, și negrul pierde un turn. Toate acestea sînt minunate. Dar era de crezut că la 14. Ng5 Pillsbury va răspunde 14... Ch5 15. D:f7 De8 16. N:e7 (16. De6+ etc. duce la remiză), D:e7 17. D:h5 Taf8. Reușește oare, în cazul acesta, albul să cîștige calul?

14. ...	Rd7-c8
15. Nc1-g5	Th8-f8
16. Df7-e6+	Rc8-b8
17. Ng5-h6	Tf8-e8
18. De6:e5	Cf6-d7
19. De5-h5!	Cd7-b6
20. Nc4-d5	a7-a6

Considerînd mutarea 20... a6 slabă, „D. Sch." indică continuarea 20... C:d5 21. C:d5 a5!, prin care negrul și-ar fi adus în joc turnul a8 prin a6 etc.

După 20... C:d5 este mai bine să se ia calul cu dama. Continuarea probabilă ar fi fost 21... D:d5 22. C:d5 și, dacă 22... a5, atunci 23. Nf4 Nd6 24. e5 Nc5 (24... N:e5 25. Te1) 25. e6 Nd6 26. N:d6 cd 27. e7 Ra7 28. Tf7 etc.

21. Rd1-d2	Cb6:d5
22. Cc3:d5	Te8-g8
23. g2-g4	...

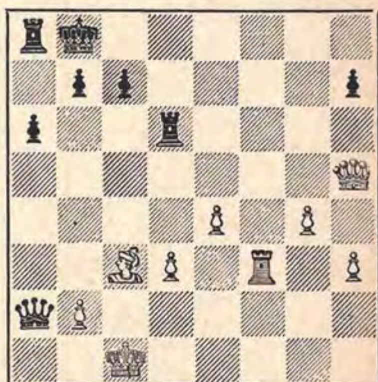
23. ...	Ne7-b4+

O manevră interesantă, observă „D.W.", mai simplu ar fi fost însă 23... Ng5+! etc. Același lucru este indicat și de „Times Democrat", care consideră că continuarea 24. N:g5 D:g5+ 25. D:g5 Cb3+ 26. ab T:g5 dă negrului șanse de remiză. Nu cumva autorul comentariilor nu poate cîștiga partida după 27. Tf7?

Em. Lasker, în ediția engleză a culegerii partidelor turneului de la Hastings, indică interesanta variantă: 23... Nc5 24. T:a1 (poate că 24. Tc1 să fie și mai bine) 24... c6 25. Nf4+ Ra7 26. Cc7 Dd4 27. D:c5+ D:c5 28. Ne3 D:e3+ 29. R:e3 Taf8 și negrul, după părerea lui, „ar fi avut șanse bune" (de remiză?).

N-ar fi obținut oare albul, după 30. Ce6 Tf6 31. Cd4 și, dacă 31... h5, atunci 32. Tg1, apoi Cf5 cu doi pioni liberi, șanse și mai mari de cîștig?

24. Cd5:b4	Dd8-d4
25. Cb4-c2	Ca1:c2
26. Rd2:c2	Tg8-g6
27. Nh6-d2	Tg6-d6
28. Tf1-f3	Dd4-a4+
29. Rc2-c1	Da4:a2
30. Nd2-c3	...

30. ...	Td6-c6

„De ce nu, mai întîi 30... h6?" — întreabă „Times Democrat". „D.W." recomandă de asemenea 30... h6, urmat de Ra7. Evident, Pillsbury a împiedicat 31. Tf8+ Ra7 32. Dc5+, după care albul ar fi cîştigat pionul c7 sau, după 32... Tb6 33. Nd4 calitatea, rămînînd cu un pion în plus. Pe de altă parte, „D. Sch." consideră că, prin mutarea 30... b5 cu ameninţarea b5-b4, negrul ar fi putut salva partida.

In primul rînd, ameninţarea 31... b4 nu este primejdioasă: 32. N:b4 Da1+ 33. Rc2 Da4+ 34. Rc3 Tc6+ 35. Nc5 Da5 36. b4 etc. In al doilea rînd, la 30... b5 ar fi putut urma 31. Tf8+ Rb7 32. T:a8 R:a8 33. D:h7 etc.

31. Dh5:h7	b7-b5
32. Dh7-e7	Da2-b3

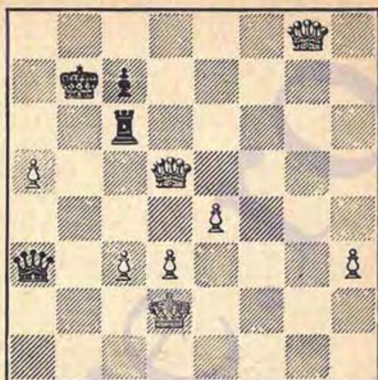
„D. Sch." consideră că Pillsbury n-a observat mutarea tare a albului 34. Tf5 şi că, jucînd 32... Da4, el ar fi obţinut oarecare şanse de remiză. Dacă negrul ar fi jucat 32... Da4, atunci, după 33. Rd2 a5, albul n-ar fi avut nevoie să joace cu turnul la f5; el ar fi forţat simplu schimbul damelor, jucînd 34. Da3, după care nu există îndoială asupra rezultatului partidei.

33. Rc1-d2	a6-a5
34. Tf3-f5!	Rb8-b7

Dacă 34... b4, atunci 35. Tb5+ Ra7 36. Nd4+! Ra6 37. Tc5! şi albul trebuie să cîştige.

35. Tf5-c5	Ta8-a6
36. g4-g5	Tc6:c5
37. De7:c5	Ta6-c6
38. Dc5-d5	Db3-a4
39. g5-g6	b5-b4
40. g6-g7	b4:c3+
41. b2:c3	Da4-a3
42. g7-g8D	...

(Vezi diagrama)

[Cunoscutul maestru şi ziarist şahist G. Marco povesteşte, într-una din corespondenţele sale de la acest turneu, un incident amuzant: „Cigorin făcînd damă, a pus în locul ei un turn răsturnat, după care s-a îndreptat spre camera vecină pentru a aduce o damă albă. Pe drum l-a întîlnit pe Lasker, care venea repede în întîmpinarea lui şi, considerînd că pe tablă albul mai avea încă doi pioni liberi, i-a întins trei dame albe, spunînd: „Sper, domnule Cigorin, că vă sînt suficiente!"]

42. ...	Da3:c3+
43. Rd2-e2	Dc3-c2+
44. Re2-f3	Dc2-d1+
45. Rf3-g3	Dd1-g1+
46. Rg3-h4	Dg1-f2+
47. Rh4-h5	Df2-f3+
48. Dg8-g4	Df3-f6
49. Dg4-f5	Df6-h6+
50. Rh5-g4	Dh6-g7+
51. Df5-g5	Cedează.

Nr. 52. DESCHIDEREA PIONILOR DAMEI

(Varianta lui Cigorin)

Turneul de la Hastings, 1895

Em. Lasker — **M. I. Cigorin**

Comentarii de P. A. Romanovski

1. d2-d4	d7-d5
2. Cg1-f3	Nc8-g4
3. c2-c4	Ng4:f3

Decizia lui Cigorin de a face schimb, poate fi explicată prin faptul că pe vremea aceea Cigorin era încă dominat de ideea găsirii unei continuări active pentru negru în gambitul damei.

4. g2:f3	Cb8-c6
5. Cb1-c3	e7-e6
6. e2-e3	Nf8-b4

O mutare care în diferite scheme ale gambitului damei a trecut ca un fir roşu prin întreaga activitate creatoare a lui Cigorin.

Astfel, de exemplu, el a jucat-o după mutările 1. d4 d5 2. c4 e6 3. Cc3 Nb4!, în ultima etapă a competiţiilor lui internaţionale, în partidele cu Marshall şi Bernştein (Barmen, 1905).

Ideile pe care sprijinea Cigorin această mutare a nebunului şi-au găsit exprimarea şi dezvoltarea în zilele noastre, în apărarea Nimzovici, precum şi în multe reflexii exprimate în legătură cu această temă de către campionul mondial Botvinnik şi de marele maestru Ragozin.

7. c4:d5	Dd8:d5

7... ed ar fi fost în contradicţie cu însăşi esenţa ideii lui Cigorin în acest sistem de joc, la baza căreia stă intenţia de a contraataca în centru şi pe flancul regelui. In acest caz, albul ar fi realizat, fără să fie stînjenit, planul de a face rocada lungă şi a ataca pe coloana „g", cu susţinerea pe diagonale a ambilor nebuni. Acum, însă, negrul ameninţă să dezvolte prin e6-e5 o presiune puternică în centru.

8. Nc1-d2	Nb4:c3
9. b2:c3	Cg8-e7

„Cigorin, geniu al jocului practic, consideră un privilegiu al său, ca la prima ocazie care i se prezintă, să arunce o provocare principiilor teoretice moderne ale şahului". — **Steinitz** (în cartea engleză a turneului).

10. Th1-g1	...

Rocada mică nu este lipsită de primejdii pentru negru. In afară de aceasta, este foarte tare grupul central de pioni care ameninţă să se pună în mişcare. In sfîrşit, albul ameninţa să-şi întărească şi mai mult poziţia prin 10. Db3, după 10...D:b3 (nu este bine 11... D:f3 12. Ng2 şi D:b7) 11. ab.

10. ...	Dd5-h5
11. Dd1-b3	Cc6-d8

Este îndoielnic dacă este mai bine 11... Tb8; după 12. Tg3, albul ar fi jucat c3-c4, apoi Nc3, pregătind străpungerea d4-d5, căreia negrul nu i-ar fi putut opune nimic dacă calul stă la c6.

12. Db3-b5+	...

Frica de teribilele atacuri ale lui Cigorin era — după cum se vede — atît de mare, încît chiar campionul lumii n-a putut rezista tentaţiei de a schimba cît mai iute damele în lupta cu faimosul reprezentant al gîndirii şahiste ruse.

După 12. Tg3 urmat de atacul de pioni în centru, apărarea negrului ar fi fost mult mai grea.

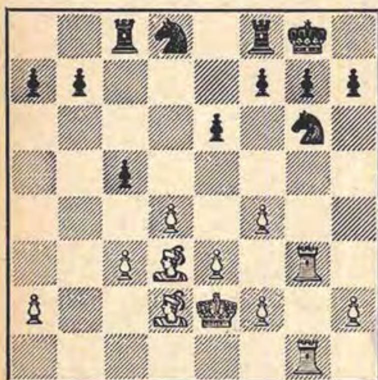
Partida intră acum într-o fază de lungi manevre de figuri, în care sare în ochi prudenţa extremă a lui Lasker în toate acţiunile care urmează şi evidenta consecvenţă a concepţiilor lui Cigorin.

12. ...	Dh5:b5
13. Nf1:b5+	c7-c6
14. Nb5-d3	Ce7-g6
15. f3-f4	0—0
16. Re1-e2	Ta8-c8
17. Tg1-g3	...

Planul albului se lămureşte. El vrea să dubleze turnurile pe coloana „g" şi să înceapă după aceasta atacul prin h2-h4-h5. Negrul trebuie să fie în gardă.

17. ...	c6-c5
18. Ta1-g1	...

Lasker nu vrea să riște, jucînd de exemplu 18. f5 ef 19. N:f5 Tc7. Negrul ar fi jucat apoi Te8 și, folosindu-se de poziția damei albe în centru, ar fi obținut posibilități apreciabile de contraatac. Strategia lui Lasker este evidentă: păstrînd un centru inatacabil, el vrea să-și distrugă adversarul pe flancul regelui, unde are avantaj de spațiu. Amenințarea h2-h4 este destul de neplăcută.

18. ... c5-c4 !

Mutarea aceasta și cea următoare determină caracterul luptei care urmează. Negrul organizează baze poziționale pentru caii săi și, în același timp, ia măsuri împotriva presiunii albului pe coloana „g". Se arată că decizia lui Lasker la mutarea a 12-a a fost prea optimistă. Ea lasă să se vadă existența unor anumite prejudecăți dogmatice, chiar la cei mai talentați urmași ai lui Steinitz.

Partida de față ilustrează în mod deosebit lupta lui Cigorin împotriva acestor prejudecăți, nu numai verbal, dar și în fapt — în lupta creatoare.

19. Nd3-c2 f7-f5

Blocînd întreaga armată de pioni albi din centru, asigurînd cîmpul d5 pentru unul dintre cai, apărînd punctul g7 prin mutarea Tf7, negrul capătă posibilitatea unui primejdios atac de pioni pe flancul damei (b7-b5, a7-a5).

Acum, pentru prima oară în această partidă, Lasker este obligat să se gîndească nu numai la inițiativă, ci și la luarea unor măsuri de apărare.

20. Nd2-c1 Tf8-f7 !
21. Nc1-a3 Tc8-c6
22. Na3-c5 Tc6-a6

„Provocînd a2-a4, negrul stînjenește și mai mult nebunul c2, în timp ce, după 22... a6 23. Na4 b5 24. Nc2, albul ar fi amenințat cu străpungerea a2-a4, după Tb1". — **G. Levenfiș.**

23. a2-a4 Cd8-c6
24. Tg1-b1 ...

Jocul pe coloana „g" n-a dat nimic. Albul face o încercare de a deplasa centrul de presiune pe coloana „b", obiectiv de atac fiind, în treacăt, pionul c4.

24. ... Tf7-d7
25. Tg3-g1 Cg6-e7
26. Tb1-b2 Ce7-d5
27. Re2-d2 ...

De 15 mutări, lupta se desfășoară fără nici un schimb. Nu este greu de observat că albul n-a obținut nimic, în timp ce negrul a făcut o serie de operații care au întărit simțitor poziția sa de pioni și figuri.

Metoda creatoare de gîndire a lui Cigorin a învins dogmatismul regulilor generale ale școlii poziționale steinitziene.

27. ... Ta6-a5

Acum apare amenințarea C:f4 urmat de T:c5. Scopul mutării negrului, se înțelege, nu constă în această amenințare ci, pur și simplu, în aducerea turnului pe o poziție mai bună, după părerea lui Cigorin.

28. Tg1-b1 b7-b6
29. Nc5-a3 g7-g6
30. Tb2-b5 Ta5-a6
31. Na3-c1 ...

Poziţia este originală şi interesantă. Nu se poate spune că turnul negru de la a6 se simte bine în întemniţarea lui, dar nici situaţia nebunilor albi care caută de asemenea să scape de inactivitate, a turnurilor albe care n-au găsit nici pe coloana „b" un obiectiv de atac, nu este mai bună. Totuşi, ultima mutare a lui Lasker, care desparte turnurile de flancul regelui, este cel puţin inestetică. Trebuia să fi revenit cu turnul la g1 şi să fi încercat un joc de legătură cu h2-h4. Era de considerat şi planul de străpungere cu f2-f3 şi e3-e4, cu sacrificiul pionului f4.

31. ... Cc6-d8!

Calul negru se îndreaptă spre d5, luînd albului posibilitatea de a-şi activiza figurile după Ta1 şi a4-a5.

32. Tb1-a1 Cd8-f7
33. Tb5-b1 Cf7-d6

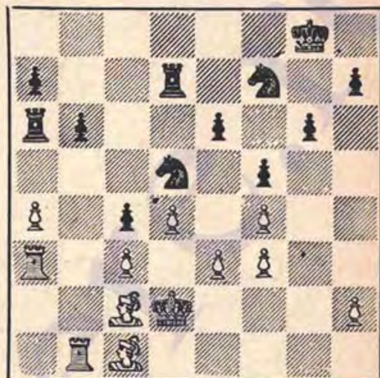
„Negrul execută planul de a ocupa cu caii punctele de susţinere d5 şi e4, dar nu observă o posibilitate tactică ce a apărut în urma pierderii de către alb a două tempouri importante. Continuînd cu 33... g5!, negrul ar fi forţat 34. fg C:g5, după care albul n-ar mai fi putut împiedica prin f2-f3 pătrunderea calului la e4. După 35. Nb2 Ce4+ 36. N:e4 fe se ajunge la o poziţie în care superioritatea calului negru asupra nebunului alb este evidentă". — **G. Levenfiş.**

34. f2-f3 Cd6-f7

Noua situaţie provocată de deplasarea pionului alb „f" pune în faţa lui Cigorin şi noi obiective.

35. Ta1-a3 ...

Albul se pregăteşte să întîmpine atacul negrului şi îşi eliberează regele de obligaţia de a apăra pionul c3.

35. ... g6-g5

Cigorin începe primul atacul. Continuarea expectativei ar fi permis albului să pregătească străpungerea e3-e4; de exemplu: 35... Cd6 36. Re2 Tf7 37. Nd2, apoi Tf1 cu ameninţarea e3-e4. Incepe faza ascuţirii luptei.

36. Rd2-e2! g5:f4
37. e3-e4 Cd5-f6
38. Nc1:f4 ...

Dacă 38... ef atunci 39. N:f5 Te7+ 40. Rf2 Cd6 şi apoi Cd5 cu poziţie excelentă.

38. ... Cf6-h5
39. Nf4-e3 f5-f4!

Acum pionii instalaţi simetric la c4 şi f4 stînjenesc din nou nebunii albi.

40. Ne3-f2 Ta6-a5
41. Tb1-g1+ Rg8-f8

[Mutarea din plic. După cum relatează Schiffers în „S.J.", Cigorin s-a gîndit foarte mult la ea.]

42. Ta3-a1 ...

„42. e5 b5 43. N:h7 C:e5! 44. Tg8+ Rf7 45. de b4! 46. cb T:e5+ 47. Rf1 Cf6 şi negrul, înapoind figura, obţine o poziţie cîştigată". — M.C.

[Cum a arătat maestrul I. A. Kan, după 48. Tg4 C:g4 49. fg Td1+ 50. Rg2 Te2 s-ar fi ajuns la o poziţie tăioasă cu şanse pentru negru.]

42. ... e6-e5
43. Ta1-b1 ...

Albul trebuia să accepte înaintarea d4-d5 închizînd turnul negru şi combinînd atacul asupra pionilor slabi e5 şi c4. Păstrînd însă un cal la f7, iar pe celălalt aducîndu-l la d6, negrul s-ar fi putut apăra cu succes.

43. ... Ch5-g7
44. Tb1-b4 Td7-c7
45. Nc2-b1 Cg7-e6
46. Tg1-d1 ...

La 46. d5? ar fi urmat acum, desigur, 46... Cc5 şi nu merge 47. T:c4? din cauza Cd6.

46. ... Ce6-d8!

Negrul vrea să alunge turnul alb de la b4 şi ameninţă acum Cc6, şi dacă T:c4, atunci Cd6.

47. Td1-d2 ...

„Singura mutare care ar fi salvat pionul era 47. d5; continuarea ar fi putut fi 47... Cd6 sau Cd8-b7-d6, cu scopul de a juca b6-b5". — M.C.

„Ultima greşeală şi, de data aceasta, decisivă. Rău era şi 47. Na2 din cauza 47... Cc6 (după 48. T:c4? Cd6 se pierde calitatea) şi 47. d5, din cauza 47... Cd6, şi caii negri sînt mai tari decît nebunii albi. Trebuia jucat 47. de! Cc6 48. Tb5 T:a4 49. e6 cu joc tăios; sau 48... T:b5 49. ab Cc:e5 50. Td5 Re7 şi partida albului este departe de a fi pierdută". — G. Levenfiş.

47. ... Cd8-c6
48. Tb4-b5 ...

„Dacă 48. T:c4, atunci 48... Cd6 cu cîştigul calităţii; nu însă 48... C:d4+?, din cauza 48. Td:d4 cîştigînd o figură; dacă 48. Nc2, atunci 48... ed 49. N:d4 C:b4 50. cb Th5 şi negrul cîştigă". — M. C.

48. ... Ta5:a4

Negrul a cîştigat un pion şi turnul său întemniţat intră în luptă cu mare forţă. Singura şansă a albului este acum să elibereze tabla de pioni, pentru a da putinţă de „plimbare" nebunilor săi. Lucrurile însă nu ajung pînă acolo. Cu perspicacitatea sa caracteristică, Cigorin dă o soluţie minunată problemei ivite.

49. d4:e5 Cf7:e5
50. Nf2-h4 Tc7-g7

Inconjurarea regelui alb din două părţi! Ameninţă Tg2+.

51. Re2-f2 Tg7-g6

Ameninţă Th6.

52. Td2-d5 Ta4-a1!

Pregătirea unei combinaţii finale, excepţional de frumoase.

53. Nh4-d8 Ce5-d3+!!
54. Nb1:d3 ...

Dacă 54. Rf1, atunci 54... Ccb4!

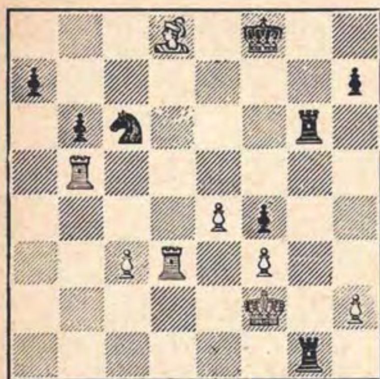
54. .... c4:d3
55. Td5:d3 ...

Este evident că nu exista nimic mai bun, dar la aceasta urmează:

55 ... Ta1-g1!

(Vezi diagrama din pag. 191)

Turnurile negre, care au acţionat atîta timp separat (spre deosebire de turnurile albe, care au conlucrat tot timpul împreună), se unesc în sfîrşit şi creează în mod armonic ameninţări imparabile de mat regelui alb. La 56. Tf5+ Re8 57. T:f4 ur-

mează 56... T6g2+ și Te1 mat. Strălucit!

56. Tb5-f5+ Rf8-e8
57. Nd8-g5 Tg6:g5
58. Cedează.

Una dintre minunatele partide ale lui Cigorin. Prin conținut, ea constituie o clară expunere a concepțiilor creatoare ale genialului maestru rus. Intr-adevăr, o partidă de neuitat!

Nr. 53. DESCHIDEREA PIONILOR DAMEI

(Apărarea lui Cigorin)

Turneul de la Hastings, 1895

S. Tarrasch — **M. I. Cigorin**

Comentarii de G. I. Levenfiș

1. d2-d4 d7-d5
2. e2-e3 Cg8-f6
3. Nf1-d3 Cb8-c6!

Foarte tare. Albul trebuie să joace imediat f2-f4, deoarece altfel urmează e5! și albul n-are timp să joace c2-c3.

4. f2-f4 Cc6-b4!
5. Cg1-f3 ...

La 5. Ne2 ar fi urmat 5... Nf5 6. Ca3 c5 7. c3 Cc6, cu joc excelent pentru negru.

5. ... Cb4:d3+
6. c2:d3 ...

Punctul e4 se întărește. Totuși, dublarea pionilor face ca masa de pioni a albului să nu mai fie mobilă.

6. ... e7-e6
7. 0—0 Nf8-e7
8. Cb1-d2 0—0
9. Dd1-c2 ...

Ultimele două mutări ale albului arată care este planul său: el vrea să oprească înaintarea pionului negru „c" și să blocheze flancul damei adversarului. Planul acesta este însă rău, deoarece nu poate fi realizat. Mai mult promitea 9. Ce5, 10. Cdf3 urmat de 11. g4, cu atac pe flancul regelui.

9. ... Nc8-d7
10. Cd2-b3 Nd7-a4!
11. Dc2-c3 b7-b6
12. Dc3-e1 c7-c5

Scopul a fost atins; acum negrul ia sub foc pionul d3.

13. Nc1-d2 Na4-b5
14. Cf3-e5 Cf6-d7!
15. Cd3-c1 Cd7:e5
16. d4:e5 Ta8-c8

Amenință c5-c4, după care nu se poate d3-d4, din cauza c4-c3, iar după d3:c4, negrul pătrunde pe coloana „c". Răspunsul albului este forțat.

17. Tf1-f2 f7-f6
18. Nd2-c3 d5-d4!

Negrul deschide liniile, deoarece perechea de nebuni și avantajul de dezvoltare trebuie să-și spună cuvîntul în poziția deschisă.

19. e3:d4 c5:d4
20. e5:f6 Tf8:f6

Acum albul are doi pioni slabi, d3 și f4.

21. Nc3-b4	Ne7-c5
22. Nb4:c5	b6:c5
23. Del-d2	Dd8-d6
24. Ccl-e2	Tc8-f8
25. Tal-fl	Dd6-d5 !

Cigorin nu dă adversarului său răgaz să respire nici măcar o singură mutare. Se amenință D:a2. La 26. a3 urmează 26... g5! 27. fg T:f2 28. T:f2 T:f2 29. R:f2 Df5+ și 30... N:d3.

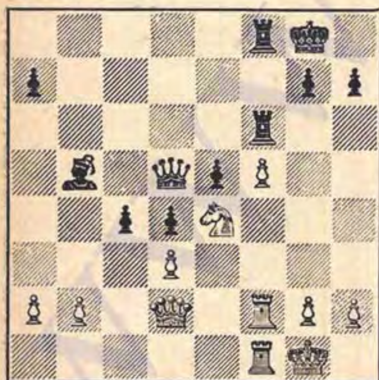
26. Ce2-g3 ! e6-e5 !

La 26... D:a2, albul se salvează prin 27. Ce4 și nu merge 27... Tf5 din cauza 28. Cd6.

27. f4-f5 (?) ...

Tarrasch crede că va putea realiza o formație de blocadă prin mutăriie 28. Ce4 și 29. b3, ceea ce ar fi dat într-adevăr avantaj albului. Continuarea cea mai bună pentru alb ar fi fost 27. Ce4 T:f4 28. T:f4 ef 29. T:f4 Ta8! 30. b3 a5, urmat de a5-a4. Negrul păstrează presiunea, dar partida albului este încă viabilă.

27. ...	c5-c4 !
28. Cg3-e4	...

28. ... c4:d3 !!

O minunată combinație decisivă. După 23... T6f7 24. f6 g6 30. Tel cd 31. Dh6, șansele sînt de partea albului. După sacrificiul calității, pionii centrali ai negrului trebuie să decidă partida.

29. Ce4:f6+	Tf8:f6
30. Tfl-cl	h7-h6
31. Tcl-c8+	Rg8-h7
32. Dd2-b4 !	...

Amenință Tc5 și — în cazul plecării nebunului — Db8 cu amenințări de mat pe linia a opta. Suficient pentru cîștig este și 32... a6! 33. a4 e4 34. ab e3 35. b6 ef+ 36. Rfl De4 37. Dd2 De3 38. D:f2 d2; sau 33. De7 De4 34. Tc7 Del+ 35. Tfl D:fl+! 36. R:fl d2+ 37. Rf2 T:f5+ 38. Rg3 Tg5+ 39. Rh3 blD. Continuarea aleasă de negru forțează mai frumos cîștigul.

32. ...	Nb5-c6 !
33. Db4-b8	Tf6:f5
34. Tc8-h8+	...

Nu ajută nici 34. Td8 De4 35. Th8+ Rg6 36. Dd6+ Rh5! 37. T:f5+ D:f5 38. D:c6 d2 39. Da4 Dbl+ și negrul cîștigă.

34. ...	Rh7-g6
35. Th8-f8	Tf5-g5 !
36. Tf8-f3	d3-d2
37. Cedează.	

O realizare strălucită a lui Cigorin.

Nr. 54. GAMBITUL EVANS
Turneul de la Hastings, 1895

M. I. Cigorin — **I. Gunsberg**

Comentarii de G. I. Levenfiș

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 3. b4 N:b4 5. c3 Nc5 6. 0—0 d6 7. d4 ed 8. cd Nb6

9. Cbl-c3	Nc8-g4
10. Nc4-b5	...

La 10. Db3 urmează 10... N:f3 11. N:f7+ Rf8 12. gf C:d4 în favoarea negrului.

10. ... Re8-f8

Suficient de bine. Şi mai tare este, însă, mai întîi 10... a6, şi numai după 11. Na4, Rf8.

11. Nc1-e3 Cg8-e7
12. a2-a4 a7-a5

Deşi negrul obţine acum punctul tare b4, totuşi prin această mutare el îşi slăbeşte flancul damei.

„Aceeaşi deschidere s-a jucat în partida prin telegraf dintre Petersburg şi Londra, în 1886—87. Unele reviste de şah au observat că negrul trebuie să mute pionul la a6 şi nu la a5. Planul de apărare al negrului constă în faptul că sub apărarea pionului a5 se poate juca Cb4, cu scopul de a împinge imediat d6-d5; dacă această înaintare a pionului nu va fi imediat împiedicată prin d4-d5, care închide diagonala nebunului c4, atunci albul nu va fi în măsură să conducă cu succes atacul. Intr-adevăr, acesta este posibil, fie cu diagonala deschisă pentru nebun şi cu pionii centrali la d4 şi e4, fie — ca în partida de faţă — cu coloana deschisă „f". In afara scopului arătat mai sus — de a forţa pe alb la mutarea d4-d5 — negrul îşi eliberează cîmpul c5 pentru cal pe care îl aduce mai tîrziu pe la a6. Acesta este planul de joc în legătură cu a7-a5. Care ar trebui să fie apărarea în legătură cu mutarea a7-a6, nu ştim. De altfel, o singură explicaţie poate fi dată: pionul a6 împiedică pe alb mai tîrziu, după multe mutări, să joace cu calul la b5". — **M. C.**

13. Nb5-c4 Ng4-h5

Se ameninţa N:f7.

14. Rg1-h1 Cc6-b4

Acum, negrul ameninţă să obţină clarificarea în centru prin d6-d5. Răspunsul albului este forţat.

15. d4-d5 Nb6:e3 (?)

Negrul vrea să manevreze în aşa fel, încît în lagărul său să nu fie puncte slabe, dar subestimează primejdiile legate de coloana deschisă „f". După 15... Cg6! 16. N:b6 cb, partida negrului este evident mai bună, deoarece slăbiciunea cîmpurilor albe în lagărul albului este iremediabilă.

16. f2:e3 Rf8-g8
17. Ta1-c1 Ce7-g6
18. Nc4-e2 h7-h6
19. Cf3-d4 Nh5:e2
20. Dd1:e2 Cb4-a6

Gunsberg manevrează bine şi ocupă cu caii poziţii minunate.

21. Tf1-f3 Cg6-e5
22. Tf3-g3 Ca6-c5
23. Tc1-f1 Rg8-h7
24. De2-h5 ...

Acum îşi spune cuvîntul importanţa coloanei „c". Se ameninţa 25. T:f7 şi, la C:f7, mat în două mutări.

24 ... Th8-g8!

„Albul ameninţase 25. T:f7+ C:f7 26. Dg6+. Dacă 24... Dd7, atunci 25. Cf5, şi dacă 25... Thg8, atunci 26. T:g7+ şi mat în două mutări". — **M. C.**

25. Cd4-f5! Dd8-f8!

Din nou se ameninţase mat în trei mutări: T:g7+ etc.

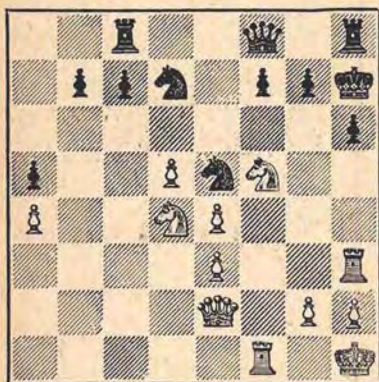
26. Tg3-h3! ...

Impiedicînd g7-g6. Acum albul ameninţă g2-g4-g5.

26. ... Cc5-d7!
27. Dh5-e2 Tg8-h8

Pentru a răspunde la 28. g4 cu 28... Rg8. La 28. Db5, negrul ar fi răspuns 28... Cc5.

28. Cc3-b5	Ta8-c8
29. Cb5-d4	...

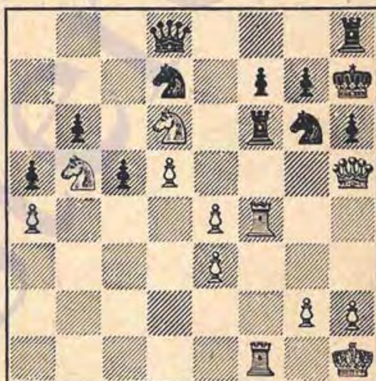
29. ...	c7-c5 ?

Nu sînt mulţi maeştrii care îşi păstrează sîngele rece şi siguranţa atunci cînd se află sub un atac puternic. Steinitz, Cigorin, Lasker făceau parte dintre aceşti aleşi. Negrul ar fi trebuit să pregătească neapărat mutarea g7-g6, prin 29... Rg8. După retragerea calului f5, atacul alb şi-ar fi pierdut ascuţimea. Dacă 30... g6, albul ar fi putut, prin 31. Ce6 fe 32. C:h6+, să cîştige dama, dar pentru un preţ prea mare. Nu ajută 30. Dh5 Cf6 31. Dh4 Cg6 cu cîştigul pionului e4. Dar Gunsberg vede tot felul de combinaţii zdrobitoare şi din cauza aceasta a intrat în panică. In toată partida, el a evitat mutările de pioni care slăbesc poziţia şi tocmai acum face o greşeală care pierde importantul pion d6. Mutarea recomandată de Bogoliubov, 29... c6, este de asemenea rea deoarece, după 30. dc bc 31. Cb3, albul cîştigă repede unul dintre pioni, „a" sau „d".

„Negrul dă pionul d6 pentru a-şi aduce turnul c8 pe flancul regelui". — M. C.

30. Cd4-b5 !	Tc8-a8
31. Cb5:d6	Ta8-a6
32. Cd6-b5 !	Ta6-g6
33. Th3-h4	Df8-d8
34. Th4-f4	b7-b6
35. Cf5-d6	Tg6-f6 !
36. De2-h5	Ce5-g6 ?

Negrul cade într-o combinaţie. După 36... g6 37. De2 Tf8 nu se vede încă nimic decisiv.

37. Cd6:f7 !	Cg6:f4
38. e3:f4	Dd8-f8

Negrul îşi caută salvarea în curse. Dacă 39. C:h8, atunci 39... T:f4 !

39. Cf7-g5+ !	Rh7-g8
40. Cg5-e6	...

Cavaleria albului, acoperită de infanterie, decide partida în cîteva mutări.

40. ...	Df8-f7
41. Dh5-h3	Cd7-f8
42. Cb5-d6	Df7-d7
43. e4-e5	Tf6:e6
44. d5:e6	Dd7:e6

45. Dh3-g3	Cf8-d7
46. Tf1-e1	Cd7-f8
47. f4-f5	De6-d7
48. e5-e6	Cedează.

Nr. 55. GAMBITUL EVANS

Turneul de la Hastings, 1895

W. Pollok **M. I. Cigorin**

Comentarii de G. I. Levenfiș

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4 N:b4 5. c3 Na5 6. d4 ed 7. 0—0 d6 8. cd Nb6 9. Cc3 Ca5

10. Nc1-g5	f7-f6
11. Ng5-h4	Cg8-e7

Prin continuarea obișnuită, 11... C:c4 12. Da4+ Dd7 13. D:c4 Df7, este mai greu pentru alb să conducă atacul.

12. Tf1-e1	Nc8-g4
13. e4-e5 !?	...

O combinație interesantă și departe calculată, care prezintă într-o lumină foarte favorabilă talentul lui Pollok. De altfel, la turneul de la Hastings, Pollok a cîștigat la Steinitz și la Tarrasch.

13. ...	d6:e5
14. d4:e5	Dd8:d1
15. Ta1:d1	Ca5:c4

Nu 15... f5, din cauza 16. Ne6!

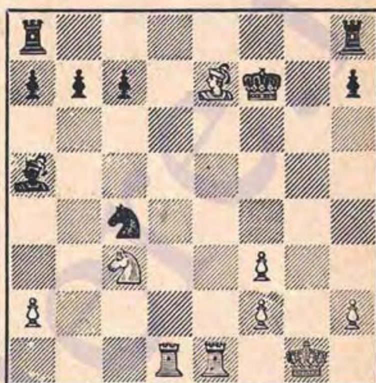
16. e5:f6	g7:f6
17. Nh4:f6	...

La mutarea tentantă 17. Cd5 ar fi urmat 17... 0—0—0! 18. C:e7+ Rb8 19. N:f6 T:d1 20. T:d1 Tf8 21. Td3 N:f3 22. T:f3 Cd2 23. Tf5! Ce4! 24. Nh4 T:f5 25. C:f5 c5! și pionul negru merge înainte, în timp ce pionii albi sînt pentru moment frînați.

17. ...	Re8-f7 !

Părea indicată rocada. Insă, după **17**... 0—0 18. N:e7 N:f3 19. gf T:f3 20. Ce4, albul — cu tot pionul în minus — are un joc bun. Mutarea din text constituie începutul unei combinații profunde.

18. Nf6:e7	Ng4:f3
19. g2:f3	Nb6-a5 !

20. Td1-d7 !	...

Cea mai bună șansă de atac a albului, care ar fi trebuit să decidă partida dacă n-ar fi existat contramanevra de problemă a lui Cigorin. După 20. Td3 The8, albul pierde. La 20. Te4? N:c3 21. T:c4 Ne5 sau mai întîi Tg8+ Rf1, albul ar fi putut spera în cel mai bun caz să intre într-un final rău. Pollok n-ar fi fost un maestru dacă, în mijlocul atacului, ar fi schimbat planul, trecînd la simplificare cu perspectiva unei remize îndoielnice. Dintr-o sută de cazuri, un astfel de atac nu reușește aproximativ de două ori, și atunci numai în cazul cînd adversarul este de clasa lui Cigorin.

20. ...	Cc4-b6 !

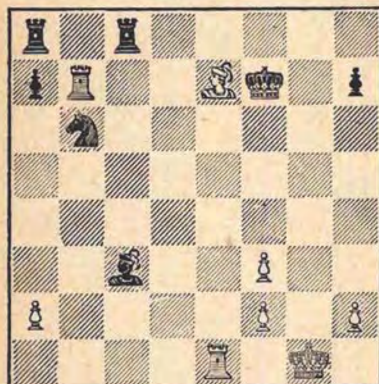
Dacă 20... Re8, atunci 21. Td3.

21. Td7:c7	Th8-c8 !

Acum, negrul cîștigă o figură. Este adevărat că regele negru rămîne expus atacului combinat al

celor două turnuri şi nebunului alb, dar, încă de la mutarea a 17-a, Cigorin a calculat că acest atac nu este primejdios.

22. Tc7:b7 Na5:c3

23. Ne7-a3+ ...

Nu salva nici 23. Nh4+ Rg6 24. Te6+ (24. Tee7, h6) Rf5 25. Th6 Tg8+ 26. Ng3 Tg7, şi negrul trebuie să cîştige finalul.

23. ... Rf7-f6
24. Te1-e7 Tc8-g8+
25. Rg1-f1 Ta8-d8

Cu ameninţarea 26... Td1+ 27. Re2 Td2+ 28. Re3 Cc4+ 29. Re4 Td4 mat.

26. Te7-f7+ Rf6-g6
27. Rf1-g2 Cb6-c4
28. Na3-c5 Td8-d5
29. Nc5-f8 Cc4-d2
30. Nf8-a3 Td5-f5
31. Tf7-c7 Tf5-g5+
32. Rg2-h3 Nc3-f6
33. f3-f4 Tg5-h5+
34. Rh3-g2 Rg6-f5+
35. Rg2-h1 Cd2-f3
36. Tb7-b5+ Rf5-e6
37. f4-f5+ Th5:f5
38. Tc7-c6+ Re6-d7
39. Tc6-d6+ Rd7-c7
40. Tb5-b1 Tf5-h5
41. Cedează.

După 41. Tc1+ Rb8! albul pierde turnul sau este făcut mat.

Nr. 56. PARTIDA SPANIOLĂ

(Apărarea lui Cigorin)

Turneul de la Hastings, 1895

(ultima rundă)

K. Schlechter — M. I. Cigorin

Comentarii de W. Steinitz şi Em. Lasker (la a doua jumătate a partidei) [1]

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0—0 d6

6. d2-d4 Cf6-d7
7. Cb1-c3 Nf8-e7
8. Cc3-e2 ...

Albul putea obţine aci perechea de nebuni; trebuia jucat 8. Cd5 urmat de Te1.

8. ... 0—0
9. c2-c3 Ne7-f6

[Vezi comentariile lui Cigorin la partidele 3 şi 15 din meciul său cu Tarrasch, Nr. 44 şi 47.]

10. Ce2-g3 Cc6-e7
11. Na4-b3 ...

In astfel de poziţii este de obicei mai bine ca nebunul să fie retras la c2. Bine era de asemenea 11. Ch5, şi dacă 11... Cg6, atunci 12. N:d7 N:d7 13. C:f6+ D:f6 14. de C:e5 15. Cd4.

11. ... Ce7-g6
12. Nc1-e3 Tf8-e8

[1] Comentariile lui Em. Lasker sînt luate din cartea sa, foarte populară pe vremea aceea, „Bunul simţ în şah", în care Lasker, reproducînd finalul acestei partide, îl apreciază ca „jucat de negru cu măiestrie".

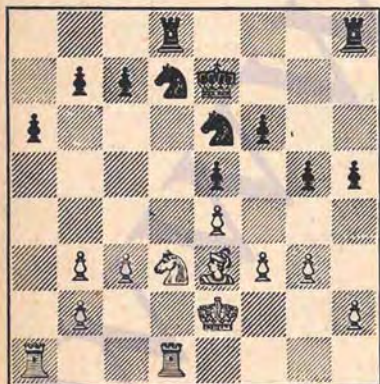
13. Dd1-d2 Cd7-f8
14. d4:e5 ...

Mai mult promitea 14. Cg5 Ce6 15. C:e6 N:e6 16. N:e6 T:e6 17. f3 etc.

14. ... d6:e5
15. Dd2:d8 Nf6:d8
16. Cf3-g5 Nd8:g5
17. Ne3:g5 Nc8-e6
18. Cg3-e2 ...

Winawer şi Neumann[1] au fost primii care au observat că, dacă adversarul are un pion dublu, atunci calul este adeseori mai tare decît nebunul; de aceea, acum nu trebuie permisă dublarea pionilor. Mai bine era 18. Nc2, păstrînd perechea de nebuni.

18. ... Ne6:b3
19. a2:b3 Cf8-e6
20. Ng5-e3 Ta8-d8
21. Tf1-d1 f7-f6
22. f2-f3 Rg8-f7
23. Rg1-f2 Rf7-e7
24. g2-g3 Cg6-f8
25. Rf2-e1 Cf8-d7
26. Ce2-c1 g7-g5
27. Cc1-d3 h7-h5
28. Re1-e2 Te8-h8

29. b3-b4 ...

„O mutare de pion fără un scop clar nu poate fi considerată bună. Stînd la b4, pionul ia un cîmp bun calului, care ar fi trebuit să vină aci pentru a amenința Cd5 şi a obliga prin aceasta pe negru să mute pionul la c6, ceea ce ar fi mărit simțitor forța nebunului. In afară de aceasta, mutarea b3-b4 dă cailor negri puternicul cîmp c4, pe care albul nu-l poate apăra decît printr-o altă mutare de pion". — **E. L.**

29. ... Td8-g8
30. Td1-g1 ...

„Albul nu trebuia să părăsească cu turnul această coloană importantă. Toate obiectivele apărării puteau fi atinse tot atît de bine prin 30. h3; dacă atunci 30... g4, urmează 31. fg hg 32. h4, iar dacă 30... h4, atunci 31. g4". — **E. L.**

30. ... g5-g4

Cigorin a reuşit să insufle viață acestui final care părea complet fără culoare. Era greu de presupus că într-un astfel de final se poate crea un atac atît de interesant.

31. f3-f4 Ce6-d8

Jucînd 31... ef, negrul ar fi putut izola pionul alb „e", sau ar fi putut căpăta doi pioni contra unul pe flancul regelui. Aceşti pioni, fiind sprijiniți de figurile grele, ar fi fost cu mult mai tari decît cei doi pioni albi din centru.

32. f4-f5 ...

Albul mută inutil pionul. Cu mult mai bine ar fi fost aci Cc5.

32. ... Cd8-f7
33. Cd3-f2 Cf7-d6
34. Ne3-c5 Cd7-b6

[1] Neumann Gustav (1838—1881), maestru german de frunte.

„Nu 34... C:c5, deoarece ar fi urmat 35. bc şi 36. c6". — E. L.

35. Cf2-d1 ...

La o remiză uşoară ar fi dus 35. N:d6+ sau 35. N:b6 urmat de b2-b3. Mutarea aceasta şi cea următoare a calului sînt primejdioase, deoarece aduc după sine slăbirea pionului e4, care constituie fundamentul întregii structuri de pioni a albului în centru.

„Trebuia jucat 35. Td1 şi dacă, de exemplu, 35... Td8, atunci 36. T:d6 T:d6 37. Td1 ar fi dus, probabil, la remiză". — E. L.

35. ... Cb6-c8
36. Cd1-e3 Re7-f7

„Acum pionul e4 nu se poate apăra". — E. L.

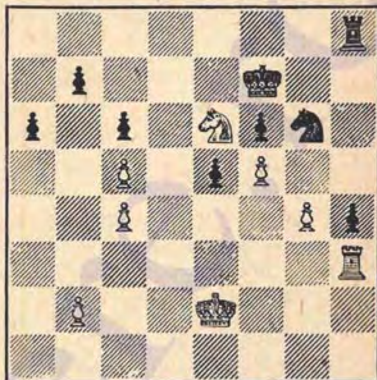
37. Ce3-d5 c7-c6
38. Cd5-c7 Cd6:e4
39. Ta1-d1 Ce4:c5
40. b4:c5 Tg8-d8
41. Cc7-e6 Td8:d1
42. Tg1:d1 Rf7-e7
43. h2-h4 ...

Era necesară împiedicarea înaintării pionului negru „h", după care turnul negru ar fi căpătat posibilitatea de a ataca pionul „f" de pe cîmpul h5.

„Deschizînd prin aceasta liniile turnului negru, albul nu face decît să-l ajute pe negru. Mult mai bine era 43. c4. Nici calul, nici turnul negrului n-ar fi putut ocupa niciodată poziţii bune. La 43... h4 s-ar fi putut răspunde, de exemplu, 44. gh T:h4 45. Td8 Ca7 46. Ta8, cîştigînd o figură". E. L.

43. ... g4:h3
44. Td1-h1 Re7-f7
45. Th1:h3 Cc8-e7
46. g3-g4 h5-h4
47. c3-c4 Ce7-g6 !

O mutare fină. Dacă albul nu ia imediat calul, atunci negrul joacă 48... Cf8.

48. f5:g6+ ...

„Dacă 48. Tb3, atunci 48... h3 49. T:b7+ Ce7 şi negrul cîştigă". — — M. C.

48. ... Rf7:e6
49. g6-g7 Th8-g8
50. Th3:h4 Tg8:g7
51. Re2-e3 Re6-f7 !

„Mai rămîne să fie schimbat ultimul pion alb de pe flancul regelui, pentru a avea toate liniile deschise, cu avantaj clar". — E. L.

52. b2-b4 Rf7-g6

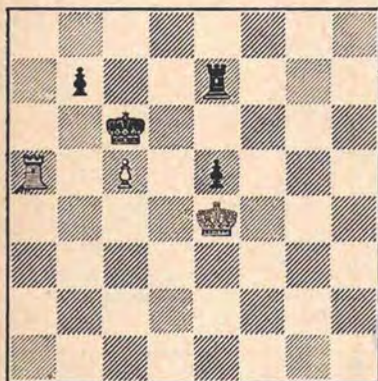
„Dacă, în loc de aceasta, negrul joacă 52... Rg8 (ceea ce pare a fi cea mai bună mutare), atunci 53. Re4 Th7 54. T:h7 R:h7 55. Rf5 Rg7 56. g5 fg 57. R:g5 şi remiză fără greutăţi". — E. L.

Ameninţînd Th7.

53. Th4-h3 f6-f5
54. g4:f5+ Rg6:f5
55. Th3-h5+ Rf5-e6
56. Th5-h6+ Re6-d7
57. b4-b5 ...

De la pierderea pionului şi pînă acum, albul s-a apărat foarte bine. Acum însă trebuia jucat 58. Rd3, păstrînd încă unele şanse de remiză.

57. ...	a6:b5
58. c4:b5	c6:b5
59. Re3-e4	Tg7-e7
60. Th6-b6	Rd7-c7
61. Tb6:b5	Rc7-c6
62. Tb5-a5	...

62. ...	Te7-e8

„Această manevră a turnului, prin care se cîştigă un tempo, decide partida. Regele alb nu poate muta, deoarece în acest caz, pionul „e" înaintează". — **E. L.**

63. Ta5-a7	Te8-e6 !

Felul în care negrul cîştigă un tempo este deosebit de interesant.

64. Ta7-a5	...

„Dacă 64. Rf5, atunci 64... Te7 ! 65. Re4 (65. Rf6 Te8) Te8 ! 66. Ta5 Te7 etc.". — **M. C.**

64. ...	Te6-e7 !
65. Ta5-a1	Rc6:c5
66. Ta1-c1+	Rc5-d6

Aceasta lungeşte lupta. Cel mai exact era, cum a arătat chiar Cigorin, 66... Rb4 67. Tb1+ Rc3 68. Tc1+ (dacă 68. Tb5 sau Tb6, atunci 68... Rc4) Rb2 69. Tc5 Rb3 şi mutînd după aceea regele la b4 sau c4, negrul asigură înaintarea liberă a pionului său.

67. Tc1-d1+	Rd6-c6
68. Td1-c1+	Rc6-d7
69. Tc1-d1+	Rd7-c8
70. Td1-d5	...

Dacă albul ar fi jucat acum 70. Tb1, atunci singura cale de cîştig ar fi fost călătoria înapoi a regelui negru, cum s-a arătat în comentariul precedent.

70. ...	Rc8-c7
71. Td5-c5+	Rc7-d6
72. Tc5-b5	Rd6-c6
73. Tb5-b1	b7-b5
74. Tb1-c1+	Rc6-b6
75. Tc1-b1	Te7-e8 !
76. Tb1-b2	Rb6-c5
77. Tb2-c2+	Rc5-b4
78. Tc2-b2+	Rb4-c4
79. Cedează.	

Nr. 57. GAMBITUL DAMEI

Meci-turneul de la Petersburg, 1895—96

W. Steinitz — **M. I. Cigorin**

Comentarii de P. A. Romanovski

1. d2-d4	d7-d5
2. Cg1-f3	Cg8-f6
3. c2-c4	e7-e6
4. Cb1-c3	Nf8-e7
5. Nc1-f4	...

Cu mutarea aceasta, Steinitz a obţinut succes în multe partide.

5. ...	c7-c6

Sistemul de joc al negrului, legat de stabilirea în gambitul damei a triunghiului de pioni c6-d5-e6, cu care ne întîlnim în partida de faţă, a fost ridicat de Cigorin mai tîrziu

(în special la turneul de la Viena, din 1898 și la turneul de la Londra, din 1899) la treapta unui plan strategic bine fundamentat. Dezvoltarea ulterioară a acestui plan în timpurile noastre poate fi văzută în varianta de Meran, precum și într-o serie de încercări de a păstra pionul de gambit c4.

6. e2-e3 Cb8-d7
7. h2-h3 0—0
8. Nf1-d3 ...

Este posibil ca cea mai consecventă continuare să fie aci 8. c5, cum juca uneori Steinitz. Atacul 8... b6 9. b4 a5 10. a3 nu dă negrului ceva palpabil, iar subminarea e6-e5 este mult îngreuiată.

8. ... d5:c4

Inceputul unei operații îndrăznețe și complicate, caracteristică stilului întreprinzător al lui Mihail Ivanovici.

9. Nd3:c4 Cf6-d5
10. Nf4-h2 ...

Avînd preferință pentru nebuni, Steinitz evită schimbul, cu atît mai mult cu cît încă de la mutarea a șaptea s-a grăbit să ia măsuri profilactice în acest scop.

10. ... Dd8-a5

In acest atac energic asupra punctului c3 constă sensul schimbului de pioni de la mutarea a opta. Ideea unui astfel de atac de deschidere, la nouă ani după jucarea acestei partide, a fost încercată de cîteva ori la turneul internațional de la Cambridge-Springs (1904), de unde a și căpătat numele de varianta Cambridge-Springs.

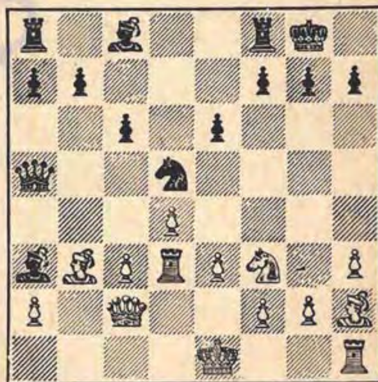
Din punct de vedere istoric ar fi fost mai corect însă, cum arată partida de față, să fi denumit întreaga variantă, nu „Cambridge-Springs", ci „Petersburg", iar autorul ei nu Pillsbury, ci Cigorin.

11. Ta1-c1 ...

Era posibil 11. 0—0 C:c3 12. Dd2 b5 (dacă 12... Nb4, atunci 13. a3 Cd5 14. ab și nu merge 14... D:b4, din cauza 15. D:b4 urmat de Nd6) 13. Nd3 b4 (și acum, la 13... Nb4 ar fi urmat 14. a3 Cd5 15. ab D:b4 16. Dc2, cu amenințările D:c6 și N:h7+) 14. bc bc 15. Dc2 Cf6 16. Ce5 etc.

11. ... Cd7-b6
12. Nc4-b3 Ne7-b4
13. Dd1-c2 Cd5:c3
14. b2:c3 Nb4-a3
15. Tc1-d1 Cb6-d5
16. Td1-d3 ? ...

Albul nu prevede răspunsul energic al adversarului. Steinitz s-a temut probabil să lase lui Cigorin perechea de nebuni după 16. N:d5, dar totuși așa trebuia jucat. In acest caz, partida ar fi luat un caracter de manevră, cu șanse aproximativ egale.

16. ... e6-e5 !

O lovitură neașteptată! Se amenință 17... Nf5.

17. e3-e4 ...

Și mai rău este 17. N:d5 cd 18. Td2 (dacă 18. Td1, atunci 18... Nd7

cu amenințările Na4 și Tc8) e4 19. Cg1 (19. Cg5, 19. Ce5 sau 19. Ch4 duc la pierderea calului) b6 20. Ce2 Na6 21. 0—0 Tac8 și avantajul pozițional al negrului este atît de mare, încît nu există îndoială asupra rezultatului luptei.

17. ... Cd5:c3 !
18. 0—0 ...

Rău este 18. T:c3 Nb4 19. Rd2 ed 20. C:d4 Td8 și negrul rămîne cel puțin cu calitatea și un pion în plus.

18. ... e5:d4
19. Td3:d4 Cc3-b5
20. Td4-a4 Da5-b6

Pentru pionul pierdut, albul a obținut oarecare inițiativă, dar apărarea ingenioasă a lui Cigorin, nu numai că anulează amenințările albului, dar creează și șanse de contraatac.

21. Cf3-g5 ...

Albul amenință 22. e5, precum și sacrificiul calului sau nebunului la f7, urmat de Dc4.

21. ... Db6-c5 !
22. Dc2-d2 h7-h6
23. Cg5-f3 Dc5-e7

In primul rînd, pentru a aduce în joc nebunul a3.

24. e4-e5 a7-a5

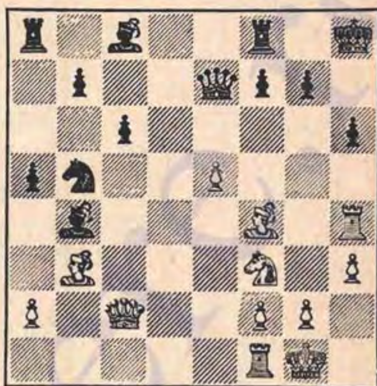
Cigorin joacă riscat — la contraatac. Mulți ar fi preferat aci mutarea de consolidare 24... Nf5 urmată de Td8, ceea ce ar fi subliniat avantajul negrului.

25. Ta4-h4 Na3-b4
26. Dd2-c2 ...

Cu amenințarea greu de observat T:h6 urmată de Dg6+.

26. ... Rg8-h8
27. Nh2-f4 ! ...

O mutare puternică de atac, conținînd amenințarea 28. N:h6 și în același timp o cursă șireată, invitînd pe negru să cîștige calitatea.

27. ... f7-f5 !

Cine nu s-ar fi lăsat tentat aci de mutarea 27... Cd4, atacînd direct sau indirect aproape toate figurile albului? ...La aceasta ar fi putut urma 28. T:h6+ ! gh 29. C:d4 Rg7 (sau 29... Dh4 30. De4 și apoi Nc2) 30. e6, cu atac primejdios pentru negru.

28. e5:f6 ...

Este îndoielnic dacă ar fi avut succes sacrificiul de nebun : 28. N:h6 gh 29. Dc1 f4. De asemenea, după 28. Ng5 Dc5 29. N:h6 gh 30. T:h6+ Rg7, atacul albului ar fi fost respins.

28. .. Tf8:f6 !

Nu 28... D:f6, din cauza 29. T:h6+! urmat de Ne5.

29. Nf4-g5 Nc8-f5
30. Dc2-c1 ...

După 30. N:f6 D:f6 (greșit este 30... N:c2 ? 31. T:h6+ Nh7 32. N:e7 și nu merge 32... gh din cauza 33. Nf6 mat) și negrul are compensație

mai mult decît suficientă pentru calitate, constînd dintr-un pion, doi nebuni care acționează armonic și un însemnat avantaj de pioni pe flancul damei.

30. ... Ta8-f8
31. a2-a4 ? ...

După aceasta, calul negru intră în luptă cu mare forță; după 31. N:f6 D:f6 32. De3, albul ar fi putut opune o rezistență mai dîrză. Și în acest caz însă, jucînd 32... Cc3 și apoi b7-b5, negrul ar fi păstrat toate șansele de cîștig.

31. ... Cb5-c3
32. Rg1-h1 ...

Acum, la 32. De3, negrul ar fi putut schimba simplu damele.

32. ... Nf5-d3
33. Tf1-e1 Cc3-e2
34. Dc1-d1 Nb4:e1
35. Dd1:d3 ...

Rău este 35. C:e1, din cauza 35... Cg3+. Albul n-avea șanse de salvare nici după 35. D:e1 Cg3+ 36. Rg1 (36. Rh2 Ce4 37. N:f6 D:f6 etc.) D:e1+ 37. C:e1 Na6 38. N:f6 T:f6 39. fg Tf1+ cu cîștig ușor.

35. ... Tf6:f3 !
36. g2:f3 ...

Nu salvează nici alte mutări ale albului, de exemplu: 36. N:e7 T:d3 37. Nc4 (37. N:f8 T:b3 38. Te4 Tb1 39. T:e2 Nb4+ și N:f8) T:f2 38. N:d3 Tf1+ 39. Rh2 Ng3 mat. Dacă 36. D:f3, atunci 36... T:f3 37. N:e7 T:b3 etc.

36. ... De7:g5
37. Th4-g4 Ce2-c1
38. Dd3-e4 Dg5-f5 !
39. Cedează.

Nr. 58. APARAREA CIGORIN

Meci-turneul de la Petersburg, 1895—96

H. N. Pillsbury **M. I. Cigorin**

Comentarii de V. N. Panov

1. d4 d5 2. c4 Cc6 3. Cf3 Ng4 [Vezi comentariul de la partida Nr. 73.]

4. c4:d5 Ng4:f3
5. d5:c6 ...

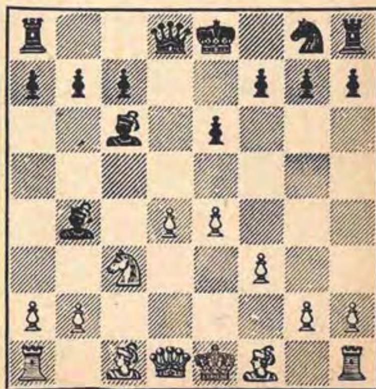
Aci este mai bine 5. gf D:d5 6. e3 urmat de 7. Cc3, cu joc excelent pentru alb. După mutarea din partidă, avantajul este mai curînd de partea negrului.

5. ... Nf3:c6
6. Cb1-c3 e7-e6
7. e2-e4 ? ...

Trebuia jucat, fie 7. e3 a6 ! (prevenind 8. Nb5) 8. Dc2 Cf6 9. Nd2 Nd6 10. 0—0—0 e5 11. de N:e5 12. e4 De7 13. f3 0—0—0 14. Nc4, fie 7. e3 a6 ! 8. Dg4 Cf6 9. Dh3 Nd6 10. Nc4, deși în ambele cazuri negrul ar fi păstrat un mic avantaj.

7. ... Nf8-b4
8. f2-f3 ...

Sau 8. e5 Ce7 9. Dg4 Cf5.

8. ... f7-f5 !

O strălucită lovitură strategică! Acum negrul realizează atît slăbirea bruscă a pionului d4 cît şi blocada punctului d5.

9. e4-e5 ...

La un joc foarte complicat şi tăios, dar cu şanse mai bune pentru negru, ar fi dus 9. ef, la care ar fi putut urma 9... ef 10. Nc4 Dh4+ 11. g3 De7+ 12. Rf2 (12. De2? N:f3) 0—0—0 13. Te1 Df6 14. Ne3 g5; dacă direct 9... Dh4+, atunci după 10. g3 Dh5 11. fe! 0—0—0, pionul e6 se arată foarte rezistent.

9. ... Cg8-e7
10. a2-a3 ...

O mutare inutilă. Mai bine direct 10. Nc4, după care nu este bine 10... Nd5 din cauza 11. Da4+ Cc6 12. Nb5, simplificînd jocul printr-o serie de schimburi.

10. ... Nb4-a5
11. Nf1-c4 Nc6-d5 !
12. Dd1-a4+ ...

Rău este 12. N:d5 C:d5 şi acum nu merge 13. Nd2, din cauza 13... Dh4+. Nici mutarea din text nu este însă bună. După cît se pare, cel mai bine era 12. Db3, de exemplu: 12... N:c4 13. D:c4 Dd7 14. Ng5! deşi şi în acest caz negrul ar fi păstrat o iniţiativă de lungă durată.

12. ... c7-c6
13. Nc4-d3 ...

Nu merge 13. N:d5 C:d5 14. Nd2, din cauza 14... b5 15. Dc2 Dh4+ şi 16... D:d4. Şi aci trebuia însă jucat 13. Db3.

13. ... Dd8-b6 !

Ameninţînd prinderea damei albe cu mutarea 14... Nb3, iar în cazul retragerii damei 14... D:d4. Dacă 14. b4, atunci tot 15... D:d4. Răspunsul albului este forţat.

14. Nd3-c2 ...

14. ... Db6-a6 !

Ameninţînd din nou prinderea damei prin mutarea b7-b5.

Cigorin conduce întreaga partidă în mod strălucit. Strategia profundă care i-a adus victoria în această partidă, provoacă şi astăzi, după mai mult de o jumătate de secol, cea mai mare admiraţie.

15. Nc2-d1 ...

Nu merge 15. b4, din cauza 15... Dc4 16. Nb2 Nb6.

15. ... Nd5-c4!
16. f3-f4 ...

După 16. b4 Nb6 17. D:a6 (sau 17. Ne3 f4 18. N:f4 N:d4 şi 19...Cg6) N:a6 18. Ne3 f4 19. N:f4 N:d4 20. Tc1 N:c3+ 21. T:c3 Cd5, albul ar fi pierdut calitatea.

16. ... 0—0—0
17. Nc1-e3 Ce7-d5
18. Ne3-d2 Cd5-b6
19. Da4-c2 Td8:d4

Acum negrul are, în afara pionului în plus, un mare avantaj poziţional.

20. Ta1-c1	...

Mutarea aceasta duce la pierderea unei figuri. Ar fi prelungit lupta 20. Rf2.

20. ...	Nc4-d3
21. Dc2-b3	Cb6-c4
22. Re1-f2	...

Altfel 22... C:d2 23. R:d2 Nc4+. Albul ar fi putut să cedeze.

22. ...	Cc4:d2

23. D:e6+ Rb8 24. Nf3 Db6 25. Rg3 C:f3 26. gf Nc4 27. D:f5 N:c3 28. bc Td2 29. Dh3 g6 30. Rh4 h6 31. Dg4 Df2+ 32. Dg3 g5+ 33. Rg4 h5+! 34. Rf5 Nd3+ 35. Re6 Db6 36. D:g5 c5+ 37. Rf7 Nc4+ 38. Rg7 Tg8+ 39. Cedează.

Nr. 59. PARTIDA SPANIOLĂ

Meci-turneul de la Petersburg, 1895—96
Runda a 13-a

M. I. Cigorin — **H. N. Pillsbury**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e2-e4	e7-e5
2. Cg1-f3	Cb8-c6
3. Nf1-b5	...

[Cigorin a ales partida spaniolă, rar întîlnită în partidele sale, probabil pentru că se aştepta la răspunsul 3... g6, aşa cum s-a apărat Pillsbury în toate spaniolele jucate la recentul turneu de la Hastings, unde cîştigase premiul I.]

3. ...	g7-g6
4. Cb1-c3	...

Albul obţine indiscutabil o partidă mai bună prin continuarea obişnuită 4. d4, dar prin aceasta se deschide diagonala nebunului negru din g7.

4. ...	Nf8-g7

[O mutare foarte tare este aci 4... Cd4!, la care albul nu poate continua nici cu 5. C:e5? Dg5!, nici cu 5. C:d4 ed 6. Ce2 Dg5! 7. C:d4 Ng7, iar după 5. Na4 urmează 5.. C:f3+ 6. D:f3 c6 (variante indicate de Keres) şi negrul are un joc bun.]

5. d2-d3	Cg8-e7
6. Nc1-g5	f7-f6
7. Ng5-e3	a7-a6
8. Nb5-a4	b7-b5
9. Na4-b3	Cc6-a5
10. Dd1-d2	Ca5:b3
11. a2:b3	Nc8-b7
12. Ne3-h6	0—0
13. h2-h4	d7-d6

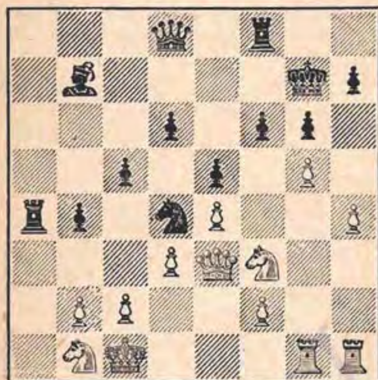
La 13... d5, albul ar fi putut continua atacul prin 14. h5; la 14...g5, el ar fi putut sacrifica cu succes calul pentru trei pioni: 15. N:g7 R:g7 15. C:g5 fg 17. D:g5+ Rf7 18. D:e5 etc.

14. 0—0—0	c7-c5
15. g2-g4	b5-b4
16. Cc3-b1	a6-a5
17. Td1-g1	a5-a4
18. b3:a4	Ta8:a4
19. Dd2-e3	...

In „B.C.M.", partida aceasta este comentată destul de larg cu numeroase variante, aparţinînd lui Pollok care, după cum se vede, a depus multă muncă pentru aceasta; cu toate acestea, el nu a înţeles importanţa şi scopul cîtorva mutări din această partidă. Astfel, de exemplu, Pollok presupune că mutarea 19. De3 a fost făcută pentru a face loc calului f3 pentru apărarea calului b1, atunci cînd negrul va juca Ta1, Da5, Da2 sau T:b1+ şi Ta8. Aceasta este o primejdie mult prea îndepărtată pentru alb. Prima misiune a mutării 19. De3 este alta: trebuie apărat calul f3; în caz contrar, negrul ar fi jucat 19... f5, şi la 20. gf ar fi răspuns 20... C:f5. In afară de aceasta, s-a avut în vedere aducerea damei la g3 sau h3, în raport cu felul cum s-ar fi desfăşurat atacul.

Considerînd mutarea 19. De3 ca o pierdere de tempo Pollok arată cum ar fi putut albul cîştiga partida, anume prin continuarea 19. N:g7 R:g7 20. g5 (?) Ta1 (?) 21. h5 Da5 (?) 22. hg Da2 (?) 23. gf+ T:f6 24. Dh6+ şi albul, desigur, trebuie să cîştige. Numai că la 20. g5 am socotit că mi se va răspunde cu 20... f5, după care presupun că Pillsbury ar fi fost în stare să obţină victoria.

19. ...	Ce7-c6
20. Nh6:g7	Rg8:g7
21. g4-g5	Cc6-d4

22. h4-h5 ! ...

Pollok găseşte că următoarea combinaţie cu sacrificiu de turn este foarte îndrăzneaţă şi riscantă. Mai departe, el arată că Pillsbury ar fi putut [se zice] să cîştige partida.

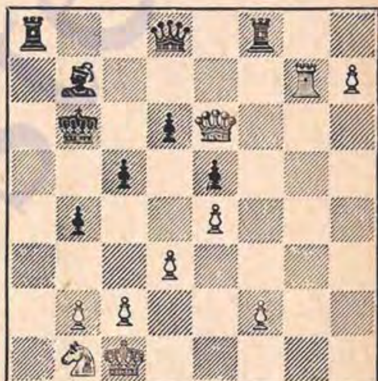
22. ...	Cd4:f3
23. h5:g6	Cf3:g1

La 23... C:g5, albul ar fi putut cîştiga partida în două feluri. Intîi: 24. T:g5 fg 25. T:h7+ Rg8 (25... R:g6 26. Dh3 sau 25... Rf6 26. Df3+) 26. Dh3, ameninţînd De6+ şi de asemenea Dh6. Al doilea: 24. T:h7+ C:h7 25. gh+ Rf7 (25... Rh8 26. Dg3) 26. Dh6, şi albul cîştigă.

24. g5:f6+	Rg7:f6
25. g6:h7	Rf6-e6

După cum afirmă Pollok, Pillsbury şi Steinitz au găsit că negrul retrăgînd regele la f7, ar fi trebuit să cîştige partida în felul următor: 25... Rf7 26. T:g1 Df6 27. Dh3 Nc8 28. Dh5+ Re7 29. Tg8(?) Df4+ 30. Rd1 Ta1 31. T:f8 T:b1+ 32. Re2 Ng4+ etc., dacă albul la mutarea 29-a ar fi jucat mai întîi 29. b3, el şi-ar fi asigurat cel puţin remiza: 29... Ta8! 30. Tg8 Ne6 31. h8D şi albul rămîne cu damă şi pion contra două turnuri.

26. Th1:g1	Re6-d7
27. De3-h3+	Rd7-c6
28. Dh3-e6	Ta4-a8
29. Tg1-g7	Rc6-b6

30. Cb1-a3 ! Nb7-a6

Dacă 30... ba, atunci 31. Db3+ Ra6! 32. D:b7+ Ra5 33. b4+ cb 34. Dd5+ Ra6 35. Dc4+ Ra5 36. Tb7 Db6! 37. Dd5+ etc. — albul trebuie să cîştige. Varianta aceasta a fost arătată de Pollok. Se putea cîştiga şi în alt mod.

Pollok consideră însă greşită mutarea 30... Na6 a negrului. El observă că Pillsbury a scăpat din vedere mutarea 30... Tf6, prin care ar fi putut forţa cîştigul partidei în

felul următor: 31. Dg8 Th6 32. Df7 Nc6 33. Cc4+ Ra6 și negrul, după părerea lui, trebuie să cîștige. Pollok nu observă însă că albul, continuînd 34. Tg8 T:h7 35. D:h7 D:g8 36. Dc7 își asigură remiza, forțînd pe negru să dea șah etern.

31. Tg7-d7	Dd8:d7
32. De6:d7	Ta8-d8
33. Dd7-g7	b4:a3
34. b2:a3	c5-c4
35. d3-d4	Tf8:f2 ?

Aceasta este desigur o greșeală. Negrul ar fi pierdut însă și cu mutarea 35... c3; atunci ar fi urmat 36. de T:f2 (amenințînd mat) 37. Dg1 Tdf8 38. h8D și cîștigă. In „D.W." se arată că negrul s-ar fi putut apăra în modul următor: 35... Nb7 36. de N:e4; mai departe se dă pentru alb mutarea 37. ed, în timp ce, jucînd 37. e6!, albul cîștigă turnul sau nebunul, după care nu e greu de cîștigat și partida.

36. h7-h8D	Td8:h8
37. Dg7:h8	Tf2-f1+
38. Rc1-b2	e5:d4
39. Dh8:d4+	Rb6-c7
40. a3-a4	Tf2-f7
41. a4-a5 !	Rc7-c8
42. Dd4:d6	Tf7-b7+
43. Rb2-c3	Na6-b5
44. a5-a6	Tb7-c7
45. a6-a7	Cedează.

Nr. 60. PARTIDA ITALIANA

Turneul de la Nürnberg, 1896

M. I. Cigorin — **R. Charousek**

Comentarii de S. Tarrasch

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6 4. d3 Nc5 5. c3 d6

6. Cb1-d2	0—0
7. Cd2-f1	d6-d5
8. e4:d5	Cf6:d5
9. Nc1-e3	Cd5:e3
10. Cf1:e3	...

In partida cu Lasker, la turneul de la Petersburg, din 1895—96, Cigorin a luat în această poziție cu pionul, după care Lasker a sacrificat în mod fin un pion prin e5-e4.

10. ...	Dd8-d6
11. Dd1-e2	Nc8-e6
12. Cf3-g5	Ne6:c4

Negrul ar fi trebuit să ia întîi primejdiosul cal e3 și numai după aceea nebunul. Mutarea din text constituie cauza pierderii partidei, deoarece acum caii albi ocupă poziții dominante.

13. Ce3:c4	Dd6-g6
14. Cg5-e4	Nc5-e7
15. g2-g4 !	...

Pentru a împiedica mutarea f7-f5; acum, după mutarea aceasta, pionul negru e5 ar fi rămas izolat, iar albul a căpătat coloana deschisă „g" pentru atacul cu turnurile. Cigorin pregătește uimitor de fin atacul și îl execută cu o mare energie.

15. ...	Tf8-d8
16. Cc4-e3 !	b7-b5

Mai bine ar fi fost să fi dublat turnurile pe coloana „d" sau să fi făcut vreo mutare oarecare de apărare.

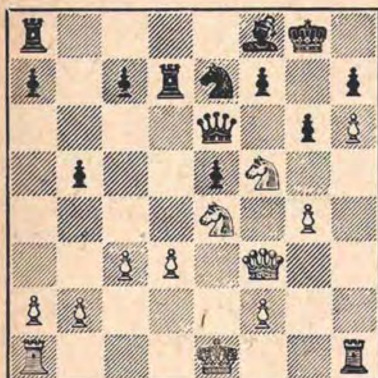
17. Ce3-f5	Ne7-f8
18. h2-h4	Dg6-e6
19. De2-f3	Cc6-e7
20. h4-h5	Td8-d7

Mai bine era 20... h6.

21. h5-h6 ...

Mutarea 21. Cc5 se para prin 21... Dd5.

21. ...	g7-g6

22. Cf5-g7 !	...

[Mutarea aceasta este mai tare decît 22. C:e7+ N:e7 23. Cf6+ D:f6 24. D:a8+.]

22. ...	Nf8:g7
23. h6:g7	Ce7-d5

Negrul este fără apărare.

24. Th1:h7 !	Rg8:h7
25. Ce4-g5+	Rh7:g7
26. Cg5:e6+	f7:e6
27. 0—0—0	Cd5-b6

28. g5 Tf8 29. Dh3 T:f2 30. Dh6+ Rf7 31. Dh7+ Re8 32. D:g6+ Rd8 33. Dg8+ Re7 34. g6 Tg2 35. Tf1 cedează.

Nr. 61. GAMBITUL DAMEI

Turneul de la Budapesta, 1896

D. Ianovsky — **M. I. Cigorin**

Comentarii de G. I. Levenfiş

1. d2-d4	d7-d5
2. c2-c4	e7-e6
3. Cb1-c3	c7-c6
4. e2-e3	Cg8-f6
5. Nf1-d3	Cb8-d7
6. Cg1-f3	Nf8-d6

In timpul lui Cigorin, apărarea slavă era încă puţin studiată. Teoria actuală consideră că mutarea din text nu este pe deplin satisfăcătoare. Cel mai bine pentru negru este să continue cu 6... dc 7. N:c4 b5 8. Nd3 şi apoi 8... a5, pregătind c6-c5.

7. 0—0	...

După aceasta, Cigorin reuşeşte să-şi aplice sistemul. Mai tare este 7. e4, şi dacă 7... dc 8. N:c4 e5, atunci 9. de C:e5 10. C:e5 N:e5 11. D:d8+ R:d8 12. Ng5! (12. N:f7 N:c3+ 13. bc C:e4 cu ameninţările C:c3 şi Tf8) Re7 13. 0—0—0. Albul are un mic avantaj.

7. ...	0—0
8. e3-e4	...

Deoarece negrul reuşeşte acum să obţină o bază de susţinere în centru, poate că albul ar trebui să prefere continuarea reţinută 8. b3, 9. Nb2 şi numai după aceasta e3-e4, ca în partida Botvinnik—I. Rabinovici, Leningrad 1934.

8. ...	d5:c4
9. Nd3:c4	e6-e5 !
10. Nc1-g5	Dd8-e7
11. d4-d5	...

Prematur. Mai bine este 11. h3 sau 11. Te1.

11. ...	Cd7-b6
12. Nc4-b3	Nc8-g4
13. h2-h3	Ng4-h5
14. d5:c6	b7:c6

Slăbiciunea pionului izolat c6 nu joacă aci vreun rol. In schimb, acest pion apără solid punctul d5.

15. g2-g4	Nh5-g6
16. Cf3-h4	Rg8-h8

Pentru a răspunde la 17. C:g6+ cu fg!, după care h7-h6 şi g6-g5 asigură negrului un joc excelent. Trebuia totuşi, preferat 16... Nc7.

17. Ch4-f5 Ng6:f5
18. g4:f5 ...

Corect era 18. ef, liberînd importantul cîmp e4 pentru cal, după care apărarea negrului n-ar fi fost ușoară. Dacă negrul, la mutarea a 16-a, ar fi jucat 16... Nc7, atunci el ar fi avut acum la dispoziție puternicul răspuns 18... e4!, cu amenințarea neplăcută De5. Acum însă 18... e4 nu merge din cauza 19. N:f6 gf 20. C:e4. La 18... Tad8 ar fi putut urma 19. Ce4 Nc7 20. Dc2 cu mare presiune.

18. ... h7-h6
19. Ng5-h4 ...

Nu 19. Ne3, din cauza 19... g5! 20. fg Tg8! cu atac foarte puternic.

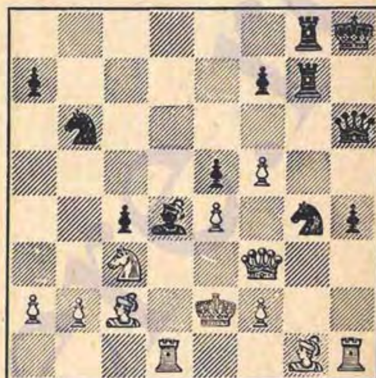
19. ... Ta8-d8
20. Dd1-e2 g7-g5
21. Nh4-g3 Tf8-g8
22. Rg1-g2 Tg8-g7
23. Ta1-d1 h6-h5!

Deoarece albul n-are puncte de susținere în centru, negrul începe cu îndrăzneală atacul pe flancul regelui.

24. Tf1-h1 h5-h4
25. Ng3-h2 Td8-g8
26. Rg2-f1 Nd6-c5
27. Cc3-b1 ...

„D. Sch." recomandă aci 27. Df3, cu următoarea combinație frumoasă: 27... g4 28. hg C:g4 29. Ng3 Th7 30. N:h4 T:h4 31. f6! Negrul nu poate răsturna această combinație prin sacrificiul 30... D:h4 31. T:h4 T:h4 32. Re2 C:f2 33. N:f7 C:d1 34. N:g8 C:c3+ 35. bc R:g8, din cauza 36. Dg3+ și 37. D:h4. Negrul ar fi putut însă să nu forțeze evenimentele, ci să continue liniștit pregătirea atacului prin 28... Nd4 și Cb6-d7-c5.

27. ... g5-g4
28. h3:g4 Cf6:g4
29. Nh2-g1 De7-g5
30. De2-f3 Nc5-d4
31. Cb1-c3 c6-c5
32. Rf1-e2 c5-c4
33. Nb3-c2 Dg5-h6

34. Cc3-b5 ...

Albul nu observă combinația negrului și se așteaptă numai la continuarea 34... N:b2 35. Dh3 Th7 36. f3 Cf6 37. Ne3 Dh5 38. C:a7 etc. Cu mutarea 34. Dh3, albul ar fi putut împiedica combinațiile negrului cu sacrificii, deoarece după 34... C:f2 35. D:h4!, albul cîștigă o figură. Atunci ar fi putut însă urma 34... Th7 35. Cb5 (sau 35. f3 Ce3) C:f2 36. N:f2 N:f2 37. R:f2 Tg3 38. Td8+ Rg7 și cîștigă.

34. ... Cg4:f2!
35. Ng1:f2 Nd4:f2

Nebunul nu poate fi luat nici cu dama, din cauza Tg2, nici cu regele, din cauza Tg3.

36. Cb5-d6 Nf2-c5
37. f5-f6 Tg7-g2+
38. Re2-f1 Nc5:d6
39. Td1:d6 Tg2:c2
40. Td6-d1 Tc2-g2
41. Rf1-e1 Cb6-a4
42. Df3-h3 Tg2-g1+
43. Th1:g1 Tg8:g1+
44. Cedează.

Nr. 62. CONTRAGAMBITUL FALKBEER

Turneul de la Budapesta, 1896

M. I. Cigorin **A. Walbrodt**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. f4 d5

3. Cg1-f3 ...

[De obicei, Cigorin continua aci cu 3. ed e4 4. Nb5+, considerînd această variantă ca favorabilă albului; vezi partida Nr. 112.]

3. ... d5:e4
4. Cf3:e5 Nf8-d6
5. Dd1-e2 ...

Mă aşteptam în special la răspunsul 5... De7. La mutarea 5... Cf6, albul obţine, după părerea mea, o poziţie bună după 6. d4; dacă 6...ed, atunci 7. C:d3+ De7 8. Cc3.

5. ... Dd8-e7

6. De2:e4 ...

Sacrificiul calului, după cît se pare, este pe deplin justificat de atacul pe care-l obţine albul şi care nu permite negrului să facă rocada; de asemenea, cei doi pioni centrali în plus stînjenesc pe negru în desfăşurarea rapidă a forţelor. Albul obţine un atac la fel de tare ca şi în gambitul lui Muzio şi Algaer.

6. ... f7-f6
7. d2-d4 f6:e5
8. f4:e5 c7-c6

Nu numai pentru a face loc nebunului, ci şi pentru apărarea pionului b7. Mutarea 8... Nb4+ nu schimbă continuarea deoarece după 9. c3 Na5 10. Nc4, negrul este obligat să joace 10... c6; dacă însă 10... Cc6, atunci 11. 0—0 Ne6 12. d5.

După 8... Cd7, albul obţine de asemenea un joc bun cu răspunsul 9. Nd3, dar este posibil şi atacul 9. Nb5; dacă 9... c6, atunci 10. N:c6 bc 11. D:c6 Tb8 12. D:d6 etc.

Mutarea cea mai tare, după părerea mea, era 8... Cf6; răspunzînd 9. De2, albul şi-ar fi recîştigat figura, dar după 9... 0—0! ar fi trebuit să respingă puternicul contraatac al negrului. De aceea, cel mai bine era să fi continuat atacul cu 9. Dh4; dacă 9... Cd5, atunci 10. Ng5 De6 11. Nc4 etc.

9. Nf1-c4 Nd6-c7
10. 0—0 Nc8-e6
11. Nc1-g5! De7:g5

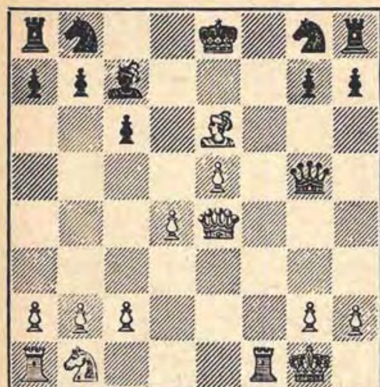
Aci a fost indicată de unii mutarea, se zice, mai bună 11... Dd7. După 12. Cd2 însă, negrul nu poate para atacul, de exemplu: 12.... Ce7 13. c3 Ca6 14. Dh4 şi, dacă 14... Cg6, atunci 15. Dh5 Nd8 16. Ce4!.

12. Nc4:e6 ...

(Vezi diagrama din pag. 210)

12. ... Cg8-h6

Desigur, o mutare rea. Comentatorii indică 12... Ce7. „D. Sch." dă

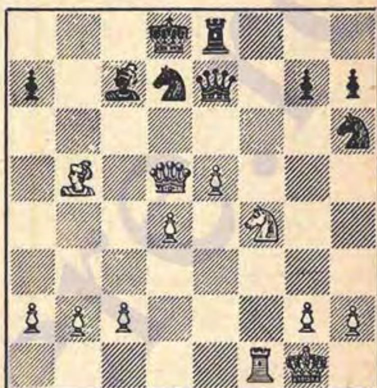
însă următoarea continuare în favoarea albului: 13. Cc3 Cd7 14. Cb5 0—0—0! 15. Cd6+ N:d6 16. ed Cd5 17. Tael. Şi mai bine pentru alb era 12... Ce7 13. h4 Dh6 14. Dg4. A fost indicată de asemenea şi apărarea 12... De7, cu continuarea 13. N:g8(?) T:g8 14. D:h7 De6. Pentru a împiedica pe negru să facă rocada, albul ar fi putut da mai întîi un şah cu nebunul la f7. In partidă s-ar fi jucat, probabil, 13. Nc8! Nb6 (13... Na5 14. Ca3) 14. Cd2 Ca6 15. Cc4! T:c8 (sau A) 16. Cd6+ Rd8 17. Tf7 De6 18. Tf8+ Rd7 (dacă 18... Re7, atunci 19. T:c8) 19. C:c8 Cf6 20. C:b6+ ab 21. d5! cd 22. Da4+ şi T:h8.

A) 15... Cf6 16. Dh4 Cd5 17. Cd6+ Rd8 18. Tf7 D:h4 19. Td7 mat.

13. Ne6-c8! ...

„Cigorin conduce sfîrşitul partidei cu o măiestrie fără cusur". — „D. Sch.".

13. ...	Cb8-d7
14. Nc8:b7	Re8-e7
15. Nb7:c6!	Ta8-f8
16. Cb1-c3	Tf8:f1+
17. Ta1:f1	Th8-f8
18. Cc3-d5+	Re7-d8
19. Cd5-f4	Tf8-e8
20. De4-d5	Dg5-e7
21. Nc6-b5!	...

21. ... g7-g5

Evident negrul n-are apărare.

22. Dd5-a8+	Nc7-b8
23. Cf4-d5	De7-e6
24. Nb5:d7	Rd8:d7
25. Da8-b7+	Cedează.

Nr. 63. PARTIDA SPANIOLA

Turneul de la Budapesta, 1896

M. I. Cigorin — **S. Tarrasch**

Comentarii de G. I. Levenfiş

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 Cf6

4. Dd1-e2 d7-d6

Tarrasch nu joacă „à la Tarrasch". El ar fi putut continua liniştit cu 4... Nc5. Dacă 5. N:c6 dc 6. C:e5, atunci nu 6... Dd4 7. Cd3 Nb6 8. f3 0—0 9. Cf2, cu avantaj pentru alb, ci simplu 6... 0—0, cu atac pentru pion.

5. d2-d4 e5:d4

Mai simplu era 5... Nd7, dar Tarrasch are în vedere o replică foarte picantă.

6. e4-e5 d4-d3 !

Singura mutare, deoarece după 6... de 7. C:e5 Nb4+ 8. c3, negrul pierde o figură. Eliminînd pionul c2, negrul cîştigă timp pentru şahul salvator la b4.

7. c2:d3 d6:e5
8. Cf3:e5 Nf8-b4+
9. Nc1-d2 0—0

Intîrzierea în dezvoltare, în legătură cu amenințarea Tc8, necesită un joc foarte exact din partea albului. Cigorin parează în mod exemplar toate încercările negrului de a căpăta atac.

10. Nb5:c6 ! Nb4:d2+
11. Cb1:d2 b7:c6
12. Ce5:c6 Dd8-d6
13. Cc6-e7+ Rg8-h8
14. Ce7:c8 Ta8:c8
15. 0—0 ...

Albul a terminat dezvoltarea. Desigur, el va pierde pionul d3, dar va căuta să obțină cît mai mult în schimbul lui.

15. ... Tf8-d8
16. Cd2-e4 ! Dd6:d3
17. De2:d3 Td8:d3
18. Ce4:f6 g7:f6

Şi astfel s-a ajuns la un final. Toţi pionii negri sînt izolați şi slabi, în schimb negrul are contraşanse, datorită pătrunderii turnului pe linia a doua. In finalele de turnuri, o astfel de pătrundere compensează chiar pierderea unui pion. Situația albului se complică şi din cauza faptului că trebuie să piardă un tempo pentru a deschide o „ferestruică" regelui. Şi, cu toate acestea, Cigorin găseşte singura cale care dă şanse de cîştig — pătrunderea pe linia a şaptea.

19. Tf1-d1 ! Tc8-d8
20. Td1:d3 Td8:d3
21. g2-g3 Td3-d2
22. Ta1-c1 ! Td2:b2
23. Tc1:c7 ...

23. ... Tb2:a2

Cum arată continuarea partidei, stăpînirea de către alb a liniei a şaptea, regele negru fiind închis pe linia a opta, se arată decisivă. De aceea, vorbind obiectiv, Tarrasch trebuia să joace 23... Rg7 24. T:a7 Rg6. Turnul negru fiind în spatele pionului liber „a", finalul acesta ar fi dat negrului mari şanse de remiză. Se înțelege, astfel de sfaturi sînt uşor de dat după terminarea partidei, dar care dintre maeştri ar fi de acord să lase de bună voie, adversarului, într-o astfel de poziție, un pion liber ?

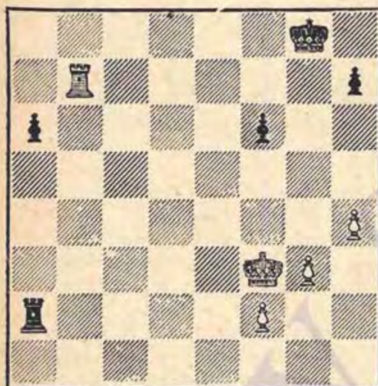
24. Tc7:f7 Ta2-a6

Aceasta este maximumul ce putea fi realizat de alb. Cît de mic este avantajul albului, se vede din faptul că şi în cazul cînd negrul ar pierde pionul a7, finalul cu un turn şi trei pioni contra turn şi doi pioni — este departe de a fi uşor cîştigat.

25. Rg1-g2 Rh8-g8
26. Tf7-b7 Ta6-a2
27. h2-h4 a7-a6

Ultimele două mutări ale negrului arată că, nevăzînd nici o primejdie, el are intenţia să se menţină la o tactică de aşteptare. Negrul nu mută pionul „a", pentru a nu stînjeni mişcările turnului pe coloana „a". Sînt de părere că tactica aceasta este corectă; varianta 27... Ta1 (în locul mutării din partidă Ta2) 27. h4 a5 28. h5 h6 29. Rf3 a4 30. Re4 a3 31. Rf5 Tf1 (sau 31... a2 32. Ta7) 32. Rg6 Rf8 33. Ta7 T:f2 34. T:a3 arată primejdiile la care s-ar fi expus negrul înaintînd pionul „a".

28. Rg2-f3 ...

28. ... h7-h5

Mutarea precedentă a7-a6 a pregătit înaintarea pionului la h5, deoarece împiedică răspunsul Tb5.

Analiza poziţiei arată că Tarrasch a ales cea mai bună apărare. Simpla continuare a tacticii de aşteptare n-ar fi fost suficientă, din cauza faptului că regele negru se află în zugzwang (la Rh8 urmează Tf7) şi negrul, dacă nu vrea să mute pionul „a", poate muta numai turnul pe coloana „a". Albul ajunge la poziţia de pioni f3, g4, h5, după care ameninţarea h5-h6 forţează răspunsul h7-h6. Atunci, regele alb pătrunde prin f5 la g6. De exemplu: 28... Ta4 29. h5 h6 30. Ta7 Ta2 31. g4 a5 32. Rg3 a4 33. f3 f5 (altfel 34. Rf4 etc.) 34. gf Ta1 35. Rf4 Th1 36. Re5 T:h5 37. Re6 Th1 38. Ta8+ Rh7 39. f6 Te1+ 40. Rf5 şi pionul „f" se transformă în damă.

29. Tb7-c7 Ta2-a5

Se ameninţase Tc5. In poziţia aceasta, Tarrasch a propus remiză, nevăzînd pentru alb un plan de cîştig. Cigorin a refuzat remiza şi a demonstrat în mod strălucit posibilitatea realizării neînsemnatului avantaj al albului.

30. Rf3-f4 Rg8-f8
31. f2-f3 ...

Acum, planul albului începe să se arate. El este gata să schimbe o treime din puţinii săi pioni, numai pentru a căpăta pionul liber „h". Numai că în execuţia acestui plan, care ar fi trebuit să ducă la cîştig, Cigorin comite o inexactitate în ordinea mutărilor: el trebuia să joace aci 31. Ta7 şi, numai după 31... Rg8, să continue cu 32. f3; atunci nu mai mergea 32... Ta4+ 33. Rf5 Ta3, din cauza 34. Rg6 Rf8 35. Tf7+ şi 36. T:f6.

31. ... Rf8-g8

Nici Tarrasch nu se foloseşte însă de ocazia fericită care i s-a prezentat: jucînd 31... Ta4+ 32. Rf5 Ta3 33. f4 T:g3 34. R:f6 Rg8 35. Tc5 Tg4! 36. Tg5+ Rf8, el ar fi putut remiza partida.

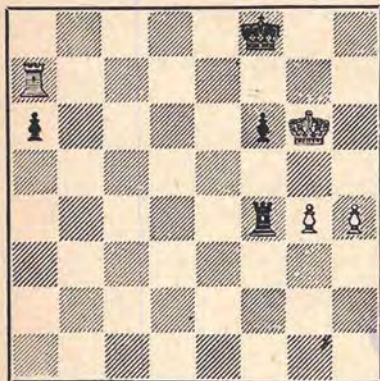
32. Tc7-a7 Rg8-f8
33. g3-g4! h5:g4
34. f3:g4 Ta5-a1!

La prima vedere este de neînţeles de ce negrul eliberează drumul regelui alb. Tarrasch şi-a dat însă în mod just seama că jocul pasiv nu mai poate continua mult; de exemplu: 34... Rg8 35. h5 Rf8 36. h6 Rg8 37. Tg7+ Rf8 38. Tg6 Rf7

39. h7! şi albul cîştigă; de exemplu: 39... Ta4+ 40. Rg3 Ta3+ 41. Rh4 Ta1 42. h8C+ Rf8 43. T:f6+ Rg7 44. Rg5! R:h8 (44... Ta5+ 45. Tf5 T:f5+ 46. gf R:h8 47. Rf6!) 45. Rg6 Rg8 46. Tb6, şi albul cîştigă ca în partidă.

35. Rf4-f5 Ta1-f1+
36. Rf5-g6 Tf1-f4!

Tarrasch se apără cu măiestrie.

37. g4-g5! f6:g5

Dacă 37... T:h4, atunci nu 38. gf?, ci 38. Ta8+! Re7 39. gf+ etc.

38. h4:g5 Tf4-a4

Negrul nu poate obţine remiza prin 38... Rg8, deoarece urmează 39. Ta8+ (după 39. T:a6? Tf8 partida este remiză) Tf8 40. T:f8+ R:f8 41. Rh7, şi pionul „g" se transformă în damă.

39. Ta7-a8+ Rf8-e7
40. Rg6-h6 a6-a5

Fără speranţă este şi 40... Rd6 41. g6 Rc5 42. g7 Tg4 43. T:a6.

După 40... Ta1 41. g6 Th1+ 42. Rg7 se ajunge de asemenea la o poziţie teoretică cunoscută, cîştigată pentru alb.

41. g5-g6 Ta4-a1
42. g6-g7 Ta1-h1+
43. Rh6-g6 Th1-g1+
44. Rg6-h7 Tg1-h1+
45. Rh7-g8 Th1-a1
46. Ta8-a7+ Re7-e8
47. Ta7-a6 ...

Cu ameninţarea Th6 şi Rh7.

47. ... Ta1-h1
48. Ta6:a5 Th1-e1
49. Ta5-h5 Te1-g1
50. Th5-e5+ Cedează.

Un final de turnuri minunat, care a cerut lui Cigorin o măiestrie cu totul excepţională — cu atît mai mult cu cît şi Tarrasch s-a apărat excelent. Importanţa stăpînirii liniei a şaptea se reliefează în mod deosebit în acest final.

Lăudînd foarte mult acest final în articolul „Despre şcoala şahistă sovietică", M. M. Botvinnik a spus: „Eu, cînd joc finaluri de turnuri, îmi aduc aminte întotdeauna de acest sfîrşit de „partidă". (M. M. Botvinnik, Partide alese, ed. a II-a, pag. 19).

Nr. 64. APARAREA OLANDEZA

Turneul de la Budapesta, 1896
(ultima rundă)

G. Maroczy **M. I. Cigorin**

Comentarii de G. I. Levenfiş

1. d2-d4 f7-f5

Cigorin juca rar apărarea olandeză. Probabil că el se aştepta la 2. e4 — gambitul Staunton, pe care îl accepta, obţinînd mari succese.

2. c2-c4 e7-e6
3. a2-a3 Cg8-f6
4. Cb1-c3 Nf8-e7
5. e2-e3 0—0
6. Cg1-f3 d7-d5

Albul avea intenţia să continue cu Nd3 şi e3-e4, deschizînd centrul.

Manevra din partidă schimbă dintr-o-dată situaţia: centrul este închis şi albul începe operaţii pe flancul damei, iar negrul — pe flancul regelui.

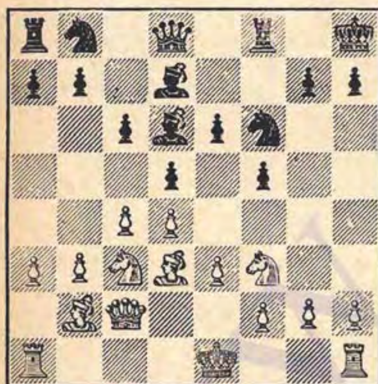
7. b2-b3 c7-c6
8. Nf1-d3 Nc8-d7

Nu 8... Cbd7, din cauza 9. cd şi albul deschide în mod favorabil coloana „c". Negrul are intenţia de a-şi aduce nebunul pe flancul regelui.

9. Dd1-c2 Rg8-h8!

Parînd ameninţarea 10. cd, la care urmează 10... ed 11. N:f5? N:f5 12. D:f5 Ce4 cu cîştigul calului.

10. Nc1-b2 Ne7-d6

Acum, după 11. cd ed 12. N:f5 N:f5 13. D:f5 Ce4 14. Dh3, n-ar fi fost favorabil pentru negru 14... Da5? 15. b4 N:b4 16. ab D:b4 17. 0—0! D:b2 18. C:e4 fe 19. Cg5 etc. Cigorin are în vedere un sacrificiu poziţional de pion: 14... Cd7! 15. 0—0 De7, urmat de Tf6 cu atac foarte puternic. De aceea, albul închide definitiv centrul şi începe operaţii active pe flancul damei.

11. c4-c5 Nd6-c7
12. b3-b4 Nd7-e8
13. Cf3-g5 ...

Albul foloseşte ocazia de a întări centrul prin f2-f4, micşorînd simţitor şansele de atac ale negrului.

13. ... Dd8-e7
14. f2-f4 Cb8-d7
15. Nd3-e2 ...

O continuare naturală părea 15. Cf3 Nh5 16. Ce5; la aceasta ar fi putut însă urma 16... N:e5 17. fe Cg4 18. Nc1 Dg5! 19. Cd1 C:h2! Albul începe să aibă greutăţi din cauza întîrzierii în dezvoltare şi a lipsei rocadei.

15. ... Ne8-g6
16. 0—0 ...

După cît se pare, cea mai bună soluţie. Albul sacrifică un pion, dar ia iniţiativa. Rocada lungă este evident riscată, iar negrul ameninţă Cg4 şi e6-e5.

16. ... Cf6-g4!
17. Dc2-d2 Cg4:h2
18. Rg1:h2 De7:g5
19. Rh2-g1 Dg5-e7
20. Tf1-f3 Cd7-f6
21. Tf3-h3 Rh8-g8
22. Dd2-c2 h7-h5
23. Nb2-c1 Rg8-f7

O pierdere inutilă de timp. Se putea juca imediat Cg4.

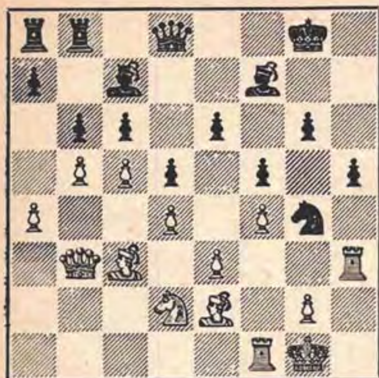
24. Nc1-d2 Cf6-g4
25. Dc2-b3 De7-f6
26. Ta1-f1 Rf7-g8
27. Cc3-b1 ...

Calul se îndreaptă pe calea b1-d2-f3-e5 sau g5.

27. ... Ng6-f7
28. a3-a4 ...

Convingîndu-se că flancul regelui nu poate fi atacat, albul îşi schimbă din nou planul.

28. ... Tf8-b8
29. b4-b5 Df6-d8
30. Nd2-c3 g7-g6
31. Cb1-d2 b7-b6!

Se începe o nouă fază a partidei. Negrul, după ce şi-a întărit poziţia regelui, trece la spargerea frontului. Lupta ia un caracter foarte încordat.

32. Nc3-b2 ! ...

Pregătind, în eventualitatea 32... bc 33. dc, ocuparea diagonalei a1-h8 cu dama şi nebunul.

32. ... Cg4-f6
33. Tf1-c1 Nf7-e8
34. Db3-a3 Dd8-e7
35. Da3-a1 Nc7-d8
36. Cd2-f3 Cf6-g4

Era necesară împiedicarea mutării Cf3-e5.

37. Cf3-h2 De7-b7
38. e3-e4 ...

Maroczy conduce întreaga partidă deosebit de ingenios. Combinaţia aceasta pare foarte tentantă, dar este în cele din urmă răsturnată de apărarea abilă a lui Cigorin. Se putea menţine liniştit tensiunea prin 38. Tc2, fără teamă de 38... cb 39. ab bc 40. dc N:b5 ?, la care ar fi urmat 41. N:g4 fg 42. C:g4 etc. Nu merge nici 38... cb 39. ab N:b5 40. N:b5 bc 41. T:c5 Ne7 42. Nc6 D:b2 43. D:b2 T:b2 44. N:a8 N:c5 45. dc Tb1+ 46. Cf1 şi albul cîştigă.

38. ... Cg4:h2 !

Necesar. La 38... de ar fi urmat 39. d5 ed 40. N:g4 fg 41. C:g4, cu atac foarte primejdios.

39. e4:d5 Ch2-g4

Dacă 39... cd, atunci 40. cb, iar după 39... ed este primejdioasă deschiderea coloanei „e".

40. b5:c6 Db7-g7 !

41. d5-d6 ...

Nu există nimic mai bun. La 41. de urmează 41... bc 42. T:c5 Nf6 43. Nc3 N:d4+ 44. N:d4 Tb1+ ! 45. D:b1 D:d4+, şi negrul cîştigă.

41. ... b6:c5
42. Tc1:c5 Nd8-f6 !
43. Th3-d3 ! ...

Se ameninţase T:b2. La 43. Nc3 ar fi decis 43... N:d4+.

43. ... Tb8-b6
44. d6-d7 Ne8:d7
45. c6:d7 Dg7:d7
46. Tc5-c1 Ta8-b8

Atacul a fost respins. Negrul a păstrat pionul şi, în afară de aceasta, ocupă cu toate figurile cîmpuri dominante. Cu cîteva mutări energice, Cigorin deschide partida.

47. Nb2-c3 Dd7-d6
48. g2-g3 Tb6-b3
49. Tc1-d1 Tb8-c8
50. Nc3-e1 Tb3:d3
51. Td1:d3 Tc8-c4
52. Ne2:g4 h5:g4
53. Da1-d1 ...

Sau 53. Nc3 Dc6 54. a5 De4.

53. ... Tc4:d4
54. Cedează.

Nr. 65. JOCUL CELOR DOI CAI

Turneul de la Budapesta, 1896
A 2-a partidă a meciului pentru premiile I și II

M. I. Cigorin **R. Charousek**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6 4. d4 ed 5. 0—0 Nc5 6. e5 d5

7. e5:f6 ...

Sînt de părere că albul păstrează toate resursele pentru un atac durabil și de succes.

7. ... d5:c4
8. Tf1-e1+ Nc8-e6
9. Cf3-g5 Dd8-d5
10. Cb1-c3 Dd5-f5
11. Cc3-e4 Nc5-b6
12. Ce4-g3 ...

[O altă continuare foarte tare este aci 12. fg.]

12. ... Df5-g6

Dacă 12... D:f6? atunci 13. Ch5 Dg6 14. C:e6 fe 15. T:e6+ etc.

13. Cg5:e6 f7:e6
14. Te1:e6+ Re8-d7
15. Cg3-h5 ! Th8-e8
16. Ch5-f4 Dg6-f7
17. Dd1-f3 ! ...

Mutarea aceasta joacă un rol esențial în atacul albului.

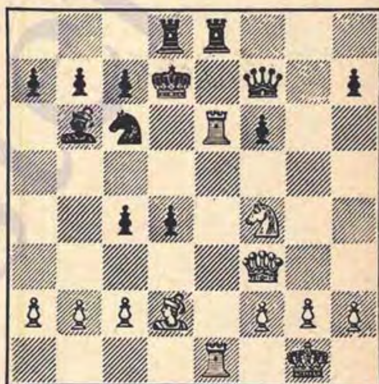
17. ... Ta8-d8 !

La 17... T:e6 ar fi urmat 18. Dd5+ R ad libitum 19. C:e6 gf 20. Nf4; albul își recîștigă pionul cu poziție excelentă; el poate lua pionul c4 cu dama, sau pionul c7 cu calul.

18. Nc1-d2 ...

O continuare tot atît de tare, era se pare, 18. Dd5+ Rc8 19. Df5 Rb8 20. Nd2 gf 21. T:f6 Dd7 22. Ce6 Tc8 23. Te1 și albul are multe șanse de a cîștiga pionul „h" și apoi partida.

18. ... g7:f6
19. Ta1-e1 ...

19. ... Te8:e6

Mutarea 19... Ce5 este, după cît se pare, mai bună, dar negrul n-ar fi putut păstra pionul cîștigat după 20. Dd5+ Rc8 21. T:e8 D:e8! 22. De4 și negrul trebuie să apere pionul h7, deoarece altfel albul cîștigă partida prin înaintarea pionului „h". Poate urma 22... Dd7 23. Ch5 Df7 24. Df5+ ! Cd7 25. Te6.

20. Cf4:e6 Td8-e8
21. Ce6-g5 ! Te8:e1+
22. Nd2:e1 Df7-e7
23. Df3-f5+ Rd7-d8

La 23... Re8, albul ar fi răspuns desigur 24. Ce4, cîștigînd pionul f6

şi timpul necesar pentru a face mutarea Nd2.

24. Ne1-d2! ...

Aceasta este mai tare decît 24. Ce4, deoarece acum albul ameninţă să cîştige imediat pionul h7 şi apoi pionul f6. Fără îndoială, chiar şi numai pionul liber „h" este suficient pentru cîştigarea partidei.

24. ... De7-e2

Negrul n-are cum apăra pionul h7. Dacă 24... h6, atunci 25. Ce4; sau 24... Ce5 25. C:h7 Cd7 26. h4! (ameninţă C:f6).

25. Df5:f6+ Cc6-e7

După 25... Rc8, albul ar fi putut lăsa de asemenea nebunul sub atacul damei, jucînd 26. Df5+ Rd8 27. h4; sau 27... D:d2, atunci 28. De6 Ce7 29. Cf7+ Re8 30. Ce5 Dd1+ 31. Rh2 Dh5 32. g4 D:h4+ 33. Rg2 şi cîştigă; numai sacrificiul damei salvează pe negru de matul în două mutări.

26. h2-h4! d4-d3

Dacă 26... D:d2 27. Cf7+ Rc8, atunci 28. D:e7 c6 29. Cd6+ şi mat la mutarea următoare.

[Unul din foarte rarele cazuri de inexactitate în comentariile lui Cigorin. Jucînd în varianta dată 28... Dc1+ 29. Rh2 Df4+ 30. Rh3 Df5+ 31. Rg3 Dg6+ 32. Rf4 Dg8, negrul ar fi putut prelungi lupta.]

27. Cg5-f7+ Rd8-c8

Dacă 27... Re8, atunci 28. Ce5, şi negrul, pentru a evita matul, trebuie să sacrifice o figură, luînd pionul f2 cu dama; dacă însă 28... N:f2+, atunci 29. Rh2! Dh5 30. Ng5.

28. Df6-h8+ Rc8-d7
29. Dh8-d8+ Rd7-e6

Sau 29... Rc6 30. De8+ Rc5 31. Ne3+ şi albul ia calul cu şah.

30. Cf7-g5+ Re6-f5
31. Dd8-f8+ Cedează.

La 31... Rg4 ar fi urmat 32. Df4+ Rh5 33. Ce4!

Nr. 66. JOCUL CELOR DOI CAI

A 4-a partidă a meciului pentru premiile I şi II

M. I. Cigorin — **R. Charousek**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e2-e4 e7-e5
2. Cg1-f3 Cb8-c6
3. Nf1-c4 Cg8-f6
4. d2-d4 e5:d4
5. 0—0 Nf8-c5
6. e4-e5 d7-d5
7. Nc4-b5 ...

Atacul cu această mutare poate asigura albului, după părerea mea, o remiză sigură.

[Avînd în vedere situaţia meciului, lui Cigorin îi era suficient să facă remiză pentru a cîştiga meciul, de aceea el a evitat în această partidă nenumăratele complicaţii legate de aşa-numitul atac Max Lange, 7. ef dc 8. Te1+ etc., cum a jucat în a doua partidă, vezi Nr. 65.]

7. ... Cf6-e4
8. Cf3:d4 0—0

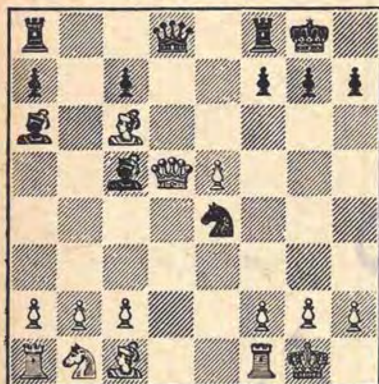
In partidele practice s-a întîlnit mai des apărarea 8... Nd7. In adevăr, dacă albul continuă atacul cu mutările 9. C:c6 sau 9. N:c6, cum s-a jucat întotdeauna, atunci negrul obţine un joc excelent prin f7-f5 sau f7-f6. Eu aveam însă intenţia să continui atacul cu mutarea 9. Cb3!; mutarea aceasta a atras şi atenţia lui Charousek. Sîntem de părere că nu se găseşte o apărare suficientă pentru negru. (In „N. V." din 28.X.1896 şi 6.I.1897, Cigorin a dat o analiză deosebit de amănunţită a acestui atac).

9. Cd4:c6 ...

In cărţile de şah se dau variante care sînt toate în favoarea negrului. Eu găsesc că albul poate cîştiga un pion fără să se expună vreunei primejdii. [Se poate juca şi 9. N:c6 bc 10. C:c6.]

9. ... b7:c6
10. Nb5:c6 Nc8-a6!
11. Dd1:d5 ...

Nu se poate 11. N:a8 N:f1 12. D:d5, din cauza 12... Nc4! (sau 12... Na6) cu cîştig de figură.

11. ... Dd8:d5

Schimbînd damele, Charousek a recîştigat doi pioni, dar o dată cu aceasta se schimbă multe figuri, după care albul obţine un avantaj incontestabil. Continuînd însă cu 11... N:f1 12. D:e4 Na6, negrul ar fi cîştigat calitatea pentru doi pioni; chestiunea de a şti care din părţi este în avantaj în acest caz, este greu de rezolvat prin analiză. Indic numai în linii mari planul următor de joc pe care-l putea utiliza albul:

A) 13. Cc3 Tb8 14. Dg4 f5 15. Dg3; cărţile consideră partida negrului mai bună, dar de lucrul acesta ne putem îndoi, nu fără justificare.

[„Deschiderea modernă" dă preferinţă partidei albului, pag. 270. O ilustrare minunată a acestei variante este partida M. I. Cigorin — B. Z. Kolenko, jucată într-un turneu prin corespondenţă, în 1899, care a continuat astfel: 15... Tb6 16. Nh6! Tf7 17. Ng5 N:f2+ („La 17... Ne7 ar fi urmat 18. Td1 Df8 19. e6". — M. C.) 18. D:f2 D:g5 19. Nd5 Nb7 20. Ce4! Dg6 21. N:f7+ D:f7 22. Cg5 Dg6 23. Dd2 De8 24. Td1 Nc6 25. Dd3 h6 26. Dc4+ Rh8 27. Td8 hg 28. T:e8+ N:e8 29. D:c7. Cedează.]

B) 13. Cd2 Tb8 14. c3; apoi, în raport cu mutarea negrului, sau b2-b4 sau Nd5 şi Cb3.

Mai trebuie încă examinate urmările mutării 12... Nb5 (în loc de 12... Na6). N-am găsit un răspuns mai bun decît 13. Cc3; urmează N:c6 14. D:c6 Nd4 15. Nf4 Tb8 16. Tb1 sau b2-b3.

12. Nc6:d5 Ta8-d8
13. c2-c4 Td8:d5
14. c4:d5 Na6:f1
15. Rg1:f1 Ce4:f2
16. Cb1-c3 ...

Cel mai bine; albul nu poate menţine pionul în plus.

16. ... Cf2-d3
17. Rf1-e2 Cd3:e5
18. Nc1-f4 Tf8-e8
19. Nf4:e5 Te8:e5+
20. Re2-d3 Te5-h5
21. Rd3-c4! Nc5-f8

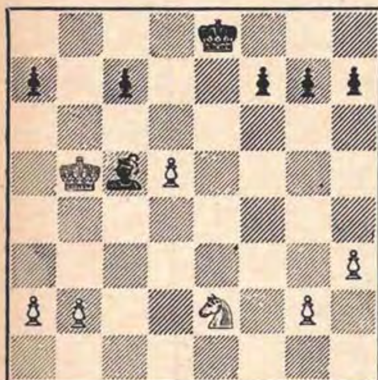
Dacă nebunul se retrage la b6, atunci albul, continuînd cu Te1, cîştigă timp pentru apărarea pionului g2 cu turnul la e2.

22. h2-h3 Th5-h4+
23. Rc4-d3 Th4-f4
24. Ta1-e1 Tf4-f2

Albul ameninţase, sau Cb5, sau Ce4 (dacă atunci f7-f5, urmează Cg5 şi Tc1).

25. Te1-e2 Tf2:e2
26. Cc3:e2 Nf8-e7
27. Rd3-c4 Rg8-f8

28. Rc4-b5 Rf8-e8
29. Rb5-a6 Ne7-c5
30. Ra6-b5 ...

30. ... Nc5-e3

Dacă acum negrul s-ar fi reîntors cu nebunul la e7, atunci albul ar fi trebuit să mute regele la c6, urmat de a2-a3 şi b2-b4. Mutînd nebunul la e3, negrul a grăbit deznodămîntul.

31. Rb5-c6 Re8-d8
32. b2-b4 h7-h5
33. a2-a4 Ne3-d2
34. b4-b5 h5-h4
35. Ce2-d4 g7-g5
36. Cd4-f5 Nd2-e1

Necesar ; altfel albul ar fi cîştigat un pion prin Rb7.

37. Cf5-h6 f7-f6
38. Ch6-f5 Ne1-b4
39. Cf5-d4 Rd8-c8
40. Cd4-e6 Nb4-d6

Dacă 40... Na5, atunci 41. Cc5 f5 42. Cb7 Nb4 43. d6 cd 44. C:d6+ N:d6 45. R:d6 g4 46. Re5 etc.

41. a4-a5 Nd6-g3
42. b5-b6 a7:b6
43. a5:b6 c7:b6
44. d5-d6 Ng3:d6
45. Rc6:d6 b6-b5
46. Ce6-d4 b5-b4
47. Rd6-e6 Cedează.

V. DIN ULTIMELE TURNEE INTERNAŢIONALE

Nr. 67. APĂRAREA LUI CIGORIN

Turneul de la Berlin, 1897

A. Burn **M. I. Cigorin**

Comentarii de V. N. Panov

1. d2-d4 d7-d5
2. c2-c4 Cb8-c6
3. Cg1-f3 Nc8-g4
4. e2-e3 e7-e6
5. Cb1-c3 Nf8-b4
6. Dd1-b3 ...

Mutarea aceasta constituie începutul unui plan strategic larg conceput dar, după cît se pare, incorect, constînd în pregătirea de către alb a rocadei lungi, ceea ce, în legătură cu deschiderea coloanei „g" şi cu perechea de nebuni, ar fi trebuit să dea albului şanse de atac.

6. ... Ng4:f3

Altfel urmează 7. Ce5 C:e5 8. D:b4, cu cîştig de pion.

7. g2:f3 Cg8-e7
8. Nc1-d2 0—0
9. a2-a3 ? ...

Albul pierde o serie de tempouri şi de aceea nu este de mirare că negrul, care şi-a dezvoltat energic forţele, obţine atac. Trebuia jucat imediat 9. 0—0—0 deoarece, mai curînd sau mai tîrziu, negrul tot va trebui să ia la c3.

9. ... Nb4:c3
10. Nd2:c3 Ta8-b8 !

Aparent, o apărare pasivă ; în realitate, pregătirea atacului.

11. Th1-g1 Ce7-g6!

O mutare foarte bună de apărare, care paralizează toate încercările agresive ale albului.

12. 0—0—0 ...

Astfel, albul şi-a realizat planul strategic despre care am vorbit în comentariul de la mutarea a şasea. Incă de pe acum au ieşit însă la iveală părţile lui negative. Negrul are avantaj de dezvoltare, iar „perechea de nebuni" a albului este stînjenită în mişcări de propriul lanţ de pioni; dama albului stă rău şi, în sfîrşit, pionii săi de pe flancul regelui sînt foarte slabi. De aceea, jocul negrului este mai bun.

12. ... Dd8-d6
13. Tg1-g3 ...

Apărînd pionul h2 şi pregătind dublarea turnurilor.

13. ... d5:c4!
14. Db3:c4! ...

Mult mai rău ar fi fost 14. N:c4 b5! 15. Nd3 b4 16. ab C:b4, cu atac puternic pentru negru.

14. .. b7-b5
15. Dc4-c5 b5-b4!
16. a3:b4 Cc6:b4!
17. Nf1-c4 ...

Impiedicînd 17... Ca2+. Jocul la simplificare prin 17. N:b4 T:b4 18. D:d6 cd 19. Nd3 Ce7! (evitînd schimbul) ar fi lăsat de asemenea negrului un avantaj poziţional mic, dar foarte clar.

17. ... Tb8-b6
18. Td1-g1 Tf8-b8
19. Rc1-d2? ...

Pînă aci, albul s-a apărat foarte exact, dar acum face o greşeală care permite negrului să evite schimbul damelor. Trebuia jucat mai întîi 19. D:d6 cd 20. Rd2 urmat de Nd3 şi h2-h4-h5 sau Ta1 cu contrajoc.

19. ... Dd6-d7!

Ameninţînd 20... Da4 şi 21... Tc6.

20. Tg1-a1 ...

Albul trebuia să dezvolte presiunea pe coloana „g", jucînd 20. b3, apărînd nebunul c4 şi pregătind atacul pe flancul regelui prin h2-h4-h5.

20. ... a7-a6!

O strălucită mutare liniştită de pregătire. Scopul ei — în afara apărării pionului atacat a7 — este pregătirea ameninţărilor Tc6 (care nu mergea imediat, din cauza Nb5) şi e6-e5. Dacă, de exemplu, direct 20... e5, atunci 21. T:a7 ed 22. ed (nu însă 22. N:d4?, din cauza 22... Cc6) Cc6 (dacă 22... Tc6, atunci 23. Nb5!) 23. Ta2 şi albul menţine pionul în plus.

21. Rd2-e2 ...

Aci este rău direct 21. b3, din cauza 21... Cd5 22. Na5 (dacă 22. Nb2, atunci 22... Tc6 23. Da5 T:c4 sau 23. Da3 e5) Tc6 23. Da3 e5 cu avantaj pentru negru.

Dacă întîi 21. N:b4 pentru ca la 21... T:b4 să urmeze 22. b3, atunci 21... Tc6! 22. Da5 (nu se poate 22. Nb5? din cauza 22... T:b5 23. D:b5 Tc2+ şi cîştigă; dacă însă 22. Da7, atunci 22... T:b4 23. Da8+ Cf8 în favoarea negrului) T:c4 23. Nc3 Tc6 cu joc mai bun pentru negru, datorită poziţiei incomode a regelui alb. Totuşi, albul ar fi trebuit să aleagă această variantă, ca fiind răul cel mai mic.

21. ... Tb6-c6
22. Dc5-a7 ...

In această mutare, albul și-a pus după cît se pare, toate speranțele, subapreciind următorul răspuns fin al lui Cigorin.

Nu merge 22. Nb5, din cauza 22... T:b5 23. D:b5 ab 24. Ta8+ Cf8 25. N:b4 Td6 și cîștigă.

22. ...	Dd7-c8!!

Iată în ce consta ideea lui Cigorin! Acum, albul pierde deoarece nebunul său este atacat și negrul amenință în același timp să cîștige dama cu mutarea Ta8.

23. Nc3:b4	Tc6:c4
24. Nb4-c5	Tb8-a8
25. Da7:a8	Dc8:a8
26. Re2-d3	...

Nici ultima speranță a albului — să prindă turnul — nu este sortită să se realizeze.

26. ...	Cg6-e5+ !
27. Rd3-e2	Ce5-d7

Acum, la 28. Rd3 urmează C:c5+ ! 29. R:c4 Db5+ 30. Rb4 Db3+ ! 31. R:c5 Db5 mat. De aceea:

28. Cedează.

O partidă jucată deosebit de exact și inventiv de Cigorin.

Nr. 68. PARTIDA VIENEZĂ

Turneul de la Viena, 1898

M. I. Cigorin — **H. Caro**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e2-e4	e7-e5
2. Cb1-c3	Cg8-f6
3. f2-f4	d7-d5
4. d2-d3	...

[Cigorin a jucat adeseori această continuare veche, recomandată de Steinitz; mult mai tare se consideră aci 4. fe C:e4 5. Cf3 sau 5. Df3.]

4. ...	Nf8-b4

Alegînd această apărare, negrul arată că este de acord cu remiza prin șah etern, pe care albul îl poate sili s-o dea (vezi comentariul la mutarea a 12-a a negrului). In partida Steinitz-Blackburne, Viena, 1882, continuarea 4... de 5. fe Cg4 6. C:e4 C:e5 7. d4 s-a arătat destul de favorabilă pentru alb.

[Mult mai tare este 4... ef! 5. N:f4 Nb4 6. ed (6. e5 d4!) C:d5 7. Nd2 0—0 cu joc mai bun pentru negru.]

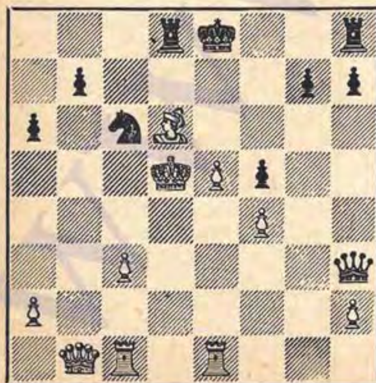
5. f4:e5	Cf6:e4
6. d3:e4	Dd8-h4+
7. Re1-e2	Nb4:c3
8. b2:c3	Nc8-g4+
9. Cg1-f3	d5:e4
10. Dd1-d4	Ng4-h5!
11. Re2-e3	Nh5:f3
12. Nf1-b5+	...

Luînd nebunul, albul ar fi obligat pe negru să dea șah etern: De1+, Rf4, Dh4+ etc. Evitînd remiza, Steinitz, în a 5-a partidă a meciului său cu Blackburne, din 1876, a jucat 12. Nb5+, și partida a continuat astfel: 12... c6 13. gf cb 14. D:e4 Dh6+ 15. Rf2 Dc6 16. Dd4 Ca6 17. Na3 b4 18. N:b4 C:b4 19. D:b4 Tc8 20. Tab1 b6 21. Tb3 Td8 22. The1 Td5 23. Te4 Dh6 24. h4 g5 25. e6 fe 26. Da4+ Re7 27. D:a7+ Td7 28. D:b6 și negrul a cedat la mutarea a 53-a; doi pioni asigură albului cîștigul.

12. ...	c7-c6
13. g2:f3	Dh4-h6+

In cartea partidelor turneului de la Viena din 1898, G. Marco spune: „De obicei se joacă 13... cb 14. D:e4 D:e4+ 15. R:e4 Cd7! (nu însă 15... Cc6, din cauza 16. Tb1 a6 17. a4!) şi partida negrului este mai bună". Eu însă n-am avut ocazia să întîlnesc nici partide de meci, nici de turneu, cu această continuare. In „Handbuch"-ul lui Bilguer este dată o singură variantă: 14. D:e4 D:e4+ 15. R:e4 0—0 16. Tb1 a6, care după părerea redactorilor, este de asemenea în favoarea albului. Este îndoielnică justeţea aprecierilor poziţiei. Variantele nu lămuresc rolul important pe care poate să-l joace într-o partidă practică pionul „e", apărat de nebun, de pionul „f" şi susţinut de rege.

14. Re3:e4	Dh6-g6+
15. Re4-e3	c6:b5
16. Nc1-a3	Cb8-c6
17. Dd4-d5	Dg6:c2
18. Ta1-c1	Dc2-f5
19. Th1-e1!	Ta8-d8
20. Dd5:b5	a7-a6
21. Db5-b1!	Df6-g5+
22. f3-f4	Dg5-g2
23. Na3-d6	Dg2-h3+
24. Re3-e4	f7-f5+
25. Re4-d5	...

Poziţia neobişnuită a regelui în centru pare la prima vedere primejdioasă, dar adversarul n-are posibilităţi de a-l împiedica să se întoarcă în lagărul său.

„Cînd a survenit pe tablă această minunată poziţie, unii dintre spectatori au anunţat pe conducătorul turneului că probabil albul a pus în locul regelui dama, iar în locul damei, regele". — **Cartea turneului.**

25. ...	Dh3-g2+
26. Rd5-c4	b7-b5+
27. Rc4-d3	Dg2-f3+
28. Rd3-c2	Df3-f2+
29. Rc2-b3	Td8-c8

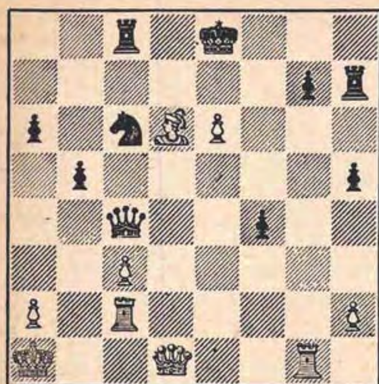
Jucînd 29... Ca5+ 30. Rb4! Tc8, negrul ar face remiză în cazul cînd albul ia calul (31. R:a5 Tc4 32. Nb4 Da7 33. D:f5 Dc7+ 34. R:a6 Dc6+! 35. Ra5 Da8+ 36. R:b5 Dc6+ etc.), dar la apărarea 31. Tc2! Tc4+ 32. Ra3 D:f4 33. Dd1, desfăşurarea partidei aproape nu se schimbă; dacă, de exemplu, 33... Ta4+ 34. Rb2 Dc4, atunci 35. Rb1 De6 (altfel e5-e6) 36. Df3 sau Nb4! etc.

30. Tc1-c2	Df2:f4
31. Rb3-b2	Cc6-a5
32. Rb2-a1	Df4-c4
33. e5-e6!	Ca5-c6
34. Db1-d1	h7-h5

Mai bine ar fi fost, desigur, 34... Td8, dar nici în acest caz, ca şi după 34... g6, negrul n-ar fi scăpat din poziţia sa strîmtorată şi n-ar fi avut timp să aducă în acţiune turnul regelui, de exemplu: 34... Td8 35. Te3 şi, dacă 35... Ce7 36. Td2 Cg6, atunci 37. Nb4 etc.

35. Te1-g1	Th8-h7

Aceasta nu-l împiedică pe alb să ia pionul. Un sfîrşit interesant ar fi survenit şi la apărarea 35... Td8 36. T:g7 Dh4 37. Tcg2 Ce7; atunci ar fi urmat 38. T:e7+ D:e7 39. D:h5+! T:h5 40. Tg8+ Df8 41. T:f8+ mat.

36. Tg1:g7 ! Cedează.

Dacă ia turnul, negrul este făcut mat în trei mutări, iar dacă turnul se retrage, în două mutări.

Nr. 69. PARTIDA ENGLEZĂ
Turneul de la Viena, 1898

M. I. Cigorin **W. Steinitz**
Comentarii de V. N. Panov

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. c3 d5
4. Dd1-a4 f7-f6

Deşi mutarea aceasta este considerată mai slabă decît continuarea de gambit 4... Cf6 5. C:e5 Nd6 6. C:c6 bc 7. D:c6+ Nd7, ea dă totuşi negrului un joc pe deplin satisfăcător.

5. Nf1-b5 d5:e4

Un sacrificiu de pion ingenios, dar totuşi incorect, bazat pe o oarecare slăbire a cîmpurilor albe după schimbul nebunului pe cal.

6. Nb5:c6+ ...

Bine este şi 5. D:e4, urmat de d2-d4.

6. ... b7:c6
7. Da4:c6+ Nc8-d7
8. Dc6:e4 Cg8-e7

Mutarea aceasta întîrzie pentru mult timp dezvoltarea flancului regelui negru, dar duce la un joc complicat şi tăios. Şi după 8... Nd6 9. d4 (o mutare universală de atac şi apărare!) f5 (sau 9... Ce7 10. de Nc6 11. De2 fe 12. C:e5 N:g2 13. Tg1) 10. De2 e4 11. Ng5!, albul ar fi păstrat pionul cu joc bun.

9. d2-d4 Nd7-c6
10. De4-e2 e5-e4

După continuarea tentantă 10...ed 11. cd Tb8 cu ameninţările 12... Nb5 sau 12... N:f3 13. D:f3 D:d4, albul ar fi păstrat de asemenea avantajul în toate variantele, de exemplu: 12. Cc3 N:f3 13. D:f3 D:d4 14. 0—0 sau 12. Cc3 g6 13. 0—0 Ng7 14. Te1 N:f3 15. D:f3 (se poate şi 15. gf) D:d4 16. Nf4!.

11. Cf3-d2 Dd8-d5
12. 0—0 0—0—0
13. Tf1-e1 f6-f5
14. f2-f3 ! ...

Albul trebuie să deschidă jocul, deoarece la continuări pasive negrul poate obţine un atac puternic, de exemplu: 14. Ca3 Cg6 15. Cf1 f4 urmat de Nd6 şi Tf8.

14. ... Td8-e8

Nefavorabil pentru negru este 14... ef, din cauza 15. C:f3 cu ameninţările De6+ şi Ce5.

15. f3:e4 f5:e4
16. Cb1-a3 ! ...

Dacă 16. C:e4 ?, atunci 16... Cf5 17. Cbd2 Cd6 18. C:d6+ N:d6 19. Da6+ Nb7 20. T:e8+ T:e8 21. Df1 Te1 !, şi negrul cîştigă.

16. ... Ce7-f5

Sau 16... Cg6 17. Cf1. Dacă 16... e3, atunci 17. Cf1 Cf5 18. Cc2 Nb5 19. Cf:e3 !.

17. Ca3-c2 h7-h5

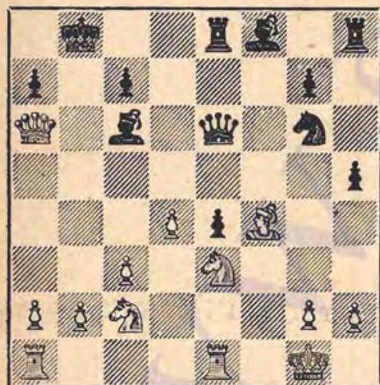
Atacul artificial al negrului a ajuns la un punct mort. El nu poate împiedica pe alb să-şi termine dezvoltarea şi să treacă la realizarea avantajului său material. Poate că ar fi fost mai bine 17... Nb7, aşteptînd dezvăluirea planurilor adversarului.

18. Cd2-f1 Cf5-h4
19. Nc1-f4 Ch4-g6

Mai bine era 19... g5. Mutarea din partidă dă posibilitate lui Cigorin să dea unul dintre atacurile sale fulgerătoare şi distrugătoare.

20. De2-a6+ Rc8-b8
21. Cf1-e3 Dd5-e6

Dacă 21... Dd7, atunci 22. d5! C:f4 (22... N:d5 23. D:g6) 23. dc Dc8 24. Db5+ Ra8 25. Cd5!, cu superioritate covîrşitoare pentru alb.

22. Nf4:c7+! Rb8:c7
23. d4-d5 Nc6:d5
24. Da6-a5+! De6-b6

Forţat. Dacă 24... Rc6, atunci 25. Cd4+, iar dacă 24... Rd6, atunci 25. C:d5 D:d5 26. Tad1.

25. Da5:d5 Nf8-d6
26. Cc2-d4 Cg6-f4

Dacă 26... a6, atunci 27. Df7+ şi 28. Cd5+ sau, simplu, 27. Cc4.

27. Cd4-b5+ Rc7-d7
28. Dd5-f5+ Rd7-d8
29. Cb5:d6 Db6:d6
30. Ce3-c4 Dd6-c6

Rău este 30... Db8 31. Tad1+ Cd3 32. T:d3+ ed 33. D:d3+ Rc7 34. Dd6+ Rb7 35. Ca5+ şi cîştigă.

31. Df5:f4 Dc6:c4
32. Ta1-d1+ Rd8-c8
33. Td1-d4 Dc4-c5
34. Te1:e4 ...

In urma atacului pe care l-a condus excelent, albul are doi pioni în plus, ceea ce, în legătură cu poziţia deschisă a regelui negru, nu lasă negrului nici un fel de şanse — cu toate că se intră într-un final de figuri grele.

34... Thf8 35. De3 T:e4 36. D:e4 a5 37. De3 Df5 38. h3 g5 39. Tc4+ Rb7 40. Tc5 Dd7 41. De4+ Rb6 42. Td5 Dc6 43. Dd4+ Rb7 44. T:a5 Cedează.

Nr. 70. PARTIDA ITALIANĂ

Turneul de la Köln, 1898

A. Albin **M. I. Cigorin**

Comentarii de V. V. Smîslov

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5

4. c2-c3 Cg8-f6
5. b2-b4 ...

Ideea atacului de pioni pe flancul damei nu aduce albului iniţiativa dorită. Pe bună dreptate, teoria consideră ca cea mai bună continuarea 5. d4.

5. ... Nc5-b6
6. a2-a4 a7-a6
7. a4-a5 Nd6-a7
8. d2-d3 d7-d6
9. Dd1-b3 Dd8-e7

Cigorin se îndepărtează puţin de varianta care a survenit în partida

sa cu același Albin, la turneul de la Budapesta, cu doi ani mai înainte: 9... 0—0 10. Ne3 N:e3 11. fe De7 12. Cbd2 Ne6 cu joc egal.

10. 0—0	0—0
11. Nc1-e3	...

O mutare greșită, cum demonstrează Cigorin prin manevra de cal care urmează schimbului nebunilor. Era de preferat dezvoltarea nebunului la g5. După 11. Ng5 h6 12. Ne3 N:e3 13. fe Cg4 14. Te1 Rh8 16. h3, cîmpul h6 este luat calului negru de către propriul pion.

11. ...	Na7:e3
12. f2:e3	Cf6-g4!

Inceputul atacului pe flancul regelui. Negrul eliberează calea de înaintare a pionului „f". In afară de aceasta, turnul albului trebuie să treacă pe o poziție mai slabă.

13. Tf1-e1	Rg8-h8
14. h2-h3	Cg4-h6
15. Cb1-d2	f7-f5
16. e4:f5	Nc8:f5
17. e3-e4	..

O decizie plină de urmări, deoarece la dispoziția negrului apare un punct de susținere la f4. Mai consecvent pare 17. Tf1; este adevărat că și în acest caz negrul, răspunzînd 17... Cd8 urmat de c7-c6 și d6-d5, ar fi obținut avantaj. Inițiativa aparține negrului, care începe primul operațiile pe coloana deschisă „f".

17. ...	Nf5-d7
18. Te1-f1	Tf8-f4
19. Ta1-e1	Ta8-f8
20. d3-d4	De7-f6!

Figurile grele ale negrului pe coloana „f" produc o impresie impunătoare. La 21. g3, Cigorin a avut în vedere, probabil, varianta 21... N:h3 22. gf D:f4 23. Rh1 Cg4, urmat de 24... Dg3 sau 23. Rf2 D:d2+,

21. d4-d5	Cc6-d8
22. Rg1-h2	g7-g5!

Amenințînd ca prin înaintarea pionului să deschidă căi de acces spre regele alb. Albului nu-i rămîne nimic altceva decît să atace turnul negru.

23. g2-g3	..

La aceasta urmează o combinație frumoasă și exact calculată de Cigorin.

23. ...	Nd7:h3!!
24. Rh2:h3	...

La 24. gf urmează, cum a arătat Cigorin, 24... N:f1 25. T:f1 D:f4+ cu atac puternic; de exemplu 26. Rh1 Cg4 27. Ne2 Tf6 cu amenințări de mat.

24. ...	g5-g4+
25. Rh3-h2	g4:f3
26. Cd2:f3	...

Albul ar fi trebuit să cedeze. Desigur, la 26. gf, albul ar fi fost făcut mat după 26... Dh4+.

26. ...	Tf4:f3
27. Tf1:f3	Df6:f3
28. Rh2-h3	Cd8-f7
29. Db3-d1	Cf7-g5+
30. Rh3-h4	Tf8-f4+!

Cigorin se plictisise probabil de rezistența inutilă a adversarului și de aceea termină partida cu o mică combinație.

31. g3:f4 Df3-f4+

32. Cedează, deoarece la 32. Rh5 decide 32... Cf3.

O partidă energic jucată de Cigorin.

Nr. 71. DESCHIDEREA LUI CIGORIN

Turneul de la Köln, 1898

M. I. Cigorin **J. Schowalter**

Comentarii de P. A. Romanovski

1. e4 e6 2. De2 Cc6 3. Cc3 Ne7 4. g3 d5 5. d3 Cf6 6. Ng2 0—0

7. Cg1-h3 ...

O idee a cărei valoare nu și-a găsit confirmarea în partida de față.

Exact la fel și-a dezvoltat figurile Cigorin în a 8-a partidă a meciului său cu Tarrasch. Este adevărat că ultimul a jucat altfel decît Schowalter, lăsînd pionul „d" la d7 și atacînd flancul damei cu c7-c5, b7-b5 etc. Cigorin a reușit să-și aducă calul de la h3 prin f4 la d5, obținînd avantaj.

In partida de față, Cigorin nu reușește să rezolve problema calului regelui cu același succes.

7. ... Cc6-d4
8. De2-d1 d5:e4
9. d3:e4 ...

Evident, Cigorin a evitat schimbul cailor. Era mai bine să fi luat cu calul pentru a ataca mai tîrziu calul d4 prin c2-c3. Acum, albul nu va izbuti să scape de unele greutăți.

9. ... e6-e5!

Schowalter a jucat bine deschiderea. Negrul amenință 10... Ng4 (11. f3 C:f3+!).

10. 0—0 Nc8-g4
11. f2-f3 Ng4-e6
12. Ch3-f2 Ne6-c4
13. Tf1-e1 Ne7-b4

Deși amenință N:c3 urmat de Ce2+, cîștigînd cel puțin un pion, totuși poziția nebunului negru la b4 este suficient de sigură. Un plan mai corect era 13... c6 urmat de Dc7 și aducerea turnurilor pe coloana „d".

14. Nc1-d2 Dd8-d6

Și acum era mai bine 14... De7 urmat de Tad8 etc.

15. a2-a3 Nb4:c3

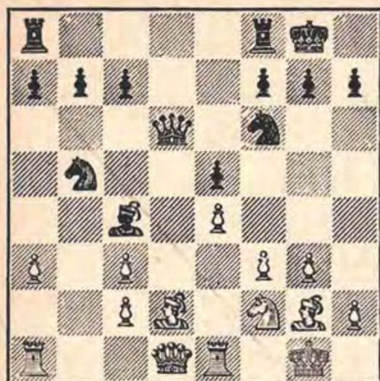
Mai bine era 15... Na5. Albul nu poate juca 16. Cb5 din cauza 16... C:f3+. După schimb, evenimentele se desfășoară în favoarea albului. Probabil că lui Schowalter i s-a părut că va cîștiga un pion, lucru care se vede din mutarea următoare.

16. b2:c3 Cd4-b5?

Negrul joacă la cîștigarea pionului c3, considerînd că prin următoarea mutare a turnului la d8 va forța pe alb să renunțe la apărarea lui.

Jucînd simplu 16... Ce6 (bine este și 16... Cc6) și dacă 17. Ne3, atunci 17... Da6 urmat de Tad8, negrul ar fi putut încă lupta pentru inițiativă.

La jocul puțin cam sigur de sine al americanului, Cigorin răspunde cu un plan profund și bine camuflat.

17. a3-a4 ! ...

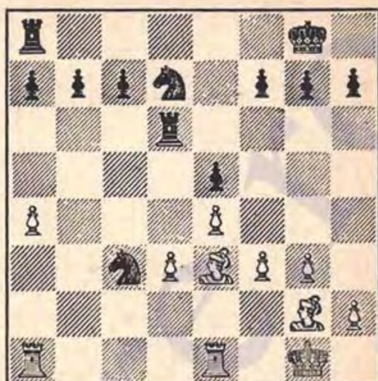
Cu aceasta se începe o vînătoare de zece mutări după calul negru, pe care Cigorin o execută cu multă iscusință.

17. ... Tf8-d8
18. Nd2-e3 Cb5:c3

Mîncînd cu încredere din fructul oprit! Nu era încă tîrziu pentru negru să se răsgîndească, jucînd 18... D:d1 urmat de Cd6. Ideea lui Cigorin este însă atît de profundă, încît nu oricare maestru era capabil să o ghicească.

19. Dd1:d6 Td8:d6
20. Cf2-d3 Nc4:d3
21. c2:d3 Cf6-d7

Nu este ușor pentru negru să salveze calul rătăcit. Era posibil și 21... Ta6. Dacă 22. a5, atunci 22... Cb5, dar după 23. Teb1 Cd6 24. Tc1 Cfe8 25. Nf1 albul, amenințînd d3-d4 și recîștigînd pionul cu o poziție excelentă (25... Tc6 26. T:c6 bc 27. Tc1), ar fi stat minunat. In schimb 21... T:d3 22. Nf1 Td6 23. Tec1 Tc6 24. Ta3 sau 24. Nd2 ar fi pierdut calul.

22. Ng2-f1 ! ...

Acum amenință distrugător Tec1 și, la 22... Ta6, urmează 23. Nd2 C:a4 24. d4.

22. ... Cd7-b6 ?

După aceasta, calul este definitiv pierdut. Era absolut necesar 22...b5!, și negrul ar fi putut opune rezistență. Este adevărat că, după 23. ab C:b5 24. Teb1, perechea de nebuni a albului și pionii distruși ai negrului de pe flancul damei ar dat albului șanse bune.

23. a4-a5 ! Cb6-a4
24. Te1-c1 b7-b5

Acum mutarea aceasta nu mai ajută, ca și 24... Tc6 la care urmează 25. Nd2 și Ta3.

25. a5:b6 c7:b6
26. Ne3-d2 b6-b5

Dacă 26... Tc6 sau Tc8, atunci 27. T:a4 !

27. Nd2:c3 Td6-c6

28. Nc3:e5 și peste cîteva mutări negrul a cedat.

O partidă deosebit de originală !

Nr. 72. PARTIDA PIONULUI DAMEI
(Apărarea Cigorin)
Turneul de la Londra, 1899

F. Lee — **M. I. Cigorin**

Comentarii de V. V. Smîslov

1. d2-d4	d7-d5
2. e2-e3	Cg8-f6
3. Nf1-d3	Cb8-c6

Așezarea aceasta a cailor în partida pionului damei este caracteristică lui Cigorin. Negrul amenință să capete un joc liber prin mutarea 4... e5.

4. f2-f4	e7-e6

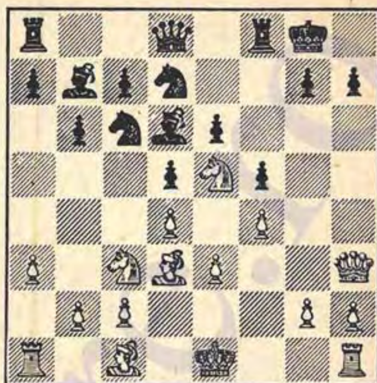
In partida cu Tarrasch, jucată la Hastings în 1895, Cigorin a continuat cu 4... Cb4 5. Cf3 C:d3+ 6. c:d3 e6, obținînd o poziție excelentă. Este evident că, în partida de față, Cigorin a vrut să experimenteze noi căi de joc, evitînd simplificările.

5. a2-a3	Nf8-d6
6. Cg1-f3	0—0
7. Cb1-c3	...

Albul joacă superficial poziția. Era de considerat dezvoltarea calului la d2 și fianchetarea nebunului la b2. Acest plan ar fi corespuns mai mult spiritului sistemului ales de alb.

7. ...	b7-b6
8. Cf3-e5	Nc8-b7
9. Dd1-f3	Cf6-d7
10. Df3-h3	f7-f5

(Vezi diagrama)

In calea figurilor albe care atacă, s-a ridicat un „zid de piatră". Acum, la continuarea naturală a atacului prin 11. g4, Cigorin a avut probabil în vedere o interesantă combinație: 11... N:e5 12. fe Cc:e5 13. de C:e5 cu mari complicații, de exemplu: 14. gf C:d3+ 15. cd d4 16. Ce4 ef sau 14. 0—0 C:g4 15. Nd2 d4! cu atac imparabil. Și la alte răspunsuri, obținînd trei pioni și un centru puternic pentru figură, negrul ar fi început un atac periculos.

Pentru stilul lui Cigorin este caracteristică pătrunderea adîncă în tainele ascunse ale poziției, arta lui uimitoare de a duce o apărare activă.

11. Ce5:d7	...

Albul a simțit cît de primejdioase sînt intențiile adversarului, dar nu alege cea mai bună continuare. Mai tare ar fi fost dacă ar fi luat celălalt cal. După 11. C:c6 N:c6 12. g4, negrul nu poate evita mutarea 12...g6 care-i slăbește poziția, deoarece la 12... Df6, albul avea la dispoziție manevra de cal Cc3-e2-g3. Forțînd 12... g6, albul ar fi înaintat pionul la g5, pregătind apoi înaintarea pionului „h". In acest caz ar fi putut surveni o luptă tăioasă cu șanse de ambele părți. După mutarea din partidă, atacul albului își pierde forța, și inițiativa trece la negru.

11. ...	Dd8:d7
12. g2-g4	Cc6-e7
13. Cc3-e2	a7-a5 !

Cigorin duce cu precizie lupta pozițională. Cu mutarea din partidă el pregătește schimbul nebunilor de cîmpuri albe. Este interesant de observat că și în timpurile noastre o manevră analoagă este considerată ca cea mai

bună reţetă împotriva „zidului de piatră", în partida olandeză.

Dacă, adeseori, se spune — şi pe deplin justificat — că, în domeniul teoriei deschiderilor, Cigorin a lăsat o moştenire mai bogată decît oricare altul, trebuie să spunem că importanţa lui Cigorin ca inovator nu este mai mică în domeniul jocului de mijloc, unde a avut de asemenea multe idei noi pentru timpul său. Oricui se străduieşte să se desăvîrşească în şah, studiul serios al creaţiei lui Cigorin îi poate da deosebit de mult!

14. Ce2-g3!	...

Trebuia evitat schimbul nebunilor prin 14. c3, dar este adevărat că, după 14. c3 b5 15. Nd2 d4! 16. ab ab, negrul ar fi deschis liniile pentru atac pe flancul damei.

14. ...	Nb7-a6
15. g4:f5	e6:f5
16. Nd3:a6	Ta8:a6

Acum se pot trage concluzii. Albul a rămas cu un nebun „rău" şi un pion înapoiat fixat la e3. Aceste elemente determină avantajul incontestabil al negrului. Este interesant de urmărit cît de organizat foloseşte Cigorin avantajele poziţiei sale.

17. 0—0	Tf8-f6
18. Tf1-f2	Ta6-a8
19. Nc1-d2	Rg8-h8
20. Rg1-h1	...

Singura posibilitate a albului este să manifeste iniţiativă pe coloana „g", dar negrul realizează fără greutate regruparea de figuri, necesară pentru a combate acest plan.

20. ...	Ta8-g8

Numai aci se poate remarca că Cigorin n-a jucat cel mai tare. Trebuia jucat direct 20... Th6 21. Df1 De6. Cîmpul g8 trebuia lăsat liber pentru manevra calului e7, prin g8-f6 la e4.

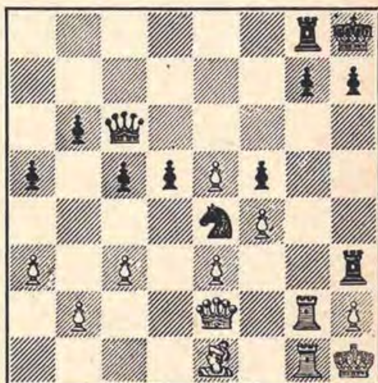
21. Ta1-g1	Tf6-h6
22. Dh3-f1	Dd7-e6
23. Df1-d3	Tg8-f8
24. Tf2-g2	Th6-h3
25. Cg3-e2	De6-h6!

Negrul şi-a activizat figurile grele. Acum i-a rămas să aducă calul la e4 sau g4, întărind presiunea poziţională. Albul găseşte cea mai bună apărare eliberînd cîmpul g1 pentru cal.

26. Tg1-f1	Ce7-g8
27. Ce2-g1	Th3-h5
28. Cg1-f3	Cg8-f6
29. Cf3-e5	...

Aceasta uşurează sarcina negrului, în planurile căruia intră schimbul nebunului pentru calul adversarului, după care calul său va ocupa o poziţie inatacabilă în centru. Mai complicat s-ar fi desfăşurat lupta după 29. Cg5 Cg4 30. De2 Dg6 deşi, şi în acest caz negrul şi-ar fi realizat, în cele din urmă, avantajul.

29. ...	Cf6-e4
30. Nd2-e1	Th5-h3
31. Dd3-e2	c7-c5
32. Tf1-g1	Nd6:e5
33. d4:e5	Tf8-g8
34. c2-c3	Dh6-c6!

O mutare minunată, cu adevărat cigoriniană! Ea conţine şi o exce-

lentă idee strategică — dama se deplasează pe o diagonală periculoasă pentru alb — dar Cigorin are în vedere şi o combinaţie frumoasă (35... d4 36. cd T:h2+ ! !) şi, în sfîrşit, Cigorin a întins adversarului şi o cursă subtilă, bine ascunsă. Cea mai bună apărare pentru alb era 35. Tf1, deşi varianta 35... Td8 36. Tf3 T:f3 37. D:f3 d4 38. ed cd 39. Td2 d3 ! nu-i oferea perspective prea bune. In căutarea unei scăpări, albul s-a decis el la o combinaţie, dar aci îl aşteaptă cursa pregătită de Cigorin.

35. Tg2:g7 ...

Albul credea că îşi va recîştiga turnul cu mutarea a 37-a, dar n-a prevăzut mutarea a 37-a a negrului.

35. ... Tg8:g7
36. Tg1:g7 Rh8:g7
37. De2-g2+ Ce4-g3+ ! !

O mutare frumoasă, care răstoarnă combinaţia albului. Acum, negrul rămîne cu calitatea în plus; partida este decisă.

38. Ne1:g3 Th3-h6
39. Ng3-h4+ Th6-g6
40. Nh4-f6+ Rg7-f7
41. Dg2-f3 Rf7-e6
42. c3-c4 b6-b5 !
43. b2-b3 b5:c4 !
44. b3:c4 Dc6-b7
45. h2-h4 Db7-b1+
46. Cedează.

Cu excepţia inexactităţii de la mutarea a 20-a, Cigorin a jucat foarte fin întreaga partidă.

Nr. 73. APĂRAREA LUI CIGORIN

Turneul de la Londra, 1899

H. Pillsbury **M. I. Cigorin**

Comentarii de G. I. Levenfiş

1. d2-d4 d7-d5
2. c2-c4 Cb8-c6
3. Cg1-f3 ...

Mutarea aceasta este considerată ca cel mai bun răspuns, deoarece la 3. Cc3 nu este rău nici 3... dc, nici 3... e5.

3. ... Nc8-g4
4. e2-e3 e7-e6
5. Cb1-c3 Nf8-b4
6. Dd1-b3 Ng4:f3
7. g2:f3 Cg8-e7
8. Nc1-d2 0—0
9. Nf1-d3 Ta8-b8 !

Albul are intenţia să facă rocada lungă şi negrul se pregăteşte dinainte să atace poziţia rocadei. El ameninţă deja d5:c4, N:c4, b7-b5! şi pionul „b" nu poate fi luat.

10. c4:d5 Ce7:d5
11. 0—0—0 Nb4:c3
12. Nd2:c3 b7-b5 !

Contralovitură la momentul oportun. Albul ameninţase cu o străpungere primejdioasă în centru. Acum, la 13. e4 ar urma 13... b4 ! (nu 13... Cf4 14. d5 şi albul stă mai bine) 14. Nd2 C:d4 15. Dc4 Cb6 16. D:b4 c5 ! în favoarea negrului. Caii lui Cigorin nu activează mai rău decît nebunii albi !

13. Nc3-d2 Tb8-b6

Străpungerea în centru este paralizată, şi negrul continuă pregătirea atacului împotriva rocadei. La rîndul său, şi albul pregăteşte atacul la rege.

14. Td1-g1 a7-a5
15. f3-f4 ...

Necesar, deoarece altfel urmează e6-e5.

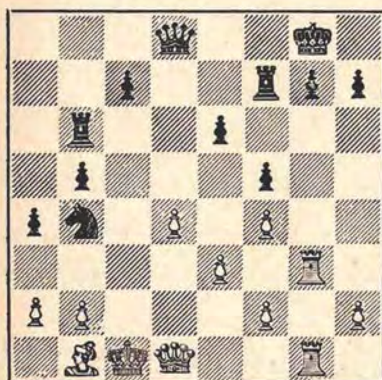
15. ... f7-f5 !

Acum, calul din d5 a căpătat un punct de susţinere sigur. In afară de aceasta, apărarea pionului g7 se realizează cu mijloacele cele mai simple.

16. Tg1-g3 a5-a4
17. Db3-d1 Cc6-b4 !

Forțînd schimbul nebunului care este important pentru apărare, întrucît 18. Nb1 este dezavantajos din cauza 18... Tc6+.

18. Nd2:b4	Cd5:b4
19. Th1-g1	Tf8-f7
20. Nd3-b1	...

20. ...	a4-a3 !

Deschizînd drumul pentru figurile negre. Cigorin se află în elementul său și conduce atacul ireproșabil.

21. b2:a3	Cb4-d5
22. Dd1-b3	b5-b4
23. a3:b4	...

Nu era mai bine nici 23. a4 c5 24. dc Tc6 și pionul b4 devine un minunat punct de sprijin pentru pătrunderea figurilor negre.

23. ...	Tb6:b4
24. Db3-d3	c7-c5 !
25. d4:c5	Dd8-a5 !

Regele alb nu poate fugi acum nici la d2, din cauza șahului prin descoperire, nici la d1, din cauza T:b1+.

26. Nb1-c2	Da5:a2
27. f2-f3	...

Deschizînd o a doua linie, pentru a aduce în joc turnurile.

27. ...	Tb4-c4
28. Tg1-g2	Tf7-d7
29. c5-c6 !	Tc4:c6
30. Dd3-d4	...

Albul, apărîndu-se cu ingeniozitate, a creat amenințări de mat. In timpul acesta, însă, și negrul a pregătit o lovitură mortală.

30. ...	Da2-a3+!
31. Rc1-d2	Tc6:c2+!
32. Rd2:c2	Cd5:e3+
33. Rc2-b1	Td7:d4
34. Tg3:g7+	Rg8-f8
35. Tg7-g8+	Rf8-e7
36. Cedează.	

Nr. 74. DESCHIDEREA CENTRALA

Turneul de la Paris, 1900

J. Mason — **M. I. Cigorin**

Comentarii de V. V. Ragozin

1. e4 e5 2. d4 ed 3. D:d4 Cc6

4. Dd4-e3	Cg8-f6
5. Nc1-d2	Nf8-e7

Una din continuările posibile. Mult mai tîrziu s-a găsit că negrul poate folosi acum poziția nefavorabilă a damei albe, prin 5... Cg4 6. De2 Cge5 7. f4 Cd4! 8. Dd1 Nc5! etc. (indicată de tratatul lui Collijn[1]).

6. Cb1-c3	0—0
7. 0—0—0	Tf8-e8

Mai exact este aci 7... d5!

8. f2-f3	...

Mai bună este continuarea 8. Nc4.

[1] Valoarea tratatului suedez al fraților Collijn constă în faptul că ultima sa ediție (1923) a fost refăcută de Rubinstein, Reti și Spielman; astăzi, acest tratat este, în multe privințe, învechit.

8. ... d7-d5 !
9. e4:d5 Cf6:d5
10. De2-f2 Nc8-e6

In practica jocurilor deschise este un fenomen destul de rar ca negrul să-şi întreacă adversarul atît de mult în dezvoltare, încît să înceapă primul atacul.

11. Nf1-c4 Cd5:c3
12. Nd2:c3 Dd8-c8
13. Nc4-b5 ...

Răspunsul cel mai natural. După 13. N:e6 D:e6 14. Rb1 a5, negrul ar fi început imediat asaltul poziţiei regelui advers; dacă însă 13. De2, atunci albul n-ar fi rezolvat problema dezvoltării definitive a figurilor.

13. ... Ne6:a2 !

Un sacrificiu de figură îndrăzneţ şi neaşteptat! In astfel de poziţii, în care avantajul de timp şi de spaţiu este clar, soluţia combinativă este adesea singura şi întotdeauna cea mai eficace. Din contra, calea poziţională, de exemplu în cazul de faţă 13... Nd7 apărîndu-se împotriva dublării neplăcute a pionilor, ar fi însemnat pierderea avantajului (14. Ce2 etc.).

14. b2-b3 Dc8-f5

Multor şahişti intuiţia le va spune că sacrificiul de figură al negrului a fost corect pentrucă în acest moment nu iau parte la joc turnul şi calul alb de pe flancul regelui. Fiecare sacrificiu obligă însă la continuarea exactă a atacului. M. I. Cigorin care, alături de Paul Morphy, a fost un strălucit şi fin maestru al atacului, în partida aceasta, spre regret, nu a folosit pe deplin resursele poziţiei, după cum se va vedea în continuare.

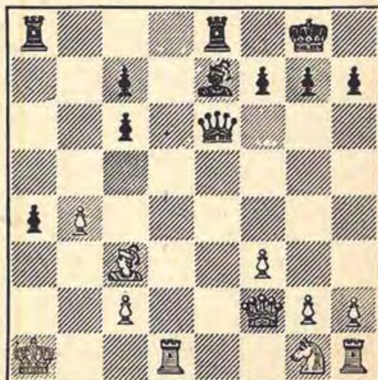
Mutarea din partidă este clară şi tare. La complicaţii inutile ar fi dus 14... Nf6 15. N:f6 Df5 16. N:c6 D:f6 17. Dd4 (nu însă 17. Nb5 din cauza 17... Da1+ 18. Rd2 Tad8+ 19. Nd3 T:d3+ !) D:c6 18. Rb2 a5 etc.

Este posibil ca nici 14... Nf6 să nu fi fost nefavorabil negrului, dar în lupta practică, cînd trebuie luat în considerare şi ceasul de control, este adesea mai favorabilă evitarea variantelor mai complicate şi insuficient de forţate.

15. Nb5:c6 b7:c6
16. Rc1-b2 a7-a5
17. Rb2:a2 a5-a4
18. b3-b4 Df5-e6+

Cu mult mai tare ar fi fost direct 18... c5 !

19. Ra2-a1 ...

19. ... Ne7-f6

Iată inexactitatea după care albul ar fi putut evita înfrîngerea. După părerea noastră, continuarea corectă a atacului era 19... c5! 20. b5 Dc4, deşi nici în acest caz cîştigul nu este evident.

20. Nc3:f6 De6:f6+
21. Td1-d4 ...

Mutarea aceasta pierde partida, în timp ce după 21. c3! (nu însă 21. Dd4??, din cauza 21... Tad8!) D:c3+ 22. Db2 De3 23. Ch3, negrul ar fi fost silit să lupte pentru remiză.

21. ... Ta8-b8
22. c2-c3 c6-c5!

Deschiderea decisivă a liniilor.

23. b4:c5 Tb8-b3
24. Cg1-e2 ...

Prea tîrziu!

24. ... Te8-b8
25. Td4:a4 De6-c6
26. Df2-d4 ...

Şi la 26. Ta2 ar fi urmat tot 26... Db5.

26. ... Dc6-b5
27. Dd4-e4 Tb3-a3+
28. Ta4:a3 Db5-b2 mat.

Nr. 75. JOCUL CELOR DOI CAI

Turneul de la Paris, 1900

M. I. Cigorin — **D. Ianovski**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6

4. d2-d4 ...

Continuarea 4. Cg5 dă albului, în variantele cunoscute, un pion în plus, dar în schimb îl expune unui contraatac puternic. De aceea preferăm 4. d4.

4. ... e5:d4
5. 0—0 Cf6:e4
6. Tf1-e1 d7-d5
7. Nc4:d5 Dd8:d5
8. Cb1-c3 Dd5-h5

[Alte continuări pe deplin acceptabile sînt 8... Da5 şi 8... Dd8.]

9. Cc3:e4 Nf8-e7

[Mai bine este aci 9... Ne6 10. Ng5 Nb4! 11. C:d4 D:d1 12. Te:d1 C:d4 13. T:d4 Ne7 cu joc egal.]

10. Nc1-g5 Nc8-e6
11. Ng5:e7 Cc6:e7
12. Cf3:d4 Ne6-g4

Poate că ar fi fost mai bine 12... D:d1 13. Ta:d1 0—0—0, cu toate că negrul rămîne cu pionul slab, lucru pe care, după cît se pare, Yanovski a vrut să-l evite.

13. f2-f3 Ng4-d7
14. Dd1-d2 0—0

Făcînd rocada mare, negrul ar fi rămas cu un pion izolat la d6 (după 15. Cd6+), dar pentru alb ar fi fost foarte greu să se folosească de acest punct slab al jocului negru.

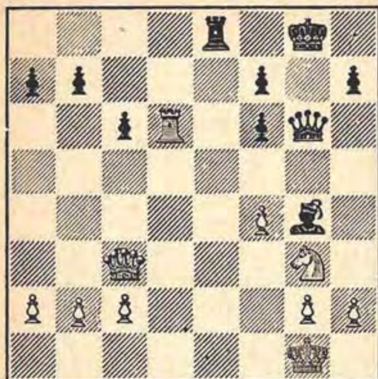
15. Ce4-f6+ g7:f6
16. Te1:e7 Ta8-d8
17. Dd2-c3 c7-c6
18. Cd4-e2 Dh5-g5

Negrul provoacă intenţionat mutarea f3-f4; dacă 18... Dh6 19. Cg3 Tfe8, atunci 20. Tae1.

19. f3-f4 Dg5-h6
20. Ce2-g3! Tf8-e8
21. Te7:e8+ Td8:e8

[Următorul atac scurt, cu figuri puţine pe tablă, este condus de Cigorin cu deosebită măiestrie.]

22. Ta1-f1! Dh6-g6
23. Tf1-d1! Nd7-g4
24. Td1-d6! ...

24. ... Te8-e6

Dacă 24... Rg7, atunci 25. h3! Nc8 26. T:f6! și negrul pierde dama.

25. Td6-d8+ Rg8-g7
26. f4-f5! Ng4:f5
27. Dc3-c5! Cedează.

Nr. 76. PARTIDA ITALIANĂ
Turneul de la Monte Carlo, 1902
Premiul de frumusețe

M. I. Cigorin **S. Tarrasch**
Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. Cc3 Cf6 5. d3 d6 6. Ne3 Nb6

7. Dd1-d2 Nc8-e6

Mutarea aceasta nu este bună, chiar dacă albul ar juca 8. N:e6 fe 9. d4 etc.

[In partida cu Cigorin, din același turneu, care s-a jucat ceva mai tîrziu (nr. 78), Pillsbury a jucat aci 7... Ca5, dar și el a pierdut.]

8. Nc4-b5 ...

[Mutarea de mai sus, pe care Cigorin o preferă în această variantă a partidei italiene, provoca neîncetat critici din partea partizanilor punctului de vedere „științific" în șah, în special din partea lui Tarrasch și Schlechter. Ei spuneau că este mai „corect" să fie pus nebunul la b5 încă de la mutarea a treia, „fără a mai pierde un tempo" și aceasta cu toate că Cigorin a obținut multe victorii frumoase jucînd Nc4-b5. Dar Cigorin nu se conducea după raționamente îndepărtate, ci după idei creatoare, care decurgeau din aprecierea individuală a fiecărei poziții cu particularitățile ei.]

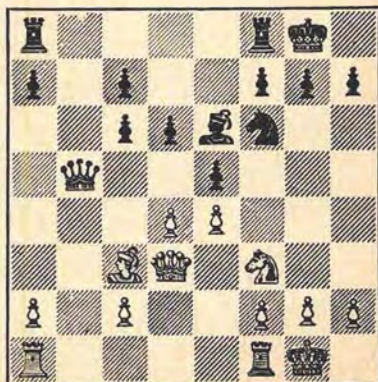
8. ... 0—0
9. Nb5:c6 b7:c6
10. d3-d4 Nb6-a5

[In locul manevrei artificiale care se începe cu această mutare și care va fi respinsă de minunatul contrajoc al lui Cigorin, bazat pe sacrificiul calității, Schlechter a recomandat 10... Cd7 urmat de f7-f6.]

11. Dd2-d3 Dd8-b8

„O manevră originală care, deși dă negrului cîștigul unui pion, îndepărtează prea mult dama din joc; lucrul acesta va fi folosit de către Cigorin cu o măiestrie uimitoare". — **K. Schlechter.**

12. 0—0! Db8:b2
13. Ne3-d2! Na5:c3
14. Nd2:c3 Db2-b5

15. d4:e5 ! Ne6-c4

„Și după 15... D:d3 16. cd Cd7 17. ed cd, jocul albului ar fi fost mai bun". — **Schlechter.**

16. Dd3-e3 Cf6-g4

[16... N:f1 17. ef Nc4 18. Ce5 ! gf 19. Cg4 (se poate și 19. C:c4 D:c4 20. Dg3+ și mat la mutarea următoare) și negrul n-are apărare suficientă.]

17. De3-g5 Cg4:e5

Cîștigînd calitatea, 17... N:f1 18. D:g4 Nc4 negrul pierde doi pioni și se expune și unui atac puternic, de exemplu : 19. ed f6 20. Cd4 (nu este rău nici 20. e5) Dg5 21. Dd7 apoi, în raport cu mutările negrului — Cf5 (amenințînd h2-h4) sau dc.

18. Cf3-d4 ! f7-f6 !
19. Dg5-g3 Db5-a6
20. Cd4-f5 Ce5-g6
21. h2-h4 ! Nc4-e6

La 21... N:f1 ar fi urmat 22. h5 Nc4 23. hg h6 24. Dh4 ! Tad8 (se amenințase C:h6+ ; dacă 24... Tae8, atunci 25. Nd2 ! cu amenințarea 26. N:h6) 25. Ce7+' Rh8 26. Nd2 ! și negrul n-are apărare împotriva amenințării N:h6.

[De-a lungul a șase mutări, turnul f1 a stat sub atacul nebunului negru și acum nebunul se retrage fără nimic ! Toate acestea au fost jucate excelent de Cigorin.]

22. Cf5-d4 Ne6-d7
23. h4-h5 Cg6-e7
24. f2-f4 c6-c5
25. Cd4-f3 Da6-c4
26. Cf3-h4 Dc4-e6

Pentru ca, provocînd mutarea f4-f5 să împiedice pe alb să joace e4-e5.

27. f4-f5 De6-f7
28. h5-h6 Rg8-h8
29. h6:g7+ Df7:g7
30. Dg3-h2 Tf8-f7
31. Tf1-f3 Ta8-g8
32. Ta1-f1 ...

Dacă 32. Cg6+ C:g6 33. fg D:g6 34. Taf1, atunci D:e4 ! 35. N:f6+ T:f6 și negrul, avînd doi pioni pentru calitate, ar fi putut să se apere cu succes.

32. ... Dg7-g5
33. Nc3-b2 ! Nd7-b5
34. Nb2-c1 Dg5-g4
35. Tf1-e1 Tg8-g7
36. Nc1-h6 Tg7-g8
37. Nh6-f4 ! ...

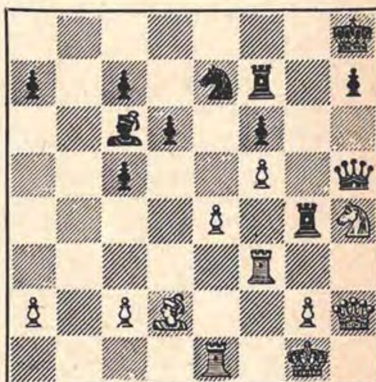
Albul amenință 38. Tg3 ; din această cauză, următoarea mutare a turnului la g7 este forțată.

37. ... Tf7-g7
38. Nf4-h6 Tg7-f7
39. Nh6-d2 Nb5-c6
40. Tf3-f4 Dg4-g5

Dacă 40... Dg3, atunci 41. Cg6+ T:g6 42. fg etc.

41. Tf4-f2 Dg5-h5
42. Tf2-f3 Tg8-g4 ?

[Este necesar 42... Dg4 revenind la poziția de după mutarea a 39-a a negrului.]

Negrul se aștepta numai la continuarea 43. Cg6+ ? hg 44. Th3 Th7 45. T:h5 T:h5.

43. Tf3-h3 ! Tf7-g7
44. Ch4-g6+ ! h7:g6
45. f5:g6 ! Cedează.

Nr. 77. DESCHIDEREA LUI CIGORIN
Turneul de la Monte Carlo, 1902

M. I. Cigorin **I. Gunsberg**

1. e2-e4 e7-e6
2. Dd1-e2 Cb8-c6

După zeci de ani de experimentare în practică a tuturor apărărilor posibile ca răspuns la mutarea 2. De2, introdusă în practică de Cigorin, teoria a ajuns la concluzia că cel mai bun răspuns este 2... c5.

Este interesant că tocmai această mutare a fost făcută de către Tarrasch în primele partide ale meciului său cu Cigorin, în care acesta a jucat pentru prima oară 2. De2. Rezultatul acestor partide a fost 2:2. Evident, un astfel de rezultat nu l-a satisfăcut pe Tarrasch, el crezînd că este în drept să obțină mai mult în partidele în care albul călca în mod grosolan încă la mutarea a doua, principiile fundamentale ale „școlii noi": 1) dama este scoasă în joc înaintea figurilor ușoare; 2) dama închide diagonala nebunului regelui.

In toate celelalte partide ale meciului, Tarrasch a jucat 2... Ne7. Această „îmbunătățire" nu i-a adus însă multe bucurii: din cele șase partide începute în felul acesta, el n-a cîștigat decît una, pierzînd trei, iar două terminîndu-se remiză.

In competițiile următoare, negrul a încercat să răstoarne și pe alte căi mutarea „incorectă" a lui Cigorin, dar tot fără succes. O încercare curioasă a fost făcută cu mutarea 2... e5, pe care a jucat-o odată și Lasker.

Pentru justificarea acestei mutări a negrului servea următorul raționament: deși negrul pierde un tempo, tempoul în plus al albului constă într-o mutare „dăunătoare" pentru el — 2. De2 — care închide ieșirea nebunului regelui. Această „logică" era dărîmată de faptul că Cigorin își dezvolta nebunul la g2...

Nimic n-au dat negrului nici încercările de a cîștiga un tempo prin atacarea damei albe cu calul: Cb8-c6-d4 dama se întorcea liniștită la d1, iar calul d4, retrăgîndu-se, trebuia de asemenea să piardă un tempo.

3. f2-f4 Cg8-e7
4. Cg1-f3 d7-d5
5. e4-e5 d5-d4 ?

O înaintare greșită: pionul acesta va deveni obiectivul de atac al albului.

6. De2-f2 ...

Cigorin ar fi putut folosi mutarea precedentă a negrului, jucînd 6. c3! cu scopul de a ataca apoi pionul d4 cu dama și a obliga pe negru să schimbe la c3. Acum, negrul are la dispoziție o contralovitură.

6. ... Cc6-b4
7. Cb1-a3 ...

Nu se putea juca 7. C:d4 ?, din cauza D:d4.

7. ... c7-c5
8. c2-c3 Cb4-c6

După 8... dc ? 9. bc, negrul ar fi pierdut pionul c5.

9. Nf1-b5 a7-a6
10. Nb5:c6+ Ce7:c6
11. Ca3-c2 ! ...

Pentru a obliga pe negru să schimbe pionul d4.

11. ... Nf8-e7
12. b2-b3 ! ...

Nu însă direct 12. cd cd 13. C:d4, din cauza 13... Nc5 și negrul cîștigă o figură.

12. ... d4:c3

După 12... d3, pionul acesta ar fi rămas izolat și este îndoielnic dacă negrul ar fi reușit să-l apere.

13. d2:c3 0—0
14. 0—0 Dd8-d3

Dama neagră începe să se plimbe pe tablă : acum, negrul o duce la g6, ca peste cîteva mutări să ajungă la c8. In general, negrul joacă această parte a partidei fără plan. Mai consecvent era 14... Dc7, urmat de b7-b6, Nb7 și Td8.

15. Nc1-b2 b7-b6
16. Ta1-d1 Dd3-g6
17. Cc2-e3 a6-a5
18. Tf1-e1 Nc8-a6
19. Nb2-c1 Ta8-d8
20. f4-f5 ! ...

Inceputul unui atac cigorinian.

20. ... e6:f5
21. Ce3-d5 Dg6-e6
22. c3-c4 ! ...

In această poziție, continuarea energică a atacului este mai importantă decît recîștigarea pionului.

22. ... h7-h6
23. Df2-g3 Rg8-h7
24. Cd5-f4 De6-c8

25. e5-e6 ! ...

Inceputul unei combinații foarte frumoase, care-i dă lui Cigorin un atac foarte puternic la rege. Toate figurile albului iau parte la atac, în timp ce dama și nebunul de cîmpuri albe ale negrului sînt afară din joc.

25. ... g7-g5
26. Cf4-d5 f7:e6
27. Cd5:e7 Cc6:e7
28. Nc1:g5 ! Td8:d1
29. Te1:d1 Ce7-g8

Și după 29... hg, negrul ar fi pierdut repede, de exemplu : 30. C:g5+ Rh6 31. Dh4+ Rg6 32. Dh7+ R:g5 33. D:e7+ Tf6 (33... Rg6 34. Td7) 34. h4+ Rg6 35. h5+ Rg5 36. Dg7+ etc.

30. Ng5-h4 Tf8-f7

Necesar pentru a preîntîmpina Ce5 și Td7, dar acum urmează loviturile decisive.

31. Td1-d8 ! Tf7-g7
32. Cf3-g5+ ! h6:g5
33. Td8:c8 Na6:c8
34. Nh4:g5 Nc8-b7
35. h2-h4 Cg8-f6
36. Dg3-e5 Cf6-e4
37. De5:e6 Ce4:g5
38. De6:f5+ Rh7-h6

39. Df5-f6+ Rh6-h7
40. h4:g5 Nb7-e4
41. Df6-h6+ Cedează.

Nr. 78. PARTIDA ITALIANA

Turneul de la Monte Carlo, 1902

M. I. Cigorin **H. Pillsbury**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. Cc3 Cf6 5. d3 d6 6. Ne3 Nb6

7. Dd1-d2 Cc6-a5
8. Nc4-b5+ ! c7-c6

Cel mai bun răspuns al negrului era, se pare, 8... Nd7; în acest caz, mutarea 7... Ca5 este evident inutilă. După 8... Cc6 9. d4, albul obține o partidă mai bună.

9. Nb5-a4 Nb6:e3

Aproape forțat, deoarece albul amenința b2-b4.

10. Dd2:e3 b7-b5
11. Na4-b3 0—0
12. 0—0 Ca5:b3
13. a2:b3 Cf6-g4
14. De3-e2 f7-f5
15. h2-h3 Cg4-f6
16. d3-d4 ! f5:e4

După 16... ed 17. C:d4 negrul, neavînd posibilitatea de a apăra în același timp pionii c6 și f5, ar fi pierdut unul din ei.

17. Cc3:e4 Cf6:e4
18. De2:e4 d6-d5

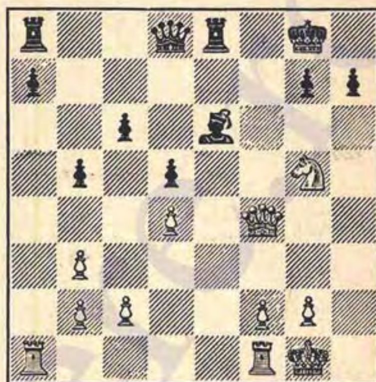
Negrul n-avea altă mutare pentru a apăra pionul.

19. De4:e5 Nc8:h3
20. Cf3-g5 Tf8-e8

Dacă 20... Nf5, atunci 21. Ce6, și negrul pierde calitatea sau pionul c6.

21. De5-f4 Nh3-e6

La 21... Nd7 ar fi urmat 22. Df7+ Rh8 23. Dh5; apărîndu-se de mat, negrul pierde dama.

22. Tf1-e1 ! ...

La 22. Tae1, negrul n-ar fi jucat 22... Dd7, din cauza 23. T:e6 T:e6 24. Df5 ci 22... Tf8; acum, la 22... Tf8, albul ar fi putut continua favorabil cu 23. C:e6 T:f4 24. C:d8 T:d8 25. T:a7.

22. ... Dd8-d7
23. Cg5:e6 Te8:e6
24. Te1:e6 Dd7:e6
25. Ta1:a7 Ta8:a7

Dacă 25... Tf8, atunci 26. Dg3 g6 27. Dc7 și după schimbul forțat al tuturor figurilor, albul avînd un pion în plus trebuie să cîștige.

26. Df4-b8+ Rg8-f7
27. Db8:a7+ Rf7-g6
28. Rg1-f1 h7-h6

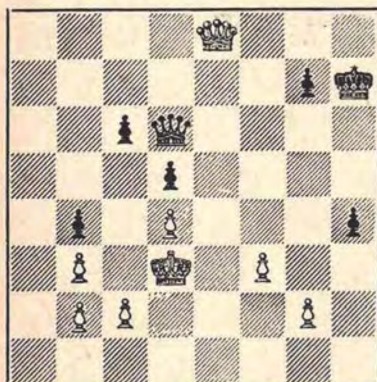
Cu toate că albul are un pion în plus, s-ar părea că negrul poate face remiză; continuarea din partidă demonstrează contrariul.

29. Da7-c7 Rg6-h7
30. Dc7-f4 De6-g6
31. Df4-d2 Dg6-h5
32. f2-f3 Dh5-h1+

33. Rf1-f2	Dh1-h4+
34. Rf2-e2	Dh4-g3
35. Re2-d3 !	h6-h5

Și dacă n-ar fi înaintat acest pion, negrul n-ar fi putut salva partida, deoarece el nu poate împiedica pe alb să aducă regele la b4 sau să ocupe cu dama cîmpul e5.

36. Rd3-c3	Dg6-d6
37. Dd2-e2	b5-b4+
38. Rc3-d3	h5-h4
39. De2-e8	...

[O inexactitate. Cum a arătat N. D. Grigoriev, după 39... Dg6+ ! în finalul de pioni, cu tot pionul în plus nu se vede un cîștig pentru alb. Negrul n-a folosit însă posibilitatea de salvare care i s-a oferit, și Cigorin și-a realizat avantajul printr-un joc fin.]

39. ...	g7-g6
40. De8-e5	Dd6-d8
41. f3-f4	h4-h3
42. g2:h3	Dd8-d7
43. f4-f5 !	g6:f5
44. Rd3-e3	Rh7-g6
45. Re3-f4	Dd7-f7
46. h3-h4 !	Df7-a7

Pentru a evita schimbul damelor după h4-h5+

47. De5:f5+	Rg6-h6
48. Df5-f6+	Rh6-h7
49. h4-h5	Da7-c7+
50. Df6-e5	Dc7-d8
51. De5-f5+	Rh7-h8
52. Rf4-g4	Dd8-g8+
53. Df5-g6	Dg8-c8+
54. Rg4-g5	Dc8-h3
55. Rg5-f6	Dh3-h4+
56. Rf6-f7	Cedează.

Cu excepția scăpării de la mutarea a 39-a, întreaga partidă a fost condusă de Cigorin cu mare măiestrie.

Nr. 79. PARTIDA ITALIANA

Turneul de la Monte Carlo, 1902

M. I. Cigorin — **K. Schlechter**

Comentarii de N. D. Grigoriev

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. Cc3 Cf6 5. de d6

6. Nc1-e3	Nc5:e3
7. f2:e3	Cc6-a5

Negrul joacă consecvent la simplificare. Pentru egalarea jocului, aceasta este suficient.

8. Nc4-b3	Ca5:b3
9. a2:b3	0—0
10. 0—0	Cf6-g4

Avînd în vedere neutralitatea coloanei deschise „f" prin înaintarea f7-f5.

11. Dd1-e1	f7-f5
12. e4:f5	Nc8:f5
13. e3-e4	Nf5-d7

La retragerea nebunului la e6, negrului nu i-a plăcut probabil continuarea 14. h3 Cf6 15. Cg5 urmat de Dh4.

14. h2-h3	Cg4-f6
15. De1-h4	c7-c6

Luînd pentru totdeauna calului alb cîmpul d5.

16. Rg1-h1	Dd8-e8

Negrul are intenția de a alunga dama albă de pe flancul regelui.

17. Cc3-e2 De8-h5
18. g2-g4 ...

Albul speră să obțină joc de figuri bun după schimbul damelor.

18. ... Dh5:h4

Evitarea schimbului era riscată și inutilă; pașnicul Schlechter era aproape întotdeauna mulțumit cu remiza.

19. Cf3:h4 g7-g6

Acum, poziția negrului este bine consolidată, situația este liniștită și sfîrșitul egal al partidei pare iminent.

20. Rh1-g2 a7-a6
21. Ce2-g3 Rg8-g7
22. Ch4-f3 Cf6-e8

Dacă negrul ar fi știut că agresivul său adversar poate să se decidă la spargerea centrului, fără să se dea înapoi de la izolarea pionului său e4, el ar fi jucat, probabil, c6-c5, pentru a aduce după aceea calul prin e8 și c7 la e6. Sau, poate, Schlechter a considerat înaintarea d3-d4 ca favorabilă negrului și a provocat-o? Oricum ar fi, Cigorin s-a arătat nu numai îndrăzneț, dar și plin de perspicacitate.

23. d3-d4! ...

Inviorînd jocul și mărind mobilitatea cailor albi. Este adevărat că rămîne un pion izolat în centru, dar și pionul negru d6 devine slab.

23. ... e5:d4
24. Cf3:d4 Ce8-c7
25. Ta1-d1 Tf8:f1
26. Cg3:f1 ...

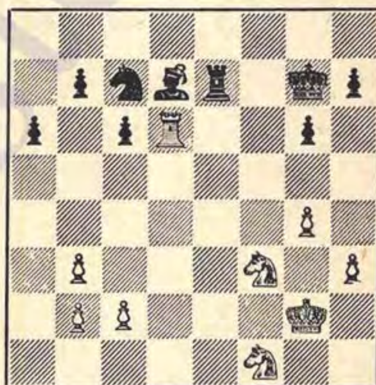
Astfel s-a ajuns la un final cu șanse de ambele părți, în care negrul are un nebun și un cal împotriva celor doi cai ai albului. Dar doi cai sînt un material minunat în mîinile lui Cigorin!

26. ... Ta8-e8
27. Cd4-f3 Te8:e4

Alegerea este limitată pentru negru. Pierdea 27... Te6 28. Cg5 Tf6 29. e5; are defectele sale și 27... d5, deoarece după 28. ed C:d5 29. c4, calul este alungat pe poziția proastă b6 (pentru a evita pierderea unei figuri după 29... Cf4+? 30. Rg3 Ce2+ 31. Rf2 Nc8 32. Te1).

28. Td1:d6 Te4-e7

Apărînd orizontala a șaptea și nebunul, pentru retragerea căruia nu există pentru moment un loc bun (28... Ne6? 29. Cg5 Te5 30. C:e6+ C:e6 31. Td7+).

29. Cf1-e3! c6-c5

Pentru a întări poziția nebunului, negrul eliberează cîmpul c6. Aceasta este bine, dar prin ironia soartei, lucrurile au luat altă desfășurare: multă vreme, nebunul n-a putut folosi poziția bună ce i-a fost pregătită, iar cînd în sfîrșit, a reușit s-o ocupe, lucrul acesta n-a adus negrului nici o bucurie.

30. Cf3-e5! ...

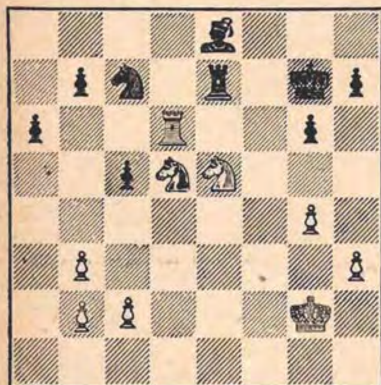
Albul face eforturi eroice pentru a înclina soarta luptei de partea sa.

30. ... Nd7-e8

Este clar că 30... T:e5 ar fi pierdut un pion după 31. T:d7+ și T:c7.

31. Ce3-d5! ...

Sacrificiul cailor albi este uimitor — cu atît mai mult, cu cît se repetă a treia oară la rînd!

Negrul este silit să ia acum un cal, dar pe care?

31. ... Cc7:d5?

Greșeala acestei alegeri va fi demonstrată în mod desăvîrșit de către Cigorin. Necesar era 31... T:e5 32. C:c7 Nc6+ 33. Rf2 Rf7! și dacă 34. C:a6?, atunci 34... Re7. După mutarea din partidă se arată în curînd că în această poziție calul albului este mai tare decît nebunul negru, care nu va avea ocazia să-și arate puterea de luptă la distanță.

32. Td6:d5 Rg7-f6

O apărare timidă n-ar fi dat nimic bun. Dacă 32... b6 33. h4 Nf7 34. C:f7 R:f7 35. Rf3 Re6 36. Td8, și finalul de turnuri ar fi fost greu pentru negru, din cauza slăbiciunii flancului damei și poziției active a damei albe.

33. g4-g5+! Rf6-e6
34. c2-c4 ...

Nu 34. T:c5?, din cauza 34... b6.

34. ... b7-b6
35. Rg2-f3 a6-a5

Incercarea de a deschide coloana „h" pentru turn nu reușește: 35... h6 36. gh Th7 37. Cg4 Nc6 38. Rf4 N:d5 39. cd, și negrul nu poate îndrăzni să ia pionul; albul însă pătrunde cu regele la g5 și cîștigă ușor. De aceea, Schlechter găsește un plan legat de înaintarea pionului la a4, avînd ca scop să elibereze nebunul.

Cu toate acestea, răul cel mai mic ar fi fost tactica de așteptare: 35... Nd7 36. Rf4 Nc8 37. Td8 Nb7 38. Tf8 Rd6 39. Tf6+ Rc7 (!) 40. h4 Nh1.

36. Rf3-f4 a5-a4

E tîrziu acum pentru negru să se oprească la jumătatea drumului: pierde 36... Nd7 37. T:d7 T:d7 38. C:d7 R:d7 39. Re5 Re7 40. h4; nu salvează nici 36... Tb7 37. Td8 Re7 38. Ta8 Nd7 (38... Rf8 39. Cg4 urmat de Cf6) 39. Th8.

37. Td5-d8! a4:b3
38. Td8-b8! ...

Amenințînd mat!

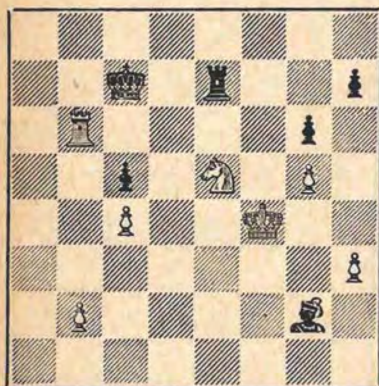
38. ... Re6-d6
39. Tb8:b6+ Rd6-c7
40. Tb6:b3 Ne8-c6

Vezi comentariul de la mutarea a 29-a.

41. Tb3-a3 Nc6-b7
42. Ta3-a5 Rc7-d6
43. Ta5-b5 ...

Faza tehnică a partidei — exploatarea avantajului — este jucată de alb cu multă precizie.

43. ... Nb7-g2
44. Tb5-b6+ Rd6-c7

45. Tb6-f6 ! ...

Fără să evite schimbul pionului h3 pentru pionul c5.

45. ... Ng2-b7
46. h3-h4 Nb7-a8
47. Tf6-f7 ...

Schimbul turnurilor decide, datorită slăbiciunii pionilor negri pe ambele flancuri.

47. ... Rc7-d6
48. Tf7:e7 Rd6:e7
49. Ce5-d3 ! ...

Calul tinde spre e4, pentru a forța regele negru să treacă pe flancul damei și a deschide astfel drumul regelui alb spre flancul neapărat al regelui negru.

49. ... Re7-d6
50. Cd3-f2 Na8-g2
51. Cf2-e4+ Rd6-c6

In finalul de pioni (după 51... N:e4), albul cîștigă ușor prin aducerea regelui la c3 urmat de b2-b4.

52. Rf4-e5 Ng2-f1
53. Ce4-d2 Nf1-d3
54. Re5-f6 Rc6-d6
55. Rf6-g7 Rd6-e5
56. Rg7:h7 Re5-f4

Sau 56... Rd4 57. Rh6 Re3 58. Cb3.

57. Cd2-b3 Cedează.

O partidă cu aspect modest, lipsită de atacuri furtunoase și poziții complicate, care arată în mod clar cum „din nimic" se poate face ceva.

A doua jumătate a partidei îl prezintă în mod strălucit pe Cigorin ca un maestru de frunte al finalului.

Nr. 80. APĂRAREA CARO-KANN

Turneul de la Hanovra, 1902

M. I. Cigorin **W. Cohn**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e2-e4 c7-c6
2. d2-d4 d7-d5
3. Cb1-c3 d5:e4

Dacă mi-ar fi venit în minte să joc apărarea 1... c6, atunci aș fi jucat acum 3... e6.

[După 3... e6, negrul ar fi avut aceeași formație de pioni ca și în apărarea slavă, pe care tocmai atunci o analiza mult și o juca Cigorin. Despre apărarea slavă, Cigorin a scris odată: „Negrul, într-adevăr, este puțin stînjenit, dar nu orice poziție stînjenită constituie un semn că adversarul are avantaj".]

4. Cc3:e4 Nc8-f5
5. Ce4-g3 Nf5-g6
6. Cg1-f3 e7-e6
7. h2-h4 ...

„Mutarea aceasta, în legătură cu rocada lungă, constituie unul dintre cele mai vechi sisteme de joc ale albului în apărarea Caro-Kann; așa au jucat — și nu fără succes —

Cigorin, Pillsbury și alții. Mai tîrziu însă s-a demonstrat că negrul se poate elibera ușor prin efectuarea la timp a contraloviturii c6-c5 în centru, și întreaga variantă a ieșit treptat din modă. In loc de 7. h4 (?), eu aș fi jucat simplu 7. Nd3 urmat de 0—0, De2, c4, apoi Nc1-d2-c3 etc.". — **Alehin** (Culegerea partidelor turneului de la New-York, 1927, pag. 156).

7. ...	h7-h6
8. Nf1-d3	...

După părerea mea, poziția albului este deja mai bună.

[M. I. Cigorin și-a exprimat adeseori în presă atitudinea critică față de apărarea Caro-Kann, care tocmai pe vremea aceea începuse să devină populară.

Desigur, aceasta este o chestiune de gust personal al lui Mihail Ivanovici, al cărui stil de joc se potrivea foarte mult jucării cu albul a pozițiilor care surveneau în Caro-Kann și, în treacăt fie spus, apărarea Caro-Kann a dat într-adevăr lui M. I. Cigorin multe victorii frumoase.]

8. ...	Ng6:d3
9. Dd1:d3	Cg8-f6

[Negrul joacă deschiderea fără idei. V. A. Makogonov, care a jucat adeseori cu măiestrie în partidele sale apărarea Caro-Kann, de exemplu în partida cu Lilienthal, din al XIII-lea campionat al U.R.S.S. din 1944, juca întîi Cd7, și numai după 0—0—0 juca Cgf6, împiedicînd în felul acesta pe alb să ocupe cîmpul e5.]

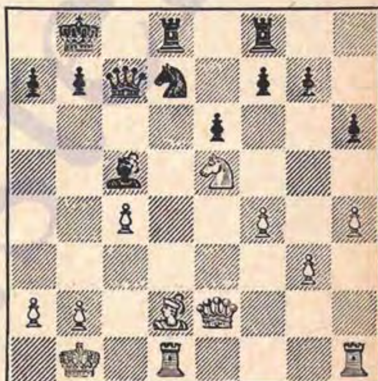
10. Nc1-d2	Cb8-d7
11. 0—0—0	Nf8-d6

[O mutare incoloră. Arma principală a negrului, cum se arată mai sus, în comentariul lui Alehin, este pregătirea mutării c6-c5; așa a jucat negrul și în partida de față, dar pentru aceasta nu era necesară dezvoltarea nebunului la d6.]

12. Cg3-e4	Cf6:e4
13. Dd3:e4	Cd7-f6
14. De4-e2	Dd8-c7
15. Cf3-e5	0—0—0
16. f2-f4	Rc8-b8
17. g2-g3	...

Aceasta este numai o măsură de prevedere. De altfel, mutarea va fi bună mai tîrziu, pentru apărarea pionului f4.

17. ...	c6-c5
18. d4:c5	Nd6:c5
19. Rc1-b1	Th8-f8
20. c2-c4	Cf6-d7

21. Nd2-a5 !	...

Pentru a provoca mutarea b7-b6. Dacă negrul joacă 21... Nb6, atunci 22. T:d7 T:d7 23. N:b6 ab 24. C:d7+ etc.

21. ...	b7-b6
22. Na5-c3	f7-f6

Dacă 22... g6, atunci 23. De4 amenințînd Cc6+.

23. Ce5:d7+!	Td8:d7
24. De2:e6	Tf8-d8
25. Td1:d7	Td8:d7
26. Rb1-c2	Dc7-d8
27. Th1-e1 !	Nc5-f2
28. Te1-e2 !	Nf2-c5

Dacă 28... N:g3, atunci 29. Dg4.

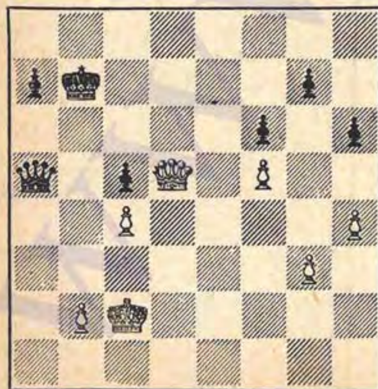
29. Te2-d2 Td7:d2+
30. Nc3:d2 Nc5-f2
31. Nd2-b4 ! Rb8-c7

[Nici acum nu se putea juca 31... N:g3, din cauza 32. Nd6+ Rb7 33. Dd5+ Ra6 34. b4 Ne1 35. b5+ Ra5 36. Nb4+ cu cîştigul damei.]

32. De6-g4 Dd8-d7
33. Dg4-f3 Dd7-a4+
34. Rc2-d3 ! Nf2-c5
35. Nb4:c5 b6:c5
36. Df3-e3 ! Rc7-d6
37. f4-f5 ...

Se poate ca să fi fost mai bine 37. Dd2; dacă 37... D:a2, atunci 38. Re4+ Rc7 39. Dc2 g6 40. f5 etc.

37. ... Da4:a2
38. De3-e6+ Rd6-c7+
39. De6-e7+ Rc7-c6
40. De7-e8+ Rc6-c7
41. De8-e7+ Rc7-c6
42. De7-e6+ Rc6-c7
43. De6-f7+ Rc7-b6
44. Df7-e6+ Rb6-c7
45. De6-e7+ Rc7-c6
46. De7-e8+ Rc6-c7
47. Rd3-c3 Da2-a5
48. Rc3-c2 Rc7-b7
49. De8-e4+ Rb7-c8
50. De4-e6+ Rc8-b7
51. De6-d5+ ...

51. ... Rb7-a6

O greşeală, dar nici cu oricare altă mutare negrul n-ar fi putut salva partida, după cum am constatat la analiza acestei poziţii, după terminarea jocului. Albul ar fi cîştigat pionii de pe flancul regelui, dar mai întîi, se înţelege, ar fi jucat la 45... Rc7 46. Df7+ Rb6 47. Dd7, pentru a împiedica pe negru să dea şah la a4.

[Finalul care urmează, în care Cigorin foloseşte cu măiestrie poziţia înghesuită a regelui şi damei negre, este foarte elegant.]

52. Dd5-c6+ Da5-b6
53. Dc6-c8+ ! Ra6-a5
54. Dc8-d7 ! Db6-a6
55. Dd7-d2+ Ra5-a4
56. Dd3-c3 ! Cedează.

Nr. 81. GAMBITUL DAMEI

Turneul de la Hanovra, 1902

F. Marshall **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. d4 d5 2. c4 e6 3. Cc3 c6

4. e2-e4 ...

In multe variante ale acestei deschideri, de exemplu în gambitul acceptat, mutarea e2-e3 este preferată. Probabil că şi în această poziţie era mai bine e3.

[Mai tîrziu („N. V." 3. V. 1907), Cigorin a făcut următoarele observaţii asupra mutării e2-e4 (după 4. Cf3 Cd7) : „Aşa au jucat adeseori Pillsbury şi Marshall. S-ar părea că albul îşi dezvoltă mai liber jocul, dar mai tîrziu (cum s-a întîmplat şi în partida de faţă), el rămîne cu un pion slab la d4".

Mutarea e2-e4 a fost făcută pentru prima oară (după 4. Cf3 Cbd7) de către Pillsbury în partida cu Cigorin, la turneul de la Nürnberg, din 1896. Deşi Cigorin a pierdut această

partidă, partida următoare, jucată între aceeași adversari, la Viena, în 1898, a fost cîștigată de Cigorin. In afara partidei de față, mutarea e2-e4 a fost făcută împotriva lui Cigorin de către Pillsbury și Marshall, la turneul de la Cambridge-Springs, din 1904; ambele partide s-au terminat remiză, dar în amîndouă avantajul a fost de partea lui Cigorin.

Mutarea 4. e4, în această poziție, este întîlnită adeseori în partidele din timpul nostru; de exemplu, așa s-a început partida Lilienthal—Bronstein din al XVII-lea campionat al U.R.S.S., din 1949. După 4... de 5. C:e4 Nb4+ 6. Nd2, negrul a acceptat sacrificiul de pion prin 6... D:d4 și partida s-a desfășurat în favoarea sa: 7. N:b4 D:e4+ 8. Ne2 Ca6 9. Nc3 Ce7! 10. Dd2 0—0 11. Cf3 Cg6 12. 0—0 Df4 13. Dc2 e5 negrul a păstrat pionul cu o poziție liniștită. Partida s-a terminat remiză.

Cu această variantă a fost începută și partida pentru locul I dintre Bronștein și Kotov, din al XVI-lea campionat al U.R.S.S., din 1948, care s-a terminat de asemenea remiză. La turneul de la Budapesta, din 1950, Bronstein a cîștigat cu această variantă la Kotov. Totuși, unii teoreticieni moderni pun la îndoială mutarea 4. e4.]

4. ...	Cg8-f6
5. Nc1-g5	d5:e4
6. Cc3:e4	Cb8-d7
7. Cg1-f3	Dd8-b6

[Alehin a indicat ca cea mai bună continuare aci, mutarea 7... h6! care forțează în mod practic schimbul nebunului alb.]

8. c4-c5 ...

Se pare că aceasta este singura mutare prin care albul poate menține atacul. Dacă 8. N:f6, atunci negrul, luînd nebunul cu calul sau cu pionul, obține o partidă mai bună.

8. ...	Db6:b2
9. Ce4-d2	...

[Alehin considera că, după 9. Nd3, albul are compensație suficientă pentru pion.]

9. .. Db2-b4

Poate că mai bine ar fi fost 9... Dc3. In orice caz, retragerea damei era absolut necesară.

10. Nf1-d3	Db4-a5
11. 0—0	Da5-c7
12. Ta1-c1	b7-b6
13. Cd2-b3	Nc8-b7
14. Ng5-h4	Nf8-e7
15. Tf1-e1	0—0
16. Nh4-g3	Dc7-d8

[Unii comentatori au „socotit" că Cigorin „a pierdut șase tempouri pentru a cîștiga un pion": Dd8-b6: b2-b4-a5-c7-d8. Desigur, lupta creatoare nu poate fi apreciată atît de mecanic.]

17. Dd1-c2	h7-h6
18. Dc2-e2	Tf8-e8
19. Cf3-e5	Cd7:e5
20. d4:e5	Cf6-d7
21. Te1-d1	Dd8-c7
22. De2-e4	g7-g6

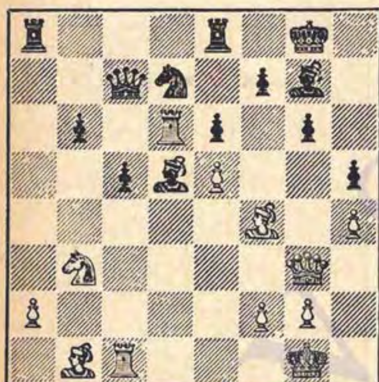
O apărare suficient de bună era și 22... Cf8, dar calul de la d7 avea

altă misiune; el ataca pionul c5, ceea ce forţează pe alb să schimbe, mai curînd sau mai tîrziu, pionii după care negrul obţine contraatac.

23. De4-e3 Ne7-f8
24. c5:b6 a7:b6
25. Nd3-b1 c6-c5
26. h2-h4 h6-h5
27. Ng3-f4 Nf8-g7
28. Td1-d6 ...

Albul trebuie să apere pionul e5. Dacă 28. Tc2 C:e5 (o mutare foarte bună este şi 28... Nd5) 29. Te2, atunci 29... Dc6.

28. ... Nb7-d5
29. De3-g3 ...

29. ... Ta8-a4!
30. Tc1-d1 Ta4:f4!
31. Td6:d7 ...

La 31. D:f4, negrul ar fi putut răspunde 31... N:e5 32. T:d7 N:f4 etc., dar şi mai tare ar fi fost 31... C:e5! 32. T6:d5 ed; dacă 33. T:d5, atunci 33... Cf3+ şi negrul cîştigă dama sau face mat.

31. ... Dc7:d7
32. Dg3:f4 Dd7-c7
33. Td1-e1 Dc7-c6
34. Df4-g5 Te8-a8
35. Te1-e3 Ta8-a4
36. Cb3-d2 Ta4-d4

Mai tare decît 36... Tg4 37. Dd8+ Rh7 38. f3 etc.

37. Te3-a3 Dc6-c7
38. Cd2-f1 ...

Dacă albul apăra pionul e5 cu calul la f3, atunci negrul cîştiga nebunul b1.

38. ... Td4-g4
39. Cedează.

Nr. 82. GAMBITUL CALULUI

Turneul de la Viena, 1903

M. I. Cigorin **G. Maroczy**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. f4 ef 3. Nc4 d5 4. N:d5 Dh4+ 5. Rf1 g5

6. g2-g3 ...

Nu-mi aduc aminte cînd şi cu cine am jucat pentru prima oară acest atac. Pînă astăzi n-am nici un motiv să cred că urmările lui sînt nefavorabile albului.

[Această continuare cu totul originală a lui Cigorin în gambitul calului, care duce în mod obişnuit la schimbul timpuriu al damelor, cu un mic avantaj pur poziţional pentru alb, este deosebit de caracteristică pentru subtila înţelegere a lui Cigorin faţă de gambite, pe care nu le juca niciodată după şablon.]

6. ... f4:g3
7. Dd1-f3 ...

Mutarea 7. Rg2, analizată de către Cordel[1] şi considerată ca dînd albului cîştigul partidei, este greşită.

După 7... Nd6 8. e5 N:e5 9. De2 Dd4 10. N:f7+ R:f7 11. Cf3, negrul nu trebuie să joace 12... Dd5 ca în

[1] Autorul unui voluminos manual german, popular pe vremea aceea.

„Handbuch" şi în analiza lui Cordel, ci 12... Nh3+ ! etc.

7. ...	g3-g2+
8. Rf1:g2	Cg8-h6
9. Df3-g3	Nf8-d6
10. Dg3:h4 !	g5:h4
11. d2-d4	Th8-g8+
12. Rg2-f1	Tg8-g6
13. e4-e5	Nd6-e7
14. Nd5-e4	...

După cît se pare, cea mai bună mutare. La 14. Cc3, negrul ar fi răspuns 14... c6 15. Ne4 Nf5 etc.

14. ...	Ch6-f5

La 14... f5, albul ar fi răspuns 15. Nf3.

15. Cb1-c3	Tg6-g4
16. Cg1-e2	Cb8-c6
17. Ne4-f3	Tg4-g8

Comentatorii atrag atenţia asupra mutării 17... Cf:d4, dar nu spun nimic despre urmările ei. Se poate „atrage atenţia" asupra multor mutări, dar cititorul este curios să ştie care sînt consecinţele lor. Urmările mutării 17... Cf:d4 ar fi fost, probabil, acestea: 18. N:g4 N:g4 19. C:d4 C:d4 20. Tg1 h5 (dacă 20... Nh3+, atunci 21. Rf2 0—0—0 22. Ng5) 21. Cd5. Evident, Maroczy a considerat această variantă ca nefavorabilă negrului.

18. Cc3-b5	Ne7-d8
19. c2-c3	a7-a6
20. Cb5-a3	f7-f6

Este greu de indicat o mutare care să îmbunătăţească poziţia.

21. Nf3-h5+	Re8-e7
22. e5:f6+	Re7:f6
23. Ce2-f4 !	...

O mutare tare, după care negrul este strîns definitiv în cleşte.

23. ...	Cf5-e7
24. Nc1-d2	Nc8-f5
25. Ta1-e1	Ce7-g6

26. Rf1-f2 !	...

„Mutările fine pe care le găseşte Cigorin provoacă uimirea". — **K. Schlechter.**

26. ...	h4-h3
27. Th1-g1 !	Rf6-f7
28. Te1-f1 !	Rf7-g7
29. Nh5-g4 !	Tg8-f8
30. Rf2-e2	Nf5:g4+
31. Tg1:g4	Tf8-f5

Deşi mutarea aceasta este considerată greşită, totuşi Maroczy i-a văzut urmările... El a făcut această „greşeală" deoarece şi-a dat seama de faptul că pierderea partidei era inevitabilă. El însuşi mi-a spus lucrul acesta.

32. Cf4:g6	Cedează.

[„Vă felicit, domnule Cigorin, a spus conducătorul turneului, Fähndrich, strîngînd puternic mîna compatriotului nostru. Partida dumneavoastră de astăzi este cea mai frumoasă din toate cele jucate pînă acum". „Aţi jucat astăzi uimitor de bine, i-a spus Maroczy învingătorului său. La mutările mele aţi găsit mereu răspunsul cel mai bun şi nu v-aţi lăsat tentat de un succes mai

mic"[1] (Laşin, în „Mosc. Ved.", Nr. 129).

De altfel, în corespondenţele sale, Laşin spune că şi o serie de alte partide ale lui Cigorin au provocat admiraţia generală. Cigorin a jucat la Viena într-adevăr minunat.]

Nr. 83. GAMBITUL CALULUI
(Gambitul Rice)

A 2-a partidă a meciului, jucată la 5 august 1903

Em. Lasker — M. I. Cigorin

Comentarii de M. I. Cigorin şi Em. Lasker

1. e4 e5 2. f4 ef 3. Cf3 g5 4. h4 g4 5. Ce5 (gambitul Kieseritzky) Cf6 6. Nc4 d5 7. ed Nd6 8. 0—0 (gambitul Rice) N:e5 9. Tel De7 10. c3 f3 11. d4 Ce4 12. T:e4 Nh2+ 13. R:h2 D:e4 14. g3

Poziţia aceasta, la care se considera că se ajunge forţat în gambitul Rice după cele mai bune mutări de ambele părţi, a constituit obiectul a nenumărate analize. Pentru verificarea practică a acestei poziţii, inventatorul gambitului a organizat un meci între Cigorin şi Lasker, în care toate partidele s-au început din această poziţie, Cigorin jucînd mereu cu negrul.

14. ... 0—0

Sîntem de părere că apărarea 14... Nf5 nu este pe deplin satisfăcătoare, considerînd că, după 15. Nf4 0—0, albul n-are motive să evite schimbul damelor prin 16. Ca3, cum s-a jucat în partida menţionată; din contra, pentru alb este chiar favorabil să-l provoace, jucînd 16. Cd2 Dc2 (16... De7 17. Cf1 urmat de Ng5 etc.) 17. D:c2 N:c2 18. Cf1. Din cauza ameninţării 19. Ce3, negrul este obligat să se ocupe de apărarea pionului g4.

15. Nc1-f4 c7-c6

[In a patra partidă a meciului, frumos cîştigată de Cigorin, continuarea a fost: 15... Te8 16. Cd2 Dg6 17. Nf1 Nf5 18. Cc4 Cd7 19. N:c7 Cf6 20. Ce5 Dh6 21. c4 De3 22. Dc1 Df2+ 23. Rh1 Ce4 24. Cd3 C:g3+ 25. N:g3 D:g3 26. Dg5+ Ng6 27. Ce5 f2 28. Ng2 h6! 29. D:h6 T:e5! 30. de D:e5 31. Tf1 g3 32. Dg5 D:g5 33. hg Rg7 34. Nf3 Nd3! albul cedează.]

16. Cb1-d2 ...

Considerăm că cel mai bun răspuns este 16. Nd3 (cum s-a jucat în partida a treia, care s-a terminat remiză).

16. ... De4-g6
17. Dd1-e1 ...

Cu scopul de a ocupa cu dama şi turnul coloana „e"; planul acesta al albului s-a arătat irealizabil.

17. ... Nc8-f5
18. De1-e7 Cb8-d7
19. Ta1-e1 c6:d5

Nu era bine pentru negru să cîştige dama pentru două turnuri: 20...

[1] Maroczy a vrut să spună că Cigorin nu s-a lăsat tentat de alte mutări bune, care însă n-ar fi dus atît de repede la ţintă.

Tae8 21. D:e8 T:e8 22. T:e8+ Rg7 (sau 22... Cf8 23. d6) 23. dc bc 24. Te7.

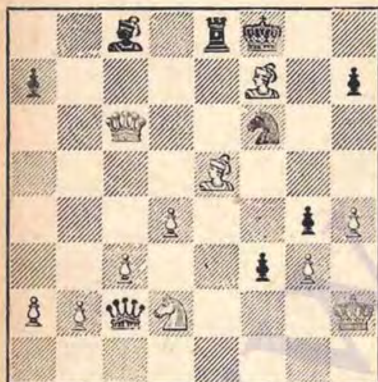
20. Nc4:d5 ...

Dacă albul ar fi jucat 20. Nb5, atunci negrul ar fi putut să cîștige dama pentru două turnuri, fără să se mai teamă de atac.

20. .. Cd7-f6
21. De7:b7 Ta8-e8
22. Te1:e8 ...

Dacă 22. Ne5 Nc8 23. Db3, atunci 23... Dd3 24. Cf1 C:d5 25. D:d5 Dc2+ și mat în trei mutări.

22. ... Tf8:e8
23. Nf4-e5 Nf5-c8
24. Db7-c6 Dg6-c2!
25. Nd5:f7+ Rg8-f8!

26. Cedează.

Dacă 26. Dd6+, atunci 26... Te7!

Nr. 84. GAMBITUL DAMEI
(Apărarea Cigorin)

Turneul de la Cambridge-Springs, 1904 (ultima rundă)

R. Teichmann **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. d4 d5 2. c4 Cc6 3. Cf3 Ng4

4. c4:d5 Ng4:f3
5. d5:c6 Nf3:c6

Cu această deschidere, pe care o consider favorabilă negrului, am avut succes în cîteva partide împotriva lui Pillsbury și a altora.

6. Cb1-c3 e7-e6
7. Nc1-f4 ...

Pillsbury a continuat cu 7. e4 Nb4 8. f3, dar după 8... Ce7 urmat de f7-f5, pionii centrali ai albului și-au pierdut importanța.

7. ... Cg8-f6
8. e2-e3 Nf8-b4
9. Dd1-b3 Cf6-d5
10. Nf4-g3 0—0
11. Nf1-d3 Dd8-g5!

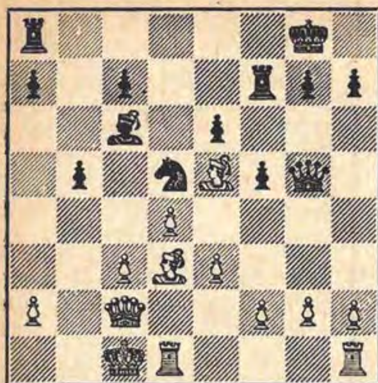
Mutarea aceasta împiedică pe alb să facă rocada mică (12. 0—0 N:c3 și 13... C:e3).

12. Db3-c2 f7-f5
13. Ng3-e5 Tf8-f7
14. 0—0—0 Nb4:c3
15. b2:c3 b7-b5!

[Privind la poziția aparent atît de solidă a albului, care se pregătește să treacă la atac pe flancul regelui, este greu de crezut că numai după 12 mutări poziția regelui alb va fi complet distrusă. Aceasta cu atît mai mult, cu cît cu albele joacă un maestru al apărării — dar adversarul său este un neegalat maestru al atacului.]

(Vezi diagrama)

„Poziția prezintă un mare interes, ea arătînd marea capacitate a lui Cigorin de a organiza contraatacuri. Ea mai este interesantă pentru faptul că, pe vremea aceea, nimeni nu reușea să obțină astfel de poziții cu negrul în gambitul damei. Dacă n-am ști că această poziție a jucat-o Cigorin, s-ar putea crede că figurile negre au fost conduse de vreunul din maeștrii con-

temporani. El ar fi putut fi Ragozin și nici eu nu m-aș da înapoi să joc această partidă cu negrul.

Cu mutarea b7-b5, negrul a asigurat o poziție inexpugnabilă calului centralizat de la d5. Este de observat că în același mod își consolida calul în centru, în poziții analoage (cu ajutorul celor doi pioni la b5 și f5), marele maestru Nimzovici, un sfert de secol mai tîrziu...

Este paradoxal că defectul principal al poziției albului constă în poziția „puternică' a nebunului alb la e5, deși de acest nebun au fost evident legate toate speranțele albului. Dar acest nebun alb nu poate lua parte la apărarea regelui său, asupra poziției căruia negrul începe un contraatac energic. Au fost necesare numai patru mutări ca atacul negrului să devină imparabil.

Aceasta este o poziție din zilele noastre. Maeștrii moderni, cu toate că tehnica șahului a mers mult înainte, nu s-ar jena să joace o astfel de partidă, mai mult decît atît, ei s-ar simți mîndri s-o facă. Iar Cigorin a jucat această partidă acum 44 de ani!" — **M. M. Botvinnik** („Șahmatî v SSSR", 1949, Nr. 2, pag. 28).

16. Th1-g1	Dg5-e7 !
17. Td1-f1	...

Pentru ca, după 17... Da3+ 18. Rd2 b4 și Na4, dama și turnul să nu se afle sub atacul nebunului. Mutarea 17. Rb2 n-ar fi împiedicat pe negru să continue atacul direct la rege, de exemplu: 17... Tb8 18. g4 b4 19. c4 Cc3 20. Tdf1 Ca4+ 21. Ra1 (și mai rău este Rc1) b3 22. ab Da3+ 23. Da2 T:b3, și negrul cîștigă cel puțin nebunul.

17. ...	De7-a3+
18. Rc1-d2	b5-b4 !
19. c3-c4	Nc6-a4 !
20. Dc2-b1	Cd5-c3 !

„Lovitură după lovitură! Cigorin, ca întotdeauna, conduce atacul cu o uriașă energie". — **Schlechter.**

21. Db1-a1	Ta8-d8 !
22. g2-g3	Cc3-e4+
23. Rd2-e2	...

Și după 23. N:e4 fe, albul n-ar fi putut salva partida: dacă 24. Db1, atunci 24... Dc3+ și Nc2.

23. ...	Ce4-c5
24. Da1-b1	...

După 24. Nb1, negrul ar fi cîștigat dama prin mutarea 24... Cb3.

24. ...	Cc5:d3
25. Db1:d3	Da3:a2+
26. Re2-f3	Na4-c2 !

27. Cedează.

Albul pierde dama sau este făcut mat în cîteva mutări: 27. Dd2 Ne4+ 28. Re2 Nf3+ etc.

[Este interesant de comparat poziţia finală din diagrama precedentă: figurile negre au ocupat complet flancul damei albului, unde se aflase regele alb; regele alb a fugit, dama este prizonieră. Această victorie curat cigoriniană a provocat pe timpul ei o admiraţie unanimă — în special, datorită faptului că ea a fost repurtată asupra lui Teichmann, care era faimos prin prudenţa jocului său şi prin arta de a crea poziţii solide, care excludeau posibilitatea unui dezastru rapid. In general, Cigorin a avut rezultate strălucite împotriva lui Teichmann; aceasta a fost a opta partidă jucată între ei şi scorul era în favoarea lui Cigorin: +7 —1 =0. Un rezultat tot atît de strălucit l-a avut Cigorin şi împotriva marelui maestru englez Amos Burn: +6 —1 =2.]

Nr. 85. DESCHIDEREA ENGLEZĂ

Turneul de la Barmen, 1905

J. Mieses — **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. M. Botvinnik

1. g2-g3 e7-e5
2. c2-c4 Cb8-c6

Prin intervertire de mutări s-a ajuns la deschiderea engleză. Aci este mai simplu pentru negru să joace 2... Cf6, după care îşi poate elibera jocul prin mutarea d7-d5.

3. Cb1-c3 Cg8-f6
4. d2-d3 ...

Mieses n-are însă intenţia de a împiedica mutarea d7-d5 a negrului. Cum a arătat practica de turneu din ultimii ani, după Ng2, negrul nu poate înainta pionul „d" cu doi paşi şi rămîne pentru multă vreme într-o poziţie stînjenită.

4. ... d7-d5
5. c4:d5 Cf6:d5
6. Nf1-g2 Nc8-e6
7. Cg1-f3 Nf8-e7
8. 0—0 0—0

Astfel s-a ajuns la „varianta dragonului" din partida siciliană, cu culorile inversate. Teoria acestei deschideri recomandă să se joace 8... Cb6, împiedicînd mutarea d3-d4. Intr-adevăr, în acest caz, după 9. d4 ed 10. C:d4 C:d4 11. D:d4 Nf6 12. Dc5, şansele ar fi egale. Dar Mieses, jucînd cu albele, caută desigur să cîştige, şi de aceea evită schimburile premature. De aceea, el aplică un alt plan foarte natural — folosirea coloanei semideschise „c".

9. Nc1-d2 Dd8-d7

Acum se consideră ca demonstrat că negrul nu trebuie să se teamă de 10. Cg5 N:g5 11. N:g5 Cd4! şi, deşi albul are perechea de nebuni, poziţia negrului este mult mai bună, deoarece el domină în centru.

10. a2-a3 f7-f6

Consolidînd pionul e5, deoarece albul ameninţa cu b2-b4-b5.

11. Cc3-e4 ...

Calul tinde spre c5. Pentru acest scop era suficient şi 11. Ca4.

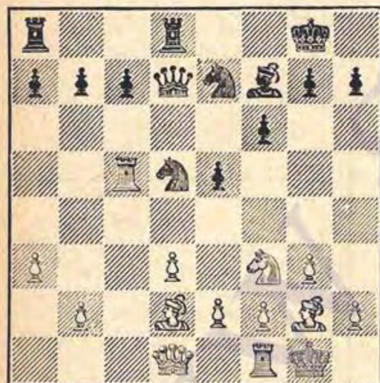
11. ... Ne6-f7

O evidentă pierdere de timp. Se poate ca Cigorin să fi avut intenţia de a juca f6-f5 (nu mergea direct 11... f5, din cauza 12. Ceg5 cu schimbul nebunului e6), dar, în continuare, mutarea f5 s-a dovedit imposibilă.

12. Ta1-c1 Tf8-d8

Dacă 12... f5, atunci 13. Ceg5 Nh5 14. Db3 şi greutăţile negrului sînt evidente. Prin manevra următoare, albul obţine avantajul perechii de nebuni, dar, cum negrul stă mai activ în centru, şansele celor două părţi trebuie considerate egale.

13. Ce4-c5 Ne7:c5
14. Tc1:c5 Cc6-e7

15. Dd1-c1 ...

O greşeală foarte serioasă.

Se înţelege, nu se putea juca nici 15. d4 e4! 16. Ce1 f5, dar după 15. b4!, poziţia albului n-ar fi cîtuşi de puţin mai rea. Prin mutarea din partidă, albul permite înaintarea c7-c5, care-i stînjeneşte foarte tare jocul.

15. ... b7-b6
16. Tc5-c2 c7-c5
17. h2-h4 ...

Mieses încă nu şi-a dat seama că ajunge într-o poziţie de pat, aproape completă. Altfel, el ar fi jucat 17. b4! cb 18. ab a5 (18... Tac8 19. T:c8 T:c8 20. Da3!) 19. ba ba 20. Da3 a4 21. Tb1, şi albul poate să lupte cu succes împotriva pionului „a". Este clar că Mieses a jucat la o „cursă": el aştepta mutarea 17... Cc6, pentru a juca atunci 18. b4.

17. ... Ta8-c8

Un şahist de astăzi ar fi jucat 17... a5, împiedicînd solid mutarea b2-b4. Este adevărat că şi acum, după 18. b4 cb 19. ab Db5, albului nu i-ar fi fost uşor să apere pionul b4, totuşi, lucrul acesta ar fi fost cea mai bună şansă a sa.

18. Nd2-c3? Ce7-c6
19. Rg1-h2 Nf7-e6

Inainte de a cunoaşte partida aceasta, am crezut că Rubinstein a fost primul care a arătat cum trebuie jucate poziţii de tipul acesta cu negrul (vezi, de exemplu, cunoscuta partidă Zubarev-Rubinstein, Moscova, 1925). Acum văd că am greşit adînc. Se învederează că, încă din 1905, Cigorin a găsit planul just pentru negru. Acest plan este foarte simplu: jucînd Cd4, negrul forţează mutarea N:d4, după care reia cu pionul „e5", deschizînd coloana „e" pentru a ataca cu turnurile pionul înapoiat de la e2. Impotriva acestui plan, albul este complet fără apărare.

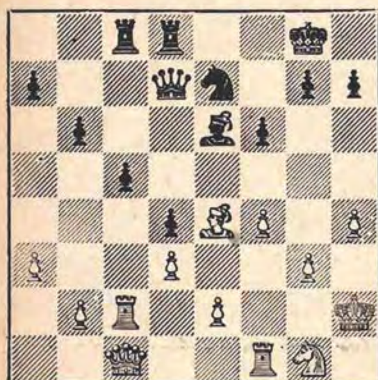
Mieses, pe de altă parte, tinde spre mutarea f2-f4, dar lucrul acesta este numai în favoarea adversarului, deoarece duce la slăbirea punctului e3, pe coloana deschisă „e".

20. Cf3-g1 Cd5-e7
21. f2-f4 ...

Acum, negrul îşi realizează planul. Fără speranţă ar fi fost de asemenea 21. b4 Cd4 22. N:d4 cd 23. Db2 T:e2 24. D:c2 Tc8 25. Db2 Dc7.

21. ... Cc6-d4!
22. Nc3:d4 e5:d4
23. Ng2-e4 ...

Impiedicînd manevra Ce7-f5-e3. Dacă 23. b4, atunci 23... Cf5 24. bc Ce3 25. c6 De7, și poziția albului este fără speranță, deoarece el pierde și calitatea și pionul trecut c6.

23. ... Ne6-d5

Pînă în acest moment, Cigorin a jucat excelent, dar aci el dă albului posibilitatea să răsufle. Rubinstein, desigur, ar fi jucat fără să gîndească 23... Nb3 24. Td2 Cf5 25.N:f5 D:f5 urmat de dublarea turnurilor pe coloana „e", după care albul ar fi fost complet pat. Probabil că Cigorin a presupus că albul va schimba la d5, după care calul va ajunge totuși la e3. Albul însă preferă să capete un pion slab la e4, numai pentru a-și mai elibera puțin jocul.

24. f4-f5 Ce7-c6
25. Dc1-f4 Td8-e8
26. Cg1-f3 Nd5:e4
27. d3:e4 Dd7-e7
28. Cf3-d2 Tc8-d8

Neglijență. Prin simpla intervertire a mutărilor (Ce4 și apoi Tcd8), negrul ar fi putut împiedica mutarea b2-b4. Acum, el capătă un pion slab la c5.

29. b2-b4 Cc6-e5
30. b4:c5 b6:c5
31. Rh2-h3 ...

Dacă direct 31. e3, atunci simplu 31... de (32. D:e3?, Cg4+).

31. ... h7-h5

Amenințînd (eventual) Ce5-g4-e3; acum, însă, în poziția negrului apare o nouă slăbiciune — pionul h5.

32. e2-e3 ...

Singura mutare folositoare. Rău era 32. Tfl, din cauza 32... d3! Acum, însă, la 32... d3 urmează 33. Tc3 și nu este atît de simplu de a reda mobilitatea pionilor liberi ai negrului. Și, totuși, negrul ar fi trebuit să joace așa pentru ca după 32... d3 33. Tc3, să continue cu 33... Td7 34. Cc4 (34. Tfl Tc8) C:c4 35. T:c4 d2 36. Td1 Td8 și albul nu poate rezista mult.

32. ... d4:e3
33. Df4:e3 Td8-d3
34. De3-e2 ...

Desigur, nu 34. D:c5 D:c5 35. T:c5 T:d2. In treacăt, albul amenință să ia pionul h5.

34. ... Te8-d8
35. Cd2-c4 Ce5:c4

Indepărtînd turnul de pe orizontala a doua. La 35... Cg4 ar fi putut urma 36. Tf3.

36. Tc2:c4 De7-e5
37. Tf1-g1 g7-g6!

Apărînd importantul pion h5. La 38. fg urmează 38... De6+ iar la 38. Da2, simplu 38... Rg7.

38. De2-f2 Td8-d4

Nimic nu dădea 38... Td2 39. D:c5 Db2 40. Th1.

39. Tc4:d4 ...

Aci, Mieses nu şi-a folosit toate şansele, deşi chiar după 39. Da2! Rg7 40. T:d4 (40... D:d4 41. De6) 41. fg c4, poziţia albului nu este de invidiat.

39. ... De5:d4
40. Df2-a2+ ...

Şi aci ar fi fost mai bine 40. D:d4 cd 41. a4 Ta3 42. Tc1, cu mici şanse de remiză. Acum, albul stă foarte rău.

40. ... c5-c4
41. f5:g6 ...

Şi 41. Tc1 T:g3+ 42. R:g3 De3+ 43. Rh2 Df4+! 44. Rg2 D:e4+ 45. Rf2 Df4+ şi D:c1 ar fi dus la un final de dame fără speranţe pentru alb.

41. ... Dd4-d7+
42. Cedează.

Deoarece după 42. Rg2 Td2+, albul pierde dama.

Combinaţia albului (41. fg) era în general incorectă, deoarece negrul putea juca de asemenea 41... D:g1 42. D:c4+ Rh8! (ameninţă Dh1 mat) 43. Dc8+ (43. g7+ R:g7 44. Dc7+ Rg6) Rg7 44. Dc7+ R:g6 şi negrul cîştigă.

In partida aceasta, Cigorin a trebuit să-şi arate de două ori măiestria: la început, el şi-a depăşit adversarul în lupta poziţională, iar după scăparea de la mutarea a 23-a, el şi-a arătat superioritatea în arta tactică.

Nr. 86. GAMBITUL DAMEI

Turneul de la Barmen, 1905

F. Marshall **M. I. Cigorin**

Comentarii de B. M. Blumenfeld

1. d2-d4 d7-d5
2. c2-c4 e7-e6
3. Cb1-c3 Nf8-b4
4. Cg1-f3 c7-c6
5. a2-a3 Nb4:c3+

Negrul a ales un sistem de deschidere legat de schimbul nebunului pe cal. Şcoala clasică, în fruntea căreia se găsea pe vremea aceea Tarrasch, condamna astfel de sisteme, care dădeau adversarului avantajul perechii de nebuni. In lupta pentru centru însă, caii joacă un rol de prim ordin. Este interesant de remarcat că un schimb analog este utilizat astăzi în atît de populara apărare Nimzovici.

6. b2:c3 Cg8-f6
7. e2-e3 Cb8-d7
8. Dd1-c2 0—0
9. Nf1-d3 Tf8-e8
10. c4:d5 e6:d5
11. 0—0 Cd7-f8
12. Cf3-e5 ..

Cum arată răspunsul negrului, această mutare naturală „activă" a albului este greşită. Trebuia jucat 12. c4.

12. ... c6-c5!
13. c3-c4 ...

Impiedicînd înaintarea c5-c4, care ar fi stînjenit nebunul şi ar fi fixat slăbiciunea pionului c3. Negrul, însă, scoate în evidenţă părţile slabe ale acestei mutări.

13. ... c5:d4
14. e3:d4 d5:c4
15. Nd3:c4 Nc8-e6

Negrul a creat albului un pion izolat la d4. Cum a indicat cu precizie Nimzovici, un pion izolat nu este atît o slăbiciune a pionului, cît o slăbiciune a cîmpurilor înconjurătoare. Partida de față, caracterizată prin jocul plin de succes al figurilor negre pe cîmpurile c4, d5 și e4, demonstrează în mod clar această profundă idee a lui Nimzovici.

16. Nc1-b2 ...

Nebunul la b2 este lipsit de activitate, din cauza aceluiași pion izolat de la d4. Dar nici 16. Ne3 n-ar fi fost cu mult mai bine.

16. ... Ta8-c8
17. Dc2-d3 ! ...

Nu se putea 17. Db3? T:c4 18. C:c4 Dd5 19. Tfl b5.

17. ... Ne6:c4 !

Consecvent! Pentru folosirea cîmpurilor slabe este necesar schimbul nebunilor de cîmpuri albe.

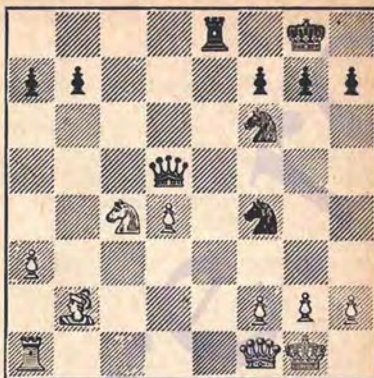
18. Ce5:c4 Cf8-g6
19. Tf1-e1 Cg6-f4 !
20. Dd3-f1 ...

Forțat! Este necesară atît apărarea calului, cît și a punctului g2 (20. Db3? Dd5!), iar la 20. Df3 urmează 20... T:c4 21. D:f4 Tc2, cîștigînd într-un mod hazliu nebunul, datorită faptului că regele alb n-are „ferestruică".

20. ... Dd8-d5 !

Demonstrînd în mod clar superioritate pozițională a negrului.

21. Te1:e8+ Tc8:d8

22. Cc4-e5 ...

Se amenințase 22... Ce2+. Cigorin, dînd în „Niva" comentarii foarte scurte la această partidă, indică laconic că la 22. Ce3 ar fi urmat 22... Dh5. Intr-adevăr, negrul amenință 23... Ce2+ 24. Rh1 T:e3 25. fe Cg3+. De aceea, albul ar fi trebuit să răspundă 23. Te1 (23. h3 ar fi pierdut imediat), la care ar fi urmat 23... h6, și albul n-are apărare; mutarea turnului, nebunului sau calului este fără sens și nefavorabilă; pierde 24. Dc4 Cg4 25. h3 C:h3+ 26. gh D:h3 27. Dc2 Ch2 etc.; mutarea pionilor duce la alte slăbiri, de exemplu: 24. g3 Ch3+ 25. Rg2 Cg5 forțînd 26. h4, deoarece la 26. f4 urmează 26... Dh3+ 27. Rg1 Cg4 28. D:h3 C:h3+ 29. Rg2 C:f4+ cîștigînd un pion.

22. ... Cf6-e4
23. Df1-c4 Dd5:c4

Mutarea de efect 23... Cg3 (pentru ca la 24. D:d5 să dea mat) n-ar fi dat nimic, din cauza următoarei variante, indicată de Cigorin: 24. f3 Cge2+ 25. Rf1! D:c4 26. C:c4 Cd3 27. Tb1. De aceea, Cigorin schimbă damele. In finalul care urmează, Cigorin folosește cu deosebită măiestrie micile avantaje ale poziției sale.

24. Ce5:c4 b7-b5!

Cum a arătat Cigorin, el n-a fost mulțumit de cîștigul unui pion prin 24... Cd3 25. Tb1 C:f2 26. Na1. Intr-adevăr, în această continuare, albul obține contrajoc. Necăutînd să cîștige prea curînd material, negrul își întărește, în mod consecvent, și mai mult poziția.

25. Cc4-e5 f7-f6
26. Ce5-f3 Te8-c8!

Negrul a ocupat coloana deschisă „c" și amenință cu pătrunderea decisivă Tc2.

27. Cf3-e1 Ce4-d2
28. f2-f3 Cd2-c4!
29. g2-g3 ...

Toate celelalte mutări sînt mai slabe; pierde o figură 29. Tb1 C:b2 30. T:b2 Tc1 31. Rf1 T:e1+. După mutarea din text, negrul renunță la 29... C:b2 30. gf, considerînd în mod just că poziția sa merită mai mult.

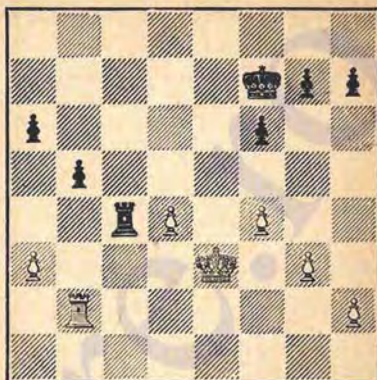
29. ... Cf4-e6!
30. Nb2-c3 Cc4-b6
31. Nc3-b2 Tc8-c4
32. Ta1-d1 Ce6-c7

Este evident că nu trebuia permisă înaintarea pionului „d". Acum și mai tîrziu, albul renunță la mutarea Tc1, deoarece schimbul la c4 n-ar fi făcut decît să grăbească ocuparea de către caii negri a cîmpurilor dominante.

33. Rg1-f2 Cc7-d5
34. f3-f4 Rg8-f7
35. Td1-d2 Cb6-a4
36. Ce1-g2 a7-a6!

Amenințînd schimbul la b2, cu cîștigarea pionului d4.

37. Cg2-e3 Cd5:e3
38. Rf2:e3 Ca4:b2
39. Td2:b2 ...

Finalurile de turnuri sînt cunoscute ca avînd o tendință de remiză. In finalul acesta, negrul are o serie de avantaje: majoritatea de pioni pe flancul damei, slăbiciunea pionilor albi a3 și d4, stăpînirea coloanei deschise „c". In faza precedentă a partidei, Cigorin a evitat diferite continuări tentante, preferînd trecerea în acest final de turnuri. Aprecierea acestui final de turnuri ca fiind cîștigat și modul de a-l conduce care urmează, ne arată că Cigorin a atins o înaltă măiestrie în înțelegerea unor astfel de finaluri, măiestrie care nu se întîlnește decît la puțini aleși.

39. ... Rf7-e6!

Minunat! Negrul evită 39... Tc3+ 40. Re4 T:a3 cu cîștig de pion și crearea a doi pioni liberi trecuți. Intr-adevăr, după aceasta, albul, continuînd cu 41. Tc2, prin jocul combinat al turnului, regelui și al pionului „d" ar fi creat amenințări puternice, în timp ce înaintarea pionilor legați ai negrului ar fi fost îngreuiată de turnul alb de pe cîmpurile a6 sau b7. Este îndoielnic dacă prin această continuare negrul ar fi putut cîștiga. După mutarea din partidă, negrul amenință 40... Tc3+ (41. Re4 f5 mat).

40. Tb2-b3 Re6-d5
41. Tb3-d3 f6-f5 !

Albul este în zugzwang. După epuizarea mutărilor de pioni, el va trebui să piardă un pion.

42. h2-h3 h7-h5
43. Re3-e2 ...

Sau 43. Td2 (43. h4 g6) Tc3+ 44. Td3 T:d3+ 45. R:d3 a5 etc. cu un final de pioni elementar cîștigat, datorită faptului că se obține un pion liber mai depărtat.

43. ... Tc4:d4
44. Td3-c3 Td4-e4+
45. Re2-d2 ...

După 45. Rf3, pionii negrului de pe flancul damei decid și mai repede partida, regele alb fiind izolat.

45. ... h5-h4
46. Tc3-c7 h4:g3
47. Tc7:g7 Te4:f4
48. Tg7:g3 Rd5-e5
49. Rd2-e2 Tf4-c4
50. Tg3-g6 Tc4-a4
51. Tg6-g3 f5-f4
52. Tg3-b3 Ta4-c4
53. Re2-d1 ....

In cazul înaintării 43. h4, pionul se pierde repede. Partida albului este fără speranță.

53. .... Re5-e4
54. h3-h4 f4-f3
55. Rd1-e1 Re4-f4
56. h4-h5 Tc4-c1+
57. Re1-f2 Tc1-c2+
58. Rf2-e1 Rf4-g3
59. h5-h6 Tc2-e2+

Indepărtînd regele de cîmpul f1.

60. Re1-d1 Te2-h2
61. a3-a4 b5-b4
62. h6-h7 Th2:h7
63. Tb3:b4 Th7-h1+
64. Rd1-d2 f3-f2
65. Tb4-b8 f2-f1D
66. Cedează.

O minunată partidă pozițională.

Nr. 87. PARTIDA SPANIOLĂ

(Apărarea Cigorin)

Turneul de la Nürnberg, 1906

O. Duras — M. I. Cigorin

Comentarii de S. Tarrasch

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0—0 Ne7 6. Te1 b5 7. Nb3 d6 8. c3 0—0 9. h3 Ca5 10. Nc2 c5 11. d5 Dc7

12. Cb1-d2 Rg8-h8

[Intregul sistem de joc al negrului, creat de Cigorin acum o jumătate de secol, este considerat și astăzi ca cea mai bună apărare în partida spaniolă.

In poziții închise, lui Cigorin nu-i plăcea să dea prematur jocului un curs precis. Prin ultima sa mutare, el pregătește o regrupare a forțelor, păstrîndu-și posibilități diverse. In timpurile noastre, în urma a numeroase analize aparținînd în special maeștrilor sovietici care le-au verificat și în practică, aci se alege de obicei o continuare bine determinată și se joacă 12... Cc6 sau 12... Nb7 sau 12... cd.]

13. Cd2-f1 Cf6-g8
14. Cf1-e3 Nc8-e6
15. Ce3-f5 . . .

Probabil mai bine ar fi fost 15. Cd5; după 15... N:d5 16. ed, albul ar fi obținut atac în centru, cu linii deschise și perechea de nebuni.

[Alături de mutarea din partidă era de considerat de asemenea următoarea continuare: 15. de de 16. Cd5, ceea ce după 16... N:d5 17. ed ar fi dus la un joc aproximativ egal.]

15. . . . Ne7-f6
16. d4-d5 . . .

Deși mutarea aceasta stînjenește poziția negrului, pe de altă parte ea anulează posibilitatea atacului în

centru şi permite eventualul contraatac al negrului, legat de mutarea f7-f5.

16. ... Ne6-d7
17. g2-g4 ...

Albul începe atacul cu pionii „g" şi „h", socotind în acelaşi timp că va împiedica mutarea f7-f5; acest din urmă scop nu este însă atins.

17. ... g7-g6
18. Cf5-g3 Nf6-g7
19. Rg1-h2 Ca5-c4
20. Cf3-d2 Cc4-b6
21. h3-h4 ? ...

Prematur şi greşit.

21. ... Dc7-d8 !
22. Rh2-g2 ...

„Dacă 22. g5, atunci 22... f6 23. Cf1 fg 24. N:g5 T:f2+ urmat de Df8", — **M. C.**

22. ... Dd8:h4
23. f2-f3 Ng7-h6!

Cigorin combină cu multă artă atacul cu apărarea.

24. Te1-h1 Dh4-f6

„Albul avea posibilitatea combinaţiei 25. T:h6 C:h6 26. g5 D:g5 27. Cc4, care s-ar fi terminat însă cu pierderea a doi pioni sau a calităţii: 27... Dh4 28. C:b6 Dh3+ 29. Rf2 Dh2+ 30. Re3 D:g3 31. C:d7 Tfd8 32. Cf6 Df4+ 33. Re2 D:f6 34. N:h6 g5, urmat de Th8-g8-g6". — **M. C.**

25. Th1-h3 Df6-g7
26. Rg2-f2 Nh6-f4
27. Cd2-f1 Ta8-e8
28. Cf1-e3 Te8-e7
29. Dd1-h1 f7-f6
30. Ce3-g2 ...

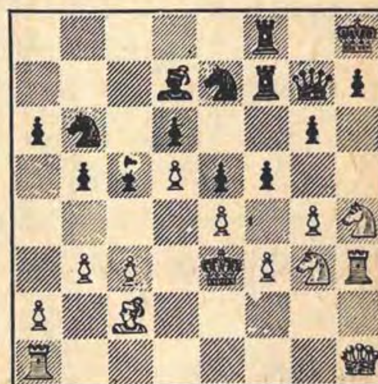

30. ... Nf4-g5 !

Din nou, excelent jucat! Dacă albul schimbă nebunii, atunci negrul obţine atac asupra pionului înapoiat „f".

31. b2-b3 Te7-f7
32. Nc1-e3 Cg8-e7
33. Cg2-h4 Ng5:e3+
34. Rf2:e3 f6-f5 !

In sfîrşit s-a produs străpungerea care a ameninţat de-a lungul a 20 de mutări şi a fost pregătită de negru printr-un joc deosebit de fin.

35. g4:f5 g6:f5
36. e4:f5 Dg7-g5+

37.	Re3-e2	Cb6:d5
38.	Re2-e1	Dg5-e3+
39.	Cg3-e2	Cd5-f4!
40.	Th3-h2	Cf4:e2
41.	Th2:e2	Dc3:c3+
42.	Re1-f2	Dc3-d4+
43.	Rf2-g2	Tf7-g7+
44.	Ch4-g6+	Ce7:g6
45.	f5:g6	Nd7-c6
46.	Te2-f2	Tf8:f3

Mai repede decidea 46... e4!

47.	Tf2:f3	Nc6:f3+
48.	Rg2:f3	Dd4-c3+
49.	Rf3-e4	Dc3:c2+
50.	Re4-d5	Dc2-d3+
51.	Rd5-c6	Dd3:g6

52. Rb6 d5+ 53. R:c5 Tc7+ 54. R:d5 Td7+ 55. R:e5 De8+ 56. Rf4 Tf7+ 57. Rg3 De3+ 58. Cedează.

In amintirile sale despre M. I. Cigorin, marele maestru cehoslovac, Oldrich Duras, a povestit următoarele despre această partidă:

„In tradiţia cigoriniană, care domina în arta şahistă cehă, m-am ridicat şi eu. Este uşor de înţeles cu cîtă emoţie am venit la partida mea din runda a şasea a turneului internaţional de la Nürnberg, din 1906, în care trebuia să joc cu marele Cigorin.

Faimosul maestru rus — pe vremea aceea un elegant om în vîrstă, întotdeauna în haină neagră — mi-a făcut — aveam pe atunci 24 de ani — o impresie deosebită.

Aveam albul şi am jucat partida spaniolă — singura deschidere pe care o cunoşteam, în oarecare măsură. Nu jucam aproape niciodată gambitul damei, care pe vremea aceea lua locul jocurilor deschise; chiar dacă aş fi fost un partizan al acestei deschideri, n-aş fi jucat-o în niciun caz împotriva lui Cigorin, deoarece ştiam foarte bine cît de măestru se apăra el împotriva acestei deschideri. De ce să intru de la început într-o poziţie nefavorabilă? Maestrul a ales apărarea obişnuită, cu mutările 3... a6 şi 4... Cf6. Mai tîrziu, după cum se ştie, am utilizat propriul meu sistem, în legătură cu mutările 5. d3 şi 6. c4, dar pe vremea aceea nu îl practicam încă. De aceea am început să joc varianta teoretică cu 5. 0—0, deşi ştiam că Cigorin va juca sistemul închis — Ne7 etc., pe care îl analizase minunat şi care este considerat pînă astăzi ca cel mai tare în partida spaniolă. Aşa s-a întîmplat, şi am experimentat singur forţa acestui sistem. După cunoscuta manervă b7-b5, d7-d6, Ca5, c7-c5 şi Dc7, am văzut că albul n-are nici un avantaj, cu toată aparenta soliditate a poziţiei sale în centru. Am încercat un atac hazardat, şi la mutarea 21-a am sacrificat nejustificat un pion, dar poziţia lui Cigorin era atît de tare, încît atacul meu n-a dat nimic. Marele meu adversar a jucat partida aceasta excelent, a obţinut un puternic contraatac şi m-a dat peste cap în aşa mod, încît pînă la urmă a rămas cu patru pioni în plus. Am primit înfrîngerea fără supărare, după cum fără bucurie am primit revanşa pe care am obţinut-o un an mai tîrziu la Karlsbad, cînd Cigorin era bolnav de moarte.

Imaginea marelui Cigorin este vie şi astăzi în amintirea mea, tot aşa cum trăieşte şi va trăi faima lui în istoria şahului, atîta timp cît oamenii vor juca şah".

Nr. 88. DESCHIDEREA NEBUNULUI

Turneul de la Nürnberg, 1906

R. Spielman — **M. I. Cigorin**

1. e4 e5 2. Nc4 Cf6 3. d3 Cc6 4. f2-f4?

O mutare nelalocul ei, deoarece negrul, prin a doua mutare a sa, a pregătit contralovitura în centru; trebuia jucat 4. Cc3.

Mai tîrziu, Spielman a devenit el însuşi unul dintre cei mai buni maeştri ai jocului de gambit, dar, oferind cu multă încredere în sine un gambit original, într-unul din primele sale turnee, celui mai bun cunoscător din lume al acestor deschideri, a fost desigur sever pedepsit.

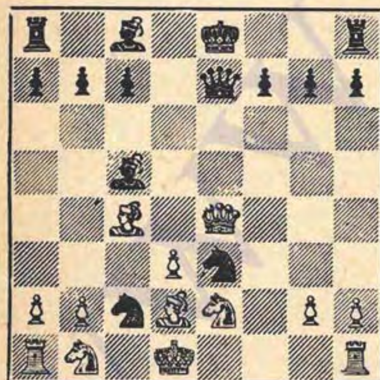
4. ...	e5:f4
5. Nc1:f4	d7-d5 !
6. e4:d5	Cf6:d5
7. Nf4-d2 ?	...

„Mai bine era 7. N:d5 D:d5 8. N:c7 D:g2 9. De2+, dar şi atunci avantajul ar fi fost de partea negrului". — **Tarrasch.**

7. ...	Nf8-c5
8. Dd1-f3	Dd8-e7+ !
9. Cg1-e2	...

La 9. Rf1, foarte tare ar fi fost 9... Cb6 ! Şanse mai bune dădea 9. De4. Acum urmează un dezastru neaşteptat de rapid.

9. ...	Cc6-d4 !
10. Df3-e4	Cd4:c2+
11. Re1-d1	Cd5-e3+ !

Caii cigorinieni fac minuni ! La mutarea a 11-a, ei au pătruns cu efect distrugător în poziţia adversarului.

Este interesant să comparăm poziţia minunată a cailor lui Cigorin în diagrama de mai sus, cu poziţia cailor lui în a 19-a partidă a meciului Cigorin — Steinitz, din 1892 (vezi diagrama la pag. 161).

12. Rd1-c1	...

Dacă 12. N:e3, atunci 12... C:e3+, apoi D:e4 şi C:c4.

12. ...	De7:e4
13. d3:e4	Cc2:a1
14. Nc4-d3	Nc8-e6
15. b2-b4	Nc5-b6
16. Rc1-b2	0—0—0
17. Ce2-c1	Ca1-c2 !
18. Nd3:c2	Ce3-c4+
19. Rb2-c3	Nb6-d4+
20. Cedează.	

După 20. Rd3, negrul ar fi cîştigat, prin 20... Ne3+, o figură.

Nr. 89. GAMBITUL CENTRAL

Turneul de la Nürnberg, 1906

M. I. Cigorin — **D. Przepiorka**

Comentarii de S. Tarrasch

1. e4 e5 2. d4 ed 3. D:d4 Cc6 4. De3 Ne7 5. Nd2 Cf6

6. Cb1-c3	d7-d6

După 6... d5, negrul ar fi obţinut un joc liber, în timp ce acum jocul său este stînjenit.

[Vezi, de asemenea, comentariile la partidele Nr. 15 şi 74.]

7. 0—0—0	0—0
8. Nf1-e2	Tf8-e8
9. De3-g3	Cc6-e5 (?)

Negrul face o a doua mutare cu o figură care a fost scoasă deja în joc, o aşază pe un cîmp rău şi, pe deasupra, cu pierdere de tempo. Mai bine era 9... Ne6.

10. f2-f4 Ce5-g6

Nu numai că aci calul nu stă mai bine, dar chiar mai rău decît la c6, deoarece el este acum expus atacului adversarului.

11. h2-h4 ...

Jucat deosebit de fin! Greșit ar fi fost direct Cf3, din cauza 11... Ch5.

11. ... h7-h5

Mutarea aceasta este probabil cea mai bună, deoarece negrul obține acum punctul g4.

12. Cg1-f3 a7-a6
13. f4-f5 Cg6-h8?

Calul trebuia retras la f8; atunci 14. Nh6 s-ar fi parat prin 14... Cg4, iar după 14. e5 Cg4 15. f6 gf 16. Ch2 f5, stăpînirea punctului g4 ar fi fost asigurat negrului o apărare suficientă.

Ca răspuns la 13... Cf8, cel mai bine ar fi fost 14. Cg5, cu amenințarea Nc4, împotriva căreia negrul s-ar fi apărat prin b7-b5.

14. Cf3-g5 Nc8-d7

Și acum trebuia jucat b7-b5.

15. Ne2-c4 Nd7-c6

16. e4-e5! ...

O combinație decisivă foarte frumoasă.

[Cum au arătat maeștrii A. M. Konstantinopolski și M. M. Iudovici, albul ar fi putut cîștiga aci dama pentru două figuri ușoare prin 16. N:f7+ C:f7 17. Ce6. Cigorin a procedat însă corect nejucînd această combinație, deoarece, după pierderea damei, negrul ar fi putut rezista mai mult decît după continuarea din partidă.]

16. ... d6:e5

Mai bună, dar totuși insuficientă, ar fi fost mutarea 16... Cg4.

17. Cg5:f7! Ch8:f7
18. Dg3-g6! Nc6-d5
19. Nd2-h6! Cf7:h6

Sau 19... Nf8 20. C:d5 C:d5 21. T:d5 De7 (21... Df6 22. Ng5) 22. T:e5! etc.

20. Cc3:d5 Rg8-h8
21. Cd5:f6 Ne7:f6
22. Td1:d8 Ta8:d8
23. Dg6:h5 Cedează.

Partida aceasta a fost jucată de către Cigorin în cel mai bun stil din epoca sa de strălucire.

Nr. 90. APĂRAREA SCANDINAVĂ

Turneul de la Ostende, 1907

M. I. Cigorin — **S. Tarrasch**

Comentarii de S. Tarrasch

1. e2-e4 d7-d5

[Deși Tarrasch a repetat de nenumărate ori, timp de mulți ani, că gambitul regelui este „incorect" și că negrul, acceptînd gambitul sau refuzîndu-l prin d7-d5, obține un joc mai bun, totuși, jucînd cu Cigorin, reprezentantul „științei" în șah prefera aproape întotdeauna să se „ferească", cu ajutorul francezei, sicilienei sau scandinavei.]

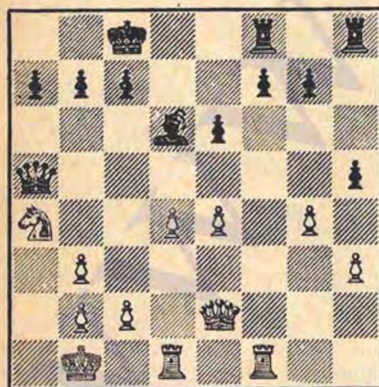
2. e4:d5 Dd8:d5
3. Cb1-c3 Dd5-a5
4. Cg1-f3 Cg8-f6
5. d2-d4 Nc8-g4
6. Nf1-e2 Cb8-c6
7. Nc1-e3 0—0—0
8. Cf3-d2 ! Ng4:e2
9. Dd1:e2 e7-e6

Nu însă 9... C:d4 ? 10. N:d4 T:d4 11. Cb3 etc.

10. Cd2-b3 Da5-f5
11. 0—0—0 Nf8-d6
12. h2-h3 Cc6-a5
13. g2-g4 ! Ca5:b3+
14. a2:b3 Df5-a5
15. Rc1-b1 Cf6-d5
16. Cc3-a4 Cd5:e3 ?

O mutare greșită. Albul obține coloana deschisă „f" și un centru puternic de pioni. Trebuia jucat 16... h5 sau 16... c6, pentru a elibera cîmpuri pentru damă.

17. f2:e3 h7-h5
18. Th1-f1 Td8-f8
19. e3-e4 ! ...

Acum, albul are diverse șanse de a obține atac, în legătură cu e4-e5 sau cu d4-d5.

19. ... f7-f6 ?

La 19... hg ar fi urmat 20. e5 Ne7 21. D:g4, și albul amenință, atît D:g7, cît și T:f7. Cel mai bine ar fi fost 19... Dg5, pentru a apăra pionul h5, care acum se pierde.

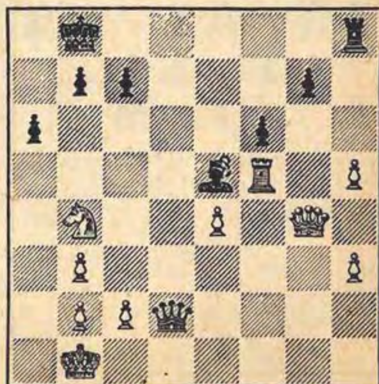
20. d4-d5 ! Tf8-e8
21. g4:h5 e6:d5
22. De2-g4+ Rc8-b8
23. Td1:d5 Da5-b4
24. Ca4-c3 Nd6-e5
25. Cc3-a2 Db4-f8
26. Tf1-d1 Ne5-d6

Rău era 26... Df7 din cauza 27. Td7, și negrul nu poate lua pionul „h", din cauza amenințării de mat la d8.

27. Ca2-c3 a7-a6
28. Cc3-e2 Df8-e7
29. Td1-d4 Nd6-e5
30. Td4-d2 Ne5-d6
31. Ce2-c3 De7-f7
32. Td2-f2 Te8-e5

Mai bine era 32... Ne5; negrul nu trebuia să se teamă de mutarea Td7, deoarece, după 33... D:h5, el ar fi atacat și pionul h3.

33. Tf2-f5 ! Te5:f5
34. Td5:f5 ! Nd6-e5
35. Cc3-d5 ! Df7-d7
36. Cd5-b4 ! Dd7-d2

37. Cb4-d3 ! ...

La 37. D:g7? ar fi urmat 37... Td8, cu joc excelent pentru negru.

37. ... Th8-d8
38. Tf5-f2 ...

După 38. C:e5, negrul ar fi avut şah etern.

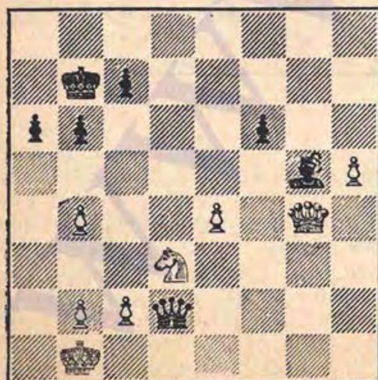
38. ... Dd2-a5
39. Dg4-e2 Da5-b5
40. Tf2-g2 Td8-d7
41. De2-f2 ! ...

Amenințînd 42. h6.

41. ... Ne5-d4
42. Df2-f3 Td7-e7
43. Tg2-g6 Db5-e8
44. Df3-g3 ...

Amenință din nou h5-h6.

44. ... De8-b5
45. Tg6:g7 Te7:g7
46. Dg3:g7 Db5:h5
47. Dg7-g4 Dh5-h6
48. h3-h4 Dh6-d2
49. h4-h5 Nd4-e3
50. Dg4-f3 Ne3-g5
51. b3-b4 b7-b6
52. Df3-g4 Rb8-b7

53. e4-e5 ! ...

Cigorin decide partida printr-o combinaţie foarte frumoasă, cu un sacrificiu de pion.

53. ... f6:e5
54 Dg4-e4+ Rb7-b8
55. Cd3:e5 Dd2-d1+

Altfel ar fi jucat albul 56. Cf7, pregătind înaintarea pionului „h".

56. Rb1-a2 Dd1:h5
57. Ce5-c6+ Rb8-b7

După 57... Rc8, albul ar fi cîştigat nebunul prin mutările Df5+, Cd8+ şi Ce6.

58. Cc6-a5+. Rb7-c8
59. De4-f5+ Rc8-d8

După 59... Rb8, albul ar fi cîştigat şi acum nebunul prin Cc6+ urmat de Cd8+ şi Ce6.

60. Ca5-c6+ Rd8-e8
61. Df5-c8+ ...

[Se putea cîştiga o figură prin 61. Ce5 urmat de Cf3, dar Cigorin a preferat să ia pioni; practic, aceasta nu este mai rău.]

61. ... Re8-f7
62. Dc8:c7+ Rf7-g8
63. Dc7:b6 Dh5-f7+

64. Ra3 Df3+ 65. c3 Df1 66. Dd4 Nf6 67. Dd5+ Rf8 68. Rb3 De2 69. Cb8 Rg7 70. Cd7 Df1 71. Dd6 Ng5 72. Ce5 Nf6 73. Dd7+ Rh6 74. Dd3 Dg1 75. Dh3+ Rg7 76. Dg4+ D:g4 77. C:g4 şi negrul a cedat la mutarea 94-a.

VI. DIN MECIURILE CU MAEŞTRII RUŞI ŞI DIN CAMPIONATELE RUSIEI

Nr. 91. GAMBITUL EVANS

Prima partidă a meciului, jucată la 15 septembrie 1892

A. A. Aşarin — **M. I. Cigorin**

Comentarii de V. V. Ragozin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4 N:b4 5. c3 Na5 6. d4 ed 7. 0—0 d6 8. cd Nb6 9. Cc3 Ca5

10. Nc1-g5 f7-f6
11. Ng5-f4 Cg8-e7

Mai rău este 11... C:c4.

12. h2-h3 ! ...

O mutare bună care împiedică Ng4, mutare care ar fi ajutat negrului, în mare măsură, să respingă atacul.

12. ... c7-c6

Prin continuarea 12... C:c4 13. Da4+ c6 14. D:c4 d5 15. ed s-ar fi ajuns la multe variante interesante, cu combinaţii destul de frumoase. Indicăm numai una din ele: 15... C:d5 (dacă 15... cd 16. Db3 0—0, atunci 17. Nc1, şi după Na3 este îndoielnic dacă negrul mai poate apăra pionul d5, în timp ce albul păstrează atacul) 16. Tfe1+' Rf7 17. Ce4 Nc6 18. N:c7 D:c7 19. Ceg5+ ! fg 20. C:g5+ Rf6 21. Te5 (ameninţînd T:d5) Dd8 22. Tae1 h6 23. Te6+ ! R:g5 25. Dd3 cu mat rapid.

13. Nc4-b3 Ce7-g6
14. Nf4-g3 Dd8-e7

După cît se pare, singura mutare care dă negrului posibilitatea de a pregăti rocada mică, dar care nu îndepărtează atacul, pe care însă albul nu l-a condus cu suficientă forţă în partida aceasta.

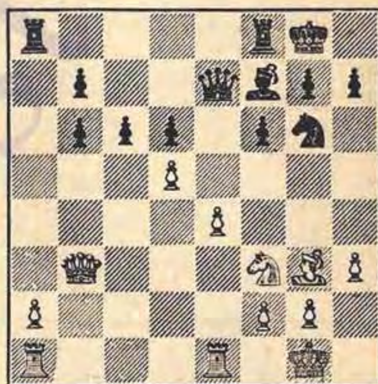
15. Tf1-e1 Ca5:b3
16. Dd1:b3 Nc8-e6
17. d4-d5 ...

Aci exista mutarea tare 17. Cd5 Dd8 ! 18. Da3 0—0 19. Ce3 ! (mai bine decît 19. C:b6 ab 20. D:d6 N:a2), şi albul are un atac excelent, cu o poziţie bună a pionilor centrali.

17. ... Ne6-f7
18. Cc3-a4 0—0

Mai rău era pentru negru să fi apărat pionul, jucînd 18... Nd8, din cauza 19. Cd4 cu ameninţarea Cf5.

19. Ca4:b6 a7:a6

20. Db3:b6 ...

Steinitz, după cum se ştie, se menţine la părerea că în gambitul Evans, ca şi în alte gambite, pionul în plus pe care-l are negrul din deschidere poate fi dat înapoi, cu scopul îmbunătăţirii poziţiei în timpul cînd albul pierde un tempo pentru luarea pionului. Desigur, lucrul acesta nu poate fi obţinut întotdeauna, dar partida aceasta susţine părerea lui Steinitz. In orice caz, ar fi fost

mai bine pentru alb să întărească atacul prin 20. Cd4, fără să se grăbească cu luarea pionului; atunci, negrul n-ar fi avut mutare mai bună decît 21... Dd7 (sau Dd8).

20. ...	Ta8-a6
21. Db6-b2	c6-c5
22. Cf3-d2	Tf8-b8
23. f2-f4	b7-b5
24. Cd2-f3	...

Albul, după cît se pare, a lăsat să-i scape în mod inutil posibilitatea de a schimba pionul „a" pentru pionul „b", jucînd 24. a4. Este adevărat că, în acest caz, negrul ar fi putut căpăta doi pioni liberi (b5-b4), dar ar fi fost greu să se folosească de ei după răspunsul 25. Cc4. Nu este uşor de dat explicaţii mai exacte pentru aprecierea acestei poziţii atît de complicate. După mutarea din partidă, negrul obţine atac.

24. ...	Ta6-a4 !
25. Db2-c2	Tb8-e8
26. Cf3-d2	Ta4-a3 !
27. Rg1-h2	h7-h5
28. h3-h4	De7-d8 !

Pentru a aduce dama la a5 şi turnul e8 la a8, pentru atacarea pionului a2. Retragerea damei este necesară şi pentru combinaţia care a avut loc în partidă.

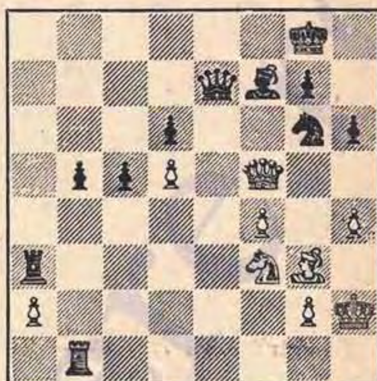
29. Ta1-b1	f6-f5
30. Cd2-f3	...

Dacă 30. ef, atunci fie 30... C:h4, fie 30... T:g3 31. T:e8+ N:e8 32. R:g3 D:h4+ 33. Rf3 D:f4+ etc.; pentru calitate, negrul are doi pioni şi atac.

30. ...	f5:e4
31. Te1:e4	Te8:e4

După 31... N:d5, negrul ar fi pierdut: 32. T:e8+ D:e8 33. Te1 Df7 34. Cg5 Df6 35. Te8+ Cf8 36. Dh7 mat.

32. Dc2:e4	Dd8-e7
33. De4-f5	...

După schimbul damelor, albul n-ar fi putut apăra pionii d5 şi a2; negrul ar fi rămas cu un pion liber în plus. După mutarea din partidă, albul ameninţă să capete prin 34. Cg5 o poziţie puternică. Următorul sacrificiu de calitate decide partida în favoarea negrului.

[Cu materialul foarte redus care a mai rămas pe tablă, Cigorin conduce atacul care urmează foarte energic şi elegant.]

33. ...	Ta3:f3 !
34. g2:f3	De7-e2+
35. Rh2-g1	...

Nu era mai bine nici 35. Rh3. După 35.... D:f3 urmat de N:d5 (sau mai întîi Ce7), negrul ar fi obţinut cîştigul şi mai uşor.

35. ...	De2:f3
36. Df5-h3	Nf7:d5
37. Tb1-f1	Df3-e3+
38. Rg1-h2	De3-e2+
39. Tf1-f2	De2-e4
40. Dh3-f1	Cg6-e7 !
41. f4-f5	...

Dacă 41. Te2, atunci 41... Dd3 (ameninţînd Nc4) 42. De1 Cf5 43 Nf2 Df3 etc.

41. ...	Ce7-c6
42. Tf2-f4	...

Evident, pionul d6 nu se poate lua cu nebunul.

42. ...	De4-c2+
43. Tf4-f2	Dc2-a4 !
44. Dfl-e2	Cc6-e5
45. Tf2-f4	Da4:a2
46. De2:a2	Nd5:a2
47. Tf4-f1	b5-b4
48. Tf1-d1	b4-b3
49. Cedează.	

La 49. T:d6 ar fi urmat 49... b2 50. Tb8 Cg4+ şi 51... b1D.

Nr. 92. GAMBITUL DAMEI

A 2-a partidă a meciului, jucată la 1 ianuarie 1893

A. V. Solovţov — **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. d4 d5 2. Cf3 Cf6 3. e3 c6 4. c4 e6 5. Cc3 Nd6

6. c4-c5 ...

Considerăm atacul de pioni pe flancul damei, propus de Zukertort, ca insuficient.

[Inaintarea pionului la c5 s-a întîlnit rareori, şi la turneele de mai tîrziu. Partida Reti—Spielman (Teplitz Schönau, 1922) s-a început cu mutările 1. d4 d5 2. c4 c6 3. e3 Cf6 4. Cd2 Nf5 5. Cgf3 e6 6. Ne2 Nd6 7. c5 şi, după 7... Nc7 8. b4 Cbd7 9. Nb2 Ce4 10. C:e5 N:e4, a luat o turnură favorabilă albului, care a cîştigat.

Inaintarea c4-c5 a fost încercată şi de Kmoch, într-o partidă cu Alehin, jucată cîteva luni mai tîrziu, la turneul de la Viena, din 1922, dar Alehin a îmbunătăţit apărarea lui Spielman. Kmoch a căzut sub un contraatac alehinian plin de avînt şi a fost repede distrus. După primele cinci mutări jucate la fel ca în partida Reti—Spielman, partida Kmoch—Alehin a continuat: 6. Ne2 Cbd7 7. 0—0 Nd6 8. c5 Nc7 9. b4 Ce4 10. C:e4 de! 11. Cd2 h5! (nu numai începînd atacul, dar şi împiedicînd posibilitatea mutării g2-g4 care, în astfel de poziţii, după mutarea modestă Cf6, a fost utilizată mai înainte) 12. f4 g5! 13. g3? (trebuia jucat Cd2-c4-e5) Cf6! 14. Nb2 gf 15. ef h4 16. Db3 hg 17. hg Cd5 18. Cc4 C:f4! 19. Tae1 Dg5 20. d5 Cd3! şi mat în cîteva mutări.

Partida lui Alehin confirmă justeţea părerii lui Cigorin despre mutarea c4-c5 în gambitul damei.

Mutarea c4-c5 este justificată, dacă nebunul de cîmpuri negre al albului stă la f4, sau dacă negrul a jucat deja a7-a6, această din urmă circumstanţă a survenit, de exemplu, în cunoscuta partidă Alehin—Rubinstein, din turneul de la Haga, din 1922, începînd cu mutările 1. d4 d5 2. Cf3 e6 3. c4 a6 4. c5 şi terminată cu victoria albului.

Dar, într-o partidă cu acelaşi Rubinstein, jucată la turneul de la Baden-Baden, Alehin a jucat aci 4. cd, şi în comentariile la partidă s-a exprimat că această mutare dă albului un avantaj clar de dezvoltare, iar despre mutarea 4. c5, făcută în partida de la Haga, s-a exprimat că este cu două tăişuri.

Mutarea c4-c5 după a7-a6 a fost jucată cu succes de Euwe, în două partide ale meciului cu Alehin, din 1935 — a opta şi a zecea.]

6. ...	Nd6-c7
7. b2-b4	Cb8-d7
8. Nf1-e2	e6-e5
9. Nc1-b2	Dd8-e7
10. a2-a4	0—0
11. b4-b5	Tf8-e8
12. 0—0	Nc7-a5 !
13. Tf1-e1	...

Negrul ameninţase ed cu cîştigul pionului c5.

13. ... e5-e4
14. Cf3-d2 Cd7-f8
15. Cd2-b3 ...

S-ar părea că ar fi fost mai prudentă aducerea calului la f1, pentru apărarea poziţiei rocadei, dar aceasta ar fi fost o inconsecvenţă din partea albului, care a început atacul pe flancul damei. El ar fi trebuit să facă cîteva mutări inutile numai pentru a elibera calul c3 şi turnul e1, condamnaţi pentru moment la inactivitate.

15. ... Na5-c7
16. a4-a5 Nc7-b8

Pentru a nu fi silit, după b5-b6, la schimbul pionilor. Nu era bine pentru negru 16... Ce6 17. b6 Nb8 18. ba N sau T:a7 19. Ca4 urmat de Cb6.

17. b5:c6 b7:c6
18. a5-a6 De7-c7
19. g2-g3 Cf8-e6
20. Cc3-a2 ...

Pentru a ataca pionul c6. Dacă negrul ar fi apărat acest pion, el şi-ar fi înrăutăţit poziţia, de exemplu 20... Cd8 21. Cb4, apoi Ca5 şi, dacă Nd7, atunci Cb7 etc.

20. ... Ce6-g5!
21. Ca2-b4 Dc7-d7
22. Cb3-d2 ...

Necesar pentru apărarea regelui. Dacă 22. Ca5, atunci 22... Dh3 23. Nf1 Dh6 24. Ng2 Ng4 25. Dc2 Cf3+ 26. N:f3 N:f3 27. h4 g5, şi negrul trebuie să cîştige.

22. ... Dd7-h3
23. Ne2-f1 ...

Dacă 23. Cf1, atunci 23... Ng4! şi albul este silit să ia nebunul 24. N:g4 C:g4 şi, neavînd posibilitatea de a împiedica mutarea Cf3+ nu poate salva partida.

23. ... Dh3-h6
24. h2-h4 Cf6-g4
25. Nf1-g2 ...

25. ... Nc8-f5!

Cea mai bună mutare. Trebuie pregătită retragerea calului la e6, păstrînd în acelaşi timp calul g4 apărat. Dacă 26. hg, atunci 26... Dh2+ 27. Rf1! C:f2! 28. R:f2 N:g3+ 29. Rf1 Nh3! 30. De2 Dh1 mat.

26. Cd2-f1 Cg5-e6
27. f2-f4 ...

Albul nu putea permite mutarea g7-g5. Dacă 27. C:c6 g5 28. hg C:g5 29. C:b8 Ta:b8 30. Nc3, atunci 30... Ch3+ 31. N:h3 D:h3, după care negrul joacă Te6, ameninţînd Th6 (dacă 32. f3, atunci 32... ef 33. D:f3 Ne4).

27. ... e4:f3

Cu mutarea aceasta, negrul dă pionul c6, pe care l-ar fi putut apăra cu mutarea Cd8, ceea ce ar fi fost de asemenea bine, deoarece negrul ar fi obţinut atac pe altă cale, anume prin mutările f7-f6 şi g7-g5.

28. Dd1:f3 Dh6-g6
29. Cb4:c6 Nf5-e4
30. Df3-d1 Nb8-c7
31. Ng2:e4 ...

Schimbul este forţat; altfel, negrul cîştigă timp pentru atacarea pionului g3 prin Cf6.

31. ... Dg6:e4
32. Dd1-d2 De4-g6
33. Dd2-g2 Cg4-f6
34. Cc6-b4 ...

Dacă 34. Ce5, atunci 34... N:e5 35. de Ce4 36. Ted1 Ted8 şi, în cele din urmă, albul nu va fi în stare să apere pionii a6 şi c5, de exemplu: 37. Nd4 Cc7. In afară de aceasta, ceilalţi pioni ai albului nu au poziţii bune.

34. ... Ta8-d8
35. Cb4-c6 Td8-a8

Dacă albul nu s-ar fi întors cu calul la c6, atunci n-ar fi fost rău pentru negru să fi păstrat turnul pe coloana „e".

36. Cc6-b4 Te8-d8
37. Te1-c1 Cf6-e4
38. g3-g4 f7-f5!
39. g4:f5 ...

Dacă 39. g5, atunci 39... Dh5, şi albul nu poate apăra pionul h4 (40. Dh3 C:g5).

39. ... Dg6:f5
40. Nb2-c3 Td8-f8
41. Cf1-d2 Ce4-g3!
42. Cb4:d5 Df5-g4
43. Tc1-e1 Dg4:h4
44. Cd5:c7 ...

Sau 44. Cf3 T:f3! 45. D:f3 Tf8 46. Dg2 Cg5 şi albul, cum s-a întîmplat în partidă, trebuie să piardă dama.

44. ... Ce6-g5!
45. Cc7:a8 ...

Mutarea preventivă 45. Dd5+ n-ar fi împiedicat catastrofa: 45... Rh8 46. C:a8 C5e4 (se poate şi 46... C3e4) 47. D:e4! C:e4 48. C:e4 Dg4+ 49. Rh2 (49. Rh1 Dh4+ etc.) Tf3 şi albul nu poate para matul.

45. ... Cg5-h3+
46. Rg1-h2 Ch3-f4+
47. Rh2-g1 Cf4:g2
48. Rg1:g2 Dh4-g4
49. Cedează.

Nr. 93. GAMBITUL DAMEI

A 4-a partidă a meciului, jucată la 4 ianuarie 1893

A. V. Solovţov **M. I. Cigorin**

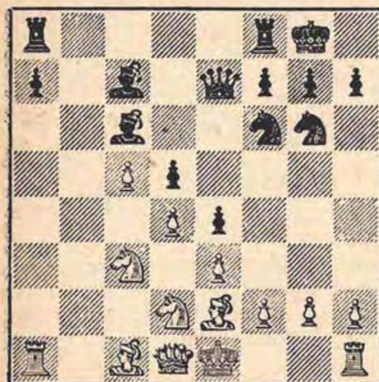
Comentarii de M. I. Cigorin

1. d4 d5 2. Cf3 Cf6 3. e3 e6 4. c4 c6 5. Cc3 Nd6 6. c5 [Vezi comentariul la această mutare în partida Nr. 92.] Nc7 7. b4 Cbd7 8. Ne2 e5

9. a2-a4 ...

In a doua partidă a meciului Solovţov a jucat 9. Nb2.

9. ...	Dd8-e7
10. b4-b5	e5-e4
11. Cf3-d2	Cd7-f8
12. a4-a5	Cf8-g6
13. a5-a6 !	0—0
14. a6:b7	Nc8:b7
15. b5:c6	Nb7:c6

16. Cc3-b5	...

Am fost întrebat dacă nu era mai bine ca albul să fi jucat nebunul la b5, pentru a forţa schimbul nebunilor. La aceasta se poate spune că sînt poziţii în care este greu de apreciat forţa uneia sau alteia dintre mutări, deoarece pentru aceasta nu există posibilitatea de a da o justificare mai mult sau mai puţin fondată, bazată desigur pe variante. In jocul practic trebuie să te mulţumeşti cu o judecată generală asupra rolului pe care-l poate juca una sau alta dintre figuri. In cazul de faţă, această judecată ar fi următoarea: nebunul negru din c6 poate fi considerat pentru un timp oarecare între figurile inactive, în timp ce nebunul alb poate să se arate (cum s-a şi întîmplat în partidă) folositor pentru apărarea flancului regelui. Să admitem că la 16. Nb5 ar fi urmat 16... N:b5 17. C:b5 Nb8. Se produce vreo schimbare esenţială în atacul negrului?

16. ...	Nc7-b8
17. Cb5-d6	De7-d7 !
18. h2-h3	Cf6-e8 !

Dacă 18... N:d6 19. cd Ce8, atunci 20. 0—0 C:d6 21. Na3 Te8 (d8) 22. Cb3 urmat de Cc5. Este îndoielnic dacă negrul poate spera să cîştige partida cu ajutorul pionului a7, care va trebui să fie permanent apărat.

19. Cd6:e8	Tf8:e8
20. Ta1-b1	...

Rocada ar fi fost primejdioasă, deoarece atacul negrului s-ar fi întărit după 20... f5 sau 20... Dc7 21. g3 Nd7 şi, dacă 22. Rg2, atunci 22... Ch4+ 23. Rh2.

20. ...	Cg6-h4 !
21. Ne2-f1	...

La 21. g3, albul ar fi putut continua cu 21... Cg2+ 22. Rf1 C:e3+ 23. fe N:g3 24. Rg2 Nh4 sau c7; regele alb se află în poziţie primejdioasă.

21. ...	f7-f5
22. g2-g3	Ch4-g6
23. Cd2-b3	Nb8-c7
24. Nc1-d2	Dd7-d8
25. Nf1-e2	a7-a5 !
26. h3-h4	Ta8-b8
27. Dd1-c2	a5-a4
28. Cb3-c1	Dd8-f6
29. Tb1:b8	Te8:b8
30. Nd2-c3	...

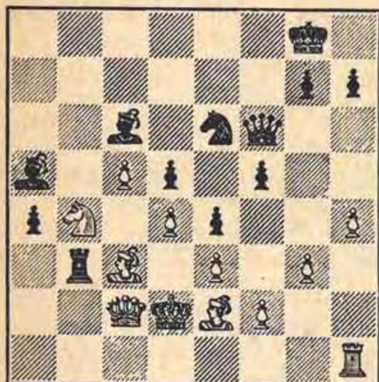
Albul, desigur, nici nu se poate gîndi la rocadă: 30. 0—0 C:h4 31. gh D:h4 32. f4 ef şi cîştigă.

30. ...	Cg6-f8
31. Cc1-a2	Tb8-b3
32. Re1-d2	...

La 32. Cb4 ar fi urmat 32... Na5 şi, dacă 33. C:d5, atunci 33... Dd8!

34. Ce7+ (sau 34. Cb4 T:c3 35. D:c3 Db8 şi negrul obţine două figuri pentru turn) Rh8 35. C:c6 T:c3 36. C:d8 T:c2+ 37. Rd1 Td2+ şi negrul cîştigă o figură.

32. ...	Cf8-e6
33. Ca2-b4	Nc7-a5 !

34. Cb4:d5	...

Continuarea arată că această combinaţie este greşită. Poziţia albului, însă, era foarte rea: de exemplu 34. Tb1 N:b4 35. N:b4 C:d4 etc.

34. ...	Na5:c3+
35. Cd5:c3	Ce6:d4 !
36. Ne2-c4+	...

Albul trebuia să piardă şi după 36. ed D:d4+ 37. Nd3 D:f2+ 38. Rc1 D:c2+ etc.

36. ...	Rg8-f8
37. Nc4:b3	Cd4:c2

38. N:c2 Dd8+ 39. Rc1 Da5 40. Rd2 D:c5 41. Ta1 Dd6+ 42. Rc1 a3 43. Cb1 Db4 44. T:a3 De1+ 45. Rb2 D:f2 46. Ta6 Nb5 47. Ta8+ Re7 48. Cc3 Nd3 49. Cd5+ Rd7 50. Ta7+ Rd6 51. Cb4 D:e3 52. Ta2 Dd4+ 53. Ra3 Dc3+ 54. Ra4 Rc5 55. Cedează.

Nr. 94. APARAREA SICILIANA

(Varianta lui Cigorin)

A 10-a partidă a celui de al 5-lea meci, din 1895

M. I. Cigorin — E. S. Schiffers

Comentarii de V. N. Panov

1. e2-e4	c7-c5
2. Cb1-c3	Cb8-c6
3. Cg1-f3	e7-e6
4. Dd1-e2	Nf8-e7
5. g2-g3	d7-d5
6. Nf1-g2	Cg8-f6
7. d2-d3	0—0
8. 0—0	d5-d4 ?

O mutare principial greşită, deoarece închide centrul şi permite albului să înceapă imediat un atac de flanc. Trebuia jucat 8... Te8 ! pregătind e6-e5.

9. Cc3-d1	e6-e5
10. Cf3-e1 !	Dd8-b6

Pierdere de timp. Negrul trebuia să se menţină la tactica de aşteptare, jucînd 10... Nd7 11. f4 Ce8 şi dacă, de exemplu, 12. f5, atunci 12... Ng5.

11. Rg1-h1	Nc8-g4
12. f2-f3	Ng4-d7
13. f3-f4	Ta8-c8
14. b2-b3	Rg8-h8
15. f4-f5	Db6-d8

Mai logic ar fi fost ca în locul acestei treceri la o apărare pasivă, să fi continuat contraatacul pe flancul damei cu mutarea 15... Da6, de exemplu: 16. g4 Cg8 17. g5 f6 18. h4 b5 cu şanse de ambele părţi.

16. g3-g4	Cf6-g8
17. Ce1-f3	...

Impiedicînd 17... Ng5 cu schimbul importantului nebun din c1.

17. ...	g7-g5

Cu mutarea aceasta, negrul îşi slăbeşte definitiv flancul regelui şi face din punctul g5 un obiectiv comod de atac. Şi acum trebuia continuat cu 17... f6 şi 18... b5.

18. Cd1-f2	f7-f6
19. h2-h4	h7-h6
20. Rh1-h2 !	Rh8-g7
21. Tf1-h1	b7-b5

In locul acestui atac întîrziat ar fi fost mai bine, probabil, să fi organizat deplasarea regelui pe flancul damei prin Tf7, Rf8, Tg7, Db6 şi Rf8-e8-d8-c7-b8.

22. Rh2-g3	a7-a5
23. Nc1-d2	Nd7-e8
24. Th1-h2	Ne8-f7
25. Ta1-h1	Cc6-b4

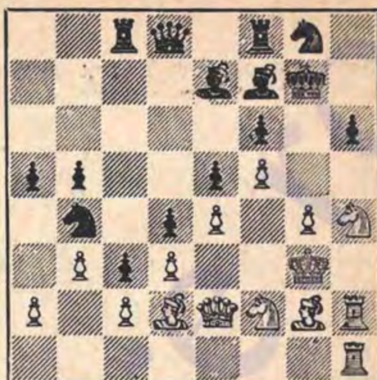
Nici cu alte mutări, negrul nu reuşeşte să organizeze o apărare suficientă a flancului regelui.

26. Cf2-h3 !	...

Pentru ca la 26... C:a2 să continue cu 27. hg fg 28. Ch:g5 N:g5 29. C:g5 hg 30. Th7+ Rf6 31. T1h5! Re7 (sau 31... N:h5 32. N:g5+ ! R:g5 33. Dd2+ Rf6 34. g5 mat!) 32. N:g5+ Cf6 33. T5h6 şi albul cîştigă. Cigorin a avut, desigur, în vedere toate aceste frumoase variante, cînd a făcut a 26-a mutare. Răspunsul negrului este forţat.

26. ...	g5:h4+
27. Cf3:h4	c5-c4
28. Ch3-f2	c4-c3(?)

Trebuia încercată ultima şansă de salvare, jucînd 28... cd 29. cd Tc2 30. Dd1 T:a2 31. N:h6+ C:h6 32. Cg6 N:g6 33. T:h6 Dc8! 34. T:g6+ Rf7 35. Th7+(?) Re8 36. Tgg7 Nd6 cu bune contraşanse. Albul ar fi putut însă juca mai tare: 35. g5! (ameninţînd 36. Dh5) Dc2 36. D:c2 C:c2 37. Th7+ Re8 38. Tgg7 Nd6 39. Ta7 şi albul cîştigă.

29. Nd2:h6+ !!	...

Un strălucit sacrificiu cigorinian, care duce repede la prăbuşirea poziţiei adversarului.

29. ...	Cg8:h6
30. Ch4-g6 !	...

Aceasta este poanta combinaţiei. Nu merge nici 30... Cg8, din cauza 31. Th7 mat, nici 30... N:g6 31. T:h6 Tg8 (sau 31... Nf7 32. Th7+) 32. T:g6+ Rf8 33. g5! şi albul cîştigă, de exemplu 33... fg 34. Dh5 Nf6 35. Dh6+ etc.

30. ...	Tf8-h8
31. Cg6:h8	Dd8:h8
32. g4-g5	f6:g5
33. Th2:h6	...

După 33. Cg4 C:g4! (Tc6? 34. f6+) 34. T:h8 T:h8 35. T:h8 Ce3 şi 36... Cb:c2 cu toată marea inegalitate de material, negrul ar fi avut contraşanse practice, datorită puternicului pion c3.

33. ...	Dh8:h6
34. Th1:h6	Rg7:h6
35. a2-a3	Cb4-c6
36. f5-f6 !	Ne7:f6
37. Cf2-g4+	Rh6-g7
38. Cg4:f6	Rg7:f6
39. Ng2-h3	...

Cu toată aproximativa egalitate materială, albul are o poziţie cîştigată, datorită poziţiei deschise a regelui negru şi slăbiciunii pionilor negri. Cigorin joacă foarte energic şi sfîrşitul.

39. ... Tc8-c7
40. De2-f3+ Rf6-e7
41. Df3-f5 Re7-d6
42. b3-b4 ! ...

Dacă 42. D:g5, atunci 42... b4 ! cu şanse de apărare.

42. ... a5:b4
43. a3:b4 Tc7-e7

Nu se poate 43... C:b4, din cauza 44. Df6+.

44. Df5-c8 ! Nf7-b3

Nu merge 44... C:b4, din cauza 45. Dd8+, dar în general negrul este fără putere împotriva manevrei Dc8-a6-b6-c5.

45. Dc8-a6 ...

Desigur nu 45. cb ? ? şi cîştigă negrul.

45. ... g5-g4

Ceva mai bine era 45... Na4 46. Nc8 Tc7.

46. Nh3:g4 ! Te7-g7
47. Da6:b5 ! ...

O combinaţie finală elegantă, demnă încheiere a acestei strălucite partide.

47. ... Nb3-e6
48. Db5-c5+ Rd6-d7
49. b4-b5 Tg7:g4+
50. Rg3-f2 Tg4-f4+
51. Rf2-e1 Ne6-h3

După 51... Cd8 52. D:e5, negrul pierde toţi pionii.

52. Dc5:c6+ Rd7-d8
53. b5-b6 Cedează.

Nr. 95. DESCHIDEREA LUI CIGORIN

Primul campionat al Rusiei, Moscova, 1899

M. I. Cigorin **R. A. Falk**

Comentarii de V. N. Panov

1. e4 e6 2. De2 Cc6 3. Cc3 e5 4. d3 Cd4 ? 5. Dd1 Nb4 6. Nd2 Cf6

7. Cg1-e2 Cd4-c6 ?

A doua pierdere de timp. Trebuia jucat 7... d5.

8. g2-g3 d7-d6

Şi acum era bine 8... d5 9. ed C:d5 10. Ng2 Ne6.

9. Nf1-g2 0—0
10. 0—0 Nc8-e6

O mutare fără sens, deoarece este prea tîrziu pentru obţinerea înaintării eliberatoare d6-d5. Mai bine era 10... Ce7, şi dacă 11. f4, atunci Nc5+ 12. Rh1 Cg4 13. De1 Ce3 14. N:e3 N:e3 15. f5 f6 şi este foarte greu pentru alb să conducă atacul fără nebunul de cîmpuri negre.

11. f2-f4 Ne6-g4

Acum, însă, după 11... Nc5+ 12. Rh1 Cg4 13. f5 Nd7 14. De1 Ce3 15. N:e3 N:e3 16. f6 g6 17. Cd5 Nh6 18. h3 Ne6 19. g4 Te8 20. Dh4 Nf8 21. Cg3, albul obţine un atac puternic. In locul mutării din text ar fi fost mai bine 11... Rh8 12. f5 Nd7, păstrînd nebunul important pentru apărare.

12. h2-h3 Ng4:e2
13. Dd1:e2 Cc6-d4
14. De2-d1 Cf6-d7

Necesar ar fi fost acum sau la mutările următoare, c7-c6, ferind de schimb nebunul de cîmpuri negre.

15. f4-f5 f7-f6
16. Rg1-h2 Tf8-f7
17. a2-a3 Nb4-a5
18. b2-b4 Na5-b6
19. Cc3-d5 Cd4-c6

20. Ng2-f3 Cc6-e7
21. Cd5:b6 a7:b6

In urma deschiderii jucate pasiv de către negru, albul a obţinut avantajul perechii de nebuni şi atac de pioni pe flancul regelui. Pierderea este inevitabilă pentru negru, deoarece el n-are nici un contrajoc şi orice încercare de a deschide centrul ar fi numai în favoarea adversarului, datorită faptului că i-ar mări forţa perechii de nebuni. Este însă interesant de urmărit calea elegantă pe care a ales-o Cigorin pentru obţinerea cîştigului.

22. g3-g4 g7-g5!

Cea mai bună apărare deoarece, după 22... h6 23. h4 urmat de 24. g5, nebunii albului ar fi decis repede partida.

23. h3-h4 ...

Foarte tare este şi 23. fg C:g6 (23... h6 24. g5) 24. De1 urmat de h3-h4-h5 şi g5.

23. ... h7-h6
24. h4:g5 h6:g5

Nu era mai bine nici 24... fg.

25. Rh2-g3 Tf7-h7
26. Tf1-h1 Rg8-g7
27. Th1:h7+ Rg7:h7

28. Dd1-c1! ...

O regrupare a forţelor foarte originală şi profundă, caracteristică pentru Cigorin!

Inainte de a trece la atacul decisiv, albul îşi instalează nebunii pe poziţiile cele mai bune. Nebunul de cîmpuri albe este adus la b3, pentru a ocupa puternica diagonală a2-g8. In afară de aceasta, este important ca pe coloana „h" să fie pus în faţă turnul şi după el dama. Dacă de exemplu, direct 28. Dh1+ Rg7 29. Dh5, atunci 29... Dh8 cu schimb.

28. ... Dd8-g8
29. Dc1-b2 Rh7-g7
30. Ta1-h1 Rg7-f8
31. c2-c3 Rf8-e8
32. Nf3-d1 Cd7-f8

Sau 32... Rd8 33. Nb3 Dg7 34. Ne3! c6 35. Ne6 Rc7 (altfel Th5 şi Dh2) 36. N:d7 R:d7 37. N:b6 Th8 38. T:h8 D:h8 39. Dh2 şi albul cîştigă.

33. Nd1-b3 Dg8-g7
34. Nd2-c1! c7-c6
35. Th1-h5 Ta8-d8

Mai multă posibilitate de rezistenţă dădea 35... Rd7! 36. Dh2 Rc7 37. Th8 Td8 38. Dh6 D:h6 39. T:h6 Cd7 40. Th7 Te8 41. Nf7 Tf8 42. Ne6 Te8 43. Tg7 Rd8 44. N:d7 R:d7 45. N:g5 fg 46. f6 orice 47. fe T:e7 48. T:g5 cu final cîştigat.

36. Db2-f2 Ce7-c8
37. Nc1-e3 b6-b5
38. Df2-h2 b7-b6

Ultima greşală, deşi poziţia era oricum pierdută.

39. Nb3-e6! Cc8-e7
40. Ne3:b6 Cf8:e6

Sau 40... Ta8 41. Th8 etc.

41. f5:e6 Ce7-g6
42. Th5-h7 Dg7-g8
43. Dh2-h5! Cedează.

La 43... Tb8 urmează 44. Th8! D:h8 45. D:g6+ şi mat la mutarea următoare.

Nr. 96. PARTIDA RUSA

Al 2-lea campionat al Rusiei, Moscova, 1900—1901

M. I. Cigorin — **S. F. Lebedev**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cf6

3. d2-d4 Cf6:e4

[Cea mai tare este considerată 3... ed.]

4. Cf3:e5 d7-d5
5. Nf1-d3 Nf8-d6
6. 0—0 ...

[Teoria recomandă 6. c4. In partida Smîslov—Lilienthal, din meciturneul pentru titlul de campion absolut al U.R.S.S. din 1941, s-a jucat 6. Cc3, după care a urmat 6... C:c3 7. bc Dh4 8. 0—0 0—0 9. Te1; albul a obţinut victoria. Continuarea aleasă de Cigorin nu este mai puţin tare decît 6. c4 sau 6. Cc3.]

6. ... 0—0
7. c2-c4 c7-c6
8. Cb1-c3! Ce4:c3
9. b2:c3 Nd6:e5

După 9... f6, albul cîştigă, cum se arată în manualul lui Steinitz: 10. Dh5 h6 11. N:h6 fe 12. Ng5 De8 13. Nh7+ şi mat în două mutări.

10. d4:e5 d5:c4

Nu era mai bine nici 10... Ne5 11. Dh5 g6 12. Dh6 Cd7 13. Ng5 f6 14. N:g6 hg 15. D:g6+ Rh8 16. ef T:f6 (dacă 16... C:f6 17. Tae1 De7 18. Te3 şi albul cîştigă) 17. Dh5+ Rg7 18. Tae1 De8 19. N:f6+ C:f6 20. Dg5+ Rf7 21. Te3 şi cîştigă.

11. Nd3:e4 Dd8-e7

Schimbînd damele, negrul nu şi-ar fi îmbunătăţit poziţia.

12. a3-a4! Tf8-d8

La 12... D:e5, albul ar fi răspuns 13. Te1, obţinînd un atac puternic, de exemplu: 13... Dc7! 14. Na3; dacă 14... Td8, atunci 15. N:f7+ R:f7 16. Dh5+ şi albul cîştigă.

13. Dd1-h5 Td8-e8

S-ar părea că ar fi fost mai bine 13... g6 14. Ng5 gh (dacă 14... D:e5, atunci 15. N:f7+ etc.) 15. N:e7 Te8 16. Nd6, dar şi atunci albul are o partidă excelentă.

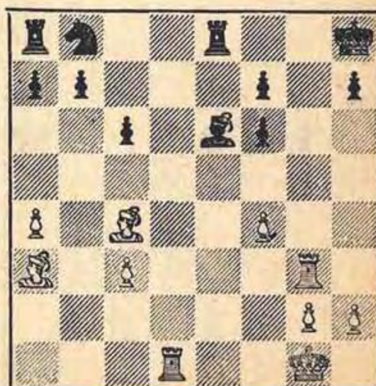
14. Nc1-a3! De7-d7
15. Ta1-d1 Dd7-f5
16. Dh5-h4 Df5:e5
17. f2-f4 De5-f6

Dacă 17... De3+ 18. Rh1 D:c3, atunci 19. De7!

18. Dh4:f6 g7:f6
19. Tf1-f3 Nc8-e6

Albul ameninţase 20. Tg3+ şi 21. N:f7.

20. Dc6-c1 ...

21. Na3-e7! h7-h5

Apărînd pionul f6 prin mutarea Cd7, negrul ar fi pierdut o figură: 22. N:e6 T:e7 23. N:d7 Tad8 24. Tdg3 etc.

22. Ne7:f6+ Cedează.

Nr. 97. FIANCHETTO

Al 3-lea campionat al Rusiei, Kiev, 1903

E. S. Schiffers — M. I. Cigorin

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e2-e4	g7-g6
2. d2-d4	Nf8-g7

[Adeseori, scopul lui Cigorin în faza de deschidere a partidei era evitarea căilor studiate. De aceea, cîteodată, Cigorin începea partida cu dezvoltarea în fianchetto a nebunului.]

3. Nc1-e3	d7-d6
4. Nf1-d3	...

Albul joacă după șablon. Practic s-a bănuit că în deschideri de felul acesteia, un astfel de sistem de dezvoltare, cu plasarea ambilor nebuni pe linia a treia nu numai că nu dă albului vreun avantaj sau o poziție solidă, ci, din contră, inițiativa trece de obicei la negru.

4. ...	Cg8-f6
5. h2-h3 ?	...

Nu era necesară deocamdată împiedicarea mutării Cg4; negrul nici n-avea intenția să facă această mutare.

5. ...	Cb8-d7
6. Cg1-e2	e7-e5
7. c2-c3	Dd8-e7
8. Cb1-d2	0—0
9. Dd1-c2	Tf8-e8
10. 0—0—0	d6-d5 !
11. f2-f3	e5:d4
12. c3:d4	...

Mai bine era 12. N:d4 c5 13. N:f6 C:f6, dar și în acest caz negrul are un joc mai bun.

12. ...	d5:e4
13. f3:e4	Cf6-d5 !
14. e4:d5	De7:e3
15. Rc1-b1	Cd7-b6
16. Cd2-c4	Cb6:c4
17. Dc2:c4	c7-c6 !
18. d5:c6	b7:c6
19. Dc4:c6	Ta8-b8
20. Dc6-c1	...

La 20. Df3, negrul ar fi răspuns 20... De7.

20. ...	De3-f2
21. Th1-f1	...

Dacă 21. Df4 ?, atunci 21... T:b2+ 22. R:b2 T:e2+ și negrul cîștigă.

21. ... Df2:g2

22. Tf1:f7 ...

„Albul nu mai are apărări suficiente. Mai bine ar fi fost totuși 22. Cf4. Dacă 22. Df4, atunci 22... Nf5! 23. N:f5 T:b2+ 24. R:b2 T:e2+ 25. Rc3 Dc6+ 26. Rb3 Db5+ 27. Rc3 Db3+ 28. Rc4 gf și negrul cîștigă". — **Cartea turneului.**

22. ...	Rg8:f7
23. Dc1-c7+	Nc8-d7
24. Nd3-c4+	...

Dacă 24. D:d7+ Rg8 25. D:a7, atunci 25... Ted8 (amenințînd T:b2+) 26. Nc4+ Rh8, și negrul trebuie să cîștige (amenință De4+, Ra1, Dc2).

24. ...	Rf7-e7
25. Td1-e1	Dg2-e4+
26. Rb1-a1	Ng7:d4
27. Nc4-b3	De4-e5
28. Dc7-c4	Nd4:b2+
29. Re1-b1	Nd7-f5+
30. Nb3-c2	Nb2-a3+
31. Cedează.	

Nr. 98. PARTIDA FRANCEZA

A 4-a partidă a meciului din 1906

M. I. Cigorin — **G. S. Salve**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e6 2. d4 d5 3. ed ed [vezi comentariile la partida Nr. 27] 4. Cf3 Cf6 5. Nd3 Nd6 6. 0—0 0—0 7. Ng5 Ng4 8. Cbd2 Cbd7 9. c3 c6 10. Dc2 Dc7 11. Tae1 Tfe8 12. h3 Nh5 13. Ch4 Ng6 14. Cf5 Nf4 15. N:f4 D:f4 16. g3 Dc7 17. Ce7+ Rf8 18. C:g6+ fg? 19. Cf3 Dd6 20. Cg5 Rg8 21. Rg2 c5

22. Cg5:h7 ! ...

Cigorin consideră în mod just că este favorabil pentru alb să dea două figuri ușoare pentru turn și doi pioni.

22. ...	Cf6:h7
23. Nd3:g6	Ch7-f6
24. Ng6:e8	Cf6:e8
25. Dc2-f5	Ce8-c7
26. Df5-g5	Cc7-e6
27. Dg5-g4	Ta8-e8
28. Te1-e3	c5:d4
29. c3:d4	Cd7-f6
30. Dg4-h4	Te8-c8
31. Tf1-e1	Cf6-e4
32. Dh4-g4 !	Tc8-c2

După terminarea partidei, Salve a spus că a prevăzut combinația următoare a lui Cigorin, dar a considerat-o în favoarea sa, crezînd că pionii liberi de pe flancul damei îi vor da victoria; Cigorin însă a apreciat corect poziția și a înțeles mai profund caracteristicile finalului de turnuri la care s-a ajuns.

33. Te3:e4 ! !	d5:e4
34. Dg4:e4	Tc2:b2

Dacă 34... C:d4, atunci 35. Td1 Tc4 36. b3 Tb4 37. a3 etc.

35. De4:e6+	Dd6:e6
36. Te1:e6	Tb2:a2
37. Te6-e7	Ta2-b2
38. d4-d5 !	Rg8-f8
39. d5-d6	a7-a5
40. Te7-e5(?)	...

Mai decisiv era 40. Tc7! Re8 41. T:g7 a4 42. h4 a3 43. Tg8+ Rd7 44. h5 a2 45. Ta8 etc.". — **M.C.**

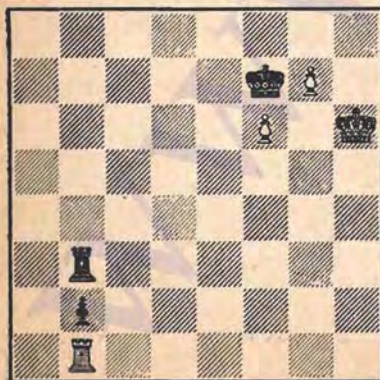
40. ... Tb2-d2

Amenința 41. d7.

41. Te5:a5 Td2:d6
42. Ta5-b5 b7-b6
43. h3-h4 Rf8-e7
44. h4-h5! Re7-d8
45. g3-g4 Rd8-c7
46. Rg2-g3 Rc7-c6
47. Tb5-g5? ...

Neglijență. La cîştig ducea 47. Tb1!, de exemplu: 47... b5 48. f4 Rc5 49. g5 Tb6 50. Rg4 Rd5 51. g6 Re5 52. Rg5 Re7 53. h6 etc. — **Almanahul din Lodz.**

47. ... Td6-d7
48. Tg5-g6+ Rc6-c5
49. h5-h6 g7:h6
50. Tg6:h6 b6-b5
51. g4-g5 b5-b4
52. f2-f4 b4-b3
53. Th6-h1 b3-b2
54. Th1-b1 Td7-b7
55. Rg3-g4 Rc5-d6
56. g5-g6 Rd6-e6
57. Rg4-g5 Tb7-b5+.
58. Rg5-h6 Re6-f6
59. g6-g7 Rf6-f7
60. f4-f5! Tb7-b3
61. f5-f6 ...

61. ... Tb3-b5?

Negrul ar fi putut forța remiza, jucînd 61... Th3+ 62. Rg5 Tg3+ 63. Rf4 Tg2 etc. — **Almanahul din Lodz.**

După mutarea din partidă, albul cîştigă.

62. Tb1-g1! Rf7-g8

Sau 62... Tb8 63. Rh7 Tg8 64. Tb1 Tb8 65. T:b2.

63. f6-f7+ ...

Desigur, nu 63. Rg6? Tb7! 64. Te1 b1D+ 65. T:b1 T:g7+ 66. fg pat.

63. ... Cedează.

Nr. 99. APARAREA FRANCEZA

A 8-a partidă din meciul jucat în 1906

M. I. Cigorin — **G. S. Salve**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Cc3 Cf6

4. Nc1-g5 d5:e4
5. Cc3:e4 Nf8-e7
6. Ng5:f6 g7:f6

Sistemul acesta de apărare este considerat favorabil negrului care, ar căpăta, se zice, contraatac, coloana „g" fiind deschisă. In partida de față, speranțele acestea nu s-au realizat.

[Astăzi, reluarea aceasta cu pionul este considerată nesatisfăcătoare, dar pe vremea aceea se credea că după 6... gf negrul obține, datorită coloanei deschise „g", un joc excelent; chiar Lasker recomanda cu căldură acest sistem de joc, în faimoasele sale 12 lecții, apărute sub titlul „Bunul simț în şah". In general, lui Cigorin nu-i plăcea să joace partida franceză cu mutarea 3. Cc3, el a ales însă această va-

riantă în cîteva partide jucate la Lodz, ştiind că maeştrii din Lodz sînt partizani ai sistemului lui Lasker, în timp ce Cigorin îl considera favorabil albului.]

7. Cg1-f3 f6-f5
8. Ce4-g3 c7-c5
9. Nf1-b5+ ! ...

Intr-o altă partidă a meciului, Cigorin a continuat cu 9. dc N:c5 10. D:d8+.

9. ... Cb8-c6
10. c2-c3 Dd8-b6

[Intr-o partidă cu Cigorin, jucată ceva mai tîrziu în cadrul unui meciturneu la Lodz, Rubinstein a jucat 10... 0—0, dar a fost silit să depună armele şi mai devreme; partida a continuat: 11. C:c6 bc 12. 0—0 cd? (Nb7 !) 13. C:d4 Dc7 14. Dh5 Rh8 15. Tfe1 f4 (Nb7 !) 16. Ce4 f5 17. Cg5 N:g5 18. D:g5 e5 19. Dh6 Nd7 20. Cf3 Tfe8 21. Cg5 ! Te7 (21... Nc8 22. T:e5) 22. Df6+ Tg7 23. Cf7+ Rg8 24. Ch6+ Rh8 25. T:e5 Dc8 26. Te7 Df8 27. Tf7 ! Cedează. O încheiere zdrobitoare !.]

11. Dd1-e2 c5:d4
12. Cf3:d4 Nc8-d7
13. 0—0 Ta8-d8

După 13... 0—0—0, negrul ar fi pierdut un pion (14. N:c6 N:c6 15. C:f5).

14. Nb5:c6 ! b7:c6

[Nu se putea juca 14... N:c6, din cauza 15.C:f5 ef 16. C:f5 Td7 17. Tad1 ! Dc7 18. T:d7 D:d7 19. Te1 şi cîştigă.]

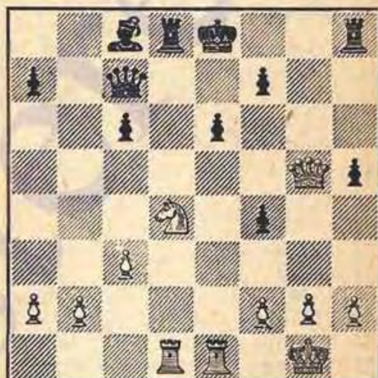
15. Tf1-e1 Db6-c5
16. Ta1-d1 ! f5-f4

Dacă 16... Nc8, atunci 17. Cg:f5 ef 18. D:e7 D:e7 19. T:e7+. R:e7 20. C:c6+ Rf6 (sau 20... Re6 21. C:d8+) 21. T:d8+ etc.

[Se ameninţase 17. Cd:f5 ef 18. b4 !]

17. Cg3-e4 Dc5-e5
18. De2-f3 De5-c7
19. Df3-h5 ! Nd7-c8
20. Ce4-g5 Ne7:g5
21. Dh5:g5 h7-h5

Altfel negrul ar fi pierdut pionul „h". Dacă 21... Td5, atunci 22. Dg7 Tf8 23. C:e6 N:e6 24. T:d5 cd 25. T:e6+ etc.

22. Cd4-f5 ! ...

Albul ar fi putut juca 22. C:c6, la care ar fi urmat 22... Td6. Desigur, albul ar fi cîştigat partida, dar după mutarea făcută el îşi atinge scopul mai simplu şi mai sigur.

22. ... Td8-d5

[Se ameninţase 23. Cg7+.]

23. c3-c4 ! ...

La 23. Dg7, negrul ar fi răspuns 23... T:f5 !, ceea ce ar fi întîrziat mult victoria albului dacă, în general, această victorie ar mai fi putut fi posibilă.

23. ... Td5:d1
24. Te1:d1 ! ..

Albul ar fi cîştigat şi continuînd cu 24. Cg7+ Rf8 25. T:d1, dar aceasta n-ar fi forţat pe adversar să cedeze mai repede; jucînd 25... Tg8 26. C:e6+ N:e6 27. Td8+ D:d8, negrul ar fi prelungit mai mult jocul.

24. ... e6:f5

25. Dg5-g7 Th8-f8
26. Td1-e1+ Nc8-e6
27. Te1:e6+ Re8-d7
28. Te6-h6! Dc7-a5
29. Dg7-d4+ Rd7-e8
30. h2-h3 f7-f6
31. Dd4:f4 Re8-d7
32. Th6:h5 Da5:a2
33. Th5-h7+ Cedează.

VII. PARTIDE DIVERSE (DIN COMPETIŢII LOCALE, IN CONSULTAŢIE, IN DEPLASARE, PRIN CORESPONDENŢĂ)

Nr. 100. GAMBITUL NEBUNULUI

Turneul de la Viena, 1882

K. Schmid **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. f4 ef 3. Nc4 d5 4. N:d5 Dh4+ 5. Rf1 g5 6. Cc3 Ng7 7. d4 Ce7 8. Cf3 Dh5 9. h4 h6

10. Rf1-g1 g5-g4
11. Cf3-e1 Cb8-c6

Este posibil şi un alt atac: 11... f3 12. gf gf 13. Rf2 Cbc6 etc.

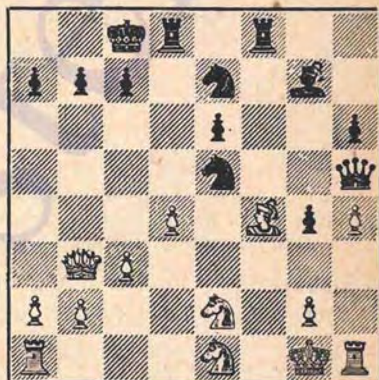
12. e4-e5 ...

La 12. Cb5, negrul ar fi trebuit să răspundă 12... 0—0! 13. c3 f3! (cu ameninţarea f2+! R:f2, g3+) 14. Nf4 (e3) C:d5 15. ed Ce7 16. C:c7 C:d5 17. C:a8 (17. C:d5 fg 18. R:g2 D:d5) C:f4 18. gf Ch3+ 19. Rf1 gf 20. D:f3 Ng4, cu poziţie cîştigată pentru negru.

12. ... Nc8-e6
13. Nd5:e6 ...

Dacă 13. N:c6+, atunci 13... C:c6! 14. d5 0—0—0! 15. N:f4 N:e5 16. N:e5 D:e5 etc.

13. ... f7:e6
14. Nc1:f4 0—0—0
15. Cc3-e2 Cc6:e5
16. c2-c3 Th8-f8
17. Dd1-b3 ...

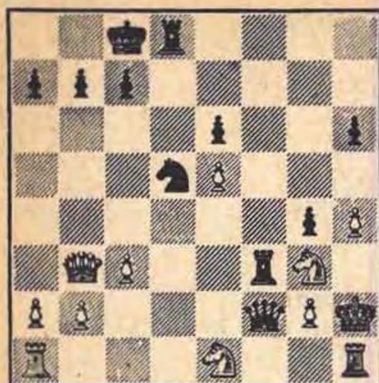

17. ... Ce7-d5!!
18. Ce2-g3 ...

Dacă 18. N:e5 N:e5 19. de D:e5 20. Cd4 (20. Dc2 De3+ 21. Rh2 Tf2 etc.), atunci 20... De3+ 21. Rh2 g3+ 22. Rh3 Cf4+ 23. Rg4 Tg8 mat.

18. ... Dh5-f7
19. Nf4:e5 Ng7:e5
20. d4:e5 Df7-f2+
21. Rg1-h2 Tf8-f3!

[Incheierea combinaţiei începute la mutarea a 17-a.]

22. Ce1:f3 ...

Dacă 22. Ce4, atunci 22... Th3 mat.

22. ... g4:f3
23. Th1-g1 Td8-g8
24. Cedează.

Nr. 101. GAMBITUL EVANS

Jucată la Varşovia, în iunie 1882 (la înapoierea după turneul internaţional de la Viena)

S. Winawer **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4 N:b4 5. c3 Na5 6. d4 ed 7. 0—0 Nb6 8. cd d6

9. d4-d5 Cc6-a5
10. Cb1-c3 ...

De obicei se joacă aci 10. Nb2; mutarea din partidă nu dă un atac atît de puternic.

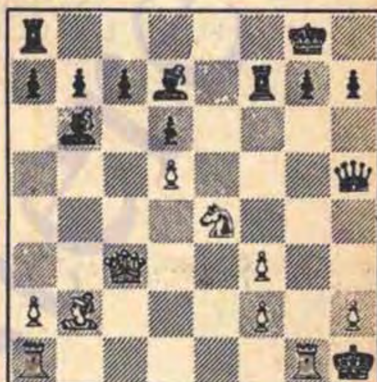
10. ... Ca5:c4
11. Dd1-a4+ Nc8-d7
12. Da4:c4 f7-f6
13. Tf1-e1 Cg8-e7
14. e4-e5 f6:e5
15. Cf3:e5 0—0

Dacă 15... de, atunci 16. T:e5, şi negrul nu poate salva calul după Ng5 sau Na3 şi Tae1.

16. Ce5-f3 Ce7-g6
17. Cc3-e4 Cg6-e5
18. Dc4-c3 ...

Continuarea 18. C:e5 de 19. d6+ Rh8 20. dc D:c7 ar fi dus la sfîrşitul atacului alb.

18. ... Ce5:f3+
19. g2:f3 Dd8-h4
20. Nc1-b2 Tf8-f7
21. Rg1-h1 Dh4-h5
22. Te1-g1 ...

22. ... Nb6-d4 !
23. Dc3:d4 Dh5:f3+
24. Tg1-g2 Nd7-h3
25. Ta1-g1 Ta8-e8
26. Dd4-c3 ...

La 26. Cg5 ar fi urmat mat în două mutări.

26. ... Nh3:g2+
27. Tg1:g2 Te8:e4
28. Dc3:f3 Te4-e1+
29. Cedează.

Nr. 102. PARTIDA PIONILOR DAMEI

(Varianta lui Cigorin)

Jucată la Havana în decembrie 1891

4 consultanţi **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. d2-d4 d7-d5
2. Cg1-f3 Nc8-g4

3. c2-c4	e7-e6
4. Cf3-e5	Ng4-f5
5. Cb1-c3	c7-c6
6. Dd1-b3	Dd8-b6

La 6... f6, albul trebuie să răspundă 7. Cf3; dacă 7. D:b7, atunci 7... fe 8. D:a8 ed 9. Cb1 (d1) Nb4+ etc. Negrul poate cîştiga dama jucînd, dacă nu găseşte o continuare mai bună, Dc7 sau Db6, urmat de Cf6 şi 0—0.

7. c4-c5	Db6:b3
8. a2:b3	f7-f6
9. Ce5-f3	Cb8-a6
10. Cc3-a4	Ca6-b4

Nu era proastă pentru negru continuarea 11... Cc7; mutarea din partidă dă contraatac.

11. Re1-d1	Cb4-c2
12. Ta1-a2	e6-e5

Repetînd mutările Cc2-b4-c2, negrul ar fi putut juca la remiză.

13. Ca4-b6 ...

Dacă 13. de fe 14. C:e5, atunci 14... Cf6 şi negrul, ameninţînd Ce4, capătă un atac puternic pentru pionul sacrificat.

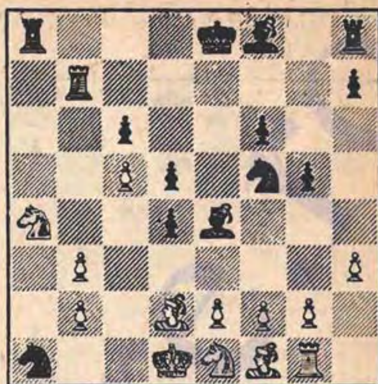
13. ...	Ta8-d8
14. Ta2:a7	e5:d4
15. Cb6-a4	g7-g5
16. Ta7:b7	Cg8-h6
17. h2-h3	Nf5-e4
18. Nc1-d2	Ch6-f5
19. Cf3-e1	Cc2-a1
20. Th1-g1	Td8-a8

(Vezi diagrama)

21. g2-g4 ...

Dacă 21. f3 Nb1 22. Cb6 Ta2! 23. Rc1, atunci 23... C:b3+ 24. R:b1 Ta1+ 25. Rc2 C:d2 26. R:d2 Ce3, ameninţînd mat la d1.

21. ...	Cf5-g7
22. Ca4-b6	...

După terminarea partidei au fost examinate diferite continuări care stăteau la dispoziţia albului, dar toate s-au arătat insuficiente pentru egalarea jocului, de exemplu 22. Tg3 Ce6 23. Cd3 N:d3 24. T:d3 sau 24. ed N:c5; sau 23. Cb6 Ta2 24. Nc1 h5 25. h4 (dacă 25. gh, atunci 25... f5 şi f5-f4) hg 26. hg Th1 27. Ng2 N:g2 28. T:g2 Cb3 cu cîştig de figură.

Partida albului nu este bună din cauza slăbiciunii pionilor b3 şi c5.

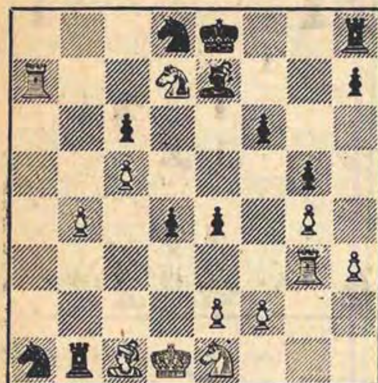
22. ...	Ta8-a2
23. Cb6-d7	Nf8-e7!
24. Tg1-g3	...

Dacă 24. Tb8+ R:d7 25. T:h8, atunci negrul cîştigă cel puţin pionii b3 şi c5, păstrînd o poziţie puternică şi atac.

24. ...	Ta2:b2
25. Nf1-g2	Cg7-e6
26. Ng2:e4	d5:e4
27. b3-b4	Ce6-d8
28. Tb7-a7	Tb2-b1+
29. Nd2-c1	...

[Minunată este aşezarea figurilor negre în lagărul albului şi a celor albe — în lagărul negrului! In par-

tidele lui Cigorin nu erau rare cele mai originale poziţii !]

29. ...	Ca1-b3 !

Negrul ar fi putut cîştiga o figură pentru doi pioni, continuînd cu 29... d3, după care pentru alb cel mai bine este să sacrifice calul cu C:d3. Mutarea din partidă asigură cel mai bine cîştigul pentru negru.

30. Tg3:b3	Tb1:b3
31. Ce1-c2	d4-d3
32. Cc2-d4	Tb3:b4
33. Cd4-f5	Tb4-b7
34. Cd4:f6+	Re8-f7
35. Ta7:b7	Cd8:b7
36. Cf5:e7	...

Dacă 36. C:e4, atunci 36... C:c5, şi pionul liber c6 şi calitatea decid partida.

36. ...	Rf7:f6 !
37. Nc1-b2+	Rf6:e7
38. Nb2:h8	Cb7:c5
39. e2-e3	...

Dacă 39. ed, atunci 39... ed 40. Rd2 (40. N oriunde Cb3) Ce4+, cîştigînd pionii f2 şi h3.

39. ...	Cc5-b3
40. Nh8-c3	c6-c5
41. Rd1-e1	Re7-e6
42. Re1-d1	c5-c4
43. Rd1-e1	Cb3-c1
44. Re1-d2	Cc1-e2
45. Nc3-b4	Ce2-g1
46. Rd2-c3	Re6-d5
47. Cedează.	

Nr. 103. GAMBITUL SCOŢIAN

Jucată la Petersburg, la 7 decembrie 1892

N. N. Vasiliev
F. Kostroviţki — **M. I. Cigorin**
V. G. Lizel

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. d4 ed 4. C:d4 Dh4 5. Cb5 D:e4+ [Vezi comentariul de la partida Nr. 43.]

6. Nf1-e2	Nf8-b4+
7. Nc1-d2	Re8-d8
8. 0—0	Nb4:d2
9. Dd1:d2	a7-a6
10. Cb1-c3	De4-e5
11. Cb5-a3	Cg8-e7

Sîntem de părere că este mai bine ca acest cal să fie jucat la e7, decît la f6; în unele cazuri, de exemplu cînd albul joacă Nf3, calul negru din c6 este deja apărat.

12. Ca3-c4	De5-d4
13. Ne2-d3	b7-b5
14. Cc4-e3	f7-f5 !

Pentru a împiedica mutarea Ce4, după care atacul albului s-ar fi întărit datorită ameninţărilor Cg5 şi c2-c3, care ar fi obligat pe negru să retragă dama pe cîmpul nefavorabil b6.

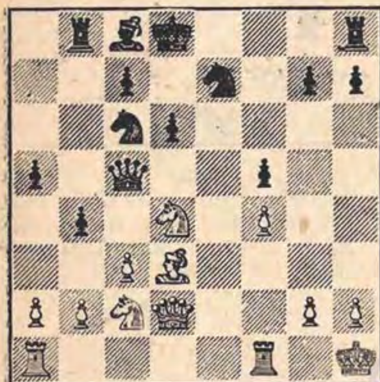
15. Cc3-e2	Dd4-e5

Cu scopul de a preveni mutarea Cf4 precum şi cu intenţia de a împinge pionul la d4 după d7-d6.

16. f2-f4 De5-c5
17. Rg1-h1 d7-d6
18. c2-c3 a6-a5 !

Pentru a împiedica b2-b4 urmat de a2-a4.

19. Ce3-c2 b5-b4
20. Ce2-d4 Ta8-b8

21. Ta1-e1 ...

Mai bine era 21. Tfe1, ceea ce ar fi împiedicat pe negru să pătrundă cu turnul la b2. Dacă 21... bc 22. bc Tb2, atunci, după 23. Cb3 Dd5 24. c4 Df7 25. Dc1 Df6 26. Ccd4 Tf2 27. De3, turnul negru s-ar fi aflat în primejdie.

21. ... b4:c3
22. b2:c3 Tb8-b2
23. Cd4-b3 Dc5-b6
24. Cb3-c1 a5-a4
25. Te1-e2 Db6-a5
26. Dd2-e1 Nc8-d7

Este absolut necesar să se facă loc regelui. Dacă 26... Cd5, atunci 27. Dh4+ Cf6 28. Cb4 și negrul trebuie să dea calitatea : 28... C:b4 ! 29. T:b2 C:d3 30. C:d3 D:c3 31. Td1 etc.

27. Cc2-b4 Tb2:e2
28. Nd3:e2 ...

Dacă 28. C:e2, atunci 28... C:b4 29. cb Dd5 30. Dd2 Nc6 31. Cc1 Cg6 și negrul obține un atac puternic, de exemplu 32. Dc2 Ch4 33. Tg1 Te8 amenințînd D:g2+.

28. ... Th8-e8
29. Cc1-d3 Ce7-g6
30. De1-d2 Cc6:b4
31. Cd3:b4 ...

Mai bine decît 31. cb Dd5 32. Nf3 Dd4 ; negrul amenință cîștigarea calului după Nb5.

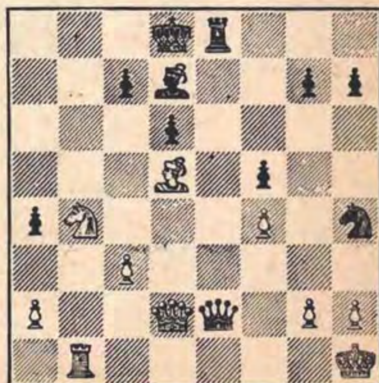
31. ... Da5-c5
32. Ne2-f3 ...

Necesar ; dacă, de exemplu, 32. h3, atunci 32... T:e2 33. D:e2 Nb5 și negrul cîștigă pionul c3.

32. ... Dc5-c4

La 32... De3 ar fi putut urma 33. Db2, și dacă negrul ia pionul f4 cu calul, atunci riscă să piardă cel puțin pionul c7 sau calitatea după 34. Cc6+ N:c6 35. N:c6.

33. Tf1-b1 Cg6-h4
34. Nf3-d5 Dc4-e2

35. Dd2:e2 ...

Albul nu poate evita schimbul damelor; după 35. Dc1, răspunsul 35... De3 l-ar fi forțat la aceasta, iar în caz contrar, negrul ar fi cîștigat pionul f4 sau c3.

35. ...	Te8:e2
36. g2-g3	Ch4-g6
37. Nd5-c4	...

Păstrînd pentru nebun diagonala h1-a8, albul n-ar mai fi putut apăra pionii „a" și „c". Astfel, de exemplu, la 37. a3 ar fi urmat 37... Ce7 38. Nf3 Td2, după care mutarea c7-c5 ar fi forțat pe alb să retragă calul și negrul ar fi cîștigat pionul a3 (39. Tb8+ sau 39. Td1 Cc8).

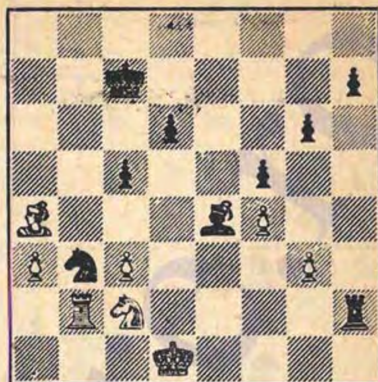
37. ...	Te2-d2
38. Rh1-g1	Cg6-e7

Mai tare decît mutarea prematură c7-c5.

39. a2-a3	c7-c5
40. Cb4-d3	Ce7-c6
41. Tb1-b2	Td2-d1+
42. Rg1-f2	Cc6-a5
43. Nc4-a6	Rd8-c7
44. Cd3-e1	Td1-c1
45. Ce1-c2	Nd7-c6
46. Na6-d3	g7-g6

Negrul ar fi obținut o poziție de cîștig și după 46... Ne4 47. N:e4 fe. Mutarea din partidă aduce însă mai repede decizia; acum negrul amenință 47... Th1+ 48. h4 Th2+ și Tg2.

47. h2-h3	Td1-h1
48. Nd3-f1	Th1-h2+
49. Rf2-e1	Nc6-e4
50. Re1-d1	Ca5-b3
51. Nf1-e2	Th2:h3
52. Ne2-b5	Th3-h2!
53. Nb5:a4	...

Negrul a anunțat mat în șase mutări: 53... Nf3+ 54. Re1 Te2+ 55. Rf1 (55. Rd1 Te3 mat) Cd2+ 56. Rg1 Tg2+ 57. Rh1 T:g3+ 58. Rh2 Cf1 mat.

Nr. 104. CONTRAGAMBITUL FALKBEER

Jucată la Praga, în 1896

M. I. Cigorin — **J. Kotrc**

Comentarii de M. M. Iudovici

1. e2-e4	e7-e5
2. f2-f4	d7-d5
3. Cg1-f3	...

Cigorin juca mai des 3. ed și, după 3... e4, dădea șah cu nebunul la b5.

3. ...	d5:e4
4. Cf3:e5	Nc8-e6

După cît se pare, cel mai bine este aci 4... Nd6, după care, în partida cu Walbrodt, din turneul de la Budapesta, din 1896, Cigorin a jucat 5. De2 (vezi partida Nr. 62).

5. d2-d4	...

[1] Maestrul Iudovici a găsit această partidă (jucată de Cigorin cu campionul de atunci al Cehiei, în timpul unei călătorii prin Boemia, după turneul internațional de la Nürnberg, din 1896) într-o veche revistă cehoslovacă.

Multe manuale recomandă aci 5. De2, cu atac asupra pionului e4 şi ameninţare de şah la b5. Cigorin însă este credincios părerii sale că „în fiecare deschidere, aproape în fiecare variantă, pot fi evitate variantele şablon din cărţi, obţinîndu-se prin aceasta rezultate cel puţin tot atît de bune". Şi, într-adevăr, mutarea 5. De2 provoacă serioase îndoieli. După 5... Cf6 6. Db5+ Cbd7, albul, desigur, poate cîştiga un pion, dar în schimb rămîne mult în urmă cu dezvoltarea.

5. ... Cg8-f6

Acum, această mutare naturală este greşită; negrul ar fi trebuit să schimbe la d3 şi, după 6. N:d3, să joace 5... Nc5.

6. c2-c4 ! ...

Stăpînind cele mai importante puncte în centru, albul obţine avantaj poziţional.

6. ... c7-c6
7. Nf1-e2 h7-h5

O astfel de mutare este uşor de criticat, dar tendinţa negrului de a asigura situaţia nebunului său la f5 este uşor de înţeles. In acelaşi timp trebuie ţinut seama că mutările simple de dezvoltare nu ar mai fi putut salva pe negru de greutăţi, de exemplu: 7... Ne7 8. 0—0 şi ameninţarea f4-f5 este foarte neplăcută.

8. Cb1-c3 Cb8-d7
9. Dd1-c2 Ne6-f5
10. Nc1-e3 Nf8-b4
11. 0—0—0 Nb4:c3

Prematur. Mai multe şanse de a obţine contrajoc ar fi căpătat negrul după 11... Da5.

12. Dc2:c3 Ta8-c8

Probabil că această manevră i s-a părut negrului foarte promiţătoare; acum ameninţă Cd5.

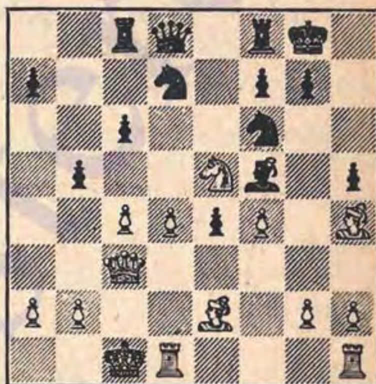
13. Ne3-f2 ! ...

In această mutare îşi spune cuvîntul arta unui mare maestru. Cigorin parează ameninţarea adversarului şi în acelaşi timp intenţionează aducerea nebunului pe importanta diagonală h4-d8.

13. ... 0—0

Acum, la 13... Cd5, albul ar fi răspuns 14. Dg3.

14. Nf2-h4 b7-b5

15. g2-g4 ! ...

Capacitatea uimitoare a lui Cigorin de a conduce atacul îşi spune cuvîntul din plin! După ce a stabilit direcţia loviturii principale, albul asaltează energic şi ingenios întăririle din jurul poziţiei regelui negru. Slab ar fi fost 15. c5, din cauza 15... Cd5 16. Dg3 Da5, şi negrul creează de asemenea un atac periculos.

15. ... h5:g4
16. Ne2:g4 Nf5:g4
17. Ce5:g4 Dd8-c7

Căutînd să elibereze calul f6 din neplăcuta legătură. Rău este acum 18. C:f6+ C:f6 19. N:f6 D:f4+ şi 20... D:g6.

18. Cg4-e5 ! Cf6-h5

Sau 18... bc 19. Thg1 etc.

19. Dc3-h3 ...

Din nou o lovitură puternică şi precis îndreptată. Apărînd indirect pionul f4, albul forţează schimbul la e5, după care deplasează repede toate figurile grele pe flancul regelui.

19. ... Cd7:e5

Dacă 19... Cb6, atunci 20. Ng5 g6 21. Thg1 cu atac ameninţător.

20. f4:e5 f7-f5

Nesatisfăcător este şi 20... bc 21. Dg4 g6 22. Thg1 etc.

21. Nh4-g5 g7-g6

Sau 21... Df7 22. e6 Dg6 23. Thg1 cu atac imparabil.

22. Th1-g1 Dc7-f7
23. Rc1-b1 ...

Bine era, de asemenea, 23. Nh6 Cg7 şi numai acum 24. Rb1.

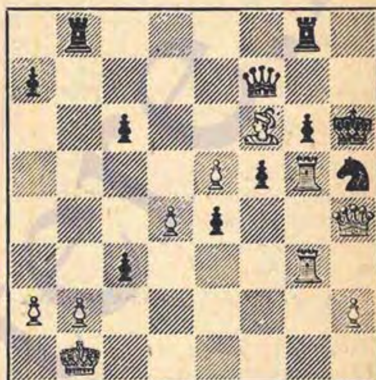
23. ... Rg8-h7

In comentariile la această partidă, revista de şah cehoslovacă a recomandat aci mutarea 23... f4. Dar, şi în acest caz, Cigorin ar fi obţinut victoria prin 24. d5 ! cd 25. cd e3 26. e6 Df5+ 27. D:f5 T:f5 28. d6 şi pionii liberi ai albului înaintează spre cîmpul de transformare fără să poată fi opriţi.

24. Ng5-f6 b5:c4
25. Tg1-g5 Tf8-g8
26. Td1-g1 Rh7-h6
27. Dh3-h4 Tc8-b8
28. Tg1-g3 ...

Cigorin ar fi putut decide imediat soarta luptei jucînd 28. T:h5+ gh 29. Df4+ Rh7 30. D:f5+ Rh6 31. Ng5+ T:g5 (31... Rg7 32. Ne7+) 32. D:g5+ Rh7 33. e6 ! Este adevărat că oricum negrul nu poate salva partida.

28. ... c4-c3

O poziţie remarcabilă. Ambii regi sînt ameninţaţi de atacuri de mat. Cigorin decide partida printr-un sacrificiu de calitate.

29. Tg5:h5+ ! g6:h5
30. Dh4-f4+ Rh6-h7
31. Df4:f5+ Rh7-h6
32. Nf6-g5+ ! Cedează.

Dacă 32... T:g5, atunci simplu 33. D:f7 şi, la 32... Rg7, cîştigă 33. Ne7+.

Nr. 105. PARTIDA SPANIOLA

Turneul de la Petersburg, 1900

I. A. Zîbin **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 Cf6 4. 0—0 Ne7 5. Cc3 d6 6. d4 Cd7 7. N:c6 bc 8. de de

[Cigorin a demonstrat de multe ori în partidele sale că, în varianta aceasta, poziţia rea a pionilor negri pe flancul damei este compensată cu prisosinţă de faptul că negrul are linii deschise şi avantaj de dezvoltare.]

9. Cc3-e2 0—0
10. Ce2-g3 Ne7-d6
11. Nc1-g5 f7-f6
12. Ng5-e3 Cd7-b6
13. Cf3-h4 ...

„Mai bine era 13. b3. Sacrificiul de calitate pus la cale prin mutarea din partidă este riscat". — **I. Zîbin.**

13. ... Cb6-c4
14. Cg3-f5 ...

14. ... g7-g6

La prima vedere se pare că atacul albului este foarte tare. In realitate, însă, el nu este periculos pentru negru, chiar şi la apărarea 14... Rh8; dacă 15. Dh5, atunci 15... De8; de asemenea, şi 15. Dg4 De7 sau Tf7 dă negrului o partidă bună.

15. Ne3-h6 ...

După 15. C:d6 C:e3 16. fe cd, partida negrului este de asemenea bună.

15. ... g6:f5
16. Dd1-d3 ...

La 16. ef, negrul ar fi răspuns 16... Na6; albul ar fi putut cîştiga un al doilea pion, dar perechea de nebuni, după cît mi se pare, s-ar fi arătat mai puternică decît turnul: 17. Dg4+ Rf7 18. Dg7+ Re8 19. D:h7 Dd7 20. Dg6+ Df7 21. N:f8 D:g6 22. fg R:f8; negrul cîştigă în cele din urmă un pion.

16. ... Tf8-f7 !

„Inapoind prin această mutare tare figura, negrul obţine avantaj poziţional". **I. Zîbin.**

17. Dd3:c4 f5:e4
18. Dc4:e4 ...

La 18. D:c6 trebuie răspuns 18.... Tb8.

18. ... f6-f5
19. De4:c6 Ta8-b8
20. Ch4-f3 Tb8-b6
21. Dc6-d5 Nc8-b7 !
22. Dd5-d1 e5-e4
23. Cf3-g5 ...

Dacă 23. Ce5, atunci 23... Dh4 şi negrul cîştigă o figură.

„O greşeală; mai dîrz era 23.. Ng5". — **I. Zîbin.**

23. ... Nd6:h2+ !

Mai puţin bine era 23... Tf6 24. Dh5 N:h2+ (24... Nf4? 25. Ng7!). 26. D:h2.

24. Rg1:h2 Tb6:h6+
25. Cg5-h3 Dd8-h4
26. Dd1-d4 ...

Nici mutarea 26. Dd2 n-ar fi salvat partida; atunci ar fi urmat 26... f4 27. Tad1 Tf8 28. Dc3 Nc8 29. Tg1 e3 30. fe (altfel negrul ia pionul f2) Dg3+.

26. ...	Dh4-f4+
27. g2-g3	...

Dacă 27. Rg1, atunci 27... T:h3 28. gh Tg7+.

27. ...	Df4-g4
28. Cedează.	

Nr. 106. JOCUL CELOR DOI CAI

Jucată la Petersburg, la 16 august 1900

M. I. Cigorin și A. A. Bartolici — **N. S. Tereșcenko și K. I. Șabski**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6 4. d4 ed 5. 0—0 Nc5 6. e5 d5 7. ef dc 8. Te1+ Ne6 9. Cg5 Dd5 10. Cc3 Df5

11. Cc3-e4	Nc5-b6
12. f6:g7	Th8-g8
13. g2-g4	Df5-g6
14. Cg5:e6	f7:e6
15. Nc1-g5 !	Tg8:g7
16. Dd1-f3 !	Tg7-f7

[In partida Cigorin — Teichmann, jucată cu un an mai înainte la turneul internațional de la Londra, din 1899, negrul a răspuns 16... e5 ?, după care a urmat un dezastru rapid: 17. Cf6+ Rf7 18. h4 h6 19. Ce4+ Re6 (sau 19... Rg8 20. h5 Df7 21. Cf6+!) 20. h5 Df7 21. Nf6! Tgg8 22. Df5+ Rd5 23. b3! T:g4+ 24. D:g4 Tg8 25. bc+ R:c4 26. Ng5 hg 27. Dg3! Ca5 28. D:e5. Cedează.]

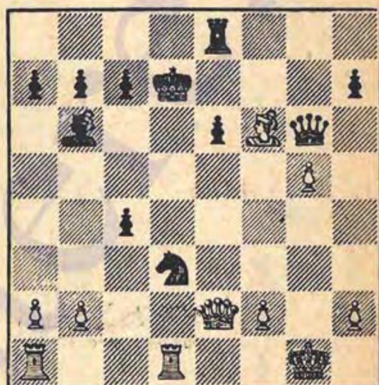
17. Ce4-f6+	Tf7:f6

Dacă 17... Rf8, atunci 18. T:e6 (amenințînd cîștigul damei) și albul cîștigă calitatea, dacă negrul ia nebunul.

18. Ng5:f6	Re8-d7
19. g4-g5	Ta8-e8
20. Df3-e2	Cc6-b4
21. Te1-d1 !	d4-d3

La 21... C:c2, albul ar fi răspuns 22. Tac1 Cb4 23. N:d4, obținînd o poziție cîștigătoare.

22. c2:d3	Cb4:d3

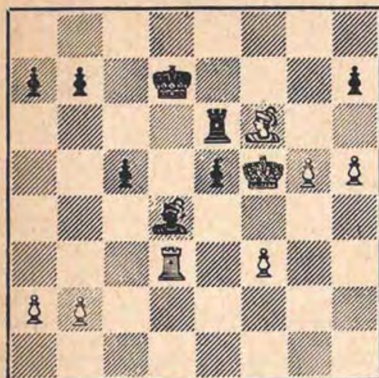
23. Td1:d3+	...

Aceasta scutește pe alb de orice fel de contraatacuri posibile după 23. Tac1. Albul ar fi putut însă cîștiga partida și fără să înapoieze calitatea: dacă, la 23. Tac1, negrul ar fi răspuns 23... Rc8 și, la 24. T:c4 C:f2, atunci 25. D:e6+ Rb8 26. D:e8+ D:e8 27. Td8+ etc.

23. ...	c4:d3
24. Ta1-d1	Rd7-c8
25. De2:d3	Dg6:d3
26. Td1:d3	Te8-f8 !
27. Rg1-g2	c7-c6
28. h2-h4	e6-e5
29. f2-f3	Tf8-e8
30. h4-h5	Te8-e6
31. Rg2-g3	Nb6-d4
32. Rg3-g4	c6-c5

Dacă 32... N:b2, atunci 33. Rf5 și apoi g5-g6.

33. Rg4-f5 Rc8-d7

34. g5-g6 !	h7:g6+
35. h5:g6	e5-e4
36. Td3:d4+ !	c5:d4
37. g6-g7	Te6-e8
38. Nf6:d4	...

Şi mai bine era 38. fe d3 39. Ng5! Tg8 40. Rf6! Re8 41. e5 şi, după e5-e6 şi Rg6, albul trebuie să cîştige.

38. ... Rd7-e7

La 38... ef trebuie răspuns 39. N:a7 Re7 40. Rg6 şi albul cîştigă. Dar, dacă albul ar fi răspuns 39. Rf6, atunci partida s-ar fi terminat remiză: 39... Rc6 40. Rf7 Tc8 41. g8D T:g8, apoi 42... b6, 43... Rd5 etc.

39. f3:e4	Re7-f7
40. Nd4-f6	b7-b5
41. e4-e5	a7-a5
42. e5-e6+	Rf7-g8
43. Nf6-e5	b5-b4
44. Rf5-f6	a5-a4
45. Ne5-c7	Te8-c8
46. e6-e7	Tc8-e8
47. Nc7-d8	b4-b3
48. a2-a3	Rg8-h7
49. Rf6-f7	Te8-g8
50. e7-e8D	Cedează.

Nr. 107. PARTIDA ITALIANA

Jucată la Petersburg, la 31 august 1900

M. I. Cigorin şi I. M. Zeibot — **A. M. Levin şi E. S. Schiffers**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. Cc3 Cf6 5. d3 d6

6. Nc1-e3	Nc5:e3
7. f2:e3	Cc6-a5
8. Nc4-b3	Ca5:b3

Mai bine era probabil, să mai fi amînat acest schimb. Nu este rău nici Cg4, De2 (Dd2, c6; 0—0, 0—0) pentru a juca apoi f7-f6.

Desigur, întîi poate fi luat nebunul din b3, urmat de rocadă.

9. a2:b3	c7-c6
10. 0—0	0—0
11. Dd1-e1	Nc8-e6

Şi acum ar fi fost probabil mai bine 11... Cg4, pentru a aduce calul la h6.

12. h2-h3	Cf6-d7
13. De1-g3	f7-f6
14. Cf3-h4	a7-a6
15. d3-d4	Cd7-b6
16. Ta1-d1	Dd8-e7
17. d4-d5	c6:d5
18. e4:d5	Ne6-d7
19. e3-e4	Ta8-c8
20. Td1-d2	Rg8-h8
21. Td2-f2	Cb6-a8

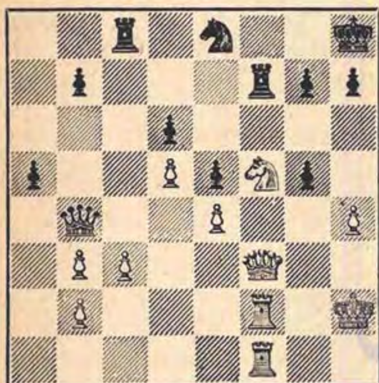
Calul este adus la e8, pentru a apăra pionii d6 şi g7.

22. Cc3-d1	Ca8-c7
23. Cd1-e3	Cc7-e8
24. Ce3-f5	Nd7:f5
25. Ch4:f5	...

Dacă 25. ef, atunci negrul răspunde 25... Rg8!, prevenind amenințarea Cg6+, hg, Dh4+ Rg8, fg.

25. ... De7-c7
26. h3-h4 Dc7-b6
27. Rg1-h2 Db6-b4
28. Dg3-f3 Tf8-f7
29. g2-g4 a6-a5
30. g4-g5 f6:g5
31. c2-c3 ! ...

Cu scopul de a elibera dama şi turnul f2 de la apărarea pionilor e4 şi c2 (vezi variantele din comentariul următor).

31. ... Db4-c5

După 31... D:b3 survin variante interesante:

A) 32. Dh3 g4 33. D:g4 Cf6 34. Dh3 (albul ameninţă 35. C:g7); dacă 34... C:e4, atunci 35. C:d6 T:f2+ 36. T:f2 C:d6 37. D:c8+ şi mat la mutarea următoare;

B) 32. hg g6 33. Ch6!! T:f3 34. T:f3 D:b2+ (sau 34... Dc2+ 35. Rg1!) 35. Rh1 şi nu există apărare împotriva matului; dacă 35... Cf6, atunci 36. T:f6 Tg8 37. Tf8!

32. Df3-h5 !! g7-g6

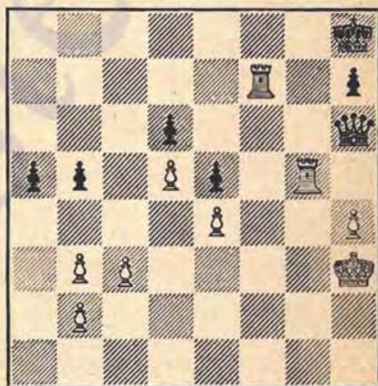
Dacă 32... Dc7, atunci 33. hg g6 34. Ch6! T:f2+ 35. T:f2 Cg7 (f6) sau De7 36. Df3 sau Dh3.

33. Dh5:g5 g6:f5
34. Tf2:f5 Ce8-f6
35. Tf5:f6 Tc8-g8
36. Dg5:g8 ! Rh8:g8
37. Tf6:f7 Dc5-e3

După 37... h6, albul răspunzînd 38. h5 cîştigă uşor. După 37... h5, albul poate juca: 38. T7f5 Rg7 39. Tg1+ Rh6 40. Tf6+ Rh7 41. Tf7+ Rh6 (41... Rh8 42. Tf5) 42. Tg3 Db5 43. c4 De8 44. Tfg7 b6 45. Tg3.

38. Tf7-f3 De3-h6
39. Rh2-h3 Rg8-g7
40. Tf3-g3+ Rg7-h8
41. Tf1-f7 ! b7-b5
42. Tg3-g5 Cedează.

[O minunată poziţie de zugzwang! După mutările pionilor „a" şi „b", negrul este silit să-şi pună dama în priză.]

Nr. 108. PARTIDA ITALIANA

Jucată la Petersburg, la 18 octombrie 1900

M. I. Cigorin şi A. A. Bartolici — **I. A. Zibin şi A. M. Levin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5

4. d2-d3 Cg8-f6
5. Cb1-c3 ...

Pe vremuri se juca 5. h3 d6 6. Nb5 a6 7. Na4 (din cartea lui Lucena [1], 1497, ediţia în limba spaniolă).

5. ...	d7-d6
6. Nc1-e3	Dd8-e7

Este îndoielnic dacă negrul îşi înrăutăţeşte poziţia permiţînd dublarea pionilor. Dacă, de exemplu, 7. N:c5 dc 8. Cd5, atunci 8... C:d5 9. N:d5 Cd8 şi, după părerea mea, partida negrului trebuie preferată.

7. Dd1-d2	Nc8-e6

Intr-o partidă de turneu am jucat dama la e7, cu scopul de face loc calului la d8 şi avînd în vedere continuarea c7-c6, urmată de Ne6 sau, după împrejurări, N:e3 şi Ce6. Cu mutarea Ne6, negrul şi-a creat greutăţi destul de mari.

8. Nc4-b5	Cf6-d7

La 8... Nd7, noi am fi răspuns 9. N:c6 N:c6 10. N:c6 dc 11. Dg5.

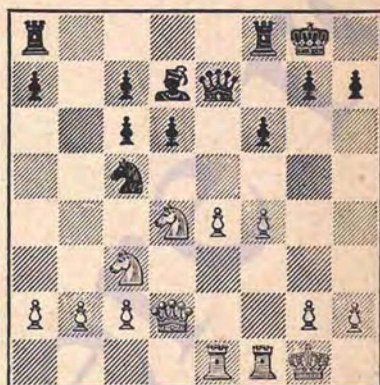
9. Ne3:c5	Cd7:c5
10. d3-d4	e5:d4
11. Cf3:d4	Ne6-d7
12. Nb5:c6	b7:c6

Nu se pot prevedea urmările continuării 12... N:c6 13. 0—0 0—0 14. Tfel. In cazul acesta, după cît se pare, negrul ar fi putut să se apere mai bine.

13. 0—0	0—0
14. Ta1-e1	f7-f6

Probabil pentru a împiedica e4-e5 — desigur după f2-f4.

15. f2-f4	...

15. ...	g7-g6

Mutarea 15... Tab8 n-ar fi împiedicat 16. b4 Ce6 (16... T:b4 17. Cd5) 17. Cf5 etc. Noi aveam însă intenţia să jucăm 16. b3 şi, la 16... g6, 17. f5 g5 18. h4 h6 19. Tf3 etc.

16. f4-f5	g6-g5
17. b2-b4	Cc5-b7
18. b4-b5	De7-e8

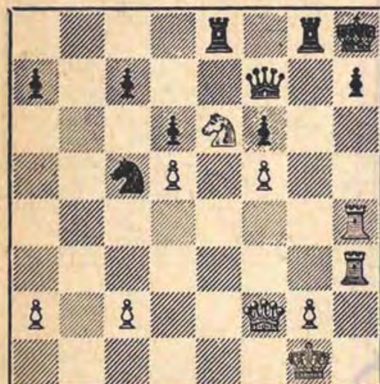
Cea mai bună mutare. Dacă 18... cb (sau c6-c5), atunci 19. Cd5 Dd8 20. Ce6 (sau 20. Cc6).

19. b5:c6	Nd7:c6
20. Cc3-d5	Nc6:d5
21. e4:d5	De8-f7
22. Cd4-e6	Tf8-c8
23. h2-h4	g5:h4

[1] Lucena, despre care aminteşte Cigorin, este autorul celei mai vechi lucrări tipărite de şah, apărută între 1495 şi 1497, în limba spaniolă. In cartea lui Lucena sînt explicate o serie de deschideri şi sînt date 150 de probleme şi finaluri. Este curios că, în primul rînd, este dată analiza gambitului damei. Apoi urmează jocurile semideschise: 1. e4 şi apoi 1...b6, 1...c5, 1...e6, 1...Cc6; apoi, deschiderea 1. f4 şi, în sfîrşit, deschiderile, începînd cu mutarea 1. e4 (conform denumirilor moderne): deschiderea centrală, partida rusă, jocul celor doi cai, italiana, spaniola, gambitul leton, deschiderea nebunului, gambitele regelui refuzate (între care şi contragambitul Falkbeer), gambitul calului, gambitul nebunului. Astfel, analiza deschiderilor enumerate a fost începută imediat după introducerea şahului modern — cu peste 450 de ani în urmă.

Nu era mai bine nici 23... h6; atunci 24. hg hg 25. Tf3, apoi Th3 etc.

24. Te1-e4	Rg8-h8
25. Te4:h4	Tc8-g8
26. Tf1-f3	Cb7-c5
27. Dd2-f2	Ta8-e8
28. Tf3-h3	...

28. ...	Te8-e7

Albul amenințase mat în trei mutări. Dacă 28... C:e6 29. fe Dg7, atunci 30. D:f6!

29. Th4-h6	Cc5:e6

Albul amenințase 29. Dh4, după care negrul ar fi pierdut și mai repede: 29... C:e6 30. de! Dg7 31. T:h7+ D:h7 32. D:f6+ etc.

30. f5:e6	Df7-f8

La mutarea 30... Dg7, albul, răspunzînd 31. T:h7+ D:h7 32. D:f6+, ar fi cîștigat partida. Mai tare ar fi fost însă 31. T:f6; dacă 31... Dg5, atunci 32. Tf5 Dc1+ 33. Rh2 Tg7 34. Dd4 D:c2 35. T:h7+ și mat în două mutări.

31. Th6:f6	...

La 31. Df5, negrul ar fi răspuns 31... Dg7.

31. ...	Df8-g7
32. Th3-f3	Dg7-g5
33. Tf6-f8	Dg5-c1+
34. Df2-f1	Dc1:f1+
35. Rg1:f1	Tg8:f8
36. Tf3:f8+	Rh8-g7
37. Tf8-d8	Rg7-f6
38. c2-c4	Te7-g7
39. Rf1-f2	Tg7-g4
40. Td8-f8+	Rf6-e7
41. Tf8-f7+	Re7-d8
42. Tf7-d7+	Rd8-c8
43. Td7:h7	Rc8-d8
44. c4-c5	d6:c5
45. Th7-h8+	Rd8-e7
46. Th8-c8	Re7-d6
47. Tc8-d8+	Cedează.

Nr. 109. PARTIDA UNGARA

Jucată la Moscova, la 29 septembrie 1901

M. I. Cigorin — **L. V. Ghenika, A. F. Goncearov, N. S. Tereşcenko**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Ne7

4. 0—0	...

Albul obține un joc mai bun, continuînd în diferite feluri. In partida Cigorin—Lipschütz (New-York, 1889) albul a jucat 4. Cc3 și, la 4... d6, 5. d4 Cf6 6. h3 a6 7. 0—0 0—0 8. Ne3 De8 9. De2. Negrul s-a aflat tot timpul într-o poziție stînjenită și, în cele din urmă, a pierdut.

4. ...	d7-d6
5. d2-d4	...

Mai des, sau aproape întotdeauna, s-a jucat 5. d4, dar cu mutarea 5. d3 pot fi obținute rezultate tot atît de satisfăcătoare.

5. ...	Cg8-f6

Comparînd poziţia care survine în partida italiană după mutările 4. Cc3 d6 5. d3 Cf6 şi după aceleaşi mutări în partida ungară, trebuie să ajungem la concluzia că poziţia nebunului la c5 este mai favorabilă decît la e7, unde nu ia parte multă vreme la joc.

6. Tf1-e1 Nc8-g4
7. c2-c3 0—0

Alegînd continuarea 7... ed 8. cd N:f3, negrul s-ar fi expus atacului, indiferent în ce parte ar fi făcut rocada, deoarece albul ar fi făcut uz de coloanele „g“ şi „c“.

8. d4-d5 Cc6-b8
9. Cb1-d2 Cb8-d7
10. h2-h3 ...

Cu scopul fie de a forţa pe negru să ia calul cu nebunul, fie de a retrage nebunul la h5 şi la g6, unde ocupă o poziţie mai proastă decît la d7.

10. ... Ng4-h5
11. Cd2-f1 Nh5-g6
12. Cf1-g3 Cd7-b6

La 12... Cc5, un răspuns bun este 13. Nd3, dar poate că şi mai bine este 13. Cd2, apoi, dacă negrul nu joacă a7-a5, atunci b2-b4.

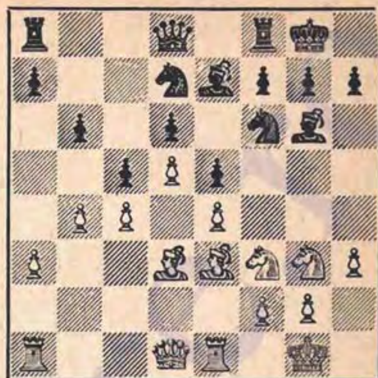
13. Nc4-d3 Cf6-e8

Negrul, se pare, n-are mutări prin care să-şi dezvolte jocul. Dacă 13... Ch5, atunci 14. C:e5.

14. c3-c4 Cb6-d7

Pentru a împiedica c4-c5, d6:c5, C:e5. Apare un punct slab în lagărul negrului, la c6.

15. Nc1-e3 c7-c5
16. a2-a3 Ce8-f6
17. b2-b4 b7-b6

18. Cf3-d2 ...

La 18. Ch4, cel mai bine este 18... N:e4 şi negrul cîştigă un pion.

18. ... Cf6:e4

Negrul îşi recîştigă figura, dar îşi înrăutăţeşte poziţia. Este însă greu de găsit o apărare bună împotriva atacului pe care l-ar fi căpătat albul, de exemplu după mutările 18... Te8 19. f3 (acum sau mai tîrziu, mutarea aceasta este absolut necesară) Nf8 20. Cf5 N:f5 21. ef apoi g2-g4 Rh2 etc.

19. Cd2:e4 f7-f5
20. Ce4-c3 f5-f4
21. Nd3:g6 h7:g6
22. Dd1-g4 f4:g3

Dacă 22... fe, atunci 23. fe Rh7 24. Ce4 apoi Tf1 etc.

23 .f2:g3 Rg8-h7

La 23... De8, albul, răspunzînd 24. Cb5, ar fi cîştigat cel puţin un pion.

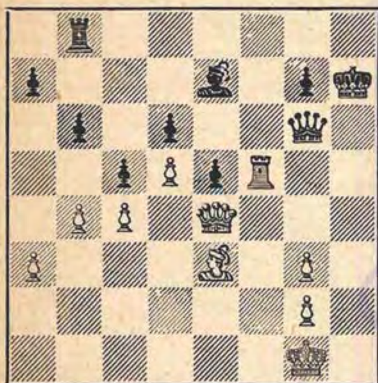
24. Cc3-e4 Tf8-f5
25. Te1-f1 Cd7-f6
26. Ce4:f6+ ...

Dacă 26. Cg5+ ?, atunci 26... T:g5! 27. D:g5 C:d5 şi negrul cîştigă calul.

26. ...	Tf5:f6
27. h3-h4	Dd8-c8
28. Dg4-e4	Tf8:f1+
29. Ta1:f1	Dc8-e8
30. h4-h5	Ta8-b8

Negrul se află într-o situaţie fără scăpare. La 30... Nf6 ar fi urmat 31. g4, apoi g4-g5 sau Tf3 etc.

31. h5:g6	De8:g6
32. Tf1-f5 !	Cedează.

Pentru a salva dama, negrul este silit să dea nebunul mutîndu-l la g5. Dacă 31... Rg8, atunci 32. Tf8+ şi negrul pierde dama sau turnul.

Nr. 110. GAMBITUL CALULUI

Turneul de la Petersburg, 1902

M. I. Cigorin — **I. A. Zîbin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. f4 ef 3. Cf3 g5 4. Nc4 Ng7 5. 0—0 d6 6. d4 h6

7. c2-c3	Cg8-f6

„Handbuch"-ul consideră în mod just, după părerea mea, mutarea aceasta ca insuficient de bună.

[Continuările obişnuite sînt 7...Cc6 sau 7... Ce7.]

8. e4-e5	d6:e5
9. Cf3:e5	...

[M. I. Cigorin răstoarnă cu numeroase variante părerea „Handbuch"-ului, care consideră această mutare rea, din cauza 9... Ne6, şi recomandă 9. Db3. Calităţile mutării 9. C:e5 sînt demonstrate de M. I. Cigorin prin partida de faţă, iar în ceea ce priveşte mutarea recomandată 9. Db3, dau principala variantă lui M. I. Cigorin.]

La mutarea 9. Db3, negrul are o apărare care la prima vedere pare curioasă, anume 9... Cfd7. Continuarea naturală 10. N:f7+ Rf8 11. Nh5 De7 12. de C:e5 13. C:e5 N:e5 14. g3 nu este primejdioasă pentru negru — el se retrage cu 14...Rg7, şi albul nu poate cîştiga un pion; dacă, însă, 15. gf gf 16. Rh1, atunci 16... Tf8 17. Tg1+ Rh8 (18. Tg6 Ng7). Astfel, mutarea 9... Cfd7 căreia nimeni nu i-a acordat atenţie, constituie o apărare pe deplin satisfăcătoare, în orice caz mai bună decît ceea ce se examinează în „Handbuch".

9. ...	Cf6-d5

Prin continuarea 9... 0—0 10. Db3 De8 11. Cg6 Cc6 12. C:f8 D:f8, negrul are, în comparaţie cu variantele „teoretice", o partidă destul de bună. Este foarte greu pentru alb să se folosească de neînsemnatul său avantaj material (turn pentru nebun şi pion), deoarece el nu reuşeşte să distrugă pionii negrului pe flancul regelui; dacă h2-h4, atunci Ch5 şi calul negru ocupă o poziţie puternică la g3.

10. Dd1-b3 c7-c6
11. Cb1-d2 ...

11. ... Ng7:e5

Mai bine era 11... 0—0. Schimbînd nebunul pe cal, negrul slăbeşte apărarea pionilor de pe flancul regelui.

12. Tf1-e1 ! 0—0
13. Te1:e5 Cd5-e3
14. Cd2-f3 Ce4:c3

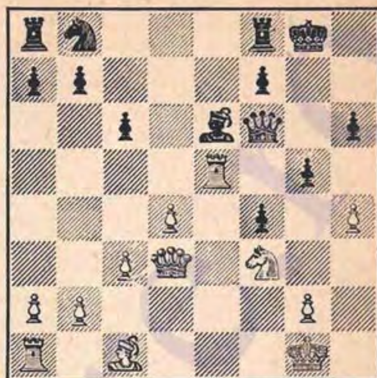
Dacă 14... Cd7, atunci, 15. N:e3 C:e5 16. C:e5 fe 17. C:f7 Db6 18. Dc2 c5 19. C:g5+ şi albul cîştigă.

15. Db3:c4 Nc8-e6
16. Dc4-d3 Dd8-f6

Dacă 16... Cd7, atunci 17. T:e6 fe 18. Dg6+ Rh8 19. D:h6+ Rg8 20. C:g5 De7 21. D:e6+ şi albul obţine trei pioni pentru calitate.

17. h2-h4 ! ....

Mutarea h2-h4 joacă, în general, un rol important în gambitul regelui. Dacă negrul ia pionul, atunci 18. Th5 Ng4 19. T:h4 N:f3 20. T:f4 şi albul are, fără îndoială, o poziţie mai bună.

17. ... g5-g4

La 17... Cd7, albul ar fi răspuns tot 18. C:g5 Dg7 19. N:f4 C:e5 20. N:e5, şi albul ar fi rămas cu două figuri uşoare pentru turn.

18. Cf3-g5 ! Df6-g7
19. Nc1:f4 Cb8-d7
20. Cg5:e6 f7:e6
21. Te5:e6 ! Tf8-f6
22. Ta1-e1 Ta8-f8
23. Nf4-d6 Tf6:e6
24. Te1:e6 Tf8-f6
25. Te6-e8+ Cd7-f8
26. Dd3-c4+ Rg7-h7

Dacă 26... Rh8, atunci 27. Ne5.

27. Te8-e7 Tf6:d6
28. Te7:g7+ Rh7:g7
29. Dc5-c5 Td6-e6
30. Dc5:a7 Te6-e7
31. Da7-c5 Cf8-g6
32. g2-g3 ...

Mai bine decît 32. h5 g3 33. Rf1 Tf7+ 34. Re1 Cf4.

32. ... Te7-e2
33. Dc5-f5 Te2:b2
34. Df5:g4 Rg7-f6
35. h4-h5 Cg6-h8
36. Dg4-f4+ Rf6-g7
37. Df4-e5+ Rg7-h7
38. De5-f6 Tb2-e2

Dacă 38... Rg8 39. g4 Cf7, atunci 40. g5 C:g5 41. Dg6+ şi albul cîştigă uşor.

39. Df6-f5+	Cedează.

Nr. 111. PARTIDA SPANIOLĂ

Jucată la Moscova, la 4 decembrie 1902

V. A. Boiarkov şi **V. N. Kulomzin** — **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 d6

4. Cb1-c3	a7-a6
5. Nb5-c4	...

Unul dintre comentatori a găsit că pierderea acestei partide de către adversarii mei se datoreşte tocmai faptului că nebunul a fost retras la c4 şi nu la a4. Nu, domnilor comentatori, pentru o astfel de explicaţie nu există nici o justificare.

5. ...	Nf8-e7
6. d2-d3	Cg8-f6
7. Nc1-e3	Cc6-a5
8. Nc4-b3	c7-c5
9. Cc3-e2	Dd8-c7 !

Am urmărit un scop dublu: în unele cazuri am avut în vedere să joc c5-c4, în altele d6-d5.

10. Ce2-g3	0—0
11. c2-c3	Ca5:b3
12. Dd1:b3	Nc8-e6
13. Db3-c2	Tf8-d8
14. 0—0	h7-h6

Pentru a pregăti d6-d5, negrul este aproape silit să împiedice Cg5.

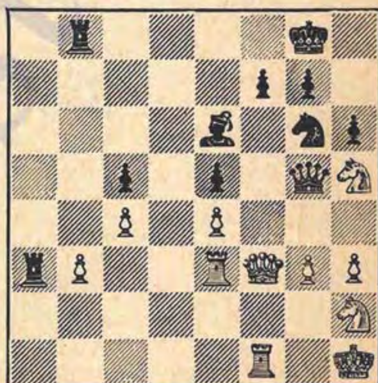
15. c3-c4	b7-b5
16. h2-h3	Td8-b8
17. Cf3-h2	Cf6-d7
18. f2-f4	e5:f4
19. Ne3:f4	Ne7-f6
20. Ta1-b1	Nf6-d4+
21. Rg1-h1	Cd7-e5
22. b2-b3	...

Dacă 22. N:e5 N:e5 23. Ce2, atunci 23... N:h2 24. Rh2 d5+ etc.

22. ...	Ce5-g6
23. Cg3-h5	b5:c4
24. d3:c4	Nd4-e5
25. Dc2-f2	a6-a5
26. Nf4:e5	d6:e5
27. Tb1-e1	a5-a4
28. Te1-e3	a4:b3
29. a2:b3	Ta8-a3
30. Df2-g3	Dc7-e7
31. Dg3-f3	...

Permiţînd schimbul damelor, care ar fi fost inevitabil după 31... Dg5, albul ar fi pierdut pionul b3.

31. ...	De7-g5
32. g2-g3	...

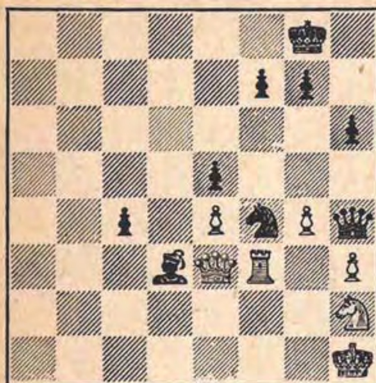

32. ...	Tb8:b3 !
33. Te3:b3	Ta3:b3
34. Df3:b3	Dg5:h5
35. g3-g4	....

Dacă 35. h4, atunci 35... De2 36. Df3 D:c4.

35. ...	Dh5-h4
36. Db3-e3	Cg6-f4
37. Tf1-f3	Ne6:c4
38. De3-c3	Nc4-e2

39. Tf3-g3 c5-c4
40. Dc3-e3 Ne2-d3
41. Tg3-f3 ...

41. ... c4-c3 !

Calea cea mai scurtă spre cîştig. Dacă 41... Dd8, atunci 42. Rg1.

42. Tf3:f4 e5:f4
43. De3:d3 Dh4-e1+
44. Ch2-f1 c3-c2
45. Dd3:c2 De1:f1+
46. Rh1-h2 g7-g6
47. Dc2-d2 ...

Altfel, negrul ar fi jucat De1.

47. ... g6-g5
48. Dd2-d8+ Rg8-h7
49. Dd8-d2 Df1-c4
50. e4-e5 Dc4-e4
51. Dd2-d7 De4-e2+
52. Rh2-h1 De2-e1+
53. Rh1-h2 De1-g3+
54. Rh2-h1 Dg3:h3+
55. Rh1-g1 Dh3-e3+
56. Rg1-f1 Rh7-g7
57. Dd7-f5 f4-f3
58. Df5-f6+ Rg7-g8
59. Cedează.

[Această partidă este una dintre cele mai frumoase pe care Cigorin le-a cîştigat la epoci diferite, la diverşi adversari care jucau împotriva lui, în consultaţie.]

Nr. 112. CONTRAGAMBITUL FALKBEER

Jucată la Moscova, la 5 decembrie 1902

M. I. Cigorin **H. N. Pillsbury**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e2-e4 e7-e5
2. f2-f4 d7-d5
3. e4:d5 e5-e4
4. Nf1-b5+ c7-c6
5. d5:c6 b7:c6

La 5... C:c6 aş fi răspuns 6. c3, pentru a evita obligaţia de a lua calul cu nebunul, în cunoscuta variantă 6. d4 Da5+! 7. Cc3 Nb4 etc.

6. Nb5-c4 Cg8-f6
7. d2-d4 Nf8-d6

Pillsbury a recunoscut după terminarea partidei că atacul asupra pionului f4, cu aducerea calului damei prin d7 şi b6 la d5, este respins prin apărarea care a fost utilizată în această partidă (vezi mutările 9 şi 10 ale albului).

De aceea, el a fost de părere că negrul trebuia să joace imediat 7... Cbd7, pentru a nu da timp albului să-şi aducă calul regelui prin e2 la g3, iar nebunul la e2.

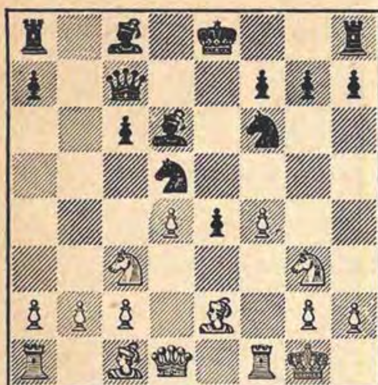
8. Cg1-e2 Cb8-d7

In „Handbuch" se indică varianta 8... 0—0 9. 0—0 Ng4 etc., cu observaţia că mai tare este 9... Cbd7 10. c3 Cb6 11. Nb3 c5. In cazul acesta, la 9... Cbd7 aş fi răspuns de asemenea 10. Cg3, şi nu 10. c3.

9. Ce2-g3 ! Cd7-b6
10. Nc4-e2 ! ...

Ocupînd o poziţie mai bună, nebunul împiedică pe negru să desfăşoare diferite atacuri, posibile atunci cînd nebunul negru ocupă cîmpurile g4 sau a6.

10. ...	Cb6-d5
11. 0—0	Dd8-c7
12. Cb1-c3 !	...

Cu mutarea aceasta am sacrificat un pion. Adversarul meu nu l-a luat din cauza variantei următoare: 12... C:f4 13. Cc:e4 C:e4 14. C:e4 C:e2+ 15. D:e2 N:h2+(16. Rh1 0—0 17. g3 N:g3 18. Dg2 Nd6 19. Nh6 (dacă 19... f6, atunci 20. C:d6).

12. ...	Cd5:c3
13. b2:c3	0—0
14. c3-c4	c6-c5
15. d4-d5	...

Mai bine decît 16. c3. Negrul ar fi răspuns 15... Na6, forţînd pe alb la mutarea d4-d5, după care pionul c3 împiedică pe alb să dea atacul pe diagonala a1-h8.

15. ...	Tf8-e8
16. Nc1-e3	Rg8-h8
17. Ta1-b1	Cf6-g8
18. Dd1-e1	f7-f5
19. De1-c3	Cg8-f6

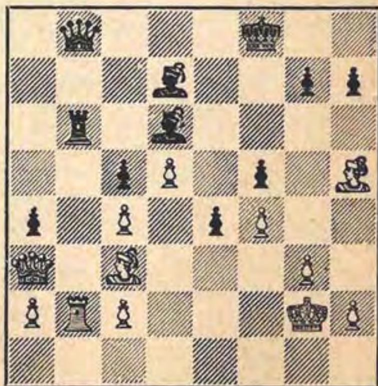
Necesar, deoarece altfel albul joacă Ch5.

20. Dc3-a3	Nc8-d7
21. Tb1-b3	Ta8-b8
22. Cg3-h5	Cf6:h5
23. Ne2:h5	Te8-c8
24. g2-g3	...

Am fost întrebat de ce n-am jucat 23. Nd2, împiedicînd Tb4. La aceasta pot răspunde: în primul rînd, pentru că nu m-am temut de mutarea Tb4; în al doilea rînd, pentru că mutarea g2-g3 este absolut necesară pentru apărarea pionului f4, pentru a avea posibilitatea de a dubla turnurile pe coloana „b" şi a aduce nebunul la c3, unde va ocupa o poziţie puternică; în al treilea rînd, pentru că, la 24. Nd2, negrul ar fi răspuns simplu a7-a6. Iar dacă albul este „consecvent" şi îşi continuă planul de atac jucînd 25. Na5, atunci el nu împiedică, după 25... Da7 26. g3, mutarea Tb4 cu dubla ameninţare Ta4 şi T:c4.

24. ...	Tb8-b4
25. Nh5-e2	a7-a5
26. Ne3-d2	a5-a4
27. Tb3-b2	Tc8-b8
28. Tf1-b1	Tb8-b6
29. Rg1-g2	Tb4:b2
30. Tb1:b2	Dc7-b8
31. Nd2-c3	Rh8-g8
32. Ne2-h5 !	Rg8-f8

Pillsbury n-a văzut combinaţia albului cu sacrificiul de nebun, dar şi dacă ar fi jucat 32... g6, n-ar fi putut salva partida. Albul ar fi retras nebunul, ar fi schimbat turnu-

rile, apoi ar fi jucat nebunul la b2 sau a1 şi dama la c3 sau b2, în raport cu mutările negrului, folosind diagonala deschisă a1-h8.

33. Nc3:g7+!	Rf8-e7

Dacă 33... R:g7, atunci 34. Dc3+ Rg8 35. Df6, şi negrul, pentru a se salva de matul în patru mutări, trebuie să sacrifice nebunul. Albul, avînd doi pioni în plus, trebuie desigur să cîştige.

34. Da3-c3	Re7-d8
35. Dc3-a5	Cedează.

Nr. 113. GAMBITUL EVANS

Turneul de la Petersburg, 1904

B. E. Maliutin — **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5

4. b2-b4	Nc6:b4

Cigorin a fost un cunoscător al gambitului Evans. El îl juca virtuos cu albul, deoarece iniţiativa în mîinile lui constituia o armă teribilă. Cigorin ştia să se şi apere activ, fără să aştepte greşelile adversarului, ci pregătind preluarea iniţiativei pe cale combinativă. Partida de faţă va convinge în această privinţă pe cititor.

5. c2-c3	Nb4-c5
6. 0—0	d7-d6
7. d2-d4	e5:d4
8. c3:d4	Nc5-b6

In ultimul sfert al secolului trecut, poziţia aceasta a fost de nenumărate ori verificată în practică şi prin analize, dar o apreciere definitivă asupra ei nu exista. In timpurile noastre, teoreticienii se pronunţă în favoarea negrului, dar pe baza unor cercetări insuficient verificate. Spre regret, gambitul Evans este astăzi un oaspete rar în turnee, iar lucrul acesta nu permite verificarea analizelor.

9. d4-d5	...

Cigorin juca aci 9. Cc3, ceea ce mi se pare că este cea mai tare continuare.

9. ...	Cc6-a5
10. Nc1-b2	Cg8-e7 !
11. Nc4-d3	...

Albul trebuie să fie prudent. Pierdea 11. N:g7 din cauza frumoasei combinaţii 11... Tg8 12. Nf6 C:c4 13. Da4+ Dd7 14. D:c4 T:g2+! 15. Rh1 Dh3 16. Cbd2 Ng4 17. Dh3 0—0—0 ! 18. N:e7 Tdg8 19. Tg1 N:f3 20. C:f3 N:f2 şi negrul cîştigă.

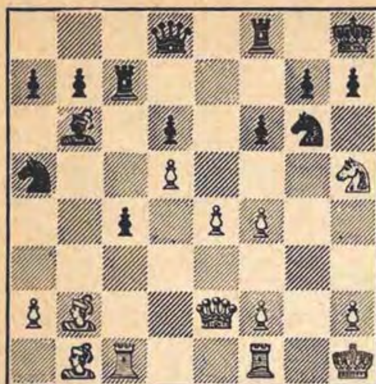
11. ...	0—0
12. Cb1-c3	Ce7-g6
13. Cc3-e2	Nc8-g4

Maestrul Belaveneţ considera aci ca cel mai tare 13... c5 şi, dacă 14. Dd2, atunci 14... f6 15. Tac1 Ce5 16. Rh1 C:d3 17. D:d3 De8. Cigorin a jucat altfel. Este interesant de remarcat că, în continuare, Cigorin nu caută să schimbe calul său central pentru nebunul alb, deşi a avut această posibilitate.

14. Rg1-h1	c7-c5
15. Ce2-g3	f7-f6
16. Dd1-d2	Ng4:f3
17. g2:f3	Cg6-e5
18. Dd2-e2	Ta8-c8
19. Ta1-c1	Rg8-h8
20. Nd3-b1	c5-c4 !
21. f3-f4	Ce5-g6
22. Cg3-h5	Tc8-c7

(Vezi diagrama)

S-a ajuns la o poziţie foarte interesantă. Cu tot pionul în plus, situaţia negrului pare periculoasă.

Poate că cea mai tare continuare a atacului era aci 23. Tg1, urmat de Tg3.

23. f4-f5 Cg6-e5
24. f2-f4 Ce5-d7
25. De2-g2 Cd7-c5
26. Tf1-f3 Dd8-e8 !

Mutarea aceasta constituie pregătirea unei combinaţii cu totul neaşteptate.

27. Tf3-h3 Cc5-a4 !
28. Nb2-a1 c4-c3 !
29. Na1:c3 Ca4:c3
30. Tc1:c3 ...

Acum, negrul nu poate juca 30... T:c3 din cauza 31. D:g7 mat, dar

încă de la mutarea a 26-a Cigorin a prevăzut această poziţie şi următoarea surpriză :

30. ... De8:h5 ! !

O combinaţie frumoasă, minunat calculată. Cigorin trece la atac şi îl conduce cu multă energie.

31. Th3:h5 Tc7:c3
32. Nb1-c2 Tc3-e3 !

Turnul pătrunde totuşi în lagărul duşmanului. Poziţia regelui alb se arată şubredă.

33. h2-h4 Tf8-c8
34. e4-e5 ...

In căutarea unui contrajoc, albul este obligat să facă acest sacrificiu.

34. ... d6:e5
35. d5-d6 Te3-e1+
36. Rh1-h2 Nb6-g1+
37. Rh2-h3 Tc8-c3+
38. Rh3-g4 Ca5-c4 !

Regele alb a intrat în capcană. Ce e de făcut ? Dacă 39. D:b7, atunci 39... Ce3+ 40. Rf3 Tf1+ 41. Rg2 T:c2+ 42. Rh1 Cg3 mat. Albul găseşte ultima posibilitate de împotrivire.

39. Th5:h7+ Rh8:h7
40. Rg4-h5 Cc4:d6
41. f4:e5 Te1:e5
42. Dg2-g6+ Rh7-g8
43. Nc2-b3+ Tc3:b3 !

Cu această mutare, lupta se încheie de fapt. Acum, avantajul material al negrului — turn, nebun, cal şi doi pioni pentru damă — este prea mare. Ea este egală cu o figură în plus. A mai urmat :

44. ab T:f5+ 45. Rg4 Ne3 46. Rh3 Tf3+ 47. Rh2 Tf2+ 48. Rh1 Tf4 49. h5 Tf5 50. Dg4 Nf4 51. b4 Ce4 52. Df3 T:h5+ 53. Rg1 Tg5+ 54. Rh1 Cg3+ 55. Rg2 Cf5+ 56 Rf1 Ne3 57. D:b7 Nb6 58. Re2 Ch6 59. Da8+ Rh7 69. De4+ f5 61. Cedează.

Partida constituie o adevărată creaţie artistică. Combinaţia de sacrificiu a damei pentru turn şi cal produce o mare impresie.

Nr. 114. PARTIDA ENGLEZA

Jucată la al 4-lea turneu prin corespondenţă al „N. V."", din noiembrie 1899, pînă în iulie 1900

P. P. Utkin (Kovno) — **M. I. Cigorin** (Petersburg)

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. c3 d5 4. Da4 f6 5. Nb5 Ce7

6. d2-d3	...

[Mai energic este 6. ed, cum juca de obicei Cigorin; de exemplu, partida sa cu Gossip, jucată la turneul de la New-York, din 1889, a continuat: 6... D:d5 7. 0—0 Nd7 8. d4 e4 (Cigorin recomanda aci 8... ed 9. cd Ce5! 10. N:d7+ D:d7) 9. Cfd2 Cg6? (9... f5!) 10. Nc4 Da5 11. Db3 f5? (11... 0—0—0!) 12. Nf7+ Re7? 13. Cc4! Da6 14. Ng5+! R:f7 15. Cd6 mat.]

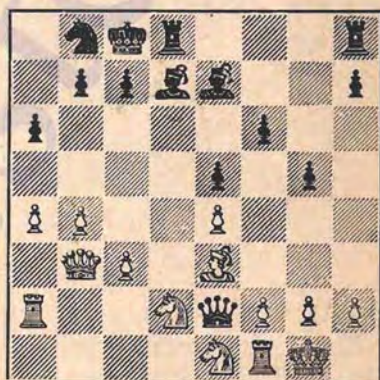
6. ...	Nc8-e6
7. Nc1-e3	a7-a6
8. Nb5:c6+	Ce7:c6
9. Cb1-d2	d5:e4
10. d3:e4	Dd8-d3
11. Ta1-c1	0—0—0
12. Da4-c2	Dd3-d7

Dorind să evite schimbul damelor, negrul nu împiedică pe alb să desfăşoare atacul pe flancul damei. Jucînd 12... Ne7 şi permiţînd albului să schimbe damele, negrul ar fi obţinut, fără îndoială, o dezvoltare mai bună.

13. 0—0	Dd7-e8
14. b2-b4	g7-g5
15. a2-a4	Cc6-b8
16. Tc1-b1	Ne6-d7
17. Tb1-a1	...

[In locul acestei mutări pasive era mult mai bine 17. a5 pentru ca, după aceasta, să încerce pregătirea înaintării b4-b5 prin c3-c4, Tb2 şi Cd2-b1-c3.]

17. ...	De8-h5
18. Cf3-e1	Dh5-e2
19. Dc2-b3	Nf8-e7
20. Ta1-a2	...

20. ...	b7-b5!

La mutarea aceasta fusese deja elaborat sacrificiul turnului pentru cal şi pion de la mutarea a 23-a.

21. a4:b5	Nd7:b5
22. Db3-e6+	Rc8-b7
23. c3-c4	....

Necesar. Dacă 23. D:e7, atunci 23... T:d2.

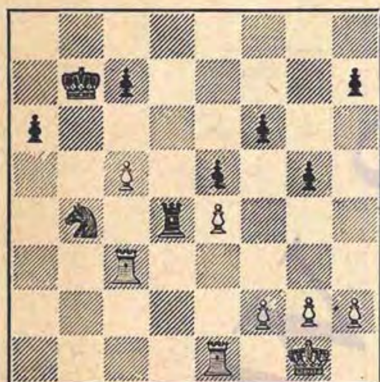
23. ...	Td8:d2!

[Un sacrificiu pozițional de calitate, neobișnuit de fin.]

24. Ta2:d2	Nb5:c4
25. Td2:e2	Nc4:e6
26. Te2-c2	Th8-d8
27. Tc2-c1	...

La 27. Nc5, negrul, răspunzînd 27... Cc6 28. N:e7 C:e7 29. Tcc1 (sau 29. f3 Td1) Td4, ar fi cîștigat un al doilea pion.

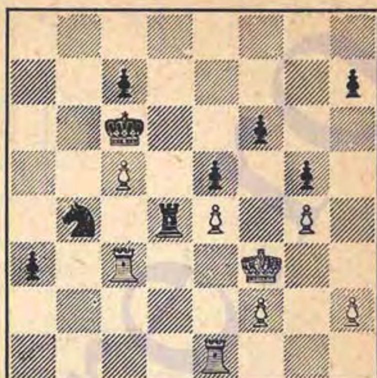
27. ...	Cb8-c6
28. Ce1-c2	Ne6-c4
29. Tf1-e1	Nc4-d3
30. Ne3-c5	Ne7:c5
31. b4:c5	Nd3:c2
32. Tc1:c2	Cc6-b4
33. Tc2-c3	Td8-d4

34. g2-g3	...

La mutarea 34. Tf3, negrul ar fi putut continua în diferite moduri — sau 34... Rc6 etc., sau 34... a5 35. T:f6 a4 36. Tf3 Rc6 37. Ta3 Rb5; dacă 38. Tea1 Cc2 39. Tab1+, atunci 39... Tb4 și negrul, după schimbul turnurilor care este forțat, transformă pionul „a" în damă.

34. ...	a6-a5
35. g3-g4	a5-a4
36. Rg1-g2	Rb7-c6
37. Rg2-f3	a4-a3

38. Rf2-e3	a3-a2
39. Te1-c1	Rc6-b5
40. f2-f3	Cb4-c6
41. Tc1-a1	Td4-a4
42. Re3-d3	Cc6-d4
43. Rd3-d2	Rb5-b4
44. Cedează.	

Nr. 115. GAMBITUL CALULUI
(Gambitul Muzio)

Jucată în al 4-lea turneu prin corespondență, organizat de „N. V." între 1899—1900

M. I. Cigorin (Petersburg) — **V. I. Tabunșcikov** (Gatcina)

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. f4 ef 3. Cf3 g5 4. Nc4 g4 5. 0—0 gf 6. D:f3 Df6

7. d2-d3	Nf8-c5+
8. Rg1-h1	Cb8-c6
9. Cb1-c3	Cg8-e7
10. Nc1:f4	d7-d6
11. Cc3-b5	Nc5-b6

La apărarea pionului c7 prin Rd8, albul ar fi putut continua atacul în diferite feluri. Greșit ar fi fost însă să fi jucat la cîștigul a doi pioni prin 19. N:d6 D:f3 20. C:c7+ Rd7 21. T:f3, din cauza 20... a6.

12. Df3-g3 Df6-g6
13. Nf4:d6 Nc8-e6

Este îndoielnic dacă ar fi fost mai bine 13... D:g3 14. N:g3 Ne6; în cazul acesta, albul ar fi răspuns 15. N:c7 sau ar fi schimbat mai întîi nebunii (13... cd 14. N:f7+).

14. Nc4:e6 f7:e6
15. Nd6:c7 Dg6:g3
16. Nc7:g3 Re8-d7
17. Cb5-d6 ...

Din cele cîteva variante posibile în această poziție am ales-o pe aceea în care albul rămîne cu un nebun și trei pioni contra doi cai.

17. ... Cc6-d8
18. Cd6-c4 Nb6-c7 !
19. Cc4-e5+ Nc7:e5
20. Ng3:e5 Th8-g8
21. Tf1-f3 Ce7-g6
22. Ne5-f6 Cd8-f7
23. Ta1-f1 e6-e5
24. h2-h4 Ta8-e8
25. Tf3-f5 ...

La 25. h5, negrul ar fi răspuns 25... Cf4 26. N:e5 T:e5 27. T:f4 T:h5+ 28. Rg1 Cg5 29. Rf2 Th2 (amenințînd Ch3+), ceea ce ar fi fost mai puțin favorabil pentru alb.

25. ... Te8-e6
26. h4-h5 Cg6-h8

27. Rh1-g1 ! ...

In toată partida, aceasta a fost cel mai greu moment pentru alegerea unei bune continuări. Albul nu reușește să folosească pionul „g" în varianta 27. N:h8 C:h8 28. Rh2 Te7 29. Rh3 Tgg7 30. g4 Cf7 31. Rh4, din cauza h7-h6 sau Ch6.

27. .. a7-a6

Se pare că era mai bine să fi lăsat pionii pe locurile lor. Dar ce mutare bună se putea face?

28. c2-c3 Rd7-d6
29. Nf6:h8 Cf7:h8
30. Tf5-f8 Te6-e8
31. Tf1-f6+ Rd6-c7
32. Tf8:g8 Te8:g8
33. Rg1-f2 Tg8-e8
34. Rf2-e3 Te8-e7

Urmează o serie de mutări, care au ca scop eliberarea calului fără a se pierde un pion.

35. Tf6-h6 ! Rc7-d7
36. d3-d4 e5:d4+
37. c3:d4 Rd7-e8
38. e4-e5 Re8-f8
39. Re3-e4 Ch8-f7
40. Th6-b6 Rf8-g7
41. Re4-f4 ...

Necesar pentru amenințarea e5-e6; dacă imediat 41... Rf6 42. d5 Ce5 sau 42... g5 urmat de h7-h6.

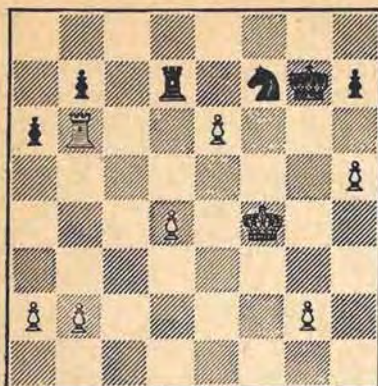
41. ... Te7-d7
42. e5-e6 ...

(Vezi diagrama)

42. ... Td7-d6
43. Tb6:d6 ...

[La cîștig ducea și 43. e7.]

43. ... Cf7:d6
44. Rf4-e5 Cd6-c4+

45. Re5-d5 Cc4-e3+
46. Rd5-d6 Rg7-f6
47. b2-b3 h7-h6
48. Rd6-d7 Ce3-d5
49. a2-a4 a6-a5
50. g2-g4 Cd5-b6+
51. Rd7-c7 Cb6-d5+
52. Rc7-d6 Cd5-e7

Dacă 52... Cb6, atunci 53. d5, apoi la fel ca în partidă.

53. d4-d5 Ce7-g8

Sau 53... Cc8+ 54. Rc5 Re5 55. g5 și albul trebuie să cîștige.

54. Rd6-d7 Rf6-e5
55. d5-d6 Cg8-f6+
56. Rd7-e7 Cedează.

La 56... Cd5+ urmează 57. Rf7 R:d6 58. g5 etc.

Nr. 116. APARAREA LUI CIGORIN

Jucată într-un turneu prin corespondență, în 1900

S. F. Lebedev (Petersburg) — **M. I. Cigorin** (Petersburg)

Comentarii de M. I. Cigorin

1. d2-d4 d7-d5
2. c2-c4 Cb8-c6
3. Cb1-c3 d5:c4

[Deși, despre mutarea 3... e5, Cigorin a scris odată: „Nu se știe dacă mutarea aceasta este bună", totuși singura variantă pe care o dă este favorabilă albului: „Nu este rău, după cît mi se pare, 4. de dc (4... d4 5. Cd5) 5. D:d8+ R:d8 6. f4 și, după e2-e4, albul va avea pioni puternici, pe care este îndoielnic dacă adversarul îi va putea distruge. Dacă urmează imediat 6... g5 (6... Cd4 sau 6... Cb4 7. Rd1), atunci 7. e3". „N.V." 9.VII.1901.

Nu este convingătoare continuarea propusă de S. Tartakower ca răspuns la 3... e5: 4. cd C:d4 5. e3 Cf5 6. e4, deoarece acum, în loc de 6... Ch4 (Tartakower), negrul are mutarea mai tare 6... Cd6 (7. f4 f6 8. fe fe 9. Dh5+ Cf7 etc.).]

4. d4-d5 Cc6-a5
5. Dd1-a4+ ...

[Nimic nu dă nici mutarea lui Marshall, pe care o recomandă teoria, 5. Nf4, din cauza 5... c6 6. e4 Db6! deoarece, dacă acum 7. Ca4, cum recomandă teoria, atunci, nu „după teorie" 7... Db4?, ci simplu 7... Dd8.]

5. ... c7-c6
6. b2-b4 ...

Intr-o altă partidă jucată prin corespondență, adversarul meu a continuat cu 6. dc C:c6 7. e3 Nd7 8. N:c4 e6 9. Cf3 Cf6 10. 0—0 Tc8 11. Dd1, și negrul parcă ar fi făcut o mutare în plus.

6. ... c4:b3
7. a2:b3 e7-e6
8. Nc1-b2 ...

La 8. b4, negrul trebuie să răspundă 8... Df6.

[8. Nd2 C:b3 9. D:b3 ed duce la o variantă cunoscută, în care negrul are trei pioni liberi pentru o figură.]

8.	...	Dd8-b6 !
9.	Da4:a5	Db6:b3
10.	Ta1-b1	Nf8-b4
11.	Da5-a1	Cg8-f6 !
12.	d5:c6	Cf6-e4
13.	Tb1-c1	...

Albul se aşteptase la continuarea 13... Cc5 14. Db1 ! Ca4 15. Na1 D:b1 16. T:b1 N:c3+ 17. N:c3 C:c3 18. cb etc.

13. ... a7-a5 !

Pionul acesta decide partida după răspunsul 14. f3 în varianta următoare: 14... a4 ! 15. fe a3 ! 16. Rf2 ab 17. D:a8 bcD 18. D:c8+ Re7 19. Dc7+ sau 19. Dd7+ Rf6 şi negrul cîştigă.

14.	Cg1-f3	a5-a4
15.	Cf3-d4	Dd3-d5
16.	e2-e3	a4-a3
17.	Nb2:a3	...

Albul n-are mutări mai bune; la oricare altă mutare, el pierde cel puţin calitatea.

17.	...	Ce4:c3
18.	Na3:b4	Ta8:a1
19.	Tc1:a1	Cc3-a2 !
20.	Nf1-b5	Re8-d8
21.	Nb4-a5+	Rd8-e7
22.	0—0	e6-e5
23.	e3-e4	...

Necesar! Dacă 23. Cf3, atunci 23... bc.

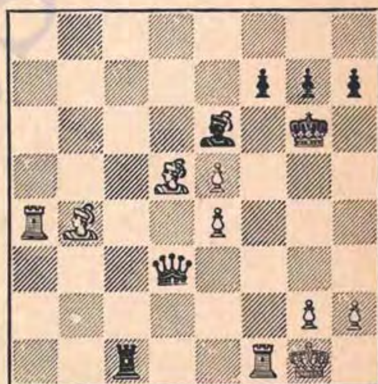
23.	...	Dd5:d4
24.	Ta1:a2	b7:c6

De la mutarea a 13-a pînă acum, nu era favorabil nici pentru alb, nici pentru negru, să schimbe pionii.

25.	Nb5:c6	Nc8-e6
26.	Ta2-a4	Dd4-d3 !
27.	Na5-b4+	Re7-f6
28.	f2-f4 ?	...

Mutarea aceasta duce la o decizie rapidă dar, după cît se pare, albul ar fi trebuit să piardă şi la oricare altă apărare.

28.	...	Ta8-c8
29.	f4:e5+	Rf6-g6
30.	Nc6-d5	Tc8-c1 !

31. Cedează.

Dacă 31. T:c1, atunci 31... De3+ 32. Rf1 D:c1+ 33. Ne1 Df4+ şi 34... N:d5; sau 31. Ne1 De3+ 32. Nf2 T:f1+ 33. R:f1 Dd3+ 34. Re1 Ng4, etc.

Nr. 117. PARTIDA SPANIOLA
Jucată într-un turneu prin corespondență[1]

N. N. — **M. I. Cigorin**

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6
4. Nb5-a4 Cg8-f6
5. 0—0 d7-d6
6. Cb1-c3 b7-b5
7. Na4-b3 Nc8-g4
8. d2-d3 ...

Mai bine este aci 8. Ce2, fără teamă de dublarea pionilor. Căutînd să evite dublarea pionilor, albul pregătește următoarea manevră artificială a calului. Nu se putea, desigur, 8. h3 Nh5 9. g4 ? C:g4 10. hg N:g4 etc.

8. ... Dd8-d7
9. Cc3-b1 ...

Necesar era 9. Ne3, pentru a împiedica mutarea Cd4.

9. ... Cc6-d4
10. Cb1-d2 Cd4-e6 !
11. Dd1-e1 ...

Trebuia jucat 11. N:e6.

11. ... Ce6-f4
12. De1-e3 ...

Acum urmează un dezastru care impresionează.

12. ... Ng4-h3 !!
13. g2:h3 Cf6-g4 !
14. De3-e1 Cg4:h2 !
15. De1-e3 ...

Pentru a se apăra de mat după 15... D:h3 prin 16. Ce1. Dama albă circulă ca o pendulă între e3 și e1.

15. ... Ch2-g4 !

Trei mutări la rînd — trei sacrificii de cal !

16. De3-e1 ...

Din nou dama este silită să se reîntoarcă la același cîmp.

16. ... Cg4-h6
17. Cd2-b1 Dd7:h3
18. Nc1:f4 e5:f4
19. Cb1-d2 ...

Pentru a treia oară, nefericitul cal își părăsește baza de plecare.

19. ... Ch6-g4 !

De-a lungul ultimelor 7 mutări calul negru ocupă pentru a treia oară cîmpul g4 — de fiecare dată cu o nouă amenințare.

20. Nb3-d5 ...

Cum a arătat revista „D. S.", albul ar fi putut opune o rezistență mai dîrză, jucînd 20. N:f7+ Re7 21. Dd1 h5 22. Ne6 Th6 23. Nf5 g6 24. Ne6 urmat de Te1 și Cf1.

20. ... h7-h5 !
21. Nd5:a8 ...

Și acum trebuia jucat 21. N:f7+ urmat de Ne6.

[1] Partida a fost publicată în revista germană „D.S." din 1901, pag. 306—307, fără indicarea numelui adversarului lui Cigorin și a datei.

21. ...	Th8-h6
22. e4-e5	Th6-g6
23. Na8-e4	Cg4-e3+ !
24. Ne4:g6	...

Nebunul acesta a luat ambele turnuri negre.

24. ...	Dh3-g2 mat

O partidă amuzantă! In ea, viața cîtorva figuri este deosebit de curioasă!

Cigorin a condus această mică partidă uimitor de elegant.

Nr. 118. PARTIDĂ CU AVANTAJ

(Negrul dă pionul f7 și două mutări [1])
Jucată la Petersburg, în 1881

S. I. Polner — **M. I. Cigorin**

Comentarii de M. I. Cigorin

1. e2-e4	...
2. d2-d4	d7-d6
3. f2-f4	g7-g6
4. Cg1-f3	Nf8-g7
5. c2-c3	Cg8-h6
6. Nf1-d3	0—0
7. 0—0	Cb8-c6
8. h2-h3	...

Avînd intenția de a muta nebunul la e3, albul împiedică mutarea Cg4. Prudența aceasta este inutilă, deoarece mutarea nebunului la e3, pentru atac, este lipsită de temei. Mai bine era 8. e5.

8. ...	Ch6-f7
9. Nc1-e3	e7-e5
10. f4:e5	d6:e5
11. d4-d5	Cc6-e7
12. c3-c4	...

Mutarea aceasta limitează foarte mult activitatea nebunului regelui alb.

12. ...	b7-b6
13. Cb1-c3	c7-c5
14. Dd1-d2	h7-h6
15. Cc3-e2	g6-g5
16. Rg1-h2	Ce7-g6

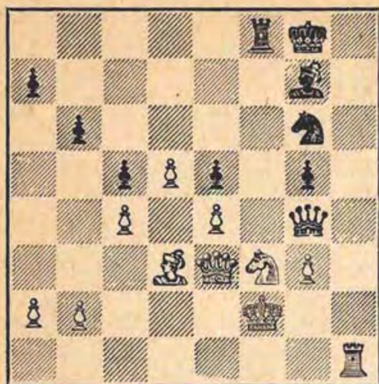
Scopul mutărilor precedente ale albului este clar, dar, prevenind mutarea Cf4, albul își înrăutățește poziția datorită faptului că negrul capătă posibilitatea unei combinații cu sacrificiul nebunului la h3.

17. g2-g3	Nc8:h3 !
18. Rh2:g3	g5-g4+
19. Rh3-g2	...

Dacă 19. R:g4, atunci 19... Dd7+ 20. Rh5 Cd6 21. Ch4 (dacă 21. Ceg1, atunci 21... Ce8 22. Ch4 Cf4+ ! 23. T:f4 ef și cîștigă) C:h4 22. gh Rh7 și este îndoielnic dacă albul poate salva partida; el nu poate lua pionul h6 cu nebunul, din cauza De8+, iar negrul amenință Tg8 sau Cd6-e8-f6+. La 23. Tf5 ar fi urmat 23... T:f5 ! 24. ef e4 25. Cg3 Ne5 urmat de Tg8; dacă, însă, 26. C:e4, atunci 26... Df7+ și mat la mutarea următoare.

19. ...	g4:f3+
20. Tf1:f3	Dd8-d7
21. Ta1-h1	Dd7-g4
22. Ce2-g1	Cf7-g5
23. Ne3:g5	h6:g5
24. Rg2-f2	Tf8:f3+
25. Cg1:f3	Ta8-f8
26. Dd2-e3	...

[1] Deși, în timpurile noastre, partidele cu avantaj nu pot fi considerate ca avînd o valoare deplină, în comparație cu obișnuitele partide serioase, totuși, deoarece la sfîrșitul secolului trecut turneele-handicap se organizau mai des decît turneele obișnuite, iar în general Cigorin a jucat în Rusia mai mult partide cu avantaj decît la egalitate, prezentarea lui Cigorin n-ar fi deplină fără reproducerea unor astfel de partide. De aceea sînt date trei partide jucate de Cigorin cu avantaj.

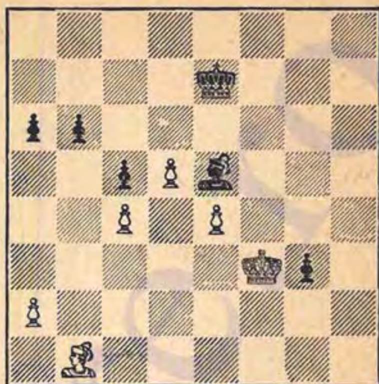
26. ... Cg6-f4 !
27. g3:f4 ...

Albul este aproape forțat să ia calul. La 27. Nf1 ar fi putut urma 27... Ch5 28. Tg1 Nh6, și poziția regelui alb este foarte înghesuită și primejduită.

27. ... e5:f4
28. De3-e2 Dg4-g3+
29. Rf2-f1 g5-g4
30. Cf3-g1 f4-f3
31. De2-h2 Dg3:h2
32. Th1:h2 g4-g3
33. Th2-d2 Ng7-d4 !
34. Cg1:f3 ! Tf8:f3+
35. Rf1-g2 Tf3-e3
36. Nd3-b1 ...

Cu tot pionul în plus și cei doi pioni liberi, cel mai bun rezultat pentru alb este remiza.

36. ... Rg8-f7
37. Td2-d3 Te3-e1
38. Td3-f3+ Rf7-e7
39. Tf3-f1 Te1:f1
40. Rg2:f1 Nd4:b2
41. Rf1-g2 Nb2-e5
42. Rg2-f3 a7-a6

43. a2-a4 ...

După mutarea aceasta, după cît se pare, albul nu mai poate salva partida. Mai bine era 43. Nd3, ceea ce de altfel n-ar fi împiedicat pe negru să joace mai tîrziu b6-b5; în afară de aceasta, negrul ar fi avut la dispoziție și o altă cale pentru cîștigarea partidei, anume: 43... Nb8 44. Nf1 Rf6 45. Ne2 Rg5 46. Nf1 Rh4 47. Rg2 Rg4, urmat de Rg4-f4-e3 etc.

43. ... b6-b5 !

O poziție curioasă. Acum, negrul obține un al doilea pion liber, care decide partida.

44. a4:b5 a6:b5
45. c4:b5 Re7-d7
46. Nb1-d3 Rd7-c7
47. Nd3-f1 Rc7-b6
48. Rf3-g2 Rb6-a5
49. Rg2-f3 Ra5-b4
50. b5-b6 c5-c4
51. b6-b7 c4-c3
52. Nf1-d3 Rb4-b3
53. Rf3-g2 c3-c2
54. Nd3:c2+ Rb3:c2
55. Cedează.

Nr. 119. PARTIDA CU AVANTAJ
(Albul joacă fără calul din b1)
Jucată la Petersburg, în 1881

M. I. Cigorin **P. V. Otto**
Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. f4 ef 3. Cf3 g5 4. Nc4 g4 5. 0—0 gf 6. D:f3 Df6 7. d3 Nh6 8. Nd2 Ce7 9. Nc3 Db6+ 10. Rh1 0—0 11. g3 d5 12. ed De3?

13. Df3-h5 f4-f3
14. d5-d6! Ce7-g6
15. Ta1-e1 De3-g5
16. Dh5:f3 Dg5-f5

Situația este destul de interesantă. La 16... Ne6 ar fi urmat 17. T:e6!; dacă, însă, 16... Ng7, atunci albul dă mat în patru mutări.

17. Df3-e2 Df5-d7
18. De2-h5 Nh6-g7
19. Te1-e7! Cg6:e7

Caracteristica partidei în această poziție: la oricare mutare urmează variante interesante cu sacrificii.

Dacă negrul ar fi jucat 19... Dh3, atunci 20. Tf:f7 T:f7 21. T:f7 D:h5 22. T:g7+ și 23. Tg8 mat.

Sau 21... N:c3 (în loc de 21... D:h5) 22. T:h7+ Rf8 23. Tf7+ Re8 24. D:g6 și albul cîștigă.

20. Tf1:f7 Dd7-c6+
21. Tf7-f3+ Rg8-h8

22. Nc4-d5! Dc6-e8

Luarea nebunului duce la pierderea damei.

23. Dh5-h6! Ce7-f5

Dacă 23... Tg8, atunci 24. N:g8 D:g8 25. D:g7+! D:g7 26. de! și negrul nu poate împiedica pe alb să facă damă, deoarece se amenință și mat prin Tf8.

24. Tf3:f5 De8-e1+

Sau 24... Tg8 25. N:g8 T:g8 (25... De1+ 26. Rg2 De2+ 27. Tf2 și cîștigă) 26. D:g7+ D:g7 27. Tf8 mat.

25. Nc3:e1 Ng7:h6
26. Ne1-c3+ Tf8-f6
27. Tf5:f6 Rh8-g7
28. Tf6-f4+ Rg7-g6
29. Nd5-f7+ Rg6-g5
30. Ne3-f6 mat.

Partida aceasta este cuprinsă în cartea lui F. J. Welmuth, apărută în 1943, în S.U.A., „The Golden Treasury of Chess" („Tezaurul de aur al șahului") (pag. 81), și acolo este dată o apreciere asupra ei, aparținînd lui Steinitz: „O perlă între perle! Una dintre cele mai minunate partide, în care se dă un cal înainte!").

Nr. 120. PARTIDA CU AVANTAJ
(Albul dă înainte calul b1)
Jucată într-un turneu-handicap la Petersburg, în 1891

M. I. Cigorin **V. A. Rabotkin**
Comentarii de M. I. Cigorin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4 N:b5 5. c3 Nc5 6. 0—0 d6 7. d4 ed 8. cd Nb6 9. Nb2 Ca5

10. d4-d5 f7-f6

Trebuia jucat 10... Ce7.

11. Nc4-d3 Nc8-g4
12. Dd1-a4+ Ng4-d7
13. Da4-c2 Dd8-e7
14. Cf3-d4 0—0—0
15. Ta1-b1 Cg8-h6
16. Tf1-c1 Rc8-b8
17. Nb2-c3 Ch6-f7
18. Nc3:a5 Nb6:a5
19. Tb1:b7+ ! Rb8:b7
20. Cd4-c6 ! ...

O poziție interesantă: după cît se pare, albul nu va avea în viitorul apropiat un atac care să ducă la cîștigul rapid al partidei; pe de altă parte, însă, negrul nu va putea menține marele avantaj material pe care-l are în momentul de față.

20. ... De7-e8

Dacă 20... N:c6, atunci 21. D:c6+ Rb8 22. Na6 și mat la mutarea următoare; sau 20... Df8 21. C:a5+ Ra8 22. D:c7 Nc8 23. Tb1 și albul cîștigă.

21. Cc6:a5+ Rb7-a8
22. Dc2:c7 Td8-b8
23. Nd3-a6 Nd7-c8
24. Ca5-c6 ! Nc8-b7

Dacă 24... Tb7, atunci 25. N:b7+ N:b7 26. Tb1 Dc8 (26... N:c6 27. dc și cîștigă) 27. D:f7 și albul are un pion în plus și o poziție mai bună.

25. Tc1-b1 De8-c8
26. Dc7:f7 Nb7:c6 !
27. Tb1:b8+ Dc8:b8
28. d5:c6 Db8-b1+
29. Na6-f1 Th8-c8
30. Df7-d5 Db1-b8
31. g2-g4 Db8-c7
32. Nf1-a6 Tc8-f8
33. a2-a4 ...

Negrul nu poate deplasa dama de la c7 (33... Df7 34. c7+ și cîștigă); dacă 33... g6 34. Rf1 f5 35. gf gf 36. ef Te8, atunci 37. f6 Tf8 38. Re2 și albul trebuie să cîștige, aducînd regele fie la pionul f6, fie la a6, cum s-a întîmplat în partidă.

33. ... Tf8-e8
34. a4-a5 Te8-f8
35. Rg1-f1 g7-g6
36. Rf1-e2 Tf8-b8
37. Re2-d3 ! Tb8-f8
38. Rd3-c4 Tf8-e8
39. f2-f4 Te8-f8
40. Rc4-b5 Tf8-e8

Sau 40... Tb8+ 41. Nb7+ T:b7 42. cb+ D:b7+ 43. Rc4 ! Rb8 44. D:b7+, 45. Rd5 și albul trebuie să cîștige.

41. Na6-b7+ Ra8-b8
42. Rb5-a6 Dc7-e7
43. Dd5-d4 Rb8-c7

Dacă 43... d5, atunci 44. D:a7+ Rc7 45. Db6+ Rb8 46. ed De2+ 47. Db5 și cîștigă.

44. Ra6:a7 Cedează.

COMBINAŢII, IDEI ŞI FINALURI ALE LUI M. I. CIGORIN

Nr. 1. Jocul lui Cigorin se remarca prin profunzimea şi originalitatea combinaţiilor, prin îndrăzneală, ingeniozitate şi strălucire, încă de pe vremea cînd viitorul mare maestru juca la categoria a doua.

Iată sfîrşitul primei partide publicate a lui Cigorin (în rubrica de şah din „Vs. Il."), jucată în 1874, cînd Cigorin făcea parte din categoria a doua.

A. Davîdov

M. I. Cigorin

20. Te1:e5 !! d6:e5
21. Df4:e5 Nc8:g4

Eliberînd cîmpul c8 pentru rege.

22. De5-d4+ Rd8-c8
23. Nc4-e6+ !! Rc8-b8
24. Cf6-d7+ Rb8-c8
25. Cd7-c5+ Rc8-b8
26. Cc5-a6+ b7:a6
27. Dd4-b4 mat.

Nr. 2. Strălucit a încheiat Cigorin următoarea partidă, jucată la Petersburg, în aprilie 1875, care, după 1. e4 e5 2. f4 ef 3. Cf3 g5 4. Nc4 g4 5. Ce5 Dh4+ 6. Rf1 Ch6 7. d4 f3 8. Nf4 d6 9. Cd3 Ng7 10. c3 0—0 11. Cf2 fg+ 12. R:g2 Cc6 13. Cd2 Rh8 14. Ng3 Dg5 15. De2 f5 16. ef C:f5 17. Tae1, a ajuns la poziţia următoare :

M. I. Cigorin

N. N.

17. ... b7-b5 !!
18. Nc4-b3 ...

Dacă 18. N:b5, atunci 18... Cf:d4 !

18. ... Cc6:d4 !

Un sacrificiu de figură absolut corect.

19. c3:d4 Cf5:d4
20. De2-e3 Dg5-h5
21. Th1-f1 Nc8-b7+
22. Rg2-g1 Ta8-e8 !
23. De3-d3 ...

„Sau 23... Cfe4 (23. Cde4 Cf3+) T:f1+ 24 T:f1 (24. R:f1 d5 25. Dg5 Dh3 şi 26... de) d5 25. Dg5 Ce2+ 26. Rh1 C:g3+ şi cîştigă".

23. ... Tf8-f3 !
24. Dd3-b1 ...

Sau 24. T:e8+ D:e8 25. Db1 Ce2+ 26. Rg2 T:g3+ mat.

24. ... Te8-e2 !
25. Nb3-d1 Tf3:g3+ !
26. h2:g3 Dh5-h1+ !!
27. Cf3:h1 Te2-g2 mat.

Nr. 3. A 2-a partidă a celui de al 3-lea meci cu Schmidt, în 1879; după a 25-a mutare a albului s-a ajuns la următoarea poziţie:

M. I. Cigorin

E. A. Schmidt

A urmat:

25. ... Na8:d5 !!

Inceputul unei combinaţii de zece mutări, exact calculată, cu sacrificiu de figură.

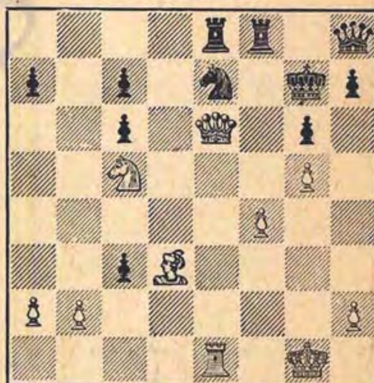
26. Td1:d5 Cf6:d5
27. Nc4:d5 Da5:b5
28. Nd5:e4 Db5-c4 !
29. Ne4-d5 Dc4-d3
30. Ne3-f2 Dd3:f3+
31. Nd5:f3 b4-b3
32. Nf2-d4 ...

Sau 32. Nd1 Tb8.

32. ... Te8-c8 !
33. Nf3-d5 Tc8-c1+
34. Rh1-g2 b3-b2
35. Cedează.

Nr. 4. Printr-o combinaţie deosebit de elegantă s-a terminat a 16-a partidă a meciului Cigorin — Schiffers, din 1880:

E. S. Schiffers

M. I. Cigorin

24. De6:e7+ ! ...

„O combinaţie strălucită, genială !" — **Steinitz.**

24. ... Te8:e7
25. Te1:e7+ Tf8-f7

La 25... Rg8 ar fi urmat 26. Nc4+ Tf7 27. Te8+ Rg7 28. Ce6 mat.

26. Cc5-e6+ Rg7-g8
27. Te7-e8+ Tf7-f8
28. Te8:f8 mat.

Nr. 5. După terminarea meciului lui Cigorin cu Steinitz, la Havana, în 1889, între cei doi adversari au mai fost organizate încă trei partide, în care fiecare dintre ei a jucat în consultaţie cu un şahist din Havana; fiecare dintre părţi a cîştigat cîte o partidă, iar a treia s-a terminat remiză.

Foarte frumos, original şi energic a fost terminată partida cîştigată de Cigorin şi aliatul său.

W. Steinitz şi A. Gavilan

M. I. Cigorin şi A. Ponce

20. Nb3:f7 ! ...

Pentru realizarea atacului plănuit de alb este necesar întîi înlăturarea calului. Dacă 20. e5, atunci 20... C:e5 şi nu 20... fe, la care ar fi urmat 21. T:f4 ! ef 22. D:f4 Rg7 23. D:f7+ şi 24. Td3.

20. ... Rf8:f7
21. e4-e5 !! f6:e5
22. Tf1:f4+ ! Rf7-g7

Dacă 22... ef, atunci 23. D:f4+ Rg7 24. Tf1 Tg8 (singura mutare; dacă 24... N:h4, atunci 25. Dd4+ Rg8 26. Dc4+ Rg7 27. Tf7+) 25. Dd4+ Rh6 26. Tf7 Ng5 (din cauza ameninţării 27. De3+ Ng5 28. Cf5+ şi 29. Dh3+) 27. Dg4, ameninţînd Dh3; dacă 27... Tg7, atunci 28. Dh3 T:f7 29. Cf5 mat.

23. Ch4-f5+ !! ...

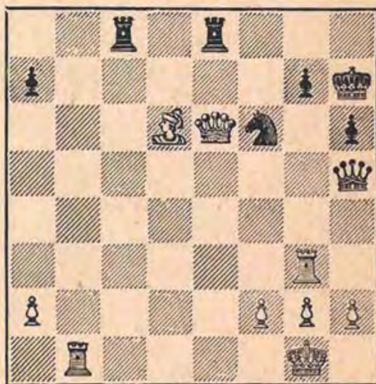
Jucînd 23. Tdf1, albul ar fi obligat pe negru să ia turnul, după care s-ar fi ajuns la o poziţie din variantele date în comentariul precedent. Mutarea din partidă este mai decisivă.

23. ... g6:f5
24. Tf4:f5 Th8-g8
25. Td1-f1 ! b7-b5
26. Db4-g4+, şi albul a anunţat mat în trei mutări.

Comentarii de M. I. Cigorin.

Nr. 6. Partida cu Bird, din turneul de la New-York, din 1889 a fost încheiată de Cigorin cu un strălucit sacrificiu de turn, după care albul a gonit regele negru, care stătea comod la h7, pînă în lagărul său, unde l-a făcut mat.

H. Bird

M. I. Cigorin

34. Tg3:g7+!! ...

O combinaţie minunată!

34. ... Rh7:g7
35. Tb1-b7+ Rg7-g6
36. De6-f7+ Rg6-f5
37. Tb7-b5+ Rf5-e4
38. f2-f3+ Re4-e3

După 38... Rd3 nu se vede un mat forţat, dar, oricum, negrul n-ar fi putut salva partida.

39. Df7-b3+ Re3-e2

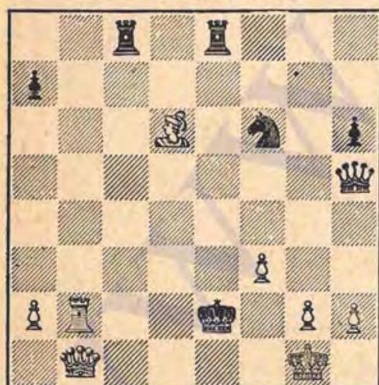
Dacă 39... Rd2, atunci 40. Nf4+ Re1 (sau 40... Re2 41. Db2+ urmat de Dd2+ etc.) 41. Db1+ Re2 42. Df1 mat.

40. Db3-b2+ Re2-d3

Un final curios ar fi survenit după 40... Rd1 41. Db1+. Dacă acum 41... Rd2 sau 41... Re2, atunci urmează acelaşi mat ca în partidă, iar după 41... Tc1, albul ar fi dat mat prin 42. Dd3+ Re1 43. Ng3 mat.

41. Db2-b1+ Rd3-e2
42. Tb5-b2+ ...

H. Bird

M. I. Cigorin

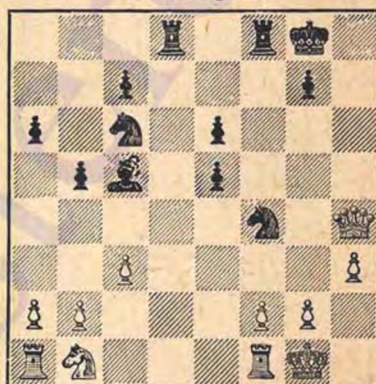
Totul a fost excelent jucat. Albul renunţă la cîştigul damei, deoarece el creează o reţea de mat şi forţează un mat elegant.

42. ... Re2-e3
43. Db1-e1+ Re3-d4
44. De1-d2+ Rd4-c4
45. Tb2-b4 mat.

Comentarii de W. Steinitz.

Nr. 7. Următorul final curios a survenit într-o partidă jucată la asociaţia şahiştilor, la 8 mai 1893. In poziţia din diagramă, dama s-a arătat mai slabă decît două figuri uşoare.

M. I. Cigorin

Z. şi S.

18. b2-b4 ...

După mutarea aceasta, albul nu poate salva dama. După terminarea partidei au fost examinate urmările mutării 18. Ca3. Iată cîteva variante interesante: 18... Tf6 (atacul este foarte puternic şi după 18... Td2 sau 18... Cd3) 18. Tad1 Tdf8 20. Td7 (dacă 20. Dg4, atunci 20... e4! ameninţînd Tg6 sau Ce5) Th6 21. Df3 e4 22. D:e4 C:h3+ 23. Rh2 Cf4; negrul ameninţă Cf5; dacă 25. D:c6, atunci 25... Th6+ 26. Rg3 Ce2+ 27. Rg4 Tf8-f4+ 28. Rg5 Tf4-f5+ 29. Rg4 Tg6+ 30. Rh4 Tf4+ 31. Rh5 Tfg4 şi albul nu poate para matul.

Sau 25. T:c7 Tf5 26. T:c6 (26. g3 Th5+ şi mat în două mutări) Th5+ 27. Rg1 Ch3+ 28. Rh1 C:f2+ 29. Rg1 Th1 mat.

18. ...	Nc5-e7
19. Dh4-g4	e5-e4
20. Tf1-c1	...

La 20. Tfe1 ar fi urmat 20... Ce5 21. Dg3 Td3 22. Te3 (22. Dh2 C:h3+ etc.) Td1+ 23. Rh2 Ch5 24. D:e5 Nd6.

20. ...	Cc6-e5
21. Td1:d8	Tf8:d8 !

M. I. Cigorin

Z. şi S.

22. Dg4:f4	Td8-d1+
23. Rg1-h2	Ne7-d6
24. g2-g3	...

Dacă 24. D:e4, atunci 24... Cf3+ mat.

24. ...	Ce5-f3+
25. Df46f3	e4:f3
26. Cedează.	

Comentarii de M. I. Cigorin.

Nr. 8. Intr-un simultan de 28 de partide, dat de Cigorin la Petersburg, la 22 decembrie 1894, a survenit următoarea poziţie:

N. N.

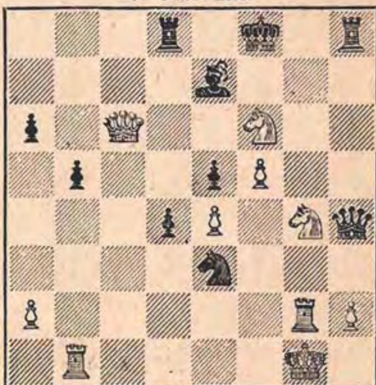
M. I. Cigorin

A urmat un final strălucit:

31. e5:f6	Tf8:f6
32. Td1-d8+	Tf6-f8
33. Td8:f8+	Rg8:f8
34. f5:g6+	Rf8-g8
35. Ne2-c4+!!	Da2:c4
36. De1-e8+!!	Cg8:e8
37. Tf1-f8 mat.	

Nr. 9. O încheiere frumoasă şi neaşteptată a survenit în partida lui Cigorin cu Schowalter, jucată la turneul de la Viena din 1898, în care, după mutarea 36... Cc4-e3, s-a ajuns la următoarea poziţie:

J. Schowalter

M. I. Cigorin

37. Cf6-d7+!! Td8-d7
38. Dc6:d7 Ce3:g4

Nu era mai bine 38... C:g2, la care ar fi putut urma 39. f6! N:f6 40. Tc1 Ne7 41. Df5+ Rg7 42. D:e5+ cu cîştig uşor.

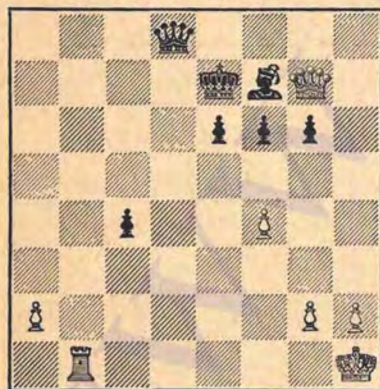
39. Tb1-c1! Th8-h6
40. Tc1-c8+ Tf8-g7
41. f5-f6+!! ...

„O poziţie curioasă; un pion neapărat este atacat de cinci figuri negre. Dacă 41... D:f6, atunci 42. D:g4+ Tg6 43. Tg8+ etc.". — **M.C.**

41. ... Rg7:f6
42. Dd7-f5+ Rf6-g7
43. Tg2:g4+ şi albul a cîştigat.

Nr. 10. Cu o genială lovitură tactică a decis Cigorin o partidă dificilă cu Pillsbury, la turneul de la Viena, din 1898.

M. I. Cigorin

H. N. Pillsbury

40. ... c4-c3!!
41. f4-f5 ...

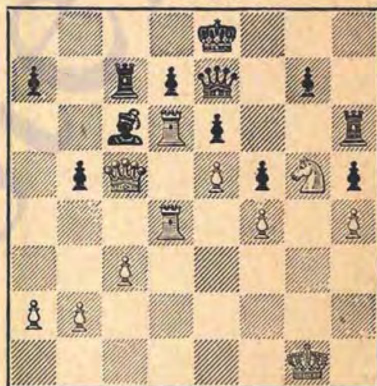
Nu exista ceva mai bun. Dacă 41. Tb7+, atunci 41... Rd6 42. Tb1 c2! 43. Tc1 Re7, şi negrul cîştigă.

41. ... c3-c2
42. Tb1-g1 Dd8-d1
43. f5:g6 Dd8:g1+
44. Rh1:g1 c2-c1D+
45. Rg1-f2 Dc1-c2+
46. Rf2-e3 Dc2:g6
47. Dg7:g6 Nf7:g6

Şi negrul a cîştigat.

Nr. 11. Cu o străpungere energică şi frumoasă a terminat Cigorin partida sa cu maestrul englez S. Tinsley, la turneul de la Londra, din 1899:

S. Tinsley

M. I. Cigorin

31. a2-a4! Re8-d8
32. a4:b5 Nc6:g2
33. Dc5-a3! Ng2-d5
34. Td4-a4 Tc7-b7
35. Ta4:a7 Tb7:b5
36. Td6:d7+! Cedează.

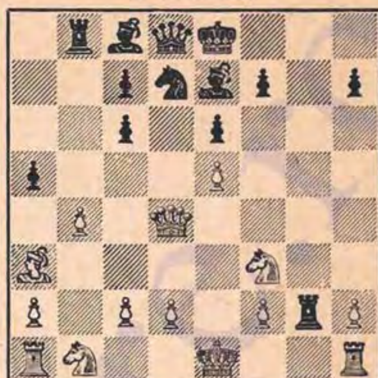
Nr. 12. Partida Bird—Cigorin, din turneul de la Londra, din 1899 a fost decisă printr-o combinaţie ingenioasă şi îndrăzneaţă. După mutarea albului 17. Ne2-b5, partida a ajuns la următoarea poziţie:

M. I. Cigorin

H. Bird

J. Schowalter

M. I. Cigorin

17. ... Ng4:f3 ! !
18. Nb5:e8 Cg6-h4 ! !
19. g2:f3 Dd8-f6
20. Ne8-d7 Df6-g6+ !

Mai slab era 20... D:f3 21. Nh3 D:h3 22. f4 Cf3+ 23. T:f3 D:f3 24. T:b6, cu oarecare posibilităţi de a continua lupta.

21. Nd7-g4 Ch4:f3+
22. Rg1-h1 Dg6:g4
23. Dc2-e2 Ta8-e8
24. Tb1:b6 Te8:e4
25. Tb6:d6 h7-h5
26. Td6-d8+ Rg8-h7
27. De2-c2 f7-f5
28. Cedează.

Nr. 13. Foarte original s-a început partida Cigorin—Schowalter (Londra, 1899) : 1. e4 e6 2. De2 Ne7 3. Dg4 Cf6 4. D:g7 Tg8 5. Dh6 Cc6 6. Cf3 Tg6 7. De3 d5 8. e5 d4 9. Db3 Cd7 10. Nb5 Cc5 11. Dc4 T:g2 12. b4 Cd7 13. N:c6 bc 14. D:d4 Tb8 15. Na3 a5, după care s-a ajuns la următoarea poziţie :

(Vezi diagrama)

In poziţia din diagramă, Cigorin a apreciat în mod fin forţa pionului liber care se obţine şi a sacrificat două figuri pentru turn.

16. b4:a5 ! ! Tb8:b1+

Trebuia refuzat sacrificiul şi jucat 16... c5, cu şanse de apărare. Acum, Cigorin decide energic partida în favoarea sa — peste cîteva mutări, negrul a fost obligat să dea o figură pentru pionul „a".

17. Ta1:b1 Ne7:a3
18. Dd4-a4 Na3-c5
19. Da4:c6 Re8-f8
20. d2-d4 Nc5-e7
21. a5-a6 Nc8:a6

şi după zece mutări negrul a cedat.

Nr. 14. Gambitele regelui au fost întotdeauna o armă teribilă în mîinile lui Cigorin — chiar atunci cînd împotriva lui jucau cei mai buni reprezentanţi ai „şcolii noi", care considerau cu convingere gambitele regelui ca „incorecte".

In partida lui Cigorin cu unul dintre cei mai tari maeştri ai timpului acela, faimosul teoretician Karl Schlechter, jucată în turneul de la Londra, din 1899, catastrofa s-a dezlănţuit încă din deschidere :

1. e4 e5 2. f4 ef 3. Nc4 Cf6 4. Cc3 Cc6 5. Cf3 Nb4 6. 0—0 0—0 7. e5 Cg4 ? 8. d4 d6 9. h3 ! Ce3

10. N:e3 fe 11. Cd5! Na5? (Ne6! 12. c3 de! 13. C:e3 ed) 12. ed D:d6? 13. Cg5! Dg6.

K. Schlechter

M. I. Cigorin

Acum a urmat:

14. Cg5:f7!! Tf8:f7
15. Cd5-e7+! Cc6:e7
16. Nc4:f7+ Dg6:f7
17. Tf1:f7 şi Schlechter a cedat, deoarece, după 17... R:f7 18. Dh5+, negrul mai pierde şi nebunul a5.

Nr. 15. Nu întotdeauna combinaţiile frumoase şi ingenioase aduc imediat victoria. In partida contra lui Marco, din turneul de gambit de la Viena, din 1903, Cigorin a făcut combinaţii minunate, dar în cele din urmă n-a obţinut decît oarecare avantaj poziţional.

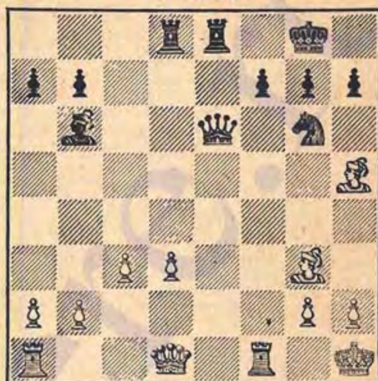
(Vezi diagrama)

Cigorin a jucat:

21. Dd1-a4!! ...

Adversarul lui Cigorin, Marco, comentînd această partidă în cartea turneului, a făcut la ultima mutare a lui Cigorin următorul comentariu:

G. Marco

M. I. Cigorin

„O mutare genială. Pentru ce sacrifică Cigorin pionul d3? Pentru că, la 21... T:d3, el ar fi răspuns 22. Ne2!!, cîştigînd uşor partida. De exemplu:

A) 22... D:e2 23. Tae1 şi albul cîştigă.

B) 22... Td7 (pentru a apăra punctul f7) 23. Nb5! etc.

C) 22... T:g3 23. Nc4 Tg4 24. N:e6 T:a4 25. N:f7+ etc." (Dacă 25... Rf8, atunci, desigur, nu 26. N:e8+ ci 26. N:g6+!).

21. ... De6-d7
22. Da4-c4 Dd7-d5
23. Nh5-f3!! ...

„Din nou o combinaţie minunată. Dacă 23... D:d3, atunci 24. D:f7+!! R:f7 25. Nd5+ Re7 26. Tf7 mat". — **G. Marco.**

După

23. ... Dd5:c4
24. d3:c4 ...

Cigorin a obţinut avantaj poziţional, pe care după aceea, cu toată rezistenţa îndîrjită a adversarului său, l-a mărit metodic.

După mutarea negrului 68... Tf7-e7? (trebuia jucat 68... Td7), Cigorin a decis partida printr-un frumos sacrificiu de turn pentru trei pioni:

G. Marco

M. I. Cigorin

69. Td5:c5 ! !	b6:c5
70. Ne3:c5	Te7-f7
71. Nc5:a7	Ce5-d7
72. Na7-d4	Nc7-b8
73. c4-c5	Cd7:c5
74. Nd4:c5	Tf7:b7
75. a6:b7	g6-g5
76. Rb3-c4	f6-f5
77. Rc4-d5	f5-f4
78. g3:f4	g5:f4
79. Rd5-e6	Cedează.

Nr. 16. Cu un mat original s-a terminat partida lui Cigorin cu Znosko-Borowski, jucată la al 3-lea campionat al Rusiei, la Kiev, în 1903.

(Vezi diagrama)

29. Cd5-e7+!	Te8:e7

E. A. Znosko-Borowski

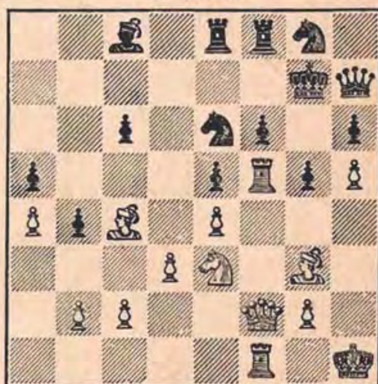
M. I. Cigorin

Dacă negrul joacă 29... T2:e7, atunci 30. D:e7.

30. Td1-d8+	Te7-e8
31. Dc5-f8+!	Te8:f8
32. Df2-a7+ !	Rg7-h8

Nr. 17. Cu o combinaţie elegantă s-a terminat partida Cigorin—Marco, căreia i s-a acordat un premiu de frumuseţe la turneul internaţional de la Ostende, din 1905.

G. Marco

M. I. Cigorin

29. Tf5:e5 ! ! f6:e5
30. Ng3:e5+ Cg8-f6
31. Ce3-g4 ! ! Ce6-f4
32. Df2-e7+! Rg7-h8
33. Ne5:f6+ Cedează.

Nr. 18. Printr-o combinaţie excepţional de complicată şi originală a decis Cigorin cea de-a 13-a partidă a meciului său cu Salve, din 1906:

M. I. Cigorin

G. S. Salve

23. ... Da6-c4!

Mutarea aceasta a necesitat un calcul profund. Ea arată că, pînă la sfîrşitul vieţii, Cigorin şi-a păstrat uimitorul său talent combinativ.

24. Cb3-c1 ...

Fără îndoială că, din 100 de maeştri, 99 ar fi făcut tocmai această mutare. Albul nu numai că apără pionul b4, dar pregăteşte şi ameninţarea ascunsă f2-f3 ! (ef Nd3 cu cîştigul damei). Printr-o analiză făcută după partidă s-a stabilit că, prin 24. Ta1 ! T:a1 (sau 24... Tb8 25. Da3) 25. D:a1, albul ar fi putut salva partida. Dacă 25... D:b4, atunci 26. Da8+ Rh7 27. D:c6 etc.

24. ... Cf6-d7 ! !

O concepţie cu adevărat cigoriniană, avută în vedere încă de la mutarea precedentă !

25. f2-f3(?) ...

Salve, încrezător, presupune că „l-a prins" pe Cigorin. Il aşteaptă însă o crudă deziluzie...

25. ... b6:c5 !

Prima surpriză ! Nebunul nu poate fi luat deoarece, după 26. fg cd 27. Cd1, decide 27... N:b4+, iar la 27. C3a2, 27... Ng5 ! In afară de aceasta, la c5 trebuie luat cu pionul „d", deoarece la 26. bc urmează 26...Tb8 27. Da3 ef 28. Nd3 ? fg 29. Tg1 Db4.

26. d4:c5 e4:f3 !

Era posibil şi 26... Nf6 (27. fg d4 !), dar mutarea din partidă este mult mai frumoasă.

27. Nc2-d3 f3:g2!
28. Th1-g1 Cd7-e5 !

Lovitura aceasta încununează profunda combinaţie a lui Cigorin. Negrul nu numai că salvează dama, dar rămîne şi cu un pion în plus şi o poziţie mai bună.

29. Nd3:c4 ...

Dacă 29. T:g2, atunci 29... Tb8 ! şi negrul mai cîştigă un pion.

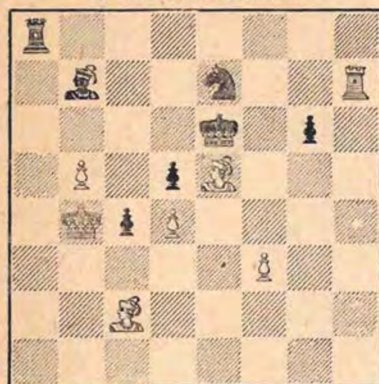
29. ... Ce5:c4+
30. Rd2-c2 Cc4:b2
31. Rc2:b2 Ng4-f3

Şi negrul a cîştigat.

Comentarii de G. I. Levenfiş.

Nr. 19. Un final deosebit de fin şi interesant a survenit într-o partidă jucată în meci-turneul de la Petersburg, din 1906.

E. A. Znosko-Borowski

M. I. Cigorin

52. Ne5-g3 ! ...

Jucînd 52. Tg7 şi cîştigînd pionul g6, albul ar fi pierdut şansele de a cîştiga partida: 52... Ta2 53. N:g6 Tb2+ 54. Ra5 c3 55. Nh7 c2 56. Tg1 Nc8 57. Tc1 Nd7 58. T:c2 ! (58. b6 ? Cc6+ şi cîştigă) T:b5+ 59. Ra6 Tb3.

52. ... Nb7-c8

Poziţia este interesantă şi instructivă. Negrul nu poate salva partida, ceea ce se demonstrează prin următoarele variante:

A) 52... Tf8 53. Nh4 Tf7 54. T:f7 R:f7 55. N:e7 şi 56. N:g6.

B) 52... Tg8 53. Rc5 Cf5 (53... Nc8 54. b6 Cf5 55. Nf4) 54. T:b7 C:g3 55. Tc7 Cf5 56. b6 şi cîştigă (56... Ce3 57. N:g6).

C) Negrul îngreuiază cel mai mult cîştigul pentru alb prin sacrificiul nebunului: 52... g5 53. f4 gf 54. Nh4 Cf5 ! (54... Te8 55. Nd1 cu ameninţarea 56. Nh5 Cf5 57. Ng4 Nc8 58. Th6+ şi cîştigă calul) 55. N:f5+ R:f5 56. T:b7 Ta1 ! 57. b6 ! Tb1 58. Rc3 ! Rg4 59. Nd8 f3 60. Tf7 ! Rg3 61. b7 Rg2 52. Nh4 Rh4 (sau 63... Tb5 64. Tg7+ şi 65. Ng3) 63. Nf6 şi 64. Ne5.

53. Ng3-h4 Ce7-f5
54. Nc2:f5+ g6:f5
55. b5-b6 Nc8-d7

Sau 55... Tb8 56. Rc5 Tb7 57. Th6+ Rd7 58. Th8 şi cîştigă.

Dacă 55... f4, atunci 56. Tc7 ! Nd7 57. b7 Ta1 58. Ng5 Tb1+ 59. Ra5 Rf5 60. T:d7 R:g5 61. T:d5+ şi 62. Tb5.

56. b6-b7 Ta8-b8

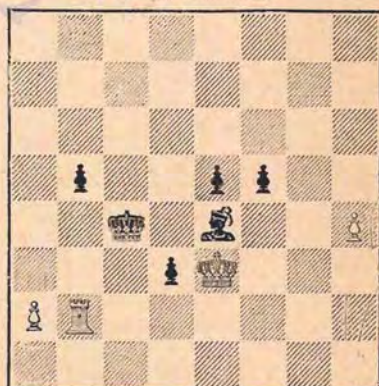
56... Te1 57. b8D Tb1+ 58. Rc5 T:b8 59. Te7 mat.

57. Th7-e7+ Re6-d6
58. Nh4-g3+ Rd6:e7
59. Ng3:b8 Nd7-c6
60. Nb8-a6+ Cedează.

Comentarii de M. I. Cigorin.

Nr. 20. Intr-o partidă jucată în primăvara anului 1907, la un turneu la Moscova, a survenit următorul final interesant.

F. I. Duz-Hotimirski

M. I. Cigorin

44. h4-h5 ! ...

Mutarea 44. Tb3, care ar fi obligat pe negrul să sacrifice un pion, nu este atît de bună; negrul ar fi

putut obţine pioni puternici jucînd 44... Nd5 45. T:d3 f4+ 46. Rd2 e4 etc.

44. ...	Ne4-d5
45. h5-h6	f5-f4+
46. Re3-d2	Nd5-e4
47. Tb2-b1	Ne4-f5
48. Tb1-f1 !	Rc4-d4
49. a2-a4 ! !	...

[Decizia partidei va fi adusă de activitatea turnului pe coloana „a"!]

49. ...	b5:a4

Dacă 49... b4 50. a5 Rc5 atunci 51. Th1 şi Th5.

50. Tf1-a1	Rd4-c5

Sau 50... Re4 51. T:a4+ Rf3 52. Ta5 Re4 53. Ta7 f3 54. Ta4+ Rd5 55. Re3 şi albul cîştigă.

51. Ta1:a4	Rc5-b5
52. Ta4-a7	e5-e4
53. h6-h7	Rb5-c4
54. Ta7-c7+	Rc4-b4
55. h7-h8D	e4-e3+
56. Rd2-c1	d3-d2+
57. Rc1-b2	Cedează.

Comentarii de M. I. Cigorin.

DIN PĂRERILE LUI M. I. CIGORIN

DIN PĂRERILE LUI M. I. CIGORIN

Se spune că astăzi „teoria“ este atît de bine studiată, încît un amator, care nu cunoaște masa variantelor „teoretice“, n-are posibilitatea de a lupta cu un adversar care nu numai că cunoaște toate aceste variante, dar ține minte și paginile cărților unde sînt tipărite... Am avut ocazia în repetate rînduri să combat în convorbiri particulare această părere care circulă, dar n-am întîlnit mulți partizani ai părerilor mele asupra teoriei actuale. Odată mi-am spus părerea că, din cele 30.000 de variante ale „Handbuch“-ului [1], o bună jumătate sînt greșite sau îndoielnice, deoarece rezultatul acestor variante n-a fost confirmat de practica jucătorilor de prima clasă“. — „N.V.“ 23.V.1902.

* * *

„In cărțile și revistele de șah, ca și în discuții, ai ocazia să auzi mereu: „neteoretic“, „teoretic ar fi fost“ etc. Sub denumirea de „teoretice“ se înțeleg mutările obișnuite, general acceptate, întîlnite deseori, care au avantajul de a fi cercetate mai mult decît celelalte. In realitate, aproape în toate deschiderile pot fi găsite mutări care nu sînt inferioare celor teoretice, dacă un jucător experimentat și tare face din ele punctul de plecare al unei combinații întregi. In general, jocul de șah este mult mai bogat decît se poate presupune pe baza teoriei existente, care se străduiește să-l încorseteze în anumite forme înguste“. — „Șahmati“, 1894, pag. 67.

* * *

In legătură cu tendința unui comentator străin de a vedea prea des „noutăți teoretice“, Cigorin a scris cu ironie:

---

[1] „Handbuch“-ul („Manual“) lui Bilguer este o lucrare de bază asupra teoriei deschiderilor. Prima ediție a fost publicată în 1843 iar fiecare dintre cele următoare a fost prelucrată de cîte un teoretician de vază. Ultima ediție, a 8-a, refăcută de K. Schlechter, a apărut în 1922. In ochii „teoreticienilor“, părerile „Handbuch“-ului au fost considerate întotdeauna ca pline de autoritate deși, cum s-a demonstrat de multe ori, în special de M. I. Cigorin, autoritatea „Handbuch“-ului nu este cîtuși de puțin justificată de infailibilitatea conținutului său.

„In general, în fiecare partidă, aş observa eu, acest „nou" se întîlneşte în mod obligatoriu, deoarece partidele nu se repetă niciodată de la început pînă la mat". — „Şahmatî", 1894, pag. 58.

*
* *

In fiecare deschidere, aproape în fiecare variantă, pot fi evitate variantele şablon din carte, obţinîndu-se prin aceasta, se înţelege, rezultate care nu sînt mai rele". — „S.O.", 1903, pag. 223.

*
* *

„Descoperiri interesante, serioase în domeniul deschiderilor, s-a întîmplat să fie făcute de către jucători slabi, datorită aşa-numitelor „gafe" ale lor. Aceste descoperiri au fost verificate de jucători de prima clasă, care le-au aplicat apoi în practică". — „N.V." 29.I.1907.

*
* *

In general, Cigorin a fost duşmanul, cum spunea el, „înţelepciunii din cărţi". Comentînd, de exemplu, o partidă jucată cu gambitul Kieseritzki şi referindu-se la variantele date în manualul lui Cordel şi în „Handbuch", Cigorin a scris: „Cîte variante greşite sau îndoielnice sînt date în cărţi despre o singură poziţie, în fond simplă!". — „N.V." 13.IX.1901.

Cigorin n-avea o părere mai bună — şi pe bună dreptate — şi despre unii comentatori, chiar dintre cei mai cunoscuţi. In următoarea cronică (27.IX.1901), Cigorin, reproducînd partida Lasker—Sheffield (jucată într-un simultan) luată din „D.S.", spune că în „D.S." sînt date în total patru comentarii — şi niciunul corect!".

*
* *

„De ce mutările 5. Cc3 Ne7 6. 0—0 (după 1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a5 4. Na4 Cf6) sînt considerate de „Handbuch" ca cele mai bune, fiind însoţite de semne de exclamare, iar mutările 5. 0—0 Ne7 6. Cc3 sînt considerate obişnuite, fără semne de exclamare (pag. 236)? [1]

A fost un timp cînd la 5. 0—0 (în varianta indicată mai sus) se prefera să se joace 5... C:e4, însă în partidele din ultimul timp, se joacă de cele mai multe ori, dacă nu exclusiv, mutarea „abandonată" 5... Ne7. Şi nu se poate spune că negrul ar fi căpătat în aceste partide o poziţie proastă". — „N.V." 10.III.1903.

*
* *

Cigorin a criticat de multe ori în mod caustic raţionamentele şi aprecierile „principiale" ale comentatorilor. De exemplu, la mutarea 2...c5, întîlnită deseori după 1. d4 d5 2. Cf3, Cigorin a făcut odată comentariul următor: „Un comentator, examinînd o partidă în care jucătorul cu negrul a făcut mutarea c7-c5 şi a cîştigat, pune acestei mutări un semn de exclamare, cum face „D.S.". Un alt comentator pune aceleiaşi mutări

[1] Ediţia a 7-a.

un semn de întrebare. Dacă i-aţi întreba de ce mutarea 2... c5 este „mai tare" sau „mai slabă" decît mutarea 2... e6, ei vă vor arăta variante care, după 5—6 mutări, duc la aceeaşi poziţie".

* * *

Relativ la părerea care era deseori exprimată pe vremea aceea, după care, în faza de deschidere, mutări ca a2-a3 (a7-a6) slăbesc întotdeauna poziţia şi de aceea este favorabil să fie provocate, Cigorin a scris: „La turneul de la Monte Carlo, Ianovski îşi slăbea cu bună ştiinţă poziţia din flancul damei, jucînd mutarea a7-a6, apoi b7-b6 sau b7-b5; începînd partida cu deschiderea pionilor damei, el juca a2-a3 chiar la mutarea a treia. Toate acestea au fost condamnate la vremea lor de comentatori. Cu toate acestea, la ultimul turneu (Monte Carlo, 1902) au apărut urmaşi ai lui Ianovski, iar între ei, dacă nu mă înşel, se afla şi Pillsbury. De aceea îmi permit să propun cititorilor să considere toate raţionamentele de tipul celor de mai sus, despre „slăbiri" ale poziţiei, ca pălăvrăgeli ale comentatorilor". — „N.V." 21.III.1902.

* * *

„Este îndoielnică posibilitatea ca cineva să judece dacă o partidă este jucată „corect", adică dacă în fiecare poziţie a ei a fost făcută mutarea cea mai bună sau egală ca valoare, care să ducă la acelaşi rezultat". — „N.V." 28.IX.1900.

* * *

„Intr-o culegere de partide, un comentator observă: mutarea corectă era aceasta. Despre mutările „corecte", însăşi profesorii-comentatori nu ştiu mai mult decît şcolarii de clasa I-a...". — „N.V." 29.I.1907.

* * *

Partida Ghenika—Cigorin, din primul campionat al Rusiei din 1890, s-a început cu mutările 1. e2-e4 e7-e5 2. Cg1-f3 Cb8-c6 3. Nf1-e2. Cigorin publicînd această partidă în cronica sa din „N.V.", a scris în locul denumirii deschiderii: „Deschidere fără nume" şi a făcut următorul comentariu:

„Pentru mulţi jucători deschiderea devine „corectă" atunci cînd are vreo denumire. Fără îndoială însă că există numeroase deschideri „corecte" fără denumire şi „incorecte" cu denumire.

* * *

Relativ la denumirea partidei care se începe cu mutarea 1. Cf3 ca „Deschiderea Zukertort", Cigorin a scris:

„De ce această deschidere este denumită în revistele străine „Deschiderea Zukertort"? Oare numai pentru că la turneul de la Londra, din 1883, Zukertort a început cîteva partide cu această mutare? Dar în multe dintre partidele sale jucate în acelaşi turneu s-a început cu 1. d4 d5 2. Cf3. In ce constă diferenţa?". — „N.V.", 14.XI.1902.

* * *

Cigorin aprecia foarte mult pe vechii maeştri ruşi, în special pe Petrov şi Ianiş; în afară de aceasta, cum s-a exprimat adeseori, el admira arta lui La Bourdonnais, Andersen şi în special Morphy.

* * *

Se spune că Morphy, la teoria şahistă actuală n-ar fi avut cu corifeii actuali ai şahului acelaşi succes pe care-l avusese jucînd cu Andersen, Harrwitz, Löwenthal şi cu contemporanii lor. Eu nu cred lucrul acesta şi iată pentru ce: în partidele lui Morphy nu se întîlneşte „tactica" şi „strategia" şahistă, cărora defunctul Steinitz le-a dat în anii săi de bătrîneţe atîta importanţă.

Aceste „consideraţii generale" au apărut în literatura şahistă relativ de curînd — acum circa zece ani [1] — o dată cu apariţia aşa-numitei „şcoli noi" susţinută de Steinitz şi s-au răspîndit dintr-un motiv foarte uşor de înţeles: cu această „literatură", ca să zicem aşa, se poate ocupa oricine se pricepe cîtuşi de puţin la dialectică, chiar dacă n-ar avea suficiente cunoştinţe asupra jocului de şah şi experienţă în analiză. Geniul lui Morphy şi Andersen n-avea nevoie de nici un fel de consideraţii îndepărtate". — „N.V." 16.IV.1901.

* * *

In articolul „Despre principii în jocul de şah", Cigorin a scris: „Autorii de manuale se încurcă considerabil în propriile lor plase, cînd susţin cu variante „principiile" lor. Mai jos urmează exemple din analizele lui Steinitz şi Lasker, care au încercat să demonstreze cu variante că mutarea 3... a6 în partida spaniolă este „contra principiilor" şi de aceea este rea. — „N.V." 23.XI.1898.

* * *

„Steinitz consideră combinaţiile creatoare insuficient de elegante pentru timpurile de astăzi, înlocuindu-le cu calculul rece, cu manevre strategice şi cu diferite mutări pregătitoare. Trebuie oare să ne declarăm de acord cu părerea lui Steinitz? Nu trebuie oare, din contră, să ne gîndim că ideile lui, devenind preconcepute, decolorează jocul?".

Mai departe, Cigorin spune: „Nu este necesar să umblăm mult după exemple" şi, dînd o poziţie după mutarea a 21-a a negrului din a 8-a partidă a meciului Steinitz-Lasker, din 1894, pierdută de Steinitz, demonstrează cu variante că „această poziţie este tocmai dintre acelea", în care era posibil „să creezi combinaţii atrăgătoare şi pline de viaţă, care ar fi dus neapărat la cîştigul partidei". Dar „Steinitz, conducîndu-se după principiile sale teoretice, a ignorat orice atac pe flancul regelui".

„In încheiere nu putem să nu remarcăm următoarele, îşi încheie articolul Cigorin: Dacă Steinitz ar fi realizat cu succes una dintre combinaţiile propuse mai sus, el ar fi demonstrat prin aceasta că tactica prudentă de aşteptare, pe care a aplicat-o Lasker în această partidă, este legată de o mare doză de risc". — „Şahmati", 1894, pag. 124.

* * *

[1] Scris în 1893.

Cigorin a protestat întotdeauna cu energie cînd îi erau atribuite diferite afirmații dogmatice în domeniul șahului. Astfel, de exemplu, odată, Ianovski, referindu-se la valoarea relativă a doi nebuni și doi cai, a scris (în „La stratégie"), că „unii preferă doi nebuni (Tarrasch), alții — doi cai (Cigorin)" și a adăugat că, după părerea lui personală, într-o poziție aproximativ egală, doi nebuni reprezintă un serios avantaj.

Cigorin, redînd afirmațiile lui Ianovski, scrie:

„Ianovski poate să-și spună orice părere proprie, dar el nu procedează bine, atribuind altora, deși într-o chestiune lipsită de importanță, niște „preferințe" oarecum ridicole" ...Nici în „Șahmatnîi listok", nici în revista „Șahmatî", nici în „Novoe Vremea", nici față de el personal, n-am exprimat ceva asemănător". — „N.V." 16.IX.1902.

*
* *

„Știința de a combina cu abilitate capacitatea de a găsi în fiecare poziție mutarea cea mai potrivită, care duce cel mai rapid la realizarea planului intenționat — este mai presus de orice principii sau, mai bine zis, este singurul principiu în jocul de șah, care poate fi definit în felul acesta". — „Șahmatî", 1894, pag. 118.

*
* *

„Tendința de a cîștiga întrece adeseori bunul simț al jucătorului"....

*
* *

Cigorin a fost întrebat de ce l-a ales tocmai pe Gunsberg, atunci cînd clubul de șah din Havana i-a propus să joace un meci cu un adversar la alegerea sa.

„Pentru că tocmai la Gunsberg — a răspuns Cigorin — am pierdut ambele partide la ultimul turneu".

*
* *

„Una dintre principalele greșeli ale analizatorilor de partide, chiar cînd ei sînt jucători foarte tari, constă în general în faptul că nu-și dau osteneală să caute combinații mai mult sau mai puțin complicate pentru acea parte pe care o combat". — „N.V." 24.IV.1895.

*
* *

„Cînd cîțiva amatori examinează pe tabla de șah vreo poziție oarecare dintr-o partidă sau dintr-o analiză, se găsesc întotdeauna opozanți, indiferent de care parte ai vrea să joci. Eu, cu preferința mea pentru atacuri, prefer totdeauna să conduc jocul pentru acea parte care mi se pare că are cea mai mică perspectivă de atac". — „N.V." 27.XII.1892.

*
* *

„Unul dintre participanții turneului (Viena, 1903) l-a denumit pe Marshall, în glumă desigur, șarlatan. Jocul său „șmecheresc", cu alte cuvinte, riscat, mie personal îmi place mai mult decît jocul „corect" al multor jucători de prima clasă". — „N.V." 7.VII.1903.

*
* *

„Sacrificiile mici (numai pioni!) definesc uneori mai mult și mai veridic talentul, arta, capacitatea unui jucător, decît anunțarea unui mat în cinci mutări". — „Niva" 1901, V.

*
* *

Cigorin nu considera necesar să recomande în comentariile sale anumite continuări în poziții liniștite, în care sînt posibile cîteva variante, a căror alegere este dictată nu de cerințele poziției, ci mai curînd de gusturile jucătorului. Cigorin a exprimat nu o dată această părere. Comentînd, de exemplu, partida Gunsberg—Ianovski, din turneul de la Monte Carlo, din 1901, în care, după mutările 1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5, albul a jucat 4. De2, Cigorin a scris despre ultima mutare:

„In unele deschideri, în care atacul nu se dă imediat în urma unei anumite mutări, așa cum se întîmplă deobicei în gambite, diferitele mutări n-au o însemnătate deosebită pentru dezvoltarea lui. In poziția de față erau bune și mutările 4. d3, 4. Cc3 sau 4. 0—0. Chiar mutările 4. h3 sau 4. a3, care sînt considerate de către unii ca „pierderi de tempo", nu trebuie să aibă urmări rele — trebuie să știi să inventezi un astfel de plan și aceste mutări să se arate folositoare". — „Niva", 1901, VIII, pag. 761.

*
* *

M. I. Cigorin n-a fost niciodată partizanul convenționalului și artificialului în arta problemelor.

In „Șahmatnîi Jurnal", din 1900, Nr. 10—11, pag. 357, a fost publicat un articol despre probleme, în care se vorbește despre „o anumită categorie de probleme, denumită tema repetării ideilor. Particularitatea lor constă în aceea — se spune în articol — că principala **persoană** activă este o figură care dă, ca răspuns la diferite mutări, diferite variante sau poziții de mat. Cîteodată se reușește obținerea atîtor variante cîte mutări are figura respectivă" etc.

Volumul din „Șahmatnîi Jurnal", care aparține autorului acestei cărți, a aparținut la timpul său lui M. I. Cigorin, care a subliniat cu creionul cuvintele în cursive, a înconjurat cu o linie ultima frază (și continuarea articolului, scrisă în același spirit), iar pe marginea cărții a scris:

„Gîndurile unui metafizician, iar în cazul de față, ale unui „gropar".

LISTA ADVERSARILOR LUI M. I. CIGORIN

Indicatorul numerelor şi partidelor

(Cifrele indică numerele partidelor, iar cifrele în paranteză — numerele sfîrşiturilor de partidă)

Alapin Semion Zinovievici (1856—1923), maestru rus, teoretician cunoscut, premiat în cîteva concursuri internaţionale, a pierdut în 1880 un meci la Cigorin. 6, 7.

Albin Adolf (1848—1920), maestru romîn, a trăit la Viena. 70.

Aşarin Andrei Alexandrovici (1843—1896), maestru rus, s-a format ca şahist împreună cu Cigorin; mai tîrziu s-a mutat la Riga, unde a activat ca profesor; a fost preşedintele societăţii de şah din Riga. In 1892 a jucat un meci de trei partide cu Cigorin, pierzîndu-le pe toate. 1, 91.

Bartolici A. A., jucător de primă categorie din Petersburg; în partide în consultaţie, Cigorin juca adeseori împreună cu el. 106, 108.

Bird Henri (1830—1908), maestru englez de seamă, participant şi premiat la numeroase turnee internaţionale între 1851 şi 1899. 14, (6), (12).

Burn Amos (1848—1925), mare maestru englez, a cîştigat premiul I la turneul internaţional de la Köln, din 1898, şi a obţinut premii de frunte şi la alte cîteva turnee internaţionale. 67.

Walbrodt August (1871—1902), maestru german; premiul II la turneul internaţional de la Berlin, din 1897. 62.

Weiss Max (1857—1927), maestru austriac[1], reprezentant al „şcolii noi". A împărţit cu Cigorin premiile I-II la turneul internaţional de la New-York, din 1889. 27.

Winawer Simon (1837—1919), mare maestru, a trăit la Varşovia. A fost primul care a participat la turnee internaţionale ca reprezentant al Rusiei. A cîştigat locul II la turneele internaţionale de la Paris, din 1867 şi 1878, a împărţit locurile I—II cu Steinitz la Viena, în 1882, a obţinut locul I la Nürnberg, în 1883. Juca ingenios şi original. Era reputat pentru arta de a juca în final. In jocul lui se simte influenţa lui Petrov. 101.

Gavilan A., şahist din Havana. (5).

---

[1] In această listă, titlul de **mare maestru** nu este utilizat pentru maeştrii timpului, cînd acest titlu nu fusese introdus, deşi maeştri ca Weiss, Mackensie, Paulsen, Pillsbury, Charousek, Zukertort, îl meritau desigur pe deplin.

Helwig A. F., jucător tare din Moscova; în 1882 a editat la Moscova revista „Şahmatî"; a jucat mult prin corespondenţă. 12.

Gunsberg Isidor (1854—1930), mare maestru, pe vremea lui unul dintre cei mai tari jucători din lume; a cîştigat un meci la Blackburne (1887), a făcut meci egal cu Cigorin (1890) şi a pierdut la Steinitz (1890). Reprezentant al jocului prudent al „şcolii noi". 29, 35, 54, 77.

Davîdov A., şahist din Petersburg. Prima partidă publicată a lui Cigorin (1874) a fost un cîştig frumos asupra lui. (1).

Delmar Eugen (1841—1909), maestru american. 25.

Duz-Hotimirski Fiodor Ivanovici (născut la 1879), maestru emerit al sportului; în turneele de la începutul carierei sale s-a întîlnit cu Cigorin. (20).

Duras Oldrich (născut la 1882), mare maestru cehoslovac, a cîştigat premii de frunte la turnee, între 1906—1913, după aceea a părăsit jocul practic. Este apropiat şcolii şahiste ruse. 87.

Zeibot I. M., şahist de prima categorie din Petersburg. 107.

Znosko-Borowski E. A. (1884—1955), maestru rus; după Revoluţie a emigrat şi a trăit la Paris. (16), (19).

Zîbin Ivan Andreevici, unul dintre cei mai tari şahişti din Petersburg, la sfîrşitul secolului trecut şi începutul secolului nostru. In 1903 a împărţit locurile I—II la turneul internaţional prin corespondenţă, organizat de revista de şah franceză „La Stratégie". 105, 108, 110.

Karo Horaţiu, maestru german. 68.

Cohn Wilhelm (1859—1913), maestru german, a împărţit cu Cigorin şi Charousek premiile II—IV la turneul internaţional de la Köln, din 1898. 80.

Consultanţi. 5, 102, 103, 109, 111, (7).

Kotrc Jan (1862—1943), maestru ceh şi campion al Boemiei la sfîrşitul veacului trecut. 104.

Lasker Emanuel (1868—1941), campion al lumii între 1894 (a cîştigat meciul la Steinitz) şi 1921 (a pierdut meciul la Capablanca). A cîştigat meciuri la Blackburne, Marshall, Ianovski, Tarrasch. Invingător în numeroase turnee internaţionale: Petersburg 1895—96, Nürnberg 1896, Londra 1899, Paris 1900, Petersburg 1909 (la egalitate cu Rubinstein), Petersburg 1914, Moravska Ostrava 1923, New-York 1924.

In prima perioadă a carierei sale şahiste a fost sub influenţa lui Steinitz, care ulterior a cedat locul influenţei lui Cigorin. A pierdut la Cigorin în turneul de la Hastings, din 1895, o partidă celebră, care a fost o luptă între două concepţii diametral opuse asupra artei şahului. A pierdut la Cigorin un meci de gambit, în 1903. 52, 83.

Lebedev Serghei Fedorovici, unul dintre cei mai tari şahişti din Petersburg, la începutul secolului nostru; a luat premiul IV la campionatul Rusiei, în 1899. — 96, 116.

Levin Alexandr Mitrofanovici, maestru din Petersburg. A murit în emigraţie. 107, 108.

Lee F. (1857—1909), maestru englez. 72.

Londra, în 1886—87 a pierdut un meci prin telegraf cu Petersburgul, al cărui joc era condus de Cigorin. 21.

Maliutin Boris Evghenievici (1883—1920), şahist de prima categorie din Petersburg şi activist de seamă în organizarea vieţii şahiste în Rusia. 113.

Marco George (1863—1923), maestru romîn, a trăit la Viena; premiat la numeroase turnee internaţionale; între 1898—1916 a editat revista „Wiener Schachzeitung", foarte populară pe vremea aceea. (14), (17).

Maroczy Geza (1870—1952), mare maestru ungur, învingător în cîteva turnee internaţionale (Monte Carlo 1902, Ostende 1905); la începutul secolului făcea parte dintre cei mai tari jucători din lume; unul dintre cei mai de seamă reprezentanţi ai „şcolii noi". 64, 82.

Marshall Frank (1877—1944), mare maestru, timp de mulţi ani campion al S.U.A., învingător al turneelor internaţionale de la Cambridge-Springs, din 1904 şi Nürnberg, din 1906. A cîştigat meciuri la Ianovski, Teichmann, Mieses, Schowalter şi alţii. Stilul său de joc, întreprinzător, original şi îndrăzneţ, era foarte apreciat de Cigorin. 81, 86.

Mieses Jacques (1865—1954), maestru german, premiat la foarte multe turnee internaţionale; a obţinut o serie de premii de frumuseţe. In jocul său se simte clar influenţa lui Cigorin. Mieses a fost primul maestru străin care a venit la Moscova pentru simultane şi conferinţe. Din două partide jucate cu Solovţov, Mieses a pierdut una, iar cealaltă a rămas neterminată. 85.

Mackenzie George (1837—1891), maestru american de frunte, mulţi ani campion al S.U.A., învingător al turneului internaţional de la Frankfurt pe Main, din 1887. In epoca cînd triumfa în Apus „şcola nouă" a lui Steinitz, el a fost unul dintre puţinii ei adversari. 15.

Mason James (1849—1905), maestru englez de frunte. In perioada sa de înflorire, în a noua decadă a secolului trecut, a obţinut premii de frunte la o serie de turnee internaţionale. 74.

N. N. 117, (2), (8).

Otto Pavel Vladimirovici (a murit în 1920), unul dintre cei mai tari şahişti din Petersburg la sfîrşitul secolului trecut; între anii 1891—93 a redactat „Şahmatnii Jurnal". 8, 119.

Paulsen Luis (1833—1891), cunoscut maestru german; a învins în meciuri pe Andersen (de două ori), Kolish şi alţii; a cîştigat premii de frunte la cîteva turnee internaţionale. Unul dintre fondatorii jocului poziţional, premergător al lui Steinitz în această direcţie. 13.

Pillsbury Harry (1872—1906), maestru american de frunte; a cîştigat premiul I la turneul de la Hastings, din 1895. A cîştigat o serie de partide de turneu la Lasker. Proiectul meciului său cu Cigorin n-a putut fi realizat, ca şi cel al meciului cu Lasker pentru campionatul mondial. 51, 58, 59, 73, 78, 112, (10).

Pollok William (1862—1896), maestru american. 26, 55.

Polner Serghei Ivanovici, unul dintre cei mai tari jucători din Petersburg în ultima decadă a secolului trecut; în 1891 a jucat un meci cu Schiffers care a rămas neterminat, situaţia fiind 2:2 şi 3 remize. 118.

Ponce A., şahist din Havana. (5).

Przepiorka David (1880—1940), talentat maestru polonez şi compozitor de probleme. Premiat la cîteva concursuri internaţionale. A murit într-un lagăr de concentrare în timpul războiului cu germanii. 89.

Rabotkin V. A., şahist din Petersburg. 120.

Rivière, Arnous de (1830—1905), maestru francez, partener şi prieten al celebrului Paul Morphy, cu care a jucat în 1863 o serie de partide cu rezultatul onorabil +5, —10. In 1883 a pierdut un meci la Cigorin. 20.

Salve Gheorghi Solomonovici (1862—1920), maestru din Lodz, premiat la cîteva concursuri internaţionale; învingător al celui de al IV-lea cam-

pionat al Rusiei, din 1905—1906. In 1906 a pierdut la Cigorin un meci pentru campionatul Rusiei. 98, 99, (18).

Solovțov Alexandr Vladimirovici (1847—1923), maestru rus, mulți ani campion al Moscovei. A pierdut la Cigorin două meciuri, în 1884 și 1892-93. 9, 92, 93.

Steinitz Wilhelm (1836—1900), campion al lumii începînd din 1866 (în urma cîștigării meciului la Andersen) pînă în 1894 (în urma pierderii meciului la Lasker) ; a cîștigat de asemenea două meciuri la Blackburne, un meci la Zukertort ; a fost învins de Cigorin într-un meci principial prin telegraf ; a cîștigat premiul I la turneul internațional de la Viena, din 1873, a împărțit locurile I—II cu Winawer la Viena, în 1882. Fondator al „școlii noi" (moderne) în șah, împotriva căreia a luptat mereu Cigorin. 17—19, 22—24, 36—43, 57, 69, (5).

Tabunșcikov Vasili Ivanovici (1858—1913), profesor de matematică la Gatcina, participant la al II-lea campionat al Rusiei în 1900—1901, precum și la multe turnee prin corespondență. 115.

Tarrasch Siegbert (1862—1934), mare maestru; „campion al Europei" cum era denumit la sfîrșitul secolului trecut. Unul dintre conducătorii „școlii noi", continuator al învățăturii lui Steinitz; foarte cunoscut scriitor șahist. Invingător în 7 turnee internaționale (1889—1907). A terminat la egalitate, în 1893, un meci cu Cigorin, iar în 1911, cu Schlechter; a cîștigat meciuri la Walbrodt, Marshall și Mieses. In 1908 a pierdut la Lasker un meci pentru campionatul mondial. 44—50, 53, 63, 76, 90.

Taubenhaus Jean (1850—1919), maestru din Varșovia, trăia mai mult la Paris; participant la cîteva turnee internaționale și la campionatul Rusiei în 1913—1914. 28.

Teichmann Richard (1868—1925), mare maestru; învingător al turneului internațional de la Karlsbad 1911 ; a cîștigat meciuri la Mieses, Bardeleben, Spielman. Reprezentant de seamă al „școlii noi". 84.

Tereșcenko Nicolai Semenovici, șahist de prima categorie din Petersburg. 106, 109.

Tinsley Samuel (1847—1903), maestru englez. (11).

Utkin P. P. a trăit la Kovno (astăzi Kaunas) ; participant la multe turnee prin corespondență. 114.

Falk Rafail Alexandrovici (1856—1913), unul dintre cei mai tari șahiști din Moscova la sfîrșitul secolului trecut și începutul secolului nostru. 95.

Charousek Rudolf (1873—1900), talentat maestru ceh. A jucat numai la patru turnee internaționale, dar cu mare succes: la Budapesta în 1896 a obținut locul II (după un meci de baraj cu Cigorin), la Berlin în 1897 a fost primul. In jocul său era adversar al principiilor „școlii noi". A declarat că îl consideră pe Cigorin ca cel mai bun profesor al său. 60, 65, 66.

Harkov (oraș), prin cercul său de șah a jucat cu Cigorin, între 1878—1881, patru partide prin corespondență, care au fost toate cîștigate de Cigorin. 10.

Zukertort Johann (1842—1888), unul dintre cei mai de seamă maeștri ai timpului său. Invingător al turneelor internaționale de la Paris, din 1878 și Londra, din 1883. A cîștigat meciuri la Andersen, Rosenthal, Blackburne. In 1886 a pierdut un meci pentru campionatul lumii la Steinitz (+10, —5, =5). In revista „Chess Monthly", pe care o edita la Londra, împreună cu L. Hoffer, în deceniile 8 și 9 din secolul trecut, s-a exprimat întotdeauna cu căldură despre Cigorin, apreciind deosebit de mult arta lui șahistă. 16.

Şabski Constantin Ivanovici (1871—1918), unul dintre cei mai tari şahişti din Petersburg la începutul secolului nostru. 106.

Schiffers Emanuel Stepanovici (1850—1904), maestru rus de frunte, a cîştigat premii la cîteva turnee internaţionale, între care locul VI la turneul de la Hastings, din 1895. A cîştigat premiul II la primele două campionate ale Rusiei. Din şase meciuri cu Cigorin, a cîştigat unul şi a pierdut cinci. A pierdut un meci la Steinitz (1896), cu un rezultat onorabil (+4, —6, =1); a cîştigat meciuri la şahiştii ruşi: Amelung (1877), Schmidt (1879), Iankovici (1894 şi 1895), Hardin (1895) şi alţii. Autor al unui „Manual de şah" foarte răspîndit pe vremea aceea; timp de mulţi ani a fost redactor al unei rubrici de şah foarte cunoscute, din „Niva". 3, 94, 97, 107, (4).

Schlechter Karl (1874—1918), mare maestru austriac, teoretician de frunte, învingător în cîteva turnee internaţionale (Ostende 1906, Hamburg 1910 şi altele); a terminat la egalitate meciuri cu Tarrasch (1911) şi Lasker (1910). A cîştigat un meci la Ianovski (1902). Unul dintre cei mai de seamă reprezentanţi ai „şcolii noi". 56, 79, (14).

Schmid Karl (1840—1897), maestru german. 100.

Schmidt Evgheni Alexandrovici (1821—1905), unul dintre cei mai tari maeştri din Moscova, în ultimul pătrar al secolului trecut; teoretician de seamă. 2, 4, (3).

Schowalter Jackson, maestru american. 71, (9), (13).

Spielman Rudolf (1884—1942), mare maestru austriac. Invingător al turneelor de gambit de la Abazzia, din 1912 şi Baden, din 1914 precum şi al turneului internaţional de la Semmering, din 1926. A cîştigat meciuri la Nimzovici, Reti, Tartakower, Stahlberg şi alţii. In jocul lui se simte o clară influenţă a lui Cigorin. 88.

Iacubovici N., participant al cîtorva turnee prin corespondenţă. 11.

Ianovski D. M. (1868—1927), originar din Polonia, mare maestru, pe vremea lui unul dintre cei mai buni jucători din lume. Invingător al turneelor internaţionale de la Monte Carlo, din 1901 şi Hanovra, din 1902; a împărţit premiile II—III la Cambridge-Springs, în 1904 şi Ostende, în 1905, premiile I—II la Barmen, în 1905. A cîştigat meciuri la Winawer, Walbrodt, Schowalter, Marshall şi alţii. Proiectul meciului său cu Cigorin, care a fost reluat de cîteva ori, nu s-a realizat. 61, 75.

PRESCURTARI IN TEXT

Publicaţii în limbă rusă (cu caracter general):

„Vs. Il." — rubrica de şah în revista „Vsemirnaea Illiustraţia".
„N. V." — rubrica de şah în ziarul „Novoe Vremea".

Reviste de şah în limba rusă:

„Ş. V." — „Şahmatnîi Vestnik" (1885—1887).
„Ş. J." — „Şahmatnîi Jurnal" (1891—1903).
„Ş. O." — „Şahmatnoe Obozrenie" (1891—1910)

Reviste de şah în limbi străine.

„B. C. M." — „British Chess Magazine".
„C. M." — „Chess Monthly".
„D. S." — „Deutsche Schachzeitung".
„D. W." — „Deutsche Wochenschach".
„I. C. M." — „International Chess Magazine" — revistă editată de Steinitz între 1884—1891; ultimele numere ale revistei au apărut în 1892, conţinînd partidele meciului revanşă Steinitz — Cigorin din 1892.
„W. S." — „Wiener Schachzeitung".

INDICATORUL DESCHIDERILOR ŞI VARIANTELOR

(in unele cazuri cu intervertiri de mutări)

Cifrele indică numerele partidelor, cursivul indică culoarea albă la Cigorin.

I. JOCURI DESCHISE: 1. e4 e5

PARTIDA RUSĂ (2. Cf3 Cf6)

PARTIDA SCOŢIANĂ (2.Cf3 Cc6 3.d4 ed 4.C:d4)

PARTIDA ENGLEZĂ (2.Cf3 Cc6 3.c3)

JOCUL CELOR DOI CAI (2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Cf6)

PARTIDA ITALIANĂ (2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5)

GAMBITUL EVANS (2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4 N:b4 5. c3)

GAMBITUL EVANS REFUZAT
(2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4 Nb6)

PARTIDA UNGARĂ
(2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Ne7)

PARTIDA SPANIOLĂ
(2. Cf3 Cc6 3. Nb5)

GAMBITUL CALULUI
(2. f4 ef 3. Cf3)

GAMBITUL NEBUNULUI
(2. f4 ef 3. Nc4)

GAMBITUL REGELUI REFUZAT

PARTIDA VIENEZA
(2.Cc3)

DESCHIDEREA CENTRALA
(2.d4 ed)

DESCHIDEREA NEBUNULUI
(2. Nc4)

II. JOCURI SEMIDESCHISE : 1. e4 fără 1... e5

DESCHIDEREA LUI CIGORIN
(1. e4 e6 2.De2)

APARAREA FRANCEZA
(1... e6 2.d4 d5)

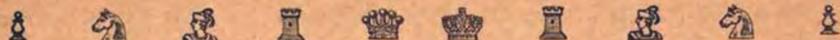
IV. ALTE DESCHIDERI

DESCHIDEREA ENGLEZĂ

APĂRAREA OLANDEZĂ
(1.d4 f5)

PARTIDE CU AVANTAJ

CUPRINSUL

V. Din ultimele turnee internaţionale

T. 856

Nr. 2317

Redactor de carte: G. DEREVENCU
Tehnoredactor: D. IONESCU
Corector: C. DUMITRESCU

Dat la cules 17-II-956. Bun de tipar 15-VI-956. Tiraj 6 100. Hirtie S. Velină de 65 gr. m. p. Coli de tipar 22. Coli de editură 24,9. Ft. 16/61×86. Com. editurii 1475. Ediție I. A 06874.

Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare (8 S. R.)

Intreprinderea Poligrafică Nr. 2 Str. Brezoianu 23-25 — Bucureşti.

LEI 9,35